Szentgyörgyi

„Gabriel Báthory theologiae doctor et superintendens MDCCCXXVII. Editum per Uroniem Andreits (?) et lapidi incisum apud J. Trentsensky Pesthini." Jelzése: „Szentgyörgyi fec(it). — Bedő R. úr Gyűjt.

Szentgyörgyi

Bibliográfia. Gerevich: Eszterjomi mű Emsek. Primás Album. Bp. 1928. 251. l. —

30352.

MDK

Szentgyörgyi János (1793-1860).

Virág csendélet. Oval. vász. ol.

(képpel) Jelz: Joan Szentgyörgyi pinxit

63.

Magyar Képek, XIX-XX sz. - 48. l.

Bibliograph. feltüntetve.

Szentgyörgyi János

olajfestménye 1830-ból, Buda és Pest a Gellérthegyről nézve. Deprodukció.

Mácskai Vera: I. Források Buda, Pest és Óbuda történetéhez, Budapest, 1971.

331 l

48-50 l

Szent-Györgyi

festő.

A Sárospataki kollegiumban a rajzolását tanította Szent-Györgyi Togátus, ki most Bécsben Készül (1818) hogy ezt a Mesterséget amnál sikeresebben tanúthassa.

– G. H. T. – Professorai a pataki collégiumnak. Tud. Gyűjt 1818. V. K. 29. l.

2748

42. Szentgyörgyi János.

(Életrajzi adatai ismeretlenek.)

Gyümölcs és virágcsokor.

A félköríves fülkében, egy asztal közepén, fűles díszedény ~~látható~~ virágcsokorral. Körülötte különféle szinű és fajú szőlőfürtöket, egy birsalmát, két körtét, két szilvát, két őszi baraczkot, egy fél diót, egy fél görög- és egy megkezdett sárgadinnyét helyeztek el. A csokorból legfelül egy befelé forduló mákvirág emelkedik ki, közelében jobbról Vanessa polychloros röpül, kissé lejebb a piros szegfű mellett Papilio macharon űl, balra a sárga mocsárvirágon Caliphora erythrocephata mászkál, a középtájon a rózsalevélen Vanessa cardui látható és a hajnalkától balra hajló fehér rózsán két hangya szaladgál. A csokor alatt a venyigén, szárnyaival csapkodó czinege csipkedi a fehér fürtöt. Jelzése az asztal szélén jobbra: »*Joan. Szentgyörgyi pinx. 1830.*«

Vászon, méretei 99 : 82 cm.

1868: V. 42. — 1870: III. 44. — 1871: III. 44. — 1873: III. 46. — 1876: III. 7. — 1878: III. 7. — 1880: III. 7. — 1881: III. 7. — 1883: III. 122. — 1884: III. 123. — 1885: III. 123. — 1886: III. 123. — 1887: III. 121. — 1888: III. 121. — 1889: III. 136. — 1890: III. 136. — 1891: I. 82. — 1892: I. 82. — 1893: I. 86. — 1894: I. 42. — 1895: I. 42. — 1896: I. 42. — 1897: I. 42. — 1898: I. 42. — 1900: I. 42. — 1901: I. 42. — 1903: I. 42. — 1904: I. 42. — 1905: I. 42.

~~Porkoláb Dániel ajándéka 1846. Magy. Képt. 23. Lásd 31.~~

— Magy. Képtár 23. — Uj lelt. sz. 31. — 1905. átv. jegyz. 86. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 1736. és a leltárban 2748. — Porkoláb Dániel ajándéka 1846-ban.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Porkolab D. aj. 1846.

359. Szentgyörgyi János.

Működött a XIX. században (Sz. Magyar-Izsépen. † Bényén).

Bugát Pál.

Mellig, kissé balrafordult, de szembe néz. Oldalt fürtözött haja, szemöldöke és nyirott bajusza fekete, szeme sötétbarna, arcza leberetvált. Körülcsavart nyakkendőjét csomóra kötette, kissé kivágott mellénye fehér, kabátja fekete, köpenyege sötétkék. Balról, az íróasztalon túl, a melyen több könyv és tintatartó van, talapzaton nyugvó oszlop és félrevont piros függöny köti le figyelmünket. Alól balra, az asztal sarkánál, ez a jelzés olvasható: »*Joh. Szentgyörgyi*«.

Vászon, méretei 74 : 65 cm. — Lelt. sz. 359. — Értéke 200 K. — Aigner Lajos ajándéka 1888 augusztus 31-én (97–888). — Bejelentetett 1888 szeptember 6-án (100–88).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok. 1894 : VIII. 368. *Szentgyörgyi János:* Bugát Pál. — 1907 : VII. 61. *Szentgyörgyi János:* Bugát Pál orvostudor, pesti egyetemi tanár.

Jegyzet. Leltári száma az 1907 évi katalogusban »859«-czel tévesen van kitüntetve.

Szentgyörgyi János

Életrajzi adatai és munkái.

1., Gyümölcs és virágcsokor.

Jelz.: „Joan. Szentgyörgyi pinx. 1830." 99 × 82. vászon.
Forkolább Dániel ajándéka 1846
M. N. Mus. Cat. 65. l.

2748

31.

42. Szentgyörgyi János:

(Életrajzi adatai ismeretlenek)

Gyümölcs és virágcsokor.

A asztal középén, ~~[illegible]~~ füles díszedény látható virágcsokor ~~[illegible]~~ ral. Körülötte (különféle szinű s fajú szőlőfürtöket, egy bírsalmát, két körtét, két rúl vát, két őszi baracskot, egy fél diót, egy fél görög s egy megkezdett sárgadinnyét helyeztek el. A csokor ból legfelül egy befele forduló mak virág emelkedik ki, közelében jobbról ~~egy~~ Vanessa polychloros röpül, kissé lejebb a piros szegfű mellett ~~[illegible]~~ ~~egy~~ Papilio macharon ül, balra a sárga mocsár virágon ~~[illegible]~~ ~~egy~~ Caliphora erythrocephala mászkál, a középtájon a rásalevélen ~~egy~~ Vanessa cardui látható. A csokor alatt, a vemjegen, ~~egy~~ szárnyaival ~~[illegible]~~ csapkodó czinege ~~[illegible]~~ (a fehér fürtöt csipkedi.) Zelzése az asztal szélén jobbra:

Joan. Szentgyörgyi pinx. 1830.

Vászon, méretei 99: 82 cm.

Porkoláb Dániel aj. 1846.

M. képtár 23.

Vysta 31.

I: 42.

L félkörives fülkében, egy

L és a hajnalka tól balra hajló ~~[illegible]~~ fehér rózsán két hangya szaladgál.

I: 82.

171

hagyja a Biedermeier-formákat és zseniális rajzolóvá, Dorrénál is hatalmasabb képzeletü művészszé fejlődött. Meghalt 1907-ben.

192. Orosz hercegnő, 1857. Eladó.

193. Női miniatur, 1852. Dr. Bischitz Gyula ur tulajdona.

taurálgatásból élt, Békésgyulán ismerte fel Munkácsy nagy tehetségét s a helyes útra terelte. Később rajztanár lett Nagyváradon s nyugalomba lépése után meghalt Budapesten 1888-ban.

188. Női arckép. Szamossy L. ur. tulajdona.

SZENTGYÖRGYI JÁNOS, született 1820-ban, Kassán, tanult Bécsben Peternél, s főleg csendéletet festett, de tájképet is. Meghalt 1860-ban Pesten. Az esztergomi, kassai és fővárosi muzeumban több műve található.

189. Pest és Buda látképe. A fővárosi muzeum tulajdona.

190. A budai várhegy és Dunapart. A fővárosi muzeum tulajdona.

191. Csendélet. Dr. Ágai Béla ur tulajdona.

ZICHY MIHÁLY 1827-ben született Zalán, már egyetemi évei alatt inkább a rajz vonzotta, mintsem a jus. Marastoni iskolájába került, de a család ellenezte a művészi pályát, felküldte Bécsbe, de ott egyenesen Waldmüllerhez csatlakozott, aki nagyon megszerette és nagyrabecsülte. Itt Bécsben, egészen biedermeier-szellemben dolgozott. Festette: „A koporsó lezárása", „A haldokló lovag", „A meggyógyult leány imája" c. képeket. 1847-ben az orosz cár leánya számára rajztanárt kerestek és Waldmüllert hivták meg, de az maga helyett nagy elismeréssel irt levélben Zichyt ajánlotta. Igy került ki Oroszországba, ahol — többszörös megszakítással — élete legnagyobb részét töltötte. Innéttől kezdve művészete el-

Ernst Múz. kiáll. X.
Magyar biedermeier-művészek
Bp 1913

Szentgyörgyi

festő.

Sokáig külföldön képezte magát s szenvedélyes virág és gyümölcs festő volt: különben arczkép-festésben is jelenek tartottak. Műterme a Dunapart mina táján volt, hol most a tűzőrök tanyája van. Termében sok elökelő személyt lehetett látni díszmagyar ruhában. Különösen sok Lónyayt festett. A mi családunk is szülőim és mi három nagyobb leány, lefestettük vele magunkat. ~~[illegible]~~

Karacs Teréz: Régi festőkről. (naplo jegyzetek) Kipzőművészeti szemle 1880 évf. 77 l.

javára, illetőleg ternére, 190..... évi .....

hóban előfordultak.

Folyó szám	Az alap megnevezése	p
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		

Szentgyörgyi

Sz. 2. *János*, festő, * Nagyszalánc 1793. † 1860. Bécsben tanult, azután Pesten arc-, város-, virág- és gyümölcsképeket festett klasszicista stílusban. Gyümölcs és virágcsokor c. olajfestménye 1830-ból a Szépművészeti Múzeumban van. Főleg a Lónyay-család részére készített sok arcképet. Egyik jelentősebb műve Buda és Pest látképe, melyet 1829. festett. Egy 1820 körül készült pest-budai tájképe a Székesfővárosi Múzeumban van.

K. gy. II. 5001

MDK

Szentgyörgyi János /1793-1860/

"Buda és Pest látképe". Jelzés lent balra:Joan
Szentgyörgyi pinx.ad naturam.Ao 1829.
Vászon. 65x92.

Ernst Muzeum aukciói.XV. 51.1.

Szentgyörgyi János MDK

Csendélet o.v.loox73 cm.

Veszprém 1965.Tompa Kálmán Képzőm.Gyüjt.kiáll.

MDK

SZENTGYÖRGYI JÁNOS

Buda és Pest látképe c. festménye egri műtárgy.
/Lásd Bakóczy Ferenc/

Gerő László:Eger. Budapest 195 .p.46.

Képzőművészeti Alap kiadása.

Szentgyörgyi János.

A Nmezeti Képcsarnok képet vásárol a müvésztől 1851-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Szentgyörgyi János (1793-1860.)

A 20-as évek végén fővárosi vedutákat festett, de inkább mint csendéletfestő ismert

Pogány Ö. Gábor: A magyar nemzeti zíprőművészet kialakulása. MTA II. Tár.-tört. Tud. Oszt. Közl. XI. (1961.) 350. l.

Szentgyörgyi János

Esztergomi képtár

-365-368-

F

368. Szentgyörgyi János (magyar festő;
—): Virágszendélet. Ovális kép.
Vászon, olaj, 110×84 cm.

Jelszve jobbra lenn: ~~[illegible]~~ Joan Szentgyörgyi pinxit.
Párja a SZM-ban. — Masszlaghy II. 173 sz.

Gerevich: Az Ujság 1916 jul 20, 4. lap

Gerevich PA, 251 l.
1820-30 körülről

Gerevich: Régi és újabb magyar festők
a primási képtárban. Vasár-
napi Ujság 1916, 553 l (repr.
553 l.

Szentgyörgyi János, festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét. A 19.-20.sz. magy. képzőművészetének keresztmetszete. 388 mü, 180 müv. Szentgyörgyi egy müvel szerepel. 228.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Szentgyörgyi János, költő

L: Donát János

Jávor A: A felvilágosodás műnemei 1007-1010

Élet és Tudomány, Bp. 1980. aug. 8. XXXV/32

Szentgyörgyi János

Jestő

Katonatiszt képmása

repr.

Árveresi Közlöny

1940. 3. rk. 27.

sorrend.

Porcellán- és üveg-tárgyak	Textíliák	Vegyesek	Szőnyegek	Hangszerek, lát-csövek, fagyverek	Bútorok	Könyvek
1224–1290	1770–1800	2371–2390	—	—	2069–2140	—
1291–1360	1801–1820	2391–2410	—	—	2141–2210	—
1361–1430	1821–1840	2411–2440	—	—	2211–2280	—
1431–1500	1841–1860	2441–2460	—	—	2281–2360	—
1501–1570	1861–1890	2461–2490	1935–1980	—	—	—
1571–1640	1891–1910	2491–2522	1981–2017	—	—	—
1641–1700	1911–1934	—	—	2018–2068	—	—
1701–1769	—	—	—	—	—	2523–2864

régiség- és mükereskedő

Budapest, IV., Váci-utca 27-29

Piarista-palota

Telefon: 1-862-28

Szentgyörgyi János

Koppmagyograf 150 éve

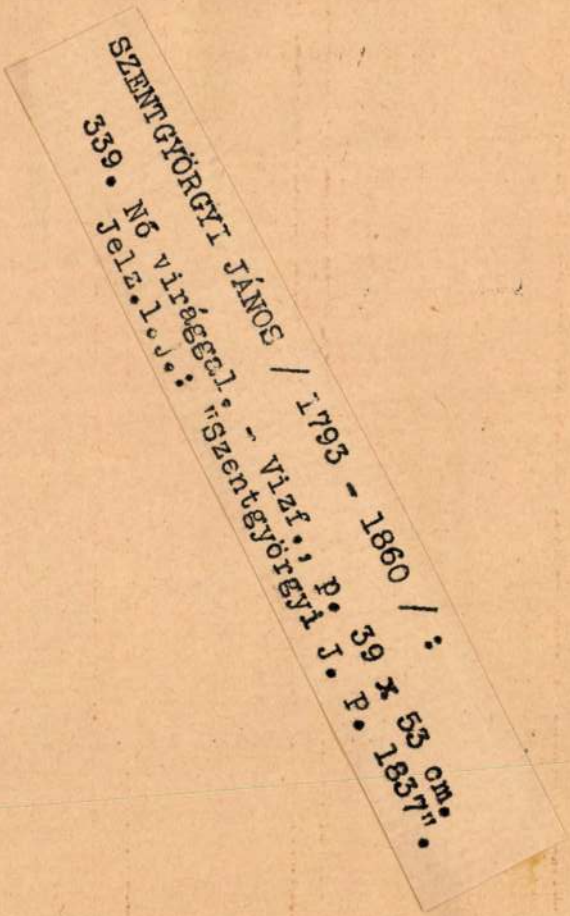

132. Fay András. - Kr.fajz, p. 11.5 x 15.5 cm. Jelz.l.b.: "E.Heinrich fec".

HEINRICH THUGUT / XIX.sz.I. felében/:

133. Női arckép. - Vizf., p. 15 x 19 cm. Jelz.l.b.: "Th. Heinrich 1843".

HEINTZ HENRIK :

134. Falusi házak. - Vizf., p. 40.5 x 25.3 cm. Jelz.l.j.: " Heintz".

HENDE VINCE :

135. Udvar Felcsuton. - Vizf., p. 35.5 x 24.7 cm.Jelz.l.j.:"Hende Vince 1940".

HESS FERENC LEONHARD / 1777 - ? /:

136. Férfi arckép. - Vizf., p. 11 x 15 cm. Jelz.l.j.: " L.Fr. Hess 830".

SZENTGYÖRGYI JÁNOS (1793—1860)

Virág-csendélet

Ovális, vászon, olaj, 110×84 cm.
Jelezve jobbra lenn: Joan Szentgyörgyi pinxit.
Simor prímás vásárolta, 1876.

Esztergom, 1876-os évf., 47. szám. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 844—845. l. — —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 21. szám. — Maszlaghy II., 173. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar festészet a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 553. l. (Képe 553. l.) — Lepold—Homor 98. l. — Gerevich: PA, 251. l.

Magyar topográf

VI.

PORCELLÁN- ÉS ÜVEG-TÁRGYAK

LÉGRÁDY TESTVÉREK R. T.
NYOMDAI MŰINTÉZET
NYOMÁSA BUDAPEST, V.
VILMOS CSÁSZÁR-UT 78.

Szentgyörgyi János

festő

Szentgyörgyi János modorába

300/11. VIRÁGCSOKOR. K

csök, balra szétszórt

Vászon. M. 99; sz. 74

Az előtérben a pa

Mary 869.

Vizfestmény. M.

S. Herrmann.

Ernst Muzeum aukcioi

W-V.

Koltschitzky.

Egész alak, áll, balra fordul. K
lóg, tüszőjébe pedig pisztoly van du

Ábrisz des kuehnen Georg Fr

Fm., mér. a vk. 15 : 8.8 cm.

Szentgyörgyi János

1820-1860. festő

ivod

Lázár Wolfner gyűjt

101. l.

A Zichy képhagyaték és a főváros uj képei. A Zichy Jenő-féle képhagyaték legközelebb meg fogja vetni az alapját a fővárosi muzeum képtárának, amelyet a muzeumnak a Stefánia-uti épületében fognak elhelyezni. A képek selejtezését most fejezték be és kiválogatták a mintegy negyven értékes darabot, amelyek között van *Moroni* velencei arcképfestőnek egy igen értékes képe, több *Kupeczky*-darab, *Mánya* legkitünobb drezdai képei és a XVII. századbeli francia arcképfestőktől néhány gyönyörü portré. A képtárban fogják elhelyezni azokat a festményeket is, amelyeket a főváros a legutóbbi napokban vásárolt, igy *Ferenczy* Károlynak „Józsefet eladták testvérei", *Iványi-Grünwald* Béla „Cigánysátor" cimü képét és *Pállik* Béla egyik korképét. Ez a legutóbbi müvásár különben általános elismeréssel találkozott a müvészvilág körében, mert kivételesen arra érdemes mütárgyakat tüntetett ki a főváros vásárlásával. Egyik legérdekesebb része lesz a képtárnak néhány *eddig ismeretlen Biedermeyer-korabeli* kép, amelyeket a régi Pestről készült topográfiai képek átrevideálásánál fedeztek fel. Teljesen ismeretlen nevekre is bukkantak ez alkalommal, igy egy *Szentgyörgyi* István nevü festő képére, aki 1820 körül élt és akinek két képe kerül a gyüjteménybe. A Biedermeyerek, amelyeknek száma körülbelül 10—12, legnagyobb ékességei lesznek a képtárnak.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191 .....

.....

tanu.

.....

tanu.

Szentgyörgyi János
festő

Nemzeti Szalon
1936. jún. –
Júniusi tárlat

SZENTGYÖRGYI JÁNOS (1793—1860)
124 Csendélet, olajfestmény. Wolfner Gyula gyűjteményéből.

Szentgyörgyi János, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtárban, "Csendélet" c. képe. Lágyabb festőiségű, de hatásában nem erőteljes, előadásmódja szárazx vértelen. 220. old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

M. D. K.

SZENTGYÖRGYI János festő

~~[illegible]~~ Kazinczy Ferenc zemplíni szülé
tésűnek mondja és születési évének
1793-at jelöli meg
Ernst Lajos és Lázár Béla szerk. megjel.
„Magyar-biedermeier-művészet" c. kiállí-
tás katalogusában közölt életrajzi szerint
1820-ban Kassán született
A sárospataki kollégium diákja és ott a
virágfestésben adott leckéket (Kazinczy)

M. D. K.

SZENTGYÖRGYI – 3 –

János Pestő

~~Bécs~~ 1817–1819 és 1824–1824 között a bécsi

Képe" Akadémia tájkép – és

vissztérve Pesten telepszik meg

Pesten volt 1853–1855 körül nőtén

Bényén (Erdőbényén) is dolgozott.

Virágcsendélet 1828.

Virágcsendélet 1830.

M. D. K.

SZENTGYÖRGYI János festő

Virág- és gyümölcscsendélet

Női arckép 1831.

Bella Laci cigányprímás (5 rép.) 1834.

Férfiarckép 1835.

Budai királyi palota 1827. (1. rép.)

Budapest látképe 1829. (2. rép.)

" " 1834 (4. rép.)

" " 1830 (3. rép.) /.

M. D. K.

SZENTGYÖRGYI Jókos Vesző

Seenger Ervin: Adalékok Szentgyörgyi Jókos művészetéhez 152 - 155. l.

Művészet. 1953. 1-2. sz.

Szentgyörgyi János festő

„Gyümölcsök és virágok" 1830
Neuv. kép csarnokban:

Fejős J.: A Neuv. Kép csarnok Alapító Egy. története
Művészettörténeti Értesítő 1957 Tévf. 1 n.

43. l.

Szentgyörgyi János

Biederm. kiáll. 1937

I. terem.

1.) Virágcsendélet, 1834
Repr: a látban.

2.) Csendélet. 1828.
(Rossz technika)

XVI. terem

Szépm. Múz.
Repr. a [illegible]

471. ISMERETLEN FESTŐ: A budai vár hajóhíddal.
472. SZENTGYÖRGYI JÁNOS: Gyümölcsök és virágok
473. SZENTGYÖRGYI JÁNOS: Buda és Pest látképe 1820.
474. SZENTGYÖRGYI JÁNOS: Virág-csendélet.

fenti művének tartom.

Üzletvezetőségének

B u d a p e s t .

Szentgyörgyi János

„Gyümölcs és virágcsokor"
(repro)

Szabolcsi Ludvig: Művészet Magyarországon...
Művészet, 1980. június – 18. lap.

kiegészítette Barabás Miklós jegyzőkönyvét és még 1822-ben és 1823-ban Nagyenyeden készült Csendélet és Virágok rajzáról tesz említést.

Irod: Barabás Önéletrajza Bev. Biró Béla. 1944, 72, 96; Szentiványi 1927, 7; Lyka MM 294.

SZENTGYÖRGYI JÁNOS (Nagyszalóc, 1793 – Bénye, 1860)

Sárospatakon tanult, s még mint diák a „virág festésben leckéket is adott". Tehetségét Lónyai Gábor ungi főispán, a sárospataki kollégium főkurátora ismerte fel, tanulmányai folytatására 1817-ben Bécsbe küldte. Hét évet töltött Bécsben, onnan mégsem Patakra tért vissza, hogy a kollégium tanára legyen, mint pártfogója szerette volna, hanem Pesten telepedett le, „Pesten munkálkodott a saját kezére". (Lyka MM 430.) Számos arcképet festett „sok előkelő személyt díszmagyar ruhában, a Lónyay, Teleki és Ráday család tagjait", aztán Bugát Pált, Kazinczyt is megörökítette, aki dunaparti műtermében többször felkereste. Városképein Buda és Pest látképét is több ízben megfestette (1820, 1829). Virág és gyümölcs-csendéletei különösen kedveltek voltak, az első pesti nyilvános kiállításon is (1830) csendéletekkel vett részt, amelyeket a kritika külön megemlített. Barátság fűzte Pesten a Karacs rézmetsző családhoz, ahol írókkal, költőkkel literátus emberekkel ismerkedett meg, így Kisfaludy Károllyal is, aki „Eprész leány" című költeményének illusztrálására kérte fel. Modellje hozzá a kis Karacs Róza volt. A kép befejezetlen maradt, „mert a legjobb korban lévő szép deli férfi hirtelen halt el".

Irod Lyka MM 520; Seenger 1953, 152–155; Kisdéginé 1977, 13.

153 Gyümölcs és virágcsokor, 1830 67. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 99 x 82 cm
Jelezve az asztal szélén jobbról: Joan. Szentgyörgyi, pinx. 1830.
MNG Itsz. 2748. Porkoláb Dániel ajándéka, 1846.

Félköríves fülkében asztal közepén füles kancsóban színes virágcsokor. Az asztalon szőlőfürtök, fél görögdinnye, sárgadinnye, szilva, őszibarack, dió. A szőlőfürt venyigéjén címke, a virágcsokron két lepke.

A biedermeier csendélet jellegzetes példája, Szentgyörgyi feltehetően a bécsi akadémián a virág festés szakra iratkozott be, és bécsi tartózkodása idején tanulmányozta a császári és hercegi képtárak remekeit. Mesterségbeli tudását a holland csendéletfestők alkotásain fejleszthette.

Irod: Peregriny I 204; Kisdéginé Kirimi 1977, 4. kép; Szinyei Merse Anna: Reformkori művészet. 1978, kat. repr.
Kiáll: a kertművészeti kiállításon Budatétényben 1972 és Nyíregyházán 1973. Reformkori művészet, Szécsény, Helytörténeti Múzeum. 1978.

Művészet Magyarországon 1780–1830
MTA MKCS – MNG Gy. 1980.

154 Virágcsendélet gyümölccsel, 1830 39. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 91 x 70 cm
Jelezve jobbra lent: Johann Szentgyörgyi pinxit 1830.
MNG ltsz. 60.113 T

Félköríves fülkében, barna asztalon fémtalpas vázában nagy virágcsokor: rózsaszín, sárga, piros rózsák, fehér szekfűk, tarka verbenák, piros bazsarózsa, sárga harangvirág, fehér tulipán, piros mákvirág. A virágokon három lepke. Az asztalon szőlőfürtök, alma, dió, körte, felvágott sárgadinnye. Gazdagon kidolgozott, tükörfényes technikával, mesterségbeli rutinnal festett kép, a „Gyümölcs és virágcsokor" c. előző festmény párdarabja.

Kiáll: a kertművészeti kiállítás, Budatétény, 1972.

154

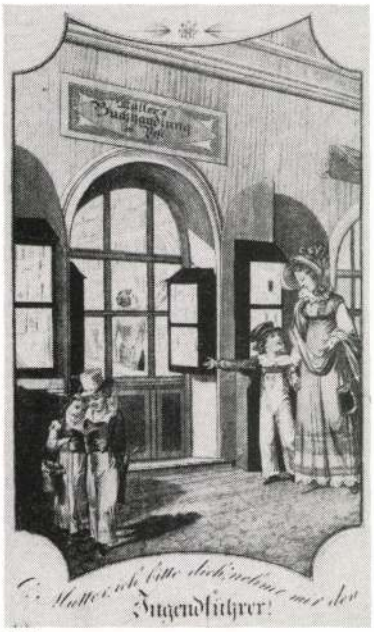

173

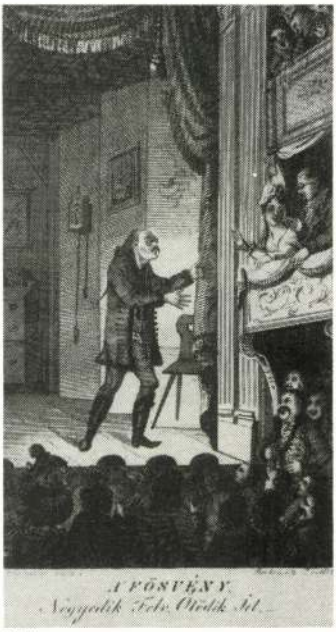

172

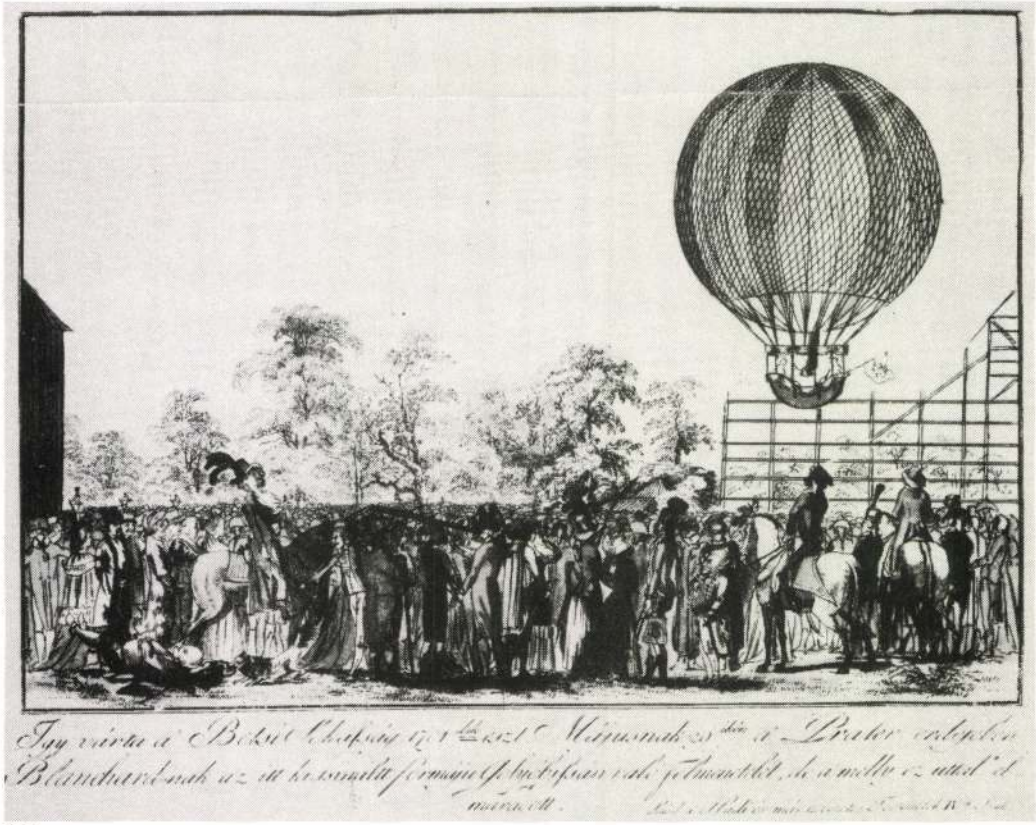

180

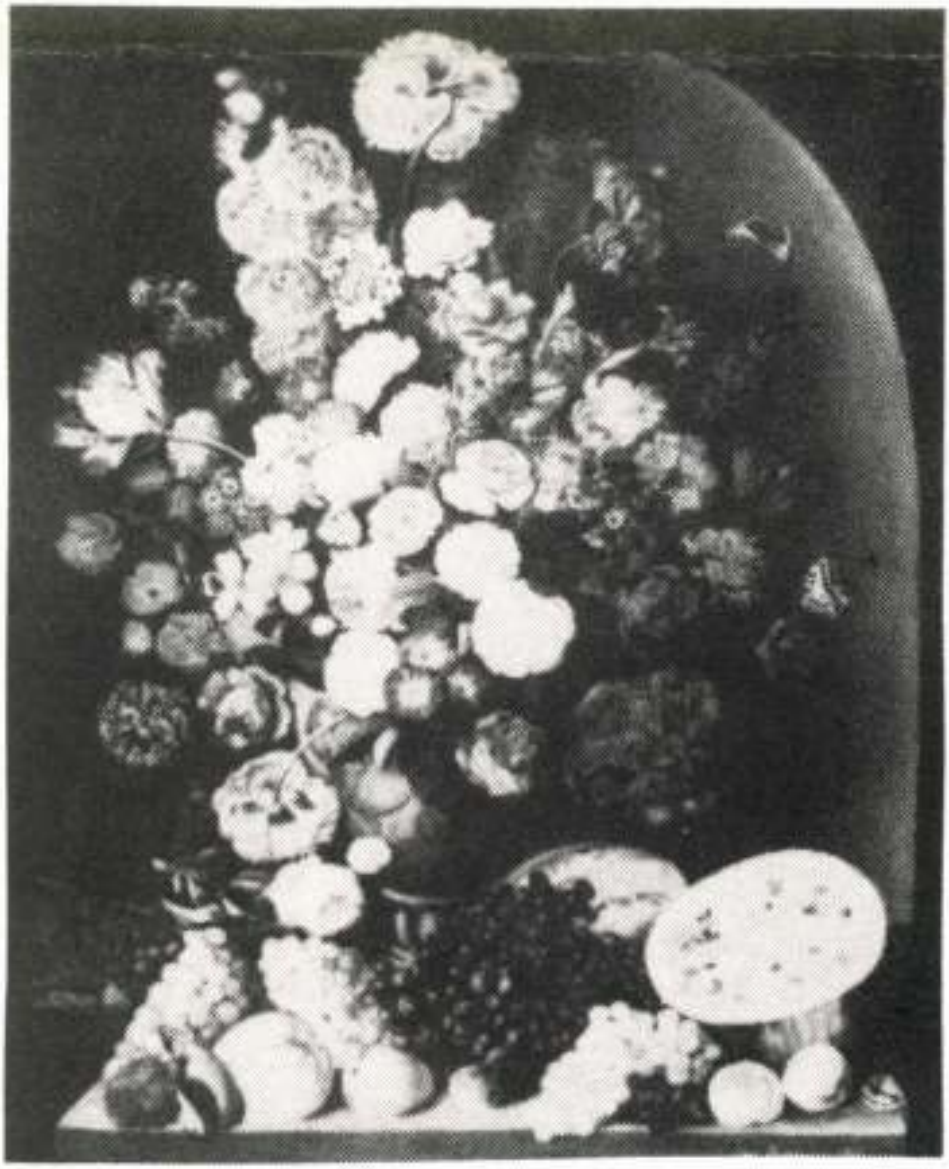

153

131

130

133

132

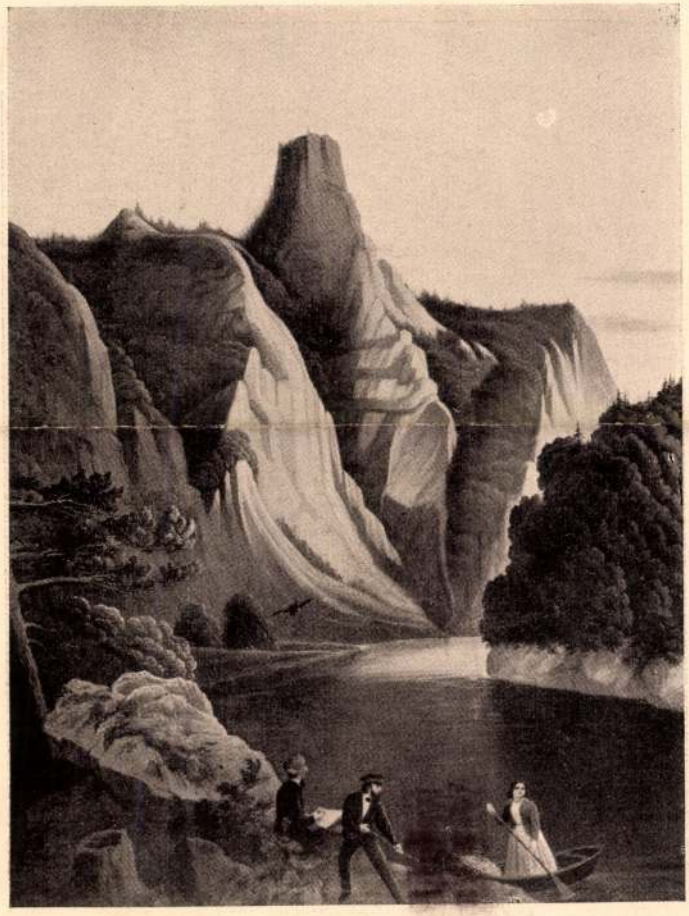

Boehm Tivadar: Dunajeczi táj.

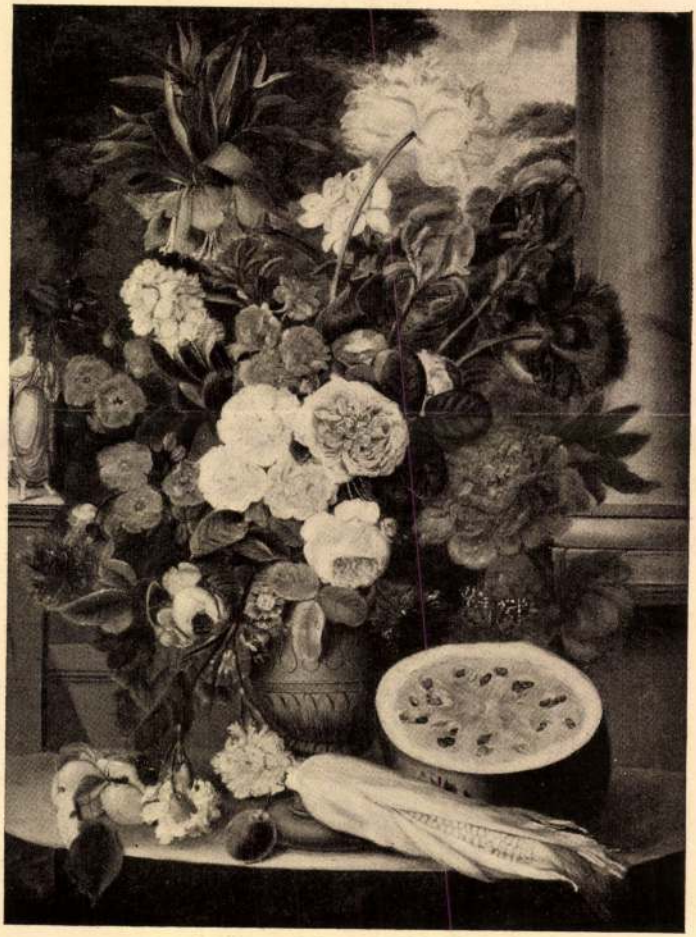

Szentgyörgyi János: Virág-csendélet.

KM Tan. Biedermeier kiáll.
1937–38.

Szentgyörgyi János festő

142. *Szentgyörgyi János:* Virágcsendélet. IX.

Művészeti Közlöny
1938. febr. 2. tk. 2.

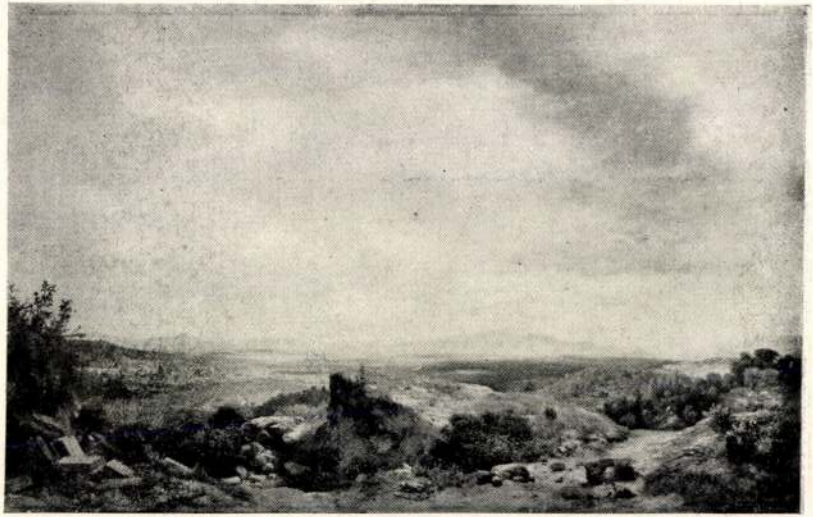

94. *ifj. Markó Károly:* Firenze látképe.

MDK

Szentgyörgyi János festőművész.

Geh: Könyvszemle. /Kopp könyve/ Szépművészet, 1941. 1.sz. 33 l.

Szentgyörgyi János

1422. *Szentgyörgyi János:* Virágcsendélet.

Árverési Körlevél

1931. 3. sz.

788 *Engerth:* Férfi képmás.

Szentgyörgyi Tanós

festő

l.

Gerevich Primás

251. l.

Szentgyörgyi János

festő

l.

Szana 1890

63. l.

ért külön tiszteletdíj állapitható meg
Tanács költségvetési keretei között a

Az iskolánkivüli nevel

/1/ Az elnöknek és a főtitká
seiknek - az elnöki tanács többi tagja
van a vallás- és közoktatásügyi minisz
élvező bármely iskolánkivüli nevelési
kát tanulmányozás tárgyává tenni. Az e
titkárokat pedig a főtitkár bizhatja m

/2/ Látogatási engedélyt kap
Tanács bármely tagja, a Tanács előadói

/3/ Az előző /2/ bekezdésben
az évre érvényes, amelyről a kiküldeté

/4/ A főtitkár szükség eseté
látogatás megajtásáról, illetve időpon

Szentgyörgyi János

Jestő

l.

Perálltörtképes

12,474. l.

Szentgyörgyi János
festőművész

Művészet, 1980.
jún. 19. old.

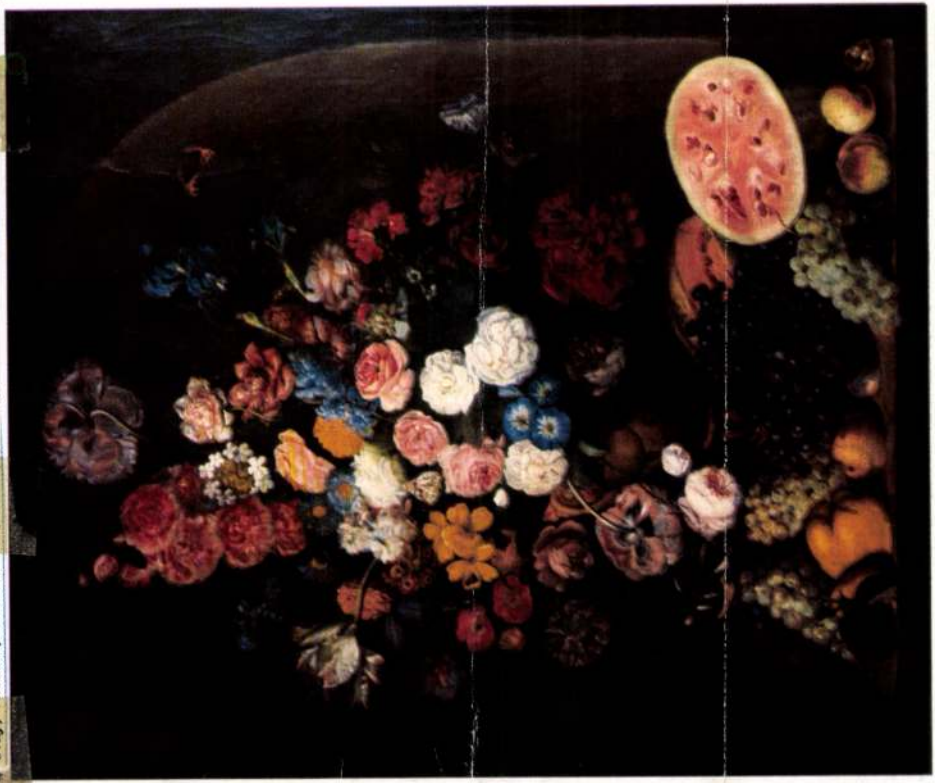

4 Szentgyörgyi János: Gyümölcs és virágcsokor, olaj, vászon, 91×70 cm, 1830, a Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

„Mélyny

Beszélgetés

– Azok közé a művészek közé tartozol, akik idestova félszáz év után sem mondtak le a köznapi értelemben vett tárgy- és emberábrázolás igényéről, sőt kizárólag ennek hódolnak. Gondolod, hogy a mai ember világképének, életérzésének kifejezésére, esztétikai igényének kielégítésére ez a mód elegendő és megfelelő?

– A kérdés kapóra jött, mert amint láthatod, éppen azzal foglalkozom, hogy egy nagy ládában felhalmozódott régebbi rajzaimat válogatom, és az általam maradandónak ítélteket paszpartuban helyezem el. Szeretném így a birtokomban levő rajzaimat számba venni. A legkorábbi ezek közül 1932-ből való, a legkésőbbi 1948–49-es. Az ezután készült rajzaimat – a javára gondolok – előzőleg már rendbe tettem. Ez a körülbelül 100, esetleg még több darabból álló újabb gyűjtemény is pontos és félreérthetetlen választ ad a kérdés egyik részére. Vagyis festővé eszmélésem pillanatától – szinte már eszelős leitmotívként (pontosabban: szinte a zsigereimből követelődző mohósággal) – érdekelt az ember: önmagában és a többi em-

Szentgyörgyi János

festő

gyümölcsös virágcsendélet

Radocsay D.: Az esztergomi kiáll. m. anyaga. Sz M. 1955. 1. Sz. 13. l.

Szentgyörgyi János

Kazinczy arczképe
litogr.
1828.

1.

Szinnyei
V. 1284. h.

m. kir. Minisztertől.

árcza { főkönyv 45/a köt. 13 lap 4 tételen
számlakönyv – köt. – lapján.

n 61. és julius hó 23-án 80. sz. a.
n a t. Orsz. Bizottságot, hogy mivel
: hozzá ahhoz, hogy a Meiszner-féle
392 K 86 f., valamint hogy a Kiss
szére előlegezett 2.900 K előirányzat-
sanak ki, ennek folytán, jelen kelet
hoz kérem a nevezett miniszter úr
: két összeg a Bizottság egyes helyre-
ozott javadalmaknál elért s a t.
elkezésre álló pénzmaradványok ter-
ató.

sz. Bizottság egyes helyreállitási

MDK

Szentgyörgyi János, festő

Múltszázadi festő. Szerepel a kiállításon.

–: Megnyílt a BÁV 21. képaukciójának Kiállítása 8.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 7.

MDK

Szentgyörgyi János, 1793-1860.

Női arckép, olaj
Virágcsendélet, olaj

Szfvárosi Képtár uj szerzeményei. N.Szal.kiáll.
1939. jan. 11 1.

adat azért kényes, mert a t
hier előterjesztése szerint
allée irányába essen s a fe
felelő szöget alkosson, a te
teremből is lehessen szemlé
a müszaki felméréseknél, Kü
segédkezni.[43 a-b-c.] Megem
nös kivánsága volt az is,
eszterházai kastélya legyen
tan támaszkodhatott Jacoby
elképzeléseire. 1775-ben Ja
mintegy 6778 láb terjedelmü
lyó munkáihoz. A felsorolás
tagról emlékezik meg. **Pénzb**

MDK

Joh. Szentgyörgyi

Bugát Pál, orvostudor, pesti egyetemi tanár, of.

Tört. Képes lajstr. 1907.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-748, 340-726
1969 DEC 7

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021 Szentgyörgyi János

1969. december 7, vasárnap

Megnyílt a BÁV 21. képaukciójának kiállítása

A Bizományi Áruház Vállalat december 16-án és 17-én 21. képaukcióját rendezi meg; az árverésre kerülő képek kiállítása szombaton nyílt meg a MOM Csörsz utcai Szakasits Árpád Művelődési Házában.

A kiállítás nemcsak a műgyűjtők, a vásárolni szándékozók számára szolgál felvilágosításul megállja a helyét igaz művelvezetet nyújtó képtárlatként is. Nem csupán német, osztrák, holland és olasz festők viszonylag nagy számban bemutatott alkotásával nyerte el ezt a rangot, hanem főképp a magyar festészet örökségsok figyelemre méltó darabjának az összegyűjtésével. Olyan kevéssé ismert, múlt századi magyar festők alkotásait láthatjuk itt, akik nem tartoztak ugyan a legnagyobbak közé, de tisztes mesterek és képeikből a Nemzeti Galéria is alig-alig őriz néhányat. (*Szentgyörgyi János, Donát János, Hoor József* stb.) Mellettük „nagy nevek" is szerepelnek, köztük a Markó családé.

Előkerültek olyan ritkaságok is, mint egy észak-magyarországi festő 1500 körül festett szentképe, vagy — hogy ugorjunk egyet stílusban és időben — egyik kiváló, de csak kevés művét hátrahagyó festőnk, *Nemes-Lampérth József* három alkotása. A XX. századi magyar piktúra sok más, színvonalas alkotása is szerepel a kiállításon, például *Derkovits Gyula* öt festménye és rajza. Összesen 274 műtárgy kerül majd kalapács alá; kiállításuk december 14-ig lesz nyitva.

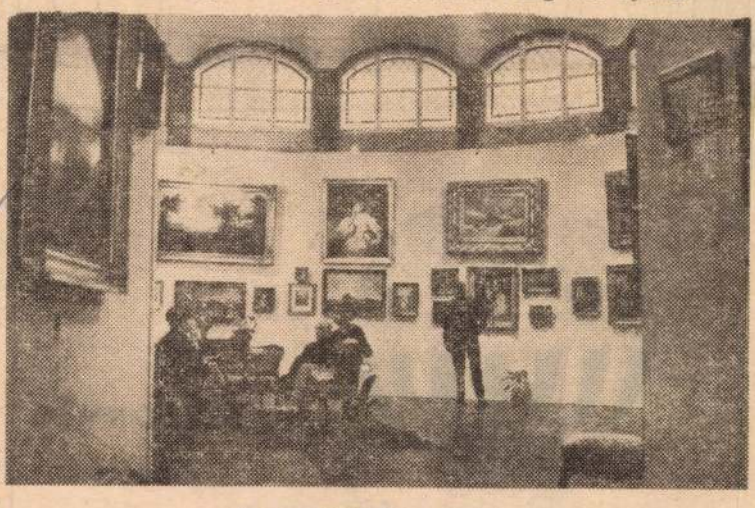

Az aukciókiállítás részlete.
(Rév Miklós felvétele)

MÉSZÁROS AND

MAI TÖRTÉNETEK

VIZSGA FILOZÓFIÁBÓL

SZEZONVÉG

Szentgyörgyi János, festő,

Szul. 1793. Nagy Halmon, meszh. 1860. Bécsben tanult, azután Pesten működött. Arc- és ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ vároképeket, ~~[illegible]~~ virág és gyümölcs csendéleteket festett. Gyümölcs és virágcsokor c. olyfestménye 1830-ból a bpesti Szépmüv-Muzeumban van.

Szunit

velencrei

Több művét a paduai kápta-
lan őrizte meg 1367-ből.

Szentgyörgyi János

Magyar Nemzet VII. 1950 okt. 6. 5. l.

Végvári L.: Magyar grafika

Szentgyörgyi János festő XIX. n. M.D.K.

Virágcsendélete az esztergomi Ker. Muzeum ban.

Czobor Ágnes: Az esztergomi Ker. Muzeum kiállításának vezetője. Bp. 1955 15.

MDK

Szentgyörgyi János, szobrászm.

Sportoló leény , egy arasznyi bronz-szobor.

A kis mü máltán kapott diszes helyet a kiállitáson.

Lyka Károly: Szobrászok a Mücsarnokban.
Uj Idök.1909.XV. 47.sz. 478-479.1.

Szentgyörgyi József
festő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szabad Föld

1966 AUG 17

1021

(Szentgyörgyi József rajza)

nek) sejtjeivel oltotta be, az egerek természetesen ségesek maradtak; ha a ezeket a baktériumsejt fertőzőképes baktériu előzetesen magas hőmé ten elpusztított sejtjeivel együtt juttatta a kísérleti állatok szervezetébe, akkor azok *megbetegedtek*, és ilyenkor az egerek véréből kitenyésztett baktériumok mindig olyanok voltak, mint amilyenek azok, amelyeket magas hőmérséklet alkalmazásával előzetesen elpusztított.

Mit jelent ez? És főleg: hogyan magyarázható ez a kísérlet? — Gondoljuk végig még egyszer: az egerek csak abban az esetben betegedtek meg tüdőgyulladásban, ha a fertőzőképességgel nem rendelkező baktériumsejteket a már előzetesen elpusztított fertőző baktériumtípus sejtjeinek anyagával együtt juttatták az egerekbe. — Nagyon valószínűnek látszott tehát, hogy az elpusztított sejtekből valami, vala-

az anyagok szavatolják az adott fajra (fajtára) jellemző tulajdonságok megjelenését, (vagyis a tulajdonságok *„újratermelését"*) az utód generációkban. — Szinte önmagától vetődik fel a következő kérdés: hogyan, milyen módon látják el a dezoxiribonukleinsavak a most vázolt funkcióikat? Mielőtt erre válaszolnánk, meg kell röviden ismerkedni a minden élőlényben előforduló anyagoknak: a *nukleinsavaknak* a szerkezetével.

A nukleinsavak nevüket onnan kapták, hogy ezeket az anyagokat először (1869-ben), a sejtek magjaiból (mag latinul nucleus) állították elő. A későbbiek során kiderült, hogy a nukleinsavak nemcsak a *sejtmagban* találhatók, hanem előfordulnak a *sejtplazmában* is. A nukleinsavak nagyméretű molekulákat alkotnak és nagy-

Szentgyörgyi József
grafikus

M.D.K.

„Leányfej"

Élet és Irodalom, 1964. okt 31. – 7 lap.

MDK

Szentgyörgyi János, pesti
festöm.

mégbecsült keresett müvész.
Férfiarcképem, mely 1833 nov.5.-én készült, mulatságosan pedáns felirás szerint. Ritkán felmerülö, nagyon érdekes mü. Táblabiró világbeli iz árad.

Juniusi aukciós-tárlat.
Árverési Közlöny.1940. 3.rk.sz. 10.1.

MDK

Szentgyörgyi János, festöm.
1793-1860

Női arckép. Olf. Jelz.b.:
Joan Szentgyörgyi pinx.

Virágcsendélet. Olf. Jelz. l.j.:
"Joan Szentgyörgyi pinx..."

Nemz.Szal.- A Szfv.Képtár uj szerzeményeinek kiáll. -a.
1939 jan.-febr. Kat.

MDK

Szentgyörgyi János /1793-1860/

Csendélet, of.

Magyar mesterművek kiáll. N. Szal. 1936. jun.

M. D. K

SZENTGYÖRGYI János festő

felvidéki csendélet- és arckép-festő

1627-ben kiszült alajkisén Pest felől a királyi palotát ábrázolja

1829, és 1835. a kettős várost a Gellértheggy keleti lejtőjéről festi meg

1830. Gellértheggyi nezőponttal pest-budai látkép

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. /23. l.

Szentgyörgyi János

MNK

Megemlitve a XIX. sz. lelkes képirói és a nemzeti eszmék téntoritbatatlan előharcosai küst.

Mirowi Lyskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

74.1.

Szentgyörgyi János

Csendélete (elul.)

a pécsi muzeumban van

Romváry Ferenc: Multnázadi festmények a pécsi muzeumban

Jelenkor 1967 7-8 n. 734 old.

MDK

Szentgyörgyi János, festőm.

Virágcsendélet. Olf. :
Illusztrálva a XVI.tábl.

Árv. Közl. 1951. 3.füz. 67.l.

Szentgyörgyi János

festő

l.

Mátrai 1862

16-l.

M á s o l a t.

ter 70929/914/VI/c.

ynak, a kereskedelemügyi tár-
nak, hivatalnak, intézetnek,
segédhivatali főigazgatónak.

hó 10-én 20793 szám alatt kelt
kir. kereskedelmi muzeum kiadá-
enni.-
pari beszerzési források" cim
jelent. horvát és német nyel-
l. illetőleg a háboru okozta

MDK

Szentgyörgyi János festő

Ltáb IV. 126 l.

Szentgyörgyi János MDK

Virágcsendélet

Csendélet

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

WDK

Szentgyörgyi János MDK

Gyümölcsök és virágok

Buda és Pest látképe 182o

Virágcsendélet

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Mitgeteilt 1929 Mayer Breslau KHdH.

Szentgyörgyi János

MDK

Virágcsendélet, repr.

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

„A XIX. századbeli művéneink épúgy heroikus rénesei a magyar szellem zagogó pöllendülésének, mint koszorús költőink, ha a művénet lasabban is ébredez, mint az irodalom, s ha a kettőnek életereje nem is lüktet egyforma ütemben."

„A sort Szentgyörgyi Jánosnak a régi hollandusok tanulmányozását elárulós, élénk szinezésü nagy virág- és gyümölcs csendélete nyitja meg. „Joan(nes) Szentgyörgyi pinxit" hangsik az aláírás. A ritka magyar mester 1820-ig tájt festette e képet, mielőtt dunaparti műtermében a reformkor nagyjainak, az öreg Buda és az ébredő ifjú Pest festői népszelei nek megörökítésére kentette volna magát."

Gerevich: Entergomi műkincsek. Primás-Album. Bp. 1928. 251. l.

Szentgyörgyi János

Szentgyörgyi János

festő

Gentmüeml.

282. l.

A m. kir. vallás- és közoktatá

6318/1916.
---------szám.
eln.

Az 1866-1897. években szü
nek folyó évi május 16-tól junius 2
tember 12-ig terjedő időben megtart
lére történt behivásával kapcsolatb
népfölkelésre kötelezettek fölmenté
ugyanazon elvek és módozatok illetv
mult évi november hó 4-én 12.029. e
hó 22-én 2516. eln. számú rendelete
belbeli "Hivatalos Közlöny" mult év
számának 453. és 454-ik oldalait, t

Szentgyörgyi János

festő

l.

Rabhaladó

191. l.

Szentgyörgyi János

festő

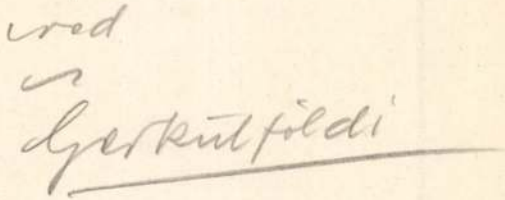

VÉNY.

s Akadémia könyvtára.

ól az itt czimzett könyvet kikölcsönöztem:

y zime és része	A könyv jelzése és száma

hó .....

Aláirás: .....

Lakás: .....

egy hónap.

Szentgyörgyi János

festő

wód

Mátray Neuz Képes

23. l –

Szentgyörgyi

festő

l.

Wallentinyi

Ferenczy levelei

280. l.

..... 135—152.
..... 153—282.

TÉSEK.

..... 283.

Szentgyörgyi János

festő

1.

Lázár Wolfner

gyűjt.

101. l.

für die ungarischen Flügelaltäre Sieben-
äftigen Farbengebung herrscht Rot und
dortigen Volkskunst, unter anderem der
hzeitstruhen. Auf dem Mittelbild erhebt
intergrund eine richtige siebenbürgische
n ein Jahrhundert früher auf der Haupt-
k vorfand. Ein schöner Renaissancegiebel
Flügel schon im Stil der schwungvolleren

ürgischen Tafelbildmaler und Holzbild-
ch im Auslande Arbeit und Anerkennung
Miko zum Beispiel hat seine letzten Jahr-
s zu großem Ansehen und bedeutender
ansylvanico oder Sette Castelli genannter
d Glasmaler in einer Person, ist in Udine
einziges bekanntes Werk ist in S. Giacomo
schnitzten Skl. Rochus dar. Rumänische
he Folge dessen, daß das gesamte Rumä-
m orthodoxen Glauben zugetan war und
anisch-byzantinischen Ikonenthemen und
erschöpfte. So mußten sie dann aus den
, Renaissance und Barock völlig heraus-
eben der in der Kultur Siebenbürgens die
en Boden wohnenden Ungarn und Sachsen
ahme etwa der anläßlich der langschiffig
hungen. .
erung lange an die Gotik hielt, huldigte
he der fürstliche Hof und die hohe Geist-
urideal der Renaissance. Ja auch das Volk

Szentgyörgyi János

1793 – 1860 festő

ivod.

Balás-Reformkor

5 l.

Kovács László dr, polgármester

VIII. 48.

Szentgyörgyi János

festő

Erős

Maszlesztergkept

173-n.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Szentgyörgyi János
festő

szód
i

Kapuvesztőnélek

3 j. l.

bycopodium cavatum L

kapcsoskorpafü

Szentgyörgyi János

festő

irod

Szanatiárév

58. l.

Gyümölcsök és virágok

c. kepe repr. 59. l.

28
Ágoston pk.

Csütörtök
29
Ker. Sz. János fejv.

Ujhold 1 ó. 0 p.

Péntek
30
Limai Róza

Szombat
31
Rajmund

Nap kelte 5 ó. 15 p. — Nyugta 18 ó. 45 p.

1935 • 35. hét **Augusztus** VIII. hó • 31 nap

naptár

Ab-Elul

V	26	
H	27	
K	28	
S	29	
C	30	R. Kh
P	1	Elul
S	2	S. S.

Szentgyörgyi János

Jestő

~~Buda és Pest látképe~~ Szentgyörgyi János-

tól VII. 26;

Múz és Kot. Ét

Szentgyörgyi János

festő

cvód

Kopp Magybiedfest.

12. l. 13. l.

Repr.

Virágcsendélet,

olaj. 1834.

Magánt.

5691

40.214. — K. M. E. Ny.

Szentgyörgyi János

l.

Lykanomzromantika
89.201, 210.l.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Szentgyörgyi János

l.

LykaMagyműI800-50

113, 184, 429.

520. l.

/ Maraini Antonio /

Jelen ! /Presente !/

Négy ~~gipsz~~dombormü

Marchini Vitaliano

Gyermekfej

Marini Marino

Fej

Martinez Gaetano

Ifju

Szentgyörgyi János

Virág- és gyümölcs-
csendélet, olaj.
repr.
599. l.

LykaMagyműI800-50

Női arckép, olaj.
Repr. u.o. 600 l.

ros polgármestere

Sürgős, még ma!

[illegible] Bizottságának

BUDAPEST,

VI. ker., Állatkerti utca 1. sz.

z. mintája. — 9639

Szentgyörgyi János

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 645

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Szentgyörgyi János

lásd

Bmk 123

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírás

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Szentgyörgyi János

festő

lásd

z

Ernst-Lázár

41 l -

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Szentgyörgyi József

(Salamon Ferenc?)

festő

Szépmüvészet

1943.232.1.

„EUROPA"
film-, könyv-, lap- terjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Ro[illegible]mere-u. 12
Telefon: 127-837.

Szentgyörgyi János

festő 1833

l

Szépmüvèszet

1943. 60. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Szentgyörgyi István

festő

5 képe

l.

Jul

lomban, vagy a bábolnai, vagy a kisbéri, vagy a mezőhegyesi ménesintézetekben, illetve ménesbirtokokon, vagy az ozorai m. kir. honvédkincstári bérletnél rendszeresített tanfolyamokon segédkezés az egyes intézmények állatorvosainak vezetésével az állatorvosi szolgálat ellátásában, *b*) két hónapig a m. kir. földmívelésügyi minisztériummal közösen kijelölt járási vagy városi m. kir. állatorvosoknál segédkezés az összes állatorvosi teendők ellátásában. Vezető: *Dr. Hetzel Henrik* ny. r. tanár.

Thieme Becker

telményekre. Heti 1 óra az év 2. félévében. — *Dr. Nyiredy István* magántanár.

Mezőgazdasági termelés. Heti 2 óra az I. év mindkét félévében.

Talajismeret. Talajművelés. Általános növénytermesztés. A különböző gazdasági növények termesztése. Gazdasági üzemek berendezése. — *Csiki László* előadó.

Közgazdaságtan. Heti 2—2 óra a II. év mindkét félévében.

A gazdasági szerkezet alapösszefüggései. A gazdaságpolitika, mint a nemzetgazdasági szempontok érvényesítésének eszköze. Napjaink gazdaságpolitikai rendszerei. A mezőgazdasági termelésnek az agrárpolitikát szükségessé tevő üzemi sajátságai. Birtokpolitika. A mezőgazdasági munka. A mezőgazdasági hitel és a hitelszövetkezetek. A mezőgazdasági biztosítás és az állatbiztosító szövetkezetek. A mezőgazdaság piaci kapcsolatai. A beszerzés és a beszerző szövetkezetek. Az áruelhelyezés és az áruelhelyező szövetkezetek. Vágóállat, tej, baromfi és tojás szövetkezeti értékesítése. Az államilag irányított áruelhelyezés. A külkereskedelmi politika mezőgazdasági vonatkozásai. — *Dr. Ihrig Károly* ny. r. tanár.

A magyar közigazgatás szervezete és az állategészségügyi igazgatás. Heti 3 óra a IV. év 1., heti 2 óra a IV. év 2. félévében.

A közigazgatási szervek és osztályozásuk. A király. A központi, a középfokú és az alsófokú közigazgatási szervek. A közigazgatás működése. Jogforrások. A közszolgálati alkalmazottak jogviszonyai. A rendőri büntető eljárás. Az állategészségügyről szóló 1928 : XIX. t.-c. és az ennek végrehajtása tárgyában kiadott 100.000/1932. F. M. sz. rendelet. Az állatok, az

Szentgyörgyi János

Magyar Müvészet
1928. 645

16684-88. Posner, Budapest.

Szentgyörgyi Sándor

Laid

Ecsedi 1912. 73.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Tek. Légrádi Úr szép Gyűjteményjében is egy, melyet a' Titian Mesteréről valónak hiszen; de 100 aranyért sem engedi másoltatni! Igazat szólva nekem az nem is kell; mert igen gyermek, 's megvallom hogy Idvezítőnket sem szeretem mint csecsemőt szent keresztel festve látni. A' Tóth írásainak kiadásokat 's a' Tekintetes Úr hozzá írt leveleinek csomóját ígéré Légrádi Úr. De aligha több van nála e' két Darabnál: *Az ifjú Aristipp*, Játék. Prózában; *Aestheticai darab*, a' mint emlékezem Eschenburg szerént; de nem fordítás. Anthropologiáját aligha kinyerhetjük, mert maga akarja kiadni. Ez sem egész.

Nálam találtatnak ím ezek:

1. Örömének a' Párisi Arany Sasnak a' Nemzeti Muzeumba Béavatásakor. — Kezdete:

Paríz, az Corinth tsinála
Magának egy nagy alkatot,
Még a' kevély szerencse nála,
'S védlelke benne lakhatott. 's a' t.

2. Radélinek Emlékezete a' Baráti szívben. — Kezdete:

Kivész az élet, mint az olympi láng,
Bár melly dicsően fénylik ezüstköre,
Mihelyt magát tárgyazza czélja,
'S tére kicsin, heve nagy tüzének. 's a' t.

3. In Honores Illustr. D. Francisci Madarassy. — Kezdete:

Contigit ergo justa capessere
Piis laborum proemia! — — — etc.

4. Piis Manibus Francisci Győry.

5. Két Poétai Levél.

6. Josepho Caes. R. Principi, Aust. Archid. Hung. Palatino, dum tertium conjux votis exciperetur patriis. — Watts próbája. (Boszszankodott a' Boldogult e' Munkájának helytelen igazításaiért, 's örűlt hogy neve elibe nem jött.)

Kéziratokban van nálam a) *A' lelki bolondokról*, két darab, egyik Mélek Próféta, másik E. (Szándéka volt, nem jut eszembe, ki példája után, ily' Munkát dolgozni.) b) *Természet Alkatása*, csupa felosztás. c) Marhadög. alkalmasint Oskolai munka. Ha a' nyomtatottakból parancsol a' Tekintetes Úr, küldhetem a' Kurir borítékja alatt; de az írásokra nézve ez az út tilalmas.

Felséges Urunknak feladott képéről:

Felyűl: FRANCISCUS I.
Domita Gallorum Ferocia
Usurpationibusque Coercitis
Vindices Libertatis Europae
Felici Foedere Juncti
Principem Unionis.
P. Kraft, Socius Acad. Caes. Reg. Art. Vienn. pinxit.

Alól:
Lutetiis Parisiorum Appropinguantem
17 Calendar. Maii 1814 Obvii Exceperunt
Budam Pannonum Profectum
8 Calendarum Novembris A. E.
Itineris Comites secuti sunt.
C. Rahl, Socius Acad. Caes. Reg. Art. Vienn. sculpsit.

Ad Mandatum I. Comitatus Pesthiensis.

Tóthtól van még: Tibull Magyar Fordításának Megvisgáltatása; 's az ő Neve napjára Cseremiczky Miklósnak egy Ódája.

A' felállítandó Protest. Theologia Intézetbe két Professort nevezett a' Felség a' Lutheránusok részére: az Exegesisbe Wenrich Szebeni volt Professort; az Egyházi Historiába Genersich Késmárki volt Professort, 's nevezetes Írót. Egyezni nem tudó Felekezetünket új proponálásra méltóztatott Ő Felsége igazítani.

Alázatosan kérem még a' Tekintetes Urat, méltóztassa az 1819 olta Zemplénben esett változásokat, kiadandó Kalendáriomom javítására velem közleni. Az ezt tárgyazó levél T. Pánczél Úrhoz is útasíttathatik. — Prof. Tek. Márton József Úr tiszteletének jelentése után válaszát alázatosan kérem a' Tekintetes Úrnak, 's állandó mély tisztelettel vagyok

alázatos szolgája
Igaz Sámuel.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 28. sz.]

3939.

Kazinczy — Kis Jánosnak.

Széphalom Január. 20d. 1821.

Kedves batátom,

Te is, Berzsenyi is Decemb. 10dikén írátok hozzám leveleteket; a' Tiéd régen kezemben van, a' Berzsenyié utolsó postával érkezett, 's én a' Tiédre nem válaszoltam, erre igen, és mingyárt a' megérkezés' órájában. De barátságom Általad nem vétetett kérdésbe, Berzsenyi

kedvesek voltak az illyek a' Magyar Dámák Kalendariomában is. — Sonetteim nincsenek, ha csak a' Tekintetes Úr nem könyörül rajtam. A' szép *Sajkát* a' Név kitevés tán újjá tenné? Úgy a' *Lollit* György elibe Bay? Nagy szükség van az illyekre. T. Bay György Urat megkérettem Lónyay János Úr kedves Jó Barátom által Beytrag (magyarúl?) eránt. — Gaál György Úr, Herczeg Esterházy Bibliothecariusa két Balladét adott, az Alakosokat Attila alatt, és a' Corvinus János Blankáját, gyönyörű kivált az utóbbi. — Szeretnék egy Legendát, magyart, Margarétát vagy a' Nyúlak szigetebeli Er'sébetet (ha jól emlékezem). Méltán jön a' Legenda módiba, ha esmeri az ember az *Almanak der Sagen und Legenden* czímű könyvet. Ezek szerént Almanakom főbb része Poeticum lévén, de a' mellett Magyar Históriai Darabot is kívánok, míg vihetem, esztendőnként hozzá kaptsolni, mi czímet javal neki a' Tekintetes Úr? Fordult meg eszemben: Hunnia; Polyhymnia, de ez alatt Gáal Úr versei jönnek ki rövid időn. A főczím után elég *Zsebkönyvecske 1821edik esztendőre*, melly után jó lenne: Mit Beytragen von N. N. N. N. Borítékot állandót szeretnék fába metszetni egy Gubitzot felyül haladt Mesterrel; erre nézve is alázatosan kérem a' Tekintetes Úr Ideáját. Hat árkust akarok adni 16 rétben; Strausznál vagy Pichlernél olly forma betűkkel mint a' Fáy András Meséjei [!]. (Majd el is felejtém, ez az Úr is kész 30 új mesével, jó leszen felkérnem), mellyekből 30 sor megyen az ide mellékelt formába [1] Durchschuss nélkül a' hogy csak a' Prózákban fog nyomtattatni.

E tárgyban a' jövő Postán fogok írni Fő Tiszt. Superintendens Kiss [!] János Úrnak, a' Tekintetes Úr érdemes Barátjának 's nekem jó Uramnak. Hiszem nem lesznek süketek fülei kérésemre.

Professor T. Márton József Úrnak tiszteletét megjelentvén, kérésem meghallgattatását újra is alázatosan kérem, 's különös nagy tisztelettel van szerencsém maradni A' Tekintetes Tábla-Bíró Úrnak

alázatos szolgája
Igaz Sámuel.

U. i. 1. Kézírat-másolatoknak adásokat is ohajtanám. Nem kétlem, hogy többeket bír a' Tekintetes Úr, mint Daykáé, Sup. Szilágyié, Csokonaié, 's több szép Literatura körül dolgozott férjfiaké; bátor-

[1] Nincs meg.

kodom alázatosan ezeket is kérni, szentűl fogadván lemetszetések után visszaküldéseket. Jó volna egy két tulajdon sorok nevek elébe.

U. i. 2. A' Munkák beküldésekre nézve véghatárúl a' jövő hónap 30adikát fogom tenni. Igy elkészűl a' könyv jan. végére. Közbejött dolog miatt levelem csak Oct. 27edikén indúl.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 28. sz.]

3910.

Kazinczy — Szentgyörgyi Józsefnek.

Széphalom, Oct. 27d. 1820.

Tisztelt kedves barátom,

Ma lépek életem 62dik esztendejébe, 's ezelőtt épen eggy héttel, az az Octób. 20dikán, fiam születe, kit 22dikben a' Felső-Regmeczi Predikátor, (mert Prof. Vályi Nagy Ferencz, ki mind a' három idősebb fiamat keresztelé, nem él) Lajos Péter Ferencz névre keresztelé-meg. E' szerint én, édes barátom, négy fiúnak és három leánynak vagyok atyja, kik mind ép és egésséges, 's elég kedves alakú 's arczú gyermekek, utolsó leányomat kivévén, ki, talán feleségemnek szerencsétlen elesése miatt a' szűlés órájában, bal szemére nem ritkán szenved, 's az 1818. született Bálint fiamat, kinek baja előttünk érthetetlen. A' gyermek ótvaras volt, és attól még mostanig sem tisztult-ki egészen. Jobb füle néha csorog, mellye hörög. Ez idén sárgaság volt rajta, mint sok más gyermekeken, 's kezei lábai megdagadtak. Az már elmúlt, 's ismét egésséges, de színe barnább mint ennekelőtte. A' giliszták is bántják. A' gyermek különben szép alakú, kedves, 's nekem bajai miatt is kedves. A' ki hozzám belép, többnyire engem fekve dolgozva lel, 's ágyamban mellettem játszva a' két gyermeket.

Két fiaimat szüret után Patakra adom; nem kapok a' házhoz alkalmatos tanítót. Fiaim hátrább állanak a' tanulásban koraiknál, de a' melly akarva történt. Nem szeretem a' praecox gyümölcsöt. Emil 10 esztendős, 's még folytában nem olvas. Antonín 7, 's most syllabizál. De a' gyermekek elevenek, elmések. A' nagyobbik nagy lakatos, nagy szíjgyártó, és sok ügyességet, elevenséget mutat. Németűl és tótúl nem rosszúl beszéllnek.

nem venne rá, hogy kiadjuk kezeink közzül, nem még a' Muzsikai előmenetel is.

Feleségem barátságosan tiszteli az Urat és az Asszonyt 's ajánlja gyermekünket tovább is tapasztalt kedvezéseikbe.

Maradok szíves tisztelettel alázatos szolgája
Kazinczy Ferencz mpr.[1]

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 5. sz.]

3909.

Igaz Sámuel — Kazinczynak.

Bécs, Október 24edikén 1820. — Am alten Fleischmarkte Nro 729 im 2ten Stocke.

Tekintetes Tábla-Bíró Úr,
Köztiszteletű Tudós Hazafi, 's nékem különös Jó Uram!

A' mult hónap 9edikén a' Tekintetes Úrhoz Pestről útasított felette szomorú tárgyú levelemnek mi sorsa leve, nem tudom, minthogy mind eddig tudtomra sem Udvari Agens Tek. Légrády Imre Úrnak, sem magamnak a' Tekintetes Úr válaszához szerencsénk nem lehete.

Ez úttal nem szomorú, de igen sok és nagy kérések tárgyai írásomnak. Jól fenn kezdem s teljes bizodalommal előadom a' dolgot. Rég tetemes fogyatkozásnak tartván Literaturánkban egy Almanaknak nem-létét, tavaly ez idő tájban nagy kedvem ereszkedett annak kiadására. Közöltem hevenyében gondolatomat Prof. Márton József Úrral, 's boldogult Barátom Tóth Lászlóval. Mind ketten javallották; de az első az időt rövidellette, 's valóban egyedűl az vetett akkor annak gátot. Boszszankodva olvasánk ez esztendő elején a' Hazai Tudósításokban T. Kulcsár Úrnak leczkéjét, melly épen ezen gondatlanságért méltán, de hevesen paskolta Nemzetünket. Már az illy panasz elhárítása véget [!] is ki kellett volna vinnem tavalyi szándékomat; de a' mellyet csak hamar letétetett velem az

[1] Dúlházy M. jegyzete: Tettes Kazintzÿ Ferentz Úr levele. — Kaptam Széphalomról, Kassán, Decemb. 2ikán 1820.

Kazinczy Ferenc levelezése
XVII. k. Budapest, 1907.

a' kedvező környülállás, melly szerént T. Kisfaludy Sándor Úr Regéiért nyert, talán 500 ft jutalmát ugyan ezen czélra ajándékozta. Leszen tehát nálam nélkül is Almanakunk, hittem erősen. Azonban a' mult héten hiteles kútfőből esett értésemre a' Pestieknek képtelen késedelmezések, mellynél fogva még tán két esztendő mulva készülhetnek el Almanakjokkal. Ez a' hír, tavalyi szándékomat annyira felébreszté, hogy azt minden időrövidség mellett is kivinni, állhatatosan meghatároztam. Ezek így lévén, bátorkodom a' Tekintetes Urat az egész Munkácskának elrendelésére alázatosan megkérni; erős hiedelemmel lévén, hogy ha kérésem kegyes meghallgatást nyeréndd, szégyent nem vallhatok. Különösen pedig alázatosan kérem a' Tekintetes Urat, hogy szép Literaturánk elöbvitelére, 's Almanakom díszére is valami kész Munkájával engem szerencséltetni méltóztassék. Mi nemű Munka kell ide, azt a' Tekintetes Úrnak magyaráznom hibás feleslegség volna; de azt szükség megemlítnem, hogy egyedűl eredetiekkel van szándékom előállani, kivévén a' most igen nagy kedvességbe jött Munkácskának: «*Blumensprache, oder Bedeutung der Blumen nach orientalischer Art*», fordítását. Ez a' kis könyvecske négyszer jött ki már ez idén, sok játékra ád alkalmat Szépeinknek. Itt használhatom Szent-Györgyi János Urat, ki jeles virágfestő, 's örömest felvállalt egy bokrétának rajzolását, mellyet rézbe metszve 's színelve teszek e' kis Darab elibe. Ezen kivűl jő belé a' Mohácsi Veszedelem leírása 3 réztáblával Prepelitzay Sámuel Báró Prónay Nevelőjétől; egy Erzählung (hogy van jól magyarúl?) Báró Ifjú Podmaniczky Lajostól 1 réztáblával. Ezek Prózák. Következnek a' Poetai Darabok, mellyekkel eddig bírok: Tövis bokrok alatt terme ibolyám; — Rondeau; — Triolet, melly csupán ez előbbeni más formában, 's inkább szeretem az elsőt, különben itt is a' Tekintetes Úrnak bölts ítélete fog állani; — Aranykor; — mind Tóthtól. Ez utólsó, csudálni lehet, igen à la Csokonai hangzik. — Jön búsan az éjjel s. a. t. Kölcseytől. Mi titulus alatt legyen ez? nem találhattam ki. Muzsikára B. Podmaniczky teszi. A' lap, mellyre írtam, Almanakom Satzának formája; szép széles szélt gondolva hozzá, nem kicsinyelhető talán. — Mint az a' kis madár s. a. t. Csokonainak még világot nem látott Darabkája. — *Emlegetés,* magamé kótával. Erinnerung, du holde Himmelsgabe, 's Körner imádsága az ütközetben, fordításaik jőnek Debreczenből Szoboszlaitól, kótával. Az efféle fordításoknak, mellyeknek originálaik Szépeink szájokban zengnek, helyet kell adnom;

nagy embereket, 's mi a' fő ponttól bizonyosan távol vagyunk még. De az az Író, a' ki igazán méltó ragyogni, nem is a' ragyogást keresi; annak abban a' szép örömben áll jutalma, mellyet a' Mesterség ád az azt gyakorlóknak, és abban az érzésben, hogy korát előbb vitte, hogy segélte az ügyet. Én részemről semmit sem ismerek a' mit kevesebbé óhajtanék mint a' köz javalást; maradjon az azoknak, a' kik rajta olly igen kapnak, és hogy megkapták, olly igen örvendenek. Te, édes barátom, valamit Író óhajthat, bőven megkapád 's állandóúl bírod: a' tudósok' és nem-tudósok' javalását, ön-javalásodat, tekintetet a' Nagyoknál, társaid' barátságát, 's azt az irígylésre méltó érzést, hogy a' Mesterség nálunk általad fenntebb lépcsőre emeltetett. Élj igen sokáig e' szerencséd' birtokában, Hűgiéja adja-vissza erődet, hogy új koszorúkat szeghess, 's hidd, hogy érdemeidet védelmezni, ha azt kívánná a' szükség, nálamnál készebb senki sem volna. De birtokaidat senki sem vette kétségbe.

Tudod e te azt, hogy a' Tudom. Gyűjtem. Köteteiben kétszer említettem nevedet barátság' érzéseivel? Úgy fogtam volna, ha nem elhűltél volna erántam, hanem ha ellenségeskedéseket követtél volna is ellenem. Füredi Vida (ez a' név nomen collectivum) igyekezett gyanúba hozni hűségemet, azt hirdetvén, hogy a' mit eggy kézzel adtam, másik kézzel elvettem. De melly Olvasó nem tudja, mi baja neki velem?

Ölellek a' szeretet', barátság', tisztelet', csudálás', irígylés' legszentebb érzéseivel. Add ismét jelét hogy szeretsz, 's vígasztald-meg, nagyon kérlek erre,

éretted gondokban levő
barátodat:
Kazinczy Ferenczet mpr.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 135. sz.]

3938.

Igaz Sámuel — Kazinczynak.

Bécs, Jan. 19d. 1821. Mariahilf, Stiftgasse, Nro 87.

Tekintetes Tábla-Bíró Úr,
Köztiszteletű Tudós Hazafi, nekem Különös Jó Uram!

Egyéb szenvedései is a' Tekintetes Úrnak, de különösen a' szerető Férjet 's Atyát érdeklők sokkal inkább meghatnak engemet, mint zsebkönyvemnek ezek miatt történt tetemes csonkúlása. Távoz-

tasson az Ég minden nemű szenvedéseket a' Tekintetes Úrtól 's szerette Familiájától!

Zsebkönyvem e' f. h. 16d. kerűle ki a' Censuráról, megjárván újabb rendelés szerént az Érseki széket is. Ez alkalommal vala szerencsém, Censor Canonoc Máyer Úrban, egy minden szép igyekezetet szívesen ölelő derék Hazafit ismerni-meg. Holnap Pichler sajtója alá megyen a' könyv, 's mához egy hétre tám indúlhat a' Kurír borítékja alatt az első árkus. Meg fogja ezt engedni T. Pánczél Úr, azért is hogy a' Tekintetes Urat illeti, 's hogy azon roszszat, melyet velem harmadéve tett, valamennyire mérsékelje; mert csak fel nem tehetem felőle, hogy cselekedetét ne bánná, ha csupán tulajdon intereszszéjéből is. Örűlök magamnak, hogy számára e' f. esztendőre is Tiszti Kalendáriomot adhatok, ingyen, mint az 1819dikit 's két esztendei dolgozásaimat Kurírja körűl. Tőle való megcsalattatásom sok bajokat vont mind kettőnkre. Érezzük is. Azért kelle gazdasági tekintetből a' Külső Városra is költöznöm. — Szegények vagyunk Vídék-metszőkben; nincs Hégynk [!]. Itt küldöm igazítás véget [!] a' Tokaji-Hegyet. A' Szarvas-Hegy' bal szomszédját, úgy az X alatt való domborodást Szent-Györgyi Úr elhibázta. Kár hogy csak magát az ő rajzolását közlötte Gaal Úr Loossal. Nem jól értett abban is, hogy bészéleztette a' képet, melyet én szabadon, korlát nélkűl kívántam. De ezen 's a' mit a' Tekintetes Úr jónak nem lát, igazítni könnyű leszen. Az aláírás eránt is «*A' Tokaji-Hegy az Ujhely' Várhegyéről*» világositást kérek. Az «az» maradjon-e el, vagy az' helyett «i» 's a' végső «é»? A' Bugaczi Csárdában e' sor «*Melly a' dögbéltől még most is büdös*» nem bántja-e kevéssé a' finomabb ízlést? Az Autográphokat kőre metszetem. Sajnálom hogy Bessenyei Györgynek sem születése sem halála napját, Barcsaynak születését nem tudhatom. Pazmany [!] sz. 1572. Oct. 4d. Hiteles kézből tudom, hogy Kisfaludy Sándor Úr ellensége Zsebkönyvemnek, 's szeretem az Epigrammát ezért is, és hogy Hunyady Jánosából 4 Scénát választék képeknek. — Czimül sokaknak javallásokra meghagyám HUNNIAt. — Nem engedé-meg Gróf Majláth, hogy Szemerének Isabellája velem közöltessék. Sup. Kiss Úr csak nem külde semmit. Szent-Miklóssy Úrnak ébresztését alázatosan köszönöm; vele sokat nyertem, bár szép Epigrammáját nem adhatom is nyilvánságos parancsolat ellen. — Richter Mátyásáról senki sem tud. A' Cs. Thecában a' 194dik Portefeuilleben van egy Mátyás a' Neustadti Originál után metszve; azt használom. Van Agens

3990.

Igaz Sámuel — Kazinczynak.

Kazinczy Ferencznek
mély tiszteletét
Igaz Sámuel. Kelt Bécs 1821 jun. 19-

Folyó hónap 11d. vett Leveled minő érzésre gerjesztett, nem vagyok képes kibeszélni. Mérd örömömet azon választottakéhoz, kiket már barátságod szent lángokra lobbantott 's szerencsés kevélyek azzal írásaikban a' világ előtt; mérd egy Kiséhez, Daykáéhoz, Vitkovicséhoz, Döbrenteyéhez, Tóthéhoz, Szent-Miklóssyéhoz hogy többeket ne említsek, 's vedd mennyivel kissebb vagyok ezeknél, 's menyei gyönyörködésemnek mértékét valamennyiben találni fogod. Nagybecsü barátságod' ajánlása fijaddá fogadott 's Tőled a' bölcs tanácsot, intést 's dorgálást is főhajtva veszem. Szerencsés én ily' Atyával, ki felkent Papjok a' Kegyek Isteninek. Fájdalmas sorsom, hogy életemnek 35d. évében léphetek oda, honnan Téged igazán érteni tanúlni lehet szerencsém, 's félő, úgy elrepül időm hogy színről színre soha bé nem láthatlak. Hogy szeretlek, de indúlatosan tisztellek is, abban igazad van 's én abban kérkedésemet lelem; hogy tartozni is mondod magadat nekem, azért pirúlnom kelletik.

Kéréseidről hidd, hogy azokat mindenkor parancsolat gyanánt veszem.

1. Blaschkének a' Mátyás rezéért fizettem 100 f. E. P. Ennél szebb munkáját nem láttam. Ő igazította-meg a' Tokaji Hegyet ráadásban, melyet Szent Györgyi János Úr nevelt helytelenül egy hegygyel 's Loos oda metszette azt 20 f. V. Cz. Nincs hát itt érdeme Szent Györgyi Úrnak, 's tudja maga is.

2. Kraftról itt megy a' tudósítás.

3. Úgy a' boszszírozásról. Igaz, hogy az Erdélyi Cancellariust 's a' megholt Érseket igen híven adta az említett Mester, de aligha nem mérsékeltebb áron, mint írva van.

4. Zsebkönyvemnek egy ívéért 500 Exemplumban fizettem 27 f. V. Cz.

5. Papp József Gróf Rhádaynak Nevelője Pozsonban. Ez előtt Gróf Hadiké volt 's ezzel útazott Olasz Országban, 's még az előtt fordította Bódét.

6. Szilágyi Ferencz a' Kolozsvári Prof. fija. Fő studiuma Theologia 's História. Itt mulat még két hétig. Utolsó Akadémicusunk

cedulázva-

Göttingából, de Kerekes még kin van, tán eddig Párisban, mert levelét régen nem vettem.

7. Márton József, maga a' Bécsi Profeszszor.

Szallusztodat igen óhajtom. A' Caesarhoz írt két levél ugyan bátran elmaradhat. Kapitány Baricz, Raguzában, jövő héten küldi ide nyomtatás alá Tacitusát 's már Szallusztiuson dolgozik. Megirattam neki hogy várja-el a' TIED-nek megjelenését, 's tudom örömmel teszi azt. Bölcsen esik, hogy Cicerónak nevezett Beszédeit is kiadod, 's úgy mint írád! Hej szépek lesznek azok úgy is, mert be szép a' Festeticshez írt Versed! Hát Erdélyi Leveleidnek ki ne örűlne?! Legnagyobb bökkenő itt a' Verleger. Ezek az emberek ha mind látják is szerencséjeket némely magyar Munkáknak, még sem örömest fogadják-el azokat. Különben ez nem azt teszi, hogy itt ki nem jöhetnének Munkáid. Csak kevés időt engedj, oly' remény biztat, mely ha teljesedésbe mehet, tán elfogadhatod. Schriftprobeneket nehéz kapni, mert hirtelen kapkodják a' nyomtattatni akarók. A' mai Kurírhoz tettem a' Strauszét, 's Walliszhausertől valamit. Szép a' Strausz Garmond Antiquája, de tartok tőle hogy a' franczia Alphabetet szükségből betűöntőműhelyében pótolgatja. Haykulnak van még betűöntése, tőle is majd küldök mustrát. Nála kevés tekintet van a' typographiai szépségre, Strausznál legnagyobb és Grundnál, hol mint másoknál is, a' szebb betűk a' Schade munkáji. Az a' Walliszhauseré, Döbrentei Schuldja 's az én Zsebkönyvem.

Ha képedet felküldöd, engedd-meg azt a' szerencsét, hogy egyet boszszíroztathassak magamnak. Magyar Országon maradt könyveim közzűl fel nem tudám keríteni Kisnek Házasságodra írt Verseit, mely előtt Kedves Képed áll.

Te vak engedelmességet nem kívánhatsz. Megengeded ha okaidat kérem, miért mondod Garát és Leányát szerencsétlen Figúrának. Itt az nekünk 's Lódernak is inkább tetszik, mint Hunyady. Hatalmasan kifejtette Axmann a' Lyány arczán a' festői nehézséget, a' fájdalmas érzésből általmenetelt az örvendetesre. Én igen könnyen hibázhatok, 's itt inkább mint másutt is, de Lóder is ember 's Te igen tudod mi 's miért szép vagy nem szép. Ezért is 100 f. E. P. fizettem. Hunyady 70 f. E. P.; a' kettőnek rajzolatja 12 arany; a' közönséges papíros 10 Ríz. 20 ftjával V. Cz.; az olasz papíros 3 Ríz. à 35 f. V. Cz. ennél szebb fejérségű papírost nem láttam. A' Facsimilék 30 f. V. Cz. a' Kóták 36 f. V. Cz. mindenik papíros nélkűl. A' réznyomó 6 f. V. Czval fizetteti magát

még hoszszabb az útja mint külömben. Itt rég járt az eszem, de nem kivihető a dolog. Jó, ezer szerencse, ha Magyarjai közt létével elkészülhetek, melly Ídeának pedig igen örülök. Tapssal vettem a' Tokaji hegyet, sok tekintetben nem lehet nála szép [!] Vignette. Dolgozza Szent-Györgyi János Úr, de ha igen jól nem találja, kész vagyok a' drága Lódernek adni. — Urunk feladott képének utána fogok lenni. Én szebbet a' Krafténál nem esmerek, melly a' közelébbi Kunstaustellungban brillírozott.

Tudósaink születéseknek 's halálozásoknak feljegyzése kezekírásaikkal vetekedő becses ajándék. Pázmány születésére alig ha meg nem tanít Hormayer Plutarchja. — Csak megholtak' kézírásokat adom.

Nagy veszteségem leszen, ha Sup. Kiss Úrtól nem nyerek Munkát, pedig véknyan biztat.

A' mint kezdtem úgy rekesztem levelemet: szerencséltessen a' Tekintetes Úr bár akárminemű Munkájával, mind becses ajándék az nekem, az leszen mindenkor, 's adja Isten! hogy sok évek mulva is segédünkre lehessen!

A Grófné Ő Nagysága kezeit merem csókolni, 's tisztelni kedves Gyermekeit. Állandó mély tisztelettel lenni meg nem szűnök

A' Tekintetes Tábla-Biró Úrnak alázatos szolgája
Igaz Sámuel.

[Eredetije a M. Tud. Akad. könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 28. sz.]

3921.

Kazinczy — Gr. Majláth Jánosnak.

Széphalom den 27. Nov. 1820.

Hochverehrter Graf,

Mein Bothe auf die Post in Ujhely nahm von mir einen Brief an Sie mit, und bringt mir einen von Ihnen, mein Herr Graf. Sie schreiben mir noch immer von Ofen, und meine Briefe gingen an Sie nach Nagy-Ugrócz. Doch diese werden wohl nachgeschickt werden. Erlauben Sie, dass ich aus Besorgniss, einige von diesen könnten irre gehen, hier manches nachhole.

Kazinczy Ferenc levelezése XVII. k. Bpest 1907.

Spectabili ac Generoso Domino Francisco Kazinczy de eadem, plurium I. Comitatuum Tabulae Jud[icia]riae Assessori etc. etc. mihi sing. colendissimo. per S. A. Ujhely. *Kázmér.*

[Eredetije Becske Bálint birtokában.]

3920.

Igaz Sámuel — Kazinczynak.

Béts, Nov. 24d. 1820. 729 helyett 685 mult heti számozás szerént.

Tekintetes Tábla-Bíró Úr,
Köztiszteletű Tudós Hazafi, különös jó Uram!

E' f. h. 19dikén vala szerencsém kedves pótlékokkal teljes 's külömben is nagy becsű Levelét venni a' Tekintetes Úrnak; ma Nádasdy Tamástól elesésem nagy döfést ejtett Zsebkönyvemen. Csak fél órám van a' mai postára, használnom kell; bár ha többet szándékoztam is írni különösen Tóthunk ügyiben. Erről, úgy több tárgyakról máskor, most fő alázatos kérésem, ha teljesítése nem lehetetlen, a' Nádasdy Élete. Nem késik az Dec. közepéig vagy 20dikáig, mert bár addig a' Munka nyomtatás alá megy is; kinyerem Dr. Sartori Úrtól, kinek barátságával dicsekszem, hogy Zsebkönyvemhez Beytrag czím alatt, visgáltatása egy két nap alatt megesik, 's így bemehet. Igaz ember igazán szóll: ölelem mind a' mi a' Tekintetes Úrtól jön. Nem hagyhatom ki a' Sztárayra 's Dessőffyre írt Epigrammokat. Nem, a' mi fáj, némely középszer dolgozásokat is, mellyekkel bírok, a' nélkűl, hogy egy ívnyire ne olvadjon Zsebkönyvem. Belső gyengéjét a' külső csínosság valamennyire tán foghatja takarni. — Könyörgöm kegyes engedelemért a' Szent-Miklósy Aloys Úr lelkes 's igaz Epigrammájának felvehetéséért. Nem kétlem, leszen sikere a' Tekintetes Úr igyekezetem' segéllésére esett buzdításának, mellyet felette köszönök (magam nem tudom lakját) 's megküldi bizonyosan e' szép Darabját is. Ne vegyenek illy diadalmat rajtunk Füredi Vidáék, hogy esmeretlen maradjon e' szép Munka a' haladni szeretők előtt.

Mátyás királyt ma hallám csak képnek. Holnap felkerítése után adom magamat. Uralkodó Fejedelmünk képének metszésére különös engedelem kívántatik, mellynek megnyerésének távollétében

Szentgyörgyi János

festő

l.

Karinczy Leu

XXII. k. 427. l.

Tatabányai szeintelep VII. 36.

Szentgyörgyi (János?)

l.

Kazinczy lev.

XIX. l. 568, 583. l.

Szentgyörgyi Imre

festő

szül. 1794 Izsépen

(Sáros m.) 1817–

19 és 1821–24.

lásd

Fleischer Beés

89. l.

Murányi fajansz gyár VIII. 45.

Szentgyörgyi János

mil Tsépen, 29 evés

1823

Bècsi akadèmia
Ujhazy

1823
29
1794

Königsbergi városi képtár II. 234.

Szentgyörgyi Janó

Jestö

Karacsek arcképeinek

repr. Cisd

Ecsedi 1912

..... nevü munkás igazolta.

a müvezető aláírása.

vezem:

y helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Szentgyörgyfalva

festő

laid

Ecsedi 1912 66, 67.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a mühelyfőnök
al

8. sorsz. Mühelyi min'a

Szentgyörgyi Tamás

Jestő

Vád

Ecsedi 1912 39. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Szentgyörgyi Zaúr

lásd

Perlajst. 121

..... *műhely.*

nökség!

..... hó..... n történő kifize-

.... indokából személyesen meg nem

.. számu .....

..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Szentgyörgyi János

Buda 1827 ben
olajf. a Szekesfövárosi
Muzeumban

Kőszolve

Sik Kung 103. l.

Frakno: Vilnos II. 238.

Szentgyörgyi János

Buda és Pest 1820

körül

olajf.

a szerszövárosi

Muzeumban

Közölve

Sik. Kuny 129. l.

Frakuói Vilnius II. 176, 179.

Szentgyörgyi Tamás

olajf.

a Képmüveszeti

Müzeumban

um
Haj-
ndó
93.)

ő"
ónyo-
3.
Malt

1903 április 25.

Földtáborok, római V. 254.

Szentgyörgyi János

festő

cród

2

Myskerné

74. l

31-től

és a perköltségeknek 8 -
hével megfizetésére kö
Felolvastatván, h
K m

Talabér
kir-albiró M.

Szlávy
jegyzőkönyvvezető M.

Szentgyörgyi

litografia.
Kazinczy Ferenc archipe.
Pest. 1828.

Szentgyörgyi János

festő

Nagy Szalánczon

1793. pünkösd

első napján

Kazinczy Ferenc, Magyar

Pantheon. (Abafi

Nemzeti Könyvtár)

398 l.

Szentgyörgyi János

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

MÁJUS

31 nap — 20. hét

14 Vasárnap	
15 Hétfő	
16 Kedd	
17 Szerda	
18 Csütörtök	Áldozócsütörtök
19 Péntek	
20 Szombat	

Szentgyörgyi János

virág és gyümölcs festő

cs. d

Nagy Iván Magyarország képzőművészek a legrégibb időktől 1850 ig. Szarvadott 1874. évf 198 l.

VASÁRNAP

8

Kath. F. 16. Kis B. A.
Prot. F. 15. Mária

HÉTFŐ

9

Kath. Kláver Pét.
Prot. Ádám

KEDD

10

Kath. Tolent. Mikl.
Prot. Erik

SZERDA

11

Kath. Protáz és Jác.
Prot. Teodó

Szentgyörgyi János

festő

1793 — 1860

Buda és Pest látképe

Jelzése lent balra: Joan.

Szentgyörgyi pinx. ad

naturam Ao 1829.

olajf 65 x 92

15ik Ernst aukció

1921 –

Gorove Istvan II. 211.

~~...~~ festő és Kőrajzoló. 1793-1860.
Pesten működött és arc-vários-
e Trentsenskyvel 1827. Pesten
...ket festett. Litográfiai kötet
...bor (1827) és Karinczy Fe-

Szentgyörgyi Tán

Bécsben tanult, azután

(Bátory Gábor vezép

virág- és gyümölcs csendélet

ismeretesek: Báthory Gá

renc arcképei.

(1828)

Szentgyörgyi János

Csendélet a Régének
szinés repr.

A Pesti Hirlap Vasárnapja
1933. 35 sz

Szentgyörgyi János

Gyümölcs és virágcsokor, olaj

Szép. Uncz.

VASÁRNAP

13

Kath. K. Szan.
Prot. Szanjszló

HÉTFŐ

14

Kath. Jozafát vt.
Prot. Klement.

KEDD

15

Kath. Gertrud
Prot. Lipót

SZERDA

16

MDK

Szentgyörgyi János

Virág-csendélet, festm.repr.

M. Biedermeier Kiáll. Mücs. 1937. nov.

MDK

Szentgyörgyi János

Csendélet, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.
9 1.

MDK

Szentgyörgyi, János

Virág-csendélet, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.
9 l.

MDK

Szentgyörgyi János

Gyümölcsök és virágok, festm.

Buda és Pest látképe, "

Virágcsendélet, "

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.

33 l.

Nagyléta (Hajdú)

Gör.kat.templom épült 1802-ben.

/Bihar vármegye és Nagyvárad. I

MDK

Szentgyörgyi János,

Kazinczy Ferenc arcképe, 1828.

Szinnyei V. k. 1284-5 sz. Kazinczy Ferenc kulönbö-
zö technikája arcképei:
Felsovolva.

Szentgyörgyi János festő M.D.K.

és kőrajzoló

1793 - 1560

1). Gabriel Báthory

Gerszi Tanyi: magy. kőrajz. 1960 208

MDK

Szentgyörgyi János, 1793-1860

Katonatiszt képmása, of.

Árv.Csarnok, 1940. jun. 94.sz.

39. 1.

MDK

Szentgyörgyi János, festőm.

1422. Virágcsendélet. Repr.

Árverési Közlöny. 1931. 3.rk.sz.

Szentgyörgyi János, festőm. MDK

142. Virágcsendélet. IX. l. Repr.

Árverési Közlöny. 1938. febr. 2.3k.sz.

MDK

Szentgyörgyi János, festöm.

Virág-csendélet. Repr.

KMTárs. Biedermeier kiáll. 1937-38.

MDK

Szentgyörgyi János, festőm.

leginkább klasszicista szellemben festett virágképe
váltak népszerüekké.

Magyar Művészet, 1938. 29.1.

Szentgyörgyi János

MDK

Gyümölcsök és virágok

Buda és Pest látképe 182o

M.Biedermeier kiáll. képes tárgymutató. 1937. nov. Mücs. 33 l.

EA ..... ltsz. Gyűjtés h

MDK

Szentgyörgyi János

Virág-csendélet

M.Biedermeier kiáll. képes tárgymutató. 1937. nov.

Műcs. 33 l.

ıelye :----------

MDK

Szentgyörgyi János (1820-1860)

Egy virágcsendélete.

Lázár Wolfner gyüjt.101.lap

SZENTGYÖRGYI JÁNOS, csutorásmester

A veszprémi csutorások Nagy Protokulumában az 1739-
január 1-i adat a következő csutorásmestereket soroljа fel/Veszprémi Bakonyi Muz/:
12.-Szentgyörgyi János, csutorásmester.-241.old.-1.jegy:
261.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorasok ~41.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

SZENTGYÖRGYI JÁNOS, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891
112.-Szentgyörgyi János: Első adat 1759
259.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Szentgyörgyi János.

A Kertészeti Kutatóintézetben nagnyílt rózsakiállításon - a kisteremben, kevésbé ismert festménye volt látható.

Nagy Albert: Porcelánok, kerámiák a rózsakiállításon.

Mestermunka, Bpest, 1942. jún. 14.

SZENTGYÖRGYI István

VÁN Zsuzsa: A Neugebaute hült helyén. = Budapest, 1983/9. 39.p.

1921-ben négy irredenta műkősznobrét állitottak a /Szabadság/ térre
Észak: Kisfaludy Stróbl Zsigmond
Dél: Szentgyörgyi István
Kelet: Pásztor János
Nyugat: Sidló Ferenc

A szobrokat 1945 után lebontották és elszállitották.

Szentgyörgyi István, szobrán

L. Réti István

Vadas J.: Ferencz-pál kondorig

13.

Élet és Irodalom Br. 1983 nov. 11 XXVII/45

UJ IDŐK SZERKESZTI HERCZEG FERENC

XLIX. évfolyam,
Budapest, 1943 október 30 44. sz.

A magyar grafika 150 éve. A Székesfővárosi Képtár kiállítása.
Nő virággal. Szentgyörgyi János (1793—1860) vízfestménye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Andrássy-út 16
Telefonszám 126—683, 124—509

Negyedévre 12.— pengő
Egy hónapra 4.20 pengő
Egyes szám ára 1.— pengő

1943. évi újdonságnaptár

CSATHÓ KÁLMÁN: CSALÁDFA
Társadalmi regény.
Két kötet. Második kiadás.
Ára 24.— pengő, kötve 34.— pengő.

LIGETI ERNŐ: NOÉ GALAMBJA.
Történelmi regény.
Ára 11.— pengő, kötve 15.— pengő.

MAJTHÉNYI GYÖRGY: ÚRI FIÚ
Társadalmi regény.
Ára 8.— pengő, kötve 12.— pengő.

TOMBOR TIBOR:
A VÉR ÉS VAS KÖLTŐJE.
D'Annunzio életregénye.
Ára 8.80 pengő, kötve 12.80 pengő.

KASSÁK LAJOS:
EGY ÁLOM MEGVALÓSUL
Társadalmi regény.
Ára 9.— pengő, kötve 13.— pengő.

FEHÉR TIBOR: ÁRNYÉK AZ ÚTON.
Társadalmi regény.
Ára 7.80 pengő, kötve 12.— pengő.

KÁRPÁTI AURÉL: NÉMA HEGEDŰ
Tanulmányok.
Ára 9.— pengő, kötve 13.— pengő.

KOSÁRYNÉ RÉZ LOLA: ARANYKAPU.
Társadalmi regény.
Ára 5.— pengő, kötve 9.— pengő.

G. HAJNÓCZY RÓZSA: BENGÁLI TŰZ
Három év története.
Ára 20.— pengő, kötve 26.— pengő.

KEDE LÁSZLÓ: LASSAN LESZÁLL AZ ÉJ
Egy lélek elborulásának izgalmas története.
Ára 7.— pengő, kötve 11.— pengő.

BERDE MÁRIA: A HAJNAL EMBEREI.
Történelmi regény. — Két kötet.
Ára 20.— pengő, kötve 28.— pengő.

VITÉZ SOMOGYVÁRY GYULA
KALENDÁRIUM.
Ára 5.60 pengő, kötve 9.— pengő.

SIK ILMA: RABSZOLGÁK.
Társadalmi regény.
Új kétkötetes kiadás sajtó alatt. Ára kb. fűzve 26.— pengő, kötve kb. 38.— pengő.

SZENCZEY LÁSZLÓ:
A HALÁL ÉS TANÍTVÁNYA.
Apáczai Cseri János életének és korának regénye.
Ára 10.— pengő, kötve 15.— pengő.

A PETŐFI-TÁRSASÁG KÖLTŐINEK
ANTHOLÓGIÁJA.
Ára 5.— pengő, kötve 8.60 pengő.

LÁZÁR BÉLA:
KIS IRÁSOK — NAGY MŰVÉSZEKRŐL.
Tanulmányok.
Ára 6.— pengő, kötve 9.60 pengő.

M. RECHT MÁRTA:
MIT KÖSSEK — HOGY KÖSSEM?
Gyakorlati könyv. 2. kiadás. Ára 8.— pengő.

KÜLFÖLDI MŰVEK:

H. A. L. FISHER: EURÓPA TÖRTÉNETE.
Két kötet, térképekkel.
Ára kötve 46.— pengő.

EVELYN EATON:
NYUGTALAN VITORLÁK.
Regény.
Ára 11.— pengő, kötve 15.— pengő.

MASCI: AZ ÉLET SZOLGÁLATÁBAN.
Orvos-regény.
Ára 15.60 pengő, kötve 19.60 pengő.

AAGE GILBERG:
SOK ESZKIMÓ — EGY ORVOS.
32 oldal képpel, kötve 20.— pengő.

UJ EGYETEMES REGÉNYTÁR:

TOMORKÉNY: GERENDÁS SZOBÁKBÓL.
Ára, kötve 9.— pengő.

LOVIK KÁROLY: A PRÉDA.
Ára, kötve 9.— pengő.

KRUDY GYULA: PALOTAI ÁLMOK.
Ára, kötve 9.— pengő.

PETELEI ISTVÁN: FÜLEMÜLE.
Ára, kötve 8.— pengő.

Arra kérjük minden olvasónkat, hogy a karácsonyi ajándéknak szánt könyveket lehetőleg mielőbb rendeljék meg. A megrendeléseket a beérkezés sorrendjében intézzük el mindaddig, *amíg a könyvből készletünk van.* A megrendelt könyvek ára legfeljebb *négy havi* részletben egyenlíthető ki. *Kétszáz pengőn felüli* megrendelésnél *hat hónap alatt* fizetendő a számla összege.

IRODALMI ESEMÉNY!

Kosáryné Réz Lola

Perceg a szú

A második száz év története

Az elmult év karácsonyának egyik legnagyobb sikere az «Asszonybeszéd» volt. Kosáryné hatalmas alkotásának első pillérje. Most jelent meg ennek a tetralógiává érő műnek második kötete, amelyben a kiváló szerző a XVIII. század végéig kíséri a magyar asszonyok életét. Budán, Selmecbánya környékén, külföldön, Bécsben és Moszkvában, majd újra a magyar Felvidéken töltik napjaikat ezek az asszonyok, akik valaha éltek és örültek, szenvedtek és aggódtak, mint a mai idők anyái is.

A hatalmas kötet ára 20 pengő, kötve 26 pengő.

A magyar elbeszélőirodalom remeke!

Karinthy Frigyes

Tanár úr kérem

Bővített, illusztrált kiadás.

A «*Tanár úr kérem*» apró vázlatai mindnyájunk diákkorának rettegéseit, apró csalafintaságait, ön-áltatásait, fontoskodásait örökítik meg. A szó szoros értelmében az *örök* diákról szólnak, aki nem változott és nem fog megváltozni, amíg diák és tanár, iskola és osztályzat lesz a világon. Könnyezésig kacagva ismerünk bennük önmagunkra...

Karinthynak, a páratlan stílusművésznek, a komoly gondolkozónak és az emberi lélek kitűnő ismerőjének talán legnépszerűbb műve.

Elegáns kötésben 16 pengő.

Új magyar verses-könyv!

Traeger Ernő

A zsoltárok könyvével

A népszerű költő legszebb verseit gyüjtötte össze ebben a kötetben. Ma, amikor az emberiség lázasan keresi a kiútat az élet ezer bajából és veszedelméből, új virágzásnak indult a vallásos líra. Traeger Ernő Istent kereső, Istent dícsérő versei éppen ezért találják meg az útat a szebb, magasabb, tisztább élet után vágyó emberek szívéhez.

Ára 10 pengő.

Megrendelhetők a mellékelt levelezőlapon.

Pesti Hirlap 1925 /ŒLVII/ jan. 10. 7 o. Rozgonyi

Szentgyörgyi József: Diszpajzs, a magyar ifjuság ajándéka Musztafa Kemál pasának. Fénykép. 6x9.

Szentgyörgyi József

Dr Ernst Múzeumban rendezett Studió '41
kiállításon szerepelt művei.

Láttuk, hallottuk.

1941. dec. 10. 18,00

Szentgyörgyi József

„Dürer emlékére" c. rejza

a 9. oldalon

Nápszava 1971 május 30

Szentgyörgyi József
grafikus

Részlet a tanulmányból

Solymár István: A magyar grafika tisztelgése Dürer előtt.
Művészet, 1971.augusztus - 10.oldal.

Szentgyörgyi József

okl. építészmérnök

Bpest

Aul. 1900.

1932. szept. 23-tól

a Bpesti Mérnöki Kamara

tagja

MMÉE Közl

1932. 252. l.

„TÖRTÉNETÍRÁS"
Szerkesztősége és kiadóhivatala:
BUDAPEST, I., MÁRVÁNY-UTCA 23.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Szentgyörgyi József

9144.

rében látjuk az emeletes épüle-
a templom uralkodik és a mely
lőtt és után, egy-egy férfi ~~lovon~~ halad.
ten ülnek a terebélyes fa alatt,
lgető pásztor őrzi három kecs-

der bey Mehadia im Banat.
CCCXXVIV. Pinxit Josephus Szent-
.

nalkeretnek 38.5:54.7 cm.

10
-1

3223.

Hercules-fürdő.

Lovezes, a hol,

A hegyes vidék középte
tek csoportját, a mely fölött
felé ut[illegible]a négyes fogat é
[illegible] Az előtérben balról ket
jobbról pedig leánynyal beszé
kéjét. Felirata a kép alatt:

Ansicht der Hercules Bae
Cibinii XXIII-a die Julii MI
györgyi, Alumnus Orp. R. The

Tusrajz, méretei a vo

Szn. 60-9
1985-909

Át. lelt.

Szentgyörgyi József

Szentgyörgyi József

Már kevésbbé sikerült Szentgyörgyi József reklámpavillonja, mely a szénbányák propagandáját a többieknél kissé avultabb kiállítási stílusban szolgálta.

Vádai Pál: Az
párisi Nemzetközi Vásár.
MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1937. 93. l.

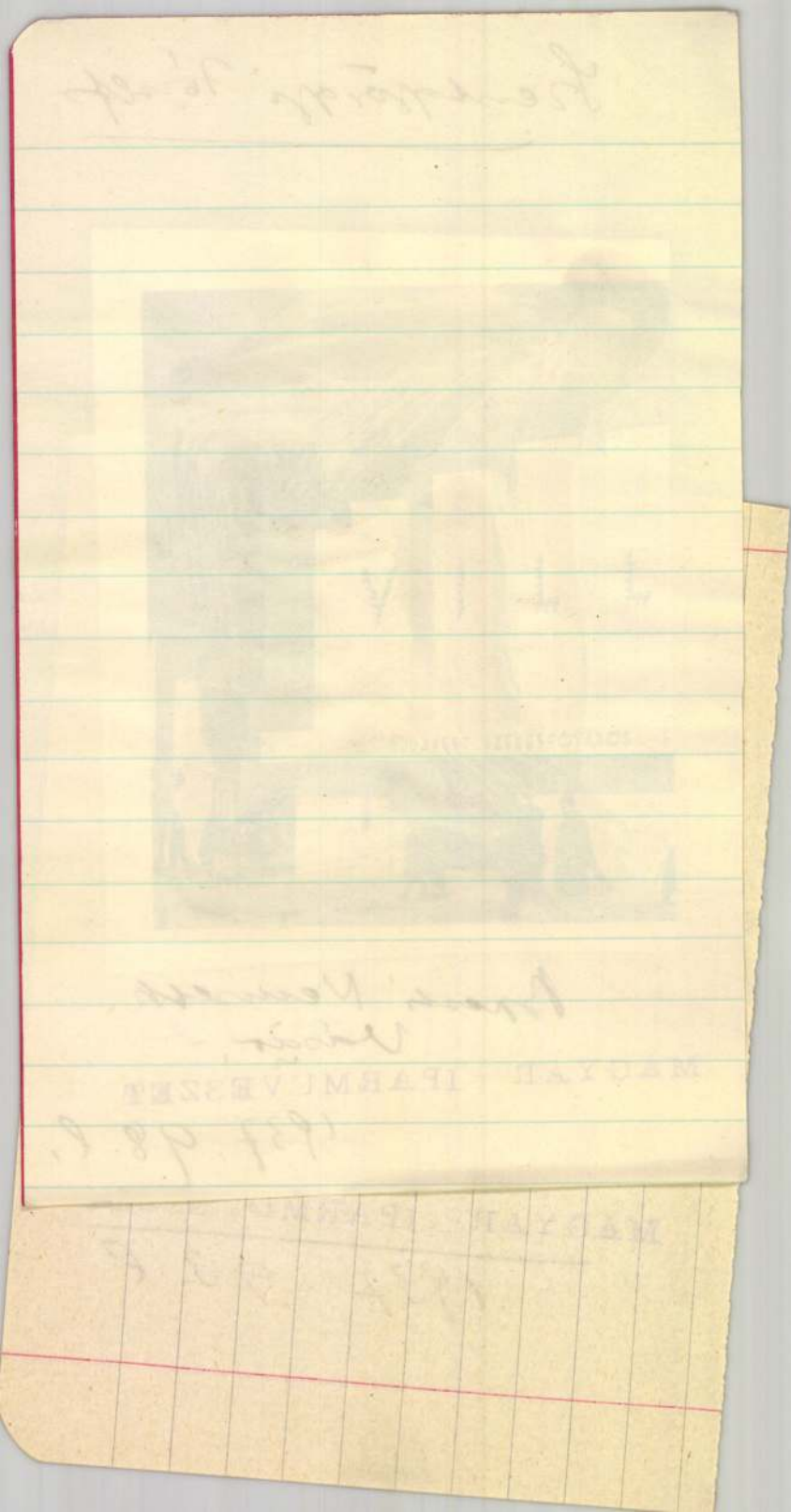

Szentgyörgyi József

építész

Szentgyörgyi József építész-mérnök, II. Ostrom-u. 15. 157-660

Bptávb 1940 szept.

Székesfehérvár.

A bástyákkal és köröndök
letei fölött a Haupt Kirch tor
Türckische begrabnus terül el;
denek, kik közül egy elesett;
nek el. Felirata:

STVLWEISSEN

alól jobbra: 20.

Rm., mér. a rl

Szentgyörgyi József
grafikus

M.D.K.

Grafikai lapjait mutatták be
a tárlaton.

Vajda Aurel: Veszprém megyei tárlat
Művészet, 1968. október - 42 lap.

Szentgyörgyi József

festő

A Lenin portré palyázat III.

díjat nyerte el

—:—

Művészet, 1970. február - Glap

Szentgyörgyi József
festő

„Lenin"
(regnó)

Horvács Gyula: Lenin portré pályázat
Műszerint, 1970. április – 12 lap

Szentgyörgyi József
festő.

Lenin műve nevelt a Bíróság előtt.

Kovács Gyula: Lenin portré pályázat.
Művészet, 1970. április – 12 lap.

Szentgyörgyi József

A mini. i pályázatban 3. díjat nyert

Nyíszabadság, Br. 1970, már. 6.

Szentgyörgyi József

3. diplomatikai [illegible] [illegible]
[illegible]

Kiosztattak a [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
Magyar Hírlap, Bp. 1970 már. 6.

MDK

Szentgyörgyi József, festő

Erzsébet-híd c. fesményével

III. díjat nyert.

-: Kiosztották a fővárosi tanács művészeti pályázatának díjait 9.

Népszabadság, Bp. 1970 márc. 6.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 JUL 2

SZABAD FÖLD

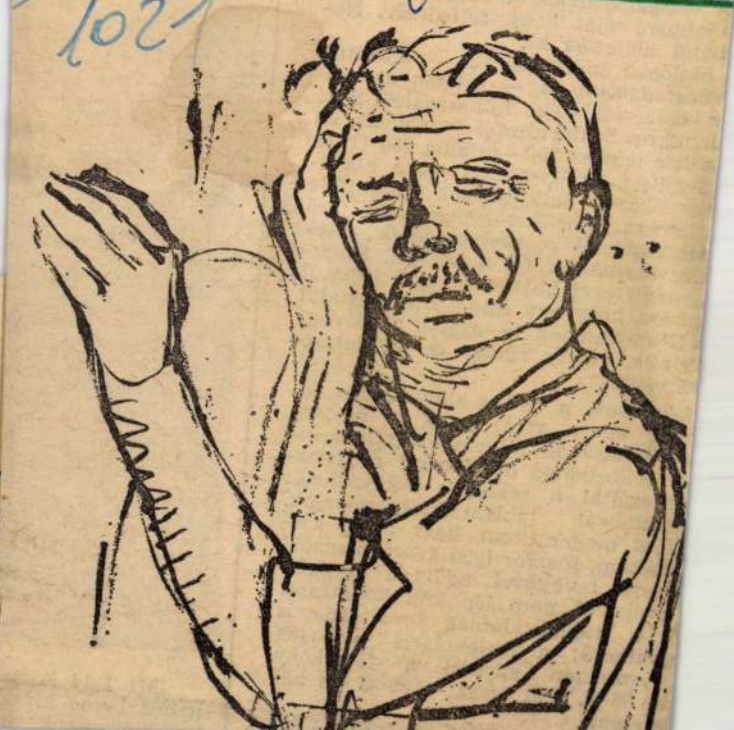

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF GRAFIKÁJA

önféle
l járó
elke-
Szem-

Szentgyörgyi József

és Tapor András festők, Szabados Árpád grafikus és Farkas Ádám szobrán kollektív kiállítása van a Bp-i Művészeti KISZ Klubjában.

Magyar Nemzet 1968. febr. 8. 4. a

MDK

Szentgyörgyi József

Kiállitási hir

Magyar Nemzet 1968 febr.8.

Szentgyörgyi József, festő MDK

Rokonnen ves fiatal festő a kiállító.

(h.): Főiskolás – tárlat 6

ESTI HIRLAP Bp. 1968 febr. 5.

MDK

Szentgyörgyi József

Kiállitási hir

Zalai hirlap 1967 okt.3.

MDK.

Szentgyörgyi
József

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1967 nov.12.

MDK

Szentgyörgyi József

Kiállitási hir

Szocialista Művészetért 1968 ápr.

MDK

Szentgyörgyi József

Kiállitási hir

Szocialista müvészetért 1968 ápr.

MDK

Szentgyörgyi József
grafikus

"Illusztrációk"

Élet és Irodalom, 1967. szept. 30-i lap

Szentgyörgyi János

Magyar Grafika

Magyar Nemzet Végvári Lajos
1950.VI.é.233.sz.
Széch.Kvt.

MDK

szentgyörgyi Darabos János

Merengés, gipsz

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

14 l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 1.
Telefon: 188-296, 188-307

Szentgyörgyi József

SZABAD FÖLD

1965 OKT 17.

1021

Kislányportré

(Szentgyörgyi J.

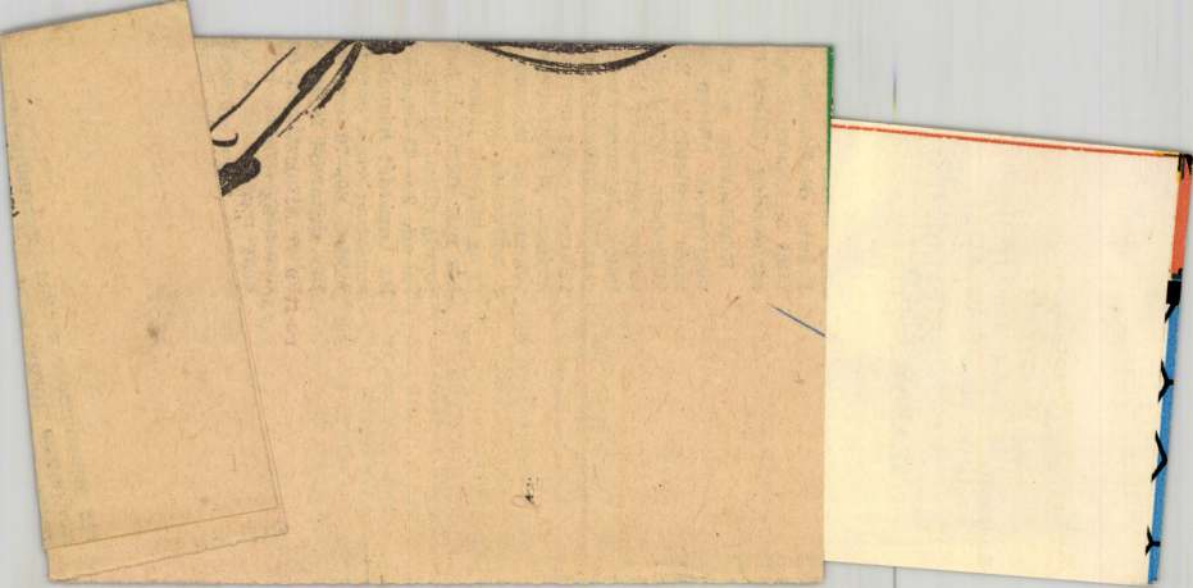

Szentgyörgyi József

Említve

Tasnádi Athla: Fiatalok kiállítása
– 1970.
Korkárs, 1970/7. 1173. l.

Szentgyörgyi József

A Fővárosi Tanács felszabadulási művészeti pályázatán Baticz Levente és Göllner Miklós festőművészek második, Nagy Sándor Zoltán és Szentgyörgyi József pedig harmadik dijat nyert.

Budapest, 1970. 4.sz. 48. l.

Szentgyörgyi József

a Budapesti Művészeti Kisz-vezetők klubjában állította ki műveit 1968. febr. 21-március 5-ig.

„Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március 3. p.

47 f.

Szelet györgyi József
festő-

Az „Oltalom" és az „Asztalos"
c. képei hevült ek bemutatásra.

Ujvári Béla: Studio 70
MŰVÉSZET, 1970. julius - 32. lap

Szentgyörgyi József
festő

„Oltalom" (1970)

Ujvári Béla: Studio 70
MŰVÉSZET, 1970. július - 32.lap

Szentgyörgyi József

szerepel az alábbi

tárlaton

Tasnádi Attila: Fiatalok kiállítása
1970

Korfárs 1970 VII sz. 1172 old.

Szentgyörgyi József

Oltalom	olajtempera	120 × 100 cm (repr.)
Antalos	"	140 × 100 cm
Zöld erdő	"	60 × 80 "

Studió '70 / Kiáll. kat. Bev.: Bereczky Lóránd.
Ernst Múzeum Bp. 1870

Szentgyörgyi József

a fiatal képzőművészek stúdiója rajzpályázatának anyagából nyílt kiállítás aug. 29.-én a Miskolci Galériában, melyen szerepelnek lapjai, díjazásban részesült.

Észak-Magyarország, 1945. aug. 30,

Szentgyörgyi József főtörzsőrmester

Megnyílt Keszthelyen a VII. Balatoni Nyári Tárlat, melyen szerepel művé-
re.

Tasnádi Attila: Balatoni tárlat Keszthelyen
Képes Nő, 1944. júl. 21.

Szentgyörgyi József

Marusz, gonache

IV. Országos Akvarell Biennálé
Eger, 1974.

Szentgyörgyi József

Az Úr, gouache
Katasztrófe, —«—

IV. Országos Akvarell Biennálé
Eger, 1974.

Szentgyörgyi József

Roblanós, lito

XV. Szegedi Nyári Tárlat

Szentgyörgyi József

Az 1974-es Balatoni Találaton Kenthelyen vett.

Népnava, 1974. júl. 21. 102. erf. 169n. 9p.

Szentgyörgyi József

Madárijesztő, olajtemp. 180×120 cm

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Szentgyörgyi József

Madarak hára, olajtemp. 85×120 cm
Befagyott csónak, o. 83×105

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Szentgyörgyi József festő

az elmult évek pályázatait követően az idén Századunk ámmel nyílt kiállítás Salgótarjánban a fiatal alkotók műnei-ből. – „Szorongás és remény" c. műve az ellentétek harcára épült. (említve)

Molnár Zsolt: Századunk c. kiállítás. Magyar Ifjúság, 1974. júl. 19.

Szentgyörgyi József, jesztő

L.: Szunyoghy András.

— : □ Szunyoghy András ... 2.

ESTI HIRLAP, Bn. 1975 [illegible] 18.

Szentgyörgyi József, [ ]

L: Kő Pál

– : fiatal . . . . 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jún. 14.

Szentgyörgyi József festőművész

Szumyoglu András grafikusművész kiállítását nyitja meg ma a Stúdió Galériában.

Esti Hírlap, 1975. jún. 18.

Szentgyörgyi József

a XV. ker.-i Lila iskolában kiállítás nyílt Lilától képzőművészek utóbbi években készült műveiből, melyen a művész alkotása is szerepel.

Esti Hírlap, 1945. jún. 14.

Szentgyörgyi György

a Stúdió KISZ-szervezete „Ifjúság a szocializmusban" c. pályázati felhívásra készült műveket bemutatja a Nemzeti Galériában rendezett kiállításon, melyen szerepel műve.

Pogány Gábor –
Művészet: Portalok a Nemzeti Galériában.
Magyar Ifjúság, 1975. máj. 30.

Szentgyörgyi József festő
a 30 éves jubileumi kiállításon
műveivel képviseli a fiatal képzőművészek Stúdióját.

Molnár Zsolt: Jubileumi tárlat
a Műcsarnokban.
Magyar Élet, 1943. május 16.

Szentgyörgyi József festőművész
kiállítása Dorogon, a művelődési
központban febr. 27.-ig van nyitva.

Kiállítások.

Dalgozók Lapja, Komárom, 1945. febr. 23.

Szentgyörgyi József

festőművész alkotásaiból nyilt kiállitás a dorogi József Attila Müvelődési Központban.A fiatal müvésznek ez az első önálló bemutatkozása

Magyar Hirlap 1975 49/8

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Greatz György József

Népszava
1975 MÁJ 17

1021

Szentgyörgyi József

"Ifjúság a Szocializmusban" c. pályázat anyagát máj. 1.-én a Nemzeti Galéria-ban mutatják be, melyen szerepel munkája.

Láttuk, hallottuk.

1975. V. 4. Petőfi 12.46 ka

Szentgyörgyi József festőművész

Egerben megnyílt IV. akvarell biennálén szerepel művé, mely elnyerte a Megyei Tanács ösztöndíját.

TV. Híradó

1974. VIII. 20. TV. 19,30 Ka.

Szentgyörgyi József

Egerben megnyílt a IV. országos akvarell biennále, melyen műve szerepel. A művésza díjban részesült.

Déli Hírlap (Miskolc) 1974. aug. 21.

Szentgyörgyi József festő

Megnyílt Egerben a IV. országos akvarell biennále, amelyen műve szerepel. A Heves megyei Tanács ösztöndíját ítélte a művésznek a bíráló bizottsága.

Népújság (Heves) 1974. aug. 22.

Szentgyörgyi József festő

az Ernst Múzeumban rendezett Stúdió kiállítás megnyílt, melyen képei szerepelnek.

Passuth Krisztina: Fiatalok a studiója.

Tükör, 1944, okt. 8.

Szentgyörgyi József festő

Az Ernst Múzeumban rendezett Stúdió '74 c. kiállítás megnyílt e hónap, melyen képei szerepelnek

Magyar Hírlap: Stúdió '74

Magyar Hírlap, 1974. szept. 20.

Szentgyörgyi József festő

A IV.-ik Országos Akvarell Biennálé aug 20.-án nyílt meg Egerben, melyen művei: szerepelnek. Hetedmagával kapott díjat a művész.

Láttuk, hallottuk.

1974. VIII. 25. | Petőfi | 9.40 Ka.

Szentgyörgyi József festő
a Stúdió őszi tárlatáról szere-
pelnek művei.

Losonci Miklós: Új értékek a Stúdió
őszi kiállításán.
Pesti Napi Napló, 1944. szept. 24.

Szentgyörgyi József (festő)

1975-ben a Nemzeti Galériákban rendezett fiatal képzőművészek tárlatán rént vett.

Népszava, 1975. máj. 16. 103. évf. 113 sz. 6 p.

Szentgyörgyi József

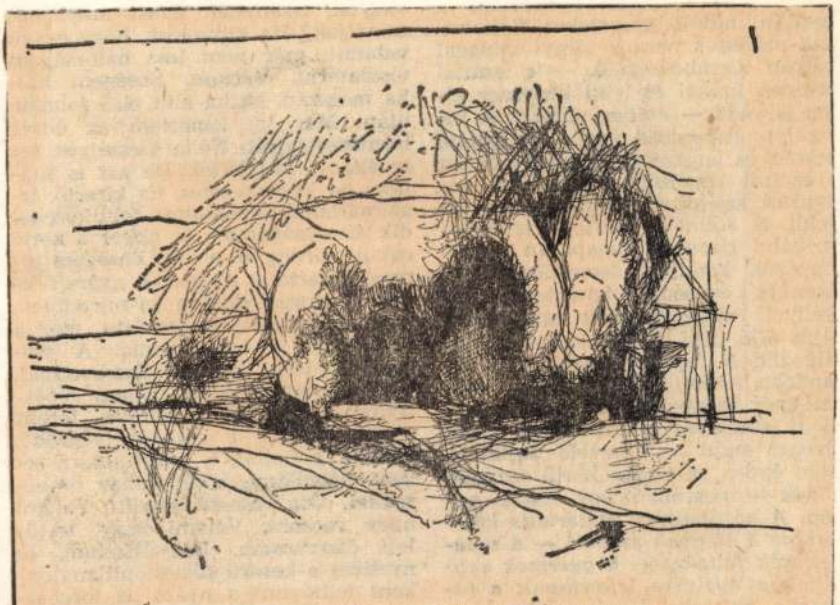

Szentgyörgyi József: Nógrádi táj

Nógrad

5p.

Szentgyörgyi Kornél festő

a Művelődési Alap a nagymarosi alkotóházat művek egész sorával is benépesítette. A folyósómúzeumban láthatók megjénk művészének képe. – Most fejezte be veszprémi üvegablakát és újakra készül a nagymarosi természeti környezetben.

Losoni Miklós: Téli napok a nagymarosi alkotóházban.

Pestmegyei Hírlap, 1975. jan. 9.

Szentgyörgyi József

Marosvásárhely, olaj

XV. Szepesi Nyári Tárlat

Szentgyörgyi József, Pstő

Kiállít.

↓

Lóska Lajos: Stúdió Galéria: Csoportos bemutató 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. nov. 12.

Szentgyörgyi József, festő

● BOLYAI-NAPOK kezdődtek ma Salgótarjánban. Elsőként a Derkovits-galériában megnyitották Szentgyörgyi József festőművész kiállítását.

–: O Bolyai-napok 12.

Esti Hirlap, Bp. 1978 máj. 12.

Szentgyörgyi József, festő

L: Deim Pál

Lóska L: Vázlat a ... 24-29

Mozgó világ, Bp. 1978. ápr. IV/2.

Szentgyörgyi József

A Fiatal Képzőművészek Stúdiója 5 tagjának alkotásaiból nyílt kiállítás a Marcali Képtárban.

Magyar Hírlap/1977/35/6

Szentgyörgyi József

Zombori László festőművész kiállitása a miskolci Szőnyi István teremben november 17.-ig,
Varga Győző grafikus kiállitása a Csók István Galériában november 17.-ig
Szentgyörgyi József festőművész kiállitása a Studió Galériában november 18.-ig
Timár József festőművész a kaposvári Vaszary János teremben november 17.-ig,
Bojtor Károly festőművész kiállitása a szombathelyi Derkovits Gyula teremben szintén november 17-ig tart nyitva.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. nov. 5.
XXI. évf. 45. sz. 8. lap.

Szentgyörgyi József

Ecsetvonásainak vezetése, figuráinak, tárgyainak vonala a bal alsó sarokból indul a jobb, felső felé. Akár ösztönös, akár tudatos képépítés ez, mindenképp témavilágának felerősítésére szolgál, amelynek szinte egyöntetű motívuma: a mélyből, a sötétből a fényre, a többre törekvés áhítása. Mindez címadásaiból is kiderül, de ezt húzza alá minduntalan, megannyi vissza-visszatérő részletelem : a létra, lépcsőzet, illetve állványzat központi elhelyezése, gyakori fölbukkanása. Végső soron nem más ez, mint az emberi sorskérdések fölötti töprengés, a társadalmi felelősség vállalása. És természetesen mindennek értő képi kivetítése, érthető művészi megfogalmazása.

op 1977-268-6
t studióa fest

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Palócföld

1977 4

1021

Szentegyházi Jozsef

— A jelenlegi
gyan vélekedik?

— Nagyon sok
utóbbi években, c
lémáját még nem
rendezni. Sokat b
között. Az évi k
talában sérelmezz
díjjal rendelkezők ugyanúgy megkapjak,
mint mi. Így nem hogy közelítenének egy-
máshoz a nyugdíjak, hanem távolodnak,
s ennek következtében az életkörülmények
közötti különbségek is lassan növekszenek.
Ha rajtam állna, én mindenképpen diffe-
renciálnám az éves emelkedést.

*

A nagyközségi öregek napközi otthonához kapaszkodom fel a meredek parton. Ugyan kiket találok ott? A tanácsi előadó nem sok jóval biztatott Azt mondta, hogy az öregek az ebéd után gyorsan szétszélednek, az uzsonnát sem várják meg, ami a reggelivel és az ebéddel együtt jár nekik.

A kastély udvarán tömzsi bácsika biceg felém. Kérem, jöjjön vissza, de a kedvemért, nem változtat eredeti elképzelésén.

Szentgyörgyi József, festő

□ SZENTGYÖRGYI JÓZSEF festőművész munkáiból nyílik kiállítás holnap délután fél 6-kor a Bajcsy-Zsilinszky úti Stúdió Galériában. Megnyitja: Láncz Sándor művészettörténész.

□—: Szentgyörgyi József. – 2.

Esti Hírlap, Bp. 1977 nov. 1.

Szentgyörgyi József

Szentgyörgyi József festőművész
kiállítása a Stúdió Galériá-
ban november 2-án nyílt meg.

— : Kiállítási naptár.
Művészet, 1977. november - 48. lap.

Művészet, Budapest, 1974. 9.

Szentgyörgyi József: „Ikarus"

mozgatható Krisztus-szobrot, az Úrkoporsó eredeti tartozékát örökítette meg, a „Vir Dolorum" – azaz a „Fájdalmak Embere" – képtípus formájában.) A sebeit mutató, vérző Krisztus előtt, kezében a garamszentbenedeki monostor Mátyás királytól kapott Szent Vér ereklyetartójával, mint donátor — Zolnay László kutatásai szerint — Szécsényi János apát, Mátyás egykori kancellistája térdel.)

Az Úrkoporsó a XV. század végi bányavárosi művészet kiemelkedő remeke, a középkori Garamszentbenedek bencés apátságának egyedülálló értéket képviselő liturgikus emléke, mely a későközépkori művészetnek szinte minden ágát egyesítette a misztériumjátékok keretében. A szobrok és a domborművek a szárnyasoltárok pompázó polichrómiáját, a díszítő fafaragások a késő gótikus építészet kimeríthetetlenül gazdag és játékos motívumkincsét bocsátotta a középkori „theatrum sacrum" kerekeken mozgó színpada számára.

Az Úrkoporsó, az esztergomi Főszékesegyház letéteként, a Keresztény Múzeum alapításának századik, a garamszentbenedeki monostor alapításának kilencszázadik évfordulója alkalmából, egy újabb, nagyarányú restaurálás után, 1975-ben kerül újra az esztergomi Keresztény Múzeum kiállítási termébe.

Szentgyörgyi József festő

A Fiatal Képzőművészek Stúdiója a Stúdió Galériában rendezett bemutatóján festménye szerepel.

Meglúvó

1974. okt. 23.

Szentgyörgyi József

1973. nov.-ben sért vett a Marfitnigeti Nagyszálló halljában bemutatott fiatal képzőművésének táslatán.

Népszava, 1973. nov. 23. 101. évf. 274 sz. 4 p.

Szeretgyöngyi József
festő

A Stúdió kiállítás án részt
vett.

Passuth Krisztina: Fiatalok Stúdiója

Tükör, 1974. Okt. 8 - 11 lap.

Szent György József
festő

Festői értékük teszi emlékezetessé
a művész képeit.

Kovács Gyula: A IV.Országos Akvarell Biennálé Egerben.
Művészet, 1971.szeptember - 28.lap.

Szent gyöngyi József
festő

„Ihanesz" (repr)

Kovács Gyula: A IV.Országos Akvarell Biennálé Egerben.
Müvészet, 1974. szeptember 28. lap

Szentjóbi József

Szorongás és remény

Studió '74

Szentgyörgyi József

Az őr, repr.

Stúdió '74

Szentgyörgyi József

Az Ernst Múzeumban megnyílt Stúdió '71 c. tárlaton „Dráma" – „Madarijesztő" c. alkotásai láthatók. (említve)

Harangozó Márta: Stúdió '71

Esti Hírlap, 1971. dec.

Szentgyörgyi József

1. Figura préskázzal olaj 105x137
2. Megtepélés -"- 70x100

XII. Szegedi Nyári Tárlat

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

1972 MÁR 18

Szentgyörgyi József

1921

Szentgyörgyi József: Forradalom

...ar futott. Túl gyorsan fu...
...yedén, zajtalanul, át a sz...
...amosra elegyengetett szőr...
...on, az állólámpa talpa m...
...i a férfi karosszékének. ...
...isszafordította a traktort, ...
...zafutott a szőnyegen, közv...
... fiú mellett, s egy forgath...
...ak nekidöccenve megállt...
...ek nem nyúlt utána, rá se...

A férfi felállt, odament a...
...ez, s leguggolt melléje.

— Ilyenkor ki kell kapcsolni, mert ...imerül az elem — mondta.

— Jó, kikapcsolom. — A fiú visz...zabillentette az indítókart a traktor ...etején.

A csendben edénycsörgés hallat...ott be a konyhából. Valahogy bi...akodó, magabiztos edénycsörgés, a ...rfi legalábbis annak hallotta. „Tán ...ár azt hiszi, minden el van intéz...e — gondolta —, hiszen igazán ...mmiség."

Persze akkor sincs vész, ha kime...l, veszünk újat, sőt, van is itthon ...talék elem... Nem azért mond...n.

A fiú visszaült a sámlira, hallga...t.

„Mintha nem is a fiam, a nagy...ám lenne — gondolta a férfi — és ...kor én most álljak elő azzal a do...gal". Felkelt, a könyvespolchoz ...ember negyszeresen ösz...szehajtogatja a gumit. Így. Itt ezeket a szabad végeket lerajzszögezzük... Húzd csak ki a könyvespolc alsó fiókját, ott találsz valahol egy gyufaskatulyában rajzszöget, egy szép nagyot hozz...

A fiún már nyoma se volt az előbbi rosszkedvnek, rohant a fiókhoz, buzgón keresgélt. — Nagyot?

— Nagyot... Igen, ez jó.

— És hogy megy ez majd? — kérdezte a gyerek.

— Úgy, hogy itt a másik végén beledugunk egy pálcát, felhúzzuk a gumit... — Elhallgatott, tudta, hogy valami még kell, de hirtelen nem jutott eszébe. — Igen, a pálcával felhúzzuk a gumit... de valami... megvan... egy darabka vékony szappan kell a pálca és a gumi közé.

Szentgyörgyi József

„Bűnös emlék" c. grafikája

szerepel a Szegedi Nyári Tárlaton

Magyar Nemzet 1972 augusztus 23.

4. old

Szentgyörgyi József

„Forradalom" c. gondolata

az 5. oldalon

Népszava 1972 március 18

Szentgyörgyi József

Figura préshárral repr.

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Szentgyörgyi József
festő

A mult század első felében a szőlőt mint reprezentatív csendéleti elemet fogták fel Szentgyörgyi József elnézvelá-sai is ezt bizonyítják.

Telepy Katalin: Fölfelé nagyborban a gyöngy
Művészet, 1972 junius - 40 oldal

Szentgyörgyi József

1. Kopernikusz emlékére litho 64×48
2. Oda -"- 72×54

6. Miskolci Országos Grafikai Biennálé '71

Szentgyörgyi József

1. Bartók B. emlékére lido 70 x 50
2. „Csillagnéző" I-II lido 55 x 73

6. Miskolci Országos Grafikai Biennálé '71

Szentgyörgyi József

1. Dózsa olajfemp. 123×104 cm
2. Madárijesztő " 145×80 cm

Stúdió 71

Szentgyörgyi József

Töredék lito 70 × 50 cm

Studio 71

Szentgyörgyi József

„Dózsa trónja" c. képe szerepel
a Fiatal Művészek Stúdiója Dózsa-
emlékpályázatának vándortárlatán.

Magyar Nemzet 1972 május 12
4. old.

Szentgyörgyi József

Művei szerepeltek a
miskolci grafikai biennálén –
neve említve

Napjaink 1972 február

Szentgyörgyi József

A festmény műfajában az egyik III. díjat nyerte.

Vadas József: A Lenin-portrépályázatról; Magyar Hírlap 1970. jan. 17. 9. l.

Szentgyörgyi József festő

Az Ernst Múzeumban rendezett Stúdió '73c. kiállításon szerepelnek munkái, faltszerűen készített képei.

Malnár Zsolt: Stúdió '73

Magyar Ifjúság, 1974. jan. 25.

Szentgyörgyi József festőművész

a hajógyári képzőművész
tár vezetőjelent neve emlékre

Ulépszava 1973 május 6
9. old.

Szentgyörgyi József

Este olajtemp. 70x100

Stúdió '73 Ernst Múzeum Bp.

Szentgyörgyi József

1. Találkozások olajtemp. 120x162
2. Madárijesztő -"- 80x120

Studio '73 Ernst Múzeum Bp.

Szentgyörgyi József

Madárijesztő repr.

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Szentgyörgyi József

1. Madárjesztő I. lito 70x50

2. Emlék -"- 48x70

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Szengyörgyi József

A XIII. szegedi nyári tárlaton alkotása szerepel.

Ács J.: A XIII. szegedi Nyári Tárlat. Magyar Szó, 1972. aug. 20.

MEGHÍVÓ

Szentgyörgy Imre

H-1068 BUDAPEST
KIRÁLY U. 98/B
TEL.: +36 (1) 322-8466
+36 (20)962-5242
FAX: +36 (1) 321-4667

Az **EveArt Galéria** szeretettel meghivja

Szentgyörgyi József
- Jóka 6O éves-

"Ikonfestmények 2OOO" cimű kiállitásának
megnyitójára 2000. okt. 20-án 18 órára.

A kiállítást megnyitja: **Wehner Tibor** művészettörénész.

A kiállítás megtekinthető: nov. 22-ig hétköznap 14-18 óra
között vagy telefonegyeztetéssel: O6 2O 9 625242.

Tisztelettel meghívjuk Önt

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF

Munkácsy-díjas festőművész
kiállításának megnyitójára

1999. január 28-án 17 órára a
VIGADÓ GALÉRIÁBA
(Budapest V., Vigadó tér 2.)

Megnyitja:

DR.SUPKA MAGDOLNA
Széchenyi-díjas művészettörténész.

Megtekinthető:
1999. január 28-tól február 14-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

MT Reklámiroda

Szentgyörgyi József festő

a harmadik szombathelyi tárlaton kilenc művésszel közösen mutatta be festményeit.

„Dráma" (repr.)

Bertalan Lajos: Kiállítási napló.
Vasi Szemle, 1972, ... 4. 554 old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 9
ALFÖLD
Debrecen

Szentgyörgyi József

1021

Szentgyörgyi József: Csillagnéző

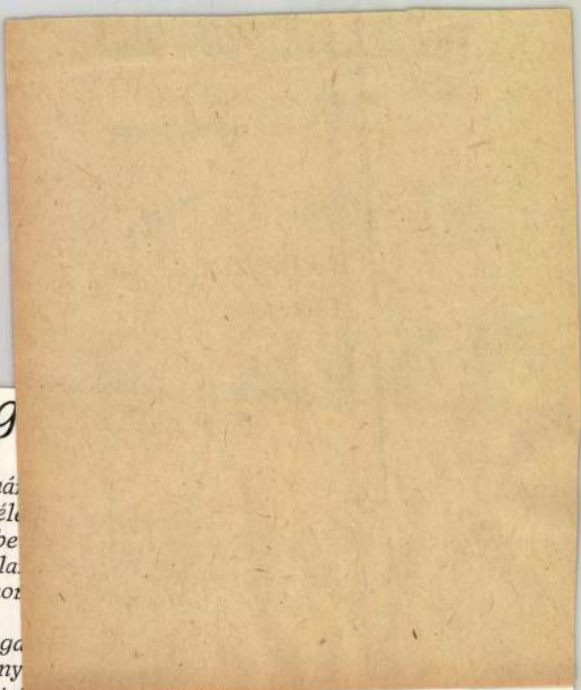

Eg

Néhá
– vél
körbe
s vala
olykor

Bólog
Bizony
egyet értenek; összehajolnak, mint a margaréta
szirmai estefelé.
Szabadok.

Karjuk a karfán pihen,
vagy a kéz is magyaráz, segit a szájnak,
a gondolkodó főnek, hogy a többiek megértsék,
okvetlenül megértsék ezt a dolgot.

A Göncölszekér körbe-körbe járja
őket, ki tudja hányszor. Sötétben áll az óra,
visszafelé haladnak
az óramutatók.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JÚN 16
Népszava

Szentgyörgyi József

1011

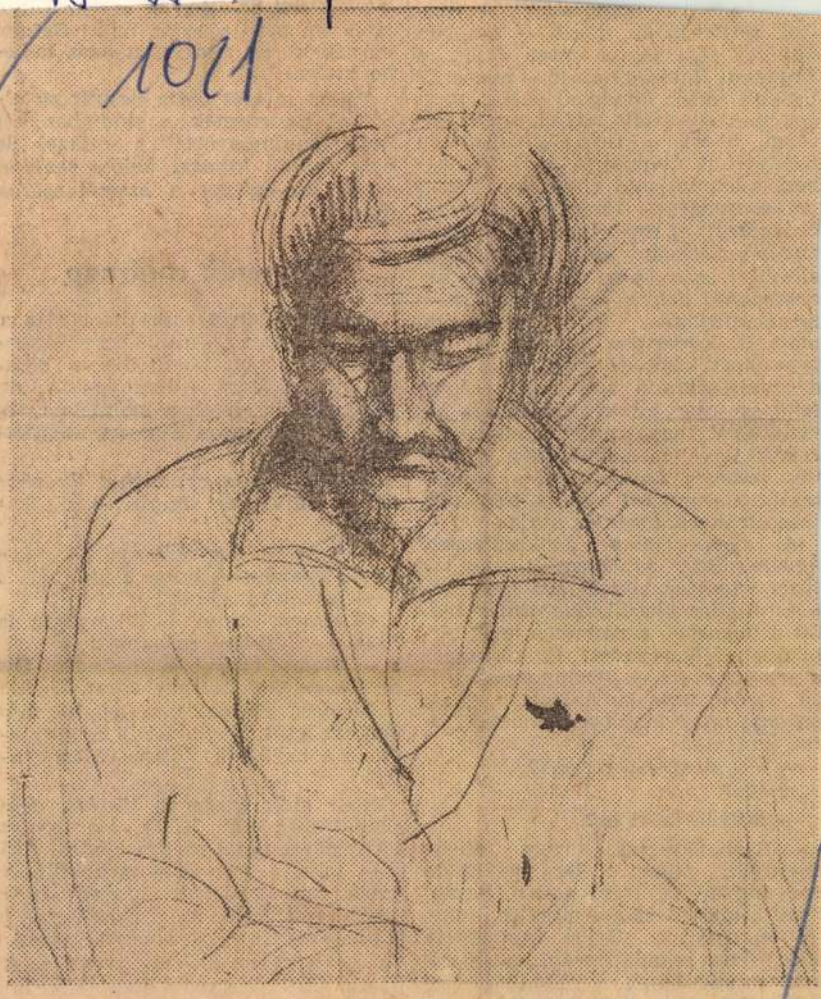

Szentgyörgyi József: Férfiportré

tési borítékjában talált — amelyet vállalati igazgatója mint *Elsőfokú Fegyelmi Hatóság* hozott — miszerint hatszáz forint bírsággal sújtja, mert egy meghatározott napon szabálytalanul letért a fuvarokmányokban feltüntetett útvonalról, s D. községben indokolatlanul elidőzött. Ezzel a tevékenységével minden bizonnyal hozzájárult az exportra szánt *magyar vadas* szállítmány szokatlanul magas elhullási arányához. Az illetékes *kereskedelmi osztály* segítségével az is megállapíttatott, hogy munkaidő alatt D. községben szeszes ital fogyasztását kísérelte meg, ettől csak a kötelességtudó boltvezető erélyes fellépése után állt el. A büntetés kiszabásánál enyhítő körülményként vették figyelembe büntetlen előéletét, sokéves balesetmentes szolgálatát, valamint azt a tényt, hogy nős, csecsemőkorú gyermek atyja.

A *nyughatatlan* gépkocsivezető ügyére a Rádió is visszatért. Az egyik fürge riporter, akiről azt tartották, *neki mindig sikerül kiugratni a nyulat a bokorból*, a panaszos levél birtokában felkerekedett, D. községben a bemutatkozás és néhány tapogatódzó kérdés után határozottan dugta Parányi mikrofonját a gyanakvó Tátrai orra alá:

— Ön itt az üzletvezető?

— Igen.

— Milyen üzlet ez?

— Szabadkasszás, vagy ahogy mondják: *gebin*... De egyáltalán nem olyan jó, mint sokan hiszik! Csak a munka meg a talpalás, látástól vakulásig... Bejön mindenféle alak, isznak, randalíroznak, ugye, nekem mindenkinek a rendelkezésére kell állni. Nem válogathatok, nem vagyok állami...

Az öreg Petrás sorra húzogatta a kredenc fiókjait. Juli dédunokája gonosz fejfájással küszködve, a besötétített szobában, a díványon feküdt, vizes törülközővel a homlokán, és minden zörrenésre idegesen megrándult a teste.

— Miért nem nyugodhat ilyenkor is! — kiabált az öregre. — Mit keres?

— Volt itt egy villanydrót, szürke... Tomancsek hozta a gyárból...

— Minek magának?

— Minek, minek — dünnyögte az öreg. — Fölkötni magamat!

— Menne inkább a kocsmába. Ott a táskám, kivehet egy *tízest*.

Az öreg Petrás nem fogadta meg Juli tanácsát. Megtalálta a drótot, kiment a kertbe és fölakasztotta magát.

Nyár eleji vasárnap történt, nem sokkal ebéd után. Két zivatar között forró párát gőzölögtek a kertek. Aki csak tehette, árnyékba menekült. A patak felé ereszkedő keskeny utca kihalt volt, csak néha loholt végig rajta — száján a zsíros ebéd nyomaival — egy-egy elkésett szurkoló. A patak túlsó oldalán, a dombtetőn levő kézilabdapálya felől szüntelenül harsogott a szurkolók dühös kóru-

MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1972 JUL 8

Népszava

Szentgyörgyi József

1021

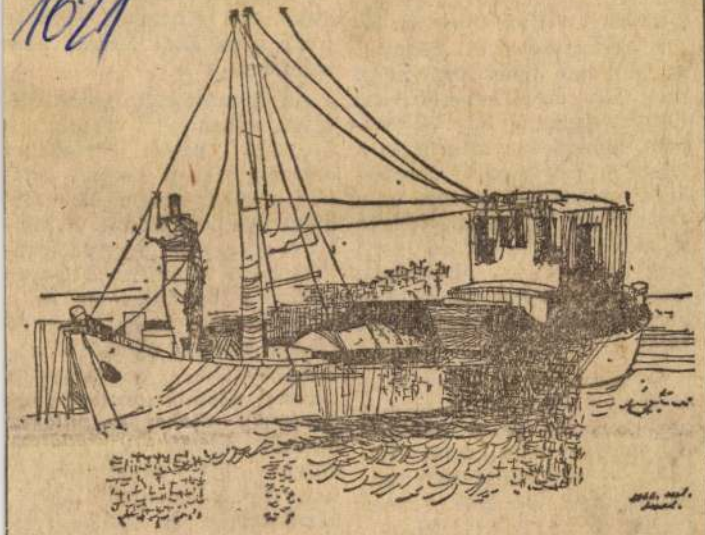

Szentgyörgyi József: Kikötőben

A görög mít
ról már tudjuk
dott betelni a
tott képmásáv
viszont már ol
szól, aki emb
tárgyat faggat
kém, mondd n
legszebb a vil
kis tükröt tart
ledér életű egyiptomi leányzó is, akit arcfestés közben lesett meg ismeretlen ábrázolója, hogy pár vonallal papírusztekercsre vesse szépítkező figuráját.

A tükör tehát olyan régi, mint az emberi hiúság, amelynek kezdetét — a múltnak mélységesen mély kútját vizsgálva — mindeddig nem tudhattuk meg. Anatole France szerint az öltözködés első pillanatában kezdődött, s a Broby—Johansen-féle viselettörténet is azt állítja, hogy a ru-

mája. A zsebtükörtől, a pudriétől a nagyító-, borotválkozótükörtől a tükörtermek fényes faláig; a bútortervezés és a lakberendezés tárgyát képező csiszolt velencei üvegtől a népművészet sima vagy faragásos kerettel ellátott egyszerű táblaüvegéig — mennyi változata, mennyi formája van, s mind milyen sokféle megvalósulása az emberi leleménynek, az artisztikumnak, az ízlésnek! És az emberi önmegvalósításnak, amelynek csak egyik célja, hogy lássuk magunkat, a má-

Szentgyörgyi József

Szépe szerepel a Studió '72
Kiállításon az Ernst Múzeumban
-neve említve-

Népszava 1973 január 14
9-old.

Szentgyörgyi József

„Tihany" c. rajza
a 8. oldalon

Nepszava 1973 március 10

Szentgyörgyi József festő

Szentgyörgyi munkáiban érződik Kokas Gyula hatása.

Kovács Gyula: Studió '72
MŰVÉSZET, 1972.december - 31.oldal

Szentgyörgyi József
grafikus

„Bartók Béla emlékére" ciszmű
litója szerepel a tanlatban.

Bosvély László: A VI. miskolci országos grafikai...
Művészet, 1971. junius - 45 oldal.

Szentgyörgyi József

Madárijesztők repr.

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – sept. 16.

Szentgyörgyi József

1. Madárijesztők olajtemp 100x140
2. Ikarus — " — 116x90

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – szept. 16.

Szentgyörgyi József

1. Copernicus emlékére — Lito 61x48
2. Madárijesztő I. — -"- 70x50

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. júl. 22 - szept. 16.

Szentgyörgyi József

Dráma II. olajtemp. 128×123 cm

XIII.

Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul – sept.

XIII

Szentgyörgyi József

1. Ikarus a Balatonnál olaj-temp.
2. Csend — " — 106x137

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely 1972.

Szentgyörgyi József

Csillagnéző, litogr. 55×73,5 cm

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1977.

7

Szentgyörgyi József

Részt vett a Studió 1970. évi kiállitásán.

Kortárs 1970/7 1172. old.

Szentgyörgyi József

müve szerepel a Studió Galériában
rendezett Mozaikterv Bemutatón

Magyar Nemzet 1974 junius 26
4.old.

SZENTGYORGYI JÓZSEF, festő

Derkovits ösztöndíjasok kiállítása Szombathelyen 1971-ben a Derkovits Lakótelepen.-Kilenc fiatal művész a tárlaton,amely a harmadik Szombathelyen.-Festményeket hatan hoztak: Haraszti László,Mizser Pál,Nagy Sándor Zoltán,Szekeres Emil,Szentgyörgyi József és Tenk László. 554.old

BERTALAN LAJOS: Kiállítási napló 554.old

VASI SZEMLE, XXVI.évf. 1972. 4.szám, Szombathely

JÓZSEF
SZENTGYÖRGYI ~~ISTVÁN~~, festő

Derkovits ösztöndijasok kiallitasa Szombathelyen 1971-ben.-Kilenc fiatal művész.Hatan képekkel,kettő grafikus és egy szobrasz.
Szentgyörgyi ~~ISTVÁNNÉ~~ Jószef: Drama, fekete repr. 554.o1

BERTALAN LAJOS: Kiállitási napló 554.old

VASI SZEMLE, XXVI.évf. 1972. 4.szám, Szombathely

Szentgyörgyi József

1021

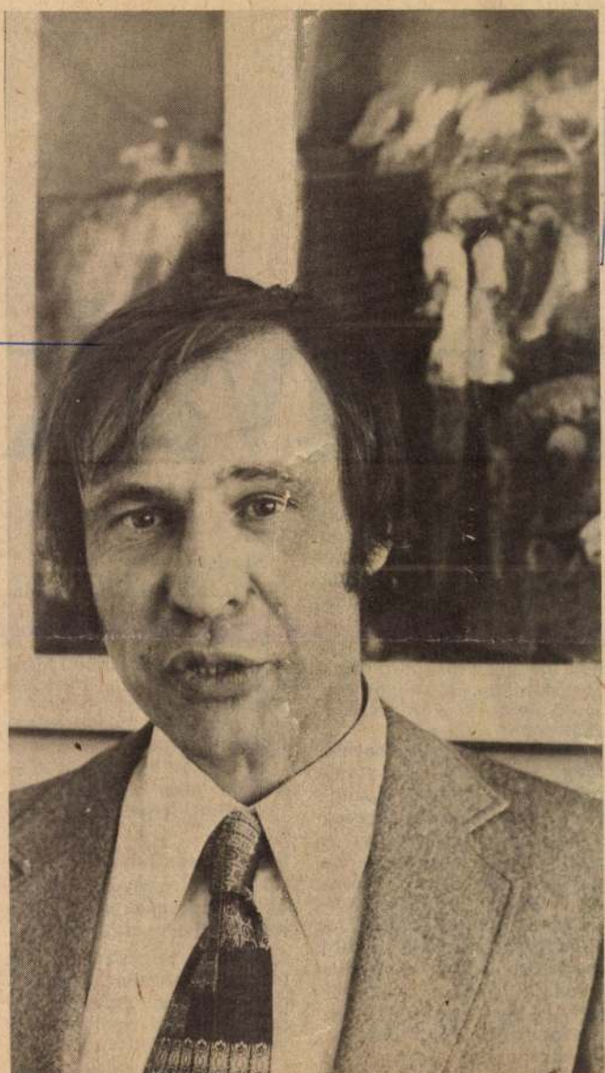

Napjaink tárlatlátogatója kevésbé tájékozódott a hirtelen megszaporodott irányzatok, stílusok között, mint jó hatvan-hetven esztendővel ezelőtt bárki, amikor mindennek konkrét neve, programja volt és szóban éppúgy elmondható, mint egy kép festékkel és ecsettel a vászonra festve. Pedig a közönség igényli a szóbeli közlést is.

Szentgyörgyi József az úgynevezett figurális alkotók közé tartozik. Motívumai közérthetőek, majdhogynem túlságosan is direktek, mint a gödör és a létra. Nem kell különösebb képzelőerővel rendelkeznünk ahhoz, hogy képelemeit összekössük egy-két figurával, elrendezzük gondolatainkat, s máris készen álljon a kép. Szentgyörgyi világának a feltérképezését azzal kezdhetjük, hogy mindig az emberi mélységek megidézése izgatta. Fölemlegetett példaképei közül elég csak *Giottóra* hivatkoznunk, aki az emberi szenvedélyességet a természet hűségével festette vászonra. Szentgyörgyi alakjai képesek felvillantani *Masaccio* embereinek súlyát, *Rembrandt* sötétben is villámló jellemábrázoló művészetét. Merészek ezek a párhuzamok, ám nem szégyen a tanulás akkor, ha a merítés foganni vágyó talajba ülteti el a megméretés kicsírázó magját.

Nem szégyen, mert Szentgyörgyi nagyon mélyen kezdte. Balatoni gyermekkorát a hideg és a kirekesztettség motiválja. Míg családja a létért küzdött, őt a becsvágy és az akarat tette szilajjá. Felismerései már tizenéves korában rögzítődtek képekké. Tihanyi lakásuk szobafalán évekig szemlélt egy Madonna-reprodukciót, míg nyolcadikosként rájött: *Raffaeltől* származik az eredeti kép. Csodákkal terhes volt ez a felismerés, miként így hatott rá *Szőnyi István* rézkarcművészete is. A Várakozás címűre még ma is emlékszik — ahogy az ügynökök nekitámasztották az iskola falának szünetben, mert harminc esztendővel ezelőtt ez a fajta tárlatvezetés pótolta, jelentette a vizuális oktatást a legtöbb helyen —, megbabonázva állt előtte és csak azt hajtogatta magában: ilyet fog ő is alkotni vagy legalábbis hasonlót.

Kissé romantikus a kezdet és ellentmondásos: végletek feszítése között ível. A már említett példaképek mellé később egy kortárs mester csatlakozott, de már a főiskola elvégzése, 1968 után, *Kokas Ignácnak* hívják. A kitörés igénye megosztódott Kokaséval: megérezte és megértette súlyosságát, azt a teherviselést, amely a megküzdetett igazság felelősségét cipeli magával egész életén keresztül. Ez a vállalás alakította színeit: ettől az izzástól lettek tüzesek pirosai és váltottak selymesből acélosra a kékek, betakaró keményekké és életindító puhákká földvallató barnái. Ahogy a zöldek kihajtottak, úgy váltak egyértelművé motívumai is. A létra, a gödör a kikecmergés szimbólumai. De nemcsak az övéi, embertársaié is. Nála megtérnek a tékozló fiúk, de mindvégig magukon viselik megtépett gúnyájukat, ahogy lelkük mélyén érzik megélt múltjukat. Egyik kritikusa azt írta róla, hogy figuráiba hálni jár a lélek; felbuknának, ha valami titkos hatalom láthatatlan finom szála nem tartaná meg őket. Van ebben valami igazság, csak éppen fordítva: emberi mivoltuk tartja meg ezeket a figurákat, mert valahonnan nagyon mélyről indulnak. Merészségük azonban nem gátlástalan: soha nem merészkednek a horizont fölé, nehogy kapaszkodóknak tartsák őket. Tekintetük szinte jelzésszerű. Olvasni lehet bennük, mert tépettek, meggyötörtek, de akarnak, nagyon akarnak és ez a fölfelé törekvő húzás nagyon emberivé teszi őket.

A hat négyzetméteres pannó középső része

A Szántó Kovács János-pannó vázlata

Tévedés ne essék: a megméretés ma sem fáklyásmenet. Nem úgy történik, hogy a művész az élményből elindulva egész egyszerűen „csak" megfesti képeit. A főiskola befejezése után rettenetesen könnyen ment minden — említi. Talán a talpraállás, a kiröppentek felszabadultsága tette. De egykettőre ráébredt, hogy a késznek tudott képek csak félig vannak megoldva, s Derkovits-ösztöndíjasként következett az újabb kínlódás. Minden ecsetvonásért meg kellett küzdenie, bizonyítania saját magának, hogy ő igenis festőnek született.

Aki szemügyre akarja venni a kacskaringókat, az a közelmúltban Balassagyarmaton, a Szántó Kovács János Szakközépiskolában átadott pannón mindezt nyomon követheti. Nincs ebben semmi dehonesztáló, mert végül is megoldotta a vállalt feladatot: dunántúli ember létére nemcsak elképzelte, hanem azonosulni is tudott az alföldi világgal, a nagy szántóföldekkel, amelyeken mint egy szürreális képen — a gondolat megszületésekor — emberek, madarak, talicskák hevertek szanaszéjjel. Az iskola névadóját kellett megfestenie, s rögvest rájött: mozgalmat, szervezkedést, agitatív erőt nem lehet egy az egyben lefesteni. A falon, a bizonytalanságban egymást megtámasztó, egymást védő figurákból emelkedik ki Szántó Kovács kemény alakja, a belső lázadásnak az emberi szimbóluma. A főalak kitárt tenyerének dinamizmusában keresendő a látvány feszültségének a gyújtópontja, s ennek a ritmusát veszik át a körös-körül hullámzó földek, köztük a Szentgyörgyinél elmaradhatalan gödörből feltápászkodó emberalak is. Nagyon is földarcúak ezek az emberek: meghatározzák környezetüket, otthonukat, miként annak a három lónak a jelképes vágtatása is, amely mintegy megkoronázza az említett jelenetsort. Az ember mindig irigyelt szabadságvágya fogalmazódik meg ezen a művön, amelyet Szántó Kovácsék valójában nem tudtak olyan szilajon és irigylésre méltóan végigélni, mint ahogy ezek a négylábúak megtehették.

Az alkotás később válik majd teljessé: két oldalszárny kerül a most felavatott középrész mellé. Szántóföldek húznak össze mindkettőben; a bal oldalin madarak mosódnak bele az égbe, a másikra virágzó bokor kerül. A frissen kapott Munkácsy-díj fényében — az elismerésben és az elhivatottságban —, de az újabb vállalkozásokra tekintve is jelképes ereje van ennek a virágzásnak: Szentgyörgyi József olyan alkotást hagyott egy iskolában, egy városban, amely közösségek becsben tartott kincse lesz. Ezzel is bizonyítja: a megküzdött múlt mellett a festő is tud örülni az életnek.

M. Zs.

HORVÁTH PÉTER

Szavak

Tébolyultan jársz-kelsz faltól falig. Az ablakon nincs rács, az ajtó akár nyitva is lehetne, te mégis jössz-mész fel-alá. Kimondatlan szavak háza a miénk. Járunk-kelünk benne, hirtelen megpördülünk a sarkunkon, de mögöttünk senki nem áll. Közéd és közém senki nem áll.

Szép itt bent a szobában. Még ha nincs is valami nagy rend, akkor is jó, ahogyan a megszokott tárgyak simogatják tekintetünket. A kis íróasztal sárga lapja, virág a sörösüvegben, a lámpa, a kosár, amiben a vasalatlan ruhákat tartjuk. Az ablaküveg, mögötte a két csenevész akác, a szemközti ház fala, teteje és a tető fölött az ég. Óriz minket ez a szoba. Megőriz holnapig, holnaputánig. Megment a négy fal, az ablak, amelyen kinézve akár az eget is látni.

— Mire gondolsz? — kérded vagy kérdezem.

— Semmire — felelem vagy feleled.

Ha egy olyan kupolát akarsz építeni, amely az égig feszül, olyan magasan kell kezdeni, ameddig csak elérhet ember. Onnan aztán vagy sikerül, vagy lezuhansz. Minek a kupola? Hogy aláállhass az eső elől? Vagy a tetejére ülhess, és lógathasd a lábod? Netán kapupénzt akarsz szedni az ajtajában? Önzetlen tenni akarás vezérel, amikor szükségtelen művedbe belefogsz? Képtelen vagy értelmes emberi munkára? Látomás vezet?

— Elmennél a boltba? — kérded vagy kérdezem.

— Elmehetek — mondom vagy mondod.

Az utcán föléd feszül az ég, a messzeség minden utcasarkon eléd szalad, kópésan rád kacsint. Úgy teszel, mintha nem látnád. Ő meg kinevet, mert tudja, hogy látod. Te viszont ostoba trükkjét neveted. Hogy minden sarkon elébed ugrik. Mint egy gyerek.

Mondasz valami mulatságosat.

Mondok valami mulatságosat.

Esetleg nevetünk.

— Gömbölyödöm — mondod. — Hárman leszünk.

Kiülünk az ablakba, és kiöltjük a nyelvünket. Mind a hárman. A nap, mint egy vándor fényképész, ránk nevet. Aztán a postás meghozza a képet.

— Mi jár az eszedben? — kérded vagy kérdezem.

— Egy fénykép — felelünk.

— Milyen fénykép?

— Mi vagyunk rajta. Ülünk az ablakban, és kinyújtjuk a nyelvünket.

Éjszaka találkozunk. Két idegen egymásba kapaszkodik, felfedik arcukat egy pillanatra, és kizuhannak a képből. Nem tudni, hová.

Reggel enni kér a gyerek. Megeteted vagy megetetem. Ránk mosolyog. Gagyarász.

— Mondd, mit vegyek fel? Ez jó lesz?

Valamit felelünk.

Tesszük a dolgunkat: fenntartjuk önmagunk látszatát.

Ha egy olyan kupolát akarsz építeni . . . Hogy mindenki elférjen alatta.

Az ég fehér a szemközti háztető felett.

— Hová mész?

— El.

— Itt hagysz?

— Igen.

Látod, ahogy magadra maradsz, rögeszméid elröppennek, a szoba falai kitágulnak. Ha a sarokba kuporodsz, nem látod a szemközti falat, olyan messze van. Ha elmész a bolt mellett, mert a sarkon rád kacsintó gyereket akarod nyakon csípni: kergetheted, ameddig ki nem fogysz a szuszból. Sose éred utol.

Minden kerek.

Akár kisfiad koponyája.

— Hogy élsz? Mi van veled?

— Köszönöm.

A bolt mögötti utcában összefutunk.

Egyetlen szóra rátalálunk.

Én.

A sarkokon kacsingató gyerek felnevet, és felröppen az égre. A szél megforgatja körötte a szavakat. Sok ezer szót. Azok közül kellene egypárat megtalálni.

Nem gondolod?

A 28 éves HORVÁTH PÉTER harmadik kötete a Kozmosz Könyvek sorozatában megjelenő Csendet kérünk, próba van. Az ott megjelenő 13 novella egyikét közöljük most.

Péreli Zsuzsa: Amnézia – gobelin

Gobelin-részlet

Szent györgyi József.

Szent györgyi József mestere Domanovszky volt, akitől megtanulta, hogy kell sokb szint egymás szomszédságában éltetni.

Szamosi Ferenc. Szent györgyi József festményei.
Új Tükör, 1979. április 22-3. lap.

Szentgyörgyi József

Szentgyörgyi figurái sejtelmesek, homályosan rejtjelesek. A művész a maga szerkezeti, lírai konstruktív festészetének határain belül sohasem tud.

Szamosi Ferenc: Szentgyörgyi József festményei. Új Tükör, 1979. április 22. - 3. lap.

Szentgyörgyi József festi

Magyar Nemzet
1981. ápr. 29.

Az idén Munkácsy-díjjal elismert Szentgyörgyi József festőművész új feladatra vállalkozott: Szántó Kovács Jánost ábrázoló hat négyzetméteres pannóját múlt pénteken avatták fel a parasztforradalmárról elnevezett balassagyarmati szakközépiskolában. Szentgyörgyi munkássága az utóbbi években tartalmilag és formailag egyre összetettebbé vált: a húszas évek magyar festészetének expresszív hagyományaiból kiindulva következetes műgonddal formálja meg figuratív képeit. Balassagyarmati pannóján az agrárproletárok eszközei nem csupán tárgyi emlékek, képi megfogalmazásra alkalmas morális emberi tartalmak hordozói is. Az egymást keresve-kutató, megtámogató alakok közül kiemelkedő Szántó Kovács szálkás alakja a lázadó emberi értelem szimbóluma. A főalak dinamizmusa rajzosságában és a pannó vibráló színvilágában válik egyértelművé. A feltárulkozó emberség magabiztos vállalása ad etikus hitelt Szentgyörgyi földarcú embereinek. A pannót az iskola fennállásának harmincadik évfordulója alkalmából helyezték el a díszterem falán. Az eseményhez kapcsolódva a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum anyagából Szántó Kovács János emlékkiállítást is rendeztek.

(mzs)

Szentgyörgyi József

Bemutatott művei:

„Drámа," olajtempera, 123 x 104 cm.

„Madárijesztő," olajtempera, 80 x 145 cm.
/reprodukció/

Rozványi Márta: Stúdió fi.

Budapest, 1971

Szentgyörgyi József

Bemutatott műve:

„Töredék," litográfia, 70 x 50 cm.

Rozvényi Márta: Studió 71

Budapest, 1971

Szentgyörgyi József

Csillagnéző lito 55x73,5

6. Balatoni Nyári Tárlat

Szentgyörgyi József, festő

Szerepel az Ernst Múzeumban.

Megemlítve: Dráma, Madárijesztő c. képe.

Harangozó Márta: Stúdió '71

2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1971. dec. 8.

Szentgyörgyi József

Bemutatott művei:
„Bartok Béla emlékére," litográfia, 70 x 50 cm.; „Csillagnéző," litográfia, 55 x 73.5 cm (reprodukció).

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971

Szentgyörgyi József

„Csillagnéző" I., litográfia, 69x49 cm;
„Kopernikusz emlékére", litográfia, 64x48 cm;
„Óda", litográfia, 72x54 cm.

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971.

Szentgyörgyi József, festő-grafikusművész

Szentgyörgyi József
Budapest / Műcsarnok

Szentgyörgyi József: Bukás, olaj, vászon, 36×58 cm, 1978 (a művész fotója)

Művészet, 1979. márc. 47. old.

Szentgyörgyi József

Ennek maradványa egy nagy fekete színfolt a bal felső sarokban az *Árnyék*, az *Ég a mező*, *A föld*, *Szorongás*, *Menekülés*, *Már virrad* című vásznak esetében. Az egyszínű (kobaltkék vagy narancs) „tiszta égbolt" csupán egy-két esetben jelentkezik, az *Egyre feljebb*, a *Példázat*, avagy *A létra* címűek alatt.

Magyar Hirlap 1977-268-6

Wagner: Két studiós festő

Szentgyörgyi József 2

– Noha kifejező készségét kiforrottnak érezzük, és valamennyi képén felismerhető sajátos kézvonása, mégis megkíséreljük elkülöníteni jelenlegi tárlata keretein belül azokat a kisebb egységeket, amelyek azonos vagy hasonló formai megoldásokkal szolgálnak. A fenyről nézett, magasra fölfutó látóhatár peremére nehezedő sötét égbolt rokonítja az *Éjszaka*, az *Üzenet*, avagy a *Fenn a horizonton* nyomasztó hangulatát.

977-268-6

Wagner: Két studiós festő

Szentgyörgyi József /

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF a *Stúdió Galériában* állította ki olajfestményeit. A helyiség kamaraméreteinek megfelelően mintegy tucatnyi, kis és közepes méretű kép került a falakra. (Három korábbi alkotás kivételével valamennyi 1977 terméséből.) Már első körülpillantásra kiderül, hogy vérbeli kolorista. Képeinek világa tematikailag is következetes, formailag is összetartozó, szerves egységet képez. Meleg színakkordokban, lüktető ritmusokban teremt festői szépségű felületeket, amelyek jobbára a figuratív expresszionizmus határain belül maradnak. Példaképül is követésre méltó mestert választ. (Különösen nyilvánvaló Kondor Béla hatása.)

'7-268-6

liós festő

Ábrahám Rafael

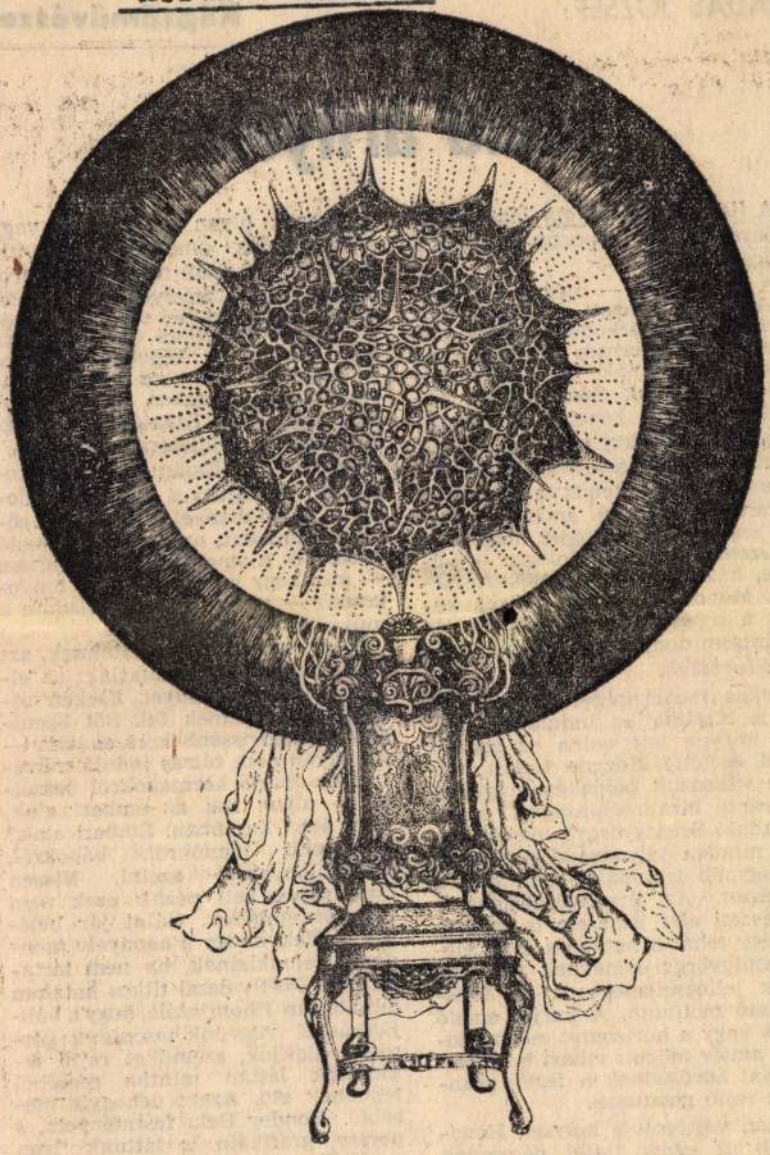

Ábrahám Rafael: Nyugtalan nyugalom

Élet és Irodalom, Bp. 1979. ápr. 21.
XXIII. évf. 16. sz. 11. lap.

KARTAL ZSUZSA:

A szem

Baránszky-Jób László: Élmény és gondolat (Magvető, 411 old.)

Mire is való a művészet? Éppen azok, akik egész életüket adták rá, művelői, kutatói, tanítói teszik fel állandóan, újra és újra a kérdést, és válaszolják meg újra és újra, mindig máskénp a véglegesség

sem az. Mert mi az, hogy ember nem? És ha szabadságharc — mi ellen? A természet ellen? Önmaga ellen? A természet legyőzése mégiscsak a természettudomány feladata, a szabadság problémáját pedig kár a művészetről szólva feszegetni, mert ha — a filozófiatörténet nagyjait követve — körüljárjuk is, megint utólag kell becsempészni a művészet fogalmát.

Baránszky-Jób László nevelőként vizsgálja a művészetet. Pontosabban: az irodalmat. Mégsem

szerző Szabó Lőrinc tanulmánya bevezetőjében. Ez a nevelő hitvallása: *„Nem kutatok utánad. Sem a zsebeidben, sem a padodban. Nem vagyok kíváncsi semmire. Százszor többet tudok rólad...”* Itt, az egyén autonómiájában kell hogy találkozzék az író és a nevelő. És az irodalomról szóló irodalomnak mi más lehetne a hivatása, ha nem éppen az, hogy az írókat és a műveket a maguk sosemvolt egyszeriségében mutassa fel, mint ahogy az író egy adott történet

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF

VADAS JÓZSEF: **Képzőművészet**

Zöld árnyék

A fiatal *Szentgyörgyi József* festményei három csoportra oszlanak a *Műcsarnok*ban.

A legkorábbi — még a hetvenes évek elején készült — képek modernséggel kacérkodó művészt mutatnak. A modernség akkoriban, az akkor indulóknak egyet jelentett Kokas Ignáccal. Szentgyörgyi Józsefnek ezek a képei Kokas Ignác tanulmányozásáról vallanak. Lázas, izgatott, hevenyészettnek ható felületek kaptak helyet a vásznain. Egzaltált alakzatai anélkül keltenek szellemi feszültséget, hogy bármi szemmel látható dologra — felhőre, házra, fára — emlékeztetnének. Mondom: csupán helyet kapott a nyugtalanság a képein, de korántsem dominált, nem vált uralkodó formává.

Kokas modernségét olykor még ma is bizalmatlan indulatok kísérik; hogyne lett volna ez így tíz évvel ezelőtt? Hogyne tudott volna a választott példakép művészete iránti bizalmatlanságról éppen az induló Szentgyörgyi József? Hiszen minden pályakezdő alighanem legnagyobb traumája: nem elég a művészet. Az érvényesüléshez a művészeti *élet* ismerete is szükséges. Így tehát a hetvenes évek eleji Szentgyörgyi-képeknek van egy másik jellegzetessége: a jól felismerhető motívum. A karját emelő figura vagy a horizontot metsző kerítés, amely mögött vihart hozó felhőkként sűrűsödnek a festői szándékot rejtő gesztusok.

Aztán változott a helyzet. Hovatovább az egész fiatal nemzedék Kokas nyomán kezdett festeni. Soha roszabb példát — tehetnénk hozzá, mielőtt bárki rosszra — csak rosszra gondolna. Kokas most már teljes egészében vállalt példa lett Szentgyörgyi József számára is. Eltűnnek a nyugodt részletek, hogy a stílusrokonság tükrében annál határozottabb legyen a szemléleti különbség. Kokas képein a küzdelem izzadtságcseppjei csillognak fel, ezzel szemben Szentgyörgyi festményein ólyasfajta artisztikus elem az izgatott felület, mint a nagybányai festők színkápráztató lazur-technikája. Egymással viaskodó zöldek, feketék, barnák találkozásából vöröset csorgat elő a megrepedt vászon. Ennél több jót azonban nem mondhatunk e művekről.

Bármi is a cím — *Befagyott csónak, Este a romok felett* vagy *Árnyék* —, a művész beéri látványos festéktobzódással. Ebben a piktúrában — s most a hetvenes évek közepének műveiről beszélek — nincsenek olyan motívumok vagy szimbólumok, amelyek zárba illő kulcsként nyitnák fel a kompozíció rejtett kapuit, amelyeken át az élet rejtett összefüggései tárulnak a néző szemei elé. Nincs tehát katarzis sem; ezeket a képeket bizonyos örömmel és bizonyos elégedetlenséggel nézi az ember. Az öröm annak szól, hogy Szentgyörgyi megdolgozik a felületért. „Kapkodó" formációi egyáltalán nem elkapkodottak; de sajnos a hiányérzet dominál: nem érzékeljük azokat a sötét hatalmakat, amelyekkel a festő viaskodik, s amelyek megszelídítése — minthogy mindnyájunkat fenyegetnek — talán legszebb feladata a művészetnek.

Hogy vannak ilyen hatalmak, azt a legújabb képek mutatják: az elmúlt évek festményei. Ezeken újra figurák tűnnek fel. Sőt Szentgyörgyi legfrissebb korszakában — ha ugyan nem túlzás induló művészetben máris korszakokról beszélni — olyan sok az emberi alak, mint soha korábban. Emberi alak? Helyesebb manókról, bábokról, szellemlényekről szólni. Hiszen csak rájuk kell nézni: ezek nem hús-vér emberek. Hálni jár beléjük a lélek, ahogy a népnyelv mondaná; felbuknának, ha nem tartaná meg őket valami titkos hatalom láthatatlan finom szála, hogy a bábjátszásból vegyünk hasonlatot; görnyedt alakjuk, szemüket rejtő tekintetük láttán mintha meséből lépnének elő. Azaz: dehogyis meséből. Kondor Béla festményein, s persze, grafikáin is láttunk ilyen — ezekhez hasonló — lényeket; talán — egyszerűsítéssel mondom — az emberi félelmek, szorongások és remények megszemélyesítői voltak.

Szentgyörgyi képein más a szerepük: hétköznapi történések megtestesítői. Látjuk, amint panaszukat mondják, teszik a dolgukat vagy várakoznak. Innen fakad ellentmondásosságuk. E szimbolisztikus tartalmú figurákat szinte zsánerszerűen valóságos helyzetekben örökíti meg a festő végig nem gondolt dramaturgiája. Ütközik egymással a környezet expresszíven festett nagyvonalúsága és a figurák groteszk rajzossága. A követelmény? A tomboló viharban nem halljuk az emberek szavát. Csupán beszédfoszlányok jutnak el hozzánk, csupán foltfoszlányok rajzolódnak emlékezetünkbe. Végig követhető történés nincs. Egyedül a sok zöld tartja össze a kompozíciókat. Miként a képek mögött végigfutó zöld paraván a szétesés kiállítást.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. ápr. 21.
XXIII.évf. 16.sz. 12. lap.
A tuloldalon lásd: Ábrahám Rafael: "Nyugtalan nyugalom" c. rajzát. ./.

Növényi struktúrák

Butak András grafikái, objektjei, könyvei

A nyolcvanas évek elején a magyar képzőművészet gyors és meghatározó átalakuláson ment keresztül. Viszonylag sok képzőművészt megihletve, rövid idő alatt tért hódítottak a Nyugat-Németországból, Olaszországból, illetve az Egyesült Államokból kiinduló transzavantgárd törekvések. A képzőművészeti műfajok közül a grafika hosszú időn át tartó primátusa után ismét a festészet került előtérbe: egyre-másra születtek az emóciókkal teli, nagyméretű, színes gesztusokra épülő képek. Az újszenzibilitás szellemében készült műveknek nagy részét be is mutatták 1984-ben a *Frissen festve* című kiállításon az Ernst Múzeumban. A néhány éve képzőművészetünket még jelentősen befolyásoló konceptuális törekvések elsorvadtak, és ez történt a hetvenes években meghatározó szerepet játszó síkkonstruktivizmussal is, hiszen képviselőinek egy része – *Bak Imre, Nádler István* –

1

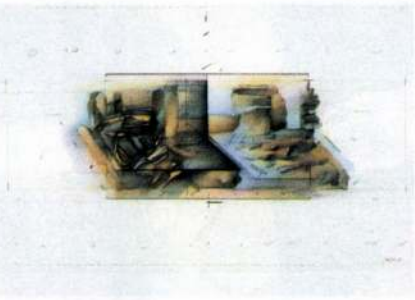

újfestői stílusban kezdett el dolgozni, de mások – *Birkás Ákos, Kelemen Károly* és *Szirtes János* – is az új kifejezésmód felé fordultak. Természetesen a rohamosan tért hódító transzavantgárd kifejezésmódok mellett tovább élnek a hetvenes években fontos szerepet játszó kísérleti törekvések is, és nem szabad megfeledkeznünk az egyéni utakat építő, az európai művészeti áramlatokhoz nem csatlakozó művészek – *Samu Géza, Bukta Imre, Földi Péter* – kiteljesedő oeuvre-jéről sem. E néhány irányzat felvillantása természetesen korántsem mutatja be a nyolcvanas évek művészetét teljes összetettségében. Példának okáért a néhány mondattal jellemzett időszak művészeti életébe néhány, Kolozsvárott vagy Bukarestben diplomát szerző, Erdélyből Magyarországra települt művész, elsősorban grafikus is bekapcsolódott. Többek között olyan, a hazai képzőművészeti életben magának azóta már megbecsült helyet kivívó alkotó, mint *Butak András, Jovián György* és *Molnár László József*, hogy most a többiekről, a más utakon járókról ne is szóljak. Az ő esetükben a Kolozsvárott vagy Bukarestben elvégzett főiskola említése nem csupán életrajzi adat, mert bár az ottani hallgatóság is a

2

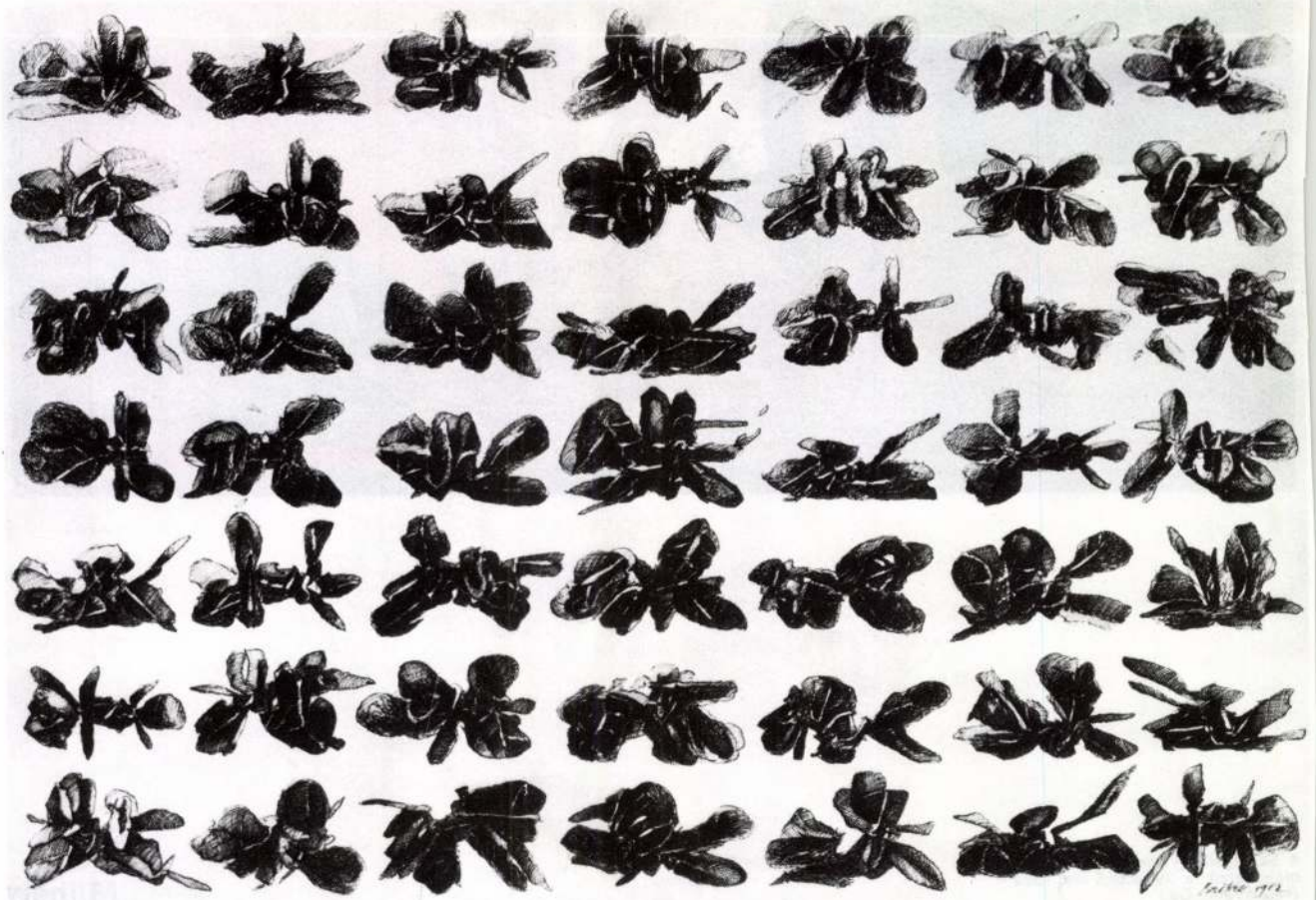

4

4 Szentgyörgyi József: Jelenet, olajpasztell, fa, 39,5x39,5 cm, 1982 (fotók Tahin Gy.)

művész, amikor az elmúlás, a pillanatonként változó idő vizuális megragadására törekszik. Az élet és halál, a múlt, jelen és jövő örök körforgása a művészet történetében igen sokféle látomást hívott elő a festők ecsetjéből, melyek legtöbbje filozofikus ihletettségű. Szentgyörgyi képe a látvány erejével, s az ebből eredeztethető hangulati töltéssel hat. Az elmúlást, a sírüregek mélyét idéző fekete foltok vörössel telítődnek, s ettől szinte meleggé válnak. A nyitott koporsó lebeg, s egyszerre üres vagy csupán port tartalmazó és várakozó. A mellette tevékenykedő figura élő; vérvörös haja – pontosan a képfelület középpontjában – szinte tüntetés az élet mellett. Jobbra, a tűzpiros lepellel letakart féllábú lény is inkább az életet hangsúlyozza, bár kezében a koporsófödél a jégtáblák hidegségével hat. A háttér napfénnyel telített sárgája egy vörös-barna kapun fokozatosan megy át az éj és a föld sötétjébe. A kép bal oldala mély földszíneivel az éj, a halál és az elmúlás birodalma, amely a lebegő koporsón túl – a színek sugárzása révén – fokozatosan megélénkül, s az életet dicsőíti. Nagyon nehéz egyetlen képfelületen ilyen széles színskálát s különösen ilyen mély tüzű erős vöröseket és sárgákat a sötét színekkel összehangolni. Szentgyörgyi festői ereje éppen az erős színek bátor használatában rejlik, s innen ered képeinek túlfűtöttsége is.

A hagyományos képi szimbólumok újraértelmezésének érdekes kísérlete az a festménysorozat, amelynek egyik darabja a *Jelenet* című kép. A kompozíció különös csoportfűzésével tűnik ki. A három figuráról először a kálvária jelenete jut eszünkbe, ahol a keresztre feszített Krisztust Mária és Szent János evangélista fogja közre. Ez a jelenet azonban egészen más, és képi szimbolikájában is szokatlan. A keresztrefeszített itt pólyákkal összetákolt báb, akinek nyakán a vércsík egyben kötél is, hogy halála még biztosabb legyen. Fehér keresztje az üresség kínos érzetét kelti, s a gézkötések kellemetlen asszociációit veti fel. E keresztre feszített báb mellett a férfifigura hasonlóan vázszerű. Arcát nem látjuk; testét csak a ruha érzékelteti. Torkán vörös kereszt, keze a feszületet öleli. Mindez arra utal, hogy bizonyos fokig azonos a megfeszítettel: a fehér pólya az ő múmiája is lehetne. A keresztrefeszítés itt nem a megváltás pillanata, hanem csupán esendő, véletlenszerű történés: jelenet a bábok életéből, akik embernek nevezik magukat. Az előtér meztelen nőalakja mintha egy másik képről lépett volna át, jelenléte különös ebben a képi összefüggésben. A test rózsaszínje, élettel teli formái az örömök világát idézik, s lába előtt a pohárral elfutó terítő akár egy hedonista lakoma maradványa is lehetne. A serleg – amely Krisztus vérének felfogására is szolgálhatna – üres, Krisztus halála vértelen, a szemlélők arctalanok; a megváltás így elmarad. A Jelenet szereplői nem hatnak egymásra; cselekedeteik önmagukba zártak, visszhangtalanok. A vörös és kék ütközése mellett a kép középvonalán a fehér feszület valóságos kompozicionális felkiáltójelet alkot, hangsúlyozva a tartalmi motívumok által sugallt hiányérzetet. A mozdulat megdermed, a jelenet állóképpé válik, s mindent elborít a feszült csend érzete. Tárgy és ember nemritkán mitikussá váló kapcsolatát elemzi a *Szék* című festmény. A bekötött szemű ember a vak Tóbiás félelmével tapogatódzik a szék felé, amely már nem biztos támaszték, hanem törékeny, egyensúlyából kibillent, funkcióját vesztett tárgy. A világ bizonytalanná vált, a legegyszerűbb dolgok is elvesztették eredeti tartalmukat. A kép témája az egyensúlyvesztésnek és a kölcsönös kiszolgáltatottságnak az érzete, amely Szentgyörgyit annyira nyugtalanítja. A konkrét és elmosott formák, a hideg és meleg színek éles ütközése, a kibillent síkok a bizonytalanság tudatát fokozzák.

Szentgyörgyi képei az önvallomás erejével hatnak, tanúsítva, hogy a művész nem a kívülálló szenvtelenségével elemez és rögzít. Valamennyi műve emberi sorsvállalásáról, őszinteségéről, a festészet erejébe vetett hitéről vall. Belső feszültségeit próbálja „kifesteni" magából, a festés így számára megváltás is egyben. Útja ettől a művészi kiteljesedéstől sokfelé vezethet. Megtalált stílusa gazdagodhat, változhat, s más műfaj területére is átsugárzhat. A stílusváltozás ígéretét rejti például a *Felfelé* című kép elvont figurativitása, monokróm színvilága, falfestményszerű porózus faktúrája. A balassagyarmati Szántó Kovács János Szakközépiskola faliképe és a budapesti Traumatológiai Intézet üvegablaka a murális alkotás lehetőségét adta meg Szentgyörgyinek, remélhetőleg nem utoljára.

Szentgyörgyi József valódi táblafestő, a műfaj hagyományos értelmében. Képi közlendőit festménnyé tudja lényegíteni mély tüzű koloritja révén. Képei festmények tartalmi-kifejezésbeli vonatkozásban és a látványélmény gazdagsága szempontjából egyaránt. Táblaképeinek ereje visszafogottságukban, lírai hangvételükben, dekoratív szépségükben és festői értékeikben rejlik, s abban, hogy alkotójuk mer és tud igazi festményt alkotni.

Krunák Emese

3

3 Szentgyörgyi József: Fent a horizonton, olaj, vászon, 40x40 cm, 1979

2

lefojtott fájdalma hirtelen tör fel és boritja be képeinek felületét. A megalázottságtól való irtózás szinte egyetlen témájává válik. Figuráiban a kisember dosztojevszkiji kiszolgáltatottsága testesül meg. Az elesett, tehetetlen, reménytelen sorsú ember görnyedt és arctalan Szentgyörgyi képein. Festményeinek túlfűtött színvilágában, szűkszavú formatárában szélsőséges lelkiállapotok öltenek testet. Egyik korai, de már érett alkotása az *Ikonfestő* szinte vallásos módon fedi fel alkotó módszerét, festői hitvallását. A képen a festő és műve eggyé olvad, a művész és a mű egymásra utalt, kapcsolatuk egyszerre küzdelem és ölelés. Szentgyörgyinél a kép születése ősi harc és együtt munkálkodás az anyaggal. Az anyag nála eredeti mitikus értelemben jelenik meg: téma és forma egyszerre. A formaadó erő magában foglalja – az ősi természetesség erejével – a művészi intuíciót is. Ez az alkotási folyamat a művésznél szinte öntudatlan, s őriz valamit a régi mesteremberek munkájának szisztémájából, ahogy az anyag és az annak formát adó ember kölcsönösen hat egymásra. A mű hosszú alkotási folyamat eredménye, amelyet a művész és az anyag folyamatos és együttes erőfeszítése, odavissza hatása jellemez. A kép e küzdelem során nyeri el formáját, amelyben az inspiráló ötlet, a látvány, az anyag és a festés során kirobbanó művészi indulat gesztusszerű megnyilvánulásainak néhol véletlenszerű lenyomatai egyformán hangsúlyosak.

Szentgyörgyi célja festői értékek létrehozása, ezért nála téma és anyag, kifejezés és forma szétválaszthatatlan. Eredendően festői szemlélete színértékekként látja és láttatja a formákat is. A *Fent a horizonton* című kép is elsődlegesen színvilágával hat, s festői általánosítása révén érdekes. A fent és a lent relativitását a feketék és mélykékek összecsengése révén fogalmazza meg. Az üreg fekete mélysége összeolvad az éjszakai égbolt kékjével, mely a végtelenben szintén fekete. A végtelen fekete dimenziói között az égitestek vöröse, a föld narancssárgája a fényforrás erejével hatnak, s a sárga figura valósággal világít. A színek átlényegítő hatásának következtében így válik a világ egyneművé Szentgyörgyi szinte valamennyi képén. A színek fényértéket képviselnek, s az árnyékok is színnel telítettek. Szentgyörgyi művészetét – a színek dominanciája mellett – a meditatív lírai hangvétel jellemzi. A *Múló idő* több tér- és idődimenziót fog át; valóságsikokat és valóságon túli motívumokat ötvöz. Örök témát dolgoz fel a

4

5

erotikája mélyén etikai figyelmeztetés rejlik, s a *Festők megfutamodása* vagy az *Ipiapacs* című kompozíciók a felelősség, a felelősségvállalás kérdését, problematikáját boncolgatják keserű gúnnyal. Neuberger kiválóan kamatoztatja a mestereitől, kiváltképp Gerzson Páltól kapott útravalót, – a rajztudást a forma és a szín harmóniája megteremtésének alapkövetelményét –, és a megtanulhatatlant, amit csak ösztönzésként kaphatott; hogy a mű által feltérképezett valóságszelet ne ragadjon meg a művészi szándékok direktíváinak sarában.

Neuberger István – vagy T. Bu Ede – a gyorsan változó divatok, a mozgalmak és irányzatok kérészéletű korszakában, akkor, amikor az egy-egy csapathoz való kapcsolódás, vagy egy-egy befogadói nyilatkozat szavatolja a művészeti – vagy antiművészeti – megszólalások hitelességét, a magányos alkotó- és kutatómunkát választotta. Ennek is köszönhető, hogy az elmúlt két esztendőben született akcióképek révén egy, a magyar festészetben ez idáig ismeretlen hang szólalt meg. Az az új festői valóság, amelyet a fiatal művész legújabb képei teremtettek – a kortársak új, brutális érzékenységű kompozícióinak árnyékában –, a „valóságos" valóság felületrétegeinek tudatos, fájdalmas felfejtése árán jött létre.

Wehner Tibor

MŰVÉSZET
1985. augusztus 16-19.

A színek bűvöletében

Szentgyörgyi József festészetéről

festőművész

A középnemzedékhez tartozó *Szentgyörgyi József* eddigi munkásságáról még nem jelent meg áttekintés, talán azért, mert képei, látszólagos egyszerűségük ellenére sem könnyen megközelíthetők. Szentgyörgyi első látásra nemzedékének egyik tipikus tagja, nevét általában volt főiskolai és stúdió-műterembeli társaival *(Végh András, Mészáros Géza, Duschanek János, Bráda Tibor, Kovács Péter, Újházy Péter)* együtt emlegetik. Ha azonban alaposabban megnézzük festményeit, a vitathatatlan rokonság mellett számos eltérést, sajátos egyéni jegyet fedezhetünk fel. Szentgyörgyi művészete érett, kiteljesedett, abszolút festői értékeket felmutató művekkel gazdagítja a kortárs magyar festészetet. Nála szín és forma, hagyomány és újítás, téma és kifejezés harmonikus egységben erősíti egymást.

Szentgyörgyi a puszta életrajzi adatok szerint sima úton haladt pályáján – a művek tanúsága azonban mást, egy zaklatottabb érlelődési folyamatot mutat.

1940-ben Balatonarácson született. 1956–60 között a Képzőművészeti Gimnázium diákja, itt ismerkedik meg a rajzolás alapjaival. A gimnázium után nem veszik fel rögtön a főiskolára; az Akadémia Nyomdában és az Óbudai Hajógyárban dolgozik. A Képzőművészeti Főiskolát 1962-ben kezdi *Kádár György* festőosztályában. Kádár kemény, konstruktív stílusa idegen Szentgyörgyi számára, inkább *Bernáth Aurél* lírai attitűdű festészete vonzza. 1968-ban végez, munkáira ekkor *Domanovszky Endre* stílushatása jellemző. Domanovszky erős hatásától Szentgyörgyi jó ideig képtelen szabadulni, s pályája első részét az általa csodált festők bűvölete árnyékolja be. A domanovszkys festésmódot méltányolja az 1969-ben Szentgyörgyinek adományozott Derkovits-ösztöndíj is, amely lehetőséget ad a folyamatos, zavartalan munkára. Egyéni hangját azonban nehezen, sok kitérő és önemésztő szembesülés után, majdnem tíz év elteltével találja csak meg. Domanovszky hatása mellé az 1969-es *Kokas Ignác*-kiállítás nyomán Kokas, majd ezt követően *Kondor Béla* erőteljes szemléletének festői determinációja társul Szentgyörgyi palettáján. E kitérők közepette Szentgyörgyi megértette és magába olvasztotta Domanovszky kompozicionális és színbeli keménységének, Kokas árnyalt, elsősorban a folthatásokra építő gazdag koloritjának és Kondor szemléleti mélységének, szabadon kibontakozó eszköztárának tanulságait. A kitérő így jó iskolává, a későbbiekben gazdagon kibontakozó tapasztalattárrá vált.

Erős művészek hatásától a legnehezebb szabadulni, amint ezt Szentgyörgyi pályakezdése is igazolja. Többszöri stílusváltás után 1977 körül talál magára; ekkor viszont szinte hihetetlen festői érettséggel áll előttünk. Nem jellemzi nagy műveltségen alapuló intellektuális megközelítés, nem urbanisztikus eredeztetésű. Mindezek ellenére festői oeuvrejében nincs igazi tájkép. A belső én festője Szentgyörgyi, de ezt nem a pszichikai finomságok megfogalmazásával, hanem az alapvető emberi ösztönök képpé formálásával éri el.

Formakereső vergődéséből végül is alapvető festői témájának megtalálása vezeti ki. 1977 utáni festményein elemi erővel törnek elő gyermek- és ifjúkorának megrázkódtatásai, keserű tapasztalatai. A szegénység és a megalázottság eddig

1

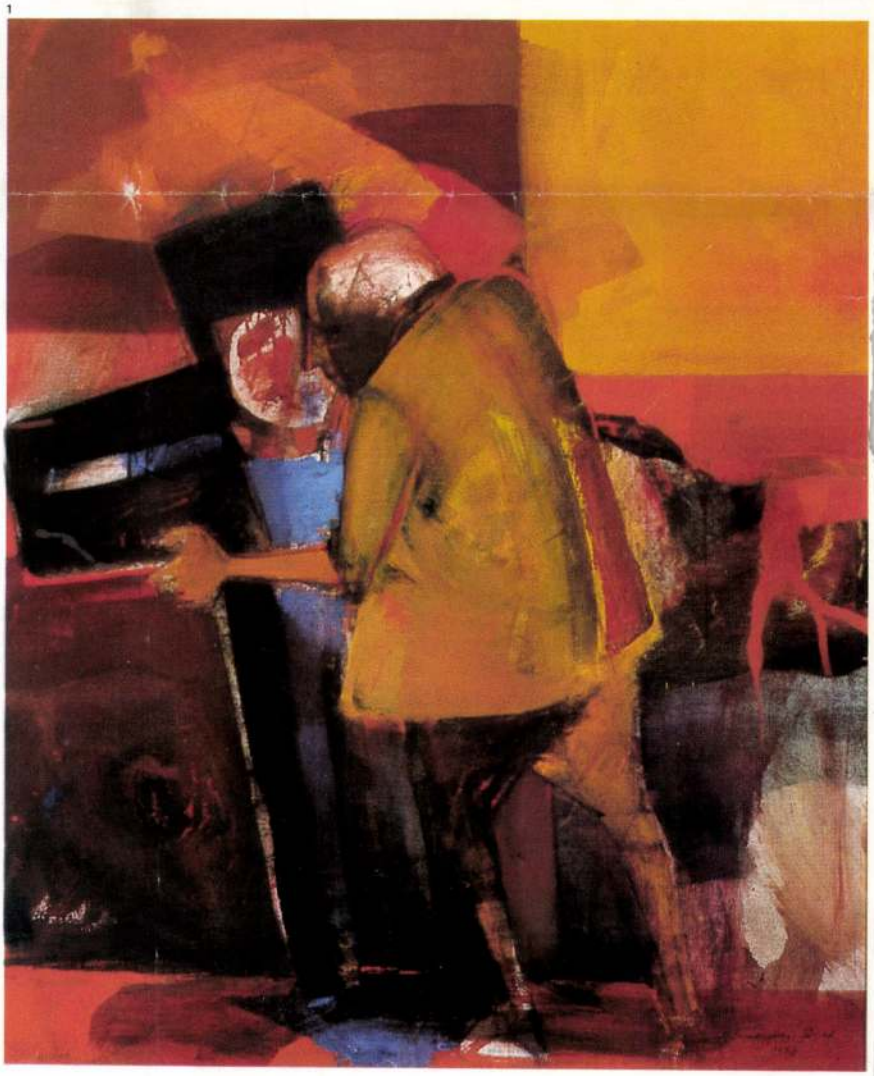

1 Szentgyörgyi József: Ikonfestő, olaj, vászon 110x92 cm, 1978
2 Szentgyörgyi József: Múló idő, olaj, vászon, 60x70 cm, 1979

IFJÚKOMMUNISTA

GALÉRIA

Szentgyörgyi József

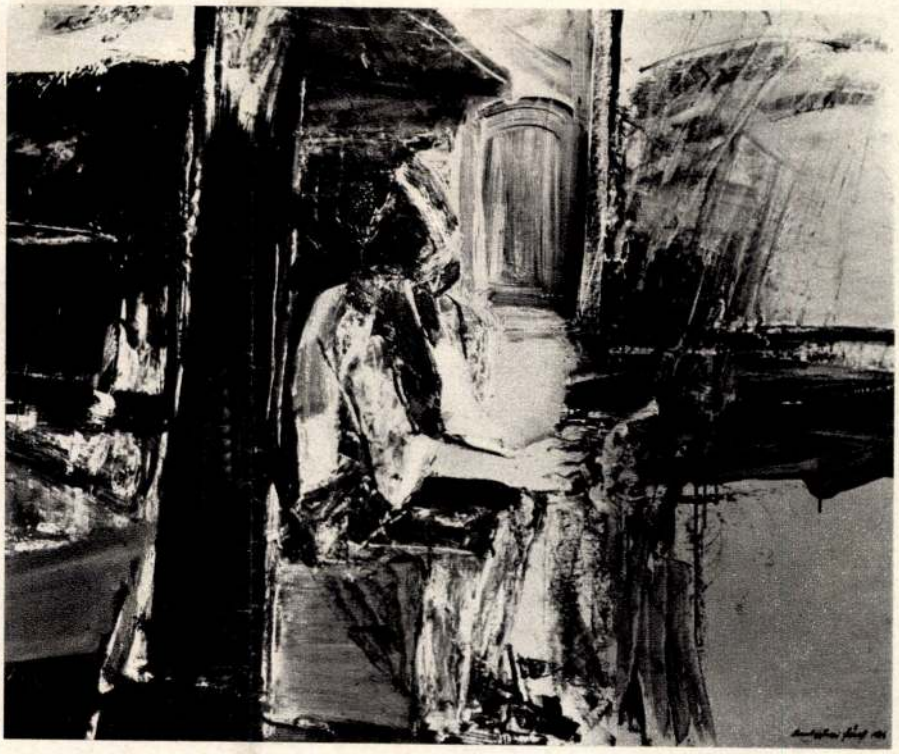

Az őr

Hat, hét éve annak, hogy fokozott kíváncsisággal fedeztük fel Szentgyörgyi József festményeit a Stúdió-kiállításon. A mindig sok művet bemutató tárlat figyelemmegosztó sűrűségében kiugró, szemet és tekintetet lekötő hatásúak voltak, s egy, az önállóság útján vitathatatlan tehetséggel meginduló festőt mutattak be. Az azóta eltelt idő igazolta, hogy nem az egyszeri véletlent, hanem valóban egy egyéniség jelentkezését láthattuk. Bizonyítja ezt az is, hogy a sikeresen alakuló és gazdagodó pálya további kibontakozását segítendő, a Derkovits-ösztöndíj Bizottság egyöntetű szavazattal adta meg a munkát serkentő segítséget.

A bizottság döntése és bizalma nem volt érdemtelen. Egy, a magyar festészet hagyományaiban igényes válogatással eligazodó és a kortárs festészet eredményeire érzékenyen reagáló fiatal festő kapott szakmai ösztönzést. A nyugodtabb munkafeltétel segített is. Az expresszív színkezelés drámai erejét el nem veszítve Szentgyörgyi József egyéniségéhez igazodott; az utóbbi években elmaradtak az attraktív, inkább csak játékos díszítést szolgáló harsogó színfelületek. A legújabb képeken a színfoltok a tartalom és a kompozíció logikájához igazodva, belső, helyesebben egy színen belüli fokozatokkal hordozzák a festőiségben megvalósítható drámai feszültséget. Jellemző a festmények felépítésére, hogy a mű gondolati centrumába állított, általában figurális motívum körül lüktető, organikus formák szövevényében teremtődik meg a közvetítésre szánt mondandót kísérő hangulati, lírai elem. Ez egyben jelzi azt is, hogy Szentgyörgyi József az alkotás morális, szubjektív érzelmeket sem nélkülöző mozzanatát igen fontos meghatározónak tartja. Ezért képei rendkívülien szuggesztív vonzásúak, a stílusát esetleg kevésbé kedvelőket is megállásra, kontaktusteremtésre késztetők.

Könnyű, elsősorban a pálya felfelé ívelő szakaszán álló művésszel szembeni ítélet volna, ha skatulyázni kívánnánk Szentgyörgyi József festészetét. Kétes értékű dicsérette válna vagy stílusáramlathoz, vagy kortárs festészeti törekvéshez való sorolása. Sokkal döntőbbek, és az alkotások valós minőségét mutatják azok a vonások, amelyek az egyéniségre utalnak: az összefogott, szilárd kompozíció; a koloritban kibontakozó dramatizáló készség; a történetet és jelképet szintetizáló gondolkodásmód; az etikai tisztaság. Szentgyörgyi József generációjában egyike a legtöbbre hivatottaknak; azok közé tartozik, akik a táblakép műfajában már eddig is alkottak maradandót.

BERECZKY LORÁND

Kopernikusz emlékére

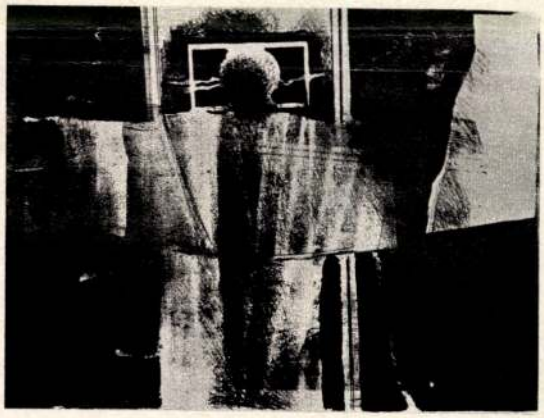

Csillagnéző

Otthon

PARTMEGBIZATASA A POLITIKAI KÖNYVEK TERJESZTESE

Petrik Lászlóné, a Hazai Pamutszövőgyár gyártmányfejlesztési osztályának technikusa több mint öt éve foglalkozik a Kossuth Könyvkiadónál megjelenő könyvek terjesztésével. Örömmel és eredményesen végzi munkáját. Képünkön a Lékai János KISZ-alapszervezet tagjainak, Hegedüs Ilona kötőnőnek és Horváth Erzsébet fűzőnőnek ajánlja a legfrissebb kiadványokat

Játékszerek Anno... Kiállítóterem és Bolt Hajdanvolt játékszerek – lemez-, porcelán-, fa- és papírjátékok kiállítása
Karinthy Szalon Kiállítás Szentgyörgyi József Munkácsy-díjas festőművész 60. születésnapja alkalmából
Kék Iskola Galéria Szíjjártó Árpád festőművész kiállítása
Kempinski Galéria Belső hangok – Budai Tóth Gizella kiállítása
Magyar Nemzeti Galéria Miró előtt – Dalí után – a 20. század katalán mesterei

Gödöllői Művelődési Központ Évszázadok emlékei – Takács Gábor fotográfus kiállítása
Százhalombattai Matrica Múzeum „Amit a kábítószerekről tudni kell"

A HOVÁ MENJEK? rovat várja tájékoztató leveleiket és faxaikat.
Címünk: 1475 Budapest,
Pf. 386. Fax: 431-6401
Tájékoztatjuk olvasóinkat, illetve azokat, akik a programajánlatokat küldik, hogy az oldal tartalma a Metro válogatása, nem teljes programválaszték.

„EXPRESS a megbízható útitárs!"

EXPRESS RT.

KÖRUTAZÁSOK

Arany Prága • október 20–23. *33.500 Ft*
**hotel, reggeli, programok, busz
Katalán csillagtúra • okt. 6–15. 16–24. **hotel, teljes panzió, busz *44.800 Ft*
Portugál körutazás • okt. 19–26. *209.000 Ft+ill.*
Lisszabon–Estoril–Sintra–Obidos–Nazaré–Batalha
Porto–Estoril–Lisszabon.

EUROTOURS LAST MINUTE

RODOSZ 10. 15.
1 hét apartman + repülő 49 900 Ft

PÁRIZS 11. 01., 11. 07.
6 nap hotel** + R+ busz 34 900 Ft

PRÁGA 10. 21.
4 nap aparthotel + R + busz 28 900 Ft

EUROTOURS

kák eszközigényeinek támogatása.

Működésünk három éve alatt több mint 45 millió forinttal támogattuk a mozgássérült gyermekeket. Abban bízom, hogy ezen a területen is elindult már egy tisztulási folyamat, amely után a lelkes kollégáknak nem kell szégyellniük azt a célt, amit képviselnek és munkájukkal támogatnak.

NÉMETHNÉ M. EMŐKE irodavezető

Kevés a nemdohányzó fülke a vonatokon

■ Reménykedtünk, hogy korlátozódik a dohányfüst a vonatokon az új törvény behozatalával, de sajnos nem ezt tapasztaljuk. A nemdohányzó kocsiba nem férünk be a zsúfoltság miatt. Kiszorulunk a folyosókra, ahol jogosan gyújtanak rá, „ott lehet füstölni" címen. Ez alatt a dohányzókocsik-

gi után főiskolára jelentkezett. Fel is vették, de két hónap múlva évkihagyást kérve abbahagyta tanulmányait, mert rájöttünk, hogy ebből a pénzből három felnőtt már nem tud megélni. Egy évet dolgozott, félretette a kis pénzecskéjét, majd idén ismét elindult. Remélem, be tudja fejezni a négy évet. Családi pótlékot nem kapunk, pedig ez a fiatal is öltözködik, sőt még eszik is. Nem hiszem, hogy az lenne az egyetlen megoldás, hogy jó szándékú emberekre várunk.

GALAMBOS ENDRÉNÉ, Budapest

A leveleket az alábbi címre küldjék:
Metro-posta, Metro
1475 Budapest, Pf. 386.
Fax: 431-6401
Csak névvel és címmel ellátott leveleket közlünk. A leveleket szerkesztve és rövidítve közöljük.

MIT SZÓL HOZZÁ?

KÁZMÉR ÉS HUBA

Szentgyörgyi József

Tanulmány egy Dürer kaptus
tusrajz 44×62 cm

Bartók B. emlékére litó 70×50
cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul.–szept.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1975 NOV 11

Szentgyörgyi József

— **Szentgyörgyi József és Kiss György festőművész** grafikai munkáiból nyílik kiállítás november 2-án délután a nagybátonyi Bányász Művelődési Házban. A tárlatot Pogány Ö. Gábor művészettörténész nyitja meg.

1024

Digitized by the Internet Archive in 2022 with funding from Kahle/Austin Foundation

Szentgyörgyi József

Dráma II. rajz.

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – szept.

Szentgyörgyi József

Ikarus a Balatonnál olaj-temp
106x137

Csend olaj-temp. 90x122

6. Balatoni Nyári Tárlat

Szentgyörgyi József

A Miskolci Galériában, az Országos Grafikai Biennálén szereplő művészeket sorolja fel Vadas József: „Szelid grafikusok" c. kritikájában: Uj neveket emlit a fiatalok közül: Almásy Aladár, Badacsonyi Sándor, Hibó Tamás, Nagy Gábor, Rátkay György, Sarkadi Péter, Somogyi Győző, Valkó László, Wagner János.
A „nagy öregek" közül: Varsányi Pál, utána Bálint Endre neve következik a beszámolóban, majd a harmincéves nemzedék legjobbjai: Banga Ferenc, Kovács Tamás, -aki nem szerepel a biennálén- Szabados Árpád és Szemethy Imre.
Vadas József cikkét lásd: Gácsi Mihály nevénél.

Élet és irodalom, Bp. 1976. jan. 3. XX.évf.1.sz 12. lap.

Szentgyörgyi József

Az 1.-es sz. cédula folytatása:
Sáros András Miklós, Révész Napsugár a legjobb fiatalok neve után következik.
Gácsi Mihály lapjait a legjobbak között említi a kritika. Maurer Dóra rézkarcait dicséri és külön kiemeli Csohány Kálmán és Feledy Gyula nevét.
A fiatalok közül bírálja Józsa János, Pető János és Szentgyörgyi József munkáit.
A "Szelid grafikusok" c. beszámolót lásd: Gácsi Mihály nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 3.
XX. évf. 1. sz. 12. lap.

Szentgjörgyi József grafikus

Febr. 7.-én nyílik meg Nagybátonyban a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának grafikai kiállítása. – A művész alkatása szerepel a tárlaton.

Ifjúsági Magazin, 1976. jan.

Szentgyörgyi József festő 1

(1940 Balatonarács -

1962-ben került a Képzőművészeti Főiskolára, ahol mestere Kádár György volt. 1969-ben Derkovits ösztöndíjat kapott. Rendszeresen szerepel a hazai tárlatokon. Részt vett Moszkvában, Stockholmban, Nápolyban, Berlinben és Franciao-ban rendezett kollektív kiállításokon.

"Ifjuság a szocializmusban"kiállítás katalógusa MNG,Fiatal Képzőművészek Studiója Bp.1976.

Szentgyörgyi József

2

„Féltés" o. farost
110 x 130 cm – repró –

"Ifjuság a szocializmusban"kiállitás katalógusa
MNG,Fiatal Képzőművészek Studiója Bp.1976.

Szentgyörgyi József, festő
a Művészmokban megnyílt Studió '46-os
kiállításon szerepel a művész műve.

Magyar Hírlap: Studió '46.
Magyar Hírlap, 1944. jan. 14.

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF festő, grafikus
Balatonarács, 1940

1968-ban végzett a Főiskolán Kádár György osztályán. Tanulmányuton Jugoszláviában, Romániában és a Szovjetunióban járt. A Studió pályázatainak és kiállításainak többszörös dijnyertese; önálló tárlata 1967-ben volt a Műszaki Egyetem Kollégiumában. 1969-72-ben Derkovits-ösztöndijat kapott. - Drámai hangoltságu, erőteljes szin- és formaritmussal épitett képein napjaink aktuális problémáiról vall. Főműfaja a figurális kompozició, de érdekesek látomásos elemeket tartalmazó tájképei is. Jóképességű litográfus.

Művészéletrajzok·197

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-743, 343-.25

1977 MÁJ 1

NÉPSZAVA

Szentgyörgyi József

1021.

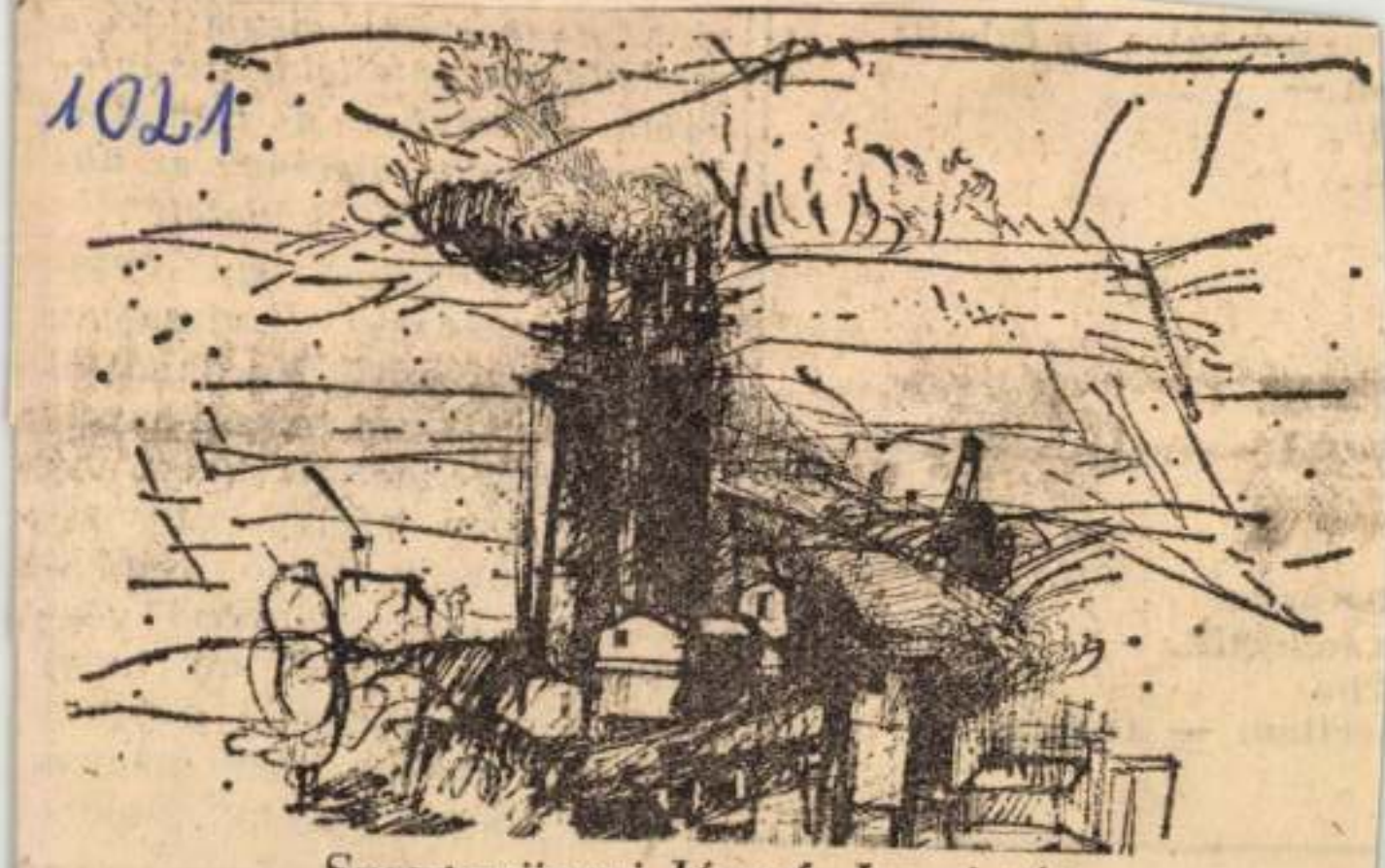

Szentgyörgyi József: Ipari táj

named sátra a
ah —
l
a . . .)

—

botorka.
a fehérlik.
rba
szellem — az égig.

kísérlet konkrét eredményei-
vel ismerkedhetünk meg. Az
1966—67-ben lefolytatott vizs-
gálat során a szerző munka-
társaival 174 különböző vég-
zettségű és társadalmi hely-
zetű felnőtt olvasótól gyűjtött
adatokat három mai magyar
regény (Sánta Ferenc: Ötödik

Szentgyörgyi József grafikus

a Miskolci Galériában rendezett VIII. grafikai biennálén szerepelnek a művész lapjai „Féltés" c. litográfiája

[illegible]

Pogány Gábor: Gondolatok a VIII. grafikai biennáléról.

Észak-Magyarország, 1975. dec. 7.

Szentgyörgyi József

A Fiatal Művészek Kiállításán szerepelt a művész szeptember 15-én.

-----:Kiállitási naptár.

Müvészet, 1976.szeptember - 48.oldal.

Szentgyörgyi József, <[ ]

h.: Gadányi J.

Láncz S.: Képzőművészeti ... 252-256.

Jéleszkar, Pécs, 1976. máj.

XIX/3.

Szentgyörgyi József

A Semmelweis Orvostudományi Egyetem új elméleti épületének előcsarnokába elhatározott üvegablak tervezésére kiírt pályázaton vett részt a művész.

-----:Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1976. december - 48.oldal.

Szentgyörgyi József, festő.

L: Altorjai István

Túrhis Tibor: Képzőművészek műhelyében 1083-1090.o.

Jelenkor, Pécs 1976 dec 12/XIX.

Szentgyörgyi József

Szentgyörgyi „Kain és Ábel" című munkáján nem tudja megismételni azt a kompozíciós fegyelmet, ami a „Földmunka" című képét emlékezetessé tette.

Bereczky Lóránd: Tegnap – ma – holnap
Művészet, 1977. május – 2 oldal.

Szentgyörgyi József, festő

L. Bráda Tibor

—: A Jelenlét krónikája 1056-o.

Jelenkor, Pécs 1976. nov. 11/XIX.

Szentgyörgyi József, festő

Bráda Tibor, Kardos Péter, Leitner Sándor, Szentgyörgyi József és Tapor András festők kiállítása okt. 10-ig látható Kaposváron.

Kiállítások.

Élet és Irodalom, 1946. szept. 15.

Szentgyörgyi József

A művész a „Fonyódi Iskola"
tagjai közé tartozik.

Pogány Gábor: Fiatalok a Műcsarnokban.
Művészet, 1977. május - 5. oldal.

Szentgyörgyi József, [ ]

L.: Feledy Gy.

–: Megnyílt a miskolci .... 6.

Népszabadság, Bp. 1976. dec. 4.

Szentgyörgyi József

A kaposvári Somogyi Képtárban Brada Tibor Kovács Péter, Leitner Sándor, Szentgyörgyi József és Topor András festőművészek kiállítása október 1o.-ig megtekinthető.
A békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban Balázs Irén fal és tértextil kiállítása szeptember 26.-ig tart nyitva. Ugyanitt Keleti Jenő festőművész kiállításának megnyitója szeptember 23.-án lesz, mint lap közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. szept. 18.
XX. évf. 38. sz. 8. lap.

Szentgyörgyi József

Ipari táj

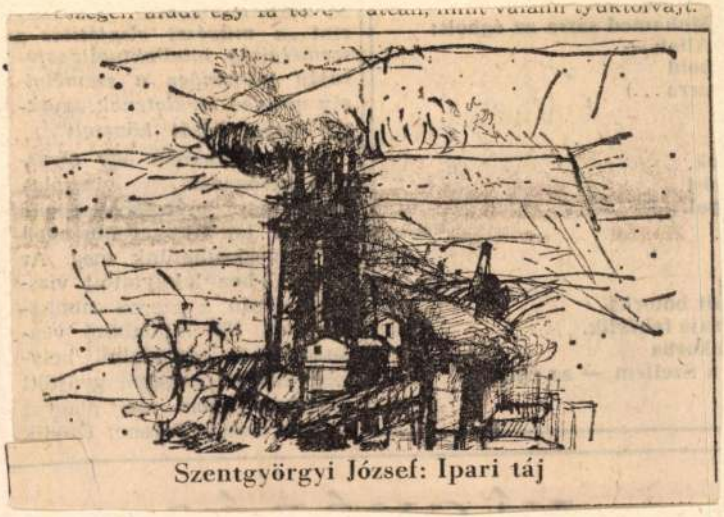

Szentgyörgyi József: Ipari táj

Népszava, 1977. május 1.

9. oldal

Szentgyörgyi József, Sestő

Egerben, az V. országos akvarellbiennálén szerepelnek a művész művei. A művészt az intellektuális tartalmak vonzzák, bemutatott művei a kiállítás legkiérlettebb alkotásai közé tartozik.

F. Ludányi Gabriella: V. országos akvarellbiennálé Egerben.

Népújság (Heves), 1976. aug. 27.

Szentgyörgyi József, grafikus, festő

A salgótarjáni nemzetközi művésztelepen a művész 1963-ban még mint a Képzőművészeti Főiskola hallgatójaként volt a telepen. – A művész a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának elnöke. – 1975-ben Kiss György együtt volt kiállítása Nagybátonyban. A fiatal művész 1968-ban végzett a főiskolán. Dorogon, Dunaújvárosban voltak tárlatai, nemzetközi tárlatokon többször szerepelt. Most egyéni kiállításra készül, az 1977-ben lesz, a Stúdió Galériában.

Tátik Elemér: A salgótarjáni nemzetközi művésztelepen.

Nógrád, 1976. aug. 6.

SZENTGYÖRGYI József

SLAMON Nándor: Zászlóbontás : A Magyar Vízfestők Társasága Szombathelyen. = Vasi Szemle, XLV. évf. 3. sz. 1991
454,455.p.

Pesti Hirlap Vasárnapja 1933 aug 27.

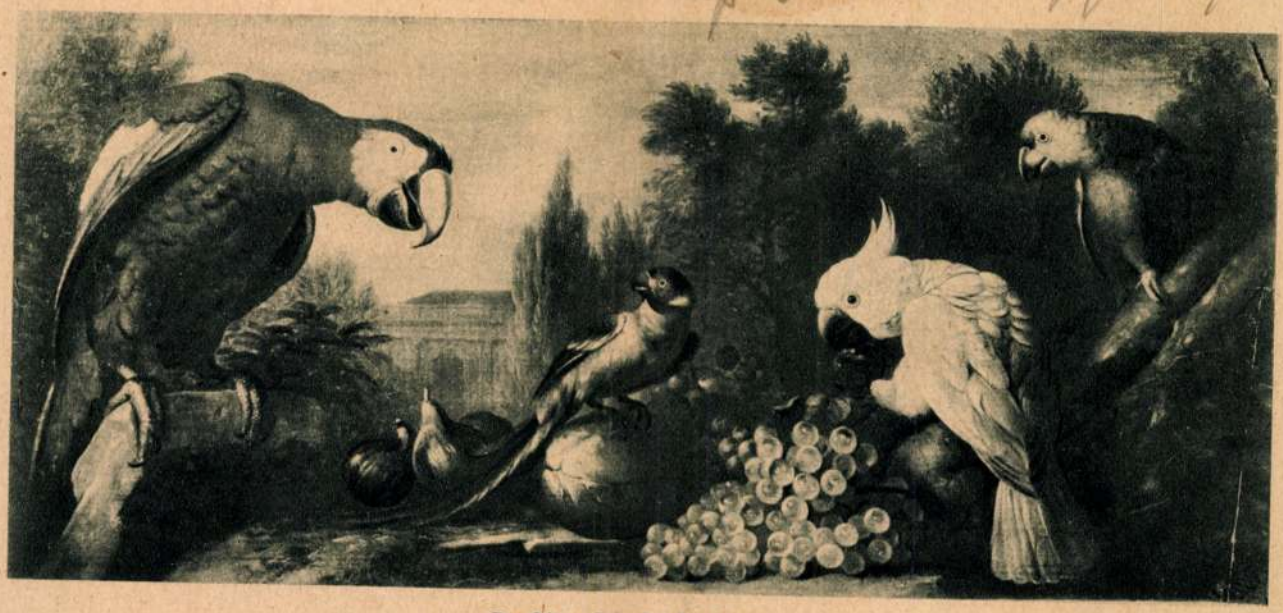

Bogdány Jakab: Madarak.

A LEGSZEBB MAGYAR KÉPEK

SZENTGYÖRGYI JÁNOS: CSENDÉLET

Ujkori festőművészetünk történetét a Rákóczi-kor festőivel, *Mányoki Ádámmal* és *Kupetzky Jánossal* szoktuk kezdeni. Ujabban egy harmadik név került mellé jük: *Bogdány Jakabé*, akire büszkék lehetünk, *mint az első magyar csendéletfestőre*. Száz év előtt hazánkban a csendéletfestést hivatásosan művelte a Bécsből hozzánk került *Kaergling* festőcsalád, *Heldwein István Ferenc*, az evangélikusok rajztanára, s a sokoldalu *Heinrich Ede*, aki a *Mórhoz* címzett füszerkereskedés cégtábláját déligyümölcsökkel ékesitette.

A most emlitett festők pályája átnyulik a mult század második felébe is. Volt azonban egy idősebb kortársuk, aki csendéletfestés dolgában legtöbbre vitte. Ez *Szentgyörgyi János* volt, hátsó fedéllapunk eredetijének szerzője. *Szentgyörgyi Jánost* kora művészei jól ismerték. Számontartotta őt *Ferenczy István*, „az első magyar szobrász", aki 1835 április 12-én öccsének levélben a következőket irta: *„Szentgyörgyiről, a festőről, azt beszélik, hogy itt egy közellevő helységben, ahol valami dolga volt, elhalálozott."* E hir igaz volt, mert Szentgyörgyi később már nem szerepel.

Szentgyörgyi János tehát akkor halt meg, amikor a rendszeres magyar művészeti élet megkezdődött. Az 1830-as években erős a mozgás széles ez országban. Országgyülések ülnek, köröttük pezsdül ipar, kereskedelem, irodalom, sőt valamelyes művészet is. Érezteti hatását a nemrég elköltözött *Kazinczy* szelleme, aki mindenkit rábeszélt, hogy festesse le magát, ha mással nem, idegen piktorral. Ezek szivesen eljöttek hazánkba, sőt egy kis marasztalásra le is telepedtek nálunk.

1830-ban volt Pesten az első nyilvános művészeti kiállitás, ahol mindössze hat-hét festő állitott ki. Érdekes kutatni, honnan kerültek elő. Báró *Orczy Nina* főuri műkedvelő volt; *Weide Tivadar* Poroszországból látogatott ide; *Schöft József* régebben megtelepedett pesti családból származott, a róla elnevezett Képiró-utcából. Német eredetre vall *Heldwein* és *Heinrich* neve is.

Valamennyi között Szentgyörgyi látszik a magyarság képviselőjének. Ez a meghatározás száz év távlatában nem lényegtelen, mert akkor a pesti német polgár s a vidéki magyar között erősebb volt a különbség, mint a gyors összeolvadások mai idejében. Nyilván *Szentgyörgyi* volt a legöregebbje a kiállitóknak. Csendéleteit megcsodálhatták, mert ezt pontos rajzával és szinpompájával meg is érdemelte. Szentgyörgyi egy-egy csendélete bekerült *Szépmüvészeti Muzeumunkba* és az esztergomi primási képtárba.

E derék mestert értékelte *Kazinczy Ferenc* is, aki az 1821-es *Hébe* zsebkönyvvel s a *virágnyelvvel* kapcsolatban azt irta róla, hogy „jeles virágfestő, aki örömest felvállalt egy boritékrajzolást, amelyet rézbemetszve s szinezve teszek e kis darab eleibe".

Szentgyörgyi festette *Bugát Pál* orvostanárnak, a hirhedt nyelvujitónak a történelmi képcsarnokban látható arcképét. Bugátot 1824-ben hivták meg egyetemi tanárnak s 1830-ban választották meg akadémikusnak; képe ez időből való. Ugyancsak 1830-ban jelent meg Buda és Pest közt a Dunán az első gőzhajó. Ez indithatta művészünket arra, hogy a kettős fővárosról gőzhajós képet fessen. Ez a képe, amelyet soraink között közlünk, a *Fővárosi Muzeumban* függ. Ennyit tudunk a derék Szentgyörgyiről, aki még a *Műegylet* megalakulását sem érte meg. A csendéletben örökét *Schäffer Béla* vette át, majd *Ujházy Ferenc*, aki csak 1921-ben kilencvenhároméves korában tette le az ecsetet.

Szentgyörgyi János: Buda és Pest 1830 körül.

1848

SZENTGYÖRGYI JÁNOS: NYÁRVÉGI CSENDÉLET

Szentgyörgyi János
festő

Bugát Pál arcképe
Festői olaj
Tört. Képes.
Repr.

Domanovszky Sándor
Magyar művelődéstört.
V. k. Rp. é. n. 462. l.

SZENTGYÖRGYI JÁNOS (1793—1860.) festő és kőrajzoló. Bécsben tanult, majd Pesten működött, s főleg arc, városképeket, virág- és gyümölcscsendéleteket festett. Litográfiái közül ismeretesek: Báthory Gábor (1827) és Kazinczy Ferenc (1828). Valószínűleg az ő műve a Dr. Beer Nep. Jánost ábrázoló kőrajz. — Bibl.: Bedő Rudolf úr gyüjteménye. — Gerevich Tibor: Esztergomi műkincsek. Primás Album. Budapest, 1928. 251. l. — Szentiványi Gyula dr. szóbeli közlése. —

Szentgyörgyi János

1793 – 1860

Női arckép, olaj-

Székesfőv. Képtár tulajd.

Kopp Tom. 29. l.

Repr. u. o. XXIV. tábla

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

re, Schmid Jánosra, Weidere, Lántzra, vagy a közülük egyéni kvalitásainál fogva kiemelkedő Szentgyörgyi Jánosra. *Szentgyörgyi* egyike e kor legtehetségesebb magyar művészeinek, aki megérdemelné alkotásainak összegyüjtését és tudományos feldolgozását. Csupán egy, Báthory Gábort ábrázoló hiteles kőrajzáról van tudomásunk, mely Trentsenszky pesti kőnyomdájában készült 1827-ben. Báthory Gábor, theologiai doktor, evangelikus szuperintendens, a kálvin-téri templom tervrajzát tartja kezében. Elsőrangú müvészi alkotás. Biztos rajz, kifogástalan anatómia, plasztikus formaadás, s a határozott tekinteten kivül a kéztartással is jellemzett lelki kifejezés tünteti ki. A tekintet jellemábrázoló erejében legtöbb pesti és bécsi kortársán tultesz. Valószinüleg az ő müve a „Joannes Nep. Beer Dr Med" aláirással ellátott, de sem szignaturát nem viselő, sem a kiadót meg nem jelölő, az előbbivel stilusban teljesen egyező, plasztikusan, markánsan mintázott litográfia, melynek egyik példányát Bedő Rudolf ur gazdag kőrajzgyüjteményében láttuk.

VI.

A következőkben megkíséreljük a magyar kőnyomatos művészet stilusbeli fejlődését vázolni, az egyes műfajok szerinti csoportosításban.

A litográfia feltalálója, Senefelder először ipari nyomtatványok készítésére használta találmányát. Kereskedelmi és ipari nyomtatványok készítésével nálunk is kezdettől foglalkoztak a kőnyomdászok, s a 30—40-es évektől kezdve nagy szerepük volt a kották sokszorosításában is. Az ipari, többnyire pusztán dekorativ jellegű nyomatok terén a legmüvészibb darabok Walzel F. A. keze alól kerültek ki, melyek közül kiemeljük a báli meghivókat. A müvészibb ipari litográfiák közül kiemeljük továbbá Szakmáry József hirdető lapját, amelyet

Szentgyörgyi János

festő

vrod

Gerevich Tibor:

Régi és újabb magyar festők a primási képtárban. Vas. Ujs. 1916. 553. l. képpel

Virágsendelete

repr.

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

Szentgyörgyi János

Irod

Héjjas János: A magyar biedermeier-kor művészete. Magyar Művészet 1938. 29-l.

1860

135

Szentgyörgyi József
festő

A mehádiai Her-
kules-fürdő 1834-ben.
Eredeti tusrajz fen-
titől. Tört. Képcsar-
nok. Repr.

Domanovszky Sándor
Magyar művelődéstört-
V. k. Bp. é. n. 454, 676. l.

A kép nemet feli-
rata szerint Szebenben
készült

Szentgyörgyi János

1793 - 1860

Bihari János ismeretlen arckeje, 1820,

Repr.

Berpestkavé II. 1152. l.

BUDAPEST
937 APR 22 22

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF

festőművész

Műteremcím:
1118 Budapest, Villányi út 101.
Telefon: 166-3108

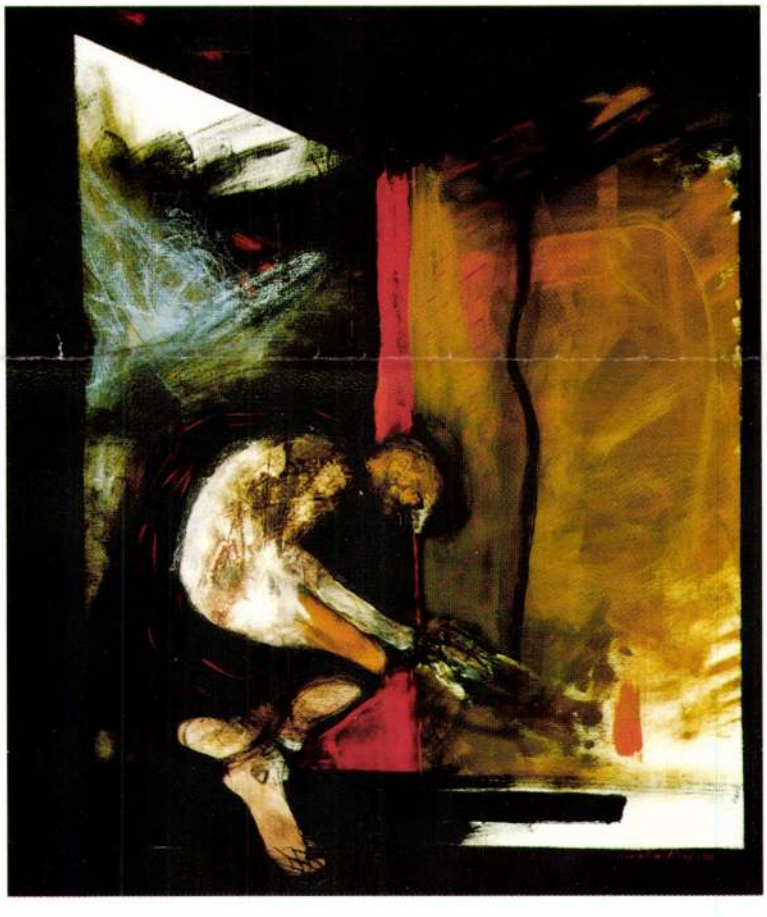

NINCS EGYENSÚLY
vegyestechnika, vászon 140 × 120 cm

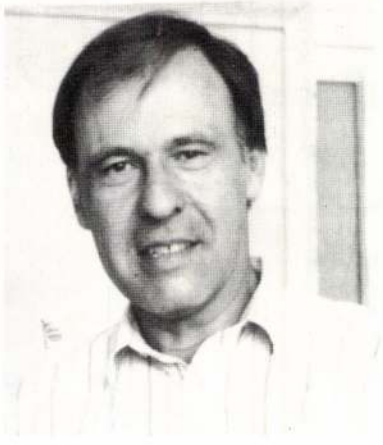

1940-ben született Balatonarácson.
1968-ban szerzett diplomát a Képzőművészeti Főiskolán.

Festészetét tragikus súlyú vallomásosság jellemzi. A létbizonytalanság, az ember kiszolgáltatottsága, a megalázottság érzete süt át képei drámai foltritmusán, görnyedő figuráin. A sötétből előragyogó, telt színek, mégis hitet, életigenlést sugároznak.

Mintegy 20 egyéni kiállítása mellett képei szinte az egész világon bemutatkoztak már.

1981-ben Munkácsy díjjal tüntették ki.

Er ist 1940 in Balatonarács geboren.
1968 hat er sein Studium an der Hochschule für Bildende Künste abgeschlossen.

Seine Werke zeigen einen Bekenntnischarakter von tragischem Ausmaß. Die dramatischen Fleckenrhythmen seiner Bilder und seine gebeugten Figuren vermitteln das Gefühl der Existenzunsicherheit, des Ausgeliefertseins des Menschen und der Erniedrigung. Und doch strahlen die aus dem Dunkel aufleuchtenden satten Farben Zuversicht und Lebensbejahung aus.

Außer seinen etwa 20 selbständigen Ausstellungen waren seine Bilder schon beinahe in der ganzen Welt zu sehen.

1981 wurde er mit dem Munkácsy-Preis ausgezeichnet.

Born in 1940 at Balatonarács.
Graduated from the Academy of Fine Arts in 1968.
His pictures are tragic confessions. The dramatic rhythm of his colours, his bending figures, are reflections of uncertainty, defencelessness, the feeling of humilitation. Yet his rich bright colours breaking through the darkness in his pictures represent faith and will to live.

He has had about *20 one-man shows* and has participated in many collective exhibitions in several countries of the world.

In 1981 he was awarded the Munkácsy Prize.

Murális munkái:
1981–82: Pannó 11 m², Balassagyarmat
1984: Színes üvegablak 48 m², Budapest
1989: Pannó 39 m², Székesfehérvár

Murale Werke:
1981–82: Panno 11 m², Balassagyarmat
1984: Buntes Glasfenster 48 m², Budapest
1989: Panno 39 m², Székesfehérvár

Mural works:
1981–82: Panno 11 m², Balassagyarmat
1984: Coloured glass window 48 m², Budapest
1989: Panno 39 m², Székesfehérvár

Szentgyörgyi József

festménye szerepel a miskolci Téli Tárlaton - Miskolci Galéria 1978.

-katalógus a könyvtárban-

Szentgyörgyi József, grafikus

L: Szőnyi István

Bereczky L: Az elődök vonzásában 11.

Nipszabadság, Bp. 1978. szept. 10.

Szentgyörgyi József festő

(Balatonarács 1940 –

1962-68 között végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, Kádár György növendékeként.

– Kiállítása a Műcsarnokban Bp. 1979. III. 30 – IV. 22.

– Katalógus a könyvtárban –

Szentgyörgyi József, festő

a Magyar Szolidaritási Bizottság kezdeménye-
nyezésére rendezett tárlaton szerepel a művész
műve, melyet felajánlott a felszabadulásukért
küzdő gyarmati népek támogatására.

Tasnádi Attila: Szolidaritási festménykiállítás
a Csontváry Teremben.
Népszava, 1978. jún. 30.

Szentgyörgyi József, festőművész

MEGHÍVÓ

79 6159 fnyv 1

Szentgyörgyi József, grafikus

a salgótarjáni tavaszi tárlat – sorrendben a nyolcadik – megnyílt, melyen a művész Ikonja szerepel. (emlétve).

Farkas András: A salgótarjáni tavaszi tárlatról – egri szemmel.
Népújság (Heves), 1978. ápr. 25.

Szentgyörgyi József, [ ]

h.: Udvardi I.

— : Tárlat ....., 9.

Népszabadság, Bp. 1978. nov. 16.

Szentgyörgyi József

„Üzenet" (részlet)
(repro)

Szamosi Ferenc: Szentgyörgyi József festményei.
Új Tükör, 1979 ápszlés 22-3. lap.

Szentgyörgyi József

2 éve a Festészet '74 című kiállí-
táson vett részt a művész. Most
Szentgyörgyi József a Műcsar-
nokban szerepel festményeivel.

Szemán Ferenc: Szentgyörgyi József festményei.
Új Tükör, 1979. ~~március~~ április 22 - 3. lap.

Szentgyörgyi József, festő

□ SZENTGYÖRGYI JÓZSEF festőművész kiállítását Bereczky Loránd művészettörténész nyitja meg március 30-án délután fél 5-kor a Műcsarnokban.

–: □ Szentgyörgyi József

2.

Esti Hírlap, Bp. 1979. márc. 24

Szentgyörgyi József, festő

L: Vasas Károly

-: A hétvégi Kult. prog. 9.

Népszabadság, Bp. 1979. ápr. 6

Szent-györgyi József

Szent-györgyi József kiállítást rendezett a budapesti Műcsarnokban.

— Kiállítások.
Művészet, 1979. március - 47. lap.

Szentgyörgyi József

A müvész viszonylag rendszeresen foglalkozott akvarellel, hol vázlatos, hol teljes értékü müvek igényével.

Chikán Bálint: Ki miért akvarellez?
MÜVÉSZET, 1979. augusztus - 19. lap.

Szentgyörgyi József

Az akvarell biennálé hozott változást, de ezt a művész mindig csak Egerben érzi. Ebből arra lehet következtetni, hogy csak a biennálé előtt dolgoznak ezzel az anyaggal.

Chikán Bálint: Ki miért akvarellez?
MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 19. lap.

Szentgyörgyi József

Méltatás

Chikán Bálint: Ki miért akvarellez?
MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 19. lap.

Szent györgyi József

1979.év tavaszán az egri akvarell biennalén díjazott művészt kérdezett meg a szerző a kiállitásról, illetve a műfajról.

Összeállitotta: Chikán Bálint: Ki miért akvarellez?
MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 19.lap

Szentgyörgyi József, festő

□ SZENTGYÖRGYI JÓZSEF festőművész munkáiból nyílt kiállítás az Egyesült Izzó fonyódi üdülőjében ma. A tárlat, amelyet [illegible] vezetése és a Műcsarnok közösen rendez, augusztus 10-ig tekinthető meg.

2.

-.D Szentgyörgyi József.

Esti Hírlap, Bp. 1979 júl. 28.

Szentgyörgyi József

Szeretettel meghívjuk Önt és partnerét 2004. március 1-én 19 órára Szentgyörgyi József festőművész kiállításának megnyitójára. A kiállítást L. Menyhért László, művészettörténész nyitja meg. Megtekinthető március 2. és 19. között, bármikor, előzetes egyeztetés alapján.

Támogatta:

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM

Tisztelettel meghívjuk Önt

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF

Munkácsy-díjas festőművész
kiállításának megnyitójára

1999. január 28-án 17 órára a
VIGADÓ GALÉRIÁBA
(Budapest V., Vigadó tér 2.)

Megnyitja:

DR.SUPKA MAGDOLNA
Széchenyi-díjas művészettörténész

Megtekinthető:
1999. január 28-tól február 14-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

MT Reklámiroda

Szentgyörgyi József

Bukás

Szentgyörgyi József
Budapest / Műcsarnok

Szentgyörgyi József: Bukás, olaj, vászon, 36×58 cm, 1978 (a művész fotója)

---Kiállitások.
Művészet,1979.március/3.szám/ 47.old.

Szentgyörgyi József

Andrásko István mestere volt.

—: Komárom megye képzőművészei.
Művészet, 1979. május – 40. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Szentgyörgyi Kornél

NÉPÚJSÁG (HEVES)

festőművész

1979 MÁJ 13

1021

Szentgyörgyi Kornél: Anya és fia

nosíteni
csapatok
Az eddig
ugyanis
hely vála

Szentgyörgyi József, festő

L: Pap Gyula

– : Kitüntetett műcsinek 8.

Esti Hirlap, Bp. 1981. márc. 30

Szentgyörgyi József, festő- és grafikusművész

Jubileumához érkezett a salgótarjáni tavaszi tárlat, 1980. ápr.-ban tiszteletre került megtiszteltetésre. – Hagyományos színvonalú művekkel szerepel Kóka Ferenc, Vecsési Sándor, Bráda Tibor, Szentgyörgyi József.

Kiss Ernő: A salgótarjáni tavaszi tárlatról.
Napjaink, 1980. 6. 39. old.

hokámak felfujt menkása. Persze, az akkoriak cingárabbak voltak. De nem erősebbek! Mert ne adja a sors, hogy egyszer egy body-builder bebizonyítsa Zsolt Róbertnek: nem csak *látszik* erősnek.

Nem csupán humanizmusból és kollegialitásból kívánom ezt, hanem azért is, mert Zsolt *szentté avatást érdemelne* a body-builderek táborában. (Szent Róbert még úgyse volt...) Végre egy komoly sportújságíró le merte írni, hogy a nálunk űzött kulturisztikának *vajmi kevés köze van* a Nyugat cirkusz produkcióihoz, és hogy „minden fajta szellemi és fizikai tunyaságnál többet ér a kulturisztika", amely „egészséges és hasznos".

Attól nemigen kell tartani, hogy mai magyar fiatal Mr. Univerzum má fújja fel magát; ehhez ugyanis igen drágán kell kosztolni. Annyira drágán, hogy ha valaki egy héti betartja a menüt, a hónap hátralevő részében éhen hal.

Dévai Endr

Szentgyörgyi József, festőművész és grafikus

2) Folytatás

„Üzenet" c. festmény részlete.

Szamosi Ferenc: Szentgyörgyi József festményei.
Tükör, Budapest, 1979. ápr. 22.

Szentgyörgyi József, festőművész

„Itélkező," akvarell, 38 x 46 cm. 1978.
(repr.)

Művészet, Bpest, 1979. aug. 22 old.

Szentgyörgyi József, festő

L. Papp Gyula

— Művészeti és irodalmi kitüntetések 5

Nepszabadság, Bp. 1981. márc. 31

Szentgyörgyi József

a müvész alkotása a győri Xantus János

Muzeum anyagát gazdagitja

Magyar Hirlap 1981/7/30/8

Szentgyörgyi József ; [ ]

L: Kokos J.

Tandi L: Kiállítási jegyzetek 108–112:

Tiszatáj, Szeged, 1980 nov. XXXIV/11

Szentgyörgyi József, festő- és grafikusművész a soproni művésztelep, amely 1930-tól vált hagyományossá, fél évszázados múltra tekint vissza. A fél évszázados jubileum kapcsán a közelmúltban 44 művész, köztük: Csik Ferenc, Deim Pál, Kiss György, Szentgyörgyi József, Baska József, Végh András és Szenes Zsuzsa műveit, csaknem 40 alkotást láthattak a soproniak a Petőfi tér 8. sz. alatti teremben.

Szokán László: Pataki József kiállítása Sopronban.
Nógrád, 1980. okt. 11.

Szentgyörgyi József festőművész

művei részt veszuck a Miskolci Téli Tárlaton

cikk: Szántó Piroska grafikus művész" cimszó alatt

Papp Lajos: „Anteusz, ideje földhöz érni!" c. cikke

Észak Magyarország, 1978. XII. 10

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Szentgyörgyi József, Munkácsy-díjas festő-grafikusművész

MAGYAR NEMZET

1981 JUL 12

A Magyar Nemzet galériája

1021

ernelyette
műemlékv
esztéséről
ogy széle
és és ka
ül elképz
ű műemlé
sfejleszté
mlékek, l
eri, körn
ntos, ho
áljék e
ai és tud
, hogy
olgozzék a szakhatóság és a
nács, a múzeumi szervezet és
minisztériumok, az Akadé-
ia valamint a környezet és a
rmészetvédelem.
Meg kell teremtenünk, bár
em könnyű, a feladatok szín-
nalas megoldására képes ki-
telező szervezetet a meglé-
állományon belül és meg
ll oldanunk a szakemberkép-

köztársaságokat is — termé-
szetessé vált, hogy a fronton
harcoló férfiak helyett az asz-
szonyok állnak a gépek mel-
lett, vezetik a traktort vagy
irányítják a termelést. Azokon
a vidékeken azonban, ahol az
évezredes vallási szokások ri-
deg erkölcsi kötelezettségeket
róttak az asszonyokra, a fele-
más helyzet drámai konflik-

Szentgyörgyi József rajza: Fészek

Szentgyörgyi József, Munkácsy-díjas festő-grafikusművész

a Műcsarnokban rendezett Országos Képzőművészeti kiállításon szerepelnek műveivel Szentgyörgyi József, Bráda Tibor és Svaby Lajos – azonban megtorpantak. Igaz, nem a völgyben, de a fennsík előtt. Megújulásra van szükségük, ez lehetséges is, tehetségük kötelezi erre őket.

Losonczi Miklós: Országos Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.
Hevesi Szemle, 1982. jún. 12. old.

Kontgyörgyi József

Pellionisz Valéria: Midiatúra

Miskolc, 1983. október

Kentgyörgyi József festőművész

Pogány Gábor: Midiatúrák

Művészet, 1983. április

Szentgyörgyi József
Kiállítás a bontvány-teremben

Magyar Nemzet 1984. XI. 2

Szentgyörgyi József. Munkácsy-díjas festő- és grafikusművész

Az idén havonta váltva 16 festőművész állít ki külön-külön, vagy más-odmagával az Átrium Hayt terraszán. A kiállítók között lesz Erdélyi Éta, Szentgyörgyi József is.

Déli krónika.

1984, I. 13. Kossuth. 12.00 (Rezbányainé).

Szentgyörgyi József, Munkácsy-díjas festő- és grafikusművész

Tóth Erzsébet üvegfestő az Üveges Szövetkezet Baross u.-i műhelyében dolgozik, már 15 éve. – Most kezd egyik nagy megbízásához: az ujjáépülő Mező Imre úti Traumatológiai Intézet Szentgyörgyi József festőművész tervei alapján 55 m²-es, igen látványos fedett kerítést kap, üveg közé beragasztott ólomtmezőből...

(győri): Az üvegfestő.

Munka, 1984. febr. 45. old.

Szentgyörgyi József Munkácsy-díjas festő- és grafikusművész

a Műcsarnokban rendezték meg az országos tárlatot, melyen szerepelt ~~műve~~ Szentgyörgyi József műve.

Wagner István: Élményre várva.
Magyar Hírlap, 1982. máj. 1. 4. old.

Bentgyörgyi József

Menyhárt László: Kilóg a lóláb
Rajzbiennálé Salgótarjánban

Palócföld, 1985/2

A JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF

MUNKÁCSY-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÁS IDŐPONTJA:
1998. SZEPTEMBER 20. VASÁRNAP 11 ÓRA

HELYE:
SZOLNOKI GALÉRIA (TEMPLOM U. 2.)

MEGNYITJA: MOLNÁR ZSOLT MŰVÉSZETI ÍRÓ

MEGTEKINTHETŐ:
1998. OKTÓBER 20-IG HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 9-17 ÓRÁIG
☎ 56-378-023

Szentgyörgyi József festő- és grafikusművész a XXI. Szegedi Nyári Tárlaton szerepelnek a művész munkái.

Tasnádi Attila: Ydealis egyensúlyra törekedve. Népszava, 1980. aug. 29.

Szentgyörgyi József

A Fonyódi Iskola hátországa

Népszava 1985. IX. 9.

Szentgyörgyi József festőművész

Képzőművészeti kör a Zichy-kastélyban

Az óbudai klubházban hetenként három alkalommal, mintegy 30 klubtag keresi fel a Szentgyörgyi József Munkácsy-díjas festőművész által vezetett képzőművészeti kört. A legkülönbözőbb korú és foglalkozású emberek töltik el itt szabadidejük egy részét, hogy megismerkedjenek a rajzolás, festés, rézkarc és grafikai eljárásokkal. A képzőművészkör célja, hogy művészetértő és a különböző művészeti ágak iránt érdeklődő tárlatlátogatókat neveljen. A kör tavaly elnyerte az eddigi munkásságáért a Szocialista Kultúra kitüntetést.

Népszabadság, 1986. 11. 21

Szentgyörgyi József festő

Az újjáépülő Országos Traumatológiai Intézet bejáratát díszítő ötvenkét négyzetméteres üvegablak-pályázatot Szentgyörgyi József festőművész nyerte el. A figurális kompozíció várhatólag jól érvényesül majd a baleseti sebészet új épületén.

Magy. Nemzet 83. VII. 20. 20.

Szentgyörgyi József, festő

L. Kéri Imre

–: Az 1986/87. évi KOT-öntöndíjasok

Élet és Irodalom Bn. 1986 júl. 4 XXX/27

Szentgyörgyi József

A Szegedi Múzeum képtárában va-
sárnap megnyílt a harmadik tábla-
kép-festészeti biennálé. Százharminc
művész százötven alkotása kerülhe-
tett a közönség elé a zsűri gondos
értékelése alapján. A Művelődési
Minisztérium díját M. Novák András,
a Képző- és Iparművészeti Lektorátus
díját Szentgyörgyi József, a Művé-
szeti Alap díját Bráda Tibor, a Kép-
ző- és Iparművészek Szövetsége dí-
ját Kovács Péter, a Csongrád Me-
gyei Tanács díját Eigel István, a
Szakszervezetek Csongrád Megyei
Tanácsa díját Zoltánfy István, a
KISZ Csongrád Megyei és Szegedi
Bizottságának díját Szirtes János, a
Szegedi Fesztivál Intézőbizottság dí-
ját Galambos Tamás, a szegedi ta-
nács díját Nagy B. István festőmű-
vész vehette át.

Magyar Nemzet 1987. VII. 2.

Szentgyörgyi József

3. táblakép-festészeti biennálén díjat kapott (képed)

Népszabadság, 1987 VII. 20

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF

közös kiáll. ld. Bráda Tibor

Pogány Gábor: Midiaturák

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.46.sz.22.o.

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF

repr. "A forrásnál"

Sz.Kürti Katalin: Debreceni Országos Nyári Tárlat

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.36.sz.24-25.o.

SZERZŐDÉS

kavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

yrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
ről

ye:

az alábbi feltételekkel:

feladat részletesen:

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF

említve ld. Bráda Tibor

ÚJ TÜKÖR 1982. XIX. évf. 51. sz. 43. o.

egfelelő szem. alapbér: Ft.

ınkaidő: hónap.

-tól -ig.

engedély kelte, száma:

jöv. adó és községfejl. hozzájár. kerül

.

. . . . . .

.....

megbizó

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF

Kiáll. Miniatura címmel l. Bréda Tibor

UJ TÜKÖR 1983. XX. évf. 44. sz. 13. o.

SZENTGYÖRGYI József

Államalapító Szent István és a fehér ló

Szentgyörgyi József székesfehérvári pannójáról

Az 1989–90-es tanév kezdetén, tavaly szeptemberben avatták fel Székesfehérvár egyik új lakónegyedének általános iskolájában *Szentgyörgyi József Szent István*-pannóját. A fogadtatás melegsége, ünnepélyessége feledtette az épület adottságaiból következő elhelyezés fogyatékosságát, amely erősen korlátozza a mű hatását. Ugyanakkor Szentgyörgyi pannója szakrális térré lényegítette át ezt a célszerűen közlekedési területnek szánt folyosórészt.

Igaztalan lennék azonban, ha elhallgatnám, hogy a helyben felmerült szándék, igény nélkül a mű meg sem született volna. Nem akarom túldimenzionálni a jelentőségét, de föltételezem, hogy nélküle kortárs festészetünk is szegényebb lenne, és éppen a megléte bizonyítja, mekkora lenne a hiánya a festő életművében. Szentgyörgyi, bár megkésve, de még idejében kapta meg a feladatot, amely első nagyobbszabású murális munkája. Az egyívású és a valamivel fiatalabb nemzedéktársak példája is arra ösztönözte, hogy a megbízást olyan próbakőnek tekintse, amely pályája eddigi eredményeinket igazolását jelenti, és egyben e pálya további alakulásának fő irányát is megszabhatja.

Az utóbbi években a korábbiakhoz viszonyítva örvendetesen megszaporodtak a természeti murális megbízatások. Az említett nemzedéktársakra utalva most elsősorban *Bráda Tibor, Kovács Péter, Dienes Gábor, Kéri László* pannóira gondolok. Szerencsés „versenyhelyzet" alakult ki tehát, amelyben az igazi nyertes kortárs festészetünk lehet.

Most csupán a mű rövid bemutatására szorítkozhatom, a szöveg inkább csak arra való, hogy kísérője legyen a mű képi megjelenítésének. Biztos vagyok benne azonban, hogy Szentgyörgyi későbbi monográfusai bőven találnak majd benne elemezni érdemeset.

Szentgyörgyi a szakmai kihíváson túl kettős erkölcsi késztetést érzékelt a feladatban. Mindhárom esztétikai értékteremtő erő. A szakmai kihívást számára az jelentette, hogy táblaképfestőként oly eredményesen alkalmazott kifejezőeszközeit milyen mértékben és formában tudja felhasználni e méretében, egyszersmind minőségében is más léptékű feladat megoldásában. Az egyik ilyen probléma például, hogy a zömében egy-két alakos táblaképeket festő Szentgyörgyi hogyan tudott megbirkózni e sokfigurás feladattal – anélkül, hogy eddigi képi világával az azonosságot elvesztette volna, azaz olyan módon, hogy hiteles maradjon. Ez a hitelesség már az előzően említett – kettős etikai késztetéshez tartozik. Ez egyfelől a saját azonosságának a megőrzését, illetve újrateremtését jelenti – ebbe beletartozónak érzem a történelmi témához és az e téma által sugallt tartalmakhoz való egyéni viszonyának, érzelmi-gondolati kötődésének a tisztázását. Másfelől – és ez teszi teljessé az erkölcsi késztetés kettősségét – a műnek hozzá kell járulnia egy közösség, méghozzá ez esetben egy gyermekközösség történelmi azonosságtudatának erősítéséhez, netán kialakításához. Bár egy kép gondolatisága hitelesen mindig festői eszközökön keresztül, látványélményként érvényesülhet, az elemzés során kényszerű módon most mégis szét kell választanunk e kettőt, és a mű gondolati vázával kell foglalkoznunk először, megvilágítva, milyen módon szolgálja ez az említett kettős történelmi azonosságtudat erősítését.

Szentgyörgyi az első pillanatban sztereotípiáknak tűnő motívumokat alkalmaz művén: Gizella és Szent István kettőse, az utóbbi mint állam- és egyházalapító, kezében templommakettel, fején a szent koronával; megkötözött pogány lázadók; Szent István latin kézjegyével díszített pajzs; román kori architektúrát idéző „háttérkulissza"; fehér ló. A ló az első pillanatban anakronizmusnak, kakukktojásként hat a Szent István-ábrázolások sorában. Mielőtt azonban ezt részletesen megvizsgálnánk, meg kell jegyeznem, hogy a sztereotípia sem föltétlenül „üres információ", hanem olyan, amely az errodálódó ismeretkör helyes információtartalmát állíthatja vissza, és ebben a folyamatban a sztereotípia új információtartalmat nyer.

Visszatérve a fehér ló motívumhoz és ennek kompozíciós elrendezéséhez, ez Szentgyörgyi István-ábrázolásának olyan egyéni ikonográfiai eleme, amelynek értelmezésével a történelmi téma jelentésének új gondolati távlatai bonthatók ki. Mert voltaképp mi is az a fehér ló? Talán a későbbi Szent László-monda középkori freskóábrázolásainak megelőlegezése? Esetleg Árpád fejedelem új hazát megváltó, rituális ajándék lova? Talán mindkettő motiválta a festőt, a fehér ló jelentésének azonban a leszűkítése lenne, ha az egyik vagy a másik feltételezést fogadnánk el. Egy összetett jelentésértelmezés érdekében nézzük meg a motívum kompozíciós elrendezését. A kép előterében, vízszintes sorban három fő motívum szerepel (most figyelmen kívül hagyjuk azt a tényt, hogy ezt az előteret a már említett monogramos pajzs és mellette egy imádkozó nőalak zárja le). A kép eszmei középpontjában találhatjuk Szent István figuráját, tőle balra Gizella királyné, jobbra a kompozíció szélén a fehér ló látható. Kikerülhetetlennek látszik e motívumsor olyan értelmezése: akár ha jobbról-balra múlt, jelen, jövő időrendbe állítjuk őket, akár ha térben próbáljuk elhelyezni: a ló szerepeltetése valamiképpen a magyarság ázsiai, nomád előéletére, az ázsiai gyökerekre utal, Gizella és István távolságtartó együvé tartozásában pedig a bajor Gizella – a fehér ló ellentéteként – az európaiságot jelképezi. Nem lehet véletlen belemagyarázás, hanem a kép kompozíciós fölépítésének törvényszerűsége sugallja, hogy a valódi történések Szent István és a fehér ló közötti képtérben zajlanak. A háttérből előbukkanó, kissé átlósan szerveződő figurák mozgása, erővonalai is ide irányulnak, mozgalmasságukkal is erősítve István alakjának központi szerepét.

Szentgyörgyi József ezen a pannóján olyan történelmi képet festett, amelyik nem akarja a nézővel narratív, epikus módon elhitetni a

Művészet 1990. 2.

1

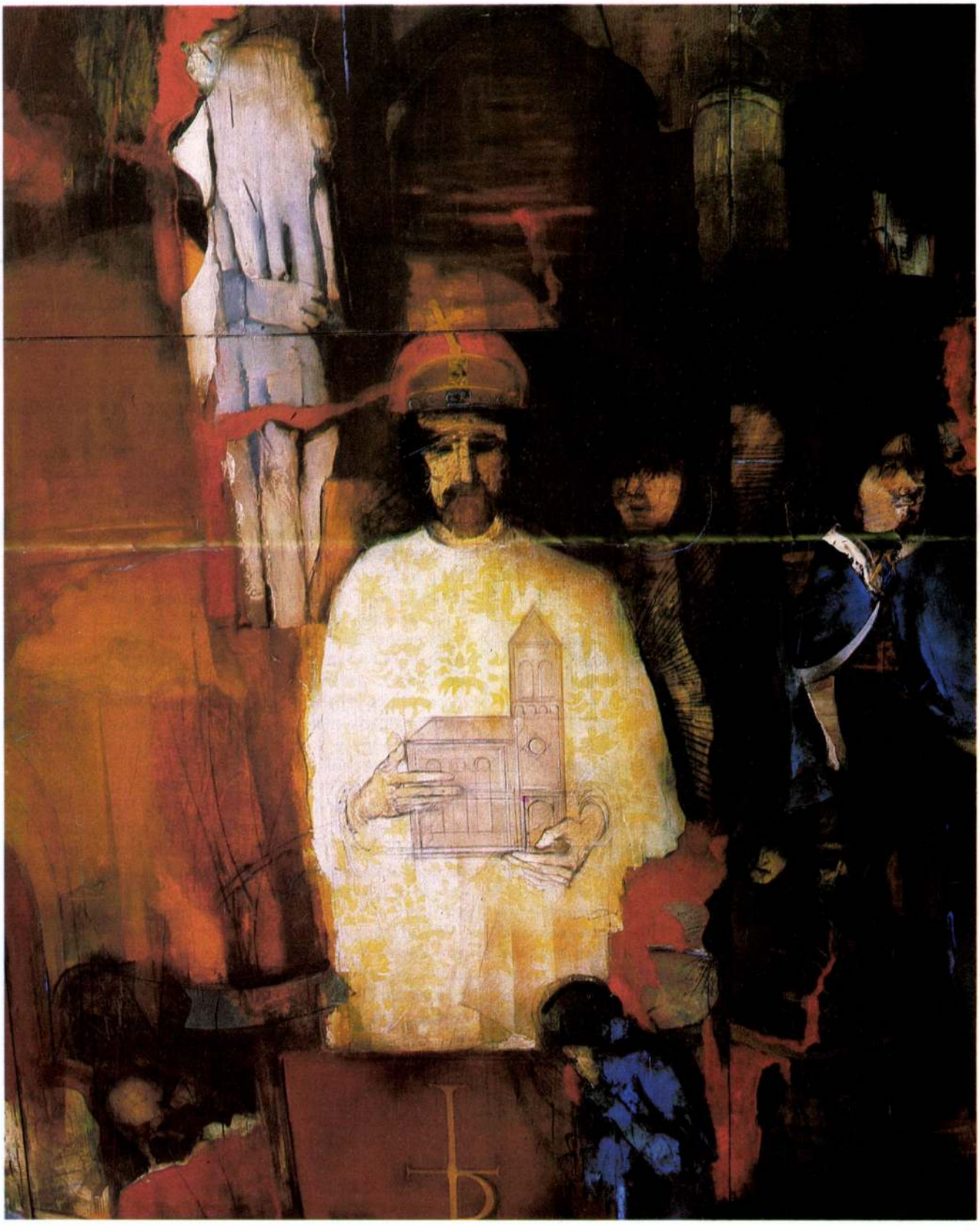

2

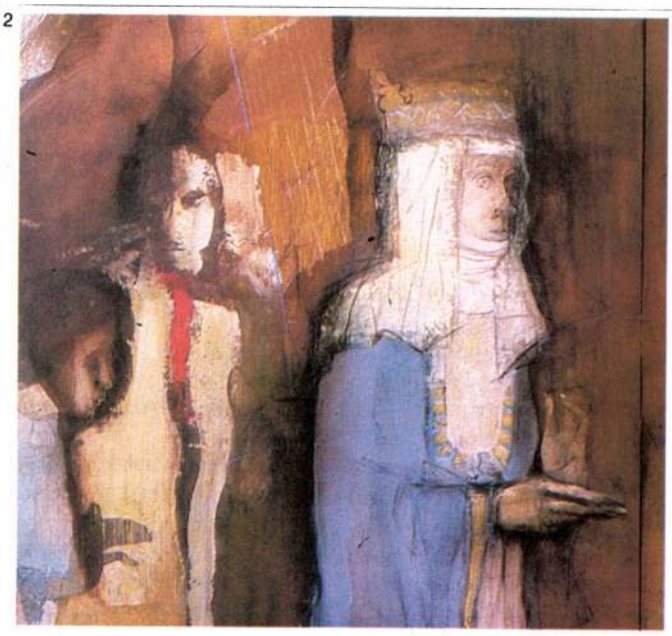

3

történések valódiságát. A művész által átírt, egyénített történelemről van szó, amely művészettörténeti tanulságokat, motívumokat és legszemélyesebb elemeket egyaránt felhasznál. Az emlékképszerű töredékességet jelzi a háttér architektúrája, a Szent István-figura mögötti kapuzat fölött lévő szobortöredék, amely István király egyetlen hitelesnek tudott portréját szuggerálja, valamint hogy az uralkodóan meleg színhatásra épülő kompozíció egészét, mintegy freskótöredéknek felfogva, meghatározóan hideg színkörnyezetben feszíti ki. És ezen a ponton feltétlenül szólnom kell – ha részletesen nem is elemzem – Szentgyörgyi kolorista teljesítményéről. Festői technikájában az olaj a meghatározó, mély tónusú, felragyogó színei ebbe az anyagba ágyazódva jelennek meg. A festő koloristaként is hiteles tudott maradni táblaképben megvalósított önmagához.

Rideg Gábor

4

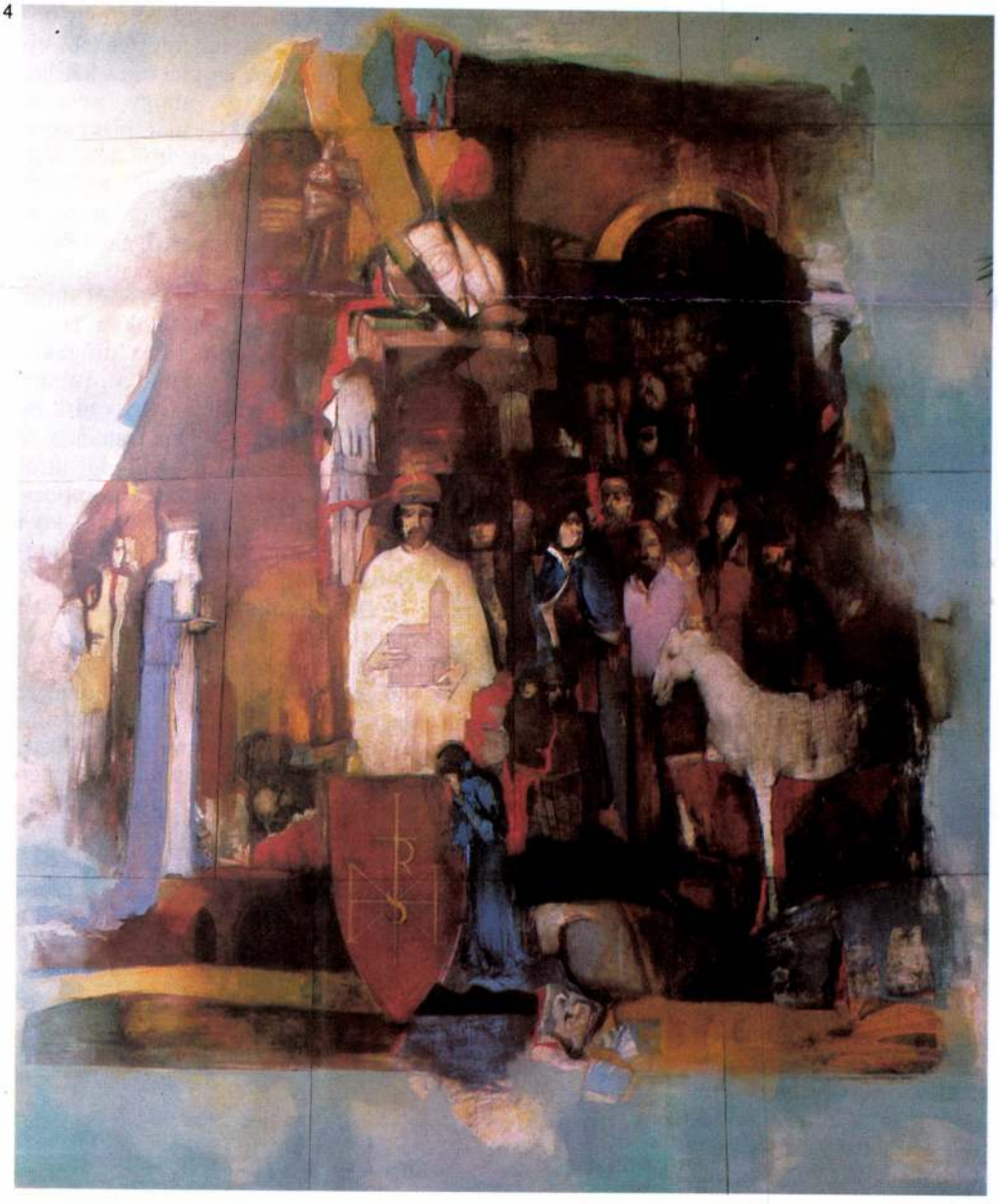

1–4 Szentgyörgyi József: Szent István, pannó, olaj, pasztell, 660 × 600 cm, 1989
(fotók Somfai István)

Öt lófejjel kezdődött...

Beszélgetés Haynal Rudolffal

– Milyen tanulmányokat folytattál? Hogy lettél ötvösművész?

– Miért érdekes, mit tanultam? Egyébként hagyjuk a művészt. Ötvös vagyok, rezet kalapálok, ez mesterség. Hogy a végeredmény művészet-e, azt mások döntik el, s legfőképpen az idő. Egyébként – ha szigorúan vesszük – autodidakta vagyok. 1942-ben születtem Pécsen, és népművelés–könyvtár szakon végeztem Szombathelyen. Mint népművelő, képzőművészeti kiállításokat rendeztem nyakra-főre. De amikor elmentem Magyarországról, már tudtam, ötvös leszek.

– Elhatároztad, ennyi volt az egész?

– 1971-ben mentem el, először Svájcba. Ott beálltam egy ötvösműhelybe dolgozni, mégpedig úgy, hogy azt mondtam: „Helló, ötvös vagyok Magyarországról." „Jó, ülj le – mondta a mester –, itt ez a lófej, kalapálj belőle estig ötöt." No, el tudod képzelni, hogy ültem ott. Odajött egy *Giuliano Battisti* nevű ötvös, és megmutatott egy lófejen minden fogást. Estig megvolt az öt darab. Ezt a Battistit én már előzőleg láttam ott a tévében, egy egészen fantasztikus produkcióval. Leültettek elé két embert, mire ő egyszerre, bal és jobb kézzel, mindkettőről rajzolt egy-egy portrét. Később aztán meghívott magához Rómába, és teljesen ingyen tanított fél évig. Ördöngös figura volt; az ősei hatszáz évre visszamenőleg ötvösök voltak.

– Mióta élsz Amerikában?

– 1976-tól. Amerikában számos interjút adtam, meg volt jó néhány tv-szereplésem, de egyszer sem kérdezték meg tőlem, hogy hol végeztem. Ott a munkád a diplomád. Az számít, mit csinálsz. Hogy honnan tudod, senkit se érdekel.

– Mennyiért lehet eladni egy autodidakta ötvös munkáit Amerikában?

– Harmincötezer dollár volt a legtöbb, amit egy munkámért kaptam. A kisebb munkák nyolcszáz dollár körül kezdődnek. Az ár attól függ, mennyi munka és mennyi idő kellett hozzá.

– Gyorsan dolgozol?

– Viszonylag gyorsan. Ezer dolog van a fejemben, és pillanatok alatt el tudok képzelni kompozíciókat. A fémmel különben nem lehet sokat töprengeni. Ott minden munkafolyamatnak szigorú rendje van. Ha ezt nem tartom be, elszakad az anyag, vagy megmerevedik, vagy nem olyan lesz, amilyet szerettem volna. A rezet pedig nem lehet javítani. Rézradír nincs.

– Mondj valamit a technikádról meg a felhasznált anyagokról.

– A technikám meglehetősen egyéni, mert az ötvösök általában elővésik a körvonalakat a rézre. Ezt úgy egyszerűsítettem le, hogy van egy nagy acélceruzám, és puszta kézzel, kalapács nélkül belehúzom a rézbe az elképzelt vonalat. Egy mérnök barátom kiszámította egyszer, hogy ennek az acélceruzának a hegyén nyolcvan tonna nyomás van. De ez így jó, mert jelentősen lerövidíti a munka idejét. Nem hiszek a szerszámarzenálban sem. Van négy-öt tucat pontozóm, különleges vésők, mintázók, egy tucat kalapácsom, aztán egy acéllemez, keménygumi és kész. A műhelyem belefér egy bőröndbe, ha úgy tetszik, elmegyek Tokióba, és két hét múlva – ahogy arrafelé mondják – már bizniszben vagyok. Lágyított réz alapanyagra dolgozom, különféle oxidok, színezőanyagok felhasználásával. Sőt elektrolitikus úton felvitt ezüstöt és foltaranyozást is alkalmazok egyes darabokon. Használok szintetikus drágaköveket is: gyémántot, rubint, smaragdot, zefírt, türkizt. Egyes részeken zománcozni is szoktam. Mindig attól függően, mi kell a kompozícióhoz. Például az *Időatya* című munkám zöld patinázott réz, helyenként arany berakással. Vannak benne négykarátos szintetikus gyémántok, rubinok, smaragdok. Van egy különleges lakkom, amivel a kész munkát bevonom. A lakkozás után már nem változik a kép árnyalata, az végleges állapot.

– Az Időatya – már megbocsáss – olyan, mintha egy Szász Endre-*festmény lenne rézből...*

– Valóban Szász-kép. Meg tetszett, megkértem Szász Endrét, hogy megcsinálhassam rézből. Egyébként tőle művészileg, emberileg is nagyon sokat tanultam. Úgy ismertem meg, hogy eljött egy kiállításomra Beverly Hills-ben, és mindjárt ott megrendelt tőlem egy kaput a házára. Előtte soha nem kalapáltam még akkora rezet. Ő biztatott, hogy meg tudom csinálni. Tulajdonképpen neki köszönhetem, hogy ma már nagyméretű kapukat és muráliákat csinálok.

– Úgy tudom, foglalkozol műkereskedelemmel is.

– Az csak hobbi. Órákon át kalapálok, utána jó kikapcsolódás képekkel foglalkozni. Jómagam műgyűjtő is vagyok, van *Dalim*, *Picassóm*, *Chagallom*, *Calderem*, Szász-képekből valóságos kis gyűjtemény. Szeretem *Gyémánt László*nak azt a portréját, melyet a feleségemről készített. Szenvedélyesen járkálok aukciókra, hagyatéki árverésekre, és adok-veszek. A műgyűjtés azért egyedülálló öröm, mert a falon lógó pénzedben gyönyörködhetsz, s ugyanúgy őrzi az értékét, mintha a bankban aranyrudakban volna. Van néhány régi bútordarabom, meg az állatbőröket is szeretem. Van többek közt jegesmedvém, zebrám, vaddisznóm. Ezek nem egyszerű lakásdíszek. Azért is kellenek, mert ha eljön egy megrendelő vagy gyűjtő a lakásomra, és látja, milyen környezetben élek,

1

Szentgyörgyi József, Munkácsy-díjas festő-grafikusművész 1.) Folytatás.
Lancz Sándor: Megdáma-alázattal. Mosjegyzések Szentgyörgyi József festészetéhez.

1 Szentgyörgyi József: Kötéltánc/Rope-dancing, olaj, pasztell, szén, vászon, 160 × 120 cm, 1987

Művészet, 1989, 3., 245-old.

határozták a látókört, távlatot nyitottak. A hetvenes évek elején gyors ütemben bomlott ki a neoavantgárd hulláma; s még ennek virágzása közben már több új irányzat kezdett bontakozni. Gyakori jelentkezése miatt a nyolcvanas évek elején-közepén úgy tűnt, hogy egy „heftig", izgatott, sokak által nemegyszer izgágának tartott csoportosulás válik a megújulás reprezentatív képviselőjévé. A pluralizmus jegyében megindult széles körű és mélyreható változásnak azonban ez a csoport csak egyik ága volt. E nemzedék közös élménye, hogy művésszé érésük idején gyűltek föl a válságjelenségek, s mondandójuk megformálására készülődve gyötrődve tapasztalták, hogy az a jövőkép, melyet gyerekként és diákként vázoltak eléjük, nem egyéb délibábnál: az értékvesztés bénítóan hatott rájuk. Mi maradt hát számukra kapaszkodóul? A személyiség jegyeinek, a nemzeti azonosságtudatnak a keresése – szellemileg és formailag egyaránt kapcsolódniuk kellett a hazai hagyományokhoz. Ennek az új nemzedéknek kiemelkedő személyisége *Szentgyörgyi József*.

A Művészet 1985/8. számában *Krunák Emese* írt tanulmányt Szentgyörgyi József festészetéről. Ez engem most felment attól, hogy egyes képek elemzésébe merüljek. *A színek bűvöletében* című cikkben kifejti, hogy „Szentgyörgyi célja festői értékek létrehozása". Úgy érzem, itt alapvető félreértésről van szó. Jóllehet Szentgyörgyi festészetének alapeleme a szín, s mint alkotó művész – nem csupán ő, de minden festő – festői értékek létrehozására törekszik, célja a humanizmus felmutatása, s megejtően szép színei ehhez szolgálnak eszközül. Ennek a humánumnak a jelképe festészetében a kereszt, a Keresztrefeszített – s ebben is a hagyomány vállalása jellemzi művészetét. „A vallásos hasonlat – írja *Körner Éva* – mint szociális és lélektani szimbólum jellegzetes sajátja a középeurópai művészetnek... A modern magyar művészet ezúttal is a német szellemi rokonának bizonyult a hasonló történelmi és szellemi előfeltételek következtében: a szociális helyzet kiélezettségében, de a jelenségek mögött rejlő valóságok misztikus értelmezésében is." Körner ezt a húszas évek elejének művészetéről írta, de érvényes a mára is. Ez a mítosz, melyet a nép közös emlékekben élő erkölcsi világának forrása táplál, alkalmazáskor nem „interpretálja" a jelent. Benne a művész olyan általános, képszerűen megragadható erkölcsi összeütközést választ ki, mely a jelenben – éppen a mítosz közkincsanyaga alapján – nézőiben újra átélhetővé válik. Ennek oka, hogy ez a mítosz, követve a történelem folyamatát, tartalmi változásaival alkalmas arra, hogy általános etikai tartalmakat egy-egy szűkebb időszakra érvényesen meghatározzon. Ezt látjuk már az 1978-ban festett *Ikonfestő*n csakúgy, mint a *Jelenet*en (1982), majd a *Cím nélkül* (1985–88) változatain.

Ebből logikusan következne a téma fontossága Szentgyörgyi festészetében. Ennek azonban ellentmond a képek címadásában mutatko-

The wave of the neo-avantgarde unfolded fast in the early 1970s: while it flourished several new tendencies emerged. Owing to its frequent appearance it seemed in the early and mid—1980s that a group considered "vehement", even excited and cantankerous by many, would become the representatives of renewal. However, it proved to be only one branch of the extensive and deep-going changes started in the sign of pluralism. The common experience of this generation has been the accumulation of the crisis-phenomena just in the period when they matured to artists, and when they prepared to formulate their message they had to face the painful experience that the picture of the future outlined to them in their childhood and formative years was only a mirage: this loss of value paralyzed them. To what could they hold on? The search for the characteristics of personality, for the awareness of national identity—they had to link themselves to domestic traditions both in spirit and form. *József Szentgyörgyi* is an outstanding figure of this new generation.

In No. 8/1985 of Művészet *Emese Krunák* published a study on the painting of József Szentgyörgyi, so I must not give a detailed analysis of individual pictures now. In the article entitled *Under the spell of colours* the author wrote that "Szentgyörgyi's aim was to create pictorial values". I feel that this is a fundamental misunderstanding. Although the basic element of Szentgyörgyi's art is colour and—like every painter—he tries to create pictorial values, his true aim is to show up universal human values, and his enchantingly beautiful colours are the means serving this aim. The symbol of this humanity is the cross, the Crucified in his painting —and in this too, he ties himself to tradition. "The religious image—wrote *Éva Körner*—as a social and psychological symbol is characteristic in Central-European art... This time too modern Hungarian art proved to be a spiritual relative of German art owing to the similarity of their historical and spiritual prerequisites: in the strained social situation and also in the mystical interpretation of the realities behind phenomena." Körner has written these lines about the art of the early 1920s but they apply also to the present. This myth nourished by the ethical world surviving in the collective memories of the people does not "interpret" the present. The artist selects from it a general, pictorially graspable ethical conflict which can be experienced by the spectators also in the present because the myth is common property. The reason is that this myth, following the process of history, through changing its contents is able to determine general ethical contents for one or another short period. We have seen this on the *Icon painter* painted in 1978 or on *Scene* (1982) or in the variations fo *Without title* (1985–88).

The rational conclusion would be that the theme is very important in the paintings of Szentgyörgyi but the indecision in giving them

Szentgyörgyi József, Munkácsy-díjas festő-grafikusművész 25. Folytatás.
Láncz Sándor: Megalázva-alázattal. Megjegyzések Szentgyörgyi József festészetéhez.

2. „Házioltár", olaj, pasztell, vászon,
110×90 cm, 1987. / repr.

2 Szentgyörgyi József:
Házioltár/House Altar,
olaj, pasztell, vászon,
110 × 90 cm, 1987

Művészet, 1989., 3., 27-old.

Szentgyörgyi József, Munkácsy-díjas festő-grafikusművész.
Feledy Balázs: Egy individualista festő, Kovács Tamás Vilmos.

Kovács Tamás Vilmos színkezelésében extatikus jelenetei eszünkbe juttathatják Kondor Béla képeit, de ugyanakkor Szentgyörgyi József pikturáját is.

Művészet, 1989., okt., 34-old.

Szentgyörgyi József, Munkácsy-díjas festő-galkusművész
Láner Sándor: Megalázva-alázattal. Megjegyzések Szentgyörgyi József festészetéhez.

3) Folytatás (vége).

Művészet, 1989., 3., 28-old.

3 Szentgyörgyi József:
Lehajtott fejjel/
With bent Head,
olaj, pasztell, vászon,
70 × 70 cm,
1985–88
(fotók Tahin Gyula)

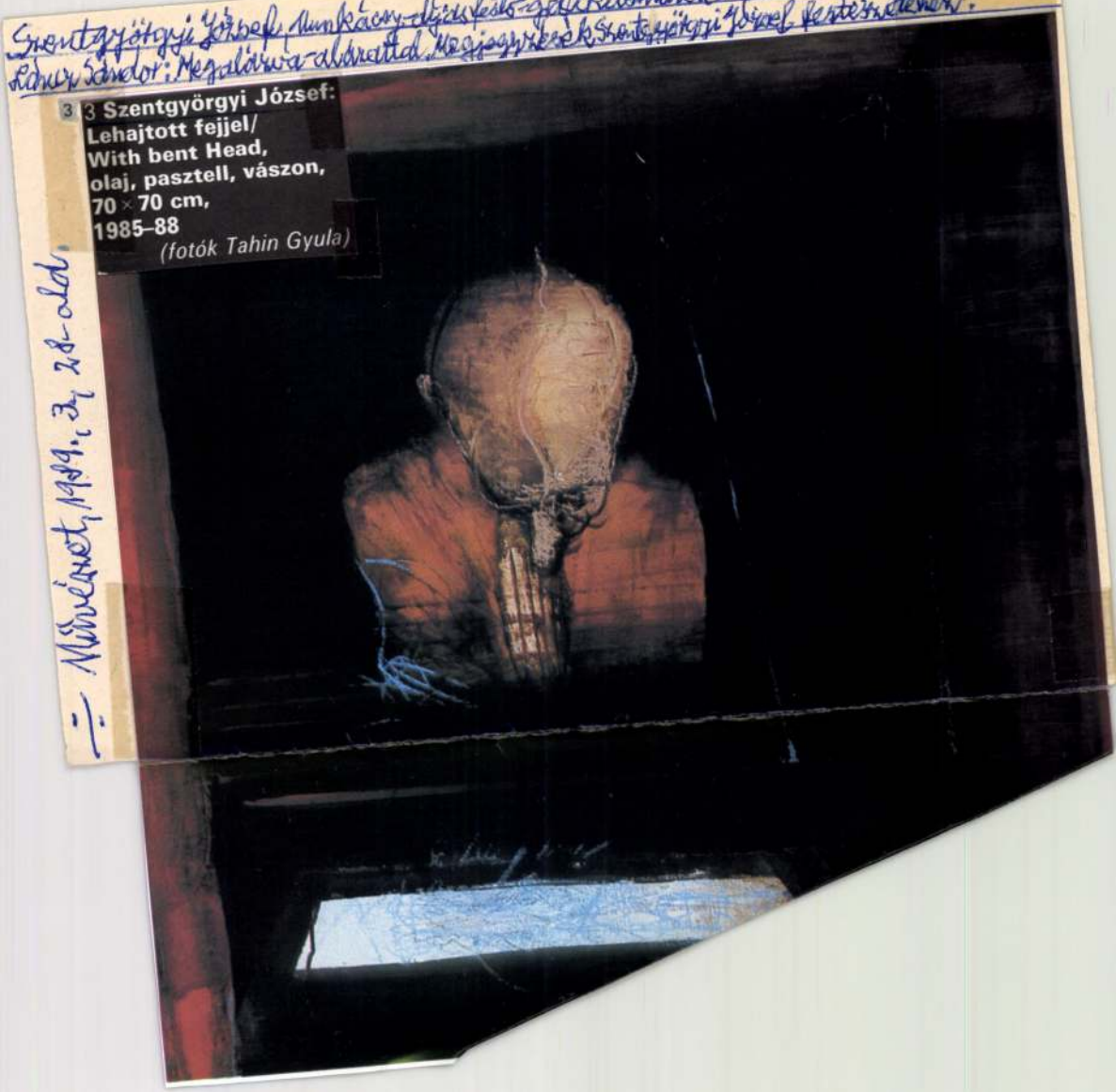

Szentgyörgyi József, Munkácsy-díjas festő-grafikusművész

Pálosi Judit: Munkácsy-díj után, Kiss György műtermében.

„Amikor végeztem, 1971-ben, semmi munkalehetőségem nem volt, lakásom sem. A Fiatal Művészek Stúdiójának könyomóműhelyében munkahelyet is, jó társaságot is találtam – ott dolgozott Szentgyörgyi József és Baranyai András – és a litográfia technikája festői világomnak annyira megfelelő volt." – mondja Kiss György.

Művészet, 1989., január, 38–39-old.

Szentgyörgyi József

festőművén.

Realista tévei a Nemzeti Galériában.
„Művének az üzemekben."

Tasnádi Attila
cikke

Nagymaros
1980 dec. 12.

SZENTGYÖRGYI József építész

Halálozás: Szentgyörgyi Józsefné Kertész Ada fájdalommal tudatja, hogy férje, **SZENTGYÖRGYI JÓZSEF** építészmérnök munkás életének 93., boldog házasságának 61. évében 1993. január 11-én csendesen elhunyt. Hamvasztás utáni beszentelését a római katolikus anyaszentegyház szertartása szerint 1993. január 27-én, szerdán 9 óra 30-kor tartjuk a Farkasréti temetőben. Lelki üdvéért az engesztelő szentmise-áldozatot a Margit körúti ferences plébániatemplomban 1993. január 30-án 9 órakor mutatjuk be. (X)

M. Nemet
1993 jan. 30.

állapítani, hogy a kiállított művek legtöbbje határozottan konzervatív szellemiségű, és nemigen lép túl az adott művész más technikájú műveinek akvarell-adaptációján. Az anekdotikus akvarellek a festészet és a grafika határán jönnek létre, egy részük teljesen tradícionálisan a látvány érzelmi feldúsításával (*Kisbonthy Jenő*), másoknál a technikát az impresszionisztikus hatás fokozására használva (*Meggyes László*), és megint másoknál a szürrealisztikus kollázstechnikát vegyítve az „úsztatott" akvarellrészletekkel (*Vizi Tihamér, Herczeg István*). A leggyakoribb mégis a gesztus-szerű expresszivitás és a figurativitás ötvözése (*Kéri László, Szentgyörgyi József*). Egy műcsoportból itt a kiállításon kivált *Végh András Három grácia* című sorozata, mivel ezeknél nem a gesztusokból sejlik elő a figura, hanem azok életrekeltéséhez még a montázs technikáját is alkalmazza a művész. Valódi montázs és a tárlat emlékezetes műve volt még *Ujházi Péter* alkotása is. Meglepő, hogy az Ujházi-művek értékét a díjalapítók ezúttal nem ismerték fel.

SZENTGYÖRGYI József Palócföld, 1989.2.sz.

otthon

nyakamra
hideg símul régi festmények
kékje zománcos bőrű merev ujj érinti
az előtérben míg a liftre várok
mélyvonóval a mennybe
s amikor e képek egyik terebély
törzse kinyílik beivódom
halkan a szálkák rostok közé
az élet csendje közös
nyelvünk van lett
a vagyunk

Szentgyörgyi József

Béla

VARGA IMRE

Tavaszi szonett

Amikor lángot vet a Fehér Kos,
a víz alatt fölvillannak csontjaink,
s minden ami bennünk rejtett és titkos
volt – fényben áll. Elindul nagy mancsain

Medve és Sakál. Majomként futkos
bőrünk alatt a bűntudat s arra int,
hogy forduljunk vissza önmagunkhoz,
s hagyjuk csak szerveinket sorba mind

figyelni, hallgatni s válaszolni
füveknek, köveknek, madaraknak;
kinyílni zöld erővel a Napnak.

A vadak is csöndben elballagnak.
Új képek nyílnak a reggel halmain.
Gyerekség, de jó a térbe lógni.

Időnkről

a tegnap is holnap volt tegnapelőtt,
a holnap is múlt lesz, ha elérted,
a múltadban most éld át a jövőt,
s a leszben, ami volt is megébred

ne arra figyelj, amit *még* s *már* nem látsz
érezd a földet talpad alatt,
s újra épülhet a bensődben Hellász,
de az űrben nem fogsz madarat

ami volt már hajdan, nem pusztulhat el,
ami most nincs, az nem is volt sosem,
világunk végén mosolygó totem

Szavainkban ásvány, növény s állat el-
múlt időnkről tündöklik-nő-vakog
s fénylik tágul végül eggyé a sok

1021

1984. X. 31. Televizió 2. 21,30 Áné

TV Hiradó 2.

- Hét festő, nem sokkal elhagyva az emberélet felét, arra szövetkezik, hogy nemcsak önálló kiállitáson mutatkozik be, hanem együtt, nem egymáshoz tapadva, de egymás művészi törekvését és emberi látásmódját vállalva közösen állit ki. A holnap nyiló Midiaturák cimü kiállitás harmadik jelentkezésük a Vörösmarty téri Csontváry-toromból. Közepes nagyságu képek - igy jellemzik az önkényesen midiaturáknak nevezett alkotásokat. Két kamarakiállitás egy nagy toromban. Igy is fogalmazhatnánk, hiszen Szentgyörgyi József, Topor András, M. Novák András, Szabados János, Volgl Molnár Zoltán, Dráda Tibor és Leitner Sándor önálló kiválasztott toromocskákban mutat be néhány festményt. Hétféle festői világ, hétféle törekvés, mégis ugy hivják őket, vagy inkább ők magukat, hogy a fonyódi iskola. Ami azonban nem a renoszánsz kor festőiskoláinak leszármazottja, nem takar közös alkotómühelyt, hanem nyári, balatoni pihenések, együttgondolkodások emlékét idézi inkább. Kiállitásuk novembor 10-ig látogatható a Csontváry-toromban.

Szentgyörgyi József
festőművész

M. Hírlap 1992. január 3. 13

Festmények az adventi koszorú alatt

Budapesten a Békásmegyeri Közösségi Ház felé, az aranyvasárnapi kiállítási megnyitóra igyekvő „nagyérdemű" talpa alatt csikorgó hó, a fehér karácsony ígérete, a korán ránk szakadó estében a környező toronyházak ablakaiban csillogó fények különös, ünnepi hangulatot sugározva már a terembe lépés előtt ráhangolták az érkezőket a művészi élmény befogadására.

A terem, ahol december 22-én négy festő kiállítását megnyitották, amolyan sok célú színházterem, amelyik egyaránt otthont nyújt a szombat esti diszkóknak és a vasárnap délelőtti istentiszteleteknek. Ez a szála nem igazán alkalmas képzőművészeti bemutatók számára, mégis itt rendezték az utóbbi időszak egyik legnagyobb közönségsikerű kiállítását. Októberben egy csupán három napig nyitva tartó festménybemutatót, amelyen Tenk László német kiállítási körútra utazó képei szerepeltek, a három nap alatt ezerötszázan nézték meg.

Most valamivel több idejük volt a látogatóknak, hiszen Juhász Sándor, Lóránt János, Szentgyörgyi József és Tóth Ernő kiállítását az év végéig tekinthették meg.

Már a megnyitón kiderült, amelyen dr. Supka Magdolna művészettörténész osztotta meg gondolatait a megjelentekkel, hogy ezen a helyen a művek ezúttal sem fognak a kiállítótermek arisztokratikus, ám sértett magányosságába visszahúzódni, hanem közszemlére kitéve magukat, a kölcsönös megszólítottság helyzetében párbeszédet kezdenek a nézőkkel.

Mind a négy festő képei alkalmasak ilyen párbeszédre, mert a formai, stiláris különbözőségek ellenére a lényeg, a jelentésesség költőisége közös bennük. Ez az álomlátó költészet — Supka Magdolna megfogalmazásával élve ez ugyanis négy olyan festő kiállítása, akik még képesek és akarnak is álmodni — más és más felhangokkal, hangszerelésben materializálódik képpé, az emberközpontú szemlélet azonban közös.

Lóránt János a természet apró részleteiből és e részletekben rejlő kis csodákból építi fel a maga új univerzumát. Festészetében megőrződött a természetközeliség átszellemültsége, az a fajta, kissé meghatódott alázat és visszafogott szemérmesség, amellyel motívumait korábban képpé formálta, ám ezekből a motívumokból most általánosabb érvényű jelentéssel bíró műveket épít fel viszonylag kis méretű képeiben is. Többszöri próbálkozás után a barnák, zöldek, szürkék visszafogott kolorizmusából most anélkül lép ki, lesz színesebb, hogy tarkává válna.

A színek meghatározók Szentgyörgyi József mágikus, kissé misztikus festészetében is. Szentgyörgyi az egyik legjobb magyar kolorista napjaink művészetében. A figurativitás végső határáig elmerészkedő kompozícióiban szüntelenül az emberi lét nagy kérdései foglalkoztatják, az élet és a halál játékait faggató absztrahálás ellenére azonban jelképrendszerében kulcsszerepet tölt be a figura — úgy is, mint a misztérium titokzatos tárgya. Most bemutatott képei alapján ez a figura lehet a bohócok és bolondok felvonulásának szereplője, a halál angyala vagy szárnyaszegett Ikarosz és a megváltás keresztre feszített hordozója. Szentgyörgyi képeit nem utolsósorban a színek és a formák érzékletes expresszivitása teszi, jó értelemben hatásosakká.

Ez az expresszivitás munkálkodik Juhász Sándor festményeiben is. Juhász színei kissé visszafogottabbak, formái a belső látásmód szenvedélyessége következtében torzultak. Négyük közül minden bizonnyal ő hagyományos értelemben véve a leginkább expresszionista festő, bár a kifejezés belső indulata mindnyájukra jellemző. Juhász közel egykorú kiállító társaival, róla mégis kevesebbet tudunk. Hosszabb visszavonultság (belső emigráció vagy lassú töltekezés?) után 1985-től szerepel rendszeresebben kiállításokon. Az idén elsősorban a vásárhelyi Őszi Tárlaton figyelhettünk fel munkáira.

Juhásszal ellentétben az elmúlt években sokszor szereplő, sikeres művész Tóth Ernő. Az ő költészete groteszk hangszerelésben szólal meg. Ám ne feledjük, korunk maszkabáljában a groteszk nem utolsósorban a líra védekező álöltözete. Talán ennek a vélekedésnek lehetne illusztrációja és a groteszk líraiságának szimbóluma Tóth Ernő Álomvadász című festménye, amelyen egy különös meseország tájain mindannyian bakkecskeként ugrándozó álmait kergethetjük.

Hiszek abban, hogy a művészet, e században hosszan kanyargó külön utak után, ismét életünk részévé lehet. E vélekedésemben erősít meg ez az aranyvasárnap megnyitott kiállítás is. Nehéz eldönteni, hogy a Karácsonyra feldíszített terem adventi koszorúja alatt ki kapta a nagyobb ajándékot, a nézők-e, vagy a közönség érdeklődésétől megtisztelt művészek.

• Rideg Gábor

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata pályázatot hirdet az önkormányzat egészségügyi alapellátó hálózatának igazgató-főorvosi állására.

Képesítési feltétel: szakorvosi képesítés, klinikai vagy társadalomorvostan szakvizsga, legalább 5 éves, a

A Prolitera Alapítvány és a Cserépfalvi Könyvkiadó pályázatot ír ki szinopszis írására az alábbi témákban:

1. Őrültek a trónon
2. Miért törnek ki a háborúk?

A szinopszis terjedelme maximum 5 gépelt oldal, magyar és angol nyelven.

A beküldés határideje:
1992. február 15.
Cím: Cserépfalvi Kft.,
1037 Bp. Pf. 437.

Megjelenési lehetőséget biztosít műveiknek, és a könyveket olyan áron kínálja (49 Ft), amennyiért a vásárló még épp megkockáztatja

1985-ben, a könyvben is sz
Vitellius című pedig nemré
játszották Pécsett, Vincze
rendezésében.

Folyóiratszen

Jel-Kép-es egy

Lassan már hírértéke sem lesz — egy szomorú bejelentésnek: újabb, a kulturális és tudományos élet valamely területét „lefedő" folyóirat dőlt ki a sorból...

Most éppen a Jel—Kép, a volt Magyar Közvéleménykutató Intézet lapja jutott erre a sorsra, és hírértéke valóban nemcsak e ténynek van. Sokkal inkább annak, hogy valóban kitűnőre sikeredett az összevont búcsúzó szám.

Több olyan írás is helyet kapott benne, amely méltán tarthat számot a Jel—Kép — valószínűleg sajnálatosan kis számú — olvasóinál többek érdeklődésére. Olyan szociológiai, médiapszichológiai tanulmányok találhatók ebben a számban, amelyeknek — mi bérből és fizetésből élő, tévénéző polgárok — mindannyian alanyai vagyunk.

Lehmann Hedvig és Szemerszki Mariann például arra keresték a választ, hogy a gyorsan romló gazdasági feltételek között az emberek milyen kiutakat látnak, milyen lépéseket tesznek életszínvonaluk szinten tartása, esetleg javítása érdekében. A rengeteg közérthető táblázattal tűzdelt írás különös figyelmet szentel vállalkozás és egyén és társadalom viszonyának. Ugyanakkor a reprezentatív közvéleménykutatási minták — a változások tük — arra is választ keresnek, mi lakosság közhangulata, mily ítéljük saját jövőnket és az elkövetkező éveit.

A szerzők szerint az elmú év alatt több mint kétszeresé azoknak a száma, akik súly látják az ország helyzetét, de záteszik: az idei mérési a nyilvánvalóan sokkal inkább rözik a valóságot. A korább szonylagos optimizmus legi a bajok elhallgatásával, a val formációk hiányával magyar tó. A felmérés szerint a gazd bajok tartósságának megítélé még némi optimizmus is mut zik. 1988-hoz képest mára csökkent azok száma, akik nehézségekkel számolnak. A zők szerint különösen a fia gondolják úgy, hogy az o problémáit rövid idő alatt m het oldani. Az optimizmus p relatív, hiszen az emberek kilenc évre teszik a válságból kilábalás időtartamát, s még is öt évre becsülik ezt, akik „ úton megoldhatónak" ítélik a lémákat...

Legyen valaki bármilyen ni, nagyon okos vagy megg hullámhegyen vagy hullámv ben lévő demagóg, amint a t

Kanfölény

Elakadt reformok a rádióban címmel közöltünk interjút Mihancsik Zsófiával (december 19.) Erre reagált Stefka István (december 30.). Cikkére Eörsi István küldött véleményt.

Nem kívánok érdemben hozzászólni a vitához, mely Mihancsik Zsófia és Stefka István

rekvéseit támogatom. És nem válogatás nélkül." Nem értem persze, hogy a pozitív törekvéseket miért nem válogatás nélkül támogatja,

A
nöks
szen
nek«
Sánd
harci

SZENTGYÖRGYI József fest.

Megalázva – alázattal

Megjegyzések Szentgyörgyi József festészetéhez
Remarks on the painting of József Szentgyörgyi

Humiliated—in all humility

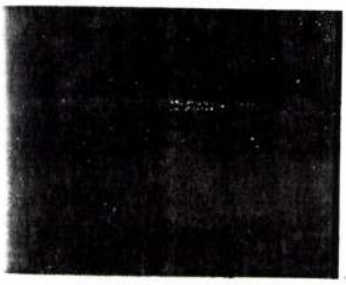

„Hol zsarnokság van,
ott zsarnokság van
[...]
hol zsarnokság van, ott van
jelenvalóan
mindenekben,"

(Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról – részletek)

Egész világunk művészete változófélben van; az új könyörtelenül tekint vissza a régire. Ezt bizonyítja – sok más írás mellett – *Suzi Gablik* tanulmánykötete is, mely első ízben 1984-ben Londonban látott napvilágot, s azóta több kiadást is megért. A *Has modernism failed?* (Kudarcot vallott-e a modernizmus?) azt fejtegeti, hogy a modernizmus a kezdeteitől fogva átértelmezésre szorul. Több okot sorol fel állításának bizonyítására. Ezek közül az egyik – s a szerző szerint a legfontosabb – az a kizárólagosság, amellyel a korábbi avantgárd és modernista irányzatok (mindegyik abszolutizálva önnön vívmányait) jelentkeztek, magukkal hordozva egyfajta ideologikummal együtt járó univerzalizálhatósági törekvést. Ebből fakadt, hogy képviselőik „igehirdetővé" váltak, egy (vagy legföljebb csak néhány) minta szerint ítéltek a jelen művei felett. Mindebből arra a következtetésre jut, hogy lázadás és szabadság nem elegendők: a modernizmus túl messze ment a szélsőséges egyéni jelleg és a bomlasztó viszonylagosság irányában. S megszívlelendő tanulságként azzal zárja könyvét, hogy nem tehetünk mást, mint hogy visszatérünk a hagyományhoz, mely bölcsességre int bennünket; a modernizmus végső tanulságaként pedig azt kell levonnunk, hogy termékeny feszültséget kell teremtenünk a szabadság és az önmegtartóztatás között.

A magyar képzőművészet útját vizsgálva, ezek a gondolatok igen találóak. Az utolsó két évtizedben gyökeresen átalakult hazánk képzőművészete. Ennek sok oka volt: az egyik legfontosabb, hogy a hetvenes évek új valóságszerkezete sokkot idézett elő, s ezt még fokozta az „irányműveknek", sőt irányt jelző egyéniségeknek a hiánya, amelyek és akik korábban meg-

"Where tyranny is,
there tyranny is
[...]
where tyranny is,
there it is omnipresent
in all things,"

(Gyula Illyés: One sentence on tyranny—details, translated by Klara Lashley)

Art is in the process of change everywhere in the world: the new looks back on the old without mercy. Among many other writings, this is proven also by *Suzi Gablik's* book of essays published for the first time in 1984 in London and republished several times since. *Has modernism failed* discusses that modernism needed reinterpretation right from the beginning. The author lists several reasons for proving her statement; one of them—the most important, in her opinion—is the exclusiveness with which the earlier avantgarde and modernist trends have announced themselves, absolutizing their own achievements and carrying in themselves a tendency to universalization implied by a kind of ideology. Consequently their representatives became "preachers" who judged contemporary works only on the basis of one (or a few) patterns. The author draws the consequence that rebellion and freedom are not enough: modernism has gone too far in the direction of extreme individualism and disintegrating relativism. The book closes with the lesson worth considering that we cannot do anything else than return to tradition teaching us wisdom: and the final conclusion of modernism should be that we must create fertile tensions between freedom and self-restraint.

These thoughts are very pertinent if we examine the course of Hungarian art. In the last two decades there has been a radical change owing to many reasons: one of the most important being that the new reality-structure of the 1970s has produced a shock increased by the absence of "trend-setting" works, resp. trend-signalling personalities which and who, in the past, had determined the horizon and opened perspectives.

SZENTGYÖRGYI József
n. 1983/3

határozták a látókört, távlatot nyitottak. A hetvenes évek elején gyors ütemben bomlott ki a neoavantgárd hulláma; s még ennek virágzása közben már több új irányzat kezdett bontakozni. Gyakori jelentkezése miatt a nyolcvanas évek elején-közepén úgy tűnt, hogy egy „heftig", izgatott, sokak által nemegyszer izgágának tartott csoportosulás válik a megújulás reprezentatív képviselőjévé. A pluralizmus jegyében megindult széles körű és mélyreható változásnak azonban ez a csoport csak egyik ága volt. E nemzedék közös élménye, hogy művésszé érésük idején gyűltek föl a válságjelenségek, s mondandójuk megformálására készülődve gyötrődve tapasztalták, hogy az a jövőkép, melyet gyerekként és diákként vázoltak eléjük, nem egyéb délibábnál: az értékvesztés bénítóan hatott rájuk. Mi maradt hát számukra kapaszkodóul? A személyiség jegyeinek, a nemzeti azonosságtudatnak a keresése – szellemileg és formailag egyaránt kapcsolódniuk kellett a hazai hagyományokhoz. Ennek az új nemzedéknek kiemelkedő személyisége *Szentgyörgyi József*.

A Művészet 1985/8. számában *Krunák Emese* írt tanulmányt Szentgyörgyi József festészetéről. Ez engem most felment attól, hogy egyes képek elemzésébe merüljek. *A színek bűvöletében* című cikkben kifejti, hogy „Szentgyörgyi célja festői értékek létrehozása". Úgy érzem, itt alapvető félreértésről van szó. Jóllehet Szentgyörgyi festészetének alapeleme a szín, s mint alkotó művész – nem csupán ő, de minden festő – festői értékek létrehozására törekszik, célja a humanizmus felmutatása, s megejtően szép színei ehhez szolgálnak eszközül. Ennek a humánumnak a jelképe festészetében a kereszt, a Keresztrefeszített – s ebben is a hagyomány vállalása jellemzi művészetét. „A vallásos hasonlat – írja *Körner Éva* – mint szociális és lélektani szimbólum jellegzetes sajátja a középeurópai művészetnek... A modern magyar művészet ezúttal is a német szellemi rokonának bizonyult a hasonló történelmi és szellemi előfeltételek következtében: a szociális helyzet kiélezettségében, de a jelenségek mögött rejlő valóságok misztikus értelmezésében is." Körner ezt a húszas évek elejének művészetéről írta, de érvényes a mára is. Ez a mítosz, melyet a nép közös emlékekben élő erkölcsi világának forrása táplál, alkalmazáskor nem „interpretálja" a jelent. Benne a művész olyan általános, képszerűen megragadható erkölcsi összeütközést választ ki, mely a jelenben – éppen a mítosz közkincsanyaga alapján – nézőiben újra átélhetővé válik. Ennek oka, hogy ez a mítosz, követve a történelem folyamatát, tartalmi változásaival alkalmas arra, hogy általános etikai tartalmakat egy-egy szűkebb időszakra érvényesen meghatározzon. Ezt látjuk már az 1978-ban festett *Ikonfestő*n csakúgy, mint a *Jelenet*en (1982), majd a *Cím nélkül* (1985–88) változatain.

Ebből logikusan következne a téma fontossága Szentgyörgyi festészetében. Ennek azonban ellentmond a képek címadásában mutatko-

The wave of the neo-avantgarde unfolded fast in the early 1970s: while it flourished several new tendencies emerged. Owing to its frequent appearance it seemed in the early and mid—1980s that a group considered "vehement", even excited and cantankerous by many, would become the representatives of renewal. However, it proved to be only one branch of the extensive and deep-going changes started in the sign of pluralism. The common experience of this generation has been the accumulation of the crisis-phenomena just in the period when they matured to artists, and when they prepared to formulate their message they had to face the painful experience that the picture of the future outlined to them in their childhood and formative years was only a mirage: this loss of value paralyzed them. To what could they hold on? The search for the characteristics of personality, for the awareness of national identity—they had to link themselves to domestic traditions both in spirit and form. *József Szentgyörgyi* is an outstanding figure of this new generation.

In No. 8/1985 of Művészet *Emese Krunák* published a study on the painting of József Szentgyörgyi, so I must not give a detailed analysis of individual pictures now. In the article entitled *Under the spell of colours* the author wrote that "Szentgyörgyi's aim was to create pictorial values". I feel that this is a fundamental misunderstanding. Although the basic element of Szentgyörgyi's art is colour and—like every painter—he tries to create pictorial values, his true aim is to show up universal human values, and his enchantingly beautiful colours are the means serving this aim. The symbol of this humanity is the cross, the Crucified in his painting —and in this too, he ties himself to tradition. "The religious image—wrote *Éva Körner*—as a social and psychological symbol is characteristic in Central-European art... This time too modern Hungarian art proved to be a spiritual relative of German art owing to the similarity of their historical and spiritual prerequisites: in the strained social situation and also in the mystical interpretation of the realities behind phenomena." Körner has written these lines about the art of the early 1920s but they apply also to the present. This myth nourished by the ethical world surviving in the collective memories of the people does not "interpret" the present. The artist selects from it a general, pictorially graspable ethical conflict which can be experienced by the spectators also in the present because the myth is common property. The reason is that this myth, following the process of history, through changing its contents is able to determine general ethical contents for one or another short period. We have seen this on the *Icon painter* painted in 1978 or on *Scene* (1982) or in the variations fo *Without title* (1985–88).

The rational conclusion would be that the theme is very important in the paintings of Szentgyörgyi but the indecision in giving them

1 Szentgyörgyi József: Kötéltánc/Rope-dancing, olaj, pasztell, szén, vászon, 160 × 120 cm, 1987
2 Szentgyörgyi József: Házioltár/House Altar, olaj, pasztell, vászon, 110 × 90 cm, 1987

2

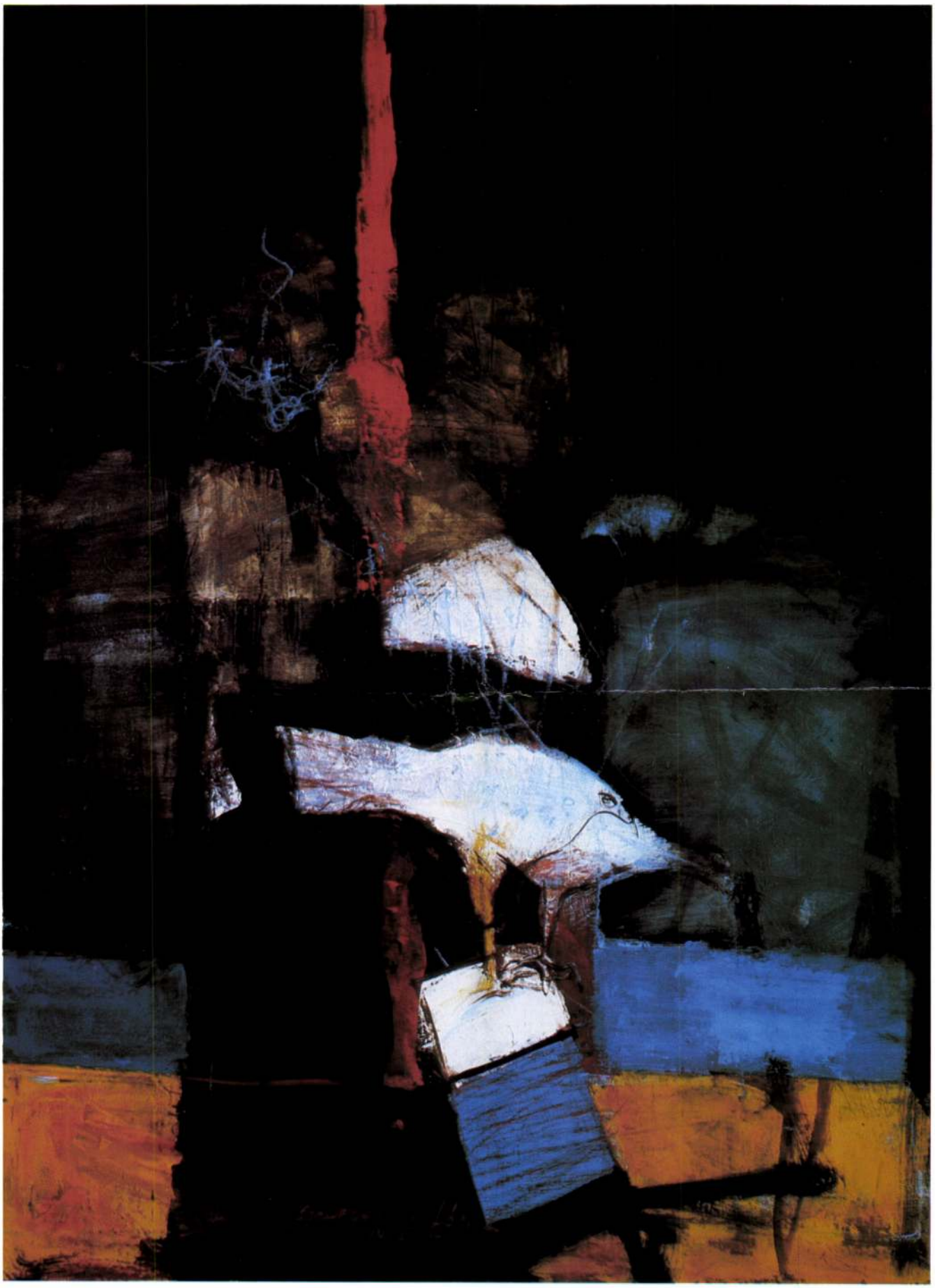

zó határozatlanság, utólagos elnevezésük. Az alkotások sokkal inkább az időbeli elkülöníthetőség, azaz az embernek erre az időszakra jellemző társadalmi helyzete nézőpontjából közelíthetők meg. Értelmezésüket bizonyos mértékig nehezíti az alakok határozatlan megfogalmazása: emiatt fellép az úgynevezett „kvázi" jelensége. Az alakok arctalanok, láthatóan nem befejezettek, szinte beleolvadnak a környező színekbe, többnyire elmosódottak. A non finitóval, napjaink festészetének oly gyakori jelenségével találjuk magunkat szembe, amely – *André Chastel* megállapítása szerint – az idő rontó erejét szemlélteti vagy történelmi katasztrófára utal, de mindenképpen a valóság eltérő szintjeinek titkos küzdelmét mutatja be. Mindehhez még hozzájárul az a körülmény, hogy Szentgyörgyi számos képét mintegy körültekeri, s így olyanná változtatja, mintha a „kép a képben" jelenséget kívánná fölidézni: ez pedig megkérdőjelezi a festészet és a valóság viszonyát. Mindezzel festészetével túllép a pontos értelmezhetőség tartományán. Képei láttán *Braque* mondása ötlik fel bennünk: „A művészetben csak az ér valamit, ami megmagyarázhatatlan." Mindennek találó volta szembeötlő

titles and their subsequent naming contradict this view. These works can be approached rather from the aspect of separation in time, i.e. the characteristic social situation of people in that period. Their interpretation is rendered somewhat difficult by the indeterminate formulation of the figures which leads to the so-called "quasi"-phenomenon. The figures are faceless, visibly incomplete, they practically blend with the surrounding colours, most of them are blurred. We are confronted with the frequent phenomenon of contemporary painting, the "nonfinito" which—according to *André Chastel*—demonstrates the spoiling force of time or hints at historical disaster but in any case presents the secret struggle of the diverse levels of reality. The circumstance that Szentgyörgyi surrounds many of his pictures with a frame and this evokes the "picture, in the picture" contributes to this effect: it contests the relationship of painting and reality. Szentgyörgyi's painting transcends the province of accurate interpretability. Seeing his pictures one recalls the sentence of *Braque:* "Only the unexplainable is worth anything in art." The relevance of this is conspicious on his *There is no balance*

3 **Szentgyörgyi József: Lehajtott fejjel/ With bent Head, olaj, pasztell, vászon, 70 × 70 cm, 1985–88**
(fotók Tahin Gyula)

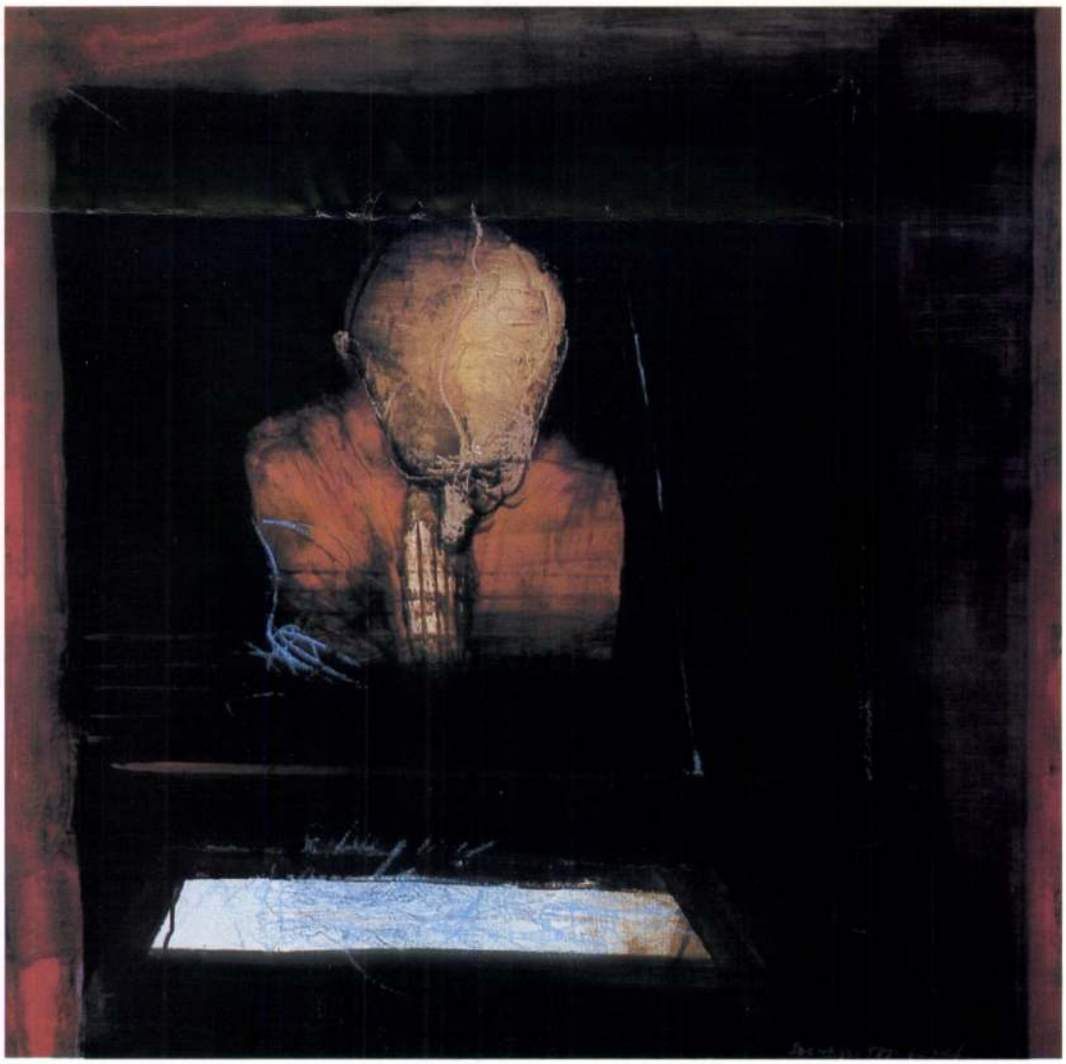

Szentgyörgyi olyan képein, mint például a *Nincs egyensúly* (1986), az *Ígéret I–II* (1987–88), a *Kötéltánc I* (1986).

Külön kell szólni képeinek nyelvéről. *Babits* írja *Vörösmarty*ról, hogy gazdag a nyelve: „A nyelv gazdagsága mögött a képzetek, a lélek gazdagságának, a nyelv színessége mögött a lélek színességének kell rejtőznie. A nyelv kristályedény: ha színes, tele van." Súlyos mondanivaló hordozására alkalmas vérbő festői nyelv a Szentgyörgyié. Képein minden színből épül, ez a gondolat hordozója, tolmácsolója. Cinóberből és kadmiumból alkotott pirosok, vörösökön átütő feketék, a testszínen átsütő mélysötétek láttán *Dante Pokol*jának színei ötlenek fel („...vértől lett a helye barna körben...") – s ezt még tetézik a megjelenő szörnyalakok fenyegető pirosai. Mindez – a mondanivaló természetszerűen eltérő volta ellenére is – művészetét a két világháború közti időszak nagy festőihöz, *Szőnyi*höz, *Bernáth*hoz, *Egry*hez kapcsolja, azok művészete folytatójává avatja őt.

Színek és formák szigorú kompozícióba sűrűsödnek: e szónak nem abban az értelmében, ahogy azt sokszor olvassuk képcímként, hanem ahogy azt Bernáth fogalmazta meg 1937-ben: „Kompozíció tehát minden kép, ahol az ideatartalom jelen van, illetve, amennyiben ez a tartalom elég erős arra, hogy a tárgyat annak önmagára visszamutató jellegétől megfossza." S ha azt vizsgáljuk, mi ez az ideatartalom, amit Szentgyörgyi művészetében felvállal, egyrészt a megalázás, másrészt az alázat fogalmában jelölhetjük meg. A látomásos előadásmód, a látomásoknak a felmutatása a festményeken a reménytelenség és a félelem pszichikai állapotát képviseli, a tér szinte teljes kiküszöbölése pedig a külső világ távoltartására utal. Mindez egyértelműen alátámasztja ezt az értelmezést. *Heinrich Böll* mondja, hogy az épületeket újjá lehet építeni, de az embereket soha sem lehet kárpótolni azért a félelemért, amit át kellett élniük. Szentgyörgyi képein a rettegéssel, a megalázottság keserűségével, a felelőtlen ígérgetés ingatag voltával, az elpusztítottak felett érzett gyász vigasztalhatatlanságával szembesít bennünket – s ezzel az alázat bensőnkből fakadó lelki vigaszát állítja szembe.

Az életmű vizsgálatakor talán hiányolni lehetne annak viszonylagos egysíkúságát. De vajon szemére lehet-e vetni a zeneszerzőnek egy húrra írt híres versenyművének hallatán „szűkmarkúságát"? *Adorno* szerint Auschwitz után nem lehet verset írni. Vajon hány Auschwitzra telnék Közép- és Kelet-Európa ártatlanul és értelmetlenül elpusztított, megalázott, tönkretett embereiből? Szentgyörgyi József művészete ezekre emlékezik, s ezzel felemeli szavát minden zsarnokság ellen, ami emberi méltóságunkat megcsonkíthatja.

Láncz Sándor

(1986), *Promise I–II* (1987–88) and *Ropedancing I* (1986).

The language of his pictures merits special mention. *Babits* write about *Vörösmarty* that he had a rich language: "Behind the wealth of language must reside the wealth of ideas and spirit, behind the colourfulness of the language the colourfulness of the soul." The language is a crystal vessel: if many-coloured, it is full." Szentgyörgyi's pictorial language is full-blooded, fit for transmitting serious messages. Everything on his pictures is built of colours, they carry and interpret the idea. At the sight of his reds created from vermilion and cadmium, his blacks showing through the reds, his deep darks showing through the colour of skin one thinks of the colours in *Dante's Inferno:* ("...his place of blood in the brown circle...") and their effect is enhanced by the threatening reds of the appearing monsters. Despite the natural difference in their message these characteristics link his works to the great painters of the years between the two world wars, *Szőnyi, Bernáth, Egry,* whose art he continues.

The forms and colours are condensed into strict compositions—not in the sense of the word used often as a picture title but according to the formulation of Bernáth from 1937: "Hence every picture with an idea—content is a composition, resp. if this content is strong enough to deprive the object of its character of referring back to itself". And if we examine the idea—content of Szentgyörgyi's art we come to the concept of humiliation and humility. The visionary mode of presentation, the showing-up of visions on the paintings represent the psychical state of hopelessness and fear, while the almost total elimination of space refers to keeping his distance from the exterior world. All these support this interpretation unambiguously. *Heinrich Böll* said that buildings could be rebuilt but people could never be compensated for the fear they had to experience. Szentgyörgyi's pictures confront us with terror, the bitterness of humiliation, the uncertainty of irresponsible promises, the inconsolableness of the mourning felt for those who have been killed—and oppose to them the spiritual consolation of humility coming from our innermost selves.

We could maybe find fault with the relative onesidedness of this oeuvre but can one reproach a composer the "parsimony" of his famous concert written to a single string? *Adorno* said that it was impossible to write poems after Auschwitz. How many Auschwitzes could be filled with the senselessly killed, ruined and humiliated innocents of Central and Eastern Europe? József Szentgyörgyi's art remembers them and thus raises his voice against every tyranny which mutilates our human dignity.

Sándor Láncz
Translated by Éva Polgár

Kétnyelvű összeállításunkat Lajta Gábor tervezte.

Bilingual compilation of articles designed by—Gábor Lajta.

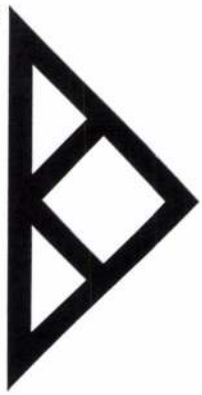

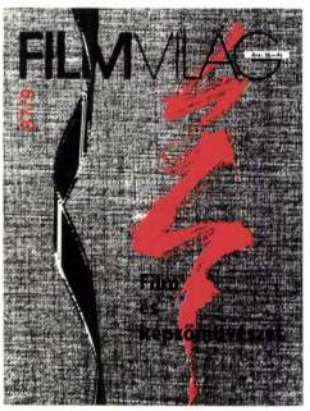

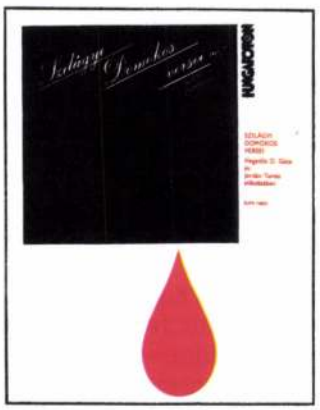

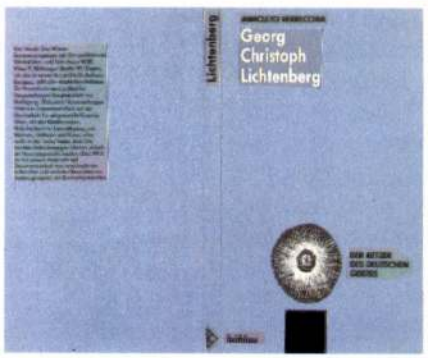

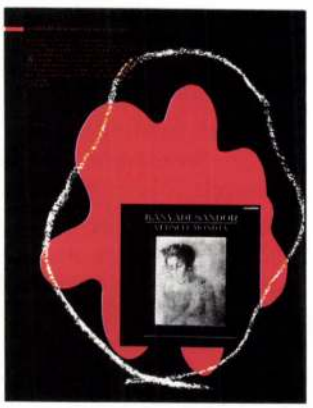

Lajta Gábor 1955-ben született Budapesten. 1972-ben kezdett rajzolni a budapesti Pedagógus Stúdióban. Önképzéssel lett festő. 1974-től szereplője egyéni és csoportos kiállításoknak. 1981-ben végzett az ELTE Jogi Karán. 1982–83-ban a Moholy-Nagy László Képzőművészeti Körben foglalkozásokat vezetett. Elvégezte az Újságíró Iskola kép- és tördelőszerkesztői tagozatát. 1984-től a Filmvilág folyóirat tervezőszerkesztője, kritikák, tanulmányok írója. 1987–88-ban ösztöndíjas a bécsi Iparművészeti Főiskolán. Tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának és a Művészeti Alapnak.

Gábor Lajta was born in 1955 in Budapest, and started to draw in the Budapest Teachers' Studio, in 1972. He is a self-taught painter who has exhibited his works in individual and group shows since 1974. In 1981 he graduated from the Law Faculty of the Loránd Eötvös University; in 1982–83 he directed artistic activity in the László Moholy–Nagy Fine Art Circle, and completed a course as make-up—, and picture-editor at the Journalist School. Since 1984 he has been the art editor and designer of Filmvilág (Film world), and the author of reviews and essays. In 1987–88 he studied as a scholarship grantee at the Academy of Applied Arts in Vienna. He is a member of the Young Artists' Studio and of the Art Foundation.

1, 2, 5 **Lajta Gábor: Embléma- és borítótervek egy könyvkiadó számára/ Emblem- and cover-designs for a publishing house, 1988**
3, 4, 6 **Lajta Gábor: Címlap és hátsó borítók a Filmvilág folyóiratból /Cover page and back covers from the periodical Filmvilág (Film world) 1986–88**
7 **Lajta Gábor: Cím nélkül/ Without title (részlet/detail), tempera, tus, szén, 1988**
(fotók Somfai István)

A festészet individuális, a tipográfia közösségi.

A tipográfiát egyértelmű formára irányuló akarat határozza meg.

A festészet dzsungel, csapdákkal, semmibe vesző ösvényekkel.

„Az élet, elve szerint, a forma elvétől teljesen különbözik." (Georg Simmel: Rembrandt)

Milyen szálak vezetnek agyunkban a káosztól a geometriáig?

A tipográfia élő sejtjei a betűk. De a betűk is valaki más kéznyomát őrzik, illetve *többekét, mindannyiunkét.*

Csak az ujjlenyomatunk igazán a sajátunk.

Lajta Gábor

Painting is individual, typography communal.

Typography is produced by the intention aimed at unambiguous form.

Painting is a jungle with traps and paths leading nowhere.

"According to its principle life is entirely different from the principle of form." (Georg Simmel: Rembrandt)

What threads link geometry with chaos in our brain?

The living cells of typography are letters but they also preserve the marks of the hands of others, of *many, of all of us.*

Only our finger-prints are really our own.

Gábor Lajta
Translated by Éva Polgár

Új, festői látásmód

Fe Lugossy László videóiról

Miért ellenállhatatlan hatású egy jelenet? Mitől eleven egy – többnyire – egyszemélyes „szegény színház"? *Fe Lugossy László* videóklipjei ilyenek: nincs bennük semmilyen különös bűvésztrükk. A helyszínek többsége zárt tér, néhány kellék egy szereplővel, akit közelről vagy teljes alakjában látunk (meglehet, mindez a stáb szerény lehetőségeivel magyarázható). A jeleneteket egy kamerával rögzítették – *ef. Zámbó István* és *Wahorn András* – 1986-ban, s a felvevőgép dokumentumhűséggel rögzíti a monodrámákat. Fe Lugossy írja és játssza a drámai hatású videódarabokat.

Az *Emberhamisítás*ban például – technikai szempontból – egyszerű folyamat játszódott le: a kamera fölfelé ívelő mozgás után állandó távolságban maradt. „Érzéketlen", alul- és elölnézetből szemléli (szemléljük) a cselekményt. A drámai hatás, úgy látszik, ebből az ellentétből fakad: a nyugvó – szenvtelen – kameraállás és a szereplő érzelmi telítettségének ellentétéből.

Ehhez hasonló technikai megoldással találkozunk a *Fohász*ban vagy a James Joyce-t bemutató klipben is. Fe Lugossy kifejező alakítása miatt a jelenetek szinte robbannak, a néhány szóra, ismétlésre egyszerűsített szóbeli közlés gazdag képzettársítási láncot gerjeszt. A legfontosabb képi jelek elférnek egy kis helyen is, mint ahogyan fe Lugossy egy szóval, berregéssel vagy más metanyelvi eszközzel is tökéletesen kifejez egy érzést, élethelyzetet.

Az üveglap például technikai segédeszköz, miként a biológus számára az a mikroszkóp tárgyasztala. Itt azonban nem felülről látjuk a vizsgálandó tárgyat, hanem alulról. A fej-kéz-tárgy hármasa akár egymástól függetlenül is elhelyezkedhet, de a manipulálás – egymással való kapcsolatba hozásuk – sem zavarja a látványt. A vetítés természetéből fakad, hogy a néző a film megtekintésekor nem tartja természetellenes módon a fejét, hanem megszokott nézőszögének megfelelően – az eredetihez képest 90 fokkal felfelé forgatva – látja a képet. Szokatlan, de valósághű ez a kép, amelybe belesimul az eredeti jelenet függőlegese, a mélység elhanyagolhatóvá válik. A fej legtöbbször beúszik a képbe. Az asztalra merőleges testhelyzet feloldódik (eltűnik a szűk képkivágás és a fekete ruha miatt). Ez a (viszonylagos) nézőpont-nélküliség képes fölidézni az időnkívüliség képzetét, illetve az egy kiragadott pillanatban lejátszódó történéseket. Síkszerű – festői – hatású kép keletkezik! Új, szokatlan látásmód ez a videóművészetben. A filmművészet örökbecsű példája *Ejzenstejn* lépcsősora, az alábukdácsoló gyerekkocsival. *Bódy Gábor* pár másodpercig él ezzel a lehetőséggel a *Psyché*ben. Az említett két esetben kritikai jelentése volt e perspektívának, fe Lugossy viszont gyakran és más tartalommal használja – önálló kifejezőeszközt teremtett belőle. A videózás bensőséges légkörének kiválóan megfelel ez a látvány és a közeli, félközeli képkivágás. A filmkészítők általában a hagyományos térábrázolást és látószöget részesítik előnyben.

Az üveglap tartalmi szempontból is érdekes. A néző elidegenítésének eszköze: átlátszó, de észlelhető, szilárd anyag. A tárgy, a kéz

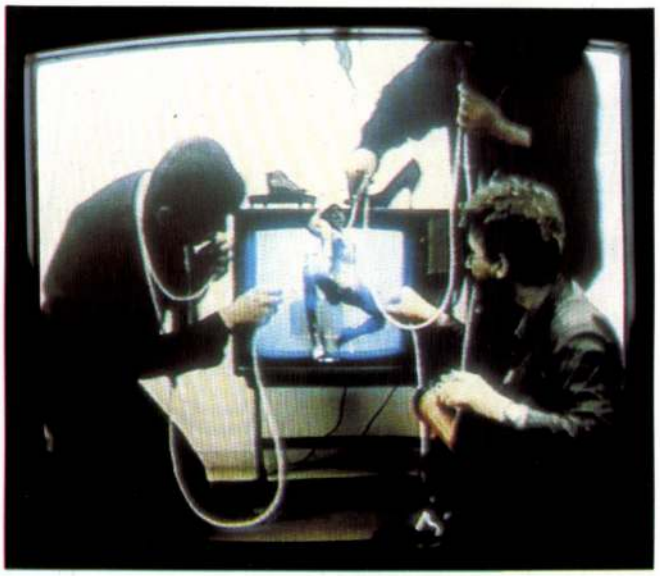

Fe Lugossy László: Hideg bárány, 1987

Fe Lugossy László: Önuralom, részlet, 1988

Fe Lugossy László: Mishima

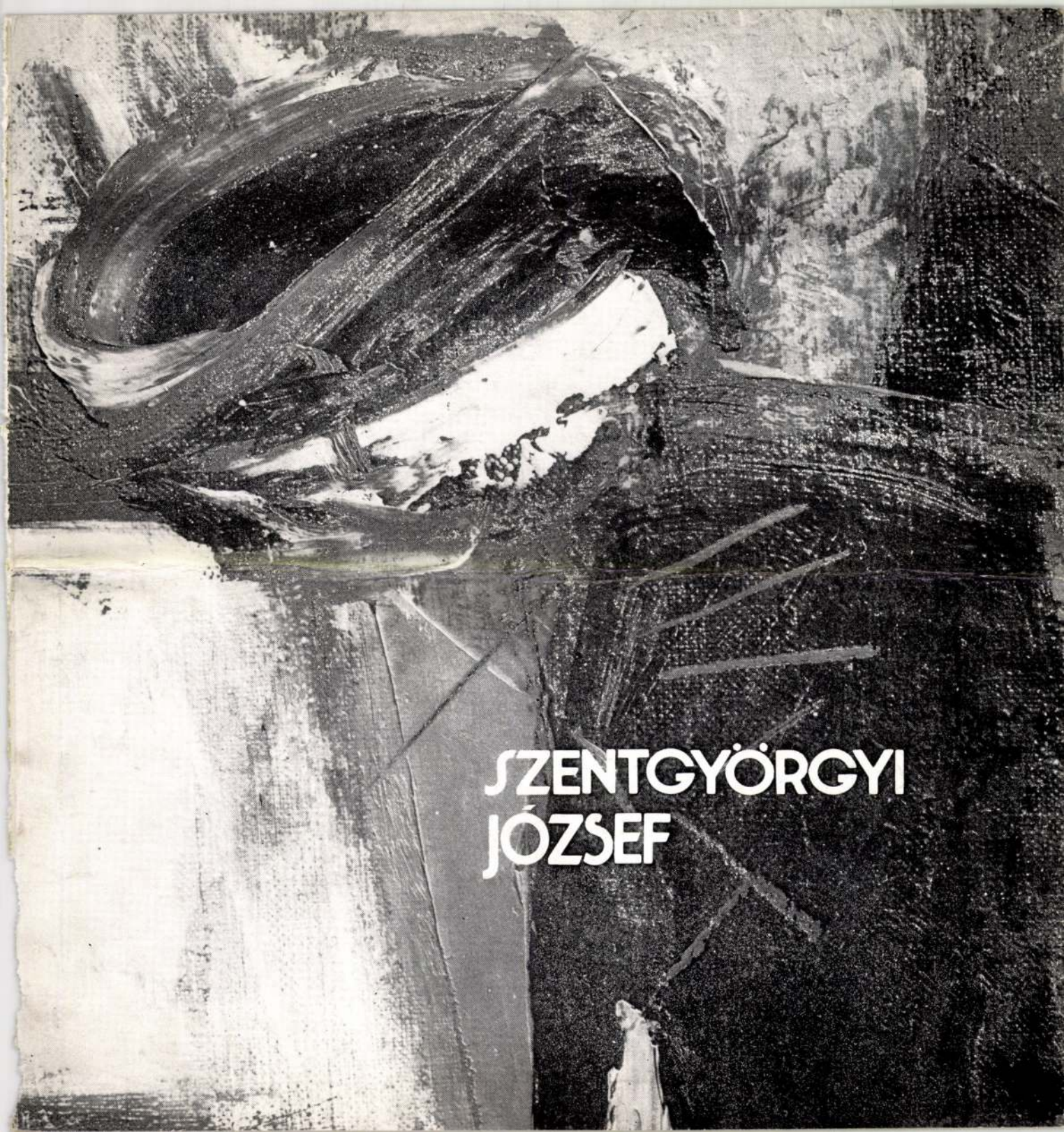
SZENTGYÖRGYI
JÓZSEF

A STÚDIÓ GALÉRIA MEGHÍVJA ÖNT

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1977. NOVEMBER 2-ÁN SZERDÁN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA.

MEGNYITJA: LÁNCZ SÁNDOR MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ.

BUDAPEST, V. BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 52.
MEGTEKINTHETŐ: 1977. NOVEMBER 2 — NOVEMBER 18.
HÉTKÖZNAP 9,30-18, SZOMBATON 9-14.

1940 szeptember 15-én születtem Balatoncsúcson.
A Képzőművészeti Gimnáziumban érettségíztem
A Képzőművészeti Főiskolát 1968-ban fejeztem be
Kádár György növendékeként
A Művészeti Alapnak és a Fiatal Képzőművészek
Stúdiójának ugyanebben az évben lettem tagja.
1969-ben Derkovits ösztöndíjat kaptam.
Rendszeresen szerepelek hazai tárlatokon.
Több kiállításon és pályázaton nyertem díjat.
1974-ben tagja lettem a Képzőművészek
Szövetségének.
Kollektív magyar anyaggel külföldi
kiállításokon: Moszkva, Stockholm, Nápoly,
Berlin, Bécs, Kairó, Franciaország, vettem részt.

Szentgyörgyi József

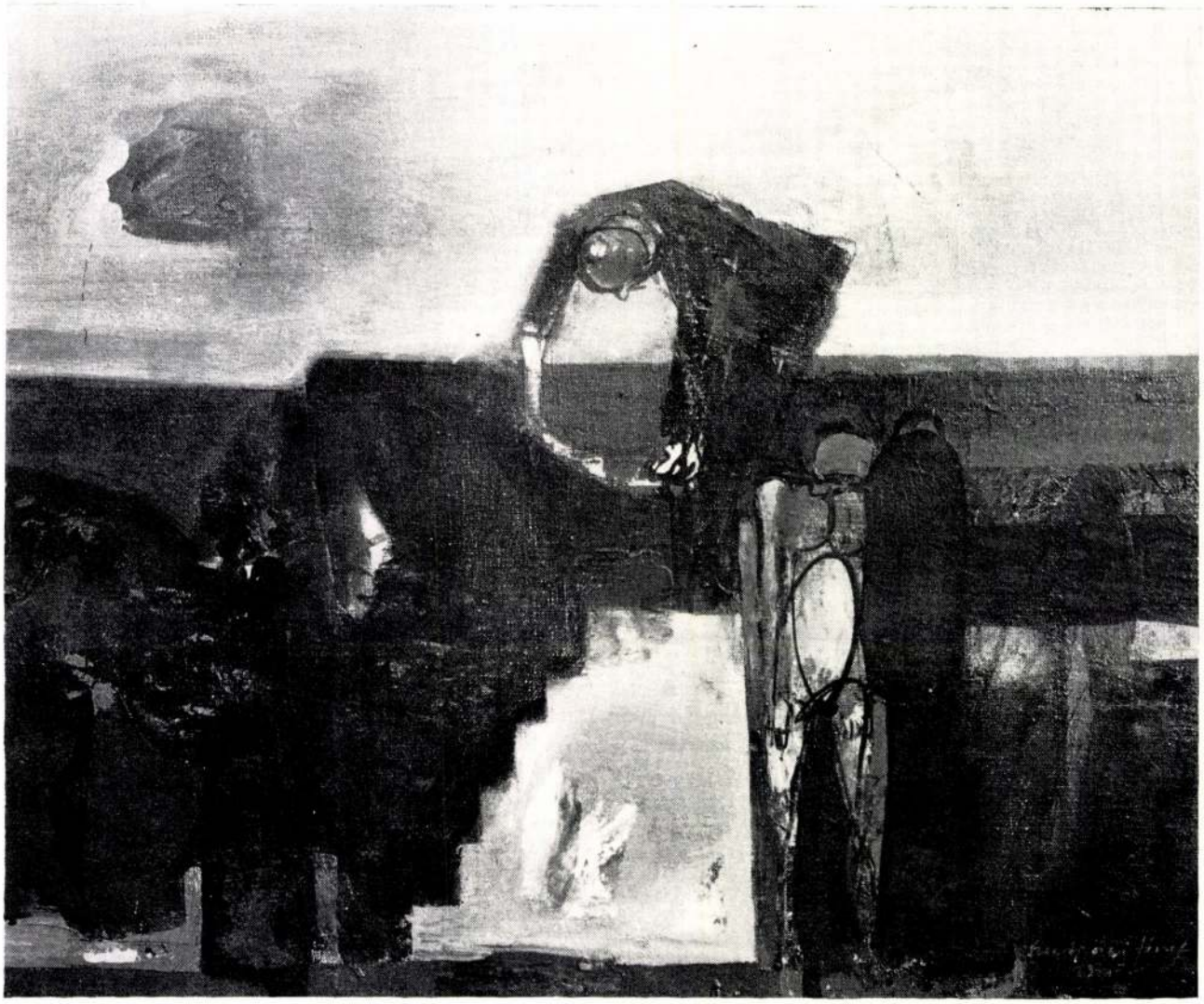

PÉLDÁZAT

FENT A HORIZONTON

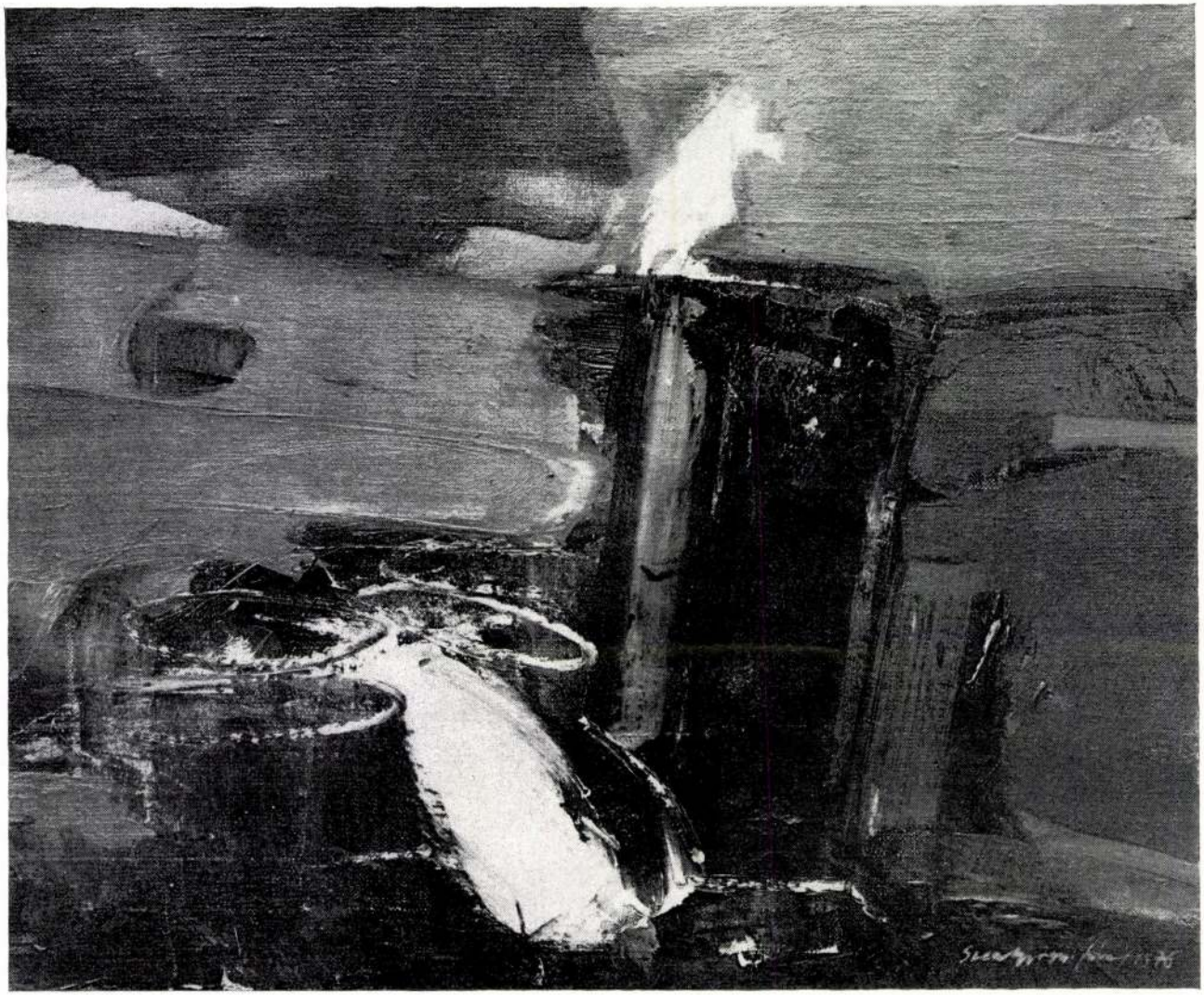

MENEKÜLÉS

A LÉTRA

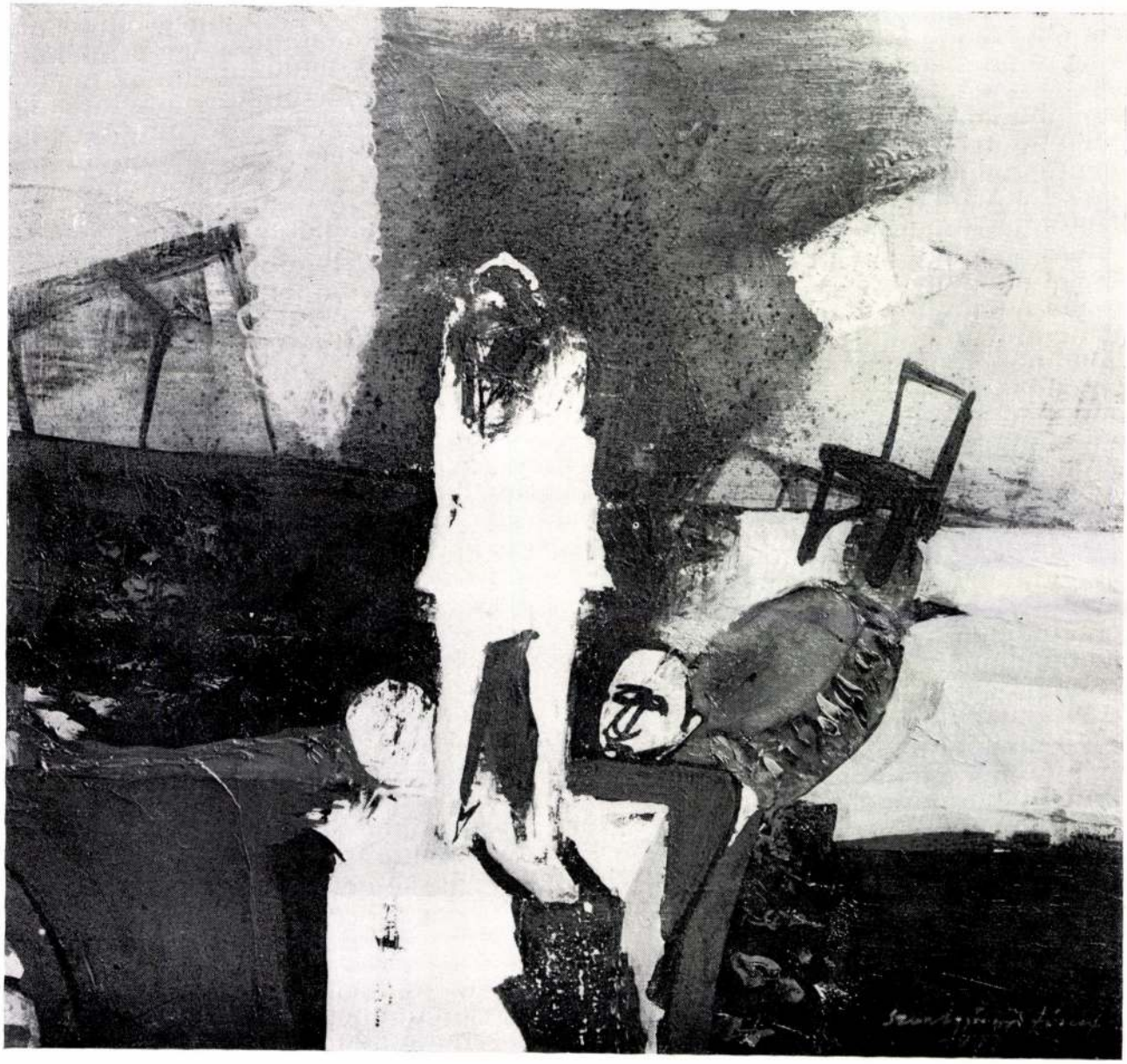

MÁR VIRRAD

A FÜST

SZORONGÁS

„Eljutni mindig mindenütt
a mélyes-mélyig,
ha munka hív, ha eszme űz,
ha szivem szédít.

Le, be az elhabzott napok
forrásfejébe,
a gyökér, az alap, az ok
mag-velejébe.

Fogni folyton a fonalát
annak, mi lett s lesz,
élj, eszmélj, egyre jobbra vágyj,
hogy fölfedezhess.

———————————————

Ezzel játszom. Ha sikerül:
diadalt s kínt ad –
Újra meg újra kifeszül
húrja az íjnak."

Borisz Paszternak: Eljutni mindig mindenütt

Katalógusterv: Lőrincze Miklós, Fotó: Kovács Ferenc, Novotta Ferenc

Felelős kiadó: Pogány Gábor

77,327 — Képcsarnok V. nyomda

Szentgyörgyi József

„A műalkotások határtalanul magányosak... csak a szeretet foghatja fel, tarthatja meg őket, s lehet igazságos hozzájuk."

Rainer Maria Rilke

1995

A borítón/Auf dem Titelblatt/On the cover:
Házioltár II., részlet
Hausaltar II., Detail
House altar II., detail

Megjelent a művész kiadásában, a Nemzeti Kulturális Alap és a MOL Rt. támogatásával

Fotók: Lévay Jenő és Tahin Gyula

Fordító: Dr. Kiss Ernőné

A katalógust szerkesztette és tervezte: Rideg Gábor

Nyomdai előkészítés: Tipo Bt., Szolnok
Készült a MOL Rt. szolnoki nyomdájában, 1995-ben
ISBN 963 650 111 4

Egyéni kiállítások

1967. Műszaki Egyetem Kollégiuma, Kiss Györggyel /Budapest/
1975. Dorog, Dunaújváros
1977. Stúdió Galéria /Budapest/
1979. Műcsarnok /Budapest/, Tihany, Fonyód, Esztergom
1981. Balassagyarmat /Szántó Kovács János Szakközépiskola/, Janzer Frigyessel
1984. Kaposvár /régi Vármegyeház/
1985. Nyíregyháza
1986. Atrium Hyatt /Budapest/, Erdélyi Etával
1987. Georg van Almsick Galéria /Gronau-Epe - Hollandia/
1988. Csepeli Iskola Galéria
1989. Bartók 33 Galéria, Szabó Tamással
1993. Balatonföldvár
1994. Zürich /Kopp+Partner irodaház/, Kiss Györggyel és Tassy Bélával

Jelentősebb csoportos kállítások

1967. Veszprémi Őszi Tárlat 1969. Jubileumi Stúdió Kiállítás /Budapest, Műcsarnok/
1970-76. Fiatal Képzőművészek Stúdiójának országos kiállításai
1970. Válogatás a Stúdió-kiállítás anyagából /Moszkva/
1971. Új művek /Budapest, Műcsarnok/
1971. Miskolci Grafikai Kiállítás
1972. Magyar grafika /Nápoly, Stockholm/
1972. Szegedi Nyári Tárlat
1972. Debreceni Nyári Tárlat
1973. Szegedi Nyári Tárlat
1973. Miskolci Grafikai Biennálé
1974-től Egri Akvarell Biennálé
1974. Szegedi Nyári Tárlat
1974. Fiatal magyar képzőművészek kiállítása /Párizs/
1974. Miskolci Téli Tárlat
1975. Válogatás a Stúdió kiállítások anyagából /Berlin, Magyar Kultúra Háza/
1975. VII. Nemzetközi Festészeti Trennálé /Cagnes sur Mer - Franciaország/
1975. Jubileumi Képzőművészeti Kiállítás /Budapest, Műcsarnok/
1977. „Interkunst" /Bécs/
1977. Magyar képzőművészeti kiállítás /Kairó/
1978. Festészet '78 /Budapest, Műcsarnok/
1978. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat
1979. Italia 2000 /Nápoly/
1980. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat
1981. Magyar akvarell kiállítás /London/
1982. Magyar képzőművészeti kiállítás /Hamburg, Bécs/
1982. „Midiaturák", a Fonyódi-iskola kiállítása /Budapest, Csontváry Terem/
1983. Festészeti Fesztivál /Szeged/
1983. „Midiaturák" /Budapest, Csontváry Terem/
1984. Országos Képzőművészeti Kiállítás /Budapest, Műcsarnok/
1984-92. Salgótarjáni Rajz Biennálé
1985. Országos Képzőművészeti Kiállítás /Budapest, Műcsarnok/
1985-től Szegedi Festészeti Biennálé
1986. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat
1986. Debreceni Nyári Tárlat
1986. Magyar akvarell kiállítás /Pori - Finnország/
1988. A Magyar Képzőművészek- és Iparművészek Szövetségének képzőművészeti kiállítása /Budapest, Műcsarnok/
1988. Magyar képzőművészeti kiállítás /Bergen - Magyar Hetek/
1990. Országos Tárlat /Budapest, Műcsarnok/
1991. Dunapart Alkotóközösség kiállítása /Budapest, Vigadó Galéria/
1991. Magyar és holland festők kiállítása /Tihanyi Múzeum/
1991. Vízfestők Társaságának kiállítása /Szombathely, Szolnok, Szekszárd/
1991. Román-magyar akvarell kiállítás /Nagyvárad, Bukarest/
1992. A T'Art Alapítvány kiállításai /Budapest, Jessolo-Olaszország/
1992. Magyarok a kortárs európai képzőművészetben /Wiesbaden, tartományi parlament/
1992. Lineart '92 /Gent - eveArt Galéria/
1992. Art Hamburg /Izolda International/
1992. „Színes-víz", nemzetközi akvarell kiállítás /Budapest, Ernszt Múzeum/
1993. Vásárhelyi Őszi Tárlat
1993. I. Országos Pasztell Biennále /Esztergom/
1993. Advent '93, képzőművészeti kiállítás /Budapest/
1993. Europ' art /Genf - eveArt Galéria/
1993. Lineart '93 /Gent - eveArt Galéria/
1994. Vásárhelyi Őszi Tárlat
1994. Lineart '94 /Gent - eveArt Galéria/

Jelentősebb publikációk

Wágner István: Két „studiós" festő (Szentgyörgyi József és Mészáros Géza kiállításairól) *Magyar Hírlap, 1977. november 17.*

Tasnádi Attila: A beérkezés küszöbén (Szentgyörgyi József kiállítása a Studió Galériában) *Népszava, 1977. november 27.*

Vadas József: Zöld árnyék (Szentgyörgyi József kiállítása a Műcsarnokban) *Élet és Irodalom, 1979. április 21.*

Neuberger József: A pályaív töretlensége (Szentgyörgyi József festőművész kiállítása Esztergomban) *Dolgozók Lapja, 1979. október 2.*

M. Zs. (Molnár Zsolt): Szentgyörgyi József, *Magyar Ifjúság, Kulturális Melléklet, 1982. május 12.*

Krunák Emese: A színek bűvöletében (Szentgyörgyi József festészetéről) *Művészet, 1985. augusztus*

Láncz Sándor: Megalázva - alázatosan (Megjegyzések Szentgyörgyi József festészetéhez) *Művészet, 1989. március*

Rideg Gábor: Államalapító Szent István és a fehér ló (Szentgyörgyi József székesfehérvári pannójáról) *Művészet, 1990. február*

Egy ikonfestő a XX. század végén

Nehéz idők járnak ma egy festőre, aki legjobb művészi meggyőződése szerint csak fest - ezredéve előtte járó elődeit követve -, és sem kedve, sem ízlése nem engedi, hogy a kordivat parancsára valami minden áron való extremitással hívja fel magára a figyelmet. Mondjuk, hogy a vásznat gyűrje, hasogassa, esetleg felgyújtsa, netán, hogy „esemény" keretében birka vagy baromfi vérrel telefröcskölje.

Nehéz idők járnak ma egy olyan festőre, akit a kiválasztott kritika atomizálódott esztétikai értékrendje nem válogat a megkülönböztetett kevesek közé.
De kiváltképpen nehéz dolga van annak a festőnek, aki valamit mondani is szeretne műveivel a közönségnek, de ízlése visszatartja attól, hogy megalkuvások árán keresse a kegyeit, ezért a nagyérdemű, bár érti a művész üzenetét, és méltányolja, borzongva tiszteli is a tehetségét, de inkább a múzeumokban, a kiállító termekben szeretné megcsodálni képeit, semhogy szobája falán nap, mint nap szembesüljön figyelmeztető mementójukkal.

Gondolom, már kitalálták, hogy az előbbi példabeszédben szereplő festő meze ráillik *Szentgyörgyi Józsefre*, akinek műveit egy külföldi katalógus előszavában - lényegük tömör megfogalmazására törekedve - ikonoknak neveztem. Nem az általános „kép" jelentése szerint, hanem tradicionális, egyszersmind transzcendentális értelemben véve ikonok ezek a festmények - valami anyagon túli, talán spirituális, talán etikai jelentés érzékletes megjelenítései.

Hitem szerint minden igazi műalkotás végső soron magatartás modell. Az alkotó a világhoz, a valósághoz, a többi emberhez való erkölcsi, érzelmi viszonyának modellje. És, ha igazán jó az a mű, akkor egyben a mi erkölcsi, érzelmi magatartásunk, a művet szemlélők világgal szembeni viszonyának a kvinteszenciája is. Hiszen a művész, az igazságot kimondva, helyettünk ég a máglyán. Tudom, ez így nagyon száraznak, netán tudálékosnak tűnhet, de érvelnek igazukért maguk a képek is, a szemlélet számára való érzékletességükkel, a vonalakkal, a formákkal, a színekkel, a festészet eszközeivel.
Közülük talán a színek a legfontosabbak Szentgyörgyi festészetében: a kékek, a barnák, a vörösek. Mégis, a szín - miként a vonal, a forma, a kompozíció is - nála csupán eszköz, nem látszódni, szerepelni akar, hanem szolgálni; az emberi szituációk, sorsok mélyén, az emberi élet létkérdéseiben rejlő etikai értékek felkutatásának, és felmutatásának eszközeként.

Múló idő / Die vergängliche Zeit / The passing time

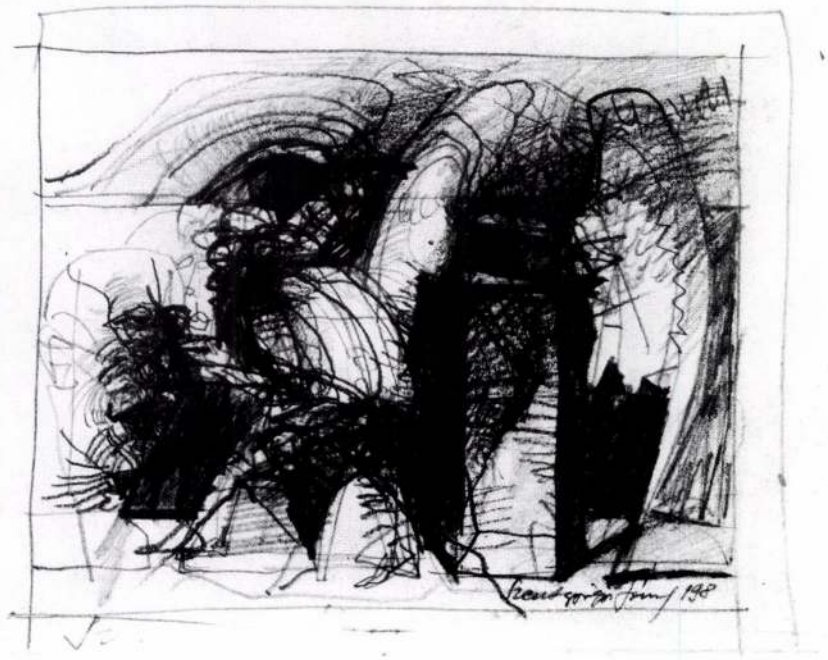

Lehet-e a színeknek etikai értéke? Feltétlenül, és, hogy ezt fel is ismerjük, talán csak egy-egy jelzőn múlik. Valahogy így: Rembrandt-barna, Mária palástjának kékje, Krisztus vérének vöröse. A humánum, az engesztelődés, a megváltó áldozat szimbólumai.

A legelsőt „Tornyai-barnának" is nevezhettem volna. Igen, Szentgyörgyi *„Juss"* képeire gondolok, bár ezek genézise nem olyan egyszerű, hogy csupán Tornyai parafrázisoknak tartsuk őket. Vajon a tulajdon újrafelosztásának napi hírei nem kényszeríthették-e ki születésüket, a világ mai tényeire, mai történéseire való reagálásként? Mint, ahogy a festő egy másik nagyméretű olajképén, a *Konzultáció* címűn sem csupán a szín, a kompozíció, a téma idézi fel Rembrandt híres festményét, a *Dr. Tulp anatómiáját*, hanem az az analógia, amely egyaránt jellemzi a hajdan élt festő-óriás, és a mai festő felelősségteljes viszonyát kora tudományához.

Kötéltánc / Der Tanz auf dem Seil / The rope-dance

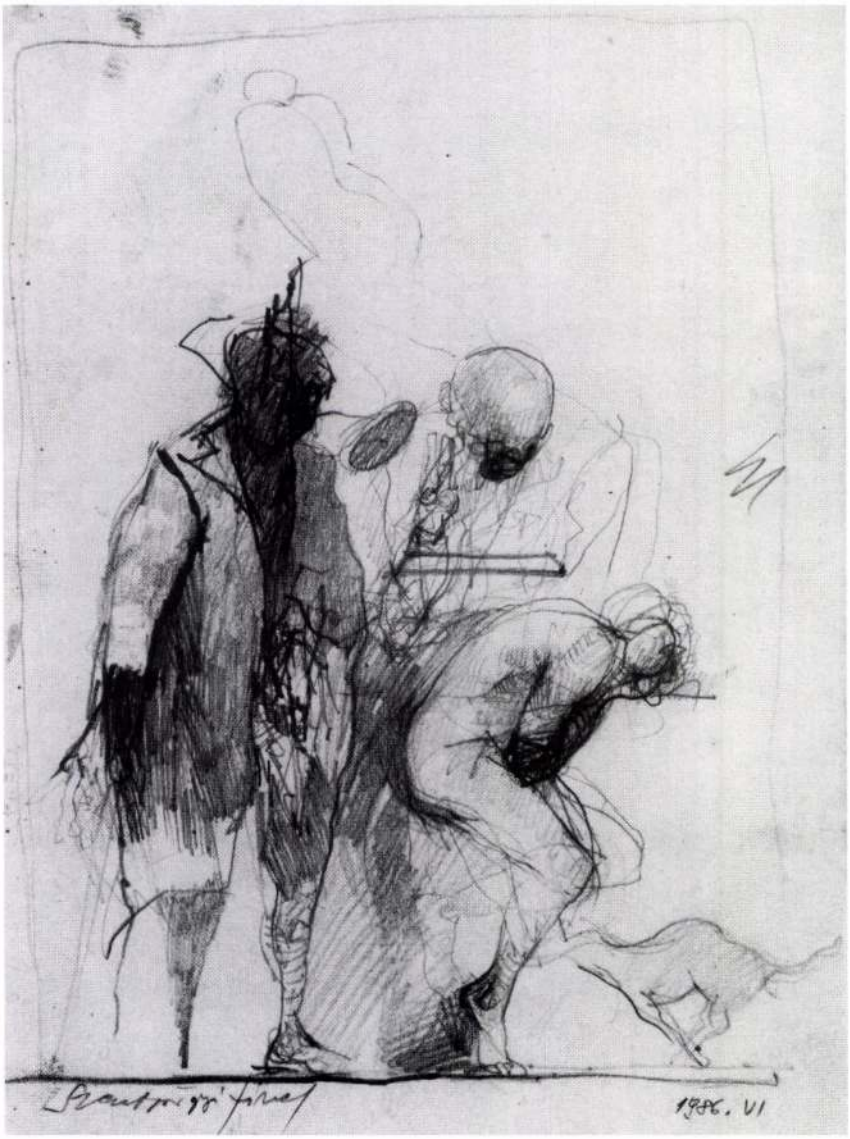

Szentgyörgyi József festészete két forrásvidékről táplálkozik. Egyfelől benne élve a mindenkori jelenben, a kor benyomásait, élményeit regisztrálja, nálunk, kortársainál nagyobb szenzibilitással, és dolgozza fel azokat magával hozott tehetségével és megszerzett képzettségével - másfelől a művészettörténet során az elődök által felhalmozott hagyományokat is, tanulságként tisztelve, beépíti művészetébe.

Szentgyörgyi művei egy humáncentrikus, önérvényű mitológia ikonjai, egy ezredév végi festő olykor szenvedélyes, olykor melankólikus látomásai. A festő, ha művészi víziója megkívánja, nem egyszer elmegy a figurativitás végső határáig. Ilyenkor színfoltjai a gesztus robbanó erejével izzanak, kavarognak. Máskor a vörösökön átütő feketék dantei mélysötétjéből felderengő figurák felismerhetőbben, hangsúlyosabban jelennek meg a kompozícióban. Ezek a látomásos ikonok nemcsak azért nem szekularizált szentképek, mert ikonográfiailag is számtalan kapcsolódási pontjuk van a vallással, nemcsak a vallási

Szentgyörgyi József képpé lett világa

„A művészet nem reprodukálja a valóságot, hanem felidézi a lét képeit, amelyekben e megjelenés lényege, egy közösségnek Istenhez való viszonya válhat láthatóvá - egy valamilyen módon világmeghatározó istenhez."

Kurt Badt

Szentgyörgyi József képei megtekintésekor egész különös módon szólítja meg a nézőt. Nem a „déjá vu" újrafelismerésének könnyedségével nyilatkoznak meg ezek a festmények, hanem a néző fantáziájának, egyéni képzeletének segítségével. Újrafelismerhetők az emberhez hasonló formák, amelyek kifejező színességükkel vonják magukra a figyelmet. Figuratív formák mozognak felismerhető képtérben, anélkül azonban, hogy az egyes részletek azonosíthatókká, konkrétizálhatókká válnának. Az ábrázolásban a szín uralkodik a forma felett, és ez adja az elsődleges kapcsolatot a nézővel.

Szentgyörgyi azon kevés modern művész közül való, akik kreativitásukat vallási vonatkozásban is képesek kiélni. Nála nem a bibliai történetek hagyományos ábrázolása a kiindulópont, hanem a mindennapos történések etikus szemléletmódja, amelyekhez a festő vallásos környezetből ismert figurákat, motívumokat is felhasznál, például egy angyalt. Ilyen módon saját világot teremt, amelyben művészileg szabadon mozoghat, és amelybe a kortárs nézőt is bevonhatja, anélkül, hogy a szakralitás esetleg bizonyos távolságtartásra késztetné a szemlélőt.

A Dublinben született angol festő, *Francis Bacon* művészetére jellemző egy főtéma használata, a központilag elrendezett, legtöbbször deformált egyes alak, mint például a pápák portréiban. Figuráinak realizált deformációjában, és a színek alkalmazásában a magyar festő néhány művében emlékeztet Bacon-re, akinek képi ideái olykor hangos emberi kiáltásként bilincselik le a nézőt, és foglalkoztatják képzeletét. Szentgyörgyi figuráinak sötét árnyaiban van valami titokzatos, de egyúttal félelemkeltő is. Az emberi lét fenyegetettsége ugyanakkor a néző számára is fenyegetés. Művészetében fontos a kor kritikai indíttatása, ez a kortárs művészettel szemben követelmény, hogy ne romantikusan, ne idealizálva mutassa be a valóságot, hanem kritikailag átírtan.

Bárhogyan is, de Szentgyörgyi ezzel együtt ép világot mutat fel, egyúttal szembesítve a nézőt egy olyan történettel, amelynek soha sincs befejezése. Nem a szép, a harmonikus ember jelenik meg képein, hanem a deformált, a mai korral szembesülő, akivel a néző is azonosíthatja magát, vagy elfordulhat tőle. De ezt az elutasítást - ha egyáltalán bekövetkezik - már megelőzte egy olyan impulzív kontaktus, amely a megfelelő húrokat szólaltatja meg benne.

Rajz a Jusshoz / Skizze zu dem Erbteil / Sketch to Share of inheritance

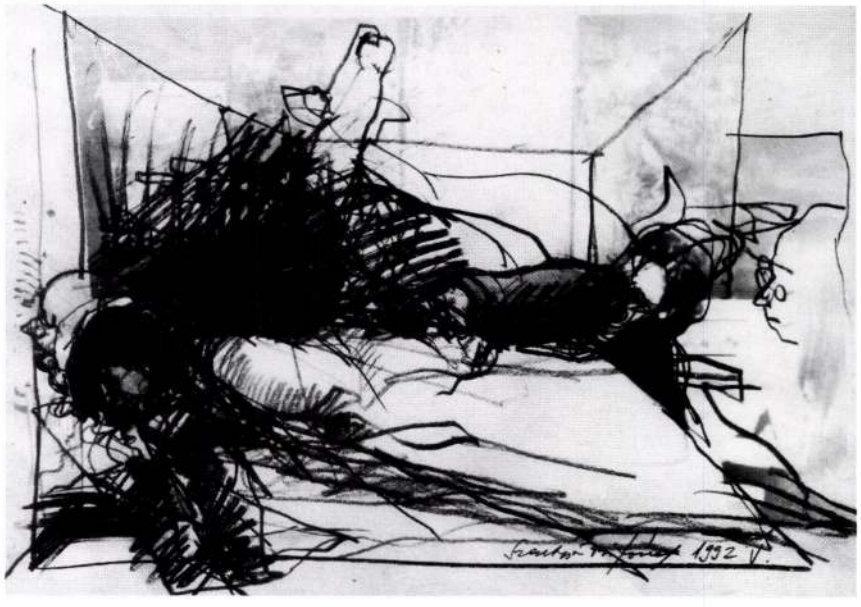

A figurativitás és az absztrakció, a vallás és az etika mezsgyéjén a magyar művész igazságokat fest, amelyek lényegét minden nézőnek magának kell felfedeznie. Aki ezekkel az igazságokkal nem akar vagy nem képes együttélni, az elveszhet, feloldódhat Szentgyörgyi festményeinek színharmóniájában, a művész ábrázolásmódjával szabad teret ad annak is, hogy ezeket az üzeneteket ne vegyék tudomásul. A kortársak művészi apercepciójának végessége ezt amúgy is lehetővé teszi.

Dr. Ellen Markgraf

Die Bild gewordene Welt des József Szentgyörgyi

„In der Tat ist die Kunst beschwörend, nicht Wirkliches reproduzierend, und beschwört Bilder des Seins herauf, in denen wesentliches der Erscheinung aus der Bezogenheit einer Gemeinschaft zu ihrem Gotte, zu einem irgendwie gearteten weltbestimmenden Göttlichen, sichtbar werden kann."

Kurt Badt

Innerhalb der Gruppe der seine Generation ist der ungarische Maler *József Szentgyörgyi* der in der abstrakten Malarei am weitesten Fortgeschrittene. Im Anblick seiner Bilder wird der Betrachter auf eine ganz besondere Art aufgefordert. Nicht mit der Leichtigkeit des wiedererkennbaren, „dèjà vu" erschließen sich seine Bilder, sondern unter Verwendung der eigenen Phantasie, der individuellen Imagination des Betrachters. (Wieder-) Erkennbar sind dem Menschen ähnliche Formgestaltungen, die gefült mit expressiver Farbigkeit die Aufmerksamkeit des Beschauers auf sich ziehen.

Figurative Formeln bewegen sich in einem erkennbaren Bildraum, ohne jedoch einzelne Details erkennbar werden zu lassen. Die Farbe dominiert die Form in den Darstellungen und sie stellt die primäre Verbindung zu den Betrachtern dar.

Szentgyörgyi gehört zu den wenigen modernen Künstlern, die ihrer Kreativität einen religiösen Bezug zur Seite stellen. Nicht die konventionelle Darstellung des Bibelgeschehens ist der Ausgangspunkt, sondern eine ethische Betrachtungsweise alltäglichen Geschehens, für die der Maler aus religiösem Ambiente bekannte Figuren verwendet, so beispielsweise einen Engel.

So erschafft er eine eigene Welt, in der er sich künstlerisch bewegen kann und in die er den modernen, den zeitgenössischen Betrachter integrieren kann, ohne ihn durch das Primat der Religion gleichsam zu distanzieren. Der 1909 in Dublin geborene Maler *Francis Bacon* hat ein Hauptthema in seiner Kunst: die zentral angeordnete, meist deformierte Einzelfigur, so beispielsweise in den „Portrait von Päpsten". In der, von dem ungarischen Maler realisierten Deformation seiner Figuren,

Rajz a Jusshoz / Skizze zu dem Erbteil / Sketch to Share of inheritance

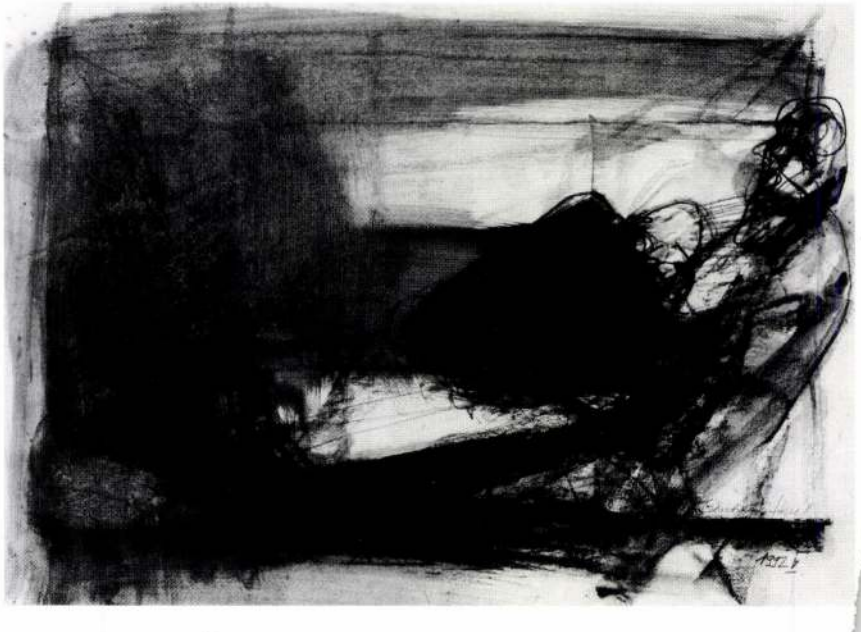

und in seiner Verwendung der Farben erinnert er in einigen Bildern an den Maler Francis Bacon, dessen Versionen bildnerischer Ideen wie ein lauter Schrei eines Menschen den Betrachter fesseln und beschäftigen.

Die dunklen Schatten der Figuren haben etwas Geheimnisvolles, aber auch Beängstigendes.

Die menschliche Existenz in ihrer Bedrohung, aber auch als Bedrohung für den Betrachter bilden einen wichtigen, zeitkritischen Ansatz im Werk des ungarischen Malers. Er bestätigt die zeitgenössische Forderung an die Kunst, die nicht romantisierend und idealisierend dem Betrachter eine wie auch immer heile Welt zeigt, sondern seine Kunst konfrontierte mit der Realität, fordert den Beschauer, und scheint eine Kurzgeschichte mit offenem Schluß zu sein.

Nicht der schöne, harmonisierte Mensch erscheint in seinem Repertoire, sondern der deformierte, der mit dem realen Schicksal konfrontierte, mit dem sich der Betrachter identifizieren, oder von dem er sich abwenden kann. Aber meist ist bereits vor der Abwendung, wenn sie erfolgt, schon ein Impuls voraus gegangen, der entsprechende Seiten anklingen läßt.

Zwischen Figuration und Abstraktion, zwischen Religion und Ethik malt der ungarische Künstler József Szentgyörgyi Wahrheiten, deren Kern herauszufinden ein jeder Betrachter selbst aufgerufen ist. Wer sich diesen Wahrheiten jedoch nicht stellen möchte, der mag sich in den Farbklängen der Bilder verlieren und Szentgyörgyi läßt in seiner mehr oder minder eindeutigen Gestaltungsweise den Freiraum, über die inhaltliche Botschaft hinwegzusehen. Die Endlichkeit der Freiheit der endlich freien zeitgenössischen Kunstrezeption ermöglicht dies ohnehin.

Ellen Markgraf dr.

The World of József Szentgyörgyi - Turned into Pictures

„In fact, art is conjuring, not reproducing reality, and it evokes pictures of existence in which the essence of the apparition can become visible out of a community's relation to their God, to a somehow world-defining divinity."

Kurt Badt

When viewing *József Szentgyörgyi's* pictures, the onlooker is called upon in quite a special way. His pictures do not show themselves to the viewer with the facility of the recognizable „déjá vu", but with the necessity of using their own phantasy, their individual imagination. Recognizable are humanlike shapes that draw the onlooker's attention by their expressive colouring.

Figurative formulas move in a recognizable picture space without, however, making the details recognizable. Colour dominates form in the depictions, and they represent the primary contact to the olnookers.

Szentgyöryi is one of the few modern artists who combine their creativity with religious relations. The starting point is not the conventional depiction of biblical events, but the ethical way of looking at everyday happenings for which the painter uses figures known from religious surroundings, e.g. an angel.

Thus, he creates his own world in which he can artistically move, and in which he is able to integrate the modern contemporary onlookers without seemingly dissociating them by the primariness of religion. The painter, *Francis Bacon* who was born in Dublin in 1909, has got a chief topic in his art: the centrally arranged mostly deformed single figure as e.g. in the „Portrait of Popes".

In the realized deformation of his figures, and in his use of colours, some of the Hungarian painter's pictures remind us of Francis Bacon whose versions of picture ideas fascinate and engross onlookers like a human cry.

The dark shadows of the figures have something

mysterious but at the same time also something alarming. Human existence in its threatened being, but also menacing for the onlooker, are important, and - at the same time - an evaluating critic of our age in the Hungarian painter's work. He confirms the contemporary demand towards art, which shows the viewer an anyhow sound world, but not in a romanticizing and idealizing way; his art confronts reality, challenges the viewer, and seems to be a short story with open end.

It is not the beautiful, harmonised human being that appears in his repertory but deformed man confronted with his real fate, with whom the onlooker might identify himself or turn away. But mostly there is, before his turning away - if it happens at all - already an impulse that makes the appropriate strings sound.

Between figuration and abstraction, between religion and ethics, the Hungarian artist József Szentgyörgyi paints truths the core of which has to be found by the viewer. But those who do not want to be confronted with these truths, may lose themselves in the colour tones, and Szentgyörgyi - in his more or less unanimous way of depiction - allows everybody to overlook the message of the contents. The finiteness of freedom of the eventually free contemporary art conception, renders this possible anyway.

Ellen Markgraf dr.

1940-ben született a Balaton parti kis községben, Balatonarácson. A budapesti képzőművészeti középiskola elvégzése után 1962 és 1968 között a Képzőművészeti Főiskolán tanult tovább, ahol mestere Kádár György volt. Egy évvel a diploma után három éves Derkovits ösztöndíjat kapott. Ez megkönnyítette pályakezdését. 1981-ben Munkácsy-díjjal tüntették ki. 1968 óta rendszeresen kiállító művész, Magyarországon és külföldön egyaránt. Munkái több hazai és számos külföldi köz-, illetve magángyűjteményben megtalálhatók.

József Szentgyörgyi wurde 1940 in der, am Ufer des Plattensees gelegenen, kleinen Siedlung Balatonarács geboren. Nach Absolvierung der Budapester Mittelschule für Bildende Kunst studierte er zwischen 1962 und 1968 weiter an der Akademie für Bildende Kunst, wo György Kádár sein Meister war. Ein Jahr nach Erhalt seines Diploms bekam er ein dreijähriges Derkovits /Künstler-/ Stipendium. Das erleichterte den Beginn seiner Künstlerlaufbahn. 1981 wurde er mit dem Munkácsy-Preis ausgezeichnet. Seit 1968 ist er regelmässig ausstellender Künstler, in Ungarn, sowohl wie auch im Ausland. Seine Werke sind in mehreren in- und zahlreichen ausländischen öffentlichen, bzw. Privatsammlungen zu finden.

József Szentgyörgyi was born in a small village at lake Balaton, Balatonarács, in 1940. After finishing Budapest secondary school of fine arts, he continued his studies at the Academy of Fine arts, between 1962 and 1968. His master there was György Kádár. One year after having got his degree, he won a three-year-scholarship, the Derkovits art-scholarship. This facilitated the start of his artistic career. 1981 he was rewarded with the Munkácsy-Prize. He has been regularly exhibiting in Hungary and abroad since 1968. His works are to be found in several public and private collections in Hungary and abroad.

SZENTGYÖRGYI József (1940)

Hír vívő

olaj-paszte 40x50

T5-ös Mol naptár

1118 BP Villányi u. 101

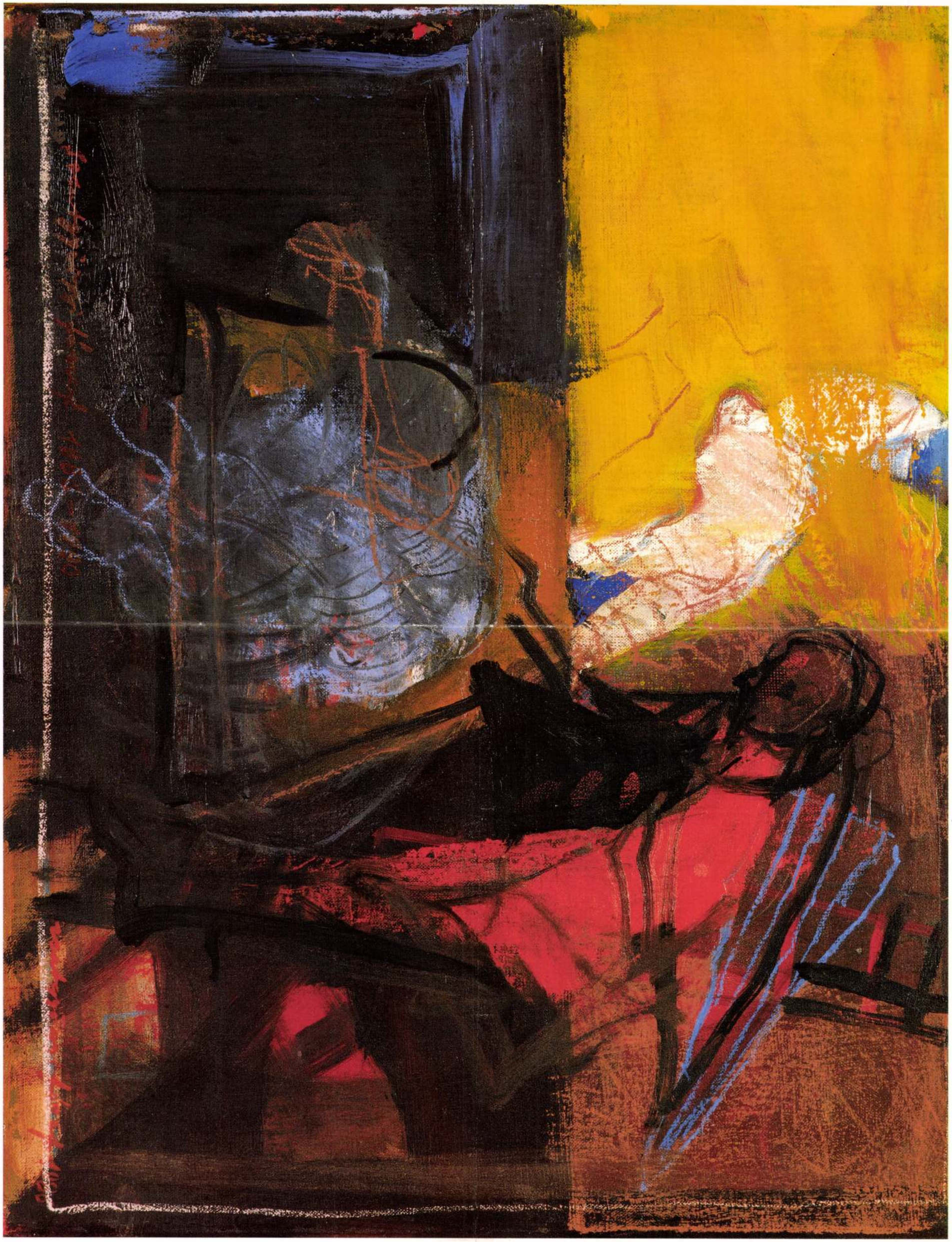

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF

„Tékozló II." repr.

XV. Országos Akvarell Biennálé

Eger 1996

Tábornok-ház

Ifjúsági Ház

Szenti Ernő graf.

Szuromi Pál: Törékeny egyensúly: Szenti Ernő grafikáiról. = Tiszatáj, 39, 1985, 11. 95-96. ill.

— mešťan a murársky majster v Bratislave	(Khnöre) Johann Lauradtgundtl (La
— stavebný majster v Bratislave	Johann Leutner (Beutner?
— meštiansky murársky majster	Ehrenreich
— meštiansky murársky majster	Lucas Melser
— meštiansky murársky majster	*iní remeselníci*
— kamenár a murársky majster	Zacharias Lauffer (Laußer Paull Neuholdt
— kamenársky majster z Deutsch Altenburgu (Rakúsko)	Mathias Piringer
— cisársky kamenár z Viedne	Johann Petter Reßler
— cisársky kamenár (z Viedne?)	Elia Widman (Windtman)
— meštiansky kamenársky majster	Barbara Wolfin
— kamenár a murársky majster	Caspar Zürreher
— kamenársky majster v Bratislave	
— kamenársky majster v Devíne	
— štukatér	Písomnosti svedčia napr
— štukatér	nemu charakteru o kontin
— štukatér	ných rodinou Pálffyovcov
	-historicky odlišných etap
	mu. Dokumenty z konca

SZENTGYÖRGYI Kornél

E.M. /Ember Mária/: Ketős tükör. = Magyar Nemzet, LIV.évf. 74 .sz. 1991. március 29. 11.p.

Bp., Csontváry Terem, Moldován István és Szentgyörgy Kornél k iáll. 1991

MDK

Szentgyörgyi Károly

Negyvennyolc pályázó a Közp. Városháza ujjáépitésére.
Magyarország 1940. márc. 13. 10.l.

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF

Hommage à Millecentenarium

Kempinsky Gallery

1996 06.04 - 08.24.

~~Dragon Erwin és~~

Szentgyörgyi Károly

nincs léd 2

épitészek

megvett terv

cred

MÉ 1917, 7-9. 24, 25. l. 31. l. (A József finánzvaház tervpályázata, távlati képpel és alapraj zzal.)

Affiliált intézetei: Torda-a
pénztár r.-t. Tordán, Alsó
Bank és Takarékpénztár r
megyei Takarékpénztár r
Sz.-Kereszturon, Szászrége
Szászrégenben és Népbar

Áruraktárai a vasut mellett.

Minden bankügyletet

Zongora
készitő és hangoló

JOAN
GÖTZL

P. MIHAI VITEAZUL 32

Szentgyörgyi Károly

épitész

l

Erődi – Bodnár

225 l

134. kép. *Avignoni festő, 14*

FRANCIA FESTŐ, 1520 körül
Kálvária Máriával, Szent János evangélistával és Magdolnával
Félkörös felső záródással.
Fa, tempera, 32×24 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi, Biharvármegye 93. szám. — Gerevich PA, 246. l. (A messkirchi mester modora.) — Gerevich IPGY, 95. l.

FRANCIA FESTŐ, XVIII. század
Pásztorleány
Karton, olaj, 17×23·5 cm.

Szentgyörgyi Károly

építész

terve elkésve érkezett

Halász városhazakibőv

20. 1.

gy: A váci székesegyház restaurálása
ügyében tartott helyszini szemle
utiköltségei.

léklet száma: 2

egyház restaurálása ügyében megtartott
latban felmerült bérkocsi dij kifize-
a való tekintettel, kivételesen enge-
mmal napidijak nem számithatók fel.
5.október 26.

A miniszter h e l y e t t :

B. Mania

államtitkár.

izottsága tek.Elnökségének,

B u d a p e s t.

Szentgyörgyi-Király (?)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 777-782. l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

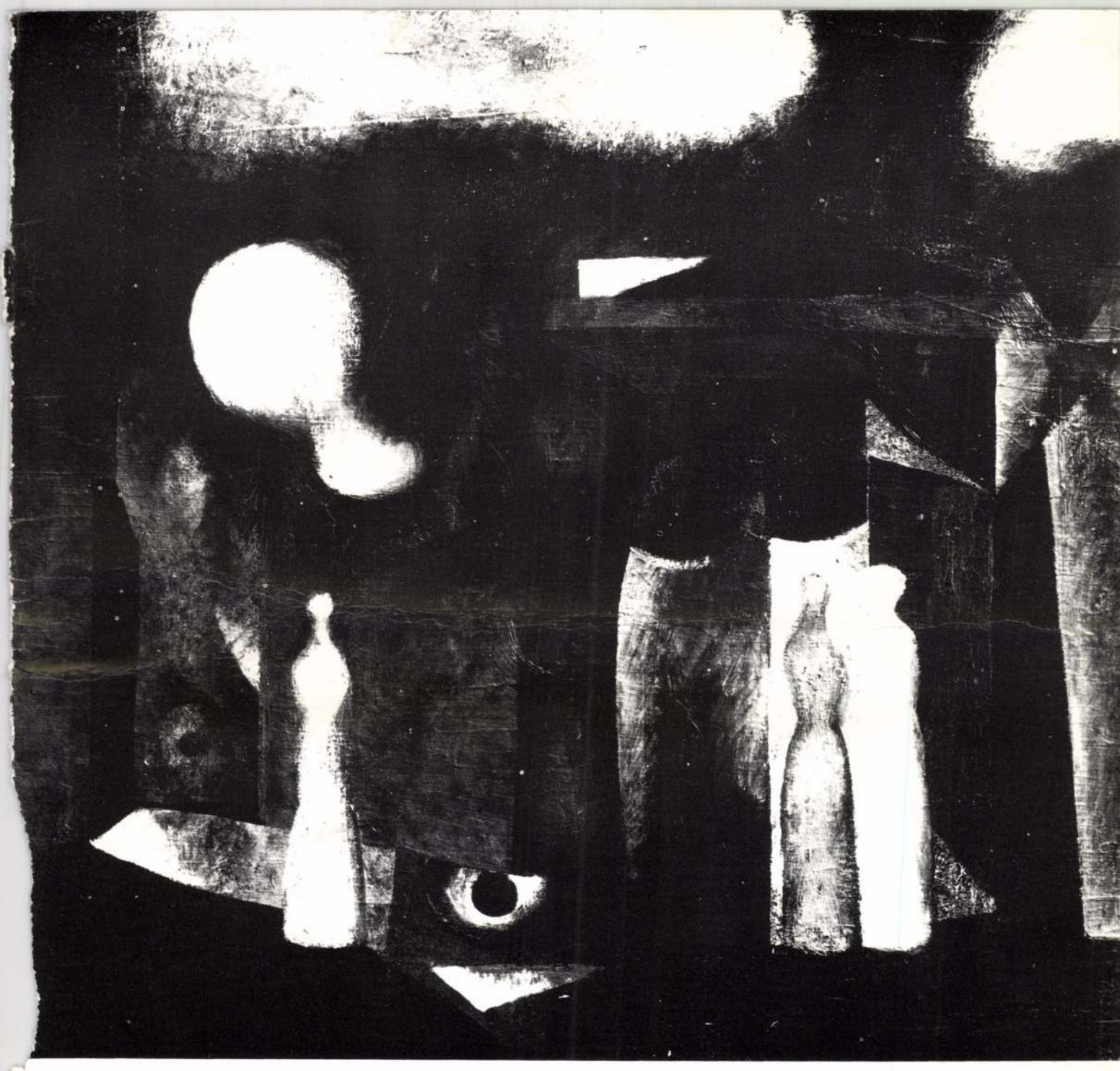

SZENTGYÖRGYI KORNÉL

SZENTGYÖRGYI KORNÉL

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

VIGADÓ GALÉRIA

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG MŰVÉSZETI ALAPJÁNAK KIÁLLÍTÓTERME

1986. AUGUSZTUS 28—SZEPTEMBER 21.

MAGAMRÓL

Első mesterem a Főiskolán Karlovszky, nyáron, a kecskeméti Művésztelepen Révész Imre volt. Mindketten Munkácsy közvetlen tanítványai. Karlovszkynál gyönyörűen kihegyezett, különféle keménységű ceruzákkal rajzoltuk a modellt. Nyáron Kecskeméten, majd Miskolcon, küzdöttünk a bokrok között megállás nélkül továbbvándorló napfoltokkal.

Közben a Szépművészeti Múzeum helyett inkább az Új Magyar Képtárba jártam, ami a mai Főiskola épületében volt.

Talán még most is el tudom sorolni a falon egymás után függő képeket, de csak kiemelek néhányat. Nagy Balogh „Önarcképe", Rippl „Maillol" portréja, Vaszary „Revü"-je, Szőnyi„ Hegytetőn"-je, és „Újságolvasója", Derkovits „Élet és halál" akvarellje, párizsi kék és vörös kontrasztjaival.

Közben a Főiskolán Van Goghot és Riverát nézegettük, szeretgettük reprodukciókról.

Harmadéves voltam, mikor Szőnyit kinevezték a Főiskolára – az osztályunkat ő vette át. Mindaz, amit addig tanultam érvénytelenné vált. Meg kellett szenvednem azt a különbséget, ami Karlovszky és Szőnyi szellemi világa között volt. Súlyos válságot jelentett ez, amit csak Szőnyi barátságos, jóakaratú személyisége oldott fel. Hét évet töltöttem a Főiskolán. Belterjes életet éltünk. Kora reggeltől késő estig bent voltunk a műtermekben és ez a közös élet erőteljesebben alakított minket, mint az akkori neves és tiszteletreméltó mestereink.

Elzárt létezés volt ez és így elviselhetően el voltunk különítve a tébolyba szédült világtól, de el voltunk zárva a világ alakuló, a Huszadik Századot kifejezni vágyó új kultúrájától is.

1941-ben megkaptam a Főiskola kitüntető érmét, majd Szőnyi javaslatára ösztöndíjas lettem a Római Collegium Hungaricumban. Róma nem volt az igazi Róma. Elsötétítés, homokzsákokkal védett szobrok, bezárt múzeumok, havi két deci olaj . . . jegyre. Beíratkoztam az ottani Főiskolára, de két hét múlva menekültem a pálcás, gyomorbeteg mestertől, aki gipszeket rajzoltatott és felháborodott, mert laposra fektetett conté krétával rajzoltam.

'42–43-ig a Centro Sperimentale di Cinematografia-ban filmdíszlet-tervezést tanultam.

Fiorini mesterem nagyon meg volt elégedve velem és Umberto Barbaro esztétikai óráin nagyon sokat hallottam a világ haladó művészetéről, mégha „sottovoce" is beszélt erről. '43 nyarán hazazavartak mindnyájunkat és októberben már, mint légvédelmi újonc, békaügettem a budaörsi repülőtér sarában.

'44 karácsonyán, 27 évesen, rokonszenves főhadnagyunk javaslatára négykézláb hazamásztam a pincébe.

1945–46–47. Illusztrálok tankönyveket, Verne Gyulát, képes hetilapot, közben festek magamnak. Beküldöm két munkámat a „100 művész" c. kiállításra. Kicsit kubisztikusak.

Tanítok Csepelen a Képzőművész Körben. Jó egypár ismert művészünk kezdte el ott munkásságát.

A néphadsereg Képzőművészeti Stúdiójába hívnak meg. Közben Munkácsy-díjat és a Kossuth-díj harmadik fokozatát kapom. '57-ben megszűnik a Stúdió. Nincs semmi kötöttségem – ennek a gondjaival együtt – de festek és csodálom a világ változását. Stílusok, nagyratartott valódi- és álmesterek, valódi és álszakértők tűnnek el a színről és jelennek meg újak, hogy újból fölváltsák őket mások. Sokat festek, mert sok mondanivalóm van. Talán az átélt időm krónikáját festem, eseményekét, érzéseket, örömöt, szomorúságot, ma már – mind messzebbről nézve – áttettebben, leszűrtebben, de hosszabb időre általánosan érvényesebben. Nem tudom vagy inkább nem hiszem, hogy szavakkal el lehet mondani azt, amit csak a látás közvetíthet. Vannak egyszerű tények, de vannak közvetlenül meg nem fogható jelenségek is. A maga helyén mindegyik döntő fontosságú lehet.

Ennyit „ars poetica"-nak.

Szeretem a mai magyar festészetet. Nagyratörő, de értelmesen az. Szabadságíze van. Jól tudja képviselni ezt a kis országot. Vigyázni kell rá.

SZENTGYÖRGYI KORNÉL

SZENTGYÖRGYI KORNÉL KIÁLLÍTÁSA ELÉ

Amikor Szentgyörgyi Kornél festeni kezdett, hazai tájainkon óva intették a festőket attól, hogy „az absztrakció senkiföldjére" tévedjenek. Mostanra mégis az absztrakció vált uralkodóvá a művésznek azokon a képein, melyeket az utóbbi öt év munkáiból, hosszantartó alkotói folyamat kiérlelt eredményeként tár ezen a kiállításon a látogató elé.

Aki korábban is figyelemmel kísérte Szentgyörgyi Kornél munkásságát, tíz-tizenöt éve azt a törekvést ismerhette fel képein, hogy a szerves és a szervetlen világ motívumait elegyíti – hiszen a természetben sem különülnek el vegytisztán. Nagyobb őszinteségre törekedett tehát a művész, miközben önmaga meghaladására törekedett; nem megtagadni akarta régi munkáit, hanem egykori önmagát újraértelmezni. Ezt a szándékot rögzíti korábbi festményei közül a jelen tárlaton *A fióka*, illetve *A kígyó*. A fészekkereső madár már elemeire bontott figurájában még tettenérhető Szentgyörgyi Kornél régebbi népművészeti hajlandósága, ám ez a fióka a házak majdnem absztrakt karéja fölött vergődik. A kígyót igazából kígyómozgásáról ismerjük fel, amint a tiltott fa felé tart, hogy betöltse históriai küldetését, de vajon ilyen egy kígyó? S ilyen a Tudás fája? Ez a szétbomló, ez a széthulló fa? Valaki arra néz. Ádám vagy Éva az? Vagy csupán „valaki arcképe"? S a talaj mintha nem is talaj volna, hanem világszínpad, hisz az élet színpad is, – és az a festészet, amely lemond a látvány elsődleges ábrázolásáról, gondolati festészetté lesz, a művész töprengéseinek, beleérzéseinek, képzettársításainak is terepe. Kifejezésmódja pedig az összetettség, a tömörség. Emlékezetes példája ennek az az elvonatkoztatott kék rózsa, melynek a művész a *Szem* címet adta; de ez a kaméleonszem-szerkezet gépalkatrész is lehetne, netán az a réteges csavar, amelyen át repülőgépen ülve levegőhöz jutunk, sőt, „poklokra csavart pupilla" is, hogy Pilinszkyvel szóljak – és még annyi minden. Vagyis „az absztrakció senkiföldjén" találta meg Szentgyörgyi Kornél mostanra a lehetőséget szerves és szervetlen világ elemeinek egymásbajátszatására, tehát arra, hogy megszűnjön a határzár ábrázolás és elvonatkoztatás között.

Miközben azonban súlyos, zárt egységet alkotó, absztrakt képeinek során haladunk végig – különösen a *Foltok és formák* című, legújabbkori ciklus mellett –, azt is érzékeljük, hogy ezeken a műveken rejtett játékosság érvényesül, ezeket a művész jókedvében teremtette. Szentgyörgyi Kornél nem szereti ugyan a festészethez társuló filozófiai eszmefuttatásokat, mégis filozófiai tételt fogalmazott meg, amikor e kiállításra készülő képeit néztem meg műtermében, s arról beszélt hogy ennek a sorozatnak, ezeknek az előre elhatározott tartalom, cél és program nélküli képeinek a festése közben értette meg, hogy „a művészet maga a szabadság". Persze, a kötetlenségnek is megvannak a maga belső törvényei, akár a rímtelen versnek – s e *Foltok és formák*, úgy lehet, rímtelen versek variációi.

EMBER MÁRIA

Cselekvés

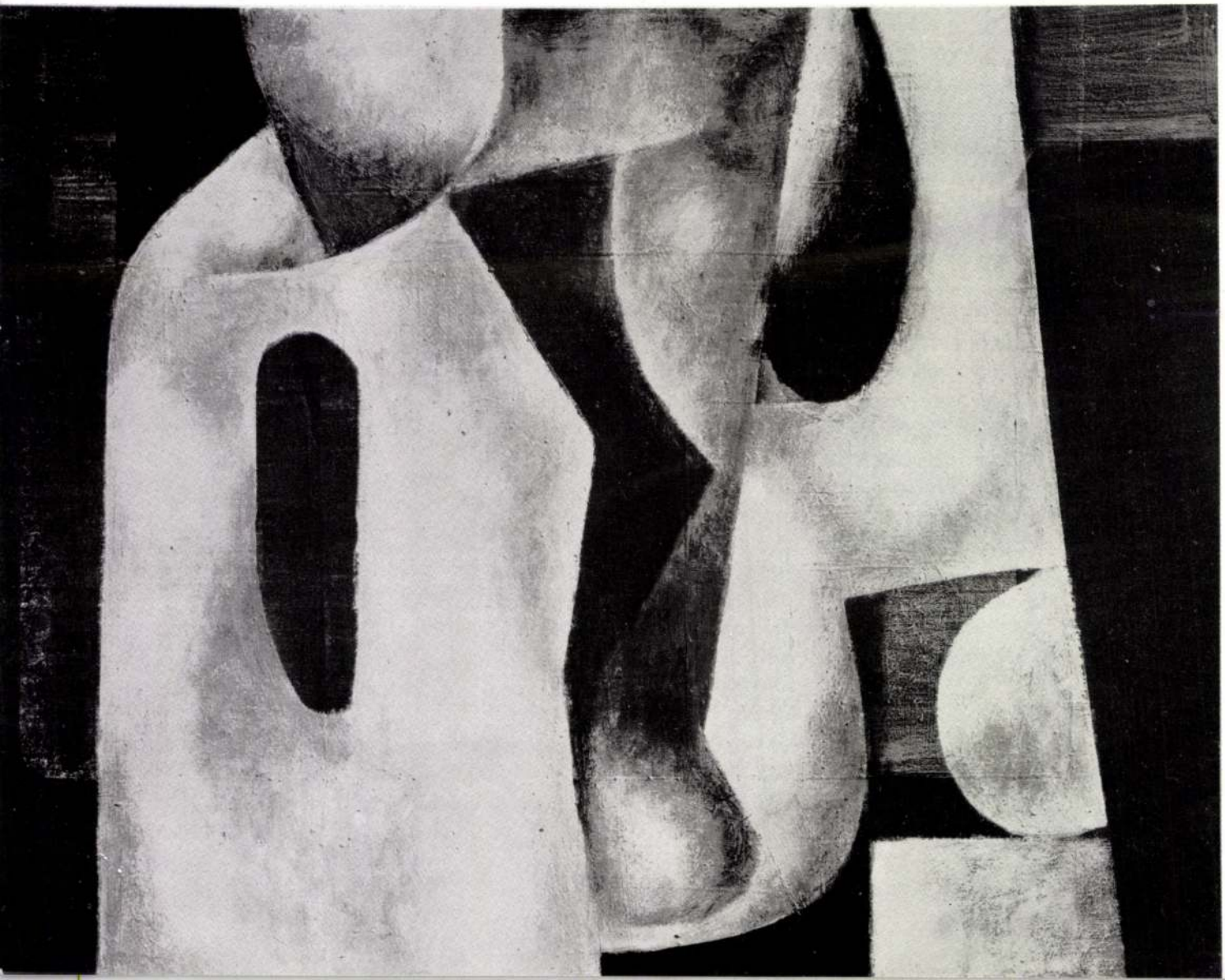

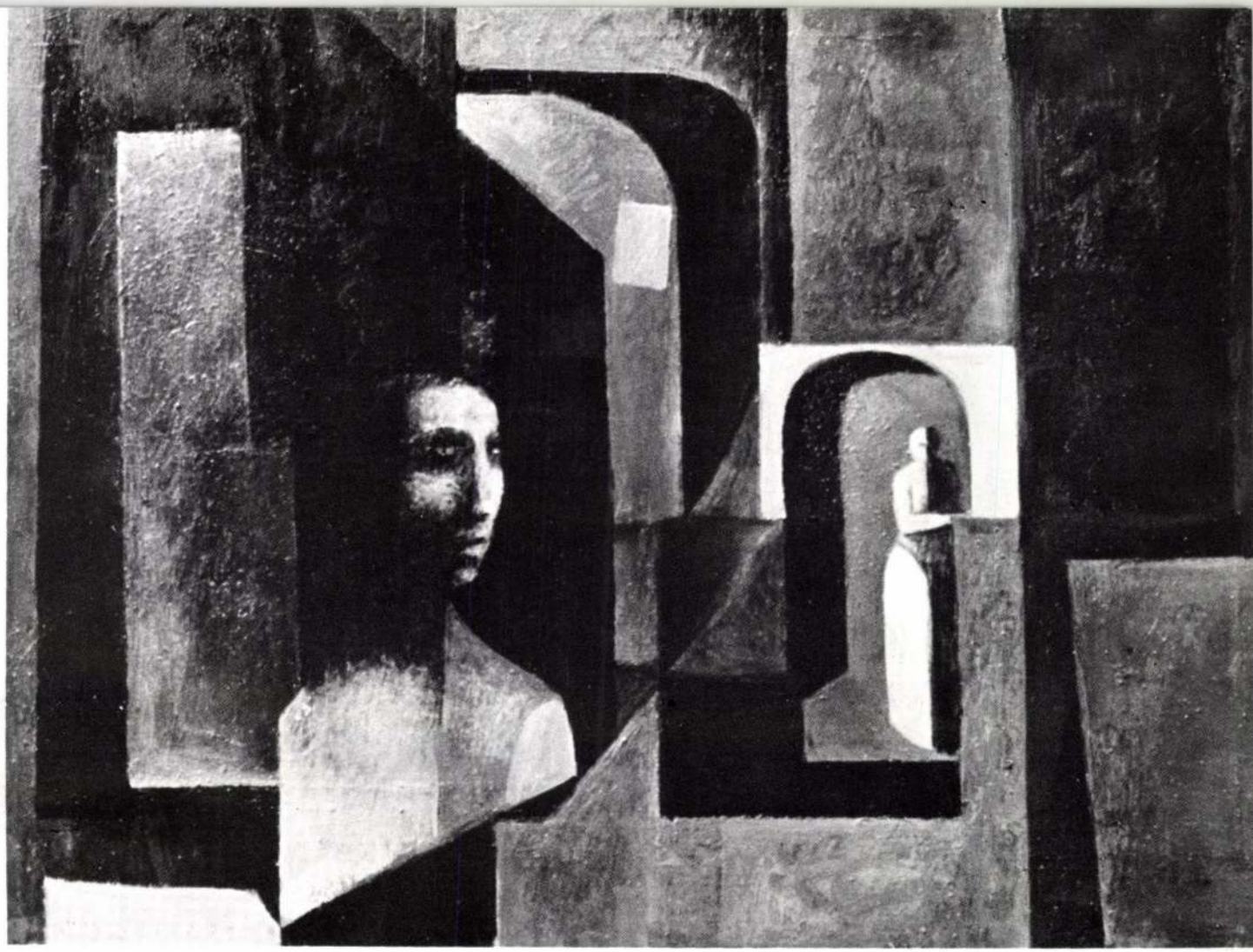

Falak

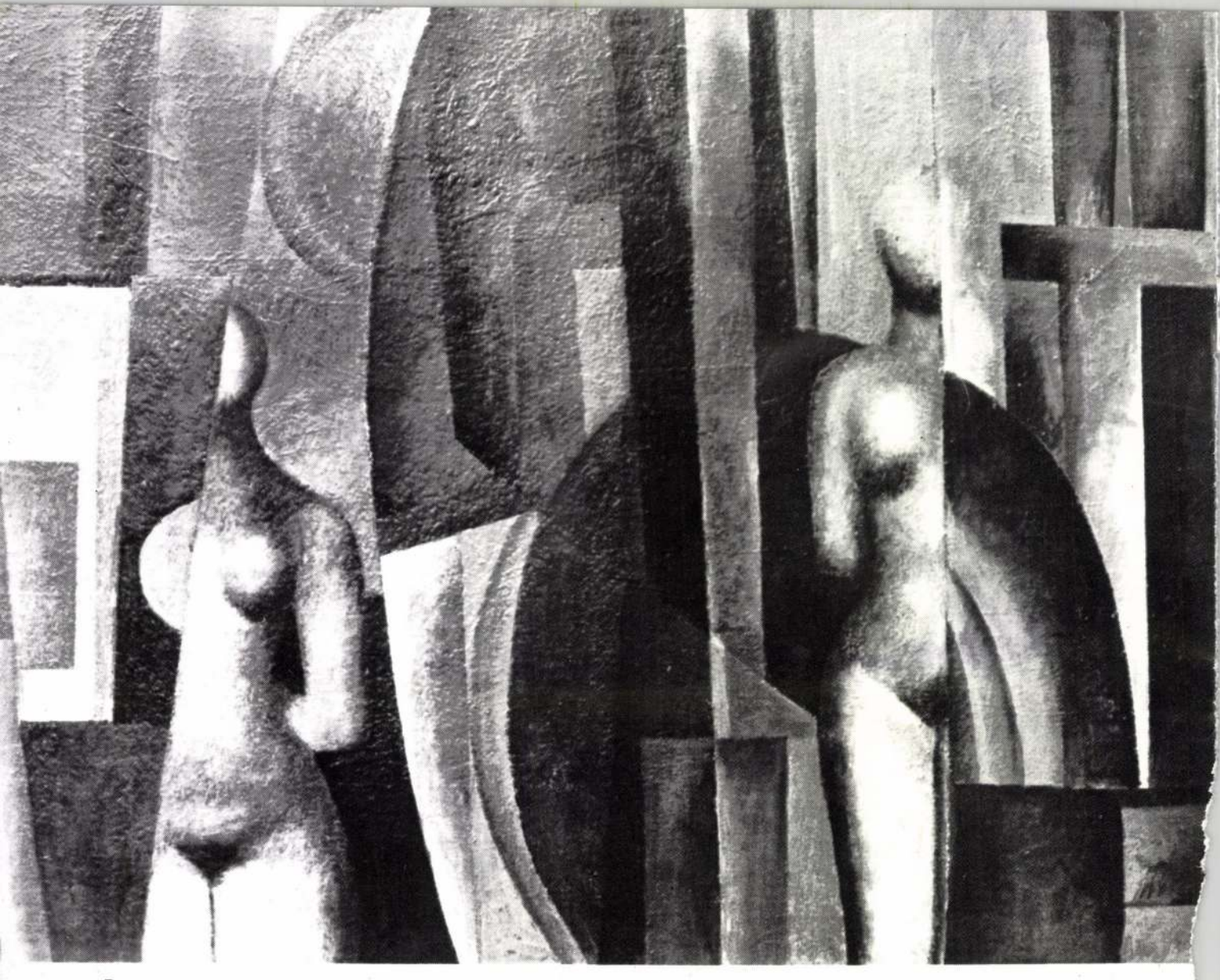

Panno

Nyári éj

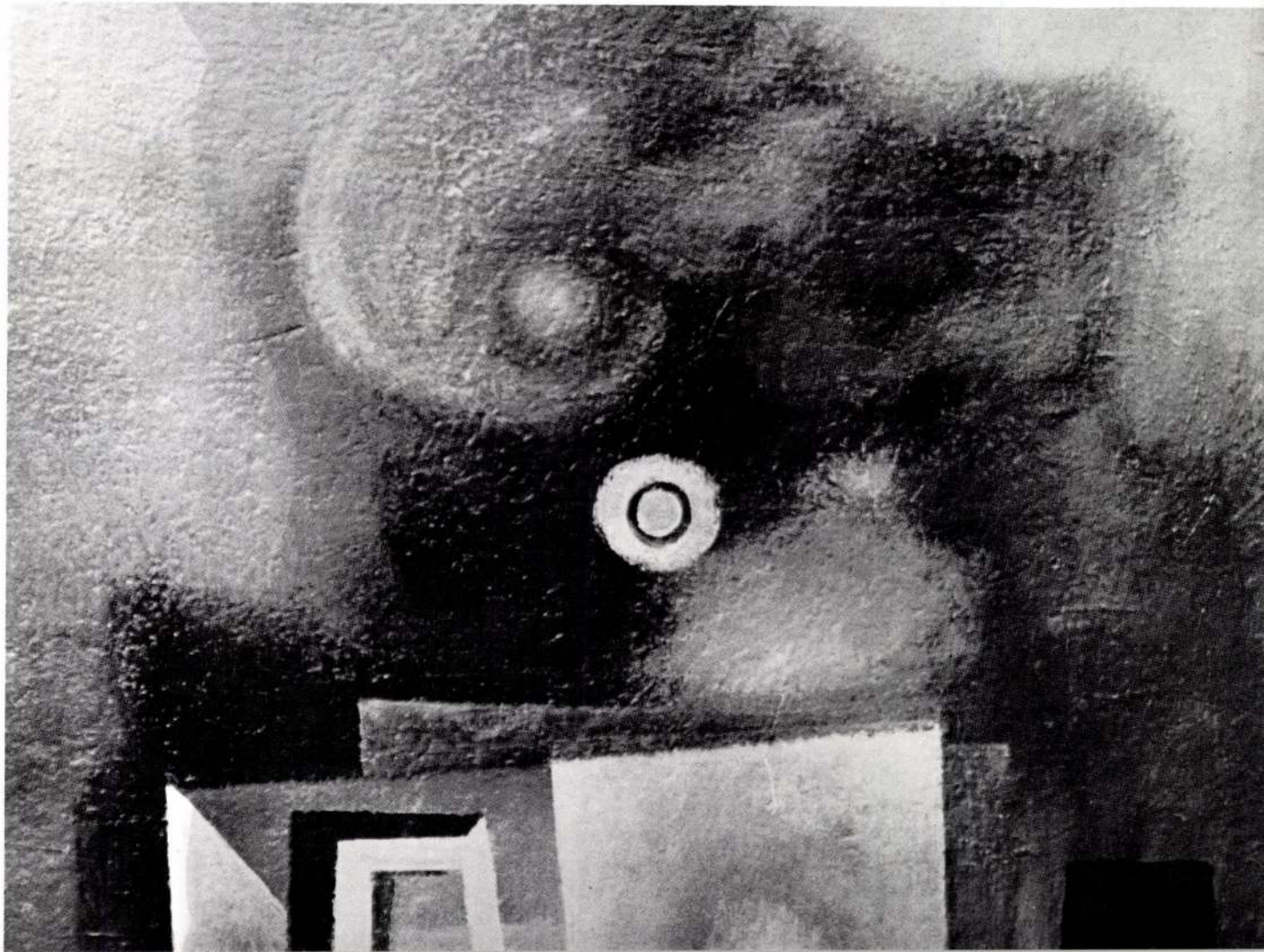

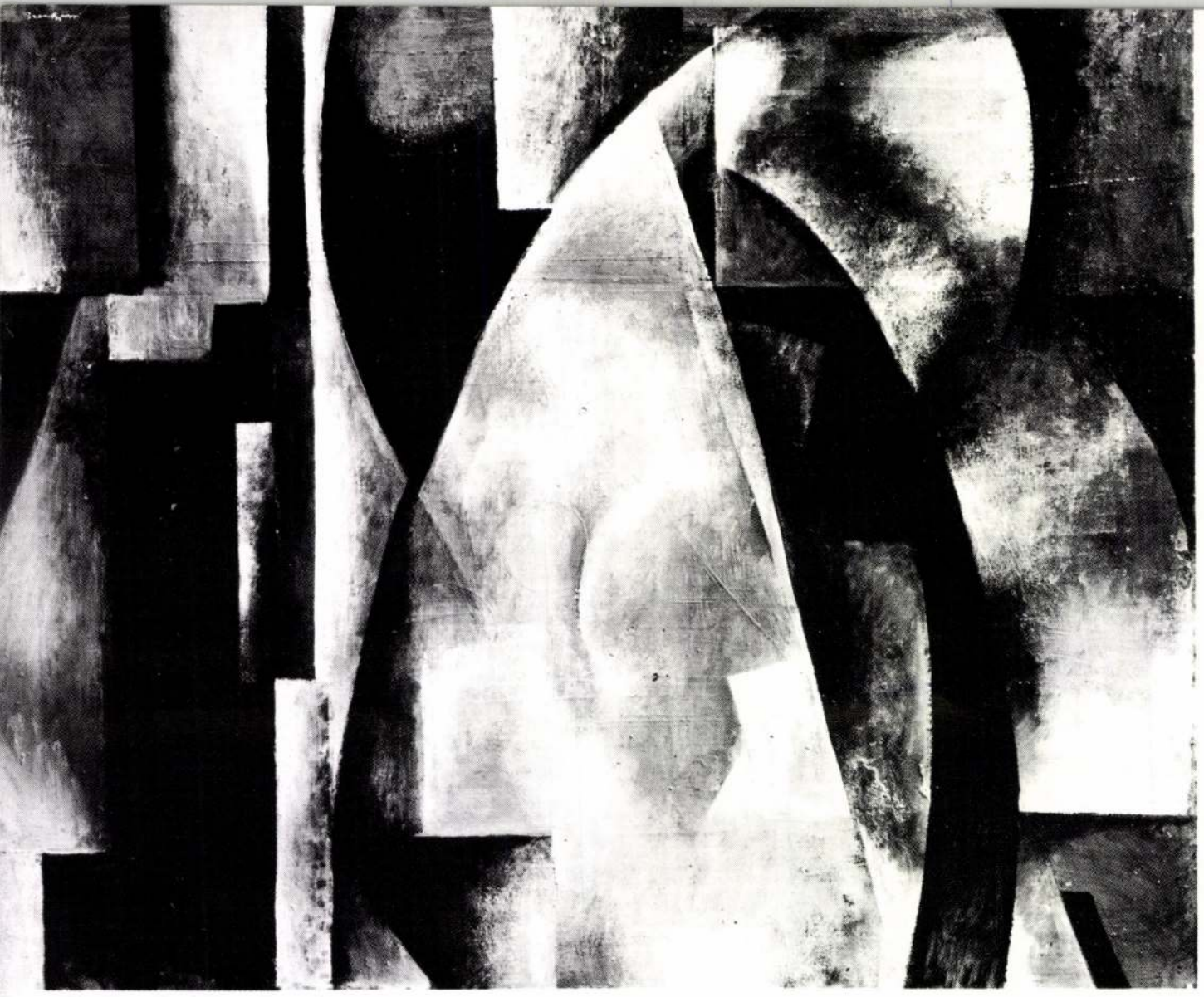

Mozdulat

Napfogyatkozás

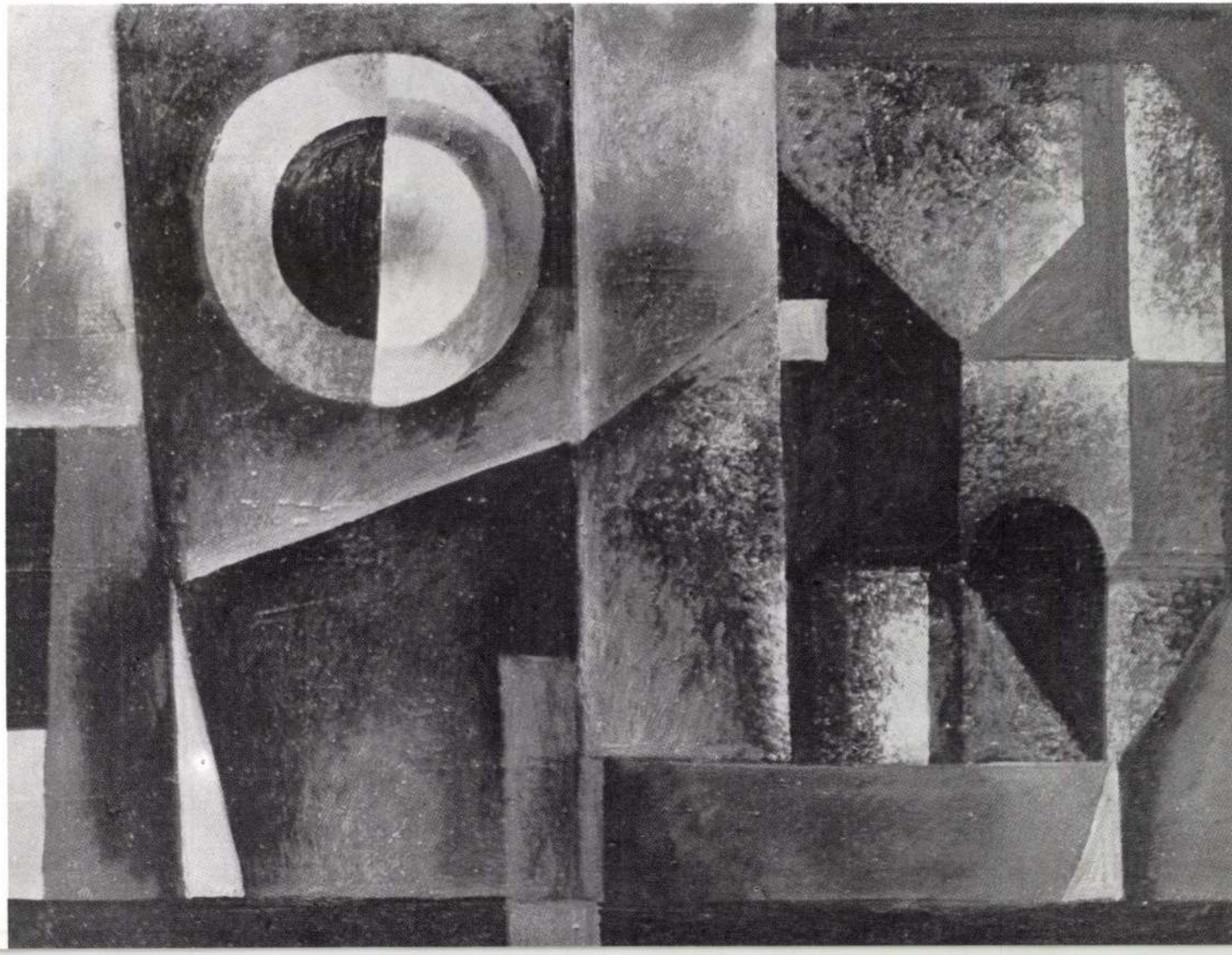

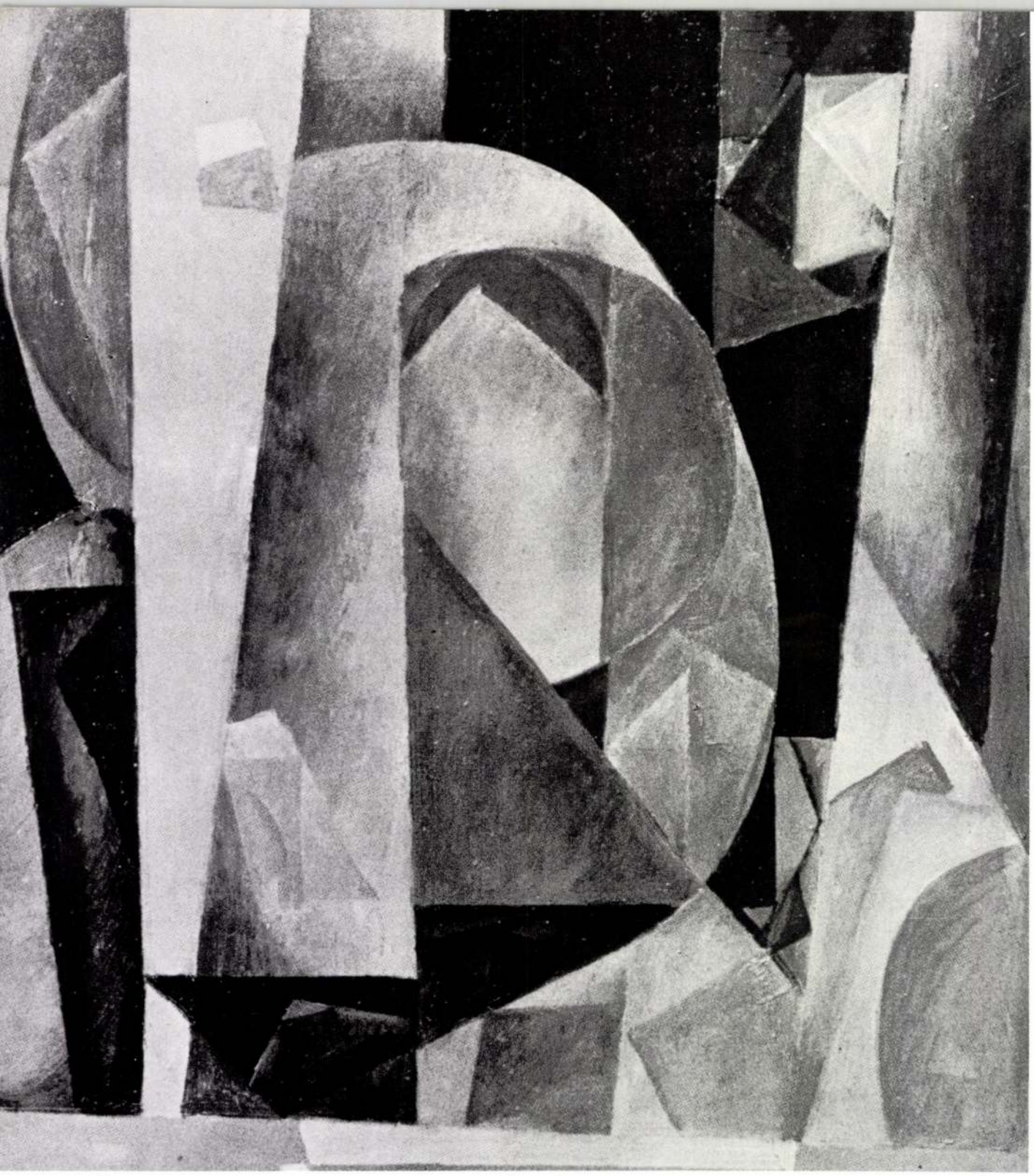

Ősz

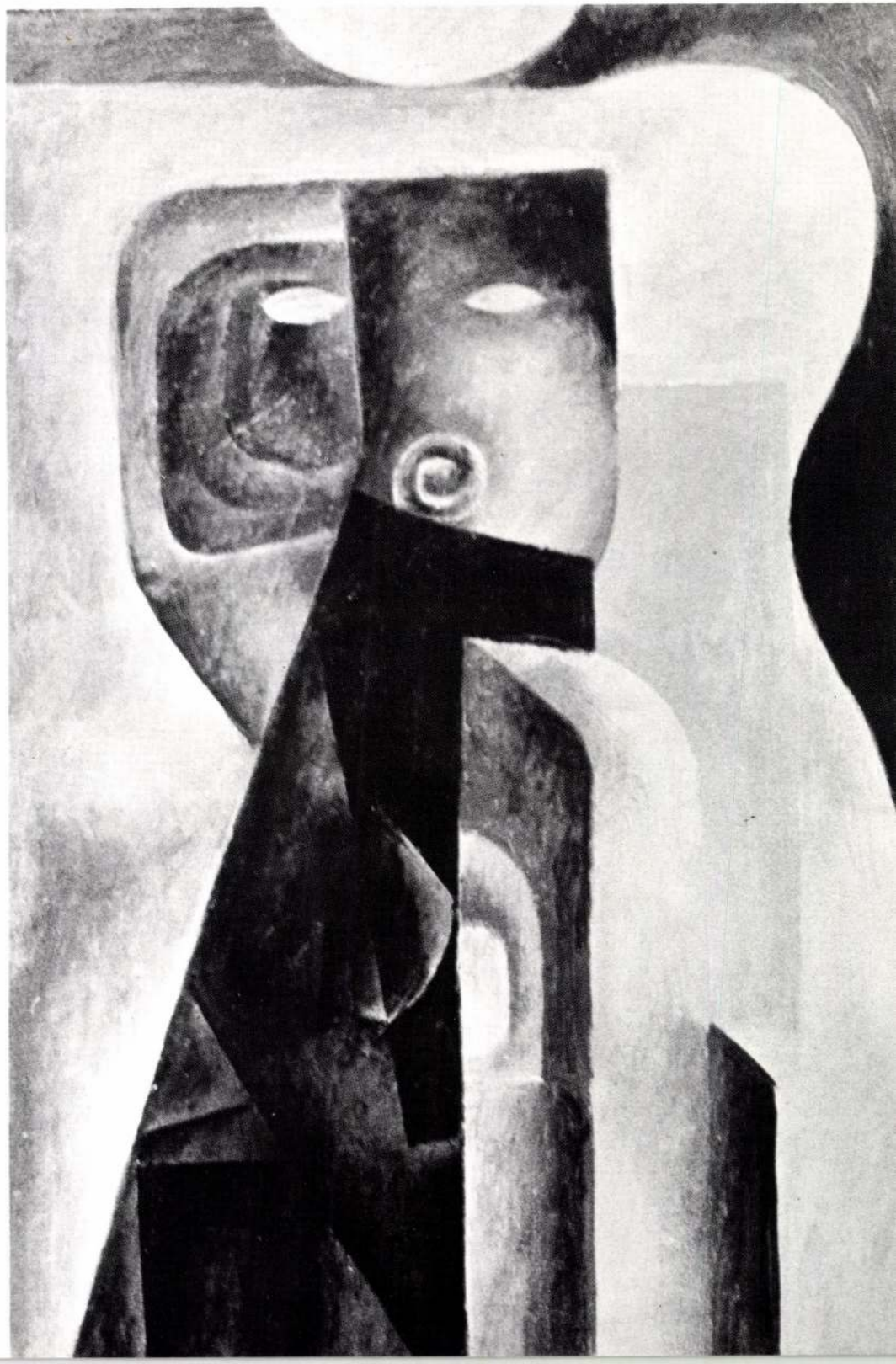

Totem

Osztás

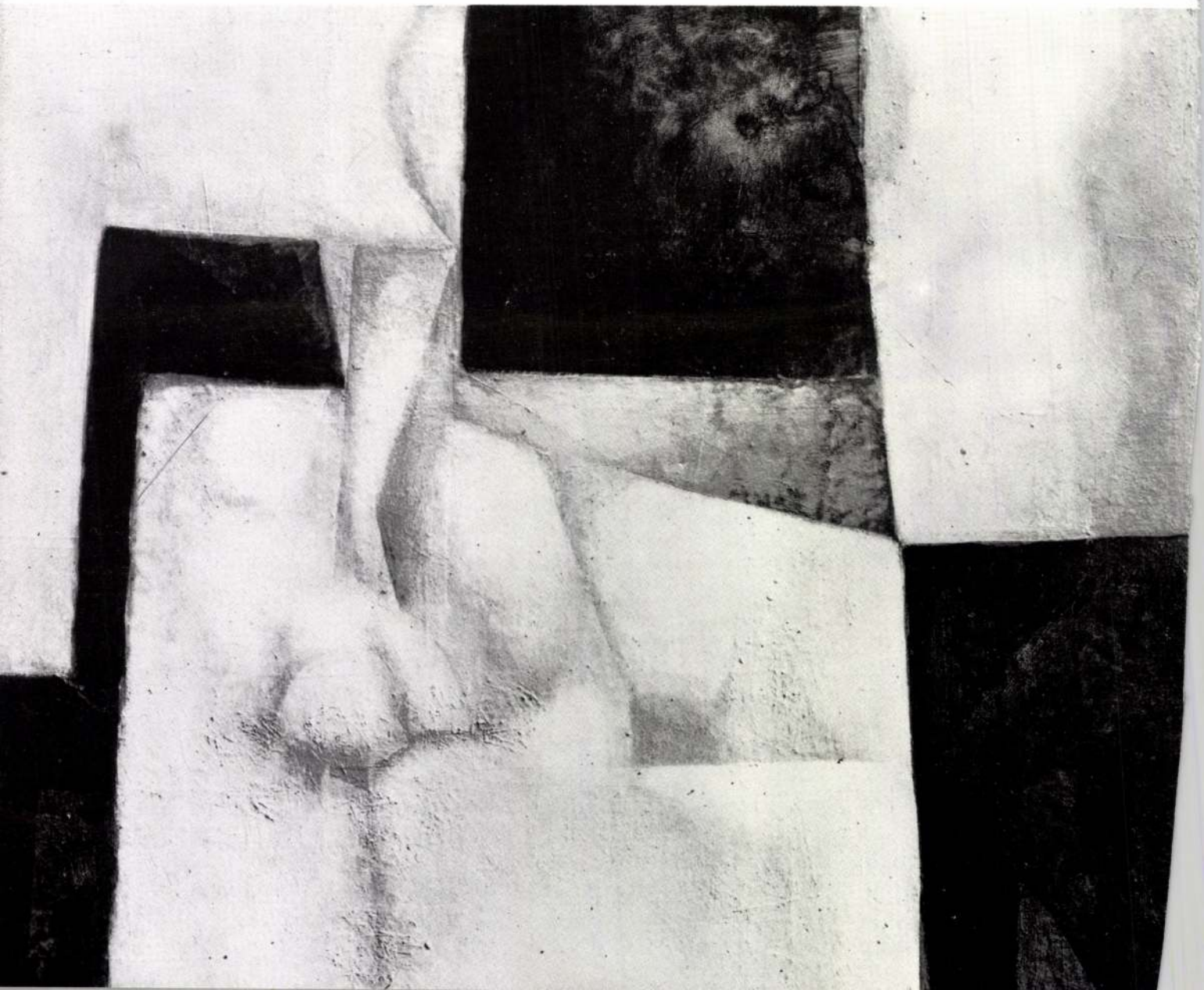

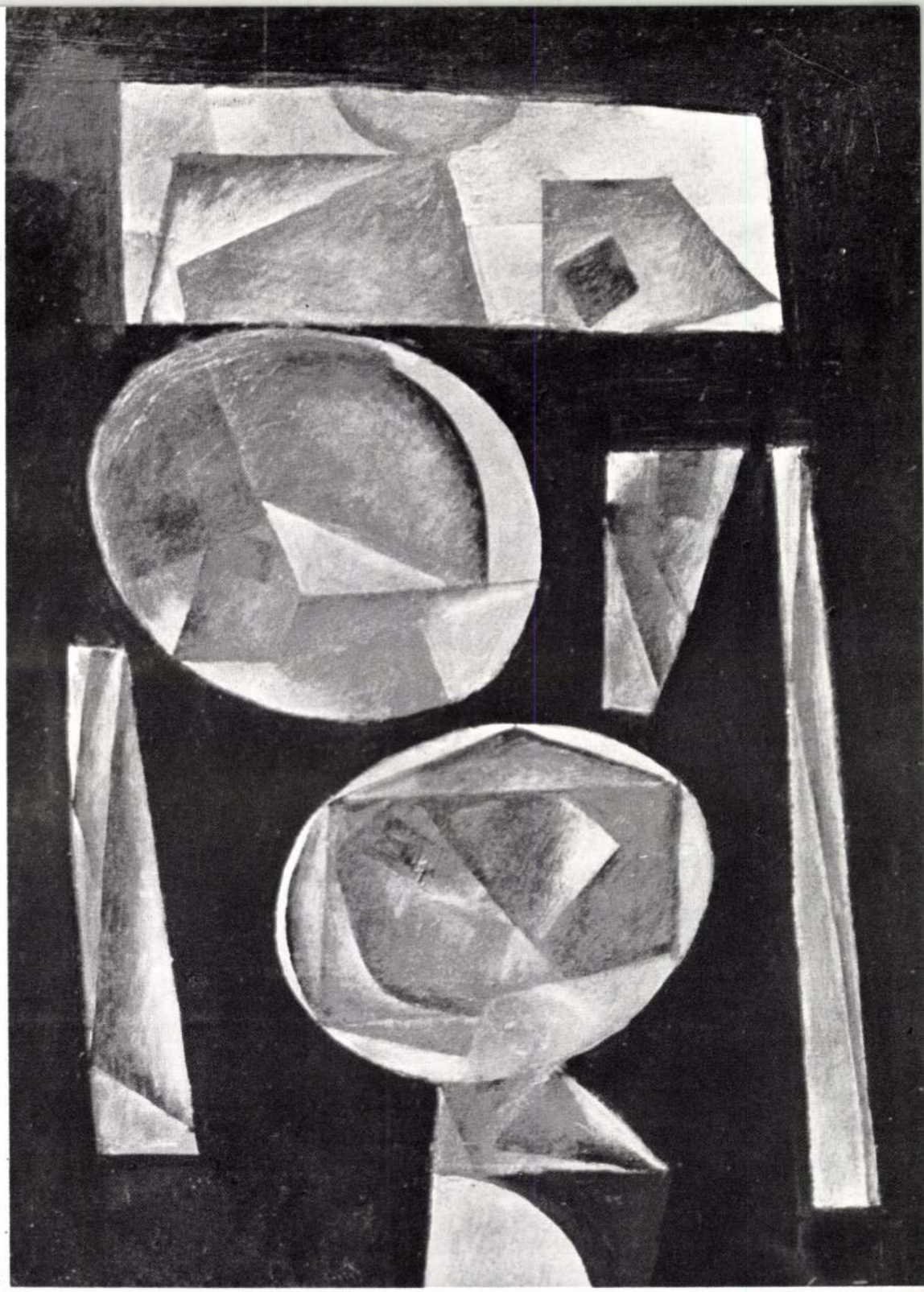

Kristályok

Gép

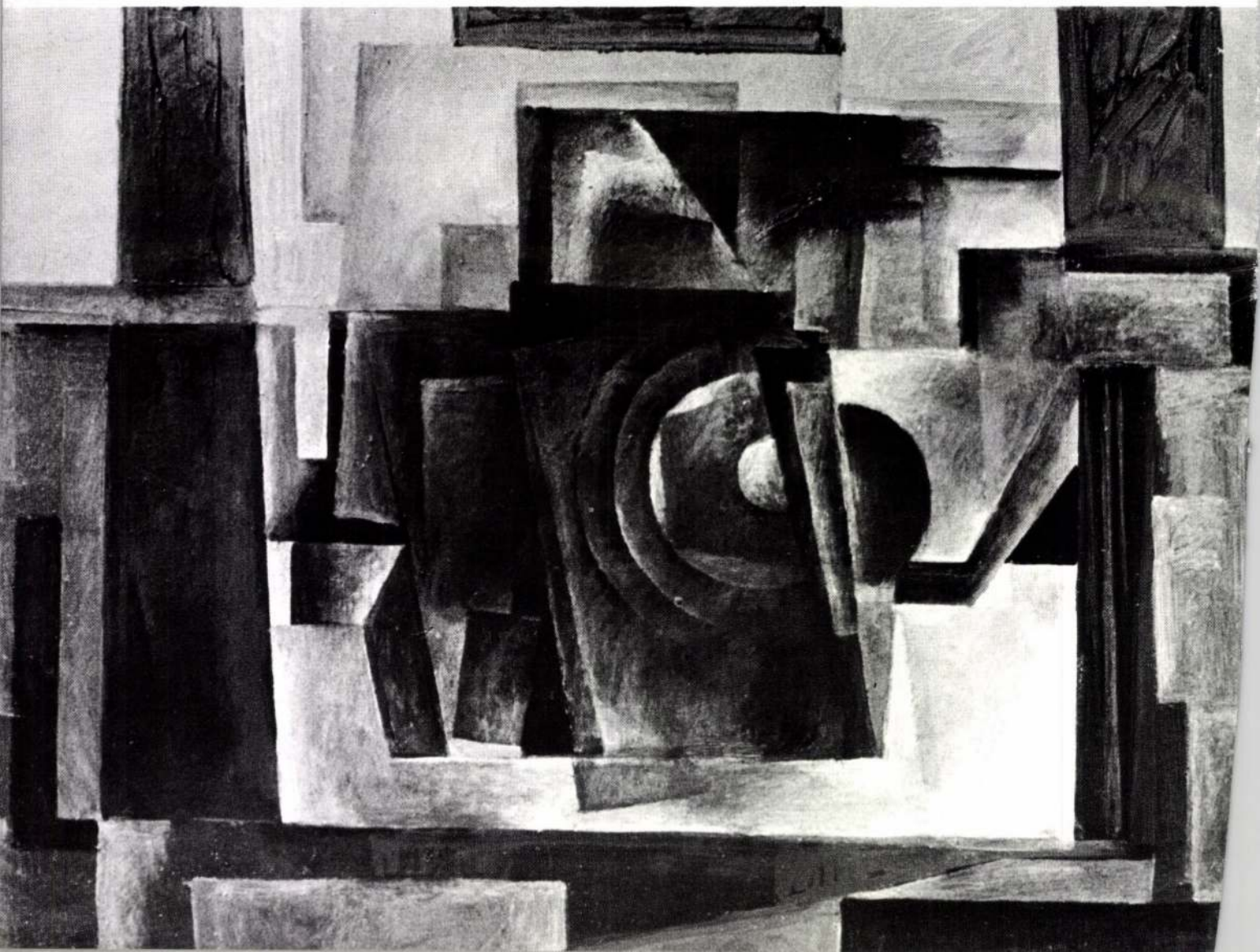

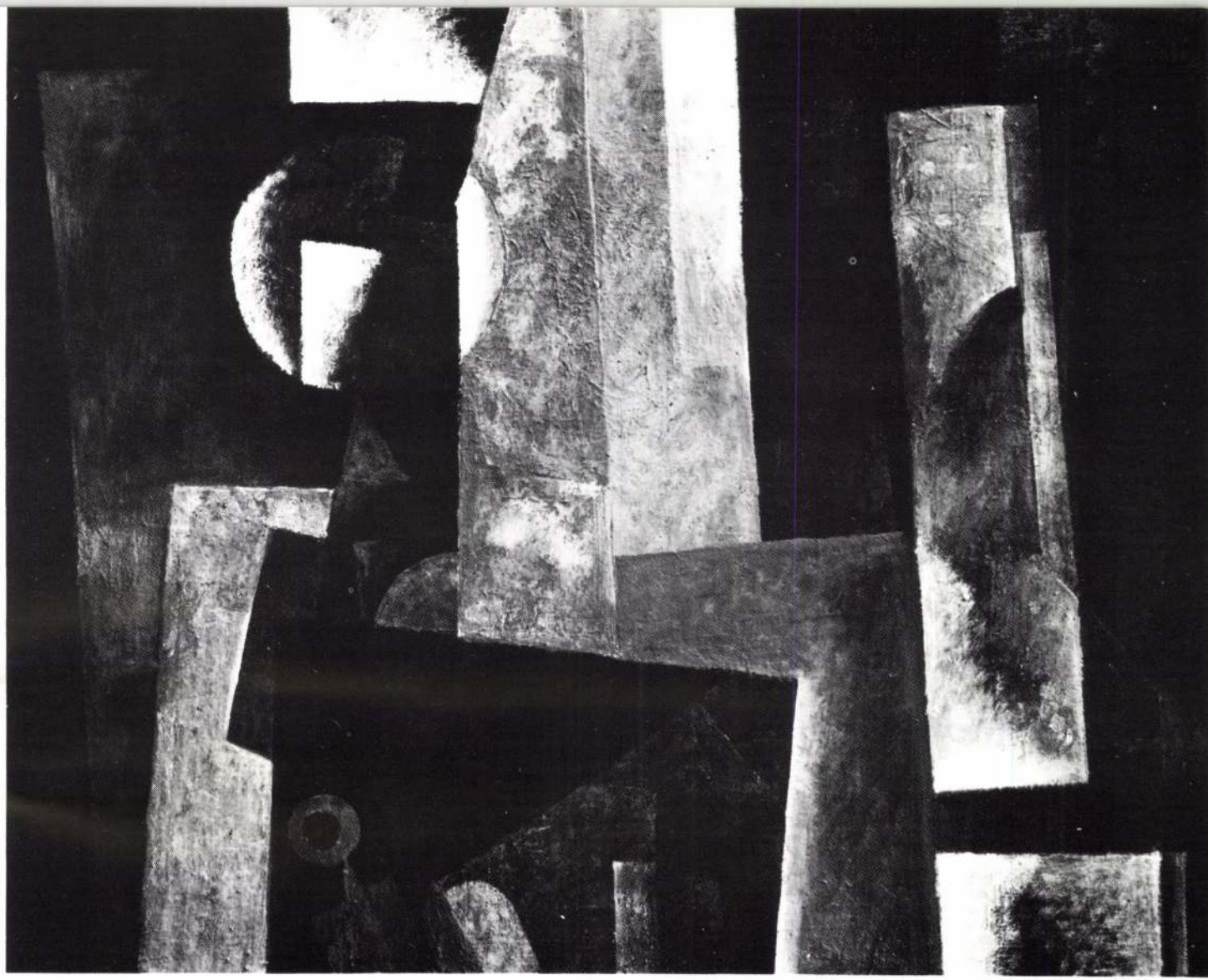

Őrzött ház

A Névtelen

SZENTGYÖRGYI KORNÉL Budapesten született 1916-ban. Érettségi után a Képzőművészeti Főiskola tanárszakát végezte. 1938 óta kiállító művész. A felszabadulás óta minden jelentős országos kiállításon részt vett.

Egyéni kiállításai:
1969. Szeged
1970. Budapest (Mednyánszky terem)
1973. Szombathely
1975. Miskolc
1977. Budapest (Csók István Galéria)
1978. Kölesd (Művelődési Ház)
1979. Lugano (Svájc)
1979. Celldömölk (Művelődési Központ)
1980. Budapest (Csepeli Munkásotthon)
1981. Debrecen (Medgyessi terem)
1981. Szekszárd (Művelődési Központ)
1982. Lugano (Svájc)
1983. Parma
1983. Pécs (Ferenczy Galéria)
1983. Budapest (Csepeli Iskola Galéria)
1984. Kiskőrös (Művelődési Ház)

Díjak: 1952 Munkácsy-díj
1953 Kossuth-díj
Csók-emlékérem, Szolnoki Biennale díja
stb.
1982. az Accademia Italia tagjává választja és Arany Kentaur-díjjal jutalmazza

Monumentális munkái: Sárvári Tanácsház pannója
Veszprém megyei Tanács üvegablakai
HM (Budapest) gobelin

Munkáit a Magyar Nemzeti Galéria és más múzeumok, közintézmények és magyar, külföldi műgyűjtők őrzik.

A címlapon: Színpad

Felelős kiadó: Fazekas János

A Vigadó Galéria 63. számú katalógusa

Ára: 20,– Ft

HU–ISSN–0230–113X

86-1200 GENERALART Nyomda – Dorog

VIGADÓ GALÉRIA

A FORUM HOTEL és a GENERALART

szeretettel meghívja Önt

SZENTGYÖRGYI KORNÉL és SZENTGYÖRGYI MIKLÓS

festőművészek kiállítására

melynek megnyitóját

1984. március 5-én délután 5 órakor tartjuk

a Bécsi Kávézó előterében

FORUM GALÉRIA

Nyitvatartás: 1984. március 5—29.

GENERALART

GENERALART

FT MIHÁLY BUDAPEST, és
idogos, légszesz, vizvezeték és csatorna berendezési-vállalata II., Retek-utca 14 sa

ÉGLAGYÁRTÓ GÉPEK
és teljes
keramiai berendezések
u. m. kör-, gáz- és csatornakemencék épitése.

Elsőrendű referenciák

Tervpályázati hirdetmény.

Maros-Vásárhelyt emelendő két emeletes **vármegyei sz**
ház terveinek elkészitésére ezennel tervpályázatot hirdetek
alábbi feltételekkel:

1. A pályázat általános és országos, azonban abban kizárc
csak magyar honos mérnökök és épitészek vehetnek részt.

2. A tervezési programm, valamint a teleknek helyszinr
Maros-Torda vármegye alispánjától szerezhetők be.

3. A pályatervek 1:200 mértékben készitendők, még pe
minden emeletsornak egy-egy alaprajza, a négy oldal homl
rajzai és a tervezet teljes megértéséhez szükséges metszet rajz

4. Távlat rajzok nem feltétlenül készitendők s a tervraj
nem üvegezendők be.

5. A tervezethez köbtartalom szerint számitandó átla
költségvetés és műleirás melléklendő A köbtartalom a já
szinétől a párkány felső éléig számitandó: egy köbméterre 15
korona egységár veendő fel.

6. Az épités összköltségei **600,000 koronánál** többre n
rughatnak; ez összegben a telek rendezési költségei nincse
befoglalva.

7. A pályaművek névaláirás nélkül, jeligével ellátva s
szerző nevét tartalmazó lepecsételt jeligés boritékkal együtt
pecsételve **folyó évi augusztus hó 31-ig** Maros-Torda várme
alispánjához nyujtandók be elismervény ellenében.

8. A már benyujtott tervek vissza nem vonhatók.

9. A pályaterveket 8—15 tagból álló bizottság bontja fel
birálja el. A bizottság, melynek határozata felekkel szemben v
érvényes és meg nem felebbezhető, következőképp alakul m

a) A vármegye alispánja.
b) A törvényhatóság részéről választott bizottsági tagok.
c) A Magyar Mérnök és Épitész-Egylet egy kiküldött ta
d) Az Épitőművészek Szövetségének egy tagja.
e) A kir. államépitészeti hivatal egy tagja.
f) A helyi állami ipariskola egy szaktanára.

10. A pályatervek a benyujtás sorrendje szerint fognak
bontatni és a benyujtástól számitott egy hónapon belül biráltat
meg. A pályatervek a birálat befejezéséig csakis a biráló bizott
tagjai által tekinthetők meg.

11. A bizottságilag legjobbnak talált pályatervek dijazás
ki van tüzve:

Első dij: **1500 korona**. Második dij: **1200 korona**. Harma

Szentgyörgyi Király J. MDK

Olvadóahó, olf.

Mücsarnok 191o. tavaszi kiállitás

Szentgyörgyi Király Jenő MDK

Havas ut, vizf.
Őszi nap, vizf.
Birsalmák, vizf.

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

MDK

Szentgyörgyi Király Jenő

Havas ut, vf.

Őszi nap, "

Birsalmák, "

N.Szal. tav. tárl. 1922. máj.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Az amfiteátrum romjai c.képe

Művészet 1968 máj.p.lo.

Szentgyörgyi Kornél

XI. Országos képzőművészeti Kiállitáson szerepelt.

Vigilia 1968. jun. 421.l.

Szentgyörgyi Kornél festö M.D.K.

Falusi vasárnap c.

müvét a Müvelödésügyi Minisztérium megvásárolta 1967

Müvelödésügyi Minisztérium vásárlásai 1967. 4.l.

Szentgyörgyi Kornél

kiállított festménye:

Otthon, olaj, 80x100 cm

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

12. l.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Almaszüret, 1952, olf.

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Szentgyörgyi Kornél

1955 juliusában részt vett a miskolci muzeumban rendezett kiállitáson.
A miskolci művésztelepen ért tkp. művésszé.

Péter Imre: Gondolatok az első vidéki országos képképzőművészeti kiállitáson
Északmagyarország 1955 jul. 27.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Ki merre lát, 1953, aqu.

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Szentgyörgyi Kornél festő MDK

A nagymarosi művésztelep egyik lakója. Kiállít.

(f.f.): Nagymaros titka

2

ESTI HIRLAP Bp. 1966. júl. 16.

25

Szentgyörgyi Kornél festő M.D.K.

Kisváros c.

Városkép c.

Kanyargós utcák

müve bemutatva az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán. A Képzőművészeti Alap vásárlása.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. 7,l.

Szentgyörgyi Kornél festő M.D.K.

Tavaszi vasárnap c.

müve bemutatva az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán. A Képzőművészeti Alap vásárlása.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. 7.l.

MDK

Szent György Kamél
festő

Tájképeivel vett részt a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Sárospataki galéria
Művészet, 1968. július - 22 lap.

Szentgyörgyi Kornél

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

1970 JUL 19

1021

PORTRÉ

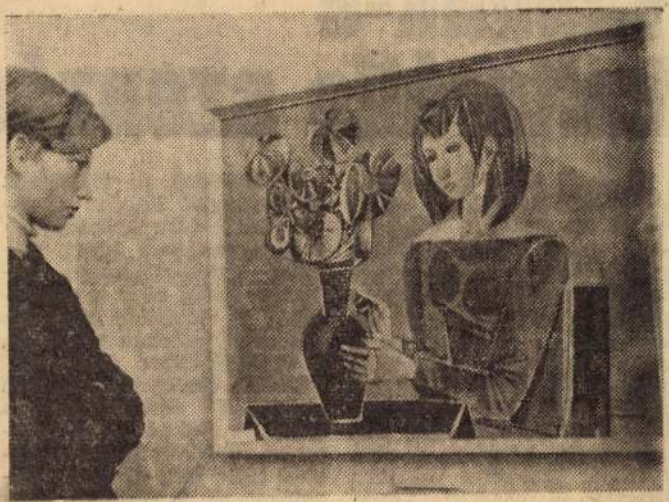

Szentgyörgyi Kornél festménye.

Selmeczi Tóth János felvétele.

Vannak-e kulturális szenzác

Vannak-e? — Költőt faggatok erről, és tétova nemmel válaszol. —»A nagy korszakfordulók hozzák meg a maguk szenzációit« — mondja inkább önmagának, mint nekem. — »A szenzációk, a tehnika és a sport területén jelentkeznek« — vélekedik tanár barátom. Aztán egy gimnazista lány meglepő sietséggel bólint igent a kérdésre, és már címekkel indokolja válaszát: »Hármat is mondok: Láttam Barcsay Jenőnek Állvány ablak előtt című képét; megismertem egy gyönyörű Illyés-verset a Szekszárd felé

De nemcsak új tehetségek fölbukkanása kelthet országos érdeklődést. Operaházunk a Lammermoori Lucia második szereposztásában Lehoczky Évára bízta a címszerepet. A művésznő korábban operettszínpadokon lépett föl, a vendéglátóipar zenés műsoraiban szerepelt, külföldön kereste az érvényesülést, s most — immár túl a negyvenen — olyan teljesítménynyel lepte meg az operalátogatókat és a kritikát, hogy annak nyomán sokan teszik föl a kérdést: Hogyan gazdálkodunk tehetségeinkkel, hogy csak most nyílt alkal-

Fés önzetlen kulturális vállalkozásunk elősegítése

Kir. Magyar Pármasy Péter tudományegyetem Méltóságos Rectori Hivatalának

Bpest.

II.

Kir. Magyar József-Műegyetem Mélt. Rectori Hivatalának

Bp.

III.

M. kir. Nyomtatóiszeti Iskola Mélt. Rectori Hivatalának

Bp.

IV.

Orsz. Magyar Iparművészeti Főiskola Mélt. ~~Rectori Hivatalának~~ Igazgatóságának Bp.

I—VII

A Műemlékek orsz. Bizottsága — programmjához kivén, mely szerint fontos feladatának is meri a ~~[illegible]~~ mű-

Szentgyörgyi Kornél

Résztvesz a kiállításon

Ünnepi kiállítás

Magyar Nemzet, Jpp. 1970. nov. 11.

Szentgyörgyi Kornél

Résztvesz a Miállításon

Lőrincz Sándor: Kiállításnál Miállításra
A II. Területi Képzőművészet
Magyar Hírlap, Dp. 1970. nov. 10. 6. l.

Szentgyörgyi Kornél

Tihany műanyagtechni.
88x166

V Balatoni Nyári Tárlat
1970. Keszthely

Szentgyörgyi Kornél

Kanyargós utcák, olaj 80×100

Magyar Műveszet 1945 - 1969
Műcsarnak

Szentgyörgyi Kornél

kiállítása megnyílik

Szocialista Művészeti Klub

1970. jún. 9.

Szentgyörgyi Kornél
festő.

Feszállott a páva" c. műve
"szerepel a Zárlatos

Vidos Zoltán; A Radnóti klubban rendezett ...
Művészet, 1970. julius - 38 lap

Szentgyörgyi Kornél
festő

Szabad Művészet

1957. 436. l.
443. l. Keppel

szükségem, hogy a Műemlékek Országos
és dologi tekintetben mibe kerül
hivatali állások javadalmainak
dai dologi kiadások mennyiségére.
Minthogy ezek az állami költség-
azért bátorkodom e tájékoztatást

tellel

Dr. Szőnyi Ottó

Szentgyörgyi Kornél

illusztrálta az alábbi könyvet

(Király István — Deme László — Szabolcsi Miklós): Magyar könyv a 8. ost. számára. Bpp. 1948. VKM.

Kelt Budapesten, 1935. november 27.

MI NYOMDA
OLTJA
AJOS-UTCA 18
LAPÍTÁSI ÉV 1577
K: 37.473 ÉS 57.124.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA BUDAPEST

BÉLYEGMENTES
(118 2/1879. P. M. sz. rendelettel megállapitott személyes illetékmentesség folytán.)

üemlékek Országos Bizottsága

Budapest
Rákos-u 10.

CSAK JELEN LEMBE	EGYSÉGÁR		ÖSSZES ÁR		ÖSSZES ÁR	
	AP	f.	AP	f.	AP	f.
56,58,50,			-.	80	2.	40

Szentgyörgyi Kornél, festő

67.) A felszabadulás után készült tanácsköztársasági pozsatkorási műve: „Tanácsköztársaság". Vászon, olaj. 125 x 150 cm Ssz 60.144 (43 old)

Grelyes Ede: A Legújabbkori Történeti Múzeum tanácsköztársasági gyűjteménye. 131.o.

Legújabbkori Tört.Múz.Évkönyve.II.évf.1960.Bpest,1962
Franklin Nyomda.Bp.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Harc a monitorok ellen, o.

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

Szentgyörgyi Kovács
festő

M.D.K

„Az Amfiteatrum romjai"
(repro)

D. Fehér Zsuzsa: A XI. Magyar Képzőművészeti ...
Művészet, 1968. május – 11 lap

Szentgyörgyi Kosnál

Gépgyári lányok c. műve (eml.)
szerepel a IX. hagy. kép.
mův. kiállításon

Magyar Ifjuság 1962 IV. 28

Szentgyörgyi Kornél

MDK

A Népfrontra szavazunk!, é.n.

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Munkásszállás, repr.

Mücsarnok 196o. VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Munkásöltöző, olf.

Nők a Gottwald gyárban, olf.

Munkásszállás, olf.

Mücsarnok 1960.VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

Szentgyörgyi Kornél

MDK

Szavaló kislány, olf.

Műdsarnok 1961 Boldog gyermekévek kiáll.

Szentgyörgyi Kornél

Madách Imre-fögimnázium képkiállításán szerepelt.

NU.934.III.23.

Szentgyörgyi Kornél

Madách Imre főgimnázium
diák-képkiállításán szerepelt.

MO. 934. III. 29.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Farkas utca, o.

Szőlőhegy, o.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz. 1964.máj.

Szentgyörgyi Kornél

Madách Imre főgimnázium képkiállításán szerepel.

MH. 934. III. 29.

MDK.

Szemetgyörgyi Kornél

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 nov.12.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Harc a monitorokkal, olf.

Este a stadionban, olf.

Műcsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szent györgyi Kornél festő-

M.D.K.

A kiállításon művei részt vettek.

Péter Imre: A monument alkimus bűvöletében, Művészet, 1966. január - 10 kep.

Szerecsik János
festő

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Péter Imre: A monumentalizmus bűrötetében.
Művészet, 1966. január - 10 kap

MDK

Szentgyörgyi Kornél, 1916--

A Népfrontra szavazzunk!

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 1960.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Férfifej

Öregasszony

Mücsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

МДК

Szerkesztőségi Kormej

Tértíve:

Tregaszony

Miscsatnok 1937 Képzőm. Pólok. Kiáll.

Szentgyörgyi Károly

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének évi közgyűlésén az új tisztikar elnökségének választották.

Szabad Nép, 1952. Máj. 27.

Szentgyörgyi Kornél.

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének évi közgyűlésén az új titkár elnökségébe választották.

Képzava, 1952. Máj. 27.

Szentgyörgyi Károly.

Székesfehérváron, a "Második Magyar képzőművészeti Kiállítás Vázlatai" c. vándorkiállításon szerepelt a Tanácsköztársaság harcainak egy-egy mozzanatát megörökítő műve. (említve.)

Fejérmegyei Néplap, Székesfehérvár, 1972. jún. 24.

Szentgyörgyi Kornél.

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének 1952. évi közgyűlésén az új titkárt elnökségébe választották.

Független Magyarország, 1952. máj. 26.

Szentgyörgyi Kornél

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelt „Este a stadionban" c. képe. (említve.)

Magyar Nemzet, 1957. Dec. 1.

Szentgyörgyi Kornél.

A II. Magyar képzőművészeti kiállítá-
son festménye szerepelt.

Független Magyarország, 1951. Nov. 5.

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

ESTI BUDAPEST
Szentgyörgyi Kornél
1952 DEC 24.

ESTI BUDAPEST SZERDA, 1952. DECEMBER 24.

276

Négy nap alatt 5897-en nézték meg a Harmadik Magyar Képzőművészeti Kiállítást

A Harmadik Magyar Képzőművészeti Kiállítást, amely néhány napja nyílt meg, dolgozóink nagy érdeklődéssel keresik fel. December 20-tól 23-ig, négy nap alatt 5897 látogatója volt a Műcsarnoknak. A Magyarországon tartózkodó vagy a népek bécsi nagy találkozójáról átutazóban lévő külföldi vendégeink is nagy érdeklődést mutatnak a magyar képzőművészet iránt, szovjet, délamerikai, chilei, uruguay-i és spanyol vendégeink is megtekintették a kiállítást.

Képünkön: *Szentgyörgyi* Kornél festménye: *„Rákosi elvtárs az úttörők között."*

PÁRTÉLET

„Ahol az ifik kiharcolták a magasa

Egy szerkesztőségi ankét tapasztalatai

„...hazánk nagy, szocialista átalakításában a DISZ-nek élenjáró szerepet kell betöltenie" — mondotta Farkas elvtárs a DISZ első országos értekezletén. Ez az útmutatás új lendületet adott DISZ-szervezeteinknek. Hogyan válhatnak fiataljaink a termelés rohamcsapatává — melyek azok az akadályok e szervezeteink életében, amelyek ellen küzdeniök kell? Erről beszélgettünk az elmult héten szerkesztőségünk ankétján, üzemek és hivatalok, egyetemek és a kereskedelem területének DISZ-aktivistáival. A hozzászólások gazdag csokrából alább közlünk néhányat.

A termelésben élenjárni — hazaszeretetet jelent

A *Lámpagyár* pártbizottságának munkamódszere jó példa arra, hogyan kell a DISZ munkáját a pártmunka szerves részének tekinteni. *Sebes* elvtárs DISZ-titkár elmondta: a pártbizottság minden feladatnál, amelyet alapszervezeteinek ad, számbaveszi a DISZ munkáját is. Ha megvizsgál egy-egy munkaterületet, annak szerves részeként a DISZ-re is figyelmet fordít. *A pártbizottság titkára személyesen foglalkozik az aktivistákkal — legutóbb például egybehívta őket és a vezetés kommunista módszereiről beszélgetett velük.* Ezt a munkamódszert tanulták meg és alkalmazzák az alapszervezetek párttitkárai is. — Ennek eredménye — mondotta *Sebes* elvtárs — hogy fiataljaink a termelésben sikereket érnek el, *99 százalékuk versenyben áll.* Az éves terv sikeres befejezése érdekében egyetlen DISZ-értekezletet sem mulasztanak el, hogy a fiatalokat ne tájékoztatnák a terv állásáról s a feladatokról. Fiataljaink ebből megértették: a termelésben élenjárni egyet jelent azzal: szeretni a hazát. Hiba azonban, amelyet legutóbb tárgyalt meg a pártbizottság, hogy a DISZ-aktivistákkal a foglalkozás még nagyrészt a párttitkár elvtársak módszere, a vezetőségek többi tagja még nem alkalmazza.

Ahol az ifik jó munkájukkal kiharcolták a magasabb termelési eredményeket, ott a tekintélyük is megnőtt. Ezt bizonyítja az a példa, amelyet *Andricsák* Sándor elvtárs, a III. kerületi DISZ agit.-prop. titkára mondott el a *Szállítóberendezések Gyára* fiataljainak munkájáról. *Az ifik vállalták, hogy megszervezik a Sztálin Vasmű részére készítendő szállítódaru határidő előtti legyártását.*

DISZ-isták a kozmopolitizmus ellen

tunk ki a szervezetből. A kozmopolitizmus *külső megjelenési formájában* kihalóban van, valahogy „nem kifizetődő" a csőnadrág, a jampec-viselet — erre a fiatalok már éberen reagálnak. De jelentkezik például úgy, hogy kizárólag burzsoá jogi folyóiratot olvasnak egyesek. Agitációs munkánk hiányossága, hogy a nemzetközi kérdésekkel elég keveset foglalkozunk.

Elmondta még *Sárándi* elvtárs: a kisvizsgák gyenge eredménye után a DISZ harcot indított az egyenletes tanulás biztosításáért. A tanulmányi fegyelem megszilárdítására s az átlagos 3.5-es eredmény megjavítására tanulmányi mozgalma-

Ahol megértették a

A fiatalok szeretik a táncot, sportot, a kulturális megmozdulásokat, s ez nem kis mértékben későbbi komoly érdeklődésüket is megalapozza. Erről beszélt *Aradi* János elvtárs, a *Fővárosi Villamosvasút* DISZ-titkára. — Szeretnék a fiatalok — mondotta — ha továbbra is kaphatnánk a Komszomol vezetési módszereiről szóló anyagokat úgy, mint a multban. Hogy milyen lelkesek nálunk a fiatalok a tanulás terén, ezt bizonyítja, hogy *nyolcvankét fiatalból tíz főiskolán tanul.*

A fiatalokat sokhelyütt lebecsülik, *igyekeznek a magasabb*

MD K

Szentgyörgyi Kornél

Kiállitási kritika

Magyar "emzet 1968 ápr.12

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Falusi vasárnap, lakk.temp.

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968.jan.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Szavazz a Népfrontra, 1953 plakát

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Szentgyörgyi Kornél

A Képcsarnok „Magyar tájak, emberek" kiállításán műve szerepelt, a pályázaton díjat nyert alkotásokat állították ki a pesti Medgyaszay-teremben, majd a miskolci Szőnyi-István-teremben.

Északmagyarország 1963. jún. 5. 4. o.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Zagyvapart, 1954 olaj

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Szentgyörgyi Kornél MDK

Szabadságon, olf.

Töltésoldal, olf.

Zagyvapart, olf.

Mücsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Harc a monitorokkal, 1951. olf.

Műcsarnok 1955. Képzőművészetünk tíz éve

Szentgyörgyi Kornél MDK

Szénlapátoló, 195o. olf.

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Szentgyörgyi Károly

A Kép. Főiskola hallgatója

A Székely Bertalan díj

pályázatán 50 pengős

jutalmat kapott

Magyarország 1938 V. 8

Szentgyörgy Kerwél

A Székely Bertalan díj pályázatán
50 pengős jutalom díjat kapott

Nemzeti Ujság 1938 v. 8

Szentgyörgyi Kornél MDK

Freskódvázlat, temp.

Kertalja, olf.

Zsennyei park, olf.

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK.

Szentgyörgyi Kornél

Kiállitásimkritika

Hevesmegyei Népujság 1967 márv.4.

MDK.

Szentgyörgyi Kornél

Kiállitási hir

Dunántuli Napló 1967 márc.16.

Szentgyörgyi Kornél

MDK

Kompozició, olf.

Tanácsköztársaság, olf.

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Almaszüret, olf.

Mücsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Ki merre lát, vizf.

Mücsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Rákosi elvtárs uttörők között, olf.

Műcsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Almaszüret, repr.

Műcsarnok 1952/53 IIII Magy. Képzőm. Kiáll.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Hegyekben, olf.

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

M.D.K.

Szentgyörgyi Kornél

A nagymarosi művésztelepn dolgozik

Dozvald János: A táj varázsa
/ Tizéves a n gymarosi művésztelep
Pest megyei Hirlap 1966. jan. 1. 4.l.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Kolonits kitelepiti a magyarokat, olf.

Mücsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Szénlapátoló, olf.

Séta a Margitszigeten, olf.

Mücsarnok 1950 I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szentgyörgyi Kornel

„Földontás" c. művével feg-
lalkozik,

Tanulmányok a 2 millios vásárlóstól
magy. képz. Szöv. 1966
D. Tehér Zsuzsa cikke 26 l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Borus délután, o.

Révfülöpi kikötő, o.

Kilátás a Szőlőhegyről, o.

Balatoni nyári tárlat 1964. Keszthely,
Tihany, Veszprém.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Harc a monitorok ellen 1919-ben, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

MDK.

Szentgyörgyi Kornél

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 nov.12.

Szentgyörgyi Kornél, festő MDk

Díjat nyert.

– : Kiosztották a felszabadulási képzőművészeti pályázat díjat 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1965. márc. 19.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Munkásöltöző, of.

Nők a Gottwald gyárban, of.

Munkásszállás, of.

VIII. M. Képzőművv. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Munkásszállás, repr.

VIII. M. Képzőművészeti Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Azon középkoru festők közé tartozik, akik a maguk idejében átestek egy igen alapos és szigoru festői disciplinán s viszonylag szilárdabb és megalapozottabb festői magatartást tanusitanak, mint a fiatalok.

Péter Imre: Gondolatok fiatal festőművészeink fejlődéséről.
Valóság. 1960 / 3. 93-97. l.

95.l.

Szentgyörgyi Kamél

Szerepel a Képszarnok gyűri
bemutatótermében

g. h.: 1 művészetek terme

Kisalföld 1969 III. 29

Szentgyörgyi Kosnál

grafikákkal

szerepel az alábbi táslatok

H. fg.: A II. kerületi képzőművészek
ünnepi kiállítása
a Radnóti klubban

Magyar Nemzet 1969 IV. 12

Szentgyörgyi Kornél,festő

1967-ben a Képzőmüv.Alap táblaképfestészeti fejlesztésből 27 festményt,kisplasztikai vásárlásból 28 szobrot adott a Pécsi Modern Magyar Képtárnak.Szentgyörgyi egy művel szerepel. 225.old

RONYÁRY PERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Evkönyve,1967,Pécs,1968

Szentgyörgyi Kornél

Művész szerepelnek a II. Zer.
Zápszőművészet ünnepi Ziállításán, a
Kodnéti Klubban.

Magyar Wunsch
1969 ápr. 12

Szentgyörgyi Kornél

tanító képzőintézeti
vajtanai

l. Ferkpzomfoisk vk
1939-41. 146.l

teletének őszinte nyilvánitását

Az Erdélyi Református

K o l o z s v á r

püspökhelyettes,
elnök.

Mell: 1 drb.

M.D.4

Szentgyörgyi Kornél
festő

„Gépgyári lányok" (terv)

D. Fehér Zsuzsa: Kornis és az emlet.
Nők lapja, 1966. nov. 26-16 lap.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Kisvárosi utca, of.

Dunamenti hegyek, olajtemp.

Gépgyári lányok, olajtemp.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Műcs. 1962. 16.l.

MDK

Munkácsy dijat kaptak!

Szentgyörgyi Kornél

Szabad Nép 1952. ápr.4.

Szentgyörgyi Kornél, festö MDK

Harc a monitorokkal. Olf.

Este a stadionban. "

Bp.Mücs.-II.Magy.Képzöm.Kiáll.1951.nov.4.-dec.2.
Kat.8.1.

Szentgyörgyi Kornél
festő

M.D.M.

Méltatás

Sz. Zs: Egy kiállítás alkalmából
Művészet, 1962. február. — 33 l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Képzőművészek Május 1-ért. Szabad Nép 1949. ápr. 28.

Szentgyörgyi Kornél

A zsennyei művész telepen dolgozik.

Esti Hírlap 161 sz. 1958. jul. 11 2 old.

MDK.

Szentgyörgyi Kornél
festő

„elmélyült" portréi a Kiállítóteremben

(Lavos) Boldog Gyermekévek Kiállítása a
Műcsarnokban

Népszava 89 évf 154 sz. 1961 jul. 1én 8l

MDK

Szentgyörgyi Kornél

A felszabadulás után készült tanácsköztársasági vonatkozású alkotások:

"Harc a monitorokkal 1919-ben"/Másodpéldány/ Vász.,ol.

"Tanácsköztársaság" Vászon, olaj.

GERELYES EDE: A Legujabbkori Történeti Muzeum tanácsköztársasági gyüjteménye.
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II;Bp.1961
131 - 178. l.

143.l.

Szentgyörgyi Kornél
jestő

M.D.K.

„Szavaló kislány" c. képe.

Maksay László: Boldog gyermekévek
Művészet, 1961. szeptember — 40 l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél
festő

Képei az Ernst Múzeum kiállításán

(kavas) „Dolgozó emberek között"

Népszava, 89 évf 298 sz 1961, dec 17, 4l

M.D.K.

Szentgyörgyi Kornél.

Festőművész.

Tiz éves a sárospataki müvészotthon.
Képzőművészeti kiállitás a Rákoczi várban.
Népszava 1958. okt. 21.8.old. 248.szám.

Szentgyörgyi Kornél
festő

M.D.K.

Méltatás. — "Üzemi tag"
" "
(repró)

D. Fehér Emma: A kortársi festészetről.
Művészet, 1962. január — 25 l.

M.D.K.

Szentgyörgyi Kornél
festő

Ülő fiú
Üzemrészlet } repro

Maksay László: Gyentgyörgyi Kornél
Művészet, 1962. január — 36 l.

Szentgyörgyi Kornél
festő

Részt vett a római Magyar Akadémia
kiállításán.

Magyarország 1942. V. 21.

Szentgyörgyi Kornél
festő"

Részt vett a római magyar
akadémia kiállításán

Új M. 1942. V. 22

Szentgyörgyi Kornél

MDK

Harc a monitorok ellen, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mües. 1957.

Joey

Szentgyörgyi Kornél
festő

M.D.V.

„Földosztás a tájakhoz" című
kép bírálata.

D. Fehér Zsuzsa: A hétmillios vásárlás szakmai bemutatójáról.

Művészet, 1966. augusztus-16 lap

M.D.K.

Szentgyörgyi Kornél festő

Harc a monitorokkal" c. művével a Munkácsy díj I. fokozatát nyerte el. az "Almaszüret" c. munkájáért Kossuth díjat kapott. — Méltatás.

Maksay Ferenc: Szentgyörgyi Kornél.
Művészet, 1962. január — 36 l.

M.D.K.

Szentgyörgyi Kornél festőművész

Kollányi Ágoston a festőművésszel közös forgatókönyv alapján képzőművészeti témát dolgoz fel. A kisfilm cime„Egy modell naplója," amelynek témájához az ötletet Barcsay Jenő festőművész anatomiai tanulmánya adta. A filmen szerepelnek majd Kiss István és Somogyi József szobrászművész és Hincz Gyula grafikus.

Potoczky Julia: Három müvész-egy modell. c. közl. Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. ápr. 3. III. évf. 14. sz. 33. l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

festőművész, a körzeti szövetkezet
épitkezését festi.

— **Esti Hirlap** 178 sz. 1959. jul. 31 2 old.

M.D.K.

Szentgyörgyi Kornél

Festőművész "Harc a monitorokkal " c. festménye fotó felv.

A magyar forradalmi müvészet kiállitásáról.

Népakarat 1957. nov.7. 10.old.

Szentgyörgyi Kornél,

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelt a festménye, mely nek az 1919-es eseményekkel foglalkozó témája volt, valamint „Sportolók megbízélése" c. festménye. (emlétve)

Szabad Nép, 1951. Nov. 4.

Szentgyörgyi Kornél.

Városligeti, a II. Magyar Képzőművészeti Kiállítás vázlatainak tárlatán „Harc a monitorakkal" c. festményének 5 cenzúra és 3 művázlata szerepelt, (említve.) valamint „Este a stadionban" c. képének vázlatai. (említve.)

Vihar sarok, Hódmezővásárhely, 1952. Vol. 13.

Szentgyörgyi Kornél

A III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelni fog Imre Istvánnal közösen készített műve.

Esti Budapest, 1952. Dec. 9.

Szentgyöri Kornél

„Almaszüret" c. képe, – melyet Imre Istvánnal közösen alkotott, – szerepelt a III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon. (említve.)

Szabad Ifjúság, 1952. dec. 28.

MDK.

Szengyörgyi Kornél

Harc a monitorokkal

Pajtás 1966.márc.lo.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Szénlapátoló, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

22 l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Nyár, of.

Dolgozó emberek között, kiáll. Ernst Muz.
1960. nov.

élé fordult /Mártirok u. 64/a/
A volt Ferenc József-hid és az
alakitását /1894--96, ill. 1898--
z szentélyének és hajójának belső
ezte. Több tanulmánya jelent meg.

. Nagy Zoltán

19o8. nov. 16.-- /: müvészet-
müvészettel foglalkozik. Könyvei:
ete, 1934; Uj magyar müvészet, 1941;

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Harc a monitorokkal, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

21 l.

Szentgyörgyi Kornél - Imre István MDK

Almaszüret, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 17 l.

Szentgyörgyi Kornél, festő M.E.K.

Imre Istvánnal közösen készített „Almaszüret" c. képét közli:

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetéről 1949 - 1956

Művészettörténeti Értesitő, XIV. évf. 2.sz.

125. 129. old.

Szentgyörgyi Kornél

részt vett a nagymarosi Képzőművészeti kiállításon

Padányi Anna: Képzőművészeti kiállítás Nagymarosban
Pest megyei Hírlap. 1966. júl. 29. 3.o.

Szentgyörgyi Kornél

művei ként vettek A nagymarosi művésztelep festőművészeinek kiállításán (megnyílt vasárnap de. a nagymarosi művelődési házban), amelyet a Dunakanyar Intéző Bizottság, a Dunamenti és a nagymarosi művelődési házak rendeztek.

Nagymaros, 1966
Pestmegyei Hírlap, 1966. júl. 14. csütörtök 4. o

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Füredi móló, mü.temp.

Kut, " "

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely, Balatoni Muz. 1968.

Szentgyörgyi Kornél, festő MDK

Egy semleges dekorativitás felé fejlődik?

A X. M. Képzőműv. Ki[illegible].

Rényi Péter: Festészet és ~~[illegible]~~ kornerűség 9–10. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. okt. 3.

Szent györgyi Kornél
festő

M.D.K

Balaton (repro)

Művészet, 1965. december – 13 lap

Szentgyörgyi Kornél

M.D.K.

A csepeli szabad iskolának tanára.

Urbach Zsuzsa:
~~M.Zs~~: Csepeli hépek
Művészet, 1961 jennius – 42 l.

Szentgyörgyi Kornél /1916- /

A Népfrontra szavazunk !" é.n.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.

38.l.

Szentgyörgyi Kornél, festő 7 Dh

Jenédet mondott febr. 11-én a Derkovits-teremben, Sajó Péter festőművén kiállításának megnyitásán.

-:Hír: 12. l

NÉPSZABADSÁG, bn. 1961. febr. 12

Szentgyörgyi Kornél, festő 17 Dk

1961. febr. 11-én Sajó Péter festőművész kiállítását nyitja meg a Derkovits Teremben.

-: Hír 10. l

NÉPSZABADSÁG Dn. 1961. febr. 9.

M. D. K.

SZENTGYÖRGYI Kornél

Részvétel a kiállításon

Dutka Mária: Dolgozó emberek között
Új törekvések az Ernst Múzeum leg-
állításán
Magyar Nemzet 1960. (XVI.) dec. 4. 8. l.

M. D. K.

SZENTGYÖRGYI Kornél

Borsodi munkástemán dolgozik a M.-Sz. B.T. a képzőművészek szövetségének miskolci csoportja és a képcsarnok Vall. megbízásából

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 258. sz. 9. e.
okt. 30.

M.D.K.

Szentgyörgyi Kornél
festő

Műveiről. — Üzemi csarnok (repro)

D. Fehér Ísuzsa: „A munka dicsérete!
Műveiret, 1960. november. – 32 lap.

Szentgyörgyi Károly festő M.D.A.

„Ki merre lát" c. képe a IV. képzőművészeti kiállításon.

Redő F. IV. magyar képzőművészeti kiállítás. Művtört. Írt. 1954 1 n. 165

Szentgyörgyi Kornél festő M.D.K.

„Ki merre Cát" c. akvarelljéről:

Redő F.: IV. Magyar képzőmův. kiállítás hivatott ért. 1954 1 n. 170.

Szentgyörgyi Dániel festő

Kossuth díjas művész. Neve megemlítve.

Kelle Sándor: „Pécs képzőművészetének helyzete"

Dunántúli Napló. 1954. XI. évf. sept. 12. 6. l.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Képzőművészeti Főiskola Ifjuságí Köre 1945 karácsonyi kiállitása:

"Akt"

"Akt"

"Akt"

"Néni"

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945. utáni művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok;Bp.1960. 221-250.l

233.l.

Szentgyörgyi Kornél. MDK

"Kilenc művészcsalád élvezi jelenleg gyermekestől Zsennye örömeit."/köztük az ő neve is/.

Repr: "Öreg vizimalom"

"Tsz tagok cséplésskor"

Dutka Mária: Igy élnek Zsennyén a művészek paradicsomában.
Magyar Nemzet 1958. Aug. 20. 7.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szentgyörgyi Kornél

CSEPEL

1966 JAN 14.

Kulturális naptár

1974

☐ **A FESTÉSZET ÚJ ÚTJAIRÓL** tartott előadást 12-én, szerdán az Ifjúság Házában Szentgyörgyi Kornél Kossuth-díjas festőművész.

HIREK

Szentgyörgyi Kornél

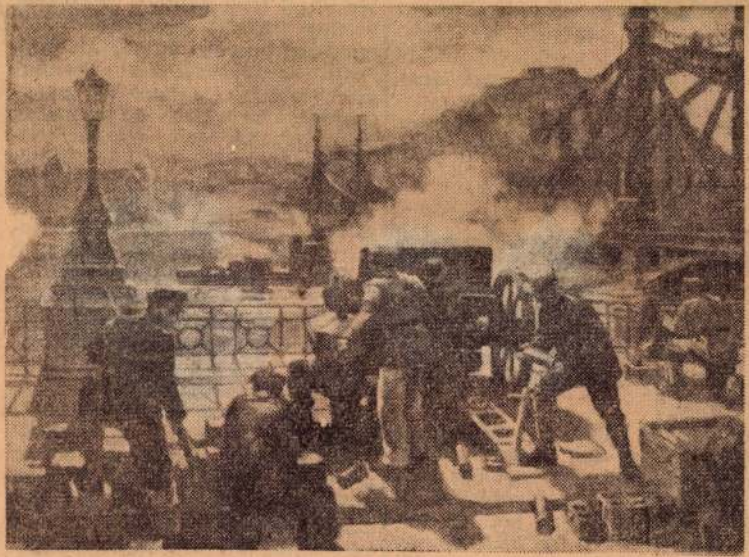

Szentgyörgyi Kornél: Harc a monitorokkal.

~~kisalföld 1957 nov. 18~~

Veszélyes ölelés

Négy jugoszláv faúsztató mun-

dalára és tovább aludt. Később az

ezt előre már idén biztosítják.

MDK.

Szentgyörgyi Kornél

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 jan.

Szentgyörgyi Kornél, festő

66/ A felszabadulás után Kesnilt tanácsköztársasági vonatkozású munve: „Harc a monitorokkal 1919-ben (Másodpéldány) Vászon, olaj 120 x 107 cm Sn 57.29 143 old

Grelyes Ede: A Legújabbkori Történeti Múzeum tanácsköztársasági gyűjteménye. 131.o.

Legújabbkori Tört, Múz. Évkönyve. II. évf. 1960. Budapest, 1961
Franklin Nyomda. Bp.

MDK

Szentgyörgyi Kornél rajzoló

Békét akarunk c. [project] plakát napjtása

Ceruzával, ecsettel, vésővel...

Kis Ujság 1950.dec.22

Szentgyörgyi Kornél
festő

M.D.K.

A Csók István erémmel tüntették ki.

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április - 40 l.

Szentgyörgyi Kornél

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPFRONT

1021

A budapesti I. kerületi népfrontbizottság „Rajzoló gyermekek a Várban" címmel kiállítást rendezett. Az általános iskolás kis „művészek" kiállítását Szentgyörgyi Kornél Kossuth-díjas nyitotta meg.

(Tőry Klára felv.)

13

LUDOVÉ NOVINY
NARODNE NOVINE

MDK.

Szentgyörgyi Kornél, festőm.

is értékes munkákat állitott ki. Erősen egyéni utakat járó művész-állapitja meg az Olasz Sajtó, egyben kiemeli képeinek szép, meleg szineit.

M.Jánossy Margit: Magyar siker Rómában.
Palazzo Falconieri- A Róm. Magy. Akadémia kiáll.
Nemz. Ujs. 1912. jun. M. 18.1. /május vége

Szentgyörgyi Kornél

rajztanár (?)

1 -

Szabad Művészet.

1948. 246. 1 -

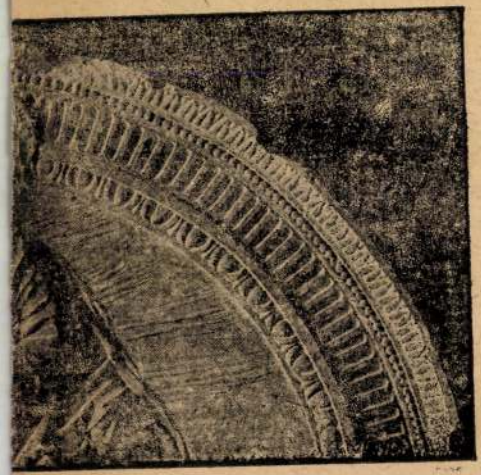

, 1480 körül: Madonna a kis Jézussal.

yváradról
Gerevich: A régi magyar művészet európai
helyzete. Bp. 1924., 21. l. — Gerevich PA,
216. l. — Gerevich: L'arte antica ungherese.
Roma, 1929., 17. l.

GYAR SZOBRÁSZ, 1490 körül
t alakja
nag. 129 cm.

Szentgyörgyi Kornél : Este a stadionban

Imre István : F

polási cikkek
erzése 2
égi biztosítási
lék 1, 4
ek költsége ... 2
zök költsége .. 2
ítvány kiállítási
..... 13
at és egyéb fel-
elés pótlása és
ása 2

Diákasztal tartaléktőke alap (ipariskoláknál) 12
Díjkezelési jutalék... 1
Dologi kiadások.. 2, 3, 4

Ellátási díjak..... 2, 3
Elméleti és gyakorlati oktatás szükségletei 2
Előfizetés 4
Evőeszközök költsége 2
Élelmezési költségek. 2
Épületfenntartási költség 3
Épülethelyreállítási költségek 7
Évkönyv (értesítő) díj alap 12

N

endszeres illet-
ek kifizetése . 1
dékek ruháza-
k költsége 2
pótdíj 1
atványok
ége 2

O

Okmánybélyegek költsége 2
Oltóanyagok 2
Óradíjak 1
Orvosi vizsgálati díj (ipariskoláknál) ... 13
OTI járulék 1, 4
Önképzőköri díj alap 12
Ösztöndíjak 13

P

Papírok költsége 2
Petróleum beszerzésének költsége 3
Postabélyegek költsége 2
Postai szállítási költségek 2
Pótdíjak 1

R

Ragasztóanyag .....
Rajzszerek .....
Rádió előfizetési díja
Rendkívüli beszerzések költsége .....
Rendkívüli felszerelések költsége .....
Rendkívüli munkadíjak .....
Ruhaneműek költsége

Szentgyörgyi Kornél festő

— **Magyar művészek kiállítása Rómában.** A római akadémia vendégeiként itt tartózkodó magyar művészek a Palazzo Falconieriben kiállítást rendeztek. A kiállítás világosan mutatja azt a befolyást, amelyet a magyar festőkre és szobrászokra az Olaszországban való tartózkodás gyakorol. A festőművészek majdnem kizárólag olasz motivumokat dolgoznak fel, mégis a természetet is és az embereket is saját szemükkel látják és a saját felfogásuk szerint ábrázolják. A kiállító festőművészek: *Szentgyörgyi, Petrovszky, Koczka, Lévay, Zhuhy* és *Osváth* szobrász.

Az olasz király megnyitotta a római magyar kiállítást

Róma, máj. 20. (MTI) III. Viktor Emánuel király és császár szerdán megnyitotta a római Magyar Akadémia művészeinek szokásos tavaszi kiállítását. A palota udvarában egybegyűlt akadémisták hosszantartó tapssal üdvözölték az uralkodót, aki csaknem félóráig tartózkodott a fiatal magyar művészek kiállításán. A király és császár az egyes művészeket megszólításával tüntette ki, majd távozásakor tetszésének adott kifejezést a látottak fölött.

— Bayer ...

Pesti Hirlap
1942. máj. 21.

Szentgyörgyi Tamás

Jesús

Bütegek

Pesti Hirlap

1942. máj. 21.

1962 OKT

Szentgyörgyi Kornél

21

Szentgyörgyi Kornél: Kazalrakók

ódmezővásárhelyi Derkovits-díjas festőművész „Behor-
nyével vesz részt a hagyományos hódmezővásárhelyi
őszi tárlaton (Kónya K. felv.)

) — ÚJ TENNIVALÓK

Szentgyörgyi Kornél, festő, sz.

1916. A Képzm.Főiskolán végezte tanulmányait, majd egy évet Rómában töltött, mint ösztöndijas. Tulajdonképpen csak a felszabadulás után kezdett behatóan foglalkozni a festészettel. Ujságrajzoló is volt. Képeit derüs, optimista világszemlélet és biztos formaérzék jellemzi. Történelmi kompoziciók mellett életképeket és katonai témáju képeket is fest. 1948-52. a Csepeli Rákosi Mátyás Müvek képzm.iskolájában tanitott, illetve vezette azt. ~~A M.Népköz-Társaság Képzm.Alapjának elnöke.~~ A Néphadsereg Képzm.Studiójának tagja. Kossuth- és Munkácsy-dijas.

Uj M.Képzm. III.1953.

85.l. és kép

IV.1954.131.l. és kép

1021 Szentgyörgyi Kornél

Még egyszer a nagymarosi művésztelep . . . A Duna partján Szentgyörgyi Kornél, Tóth László és Garabuczi Ágnes festőművészek eszmecseréje (Mezey Béla felv.)

sta
VÉSZETÉRT

nes diafilmek, magnóra vett eredei zeneszámok, a témához kapcsolódó filmek bemutatásával minden hónapban felkeltették ezt az élményt.

Az első utat **Hubay Miklós** író kalauzolásával tettük meg a távoli Indiában. **Bánffy György** színművész Görögországba és Kréta szigetére vitt el. **Básti Lajos**ékkal skandináv országokat jártuk végig. **Lukács Tibor**, az „Ország-világ" szerkesztője Spanyolországot mutatta be. **Gyáros Erzsébet** író Marokkó szokatlan országát és társadalmát ismertette. **Kárpáti Rudolf** kardvívó olimpiai bajnokunk Mexikó csodálatos élményeivel kápráztatott el.

A hónapról hónapra megtelt előadó terem a Fészekben mutatta: a nődolgozók mellett a férfiakat is vonzotta ez a sorozat. S reményt ébreszt bennünk, hogy ősszel is hasonlóval lep meg a nőbizottság.

TERÉNYI EDIT

és rendezési stílust különböztethetün
nemzeti színjátszás hagyományaiban
és Nyugator [illegible] varánt fellépő, idősz
latban. [illegible] élén álló kiváló r
hogy [illegible] játos, egyedülálló
gye [illegible] és mennyiségi
tá [illegible] tővé. Valamenny
s [illegible] szubvenció öss
t [illegible]
[illegible] átékfilmet ál
l [illegible] ngyel **filmip**
[illegible] a Kultúr
[illegible] tján irán
[illegible] sal és
g [illegible] vala
[illegible] ntralizált. **Hét**, ga
kötőközösség működik, amelyekben
elveket valló rendezők, forgatókönyví
A gyártott filmek száma nem túl ma
elsősorban arra irányul, hogy minden
mei értékeket képviseljen. A lengyel
képzése az igen magas színvonalon ál
iskoán folyik, amely a világ legrégibb
A lengyel filmszínházakban évente mi
külföldi filmek kiválasztásánál minde
mei mondanivalója a döntő kritérium

Lengyelország kulturális életében
ménye volt a Lengyel Kultúra Kongr
niumi év folyamán, 1966 októberéb
kongresszuson az ország minden részé
és számos külföldi vendég vett részt.
Lengyelország húsz év során elért je
meghatározta a kulturális fejlődés tov

Szentgyörgyi Kornél

Tájolás 1962 aug 6. Kap

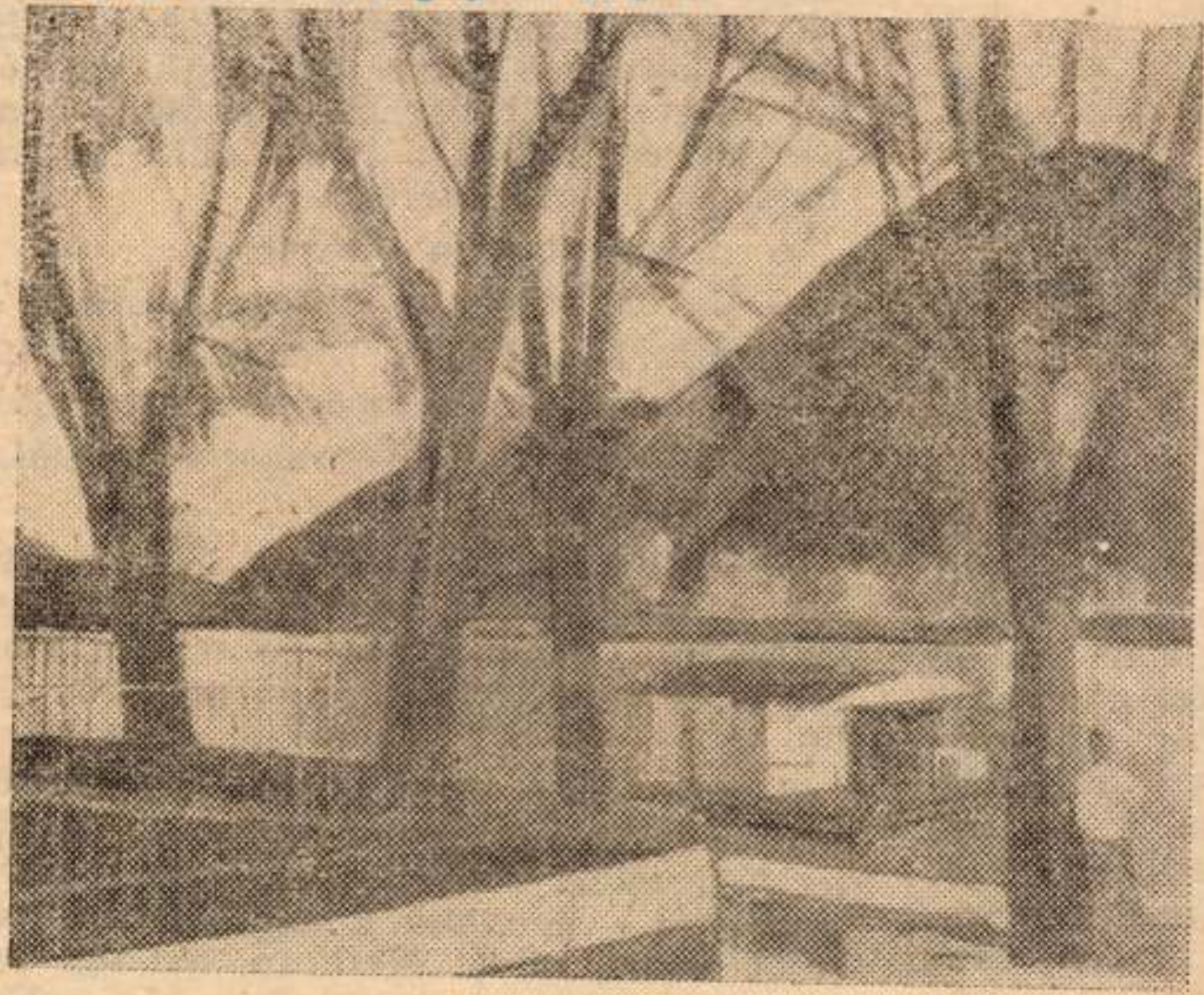

SZENTGYÖRGYI KORNÉL: DUNAI TÁJ

A Bacsa sógor kaszanyelén vörös hátú bogár mászik végig, dongva, majd szárnyra kél, de a zümmögése egyre erősödve a füleiket keresi. S aztán kettéválik egymástól a tovatűnt bogár és az erősödő hang, melyet végigharsog a táblás dűlőúton iramodó vörös motorkerékpár.

A rágyújtók arra tekintenek...

— Ugyan, idejön-e Mátyás bátyám? — találgatja komolyan a vidám Búza Misa.

— Bajosan — nézi az öccse suhanó alakját Óháti Vendel. — Végrehajtó bizottsági ülésre megy...

— Velünk van ő akkor is, ha nem látjuk — piszkálja ki szipkájából a cigarettacsonkot Mikó, s újabbat teker belé, mert olyan forró a szíve, mintha parázson ülne...

Balogh Vince bácsi feláll görnyedtéből. Mátyást nézi ő is. Annál nagyobb a becsület fája, minél mélyebb gödröt ásott alá a szenvedés — gondolja, s hogy elérzékenyedését rejtse, rászól Matildra, aki egy regény után Tildának becézteti magát. — Elhagytál egy tövet. Bezzeg, ha legény len-

Szentgyörgyi Kornél

Óra és pána } (repró k)
Portré

Műnüjtő, 1970. 1. sz. 39. l.

Szentgyörgyi Kornél

Hallgatott művészettörténetet, megtanult idegen nyelveket. (~~[illegible]~~) Munkácsy- és Kossuth-díjat kapott. Tagja volt a Honvéd Képzőművész Stúdiónak, tanított Csepelen, festett freskót Kunlón, pannót Sárváron.

D. Fehér Es: Sz. K. Szegeden; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 40. l.

Szentgyörgyi Kornél

Hét évig tanult a Képzőművészeti Főiskolán, 1941-ben, 25 évesen Itáliába került, ahol egy évig ösztöndíjas volt. A második évben a Cinecitte egyik rajztermében dolgozva a filmmilógyal is szerkedett meg.

D. Fehér Zs: Sz. K. Szegeden, 14 ügyfüjtő, 1970. I. sz. 40. l.

Szentgyörgyi Kornél

Szőnyi István a lélek szabadságát ismertette meg vele.

D. Fehér Z.: Sz. K. Szegeden; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 40. l.

Szentgyörgyi Kornél

Hatott rá a kubizmus, szereti Brague-at, Moore rajzait. A második világháború alatt lett festő. Első mesterei Révész és Karlovszky voltak, akik még Munkácsyhoz kapcsolódnak.

D. Fehér Zsuzsa: Sz. K. Szegeden; Műjjűjtő, 1970. 1. sz. 40. l.

Szentgyörgyi Kornél

Gárnári pannójához számtalan kompozíciós vázlatot csinált, részt vett a békéscsabai ifjúsági ház mozaikpályázatán.
Az 50-es évek narratív, teatrális előadásmódjától a természethez fordult.

D. Fehér Zsuzsa: Sz. K. Szegeden; Műpüjtő, 1970. 1. sz. 40. l.

Szentgyörgyi Kornél

Sokféle technikával kísérletezik. Legalkalmasabbnak a fénytelen műanyagfestéket találta, amelyet elkészülés után belakkoz.

D. Fehér Zsuzsa: Sz. K. Szegeden; Műjjüjtő, 1970. 1. sz. 40. l.

Szentgyörgyi Kornél

A festő világnézetét szeszinte az jelenti, ahogy a tárgyakat, figurákat kiválasztja s ahogyan egymás uszellé helyezi őket. A szonett, Páva és óra, Madár c. képei az emberi kiúsógnak és az idő múlásának szimbólumait rejtik.

D. Ichér Ibusa: Sz. K. Szegeden; Mügyűjtő, 1970. 1. sz. 39. l.

Szentgyörgyi Kornél

A festésszeten kívül érdekli a gép és a filozófia, a színház és a matematika. A képcsarnok szegedi kiállítóhelyiségében 80 éves munkássáyát ismultatta fel.

D. Ichér Zsuzsa: Szentgyörgyi Kornél Szegeden; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 39. l.

Szentgyörgyi Kornél, festő MOH

17

A Csók Galériában megrendezett „A munka dicsérete" című kiállításon szerepel.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról

Népszabadság Bp. 1960. márc. 3. 100 l

MDK

Szentgyörgyi Kornél

A III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szereplő, Rákosi elvtárs az úttörők között című olajfestménye repr.

(Szurdi Márta: A III. Magyar Képzőművészeti Kiállítás.)

Nők Lapja, Bp. 1952. december 25. [10-11. l.]

MDK

Szentgyörgyi Kornél festőművész 10.000 frt
Almaszüret c.képért /Imre Istvánnal közös kép/

Az 1953. évi Kossuth-díjasok. Szm. 1953. már .16.

Szentgyörgyi Kornél /sz. 1916/ MDK

festő

Repr.:

82. Ki merre lát /Kollonich kitelepiti a magyarokat./ 1953.
o.v. 110x162. Honvédelmi Minisztérium.

Aradi Nóra: Száz kép a magyar történelemből.
Bp. 1955.

Szentgyörgyi Kornél festőművész
Végvári: A II.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Szabad Nép, 1951, november 4

1919-es eseményt ábrázoló kép
Sportolók megbeszélése

	Fénykép-felvétel				
	„ levonat				

Eredeti vissza!

Aláírás : .....

Szentgyörgyi Kornél
festő

M.D.K.

Kazalrakók" című művét
"állította ki az Ernst Museumban.

Láncz Sándor: Építjük, védjük népháiankat
~~Művészet~~, 1962. Október 6 – 8 kp
Élet és Irodalom,

Szentgyörgyi ☆ Kornél

A 19-es magyar forradalom harcait idéző festmény a Magyar Forradalmi Művészet kiállításról, Szentgyörgyi Kornél: Harc a monitorokkal

Népakarat 1957 XI. 7

amerikai stratégiára és politikára gyakorol.

A lap idézi az egyik amerikai újságíró megállapítását, hogy az első Szputnyik felbocsátásának hírére »*Dulles elzöldült a félelemtől*«. A második Szputnyik pedig lehetővé teszi, hogy *olyan pontos térképet készítsenek a Földről, amelynek alapján teljes pontossággal kiszámíthatják az interkontinentális ballisztikai lövedékek célpontjának helyét.*

Amikor az interkontinentális rakétáról értesült a világ, amerikai körök kijelentették, hogy ez nem módosítja a stratégiai viszonyokat. Ez a megállapítás azon a feltevésen alapult, hogy a Szovjetuniónak csak *egy* rakétája van, s csak akkor módosulnának az erő-

fel. Ha a Szovjetunió megengedheti magának, hogy kísérleti célokra 125 rakétát használjon fel, akkor ezt csak azért

Láttam a S

Hajnali szürkület uralkodik a városon és az égbolton. A Rákóczi úton állunk, várjuk a tudósok számításai szerint Budapest felett átsuhanó Szputnyik II. feltűnését.

Várakozás közben gyorsan telnek a percek. Nem csalódunk: pontosan 5 óra 54 perckor fényes, mozgó csillag tűnik fel az égbolton. A volt Éjjel-nappal gyógyszertár épülete felett vesszük észre a második mesterséges holdat, az

Ardan Mihálynak, Verne Gyula félelmet nem ismerő űrhajósának két kutyája volt: *Diána* és *Bolygó*. Emlékszünk még külsejükre is, hiszen melyikünk ne olvasta volna ifjú

sérte őket, mint valami kis bolygó a Földet. Bizonyára sok felnőtté lett Verne-olvasónak jutott eszébe a repülő kutya képe, amikor *a második Szputnyikról* szóló hírek

MDK

Szentgyörgyi Kornél

„Harc a monitorokkal" c. képe szerepel a II Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Kepz.

Horváth Márton: Megjegyzések a képzőművészeti vitához. Bp. 1952. 38. o.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ VÁLLALAT

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 SEP. 14.

Magyar Hírlap

Szentgyörgyi Kornél Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművész.

SZENTGYÖRGYI KORNÉL Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművész alkotásaiból csütörtökön kiállítás nyílt a szombathelyi Derkovits Gyula-teremben.

Szentgyörgyi Konrád Ferenc

az 1947-ben alakult[a] csepeli képzőművészeti szabad iskola, mesterek tanárok volt.

-N-: A képzőművészkör jubileumi kiállítása
Csepel, 1942. dec. 29.

Szentgyörgyi Kornél

Nagymaroson júl. 22.-én nyílik meg az ~~itteni~~ alkotó művészek kiállítása a műv. házban. Művei szerepelnek a tárlaton.

Pestmegyei Hírlap, 1973. júl. 8.

Szlutgyörgyi Kornél, Kossuth-díjas festőművész.

Júl. 22-én nyílik meg Nagymaroson az alkotóházban dolgozó művészek tárlata, melyen a művész is kiállít, aki jelenleg is a telepen dolgozik.

b. h.: Nagymaroson alkotó művészek tárlata a művelődési házban.

Pestmegyei Hírlap, 1973. júl. 5.

SZENTGYÖRGYI KORNÉL, festő

1955-ben a miskolcon rendezett első vidéki orsz.képzőmüv.kiállitáson a Miniszterium megvette a létesitendő miskolci képtár számára Szentgyörgyi, Kossuth-dijas festőnek "Szabadságon" c. festményét. 60.old.

HAJDU BÉLA: Két országos képzőmüvészeti kiallitás Miskolcon 58.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956.dec. Miskolc

Szentgyörgyi Kornél festő

Kiállítása nyílik Szombathelyen
szept. 13-án.

— :o Szentgyörgyi Kornél 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. szept. 13.

Szentgyörgyi Kornél festőművész.

a nyírbátori múzeumban újabb kiállítás nyílik, melyen szerepelni fognak képei, a Munkácsy-díjas művésznek.

Kelet Magyarország, 1972. aug. 15.

Szentgyörgyi Kornél

A Képcsarnok Vörösmarty téri Csontvány termében rendezett téli festménybemutatón részt vett képével.

Népszava, 1974. márc. 1. 102 évf. 50 sz. 4p.

Szentgyörgyi Kornél

Kossuth díjas festőművész is közte van annak a hat művésznek, akiknek mintegy 50 festményét bemutató gyűjteményes kiállítását nyitották meg tegnap Nyírbátorban, a Báthori István múzeumban.

Magyar Hírlap 1972/230 13 old.

Szentgyörgyi Károly festőművész.

„Tavasz a művészetben" c. kiállítását nyitotta meg a művész, pénteken, a megyeházán.

Népújság, Eger, 1942. jún. 7.

Szentgyörgyi Kornél
festő

A Képzőművészeti Szövetség határozata alapján a festők választmányának tagja.

---: Határozat.

Művészet, 1973. május - 44.oldal

Szentgyörgyi Kornél [ ]

Kiállít.

— : Tárlat Nagymaroson 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. júl. 18.

Szentgyörgyi Kornél
festő

Szombathelyen a Derkovits Teremben
szeptember 13-án nyílt meg Szent-
györgyi Kornél Kossuth és Munkácsy
díjas festőművész kiállítása.

---: Kiállítási naptár.
Művészet, 1973.szeptember - 46.oldal

Szentgyörgyi Kornél

Szegeden a Kéjscsarnok Vállalat
ny bemutatótermében nagy siker-
rel rendezték meg Szentgyörgyi Kor-
nél Kossuth-díjas festőművész ki-
állítását.

Szentgyörgyi Kornél kiállítása

Ország-Világ 1969/46 23 old.

Szentgyörgyi Kornél

Részlet a kiállításról melyet a Képcsarnok Vállalat bemutató-termében rendéztek Szegeden.

Ország-Világ 1969/46 23 old.

Szentgyörgyi Kornél 1

Az érett korú és kiérlelt művészetű festő tudatosságát, erejét tükrözik a Medunyanszky-teremben kiállított képek. A felsorolt erények olykor kényszerű velejárója, a megállapodottság kényelmi azonban hiányzik belőlük. (A Kossuth-díjas Szentgyörgyi Kornél)

(b.e.) Szentgyörgyi Kornél kiállításáról

Ország-Világ 1970/21 22 old.

Szentgyörgyi Kornél 2

A Kossuth-díjas Szentgyörgyi Kornél olaj-festményeit szemlélve, érezzük, hogy a művész, amikor lendülettel, mozgásában ábrázolja az embert és a természetet, a folyton haladó, folyton változó művészeti irányokkal, azok korszerű kifejezésmódjával nemcsak lépést tart, de „lépései" a fiatalság könnyedségével, kereső nyugtalanságával, merészségével teljesek s a meglepő formai és színhatások új szféráiba viszik.

(b.e.) Szentgyörgyi Kornél kiállításáról.

Ország - Vilag 1970/21 22 old.

Szentgyörgyi Kornél 3

A tündérmesék hangulatát idéző „álom" cimű kép levegőbe röppenő ifjú szerelmesei a „Hajnal" különös, mai formanyelvű, mégis romantikus hatású lányalakja – háttérben a tavasz friss szineivel, szél kergette virágok kavargásával... a „Három lány" s a „Három akt" gyengéden megfestett figurái – megannyi költői látomás. Ugyik-másik vásznán különös ellentét okoz meglepetést.

(b.e.) Szentgyörgyi Kornél kiállításáról

Ország-Világ 1970/21 22 old.

Szentgyörgyi Kornél 4

Konstruktív elemek s a valóság formái, színei; abszurd háttér, - reális figurákkal; mindez különöskeppen nem zavarja meg sem a képek külsö összhatását, sem belsö gondolati összharmoniáját. Ritkán láthatunk ilyen meglepöen érdekes, képzeletmozgató, gyönyörködtetö kiállitást.

(b.e.) Szentgyörgyi Kornél kiállitásáról

Ország-Világ 1970/21 22 old

Szentgyörgyi Dániel

„Hajnal"

Ország-Világ 1970/21 22 old.

Szentgyörgyi Kamél

1973. okt.-ben a Csaturday-teremben rendezett „Kortárs festők Budapestről" c. kiállításon részt vett.

Népszava, 1973. okt. 5. 101. évf. 233 sz. 4/p.

Szentgyörgyi kornél

A Képcsarnok vállalat Csontváry termében vásárolhatott képet a művésztől a látogató.

A hallgatás érthető /Gábor-Nagy, a "heti zsüri" vitához/

Látóhatár 73 máj 158. old.

Szentgyörgyi Kornél

második

díjat nyert a Honvédelmi Pályázaton

Magyar Nemzet 1974 december 8.
11.old.

Szentgyörgyi Kornél, [ ]

Előnyomulás c. munkájáért

II. díjat kapott.

↓

– : Képzőművészeti Kiállítás a Néphadsereg Központi klubjában 12.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. dec. 8.

Szentgjörgyi Kornél festő

A Sárospataki Galéria új szerzeményanyagából rendezett kiállításon szerepel festménye.

Északmagyarország, 1974. jún. 26

Szentgjörgyi Kornél festő

A nagymarosi nyári tárlaton szerepelnek műrei.

Losonci Miklós: Kiállítások Nagymaroson és Vácott.
Pestmegyei Hírlap, 1974. júl. 20.

Szentgyörgyi Kornél

Falusi vasárnap
lakkozott tempera
80 × 100

Dolgozó emberek kozott képzőmüv. kiáll.
Ernst muzeum 1968.
jan.

Szentgyörgyi Kornél

Halusi vasárnap
lakkozott tenyeres 80x100

Dolgozó emberek között
képzőműv. kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Szentgjörgyi Kornél Festő

a batsdik nagymarosi tárlat aug. 20.-án nyílt meg, itt adták át a művészeti díjakat: „Halászfalu" c. műnéért a Nagymarosi Nőgyközségi Tanácsdíjat kapta (említve)

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1975. aug. 26.

Szentgyörgyi Kornél festőművész

A Kossuth- és Munkácsy-díjas művész kiállítása szept. 18.- okt. 2.- ig látható Miskolcon, a Szőnyi István teremben.

Keve Mária: Képzőművészeti Világhét, Ifjú Kommunista, Budapest, 1975. 9. 121. old.

Szentgyörgyi Kornél festő

A vasárnap megnyílt tárlat felvonultatja azon alkotókat, akik ezen a vidéken születtek, vagy véglegesen itt telepedtek meg. A művész képe szerepel a tárlaton. „Nagymarosi táj" c. (repr.)

Sosonci Miklós: Képzőművészeti szeregszemle Nagymaroson. Pestmegyei Hírlap, 1945. jún. 3.

Szentgyörgyi Kornél festő

a Csontváry-teremben Pest megyében élő alkotók festményeit látjuk, köztük a műrészét is,

Losonci Miklós: Kiállítermekben.

Pest Megyei Hírlap 1975. szept. 6.

Szentgyörgyi Konrád

Kiállít a szombathelyi Derkovits Gyula Teremben.

[illegible] 1972/4.sz. „kiállítási naptár"

SZENTGYÖRGYI KORNÉL, festő

1955. júl. 9-én nyilt meg Miskolcon az első vidéki orsz. képzőmüv. kiállitás a Herman Ottó Múz-ban a bpesti Műcsarnok rendezésében. Ezen Szentgyörgyi művei is szerepeltek. 59. old.

HAJDU BÉLA: Két irszágos képzőművészeti kiállitás Miskolcon 58. 61d

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956. dec. Miskolc

Szentgyörgyi Kornél festőművész

A Derkovits-Teremben, Szombathelyen rendezett kiállitását szeptember 13.-án nyitják meg, közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. szept. 8.
XVII. évf. 36. sz. 2. lap.

Szentgyörgyi Kornél:

Olyan munkával vett részt az Új művek c. kiállításon a Műcsarnokban amelyekben az alaphang közvetlenül politikai tartalommal társul.

Bojár Iván: Seregszemle a Műcsarnokban

Magyar Hírlap 1971/67 sz. 6. old

Szentgyörgyi Kornél

1972 augusztus 29-én

3315 ill. 4286 Ft-ért szerepelt eladó

lépe a Képcsarnok Vállalat Csontváry

termében

Kritika 1972 november

7. old.

Szentgyörgyi Kornél

A Medvyánszky-teremben kiállít. Korábban teátrális jelenetéket, naturalista tájképeket festett. Most korábbi, szerkesztes mondorához tért vissza. (1941-ben egyéves ösztöndíjjal Itáliában volt, s itt a neoklasszicizmus világával ismerkedett.) Már néhány éve megindult a jelképi sűrítés felé.

Bojár Iván: Láttuk-hallottuk; Magyar Hírlap, 1970. V. 13. 6. l.

Szentgyörgyi Kornél

Kiállítása nyílik a Medgyánszky-teremben.

Magyar Hírlap, 1970. V. 8. 9. 1.

Szentgyörgyi Kornél
festő

A miskolci Művésztelepen
dolgozott a művész.

Csabai Kálmán: A művésztelep története.
Művészet, 1973. december - 6.oldal

Szentgyörgyi Kornél

dr 1952-ben létrehozott Honvéd Képzőművészeti Stúdió tagja volt a művész.

Kárpáti György: Hivatásra katonafestő.
Szabadság, 1944. febr. 6.

Szentgyörgyi Kornél festőművész

A Tanácsköztársaság jubileumi kiállítás képeinek, pályaműveknek zsűri tagja a művész.

Dunántúli Napló, 1969. márc. 7.

Szentgyörgyi Kornél, festő

Két rajza látható az 1948-as tanulmányban.

Türkös Tibor: Petőfi a tanulmányokban 70–78.

JELENKOR, Pécs, 1973. január XVI/1.

Telefon: 136-068. 337-[illegible]

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1973 OKT. – 1

Szentgyörgyi Kornél

1021

Szentgyörgyi Kornél szombathelyi tárlatából

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
240-726

... (Magvető)
... megindított „Apolló" című folyó-
onlító szellemtudományok" orgánu-
ap példaképe volt **Bartók** Béla, aki-
egy kiáltvány aláíróinak sorában ta-
ek szövege a testvéri nemzetek tö-
a. Kodály Zoltán nevét is ott talál-
vel együtt a kiáltvány alatt. Bartók
tt széles skálájú tevékenység sora-
ki Gál István a kevésbé ismert ada-
ényt kapunk a Babitsék és Bartók
anulmányból. Gál István a két cím-
alkotókat, írókat, zeneszerzőket mu-
, mint **Szabó Ervin, Szabó Dezső,**
Áron, Veres Péter, József Attila és
ú közt munkálkodó szellemiséget.
öveli, hogy sok, további kutatásra
ónyvében, s több évtizedes szemtanú
e volt az akkori szellemi élet vihar-
. **(Vozár Jolán)**

Szentgyörgyi Kornél

"Harc az ellenforradalmi monitorok ellen" c. müvéért a Munkácsy-dij I. fokozatát kapta.
Müvészeti dijak kiosztása c. közlemény.

Irodalmi Ujság, Bp. 1952. márc.-27. ápr. 1o.
III. évf. 8. sz.

Szentgyörgyi Kornél

Kossuth dijas festőművész kiállitása nyilt meg
a szegedi Képcsarnok Vállalat kiállitó termében.

Magyar Hirlap 1969/287/8

Szentgyörgyi Kornél

"Rákosi elvtárs az uttörők között" és Imre István müvésszel együtt készitett közös képe: az "Almaszüret" c. müvei szerepelnek a III. Magyar Képzőmüvészeti Kiállitáson, melyről Pogány Ö. Gábor ir.

Irodalmi Ujság, Bp. 1953. jan. 1.
IV. évf. 1. sz. 6. lap.

Szentgyörgyi Kornél

"Egy stadionban megfigyelt megbeszélésről" készitett müve szerepel a Mücsarnokban rendezett kiállitáson, melyről Pogány Ö. Gábor: "A Második Magyar Képzőmüvészeti Kiállitás" cimmel számol be.

Irodalmi Ujság, Bp. 1951. nov. 6.
II. évf. 23. sz. 4. lap.

Szentgyörgyi Kornél

Bemutatott mű:

„Amfiteátrum gyomjai", olajfestmény,

120 x 100.

Zala Tibor: XI. megyei képzőművészeti kiállítás,

Budapest, 1968

71

Szentgyörgyi Kornél

Modell

Felhős ég

Szentgyörgyi Kornél festőművi-
kiállítása Szőnyi J. Terem
Miskolc 1925

Szentgyörgyi Kornél

Balaton

Arckép Holddal

Szentgyörgyi Kornél festőművi-
kiállítása Szőnyi J. Terem
Miskolc 1975

Szentgyörgyi Kornél

Folyókanyar
Mediterránemum

Szentgyörgyi Kornél festőművi-
kiállítása Szőnyi J. Terem
Miskolc 1975

Szentgyörgyi Kornél

Virágok
Domboldal

Szentgyörgyi Kornél festőművr.
kiállítása Könyi J. Terem
Miskolc 1925

Szentgyörgyi Kornél

Napykalapos nő
Virágok fehér vázában

Szentgyörgyi Kornél festőművi.
kiállítása Szőnyi I. Terem
Miskolc 1975

Szentgyörgyi Kornél

Kerti asztal
Őszirózsák

Szentgyörgyi Kornél festőművész.
kiállítása Fényi I. Terem
Miskolc 1975

Szentgyörgyi Kornél

Kilátó
Odvadás

Szentgyörgyi Kornél festőművész
kiállítása Szőllősi J. Terem
Miskolc 1975.

Szentgyörgyi Kornél

Liget
Antik sorok

Szentgyörgyi Kornél festőművész.
kiállítása Szőllősi J. Terem
Miskolc 1975.

Szentgyörgyi Dezső

Toró
Virágok

Szentgyörgyi Dezső festőművész.
Miskolc Szőnyi I. Terem
Miskolc 1975.

Szentgyörgyi Kornél

Erdőszéle
Fák között

Szentgyörgyi Kornél festőművi-
kiállítása Szöngi J. Térem
Miskolc 1975.

Szentgyörgyi Kornél

Kertvendéglő

Arckép órával

Szentgyörgyi Kornél festőmű r.
kiállítása Szőnyi J. Terem
Miskolc 1975.

Szentgyörgyi Kornél

Akt
Görcsös fák

Szentgyörgyi Kornél festőművi.
Kiállítása Szönyi I. Terem
Miskolc 1975

Szentgyörgyi Kornél

Portré

Barátnők

Szentgyörgyi Kornél festőművi-
kiállítása Szőnyi J. Terem
Aiskola 1975.

Szentgyörgyi Kornél

Ház a tónál
Füzes

Szentgyörgyi Kornél festőművész.
Kiállítása Fényi J. Terem
Miskolc 1975

Szentgyörgyi Kornél

Tengerpart
Világítótorony

Szentgyörgyi Kornél festőművész.
Kiállítása Szőnyi J. Terem
Miskolc 1975

Szentgyörgyi Kornél

Ház a hegyekben
Rozmkert

Szentgyörgyi Kornél festőművi.
Kiállítása Szőnyi I. Terem
Miskolc 1975

Szentgyörgyi Kornél

Táj
Szürke domb

Szentgyörgyi Kornél festőművr.
kiállítása Szőnyi I. Terem
Miskolc 1975

Szentgyörgyi Kornél

Kilátás a tóra

Délután

Szentgyörgyi Kornél festőművi.
Kiállítása Szőnyi I. Terem
Miskolc 1975

Szentgyörgyi Kornél

Folyó
Ősz

Szentgyörgyi Kornél festőművi.
kiállítása Szőnyi I. Terem
1975 Miskolc.

Szentgyörgyi Kornél

Folyóparti hegyek
Törött fa

Szentgyörgyi Kornél festőművi-
kiállítása Szőnyi I. Terem
1975 Miskolc

Szentgyörgyi Kornél

MISKOLC
Szőnyi István-terem

Szentgyörgyi Kornél Kossuth-díjas festőművész kiállítása

Szeptember 18–október 2.

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1975. szeptember – 45 old.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Szentgyörgyi Kornél
Kossuth-díjas festőművész

PESTI MŰSOR

1981 ÁPR 15

1021

Szentgyörgyi Kornél

újabb műveit mutatják be Debrecenben, a Medgyessy Teremben, április 9—23 között. A festőművész Szőnyi István és Karlovszky Bertalan tanítványaként végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, majd 1941—42-ben ösztöndíjasként Rómában dolgozott. Munkássága sokrétű, hiszen táblaképet, grafikát, üvegablakot, pannókat, szekkókat és gobelineket egyaránt készít. Festményein korábban lágy, lírai hangulat uralkodott, ma konstruktívabb eszközökkel fogalmazza meg mondanivalóját.

Pál szobrászművész kiállítása.

MÁTYÁS TEMPLOM (I., Szentháromság tér 2.) Egyházművészeti gyűjtemény. Nyitva: dennap 9—19 óráig.

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS VENDÉGIPARI MÚZEUM (I., Fortuna u. 4., tel.: 161—024). A kereskedelmi szakmák kialakulása a XIX. században. Vendégfogadótól a szállodáig.

ARANY JÁNOS PATIKAMÚZEUM (I., Tárnok u. 18.)

KÖZÉPKORI ZSIDÓ IMAHÁZ (I., Táncsics M. u. 26.).

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Hősök tere. Tel.: 429—759). Egyiptomi kiállítás. Görög-római kiállítás. Régi képtár. XIX. századi európai festészet. XIX—XX. századi európai szobrászat. A XX. század művészete (áll. kiáll.).

GÜL BABA TÜRBE (II., Mecset u. 14.)

ÓBUDAI HELYTÖRTÉNETI MÚZEUM (III., Fő tér 1., 686-020) Kun Zsigmond népművé-

A földtörténet emlékei Magyarországon (csütörtökön 11—19 óráig.).

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11. Tel.: 420—565). A vasút története a lóvasúttól 1945-ig. A mai vasút. A repülés története. A hajózás története. Az autó és a motor. A városi közlekedés kialakulása (áll. kiáll.). Ember a világűrben (ápr. 10-től) időszaki kiáll.

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Vajdahunyad-vár. Tel.: 420—579). Ékek a XVIII—XIX. században. Az erőgép története. Erdőművelési kiállítás. Borászat. Halászat. Vadászat. Vadászat és vadgazdálkodás. Fahasználati és faipari kiállítás.

1021

Szentgyörgyi Kornél Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművész kiállítása

1978. XII. 9. 19.30 Televizio
Tv-híradó

- Amikor a vágószobában megnéztem a most következő filmriportot, egy régi Illyés vers jutott eszembe, a régi Kölesdről. Ha jól emlékszem igy kezdődött. "A kölesdi állomás előtt telepdösödd járda szélén ül egy napszámos, mellette egy kislány, egy asszony." És az is előfordult a költeményben, hogy nem beszélnek, közönyösen várják a vonatot, s jövőt. Munkatársaink a riportot a versbéli jövőben vagyis a mában készitették.

- Szentgyörgyi Kornél Kossuth és Munkácsy-dijas festőművész kiállitásának meghivóját, egy Tolna megyei község dedikálja Kölesd Müvelődési Házában. A tegnap esti megnyitón a falu apraja, nagyja részt vett Azt vélhetnénk, hogy az érdeklődést az esemény rendkivülisége váltotta ki, holott élvonalbeli müvészeinknek ez már a nyolcadik bemutatkozása Kölesden. Van valami személyes kötődése, korábbi kotődése Kölesdhez?

- Semmi.

- És mi hozta ide?

- Tavalyi budapesti kiállitásom után a müvelődési ház vezetőségétől kaptam egy levelet, hogy csinálnék itten egy kiállitást? És természetesen nagyon szivesen vállaltam.

- Hány képet hozott Kölesdre és milyen időszaknak a termése ez?

- Negyven képet hoztam utóbbi év termése.

- És ha csak néhányat hoztatott volna el, melyeket válogatta volna ki?

- Nehéz kérdés. Talán, amit látunk itt most, ez a Domboldal cimü kép. Régi témám. A csendélet ősi téma és nagy lehetőségeket nyújt ismét a domboldal, ugyanakkor mondjuk a szineknek egy változatosabb világával. Kakas, mint szimbólum - ezt nem én találtam ki, nagyon sok festő foglalkozik vele - kicsit talán portré, de talán mégsem az. Kettő között áll valahogy, úgy érzem. A leegyszerüsitett formák mindig jobban kielégitenek engem. Tömondatokban tudtam beszélni.

- Gondolkodjunk el egy kicsit a kölesdi titkon. Ha igy nevezhetem a helyiek nagy érdeklődését a képzőművészet iránt. Ennek a titoknak bizonyosan nem az a magyarázata, hogy abban a faluban olyan emberek élnek, akik fogékonyabbak a képzőművészeti élmények iránt mint mások. Ó nem! Ők is csak annyira voltak fogékonyak, mint a sok-sok község lakói, ahol még soha sem volt tárlat és ahol - az úgymondd- szépséget az asszonykám adj egykis kimenőt feliratu falvédőt és silány olajnyomatok képviselik a lakásokban. Mi történt a kölesdiekkel, hogy őket egy olyan kiállitás is érdekli, mint amiből filmkockáink izelitőt adtak. Mi késztette a falu embereit arra, hogy abban a helységben, mint régebben értesültem róla, összesen már sok száz értékes festményt rézkarcot vásároltak otthonuk diszitésére, a parasztok is. Azt gondolom egyszerü a magyarázat. Volt náluk valaki, föltehetően egy népmüvelő, aki utánajárt, kitalpalta, talán kikönyörögte, hogy legyen náluk egyszer, kétszer, sokszor igazi müvészi élményt kináló kiállitás. Eleinte talán maga verte a szögeket a falba, hogy legyen hova akasztani a tárlat anyagát, lehet, hogy ő hordta szét a meghivókat, ő söpörte ki a termet, a látogatók után, és szövetségeseket is toborzott magának ehhez a jó ügyhöz. Láttam a Szentgyörgyi Kiállitás katalógusát. Az már olyan, mint ha a Nemzeti Galériába, invitálná aze mbert. Kölesden már szállása van a szépnek. Ó de sok ilyan szállás csinálóra, és be sok Kölesdre volna a szüksége a vidéknek!

Szentgyörgyi Kornél

Vadas József: "Képek a várfalon" címmel ir a Nemzeti Galéria által rendezett, "Képek és szobrok három évtized művészetéből" c. kiállitásról, felsorolja az ott szereplő művészeket és ismerteti munkáikat: Anna Margit, Baranyó Sándor, Balogh András, Balogh Ervin, Barcsay Jenő, Barta Lajos, Bartha László, Bartl József, Bálint Endre, Benedek György, Benedek Jenő, Berényi Ferenc, Berki Viola, Bernáth Aurél, Bór Rudol Bokros Birman Dezső, Borsos Miklós, Breznay József, Csáky-Maronyák József, Csernus Tibor, Csikszentmihályi Róbert, Deim Pál. A nevek folytatását lásd: a 2.-es cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27. XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Szentgyörgyi Kornél

Domanovszky Endre, Ék Sándor, Farkas Aladár Fejér Csaba, Ferenci Béni, Fónyi Géza, Fóth Ernő, Frank Frigyes, Gadányi Jenő, Göllner Miklós, Gyarmathy Tihamér, Hajnal János, Hincz Gyula, Holló László, Iván Szilárd, Kerényi Jenő, Keserü Ilona, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Kóka Ferenc, Kokas Ignác, Kondor Béla, Korniss Dezső, Kucs Béla, Lakner László, Makrisz Agamemnon, Marton László, Martyn Ferenc.
A további nevek a 3.-as cédulán következnek.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XX. évf. 52. sz. 7. lap.

Szentgyörgyi Kornél

3./

Medgyessy Ferenc, Melocco Miklós, Miháltz Pál, Németh József, Orosz János, Papp Gyula, Pirk János, Pór Bertalan, Ridovics László, Sarkantyu Simon, Schéner Mihály, Scholz Erik, Sikuta Gusztáv, Somogyi Árpád, Somogyi János, Somogyi József, Svéby Lajos, Szabó Vladimir, Szalay Ferenc, Szentiványi Lajos, Szentgyörgyi Kornél, Szőnyi István, Szkok Iván, Tar István, Tóth Béla, Vigh Tamás, Zádorszky Viola.
A tárlatot ismertető részletes beszámolót, -Vadas József cikkét- lásd: Bernáth Aurél nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Szentgyörgyi Kornél

A H.M. tanácstermébe kerülő festészeti alkotás tervezésére kiírt pályázatot Szentgyörgyi Kornél gobelin-tervével nyerte.

------:Képzőművészeti pályázatok.
Művészet,1976.junius - 48.oldal.

Szentgyörgyi Kornél

„Harc a monitorokkal" c. Lipe élettelive tette az 1919-es forradalmi harcokat. Az ellenforradalmárok hajóinak visszavenésére morgalmasan, vinesen, elhitetően emlékeztet.

Pogány Ö.Gábor Befejezetlenség és minőség

Kritikák és képek 1945-75 Bp.Corvina 1976

121.old

Szobrászati Kerület

„Este a stadionban" c. képe emlékére

szerepelt a II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Pogány Ö.Gábor Befejezetlenség és minőség

Kritikák és képek 1945-75 Bp.Corvina 1976.

177.old.

Szentgyörgyi Kornél, Kossuth- és Munkácsy-díjas a „Szocializmust építő ember" című festménypályázat műveit állítják ki nov. 4.-én a Csontváry-teremben. – A művész is részt vett a pályázatban.

Riskó Géza: Rangos kiállítás a Csontváry-teremben.
Pesti Műsor, 1976, nov. 10.

Szentgyörgyi József grafikus

Az Ernst-Múzeumban megnyílt Stúdió '75
c. kiállításon szerepelnek a művész művei.

Magyar Szabi Stúdió '75
Magyar Hírlap, 1976. jan. 9.

Szentgyörgyi József

Mai magyar képzőművészek alkotásaiból rendezett kiállítást az egri megyei tanács művelődési osztálya mellett a művész művei szerepelnek!

Nagyvárad, 1946. febr. 20.

Szentgyörgyi Kornél, festő

L.: Simon Béla

Tüskés T.: Képzőművészek . . . 55-62.

JELENKOR, Pécs, 1976. január XIX/1.

Szentgjörgyi Kornél festő

a „Munkásélet 1975" c. kiállítás megnyílt ma a Csontváry-teremben, melyen „Új lakás" c. műve szerepel. (említve) a kép egy vidéki házasságkötő-termet fog díszíteni.

Esti Magazin.

1975. XI. 6. 18.30 /11/ V.

Szentgyörgyi Kornél

A Honvédelmi Minisztérium épületének tanácstermében festészeti eszközökkel meg oldandó alkotás tervezésére kiírt pályázaton részt vett a művész.

-----:Képzőmüvészeti pályázatok.

Müvészet, 1976. január - 42.oldal.

Szentgyörgy Kornél festő

a Csontváry-teremben márc. 18.-ig látható önálló tárlaton szerepelnek a művész művei.

Lósonci Miklós: Hagyomány és korszerűség. Pest Megyei Hírlap, 1976. márc. 9.

Szentgyörgyi Kornél, Kossuth-díjas szobrászművész

a Képcsarnok Váll. debreceni Medgyessy Termében hat jelentős rendezvény várja 1981-ben az érdeklődőket. – Szentgyörgyi Kornél Kossuth- és Munkácsy-díjas szobrászművész kiállítása ápr. 9.–23.-ig lesz látható. A művész a Képzőművészeti Főiskolán Kallós Zoltán és Szőnyi István vezetésével tanult. 1940–42-ben Rómában ösztöndíjasként dolgozott. 1938 óta kiállító művész, 1952-ben Munkácsy-díjjal, 1953-ban Kossuth-díjjal tüntették ki. A grafikától a monumentális feladatokig terjed a munkássága.

Hajdú-Bihari Napló, 1981. jan. 24.

Szentgyörgyi Kornél, Kossuth-díjas festőművész

Jó gazdának bizonyult a Művészeti Alap tavaly jól válogatott az év képzőművészeti terméséből! A vári oldal alkotói közül szerepelt művei-vel Cs. Nagy András, Szentgyörgyi Kornél. – A Műcsarnokban látható tárlat febr. 11.-ig látogatható.

Losonci Miklós: Köbe, bronzba álmodott élet. Pest Megyei Hírlap, 1981. febr. 1.

Szentgyörgyi Kornél

SZENTGYÖRGYI KORNÉL Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművész 36 olajképéből rendezett kiállítást nyitottak meg tegnap Debrecenben, a Medgyessy-teremben. A főleg tájképeket és csendéleteket bemutató kiállítást április 23-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Magyar Hirlap 1981/4/10/11

Szentgyörgyi Korkél - Imre István

„Almaszüret" 1952 Olaj
315 x 250 cm MNG tul.
45. Zéj.

Kritikák és képek Corvina Bp.1976.

Szentgyörgyi Kornél Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművész kiállítása

102

1977.XI.17.Televizió 2.MÜSOR 2o.45 Gné
TV Hiradó 2

- A müvész dolga az, hogy saját érzelmei megformálásával emberiérzelmeket hozzon felszinre. És a valós világból táplálkozó müvekből a néző izlése szerint válogat, igy gazdagodhat saját világa. A különböző érzelmi töltésü alkotások palettáján Szentgyörgyi Kornél müvészete a látható világ áttételes szerkeztes ábrázolását képviseli. A Kossuth- és Munkácsy-dijas festőművész életmüve a magyar festészet közelmultjának fejlődését, változásait tükrözi. Az emberi tipusokat, jellemeket cselekményeket vetiti elénk mozgalmas szinezésü érthető képei. Mai müvész, aki képei épitésében korunk megváltozott izlését környezetünk esztétikai átalakulását alkotó módon képes ábrázolni. Szentgyörgyi Kornél Kossuth és Munkácsy-dijas festőművész legujabb munkáiból ma este két hétig nyitvatartó kiállitás nyilt Budapeten a Váci utcai Csók István Galériában.

Szentgyörgyi Kornél, Kossuth-díjas festőművész

1021

1981. április 1o. Televizió 2. 21,3o vgné

TV-Híradó 2.

- A város rezdülését figyelő öreg tornyok elárulják a kiállítás helyét. Ezuttal Debrecenben április 23-ig láthatók Szentgyörgyi Kornél Kossuth és Munkácsy-díjas festőművész alkotásai. A Medgyesi Terem rendezett kiállítás megnyitóján Dr. Tóth Béla művészetiró vállalkozott rá, hogy bevezesse az érdeklődőket a festő lirai világába. A finom pasztelszinek sejtelmessé teszik a képeket. Mintha messzi, hallgatag világok küldenének velük üzenetet. Aki ismeri Szentgyörgyi Kornél művészetét, meglehet felkapja a fejét ezekre a szavakra. Hiszen korábbi alkotásait inkább a végletek, az éles konturok, a szinek ellentétei jellemezték. Maga a festő igy vall erről a változásról:

- Az idő-mulik, és, hát ezzel együtt az életforma is változik. Gyerekek kirepülnek otthonról, egy kicsit az ember magára marad, és akkor talán ugy elnéz messzebbre, nemcsak a közelbe. Azt hiszem, valami ilyesmi is szerepet játszott ebben a dologban. Bennem mindig, önmagam megujitásának a vágya.

Szentgyörgyi Kornél

1950-es I. kiállításon a „Szénlapátolással" tűnik fel a Műcsarnokban, 1951-ben a „Harc a monitorokkal" című olajkompozíciója szerepel.

Rózsa Gyula: A „nómaiak" 1945 után. Művészet, 1977. december - 2,6. lap.

Szentgyörgyi Kornél

Az I. Magyar Képzőművészeti Kiállításon a művész „Szín-lapátoló" című képeivel szerepel.

Rózsa Gyula: A „rómaiak" 1945 után.
Művészet, 1977. december - 26. lap.

Szentgyörgyi István

A katalógusadatok bemutatta a művész „Harc a monitorokkal" című művét.

Rózsa Gyula: A „rómaiak" 1945 után.
Művészet, 1977. december - 26. lap.

Szentgyöngyi Kornél

A III kiállitásra Szentgyöngyi Kornél és Imre István megfestette az „Alma szüret"-et amiert munkájukat Kossuth díjjal jutalmazták.

Rózsa Gyula: A „rómaiak" 1945 után.
Művészet, 1977. december – 26. lap.

Szentgyörgyi Kornél

1953-ban készült a „Kollonich kitelepíti a magyarokat" ciminmű. Majd a „Sétálok a Szigeten" „Rákosi a ~~[illegible]~~ tisztiházban"

Rózsa Gyula: A „rómaiak" 1945 után.
Művészet, 1977. december – 26. lap.

Szentgyörgyi Koriel

Szentgyörgyi művei közé tartozik: a „Munkásöltöző", a „Nők a Gottwald gyárban", a „Munkásszállás" című kompozíciók.

Rózsa Gyula: A „rómaiak" 1945 után.
Művészet, 1977. december - 26. lap.

Szentgyöngyi Korniel

Az „Üzemi udvar" kubusokból szerkesztett ipari táj, vonalvilága dekoratio. A kép figyelmeszett szerkeretes rendet szintat.

Kiss Ács Gyula: Kifejező és dekoratio vonal
Művészet, 1978. augusztus - 28. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 NOV 24

Szentgyörgyi Kornél,
TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG
Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművész

1021

Kiállítás

Szentgyörgyi Kornél Kossuth- és Munkácsy-d
szobrászművész kiállítása látható a Csók Galériáb
pesten

filozófiák eltérő és [illegible]
záló magyarázat-kísérleteig
vezet. Ez az út mindenkép-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

Szentgyörgyi Kornél

1972 JAN 9

1021 KANCSÓK

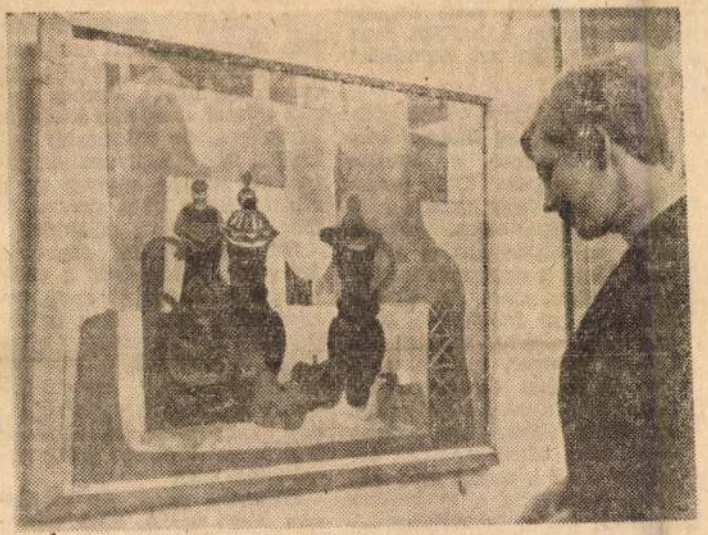

Szentgyörgyi Kornél festménye.
(Selmeczi Tóth János felvétele.)

abrándozás
még nemig
szonegy év
anyám ábr
nem is cs
neki eg
apámtól
ja vissza,
akar róla.
igaza van.

Kitan
tan. az állami épí-
tőiparba, a maga-
sokhoz. Ott aztán
volt egy brancs. Kö-
löknek számítottam köztük
még, de kitátottam a fülemet. Ment a nagy duma reggel, délben, este. Az egyiknek volt egy kis füzete. Először azt hittem, naptár, de láttam egyszer, hogy benne van az összes környező vállalat neve, címe, mellette meg az, hogy ekkor meg ekkor, ezért meg ezért mennyit fizettek. Pár hónapig volt nálunk, kiszagolta a magasabb órabért, aztán istenáldjon...

Egyszer jött egy újságíró is.

Megállt az állványok alatt. A vízvezeték-szerelők tekerték a kócot, a malterosok ke-

állandóan, és mindenbe beleszólt. Pedig nem sokhoz értett, de hát ha egyszer az a bicikli, hogy okos gazda, jó főnök, el kellett viselnünk.

Ott hasalok az aknánál. Rohadtul nehéz volt a szűk helyen a falazás. Ő meg szokása szerint megáll a nyílás peremén, könyökig belevágja a mancsát a zsebébe, és magyarázott irgalmatlanul. Ha letettem a téglát, az úgy nem volt jó, ha odacsaptam a maltert, az neki pocsékolás volt.

Ujjamba ment az idegesség. Nem csoda, hogy mikor faragni kellett, nem mindig sikerült a tégla formára.

Szentgyörgyi Kornél, festő

SZENTGYORGYI KORNÉL Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművész tárlata nyílt meg a szekszárdi Babits Mihály Megyei Művelődési Központban. Az alkotó képein elsősorban az emberi tudat- és érzelemvilág változásait tükrözi.

— . Hét

8.

Népszabadság, Bp. 1981. okt. 6.

Szentgyörgyi Kornél

A III. Magyar képrőművészeti kiállítás-
ra Imre István és Szentgyörgyi Kornél
megfesti az „Almaszüret" című horvéd-
paraszt jelenetet.

Rózsa Gyula: A „rómaiak" 1945 után.
Művészet, 1977. december – 26 lap.

Szentgyörgyi Kornél

Szentgyörgyi az legkésőbbi római ösztöndíjasok közül való. Tulajdonképpen csak a felszabadulás után kerülhetett hozzá teljes erejével a festéshez.

Rózsa Gyula: A „rómaiak" 1945. után. Művészet, 1977. december - 26. lap.

Szentgyörgyi Kornél

Szentgyörgyi Kornél festőművésze
kiállítása a budapesti Csók
István galériában november 17-
én nyílt meg.

—: Kiállítási naptár.
Művészet, 1977. november – 48. lap.

Szentgyörgyi Kamél

A Csepeli Munkásotthon képzőművészeti körének tagjaként
neve említve.

Népszava, 1974. dec. 8. 102. évf. 287 sz. 9 p.

Szentgyörgyi Kornél (festő)

1975-ben Bp.-en rendezett felszabadulási festménykiállítá-
son a Csontváry-teremben részt vett.

Népszava, 1975. febr. 14. 103. erf. 38 n. 4p.

Szentgyörgyi Kornél

A nagymarosi Müvelődési Házban a nyári tárlaton részt vett Szentgyörgyi Kornél, Butalari László, Dobrovits Ferenc, Vén Emil, Freytag Zoltán, Berky Viola, Mácsay István, Károlyi András

Magyar Hirlap 1973/224/6

Bojár: Kiállitásról kiállitásra

Szentgyörgyi Kornél, festő

L.: Pataky Ferenc

— : o Kiállitások 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. szept. 18.

Szentgjörgyi Kornél festőművész

a Képcsarnok verzprémi bemutató termében rendezett kiállításon mondott megnyitó beszédet.

Napló (Verzprém), 1972. márc. 5.

Szentgyörgyi Kornél, festő

Nyírbátorban nyílt meg tárlata.

– : Hír

18.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 20.

SZENTGYÖRGYI KORNÉL festő, Kossuth- és Munkácsy-díjas
Budapest, 1916

Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán Karlovszky Bertalan és Szőnyi István osztályán végezte, majd 1941-42-ben állami ösztöndíjjal Rómában dolgozott. 1938 óta kiállító művész, a legutóbbi években Budapesten, Szegeden és Szombathelyt volt önálló tárlata. 1952-ben Munkácsy- , 1953-ban Kossuth-díjjal tüntették ki. - Munkássága sokrétű, a grafikától a monumentális feladatokig kiterjed érdeklődése. Festészetében töretlenül huzódik végig a realista alapállás, ami az idők folyamán a lágyabb, liraibb megfogalmazástól a mai konstruktivabb, rendezettebb formavilágu képalkotásban jelenik meg. Főként az ember, az emberi lét alaphelyzetei foglalkoztatják, de szereti a tájat, a csendéletet is. Félreismerhetetlen egyénisége mellett művészete a legjobb magyar hagyományok egyenes folytatásaként jelentkezik.

Művészéletrajzok 1975

Szentgyörgyi Kornél festőművész

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1979 JUN 9

1021

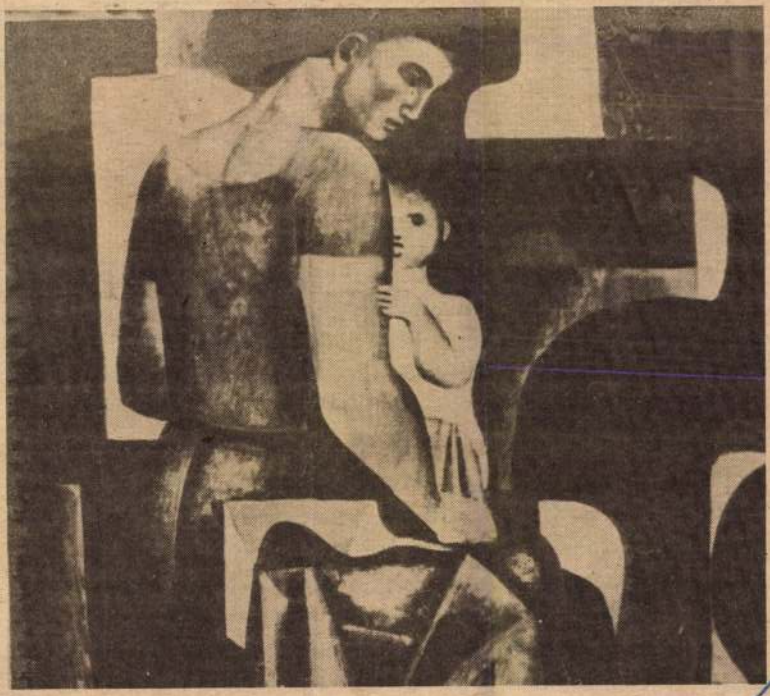

Szentgyörgyi Kornél: Anya és fia

Korszerű formában

A csoportházaké a jövő

Ha városaink településfejlődését vizsgáljuk, kiderül, hogy a családi házak csak a múlt század második felében jelentek meg. Akik a városban akartak élni, azok az úgynevezett történelmi belvárosok kis helyre összezsúfolt épületeiben lakhattak.

A társadalmi és gazdasági viszonyok fejlődése következtében a XIX. század utolsó évtizedeiben épültek az első, általában nagy kerttel körülvett családi házak. Ezek nagyrésze még ma is áll, például Veszprémben a József Attila utca és a Kinizsi utca környékén. Ez a terület volt akkoriban a város széle. Nagyjából a felszabadulásig ezt az építési módot részesí-

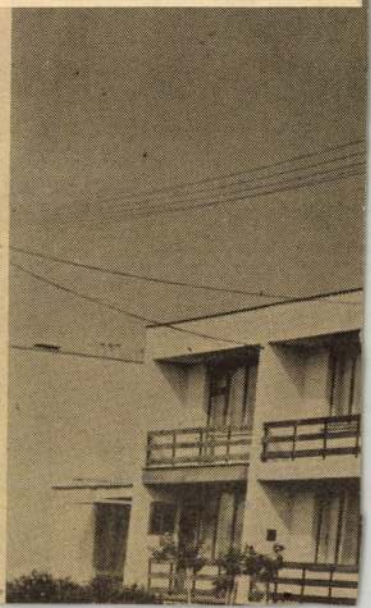

Szentgyörgyi Kornél

SZENTGYÖRGYI KORNÉL

Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművész tárlata nyílt meg vasárnap a szekszárdi Babits Mihály megyei Művelődési Központban. A november 8-ig megtekinthető tárlaton a művész huszonhat olajfestménye látható.

Magyar Hirlap 1981/10/6/9

Szentgyörgyi Kornél

Kölesden, Tolna megye egyik legrégebbi településén a művész kiállítást rendezett.

Fertőszögi Bálint: Művészetre nevelés Kölesden.
Művelet, 1980. augusztus — 45. lap.

Szentgyörgyi Kornél festőművész

A Tolna m. i Kölesd „Mai magyar művészet" címmel 15 kiállításra tervezett sorozatot valósít meg. Mivel minden kiállító művész adományoz műveiből a képtárnak, gyarapodik, épül a kis kölesdi képtár. A művész szintén a kiállítók között van, ő is adományozott műveiből a képtárnak.

Losonci Miklós: Kiállítási kalauz

Népszava, 1949. szept. 28.

Szentgyörgyi Kornél, Jestő

L: Marsovszky Endre

–: □ Marsovszky Endre 2.

Esti Hírlap, Bp. 1979. máj. 30.

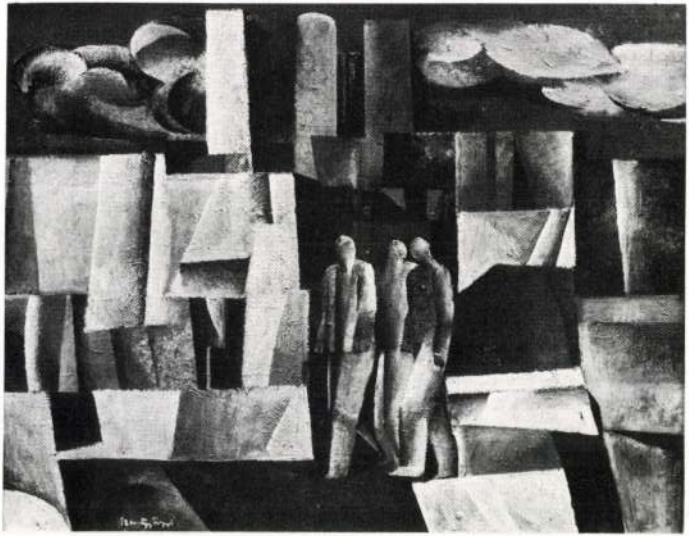

4. Szentgyörgyi Kornél: Üzemi udvar,
olaj, 80x100 cm, 1974

Szentgyörgyi Kornél

A kubusokból szerkesztett ipari táj vonalvilága dekoratív, különösen kitetszik ez, ha a felhőkre nézünk, amik nem követik a kép fegyelmezett szerkezetes rendjét, de nem teremtenek határozott értékelhető ellenpontot sem. Látszódnak.

Művészet, 1976. aug. 29. old. /. 35-19

művészeti alkotásokban az alakok vagy a formák határait jelölik. Amiket mondjuk a jószándékú tanácsi előadó művészi vagy modern vonalvezetésűnek minősíthet.

A valóság rejtett összefüggéseinek hirtelen felismerésére képesek vagyunk ma is. Ezekből az összefüggésfelismerésekből nyeri híranyagát az inventív művészet. Az invenció nem egyedüli meghatározója, de nélkülözhetetlen tartozéka a művészeteknek. Korunk értelme szereti a művészetet tartozékaira bontani, s amely részében jobban otthon érzi magát ez az értelem, azzal foglalkozik többet. Azt magyarázza, amit éppen emészt, amit tud, s talán nem azt, ami van. Magam az invenció meglétének a felismerésében találok örömet, ha a művek vonalértékét szemlélem. Bármennyire kicsinyke is az a saját terméső új, több örömet ad nekem, mint valamely megtanult modor hibátlan, pontos alkalmazása.

A dekoratív vonal térhódítását a világ művészetéhez felzárkózni akaró művészeink természetes tájékozódási igénye is segítette.

Képzőművészetünknek az 1960–1970-es évekbeli termését újra nézve úgy találom, hogy a tapasztalható

Műhely

Szentgyörgyö Kornél

Üzemi udvar

Kovács Gyula: A kifejező és a dekorativ vonal I.
Művészet, 1978.augusztus - 28.oldal.

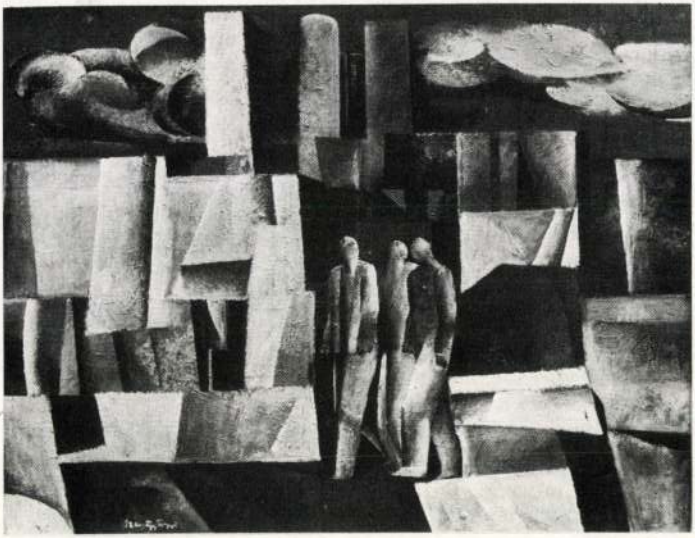

4. Szentgyörgyi Kornél: Üzemi udvar,
olaj, 80x100 cm, 1974

A kubusokból szerkesztett ipari táj vonalvilága dekoratív, különösen kitetszik ez, ha a felhőkre nézünk, amik nem követik a kép fegyelmezett szerkezetes rendjét, de nem teremtenek határozott értékelhető ellenpontot sem. Látszódnak.

Szentgyörgyi Kornél, festőművész

Herend 150 éves jubileuma alkalmával felkérték a képzőművészeket, hogy dolgozzanak a gyár számára. Szentgyörgyi Kornél ajánlására Szász Endrét – ki barátja a művésznek – is felkérték fenntiekre.

Ábel Péter: Beszélgetés Szász Endrével. Pesti Műsor, 1978. júl. 5.

Szentgyörgyi Kornél festő

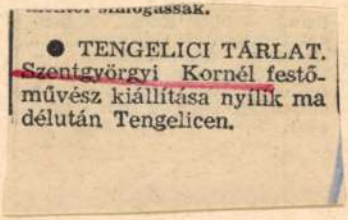

● TENGELICI TÁRLAT. Szentgyörgyi Kornél festőművész kiállítása nyílik ma délután Tengelicen.

-:O Tengelici Tárlat

8.

Esti Hírlap, Bp. 1979. febr. 2

Szentgyörgyi Kornél, festő

Megnyílt a IX. nagymarosi nyári tárlat, melyen szerepelnek a művész festményei.

Lovrenci Miklós: A monumentális táj művészete.

Pest Megyei Hírlap, 1974. júl. 11.

Szentgyörgyi Kornél "festőművész"

Kölesden, a Kossuth Műv. Házban kiállításokat rendeznek 1974-től. Itt eddig még nem volt soha kiállítás. Tatay László, Szentgyörgyi Kornél művei szerepeltek a kiállításon.

Kölesd - a művészetpártoló falu.

1979. szept. 24. Petőfi 13.25 /M./

Szentgyörgyi Kornél, festőművész

a X. nagymarosi nyári tárlaton szerepel a művész műve, a „Kihalt város" c. /emlitve/

Losonci Miklós: Tárlat Nagymarosan.
Pest Megyei Hírlap, 1979. júl. 10.

Szentgyörgyi Kornél

Megbízták a művészt, hogy a XIII. Dózsa György út 49-es ház részére francia gobelint készítsen.

— : Köztéri munkák.
Művészet, 1981. március — 59. lap.

Szentgyörgyi Kornél, festő

SZENTGYÖRGYI KORNÉL Kossuth-díjas festőművész kiállítása ma délután 5 órakor nyílik meg a debreceni Medgyessy Teremben; a tárlat két hétig tekinthető meg.

-: Hír

Népszabadság Br. 1981. ápr. 9. 8.

Szentgyörgyi Kornél, festő

□ SZENTGYÖRGYI KORNÉL Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművész kiállítása ma nyílik meg Debrecenben a Medgyessy Teremben. A tárlat két hétig tekinthető meg.

— □ Szentgyörgyi Kornél 2.

Esti Hírlap, Bp. 1981. ápr. 9.

Szentgyörgyi Körmel

Karlovszky Bertalan tanárra

Mogyor Nemzet 1983. V. 23.

Szentgyrgyi Kornél

Francia gobelin

---------:Köztéri munkák.
MŰVÉSZET,1981.március - 59.lap.

Szentgyörgyi Kornél, Kossuth-díjas festőművész

A két világháború között ösztöndíjjal az Izsák utcai Collégium Hungaricumába küldött képzőművészek római iskola címkével kerültek a magyar klasszicizmus skatulyájába. Holott az ösztöndíjasok közül a legmaradandóbb egyéniségek – Szentgyörgyi Kornél, stb. – igazán nem tekinthetők a még oly örökértékű egykori stílusok utánzójának.

Pogány Ö. Gábor: Nyolcvan éve született Medveczky Jenő.
Magyar Nemzet, 1982. aug. 31. 10. old.

Szentgyörgyi Kornél, Kossuth-díjas festő-grafikus művész

Világjelenség, hogy kevés a sportról festett, mintázott képek, szobrok száma. – A városligeti Műjégpalya dísztermében láthatók az 1982-83 évi Ezüstgerely-pályázat alkotásai jún. 18.-ig. Külön öröm, hogy szeles a tematika. Szentgyörgyi Kornél, Mirő Eszter, és mások révén a küzdő, játszó ember látható, különböző sportágban.

Losonci Miklós: Világot szépítő alkotások.
Pest Megyei Hírlap, 1984. jún. 13.

Szentgyörgyi Kornél, Kossuth-díjas festőművész

A Magyar Néphadsereg évtizedek óta képzőművészeti pályázatokat ír ki, hogy művészeink bemutassák a honvédség mindennapi életét. – Az idők során maradandó értékű alkotások születtek, Konecsni György, Szentgyörgyi Kornél, Imre István és mások révén.

Losonci Miklós: Katonaélet a képzőművészetben.

Népújság (Tolna), 1984. jún. 16.

Szentgyörgyi Kornél

— **Szentgyörgyi Kornél** Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművész alkotásaiból kiállítás nyílt csütörtökön a Vigadó Galériában. A tárlaton a most 70 éves művész legutóbbi öt esztendőben készült munkái láthatók. A szeptember 21-ig látogatható kiállítást Pogány Ö. Gábor művészettörténész nyitotta meg.

Magyar Nemzet 1986. VIII. 29.

A celldömölki galéria

Celldömölkön, a Kemenesaljai Művelődési Központ galériáján jelenleg egy kísérletező kedvű művészházaspár, Vásárhelyi Emese és Szekeres Károly kerámiakiállítása látható a hónap végéig. A ház fennállása óta, több mint tíz esztendeje a képzőművészet szinte valamennyi ága otthonra lelt a celldömölki galérián. Rangot vívott ki magának ez a hely mind a kiállítóművészek, mind a látogatók körében. Hogyan sikerült a celli galériát megteremteni, rangra emelni? Erről beszélgetünk *Kuthi Márta* igazgatóval és a galéria gondozójával *Bálintné Wendler Ágnessel.* Az igazgatónő ugyanazzal a lelkesedéssel beszél most, mint amikor az első tárlatot megrendezték:

— A helyiség, a tér adott volt, ez inspirált bennünket kezdettől fogva, hogy itt „mindig legyen valami". olyan jeles képviselői mutatkoztak itt be, mint *Szentgyörgyi Kornél* festőművész, *Bálványos Huba* grafikus, *Vilt Tibor* szobrász, *Rőmer Judit, Jankovics Zsuzsa* és *Sütő Éva* bőrművesek, *Féner Tamás* fotóművész, *Balázs Irén* textiltervező, *Pölöskei József* ötvös, *Kurucz D. István* festőművész, *Gink Károly* fotóművész, *Kő Pál* szobrász és *Pauli Anna* textiltervező — hogy csak utóbbi évek tárlataiból válogassunk.

— A galéria „megtöltésének" fontos rendezési szempontja, hogy teret, lehetőséget adjunk a fiatal kezdő alkotóknak, s szűkebb hazánkban élő képzőművészeknek a bemutatkozásra — mondja a galéria gondozója.

A fiatal alkotóknál gyakori a csoportos tárlat. Így például *Gink Judit* textiltervező és *Nagyvári László* grafikus vagy *Nagy Katalin* textiltervező és *Koncz Imre* keramikus közösen állított ki. A legnagyobb közönségsikert tavaly decemberben egy „ötösfogat" vitt el: *Debreczeni Zsóka* keramikus, *Pogány Judit* lámpatervező, *Gönczi András* textiltervező, *Erdei Sándor* üvegtervező és *Tagyi Zoltán* formatervező tárlatát több mint négyezren látták, s szinte minden kiállított darab Celldömölkön maradt: megvásárolták a látogatók!

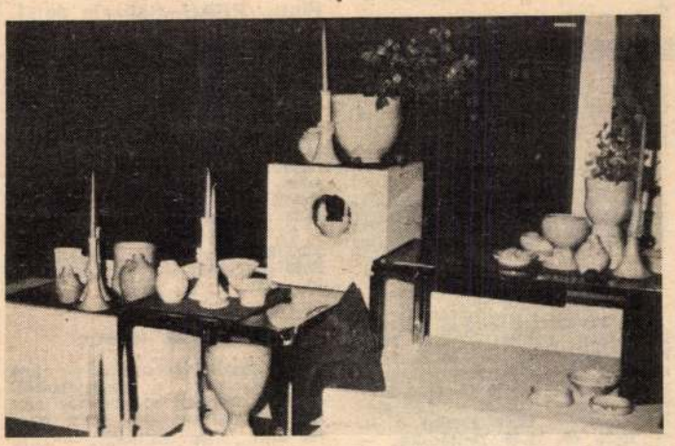

Térplasztikák kicsiben, a kiállításról.

Mondhatnám „kényszerből" kezdtük bújni a szaklapokat, figyeltük az ország képzőművészeti életét, s latolgattuk: kit lehet, kit érdemes meghívni? Nagyon kitartóak vagyunk. Sokszor évekig levelezünk egy-egy művésszel, hogy megnyerjük, mert vagy nem ismer még bennünket, vagy nincsen éppen tárlatra kész anyaga. Ma már az utóbbi gyakoribb, mert aki szerepelt nálunk, az ajánl, beajánl bennünket a művészbarátoknak. Így lett tíz év alatt rangja a celldömölki bemutatkozási lehetőségnek.

Csupán az utolsó három évben 47 kiállítást rendeztek — ötvennégyezren tekintették meg ezeket. A képző- és iparművészet

A celliek ügyelnek arra is, hogy váltakozzanak a műfajok, hogy lehetőleg egymást egészítsék ki a társművészetek, s sohasem mutatnak hónapokig egy tárlatot, legfeljebb három-négy hétig. Nagy gondot fordítanak a tervszerűség mellett a szervezésre:

— A művésznek, a művészetnek meg kell adnunk a megbecsülést, s a közönségnek is. Ezért minden tárlatot katalógus kísér, törzslátogatóinknak meghívó megy, plakáton, hangoshíradón, a műsorfüzetben és az Országos Rendezvénynaptárban is népszerűsítjük a tárlatokat. Óriás dolog, hogy az is megnézi, aki nem ezért, hanem esetleg színházba vagy más rendezvényre tér be hozzánk...

Aztán ünneppé válik minden megnyitó. Rendszerint a kiállító művész barátja, kritikusa, alkotó- és pályatársa nyitja meg a tárlatot, amelyen nem egyszer az alkotó kalauzolja végig a közönséget, műelemzést is tartva, mint a közelmúltban *Bálványos Huba.* Az alkalmi kis műsor — a művész igényeit figyelembe veszik — és a hazavihető, dedikált katalógusok is ünnepi élménnyé avatják ezeket a megnyitókat. A törzslátogatók számát harmincnegyvenre becsülik, de jönnek a brigádok, a rajztanárok vezetésével az iskolások: élőben ismerkedhetnek a művekkel.

Milyen hatással bírt az elmúlt tíz évben a látogatók esztétikai érzékének fejlesztésében, a lakáskultúra, ízlés alakításában a celli galéria? — ezt bizony nehéz mérni. De eredmény az, hogy az emberek ma már természetesnek veszik, hogy a galérián mindig van valami szép, s „botrány" törne ki, ha egyszer üresen találnák. Nemcsak eljönnek, hanem szívesen vásárolnak is. Ez figyelmeztetés a művészeknek: viszonylag olcsón, szépet, és időben, mint a karácsony előtti iparművészeti tárlaton.

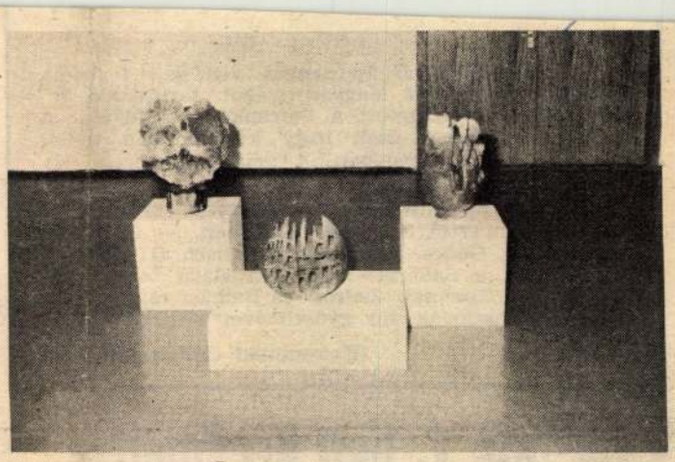

A tavalyi utolsó tárlaton öt fiatal iparművész mutatkozott be. A képen látható szép darabok ma már a celldömölki otthonokat díszítik.

Egy kiállítás megrendezése anyagi áldozatokat is követel. Hogyan tudják minderre a pénzt előteremteni Celldömölkön?

— Sokat spórolhatunk jó szervezéssel — mondja az igazgatónő. — Nálunk például nincs egyszeri út: az egyik tárlat anyagát visszük, ugyanaz a jármű a másikét már hozza. Használjuk a sárvári könyvtár mikrobuszát, de besegítenek, ha mód van rá, a termelő egységek is.

A celldömölki galériának már az 1984-es programja is készen áll, s az idén többek között *Udvardy Erzsébet* festőművész, a Kőszegen letelepedett *Tornai Endre* szobrász, a pécsi *Fürtös György* keramikus mutatkozik be, csoportos tárlaton pedig *Sövegjártó Mária* keramikus, *Varga Mária* textiltervező és *Kopcsányi Ottó* ötvös. A Madách-évforduló tiszteletére hívták meg *Bari Árpádot,* aki Madách-illusztrációit állítja majd ki.

★

Szólnunk kell még a galéria „hátteréről". Rendszeresen láthat a közönség kisebb tárlatokat a két klubban és az előcsarnokban, igény szerint az üzemekben is rendeznek vándorkiállítást, s a művelődési központ gondozza a Sághegyen, a múzeum emeleti minigalériáján a fiatalon elhunyt celldömölki születésű *Móritz Sándor* emlékkiállítását is.

★

Lehet, hogy a „kényszer" szülte, az adott tér inspirálta a celli népművelőket, de hozzáértéssel, fantáziával és kitartó munkával olyan galériát teremtettek, amelyen rang szerepelni, amely minden látogatójára a szépség erejével hat. **Szakály Éva**

Fotó: **Patakos Gusztáv**

A *Sabaria* vasárnap rangos vendéget fogadott, a ZTE vendégeként Magyarországon tartózkodó Inter Bratislava látogatott a Safrankó úti pályára. A csehszlovák csapat csak nagy küzdelemben tudott nyerni 2:1 (0:0) arányban. A gólokat Tomcsák (2), illetve Jáger L. szerezte.

Körmenden az AS Raica Fürstenfeld szerepelt, itt a hazaiak nyertek 4:1 (2:0) arányban. — Góllövők: Gombás (2), Gáncs, Sály, illetve Patisch (11-esből).

Képünk a Sabaria—Inter Bratislava összecsapáson készült. Tomcsák (balról) és Balhási csatája jobbára a csehszlovák fiú győzelmével végződött.

(Kaczmarski Zoltán felvétele)

A totó 7. heti eredménye

1. Atalanta—Bologna	végeredmény	3-0	1
2. Atalanta—Bologna	félidő eredmény	1-0	1
3. Foggia—Arezzo	végeredmény	3-1	1
4. Foggia—Arezzo	félidő eredmény	2-1	1
5. Lazio—Como	végeredmény	2-2	x
6. Lazio—Como	félidő eredmény	1-2	2
7. Perugia—Cavese	végeredmény	1-0	1
8. Perugia—Cavese	félidő eredmény	0-0	x
9. Cremonese—Monza	végeredmény	1-0	1
10. Lecce—Campobasso	végeredmény	3-0	1
11. Milan—Catania	végeredmény	0-0	x
12. Palermo—Sanbenedettese	végerdemény	1-1	x
13. Varese—Bari	végeredmény	0-0	x
+1			
Reggiana—Pistoiese	végeredmény	1-1	x

1983 FEB 15
VAS NÉPE
1091 BUDAPEST IX., DÉLI ÚT 5.
Telefon: 337-748, 340-736
MHSZ SAJTÓFIGYELŐ

ilyen intézked
meg a költsé
súlyba hozás

Tömeg

Néhány nappa
ték és rangsoro
a **társadalmi**
1982. évi töm
pontverseny
OTSH előírása
egyesületeket
alapján három kat
rolták. A pontszám
rendezvények, a rész
ni versenyzők és cs
mát vették figyelemb
verseny legjobbjai, I.
1. Ikervári KSE 295
MTSZ SE, Balogunyo
MTSZ SE, Keme
(2355), 4. MTSZ SE, R
5. MTSZ SE, Ják (2038), 6.
Fiúnevelő SE, Ikervár (1890),
II. kat.: 1. Celldömölki VMSE
(6089) 2. Szentgotthárdi MSE
(5001), 3. Répcelaki Bányász SE
(4745), 4. Sárvári Kinizsi SE
(3178, 5. USZTSE (2864), 6. Jánosházi Sportszergyár-MTSZ SE
(2430), 7. Csepregi MEDOSZ SE
(2414), **III. kat.:** 1. Haladás VSE
(6955, 2. Körmendi DMTE (5118),
3. Sabaria SE (4435), 4. Építők
SC (3146), 5. Spartacus-Styl SE
(2374).

A Kőszegi Városi TSF várja a **sífelőket a Szabó-hegyi lesiklópályán.** Működik a felvonó és felszerelték az esti világítást is. Kedvező hóviszonyok esetében hétfőtől — péntekig 14—20-ig, szombaton és vasárnap 9—20 óráig használhatják a pályát az érdeklődők.

A volt Sabariás Börzsönyi (balról) kosarával nyert hosszabbítás után az U. PEAC Szombathelyen. Jobbról Finta. PEAC—Sabaria 66:64.

Mai műsor

Rádió

KOSSUTH RÁDIÓ

8.27 Japán. Tudomány és technika a kultúra és nevelés tükrében. — 8.57 Nótacsokor. — 9.44 Zenés képeskönyv. — 10.05 Iskolák — őrsök — barátok. — 10.35 Beszélgetések önmagunkról. — 10.45 Lemezmúzeum. — 11.39 Védett férfiak. 14. r. — 12.45 Törvénykönyv. — 13.00 Beethoven: III. szimfónia. — 13.54 Népdalok. — 14.14 Kórusainknak ajánljuk. — 14.39 Élő világirodalom. — 15.05 Peter Schreier énekel. — 15.28 Kisiskolások műsora. — 16.00 Délutáni Rádiószínház. — 17.05 Szocialista művelődésügyünk üttörői. — 17.30 Kalotaszegi dalok. — 17.45 A Szabó család. — 19.15 Rádiószínház. — 20.25 Zenés játékokból. — 20.50 A Rádióegyetem sorozata. — 21.20 Operarészletek — 21.49 Akitől tanultam. Somogyi Jenő. — 22.20 Tíz perc külpolitika. — 22.30 Fúvószene. — 23.30 Szimfonikus táncok.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05 Népdalok. — 8.35 Társalgó. — 10.00 Zenedélelőtt. — 12.35 Melódiakoktél. — 13.30 Zongoramuzsika. — 14.00 Operaslágerek. — 14.35 Tánczenei koktél. — 15.20 Könyvről könyvért. — 15.30 Örökzöld dallamok. — 16.35 Csúcsforgalom. — 18.00 Kamaszpanasz. — 18.35 A Rádió Dalszínháza. — 19.11 Nóták. — 19.53 Csak fiataloknak! — 20.35 Hét bagoly. 6. r. — 21.01 Tommy Roe énekek. — 21.37 Népi muzsika. — 22.14 Popzene. — 23.20 A mai dzsessz.

3. MŰSOR

9.00 Iskolarádió. — 9.30 Láng István szólóhangszeres műveiből. — 10.04 Operaáriák. — 10.35 Fekete-Afrika zenéjéből. — 10.35 Lassus: V. bűnbánati zsoltár. — 11.46 Vonósnégyesek. — 13.07 Klasszikus operettekből. — 14.00 Az irodalomtudomány műhelyei. — 14.31 Debussy és Ravel műveiből. — 15.05 Zenei rejtvények fiataloknak. — 15.20 Operaáriák. — 16.09 Bach-művek. — 17.30 Külpolitikai arcképcsarnok. — 17.50 Pintér István jegyzete. — 18.00 Romantikus muzsika. — 19.05 Két hangon. Az iskolarádió műsora. — 19.40 Raimondasz Katiliusz hegedűestje. — Közben: kb. 20.25 A nyíregyházi stúdió műsora. — 21.30 Élő világirodalom. — 21.45 Wilbye-madrigálok. — 22.10 Operarészletek. — 23.00 Ázsiai zenekultúrák.

GYŐRI RÁDIÓ

17.00 Hírek. Telefonszám: 12-722. — 17.05 Szücs Judit felvételeiből. — 17.15 Egy csésze kávé mellett Alexay Zoltán tanárral beszélget Szántó Zsóka. — 17.45 Régi slágerek új lemezen. — 17.55 Reklám. — 18.00—18.30 Nyugat-dunántúli krónika — Esti muzsika — Időjárásjelentés.

Televízió

BUDAPEST

8.00 Tévétorna. — 8.05 és 15.00 Iskolatévé. Fizika. — 8.40 Fizikai kísérletek I. — 9.00 és 14.30 Kémia. 7. o. — 9.35 és 14.30 Kémia 7. o. — 9.35 és 14.15 Magyar nyelv 3. o. — 9.50 Bélyegvilág. — 10.00 Fizika 8. o. — 10.30 és 13.55 Deltácska. — 10.50 Képújság. — 15.35 Napköziseknek, szakköröknek. — 16.05 Hírek. — 16.10 Zenés Tv-Színház. Albert Lortzing: Az operarapróba. — 17.05 Foxi, Maxi a torreádor. — 17.30 Zsebtévé. — 18.00 Képújság. — 18.10 Sportmúzeum. — 18.35 Illeszkedő szerkezetek. — 19.10 Tévétorna. — 19.15 Esti mese. — 19.30 Tv-híradó. — 20.00 Az Onedin család. Angol tévéfilmsorozat X/7. rész. A tiszta lelkiismeret. — 20.50 Stúdió '83. — 21.50 Felkínálom — népgazdasági hasznosításra. — 22.25 Tv-híradó.

2. MŰSOR

20.00 Gólyavári esték. — 20.45 Tv-híradó. — 21.10 Falusi esték. Örség. — 22.00 Tv-tükör a Stúdióról. — 22.10 Képújság.

JUGOSZLÁV MŰSOR

15.55 Videooldalak. — 16.05 Igman: Sí világkupa, északi összetett verseny — biathlon (20 km, felvételről). — 16.50 A bátorságról. — 17.00 Magyar nyelvű Tv-napló. — 17.40 Hírek. — 17.45 Kicsiny világ. — 18.15 Tv-naptár. — 18.45 Könnyűzenei adás. — 19.15 Rajzfilm. — 19.21 Reklám. — 19.27 Ma este. — 19.30 Tv-napló. — 19.55 Reklám. — 20.00 Párbeszédek — belpolitikai adás. — 20.45 Reklám. — 20.50 Játékfilm. — 22.30 Tv-napló.

OSZTRÁK MŰSOR

9.30 Angol nyelvlecke. — 10.00 Iskolatelevízió: a fogápolásról. — 10.30 Minden vacsorához egy hulla. Amerikai film (1975) (Peter Falk, Alec Guiness). — 12.10 Hétfői telesport. Ism. — 17.25 Gyermekműsor. — 17.55 Jó éjszakát gyerekek. — 18.00 Dick Turpin. Filmsorozat. „Fejpénz". — 18.30 Mi — családi magazin. — 19.00 Osztrák képek. — 19.30 Tv-híradó. — 20.15 Farsang Villacban. Közvetítés a villachi karneváról. — 23.00 Hírek.

2. MŰSOR

18.30 Lou Grant. Filmsorozat. — 19.30 Tv-híradó. — 20.15 Kabaré. Amerikai film. (Liza Minelli). — 22.15 Hírek. — 22.30 Dallas. Filmsorozat „A bíróság előtt". — 23.15 Hírek.

Mozi

Savaria: Hófehérke és a hét törpe 4, 6, Fehér telefonok 8.

Mini: Hófehérke és a hét törpe 10. Érzéstelenítés nélkül 5, 7.

Szentgyörgyi Kornél

Vadas Jó nef
A nehézség nem mentség

[Vigadó: Szentgyörgyi Kornél.
Ernst: Csiszár Ferenc]

Élet és Irodalom, 1986. nept. 26. 12.

- Az intézet jelenlegi létsz
tudományos kutató teljes
részmun
összese
ebből

kutatási és adminisztratí
teljes
részmun
nyugdíj
összese
ebből

Az intézeti összlétszám: 37

A fenti statisztikából k
taihoz képest - jelenleg mi
okai:

1969-es alapítása u
nem került sor, a 40 fős ö
tói létszámot nem haladta m

az utóbbi években az
jazások során jelentős, ré
vesztett,

SZENTGYÖRGYI Kornél

Kenessei András

Duna - Tisza táji kuburok

Szentgyörgyi Kornél képei a
Vigadó galériában

Magyar Hírlap. 1986. szept. 16. 5.

dolgok köré a semmiből. Nem a popművészek tárgyaiak prózaiságát kifogásolom, hanem az ürességüket. A múlt nagy művein sem voltak mindig szép virágok és gyümölcsök a csendéleteken; a tányérok, kancsók, üvegek és egyéb használati tárgyak megteremtették a képek hangulatát, de 1960 óta ezt akadémikus festészetnek tartják és elhanyagolják mind a mai napig. A szenzációt merész üresség teremtette meg. Warhol csatlakozott egy művészcsoporthoz, akik között jó festők is voltak, akik hozzásegítették a sikerhez és a pop-mozgalom népszerűségéhez. A legnagyobb haszon az volt számukra, hogy olyan műkereskedők, mint *Sidney Janis* és *Leo Castelli*, magukévá tették az új trendet.

Amellett azonban, hogy nem sokra tartom Andy Warhol integritását, el kell ismernem, hogy remekül értett a valósághoz, nagyszerűen reagált az emberi gyengeségekre, és óriási törekvés élt benne, hogy hírnevet szerezzen. Feláldozta a tehetségét a mesterségbeli tudásért a veleszületett vallásos hajlamát a hírnév üres gyönyörűségéért. Tipikus példa erre a megszállottságra, hogy hajlandó volt egy fényképezőgéppel a kezében egész éjjel fennmaradni, hogy lefényképezze egy ember álmában végzett mozgásait, és ebből egy nyolcórás filmet készített. Egy neurológust vagy pszichiátert még érdekelheti is a dolog, de nyolc órán keresztül valakinek az al-

Szentgyörgyi Kornél

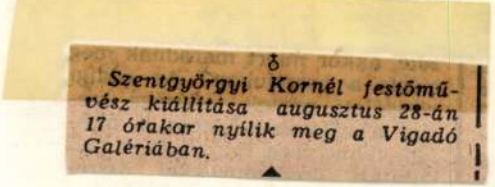

Szentgyörgyi Kornél festőművész kiállítása augusztus 28-án 17 órakor nyílik meg a Vigadó Galériában.

Magyar Nemzet 1986. VIII. 25

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 MÁJ 20

NÓGRÁD

Szentgyörgyi Kornél
festőművész

1021

Szentgyörgyi Kornél:
Anya és fia

Műs

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ:

8.10: Öt kontinens hét napja.
8.26: A csárdáskirályno. Részletek.
9.00: Minden versek titkai.
9.50: Szerkesztői üzenetek.
10.08: Barackvirág. Babits Mihály meséje.
10.54: A Magyar Rádió és Televízió gyermekkórusának Kodály- és Bartók-felvételeiből.
11.14: Vasárnapi koktél.
13.00: Egy korty tenger.
13.10: Olasz dalok.
13.29: Rádiólexikon.
13.59: A vezénylő pálca mágusai.
15.14: Pillantás a nagyvilágba.
15.32: Gyurkovics Mária emlékezetes szerepei.
16.04: Kemény Zsigmond: A rajongók. V. rész.
17.10: Metronom.
17.30: Sárospataki diákdalok.
17.50: A Magyar Rádió országos zongoraversenye.

14.50: Pedagógusok fóruma.
15.25: A hugenották kincse. V/3. rész.
17.00: Reklámműsor.
17.05: Két kongresszus között.
17.30: Műsorainkat ajánljuk!
17.55: Most mutasd meg!
18.25: Reklámműsor.
18.35: A Közönségszolgálat tájékoztatója.
18.40: Esti mese.
18.50: Tévétorna.
19.00: A HÉT.
20.00: Hírek.
20.05: Derrick. Magyarul beszélő NSZK bűnügyi filmsorozat. Nyakán a hurok.
21.05: Telesport.
21.40: Közvetítés a Moszkvai Nagyszínházból.
22.45: Hírek.

BESZTERCEBÁNYA:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1979 MÁR

Szentgyörgyi

Társadalmi Szemle

Kornél

1021

Szentgyörgyi Kornél: „Fölszállott a páva . . .”

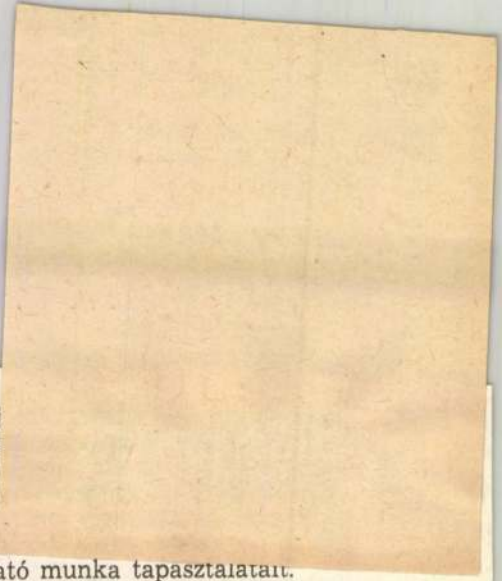

, a rezsimnek professzorok, ...
az iskolákat bezárták.

tes ellenállási mozgalmat tartományi és j
ző hazafiak hívták életre, mivel az ország
forradalmárokat — mint *So Phim*et és
végeztette. A Kambodzsai Népköztársasá
vel működő népi forradalmi szerveknek
végrehajtása közben kell megszerezniü
zi térre is — kiterjedő kormányzó, igazgató munka tapasztalatait.

eredmények biztatóak. Mint a KNEF hírügynöksége, az SPK jelen-
rom héttel a győzelem után, január végén az ország nagy részében
ltak a helyi közigazgatási szervek, a népi forradalmi bizottságok.
bizonyítéka, hogy a nép magáénak vallja a Pol Pot rezsimet elűző
t. A rájuk váró sok probléma közül a legsürgősebb feladat a beérett
karításának a megszervezése volt, hogy elláthassák a nyomorgó la-
Az aratási időszak beköszöntése miatt csak gondos körültekintéssel
negkezdeni a Pol Poték által a városokból kikergetett emberek, szét-
ádok visszatelepítését.

sen átgondolt, összehangolt munkát igényel az elnéptelenített főváros.
enh lakóinak visszatelepítése. Ott a forradalmi erők bevonulásakor
k az épületek voltak tartózkodásra alkalmasak, ahol Pol Poték és
ácsadóik laktak. A 300 négyzetkilométeren elterülő, egykor milliós
tre keltése nehéz feladat, igen nagy a hiány műszaki szakemberek-
vosokban. A népi bizottság a rendelkezésére álló erőket arra össz-
ta, hogy megteremtsék az alapvető feltételeket a lakosság későbbi tö-
sszatéréséhez. Több mint 15 ezren térhettek már vissza január
kényszerűségből elhagyott otthonaikba. Az életre kelő főváros ünne-
yeként január 25-én az Olimpia stadionban a 19 tartomány mintegy
ildöttének részvételével nagygyűlést tartottak, s a résztvevők kézről
ák tovább a KNEF központi lapja, a *Kampuchea* első számát.

bodzsából érkező jelentések azt tanúsítják, hogy a Kambodzsai Nem-
nelkedés Egységfrontja elindította a békés építés folyamatát, amely
nehéznek és hosszantartónak ígérkezik. Egy olyan időszakban, ami-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Szentgyörgyi Kornél
festőművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1979 MÁJ 6

7. Stb. 1021

Szentgyörgyi Kornél: Anya és fia

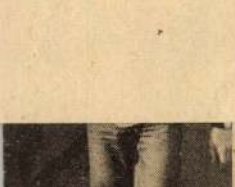

továbbra is makacsul tartja magát

reden beszélgetünk vesek divatjáról, öl- ről. Vendégeink kö- sok, fiatal, szak- k.

inik divatja ma há- legalábbis mifelénk Kaszó Beáta. — Az „digó" divat. Lent cipővel kezdődik, en-

Egyöntetű vol mény: a negyed lacsek Judit él lasztékos öltözkö honukban édesan mutatja lánya ru

— Nincs ebbe drága holmi sem. talos blúzok, ga Ezeket alakítgatja hozzátold egy f gyobb nyakkivág és máris megújh hadarab.

Judité a szó:

— Négy nadrá kettőt én varrta csére 166 centis gomnak kedvez a szabad időm a

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1979 MÁJ 6

Szentgyörgyi Kornél

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

festőművész

Anya és fia

1021

Szentgyörgyi Kornél festménye

erg

értékben ok
z NDK népg
A fajlagos
asználását a legutóbbi
vekben esztendőnként
saknem 5 százalékkal sike-
ült csökkenteni, és ez kez-
etnek nem rossz. 1970-ben
000 márka értékű terme-
éshez 312 kilowattóra ener-
iát használtak fel, 1977-ben
már csak 259 kilowattot.
Mintegy 50 millió tonna bar-
aszenet sikerült ilyen mó-
on megtakarítani.

Amikor az NDK-ban az
nergiáról beszélnek, leg-
öbbször a szénről esik szó.
A magyarázat: bár működ-
nek atomerőművek, sőt né-
hány kisebb vízi erőmű is
áplálja az energiahálóza-
ot, az ország fő energia-
forrása a külszíni fejtéssel
nyert barnaszén. Ez egyben
az országnak a kálisón kí-
vüli egyedüli lényeges ás-
ványkincse. Már csak azért
is egyre drágább a barna-
szénből nyert villamos áram,
mert elmúltak azok az idők,
amikor a bányák kimerülé-
sével egyszerűen el lehetett
vonulni, ott hagyva a táj-
ba ütött sebeket. A kör-
nyezetvédelem érdekében —
tanúk az okozott károkat.
A költségeket ugyancsak ha-
talmasan megnövelte, hogy
elfogytak a felszínhez közel
fekvő, tehát könnyen kiter-
melhető rétegek. Jelenleg
naponta 2 millió 800 ezer
tonna meddőt hordanak el,
hogy a népgazdaság szá-
ra szükséges 695 ezer tonnás
termeléshez jussanak.

Az erőművek építése egy-
re költségesebb: éppen az
energiahordozókkal való fo-
kozottabb takarékosság és a
környezetvédelem érdeké-
ben nagyon bonyolult tech-
nikai megoldásokat, drága
berendezéseket kell alkal-
mazni. Az NDK-ban úgy
számolnak, hogy egy 3000
megawattos teljesítményű
erőmű áráért éppen egy
százezer lakosú várost lehet-
ne építeni lakóházakkal, is-
kolákkal, kórházakkal, szín-
házzal, sportteleppel —
vagyis minden kényelemmel
és szükségessel ellátva.

A szakemberek — bár
persze pazarolni senkinek
sem kell — nem ott látják
a megoldás gyökerét, hogy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1979 JAN 22
BUDAPESTER RUNDSCHAU

Kornél Szentgyörgyi

BUDAPESTER RUNDSCHAU 9

1021

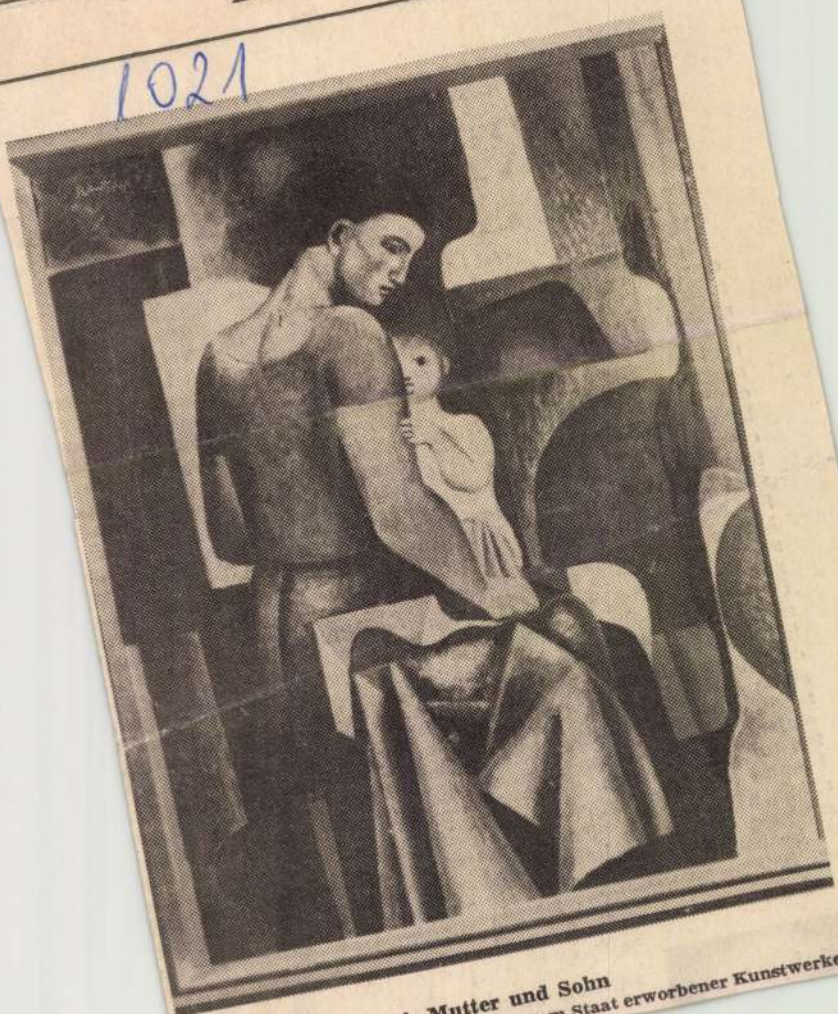

Kornél Szentgyörgyi: Mutter und Sohn
Ausstellung vom Staat erworbener Kunstwerke

Sándor Somogyi Tóth:

KURIOSES REQU

DR. A. T. AN J. F.

Mein Herr!

Sie haben mich böswillig verleumdet, indem Sie behaupteten, ich hätte den Unfall nicht gesehen und eine den Busfahrer belastende Aussage gemacht. Wie ich weiß, sind Sie Journalist und ein intelligenter Mensch, und wenn ich Ihnen meine Beweggründe ausführlich darlege, kann ich vielleicht auf ein gewisses Verständnis Ihrerseits hoffen. Es war ja meine Pflicht als Staatsbürger, eine Aussage zu machen! Und zwar in zweifacher Hinsicht: einmal als Unfallzeuge und zum anderen als Arzt. Mit Bedauern stelle ich fest, daß sich heutzutage sehr viele Menschen hinter ihrer Bequemlichkeit verschanzen, nur um sich eventuelle Kränkungen zu ersparen, wo es doch jedermanns Pflicht wäre, für die Wahrheit eine Lanze zu brechen. Ich habe das getan, mein Herr, ich habe nach meiner Überzeugung gehandelt, und für diese meine Überzeugung stehe ich jederzeit gerade! Warum haben nicht auch Sie eine Aussage gemacht? Wir saßen doch im selben Autobus, oder? Nun, Sie unterhielten sich allerdings mit Ihrem Freund und verzehrten danach Ihr Frühstück, nicht wahr? Und wenn es nur das gewesen wäre! Sie haben sogar — wie ich zu beobachten Gelegenheit hatte — mit diesen beiden leichtfertigen Damen herumge-

SÁNDOR SOMOGYI TÓTH

ze), es bestand
Geschwindigk
Herr, hätte n
verlangsamt.
Und da, ge
schah das Un
im Bus Anw
Hören Sie zu
den Radfahre
Richtung fuh
seite, schon b
während er
zeiger vorschr
holmanöver e
an der Kreuz
lich nach link
Absicht, die F
zutun (mit de
der Körper de
Frontscheibe
wirbelte der
stürzte auf de
den. Den Stur
Sie gesehen, a
genügt bei we
lene zu begre
Pityu verzwei
Straßenrand
Fahrbahn und
hinter dem U
sprang sogleic
zu dem Veru
Schreckensstil
lich ist, dann
ebenso verstä
der Stelle Pit

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szentgyörgyi Kornél
FÜLES
1969 JAN 1 8

1

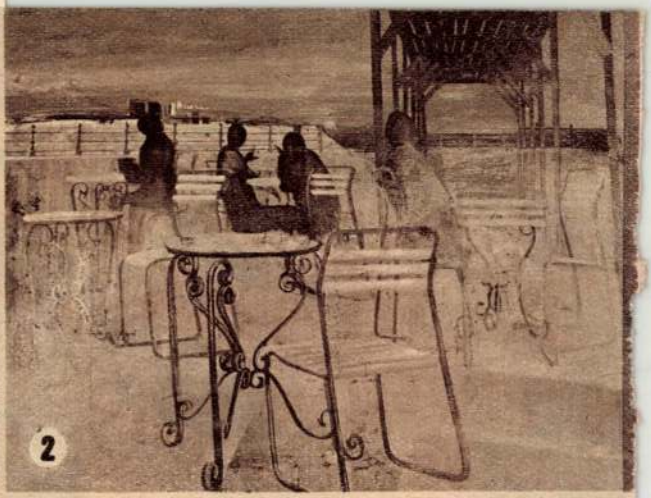
2

3

Új magyar festészet

címmel kiállítás nyílt meg a Magyar Nemzeti Galériában. Füles tárlatlátogatása során válogatta ki a kiállítás gazdag anyagából az itt bemutatott műveket.

1. **Szentgyörgyi Kornél:** Gépgyári lányok.
2. **Szinte Gábor:** Teraszon.
3. **Vén Emil:** Lyka Károly arcképe.
4. **Szalmás Béla:** Önarckép.
5. **Szurcsik János:** Töltés mellett.
6. **Csernus Tibor:** Újpesti rakpart.

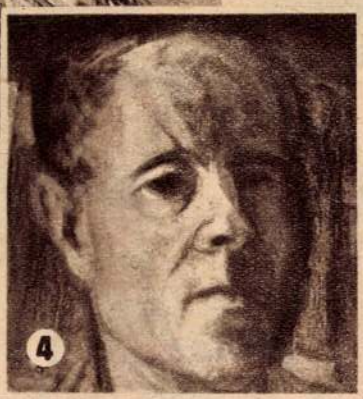
4

Ha már tárlaton jártunk, hadd tegyünk fel kedves olvasóinknak három képzőművészeti kérdést:

1. **Mi a poentilizmus?**
2. **Mit nevezünk posztimpresszionizmusnak?**
3. **És mit naturalizmusnak?**

5

6

XII. évf., 3. sz.
1968. január 18.
Ára: 3,— Ft

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

Szabad Ifjúság

Szentgyörgyi Kornél.

SZABAD IFJÚSÁG 1952 december 20

276

Ünnepélyes keretek között megnyílt a harmadik magyar képzőművészeti kiállítás

A Műcsarnok termeiben pénteken délben ünnepélyes keretek között nyitották meg képzőművészetünk egy évi fejlődését bemutató harmadik magyar képzőművészeti kiállítást. Az ünnepélyes megnyitón megjelent Farkas Mihály elvtárs hadseregtábornok, honvédelmi miniszter, Dobi István elvtárs, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének és a minisztertanácsnak számos tagja. Jelen volt a magyar művészeti élet számos kiválósága. A megnyitón megjelent J. D. Kiszeljov, a Szovjetunió magyarországi nagykövete, Huan Cen, a Kínai Népköztársaság budapesti nagykövete és több más baráti állam budapesti diplomáciai képviselője. Ott volt az ünnepségen V. Z. Kuzmenko, a VOKSZ magyarországi megbízottja.

Az ünnepi megnyitóbeszédet Pór Bertalan kétszeres Kossuth-díjas, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze mondotta.

Képünk a kiállítás gazdag anyagából Szentgyörgyi Kornél: „Rákosi elvtárs úttörők között" című festményét mutatja be.

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

SZABAD IFJÚSÁG

A DISZ KÖZPONTI VEZETŐSÉGÉNEK LA

III. ÉVFOLYAM 298. SZÁM | Szombat, 1952 december 20

Becsületbeli kötelességünk

Szabadságharcos! Népünk legjobb hazafiai Petőfitől Ságvári Endréig, a 48-as vörössipkásoktól a salgótarjáni bányászszázlóaljak hős kommunista katonáiig harcos, áldozatos életükkel, sokan hősi halálukkal szereztek becsületet ennek a névnek.

A mi ifjúságunk az ő szellemükben, békében akar élni, alkotni, tanulni, s éppen ezért készül a béke, hazánk függetlenségének fegyveres védelmére. Farkas Mihály elvtárs pártunk Központi Vezetőségének júniusi ülésén rámutatott arra, hogy a béke megvédésének fontos tényezője népi demokráciánk vívmányainak növelése, termelési és tanulmányi eredményeink szüntelen emelése mellett az, hogy: *„... az imperialista ellenség tudja: az ifjúság el van szánva hazája békéjét, függetlenségét és szabadságát fegyverrel is megvédeni. És hogy erre fel is van készülve nemcsak a munka, de a honvédelem frontján is, jól tudja forgatni a fegyvereket és hogy elszántságban, katonai erényekben és tudásban méltó utóda a magyar történelem szabadságharcos, hős katonáinak."*

Pártunk határozatának megvalósításáért harcba indultak fiataljaink. Ifjúsági szövetségünk bizottságai és szervezetei az eddiginél jóval nagyobb figyelmet fordítanak a szabadságharcos munkára, az MRSZ támogatására. Fiatalok újabb ezrei és ezrei népesítik be a lőtereket, tanulnak meg a fegyverrel bánni, vesznek részt a szabadságharcos lövész-, rádiós-, motoros- és ejtőernyős-körök munkájában. A sportrepülőtereken is egyre

Sztálin elvtárs szül... jobb ...

Egy nappal Sztálin elvtárs ... keznek a győzelmi hírek arról: ... december 21-re tett fogadal... bizottságunk jelentését közöljük

Párosversenyek sikerei Sztálinvárosban

A DISZ sztálinvárosi bizottsága jelenti:

Sztálinvárosban is nagy lelkesedéssel készültek az ifjúmunkások december 21 méltó megünneplésére. Az itt dolgozó brigádok többsége — számszerint 76 — egymással párosversenyre lépett és így bontakozott ki a nemes vetélkedés, amelynek folyamán — a téli időjárás ellenére — kimagasló eredményeket értek el. Igy például közismertté vált a Bér- és a Cöndörbrigád versenye, amelyben jelenleg a Bér-brigád vezet 153 százalékos teljesítménnyel. Büszkék vagyunk a Gerei-brigádra is, amely 160

Szentgyörgyi Kornél

1010 MÁJ 8

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021

— SZENTGYÖRGYI KORNÉL Kossuth-díjas festőművész kiállítása szombaton 1 órakor nyílik a Képcsarnok Mednyánszky-termében. Megnyitó beszédet mond T. Fehér Zsuzsa művészettörténész.

Szentgyörgyi Koriál

Kiállítása nyílt a Markuzánszky-Terembe

Magyar Nemzet, Bp. 1970. úrj. 10.

Szentgyörgyi Kornél

Kiállítása nyílt a Mathuyánszky Teremben

Népszabadság, Pó. 1970. nap. 10.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szentgyörgyi Kornél

ESTI HIRLAP

1979 MÁJ 13

□ FESTÉSZET 1900—1925 címmel művészi reprodukciós kiállítás nyílik ma délután az Ernst Múzeumban.

□ SZENTGYÖRGYI KORNÉL Kossuth-díjas festőművész kiállítása május 23-ig tekinthető meg a Mednyánszky-teremben.

ra kényszerítette egy 180 tonnás komphajó kapitá-

K Szentgyörgyi Kornél

Emlétre

Sárvári Márta. A Galszabos Miklós emlékei a Rostváti Klubban
Magyar Nemzet, Bp. 1970. feb. 24.

Szentgyörgyi Kornél

cód Szépművészet

1941. 231. l.

Művészeti ösztöndíjak az 1941—42. akadémiai évre. A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete alapján az 1941—42. akadémiai évre a római Collegium Hungaricumba a következő művészek kaptak ösztöndíjat: *Szentgyörgyi Kornél* okl. középiskolai rajztanár, *Petrovszky Munkay Iván* festőművész, *Kurucz Dezső* festőművész, *Osváth Imre* főiskolai tanársegéd és *Jankó János* szobrászművészek. *Zöldy Emil* okl. építőiparművész lakásművészeti és belsőberendezési tanulmányokra a bécsi Collegium Hungaricumba kapott ösztöndíjat. *Voit Pál* dr. múzeumi főiskolai képesítésű gyakornok, kinek az új magyar építőművészet és a népi építészet kapcsolatairól szóló tanulmányát februári számunkban közöltük, bútortörténeti tanulmányokra a bécsi Magyar Történeti Intézetbe kapott ösztöndíjat.

Szentgyörgyi Kornél

rajztanár

Lásd

Szép művészet

1940. 22. l.

(Művészeti ösztöndíjak.)

Szentgyörgyi Kornél

festő

vód Részt vett az alábbi kiállitáson.

Esti Magyarország

1942. máj. 21.

(Az olasz uralkodó megnyitotta a római Magyar Akadémia műrészének kiállitását.)

KEREKESI ÁGOSTON ÉS NEJE
tisztelettel meghívják

PALI fiuknak 1922
a budai I. ker. öntőház-ut

BAR-MICVOH
בר מצוה

ÜNNEPÉLYÉRE

Budapest, I. ker., B

Szedte: Kolozsv

Szentgyörgyi Kornél

Képzőm. főisk. kiáll. 1937

169. Szentgyörgyi Kornél Öregasszony
170. Szentgyörgyi Kornél Férfifej olaj/t.
és 1 alakrajz
Tanár: Benkhard A.

Szentgyörgyi Körnél

festő

Római Coll. Hungaricum

lásd oka

Ovszöszt 1941/42

27. l.
28. l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST

Szentgyörgyi Kornél

1938/39. tanév végén középiskolai rajztanári oklevelet kapott.
Elfogadott művészettört. értekezése:
A Körvonal, 4 r.

Ferképzőmfoiskèvk
1937/39 183, 182. l.

Szentgyörgyi Kornél

V. évf.

1938/39. 90 P állami ösztöndíj

Ferképzőintézeti könyvtár 1164.
1937/39

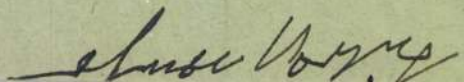

Szentgyörgyi Kornél

ösztöndíjas tanársegéd

1938/39

SZENTGYÖRGYI KORNÉL V. é.
a „Művészetek története" cí-
mű tárgynál.

Ferképzomfoiskévk

1937/39.

137. l.

Europa

Film, hönge-lopterjeste és hönge

Budapest. V

V. Vinyvédi u 3

Szentgyörgyi Kornél

festő

lásd okr

Szépmüvèszet

1942. 203. 1.

Kentgyörgyi Kornél

festő

l.

Szépművészet

1941. 277. l.

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

Szentgyörgyi Kornél

festő

irod.

M. É. A római magyar akadémia kiállítása. Esti Újság 1942. máj. 27

Szentgyörgyi Kornél

III. éves középisk. tanárjel-

Képzm. Főisk. Évk

1936/37. 741

Ferkèpzomfoiskèvk

Szentgyörgyi Kornél

lásd

Szabad Művészet

1955. 247. l.

Szentgyörgyi Korniel

Ferkèpzomfoisk`vk

1939-41. 152. l.

Pment

L. A Hága,

Szentgyörgyi Kornél

tanítóképző intézeti rajztanári ohlevelet kapott 1940-ben.

Ferkèpzomfoiskòvk

1939-41. 175. l.

ruha, 1470 körül.

64 L L9

Szentgyörgyi Kornél MDK

Részt vett a Debreceni pu. Postaház kupola csarnokában elhelyezendő sgraffito pályázaton.

(boda): A "Kritika" kritikája avagy ami egy pályázat mögött meghuzódik.
Hajdu-Bihari Napló, 1957. máj.30.

A 19-es magyar forradalom harcait idéző festmény a Magyar Forradalmi Művészet kiállításról, Szentgyörgyi Kornél: Harc a monitorokkal

tikára gyakorol.

A lap idézi az egyik amerikai újságíró megállapítását, hogy az első Szputnyik felbocsátásának hírére *»Dulles elzöldült a félelemtől«*. A második Szputnyik pedig lehetővé teszi, hogy *olyan pontos térképet készítsenek a Földről, amelynek alapján teljes pontossággal kiszámíthatják az interkontinentális ballisztikai lövedékek célpontjának helyét.*

Amikor az interkontinentális rakétáról értesült a világ, amerikai körök kijelentették, hogy ez nem módosítja a stratégiai viszonyokat. Ez a megállapítás azon a feltevésen alapult, hogy a Szovjetuniónak csak *egy* rakétája van, s csak akkor módosulnának az erő-

gedheti magának, hogy kísérleti célokra 125 rakétát használjon fel, akkor ezt csak azért

Láttam a S

Hajnali szürkület uralkodik a városon és az égbolton. A Rákóczi úton állunk, várjuk a tudósok számításai szerint Budapest felett átsuhanó Szputnyik II. feltűnését.

Várakozás közben gyorsan telnek a percek. Nem csalódunk: pontosan 5 óra 54 perckor fényes, mozgó csillag tűnik fel az égbolton. A volt Éjjel-nappal gyógyszertár épülete felett vesszük észre a második mesterséges holdat, az

Ardan Mihálynak, Verne Gyula félelmet nem ismerő űrhajósának két kutyája volt: *Diána* és *Bolygó*. Emlékszünk még külsejükre is, hiszen melyikünk ne olvasta volna ifjú éveiben a Franklin-kiadású

sérte őket, mint valami kis bolygó a Földet. Bizonyára sok felnőtté lett Verne-olvasónak jutott eszébe a repülő kutya képe, amikor *a második Szputnyikról* szóló híreket ol-

Szentgyörgyi Kornél MDK

"Zsennyei park"

Majthényi Károly: A zsennyei művésztelep első szombathelyi kiállitása.

VAS MEGYE, Szombathely, 1956. máj. 18.

MDK

Szentgyörgyi Kornél 1916--

Mosás, akv.

Téli táj, akv.

Erdővágás, akv.

Ernst Muz. M.Kisplaszt. és Graf. kiáll. 1954. szept. 28. 1.

MDK.

Szentgyörgyi Kornél

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 juli.22.

MTA

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Harc a monitorokkal, of.

Mai festészetünk kiáll. Nemz. Gal. anyagából.

MDK

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Óbuda, o.temp.

Tanulmányfej, o.temp.

Dolgozó emberek között kiáll.Ernst Muz.1961.

MDK.

Szentgyörgyi Kornél

Kiállitási hiradás

Pestmegyei Hirlap 1966 juli.14.

MTA.

MDK.

Szentgyörgyi Kornél

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1966 juli.16.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Szavaló kislány. of.

Boldog gyermekévek ... kiáll. Nucs. 1961.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Szabadságon, of.

Miskolci kiáll. I. Herman O.Muz. 1955.

18. 1.

Szentgyörgyi Kornél
festő

M.D.K.

Freskója a pártbizottság nagy termében van.

Lehőcz Mária: Kornél képzőművészetéről
Művészet, 1963. január – 31 lap

Szentgyörgyi Kornél

MDK

Kiállitott a szept 29-én, a fegyveres erők napján nyilt képzőművészeti kiállitáson.

"Katona"

(németh): Épitjük, védjük szép hazánkat.
Kiállitás az Ernst Muzeumban
VÖRÖS CSILLAG 1962. okt. 3.

Szentgyörgyi Kornél MIK

szerepelt a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A III. Szegedi Nyári Tárlat.

Tiszatáj. 1962. aug.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Szénlapátoló 1950 olaj OSZM tul.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 12.1.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Ki merre lát 1953 akvarell Műcsarnok tul.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 24.1.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Zagyvapart 1954 olaj Orsz.DISZ Közp.

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 24.1.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

"Május 17-én a Népfrontra szavazzunk" c.plakát repr.

Plakátművészeti kiáll.1953.Kat.

Szentgyörgyi Kornél
Kossuth-dijas

Résztvett az Ernst Múzeumban rend. Plakátművészeti Kiállításon 1953-ban.

Plakátművészeti kiáll. 1953. kat.

KÉT SZEGEDI TÁRLAT. Alul: Szentgyörgyi Kornél a Képcsarnokban állított ki (Bojár felv.) — Az odesszai művészek tárlatát a Képtárban rendezték meg. (Somogyiné felv.)

Szolnok
művészetét
1970 I. sz.

kat, szakmai óvórendszabályokat, valamint egyéb előírásokat tartalmazó kiadványokat szereztünk be, s többszöri tanácskozáson vitattuk meg konkrét feladatainkat. *A vállalati munkavédelmi szabályzatban*, továbbá *munkavédelmi intézkedési tervünkben* szabályoztuk a vállalati sajátosságnak megfelelően a követelményeket, a munkavégzés előfeltételeit, a hiányosságok megszüntetésének módját. Ezért vált szükségessé, hogy az 1969. évi fejlesztési tervünket részben módosítsuk. Az 1970. évi műszaki fejlesztési és fenn-

könnyítésére vi
lítottunk össze,
társak rendelk
tottuk.

A munkavéd
egyidőben a ke
házaink vezető
dig — a bizto
végzés elősegi
szakmai alapi
szaki minimu
nyeknek megfe
ből vizsgáztattu
gyakorlati bem
tuk fel figyelm
problémák.
megszüntetésére
esetek elkerülés

MDK

Szentgyörgyi Kornél (1916,Bpest.) festő
okl.rajztanár

Rómában festészeti tanulmanyokat folytatott, nagyobb kollekcióval vett részt a Collegium Hungaricum évzáró kiáll.-an és a milánói Magyar Héten. Két kompoziciójat római gyüjtök vették meg. Perugiában, Assisiben, Nápolyban, Orvietóban és Viterbóban készitett vázlatokat.

Orszöszt, 1941/42. 27.l.

Szentgyörgyi Kornél

1021

1983. V.19. TV.2.Müsor 21.15

TV-HIRADÓ 2.

- Pécsett a képcsarnok Ferenczi termében ma délelőtt kiállitás nyilt Szentgyörgyi Kornél Kossuth és Munkácsy-dijas festőművész alkotásaiból. A Budapesten élő 67 éves művész Szőnyi István hajdani tanitványa 40 képét hozta el a Mecsek aljára. Eddigi egyéni kiállitásainak helyszinei Szeged, Miskolc , Szombathely, Kölesd, Celdömölk is bizonyságul szolgálnak rá, hogy nemcsak tájképeinek ihletadó témájaként viseltetik szeretettel a vidék iránt. A kollekció korábbi alkotásaihoz képest lágyabb, liraibb hangulatokat áraszt. Ez különösen figurális képeire, a tájba, vagy szinfoltok közé komponált emberi alakokra jellemző. Csendéletein a téma természetszerü intimitását erősitve ellenpontozzák az élénkebb szinek, és keményebb formák. Szentgyörgyi Kornél tárlata junius 2.-ig tekinthető meg Pécsett a Kossuth utcai kiállitóteremben.

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festőm.

a kiállításon szereplő festők egyike.

Az olasz uralkodó a római magyar akadémia kiállításán.
Falconieri palota.
Uj Magyarság. 1942. máj. 22. 8.1.

Budapesti Kereskedelmi Bank.

a Részvénytársaság ezennel fentebb cégére.

Az alapszabályoknak a rendes közgyűlés által módosított
és jóváhagyott
Budapesten, 1923. évi. dec. 22. napján.

Szentgyörgyi Kornél

Képei a VIII. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Emlékezés.

Valóság, 1960. 3. 8. 95. l.

MDK.

Szentgyörgyi Kornél

Adatok csepeli kulturtevékenységéről

Csepel 1965 ápr.2. lap -

MDK.

Szentgyörgyi Kornél, festő MDK

Budapest c. munkája 5000 ft-s

III. díjat nyert.

—: Kihirdették a felszabadulási évforduló alkalmából kiírt képzőművészeti pályázat eredményét 9

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. márc. 20

Fényhép Palla

Képrőműrészek Szövetsége

Szentgyörgyi Kornél: Jobbágysors /IV. Magy.
Képz. Kiállítás/

Olajfestmény

Fotó: Petrás S.

Neg. —

Palli

Témytép

Képzőművészek Szövetsége

Szentgyörgyi Kornél: Szénlapátoló / I. Magyar Képz. Kiáll. /

Jel.: Szentgyörgyi 1950

Olajfestmény

Foló: Petrás S.

Neg. van

Szentgyörgyi Kornél

Sportolók

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
(Pogány Ö. Gábor.)
Szabad Ifjuság, Budapest 1951. nov. 11.

Szentgyörgyi Kornél

Az 1919-es események ábrázolása.

A multat és jelent ábrázolják a megnyílt
II. Magyar Képzőművészeti Kiállítás alkotásai

Világosság 1951. nov. 5

Szentgyörgyi Kornél és Imre István

„Almaszüret"

A néphadsereg és a szüretelő nép egymásratalálását ábrázolja.

A III. Magyar Képzőművészeti Kiállítás festményei
(Dutka Mária)
Magyar Nemzet 1952 dec. 27.

SZENTGYÖRGYI KORNÉL

Modell 85.

c. képe szerepelt Szekszárdon a Művészetek Házában rendezett Mai magyar művészet c. kiállításon.

Képe közölve: Dunatáj, 1987/2.sz. 68.p.

ny, Eger, Sopron, Győr stb.
vészi központok lesznek,épité-
dnek. A városi mesterek továbbra
céhek szabályézzák a letelepedást,
atást, a testület létszámát,
-Budai kömüves és kőfaragócélnek
ész ország területén a háboritatlan
nösen széleskörü hatást biztosit

seknél általában bonyolult. A
ző vagy tervezők, kivitelező
. müködnek. Az épittető gyakran
irányitja, ellenőrzi az épitke-
zés, berendezés hosszan elhúzódik,

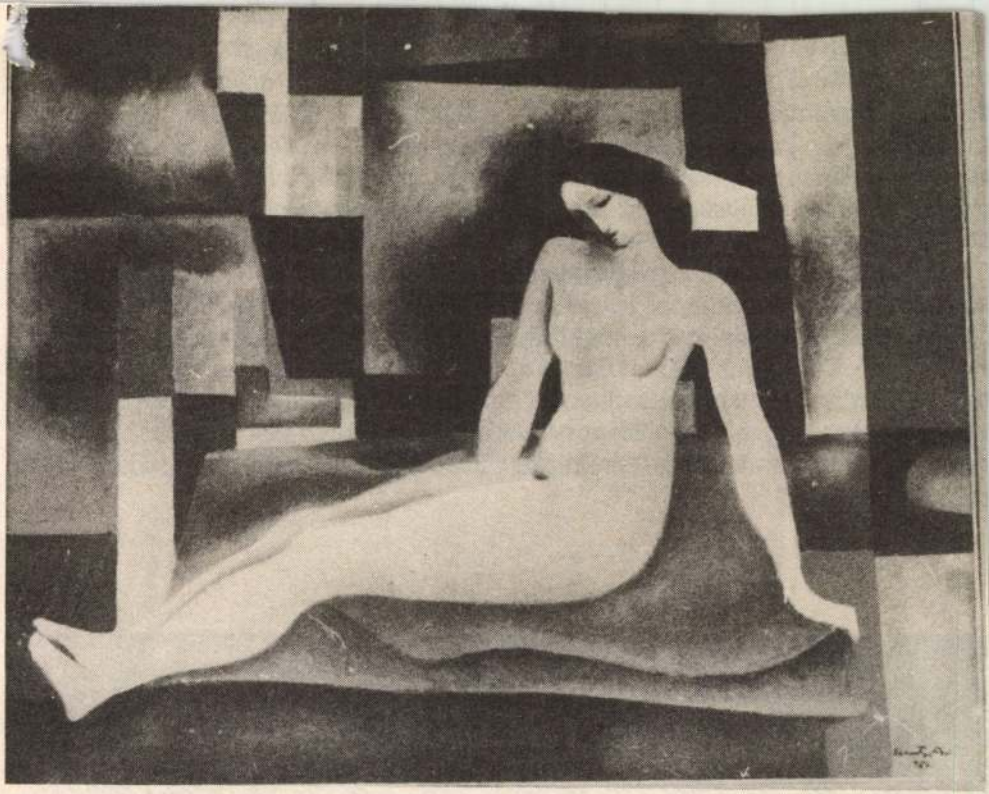

Szentgyörgyi Kornél: Modell 85.

A halottasházból történő temetés óta megszűnt a virrasztás, de a temetés sok egyéb mozzanatát (koporsóvivés, egyházi zászló, lámpák tartása, a koporsó sírba helyezése, elhantolása) ma is a rokonok, jó barátok intézik. A temetési menetnek megmaradt a hagyományos rendje napjainkig. A temetési szertartást változatlanul pap és kántor végzi, esetenként polgári személy is mond búcsúbeszédet. A temetés után újabban nem tartanak tort, csak szerényebb vacsorát, mégpedig a legközelebbi rokonság részvételével. Ma is általános szokás – a hagyománynak megfelelően –, hogy az elhunytat a legközelebbi nőrokon egy évig fekete öltözettel gyászolja.

Végül szólnom kell a nagykónyi temető általános képéről, amely mint a katolikus temetők általában, különösebb jellegzetességet nem mutat. A legrégebbi sírok korhadó fakeresztjei emlékeztetnek arra, hogy milyen szegénységben éltek a század első felében a község lakói. Ebben az időben kőkeresztet csak néhány nagygazda állíttatott szeretteinek. A felszabadulás utáni nagy változást, a parasztember életszínvonalának emelkedését mutatja az a tény is, hogy általánossá vált a kőkereszt vásárlása. Az utóbbi 15–20 évben pedig szinte minden család síremléket csináltat, és kegyelettel őrzi az elhunyt hozzátartozó emlékét.

Szentgyörgyi Kornél MDK

"Szénlapátoló"

Végvári Lajos: I. Magyar Képzőművészeti Kiállitás.
Festészet IV.
Magyar Nemzet. 1950. VIII. 26.

Szentgyörgyi Kornél

Szabad Művészet

1952. 4./4. 194. l.

Stavropulos, Sokrates

Betrachtungen über Kunstwerke der Villa Stavropulos zu Grignano di Trieste.

Budapest, 1939. Hungária Verlag.
8-r, 136 l.

I. 2. p. h.

1.50 P

Szentgyörgyi Kornél

Szabad Művészet

1957. 214. l.

dom.

.évi február hó 20-án.

miniszter rendeletéből:

Dömötör s.k.

miniszteri tanácsos.

Szentgyörgyi Kornél

Szabad Művészet
1952. 8 n. 233. l

Kubitschek, Wilhelm

Römerfunde von Eisenstadt
Mit einem Beitrage von Sándor Wolf.
Herausgegeben von —.
Mit 82 Abbildungen im Texte
und 15 Tafeln.
Sonderschriften des Österreichischen
Archaeologischen Institutes in Wien.
Band XI.
Wien, 1926. Dr. Benno Filser
& Co.
4-r, 130 l, 15 tábla. Eredeti félv.

I.1.p.h.

3.- P

Szentgyörgyi Károly

festő

szül. 1916.

Szabad Művészet

1957. 198 l.

| | | |

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Hajóépitők, o.

Balaton, o.

X. Magy. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1965.

Szentgyörgyi Kornél

Képző-művészeti Szövetségének tagjaként részt vett a miskolci zsűriben 1950-ben.

Hajdu Béla: Ujjászületik a miskolci képzőművészeti élet

Északmagyarország 1950. nov. 5

M.D.V.

Szentgyörgyi Kornél
festő

Rózsadombi tájképekkel szerepel
a tárlaton.

B.Gy.: II. kerületi művészek tárlata a ...
Művészet, 1967. november - 47 lap.

M.D.K.

Szentgyörgyi Kornél

Tanulmányokat folytatott a Miskolci Művésztelepen

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 463.l.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI I

p. 1965.

MDK.

Szentgyörgyi Kornél

Budapest c. minkája pályadijat kapott.

Délmagyarország 1965.márc.23.lap -

Szentgyörgy i Kronél M.D.K.

Újjazva a fővárosi tanács felszabadulási képző-
müvészeti pályázatár

" Budapest"

Napló

Magyar Nemzet 1965. március 16. 4.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szentgyörgyi Kornél
CSEPEL

1965 JAN 8.

Hozzászólás Algaier Andor leveléhez:

A Csepeli Munkásotthon is csatlakozik

1021

Érdeklődéssel olvastam felhívását Algaier Andornak, amelyhez a magunk részéről mi is csatlakozunk. Szeretném tájékoztatni, hogy a Csepeli Munkásotthon készségesen segít valamennyi brigádnak, a kulturális vállalásaik teljesítésében.

Ami a programot illeti, máris közölhetem, hogy az Ifjúság Házában baráti találkozót rendez a művészetbarátok klubja, január 7-én, 17 órai kezdettel. A találkozón Sugár Rezső Kossuth-díjas zeneszerző is részt vesz. Január 14-én, 17 órakor — ugyancsak az Ifjúság Házában — a képzőművészet kedvelői találkoznak Szentgyörgyi Kornél Kossuth-díjas festőművésszel. Az Olvasó Munkás Klub pedig — a Rákóczi úti könyvtárban — havonta rendszeresen rendez találkozókat írókkal és költőkkel, irodalmi est keretében. Mindez elősegíti a magasabb fokú művelődést, a rendezvényekre szeretettel várjuk Algaier Andor brigádját is, az érdeklődésüknek megfelelő létszámban.

Szívesen küldünk havi rendezvényeinkről tájékoztatást Algaier Andor brigádjának, de kérem, hogy közöljék a címüket. Ugyanígy bármely brigádnak megküldjük a rendszeresen megjelenő programfüzeteinket.

Körtés István,
Csepeli Munkásotthon
igazgatója

kerülő. Az erzsébeti

egyéni védőeszköz
sorozatgyártás végett.
zet azt válaszolta, ho
sik a gyártó vállalat
után ők is jónak ta
szemüveget.

Fényjelzésü sorompót!

Lilik Gyula, a Szerszámgépgyár szerkesztésének munkatársa írja, hogy a pesterzsébeti sorompó gyakran megbénítja a közlekedést. Főleg csúcsforgalomban nehéz a helyzet. Javasolja ezért, hogy szüntessék meg az elavult sorompót, helyette fénysorompót állítsanak fel, amely a síneken áthaladó járművek forgalmát csak akkor akadályozná, hogyha arra tényleg szükség van. Javasolja azt is, hogy a Csepel Művek dolgozói részére a 48-as autóbuszvonalon indítsanak gyorsjáratokat a csúcsforgalmi időkben.

melteti, illetve tartja karban.
A téli felkészüléskor e gépeket — 2 hótolót — üzemképes állapotba hoztuk. Az első hóeséskor a gépekkel nem is volt semmi baj és jelenleg is üzemeltethetők.

A cikk azon megállapításával, hogy korszerűsíteni kellene a berendezéseket — egyet értünk. Ezt a gyárgondnokság is magáévá teszi, miután a feladat a hatáskörébe tartozik. A beruházási tervben, 1965-

Köszönet a figyelmességért

Ezúton szeretném megköszönni volt munkatársaimnak, a Csőgyár I. kishengercsavar dolgozóinak azt a sok szeretetet, kedvességet, amelyet nyugdíjba vonulásom alkalmából rendezett búcsúvacsorán tanúsítottak, s azt a szép és értékes ajándékot, amivel elősegítették

Szentgyörgyi Kornél
festő

laid

Szabad Művészet

1950. 134. l.

GRÓF ERDÖDY SÁNDOR
urad. jogtanácsosi és fötitkári
HIVATALA.

Nagyméltós
pusztakéri Báró
v. b. t. ta

A veszprémm
helyreállitása tárg
keresésére Erdödy
megbizásából Na
műemlékek ország

s falképei.
templom alapfalai.

nplom.
és falképei.
templom.

Szabad Művészet
1950, 272.l.

Szentgyörgyi Konrád
Kento

Vas v

Battyánfalva (Rakics
Borcsa vagy *Borecs*
Borostyánkő, várron
Bucsu, r. k. templor
Csendlak (Tissina),
Csókakő, várrom. (?
Dobra, régi vár.
Dolincz templomába
Domonkosfa, r. k. t
Epervár, várkastély.
Felső-Lendva, r. k.
Hodos, leégett temp
Jaák, r. k. templom
Körkápolna.
Katafa, római út.
Kőszeg, r. k. templ
Várrom.
Kercza, templom-al
Kethely (Neumarkt),
képek.
Léka (Lockenhaus),
falképmara
Máriafalva, r. k. t

Szentgyörgyi Kornél
festő

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 323. l.
327. l.

sz. Főfelügyelőség s a Főfelügyelőség-
i iratára, a Müemlékek Orsz. Bizottsá-
sgálták és jelentésük alapján az aláb-

több helyen hiányoznak, ami statikai
; a közönség számára való feljárást
ná teszi. A minaret tetején körülfutó
letveszélyes állapotban. A minaret
zempontjából tehát nem szükséges, de
szélyes lépcsőket a nagyközönség hasz-
ezést, hogy a minarettbe felmenni nem
tartani.

Szentgyörgyi Kornél

Szabad Művészet

1950. 9.02. 366, 367. l.

SALY ÁRPÁD

NY. MIN. O. TANÁCSOS

TÜZIFA- ÉS SZÉNNAGYKERESKEDŐ

S/2927.

SZÁ

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Dr. Szentiv

Nagybecsű megrendelésére szállítottam:

1934. február *hó* 8.-*n* 4.-- *q* tat
1 darab kö
szá

További nb. megrendeléseit kérve, vagyok

Fizetendő: számla vételekor,

Érvényes fizetések csak számozott, hivatalos nyugtánk ellenében, vagy a 8625. sz. m. kir. postatakarékpénztári csekkszámlánkra való befizetés útján eszközölhetők. Késedelmes fizetés esetén késedelmi kamatot számítunk.

Szentgyörgyi Kornél
festő

l.

Szabad Művészet

1951. 95. l.

13858/909. szám.

A Müemlékek Országos Bizottságának, mult hó 7.-én 5 szám alatt kelt fölterjesztésére, tudomása és megfelelő további eljárás végett kiadom.

Budapest, 1909. február hó 22.

A miniszter helyett:

Szentgyörgyi Kornél

festő szül. 1916

l.

Ujmagyképz.

mt		100.–
Bevétel:	2350.–	2350.–
Kiadás:	2350.–	
...ra Dvány:	0	

...rilis hó 15-én

Báró Fraxko Gyula sk.
chcöb.

Kiriani

Szentgyörgyi Kornél

Irod. Ujság, 1951. apr. 10. 8-old.

Kisimi

Szentgyörgyi Kornél Festőművész

Szodalmi Ujság, 1951. nov. 8. 6. old.

Szentgyörgyi Kornél festő.
Munkácsy-díj 1952. I.

Szab.Nép.1952.80.sz.ápr.4. 10.l.

Szentgyörgyi Kornél festö.

Szab.Nép.1951.19.sz.jan.24. 6.l.

Szentgyörgyi Kornél művész

Művelt Nép, 1950 okt.8.sz.12

"a Képzőművészeti Főiskola elsőévesei között"

Szentgyörgyi Kornél festö.

Szab.Nép.1951.259.sz.nov.4. 9.l.

Kirimi

Szentgyörgyi ~~Gy~~ Kornél
Festőművész

Művelt Nép, 1953. okt. 10. 31. old.

Szentgyörgyi Kornél

l.

Szabad Művészet

1957. 387. l.

19/1913

Méltóságos Elnök Ur!

Örömmel vettem Méltóságodu
nagybecsü értesitését, hogy a bizott
a mártonhelyi rom. kath. méltó kar
keresztülvitelét előmozditani és e
hely szinére kiküldötték. Örültem, ho
helyezésétmegkezdhetjük, de ezen rem
végén vagyunk és a müépitész ur

Szentgyörgyi Kornél

Szabad Művészet

1957. 12. n. 570. l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél okl. középisk. rajztanár

Kiosztották a külföldi ösztöndijakat. Magyarság 1941. aug. 1o. 6.l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél /1916-/

A Népfrontra szavazunk! é.n., 84x59.5 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitas.1960.
Műcsarnok. Kat. 38.1.

Szentgyörgyi Kornél

MDK

szerepelt a tárlaton.

Cserhát József: A legszinvonalasabb kiállitás Veszprém megyében. - Balatoni Nyári Tárlat.

Napló: 1964 jun. 18.

Szentgyörgyi Kornél
festő

M.D.K.

„Szentharomságtér" című képet mutatta be a „Vár a képrőmű-vészetben" kiállitáson.

Soós Kháros: „Vár a képrőművészetben"
Művészet, 1964. junius – 39 lap

Szentgyörgyi Konrád festő MDk

Részt vett az Ernst Múzeum kiállításán.

Péter Imre: Dolgozó emberek közt 9.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. dec. 22.

Szentgyörgyi Kornél

Szabad Művészet

1957. 12. n. 532. l.

(Többnyire)

EGYETEMI NYOMDA

30 nap **NOVEMBER** 47. hét

14 Vasárnap		Jozafát *Klementina*
15 Hétfő		N. Albert *Lipót*
16 Kedd		Ödön *Ottmár*
17 Szerda		Cs. Gergely *Hortense*
18 Csütörtök		Péter és Pál *Ödön*
19 Péntek		Erzsébet *Erzsébet*
20 Szombat		V. Félix *Jolán*

Szentgyörgyi Kornél

1916-

Harc a monitorok ellen /repr/

Rajztanitás 1963. II. 16.1.

Szentgyöngyi Kornél M.D.V.

festő –

1949 – ben a Csepeli Vasmű szabadiskoláját vezette, ahol Meggyes László volt a növendéke.

Ecsery Elemér: Meggyes László

Művészet, 1965. február – 29 lap

mdk

Szentgyörgyi Kornél Kossuth dijas festőm.

Várrészlet c. műve harmadik dijat nyert

mozaik. Megnyílt „A Várkerület a képzőművészetben"
(A hazafias népfront Szilágyi Dezső téri zékházában)

Népszava 91. évf 81. sz. 1963 ápr 7. 6. l

Badál

Szentgyörgyi Kornél Kossuth-dijas festő 4 helyszini rajza a bukaresti IV.Világifjusági Találkozóról.

Müvelt Nép
IV.évf.9.sz./1953.szept./ 9-11.l.

/Mesterházi Lajos: Bukaresti napok/

M.D.K.

Szentgyörgyi Kornél

André Stil: "Az utolsó negyedóra" c. könyvét illusztrálta.
/Kossuth kiadó/

Uj Könyvek c. rovat
Film Szinház Muzsika, Bp. 1963. aug. 2. VII. évf. 31. sz. 22. lap

Fénytép

Pallai

Képzőművészek Szövetsége

Szentgyörgyi Kornél: Este a stadionban
/II. Magyar Képz. Kiáll./

Jel: Szentgyörgyi 951

Olajfestmény

Fotó: Petrás S.

Neg. v—

Fényhép

Palli

Képrőművészek Szövetsége

Szentgyörgyi Kornél: Rákosi elvtárs üttörők között (III. Magy. Kép. Kiáll.)

Olajf.

Fotó: Petrás S.

Neg. van

Fénykép Pallai

Képzőművészek Szövetsége

Szentgyörgyi Kornél: Harc a monitorokkal /II. Magy. Képz. Kiáll./

Jelz: Szentgyörgyi 1951

Olajfestmény

Fotó: Petrás S.

Neg. van

Szentgyörgyi Kornél festő M.D.K.

Művei a kiállitáson

Dutka Mária: Dolgozó emberek között

Kiállitás az Ernst-muzeumben

Magyar Nemzet 1964. május 16. 4.l.

Fénykép

Magyar Foto: GR 1025/22 Hegedűsné

Szentgyörgyi Kornél: Este a stadionban

Festmény

1951. X. 25.

Neg. van

Fényképész

Magyar Foto: RB 926/1 Hegedüsné

Szendrői Kornél: Harc a manilorokkal 1919

Festmény

1951. IX. 26.

Meg. van

Fényképész

Magyar Foto: X79/17

Hegedüsné

Szentgyörgyi Kornél: Éva a Margitszigeten

Festmény

Balla-Kemese

1950. IX. 8.

Meg. van

Fénykép

Magyar Foto: KJ 5411/11 Hegedűsné

Szentgyörgyi Kornél: Ki merre lát...

Vízfestmény

1955. IV. 11.

Fénykép

Magyar Foto: BT 31210/4 Hegedűsné

Szentgyörgi Kornél - Imre István: Alma-büret

Cluj

1953. XII. 10.

Neg. van

Fénykép

Magar Foto: ZÖ 31222/4 Hegedűsné

Szentgyörgyi Kornél: Kolonics kitelepíti a magarokat

Olaj

1953. XII. 22.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: BT 2515/9 Hegedűné

Szentgyörgi Kornél: Hegeleben

Olaj

1952.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: BT 21211/5 Hegedűsné

Szentgyörgi Kornél: Rákosi elvtárs úttörők között

Olaj

1952.

Neg. van

Festmény

Uj Magy.Képt.: 5722 Kerényiné

S zentgyörgyi Kornél: Kolonits kitelepiti a magyarokat.
festmény.

Petrás foto.

Fénykép

Uj Magy.Képt.: 5500 Kerényiné

Szentgyörgyi Kornél: Szénlapátoló. 1950.
festmény

Petrás foto

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szentgyörgyi Kornél

1964 JAN 19

MAGYAR NEMZET

Kiállítás Budán: „Rajzoló gyermekek a Várban"

1021

Ma nyitották meg a Hazafias Népfront közreműködésével az I. kerületi tanács oktatási, népművelési osztálya által rendezett *»Rajzoló gyermekek a Várban«* című kiállítást, a Hazafias Népfront Szilágyi Dezső téri kiállító termében. A kiállítók 7—14 évesek. Több mint 200 rajz- és festmény érkezett, ebből a zsüri 82-t javasolt kiállításra. A pályaműveket a gyermekek nyári és őszi szabadidejükben készítették. A megnyitás alkalmával *Szentgyörgyi Kornél* Kossuth-díjas festőművész köszöntötte a kis kiállítókat és elmondotta, valamikor ő is így kezdte, ő is ott állt az ilyen pályázó gyerekek között. Reméli, hogy az itteni pályaművek készítőiből is lesznek valamikor beérkezett művészek.

A kerület pedagógusai áldozatos munkával segítették el a kiállítást.

hírű Fehér Ökör vendéglő udvarában. Az új étteremben csak ételhez szolgálnak ki italt, viszont a hidegkonyhai részben a tejet, kávét és kakaót maguk »csapolhatják« a vendégek.

— VALÓSÁGOS MELEGHÁZAT rendezett be délszaki növényekből Kaszaviczky Béla diósgyőrvasgyári nyugdíjas miskolci otthonában. Gyűjteményének büszkesége két citromfa. Tíz évvel ezelőtt magról ültette a fákat, ötéves korukban beoltotta őket, s időközben a két fa két méter magasra nőtt. Szeptemberben hófehér virágba borultak, bódító illatot árasztottak, most egy-egy fán ötven citrom érik. Vékony héjú, kitűnő ízű gyümölcsöt adott a 10 fokos hőmérsékleten tartott két citromfa.

— Közlekedési balesetek: Budafokon, a Leányka és Irén utca sarkán egy tehergépkocsi elgázolta Fehér István

SZENTGYÖRGYI KORNÉL

Rákosi elvtárs uttörők között. Olaj 28ox15o.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat. Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

Szentgyörgyi Kornél
festő

M.D.K.

Imre Istvánnal közös képpel az
„Almaszürettel" vesz részt az országos
tárlaton.

Lánczi Sándor: Imre István
hűvészet; 1963. augusztus – 29 kep

SZENTGYÖRGYI KORNÉL- IMRE ISTVÁN

Almaszüret. Olaj. 315x25o.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

M.P.K

Szentgyörgyi Kornél
festő

Részt vett a tárlaton.

Péter Imre: Kiállítás a Szarajevói Képcsarnok II. kerületi
Radnóti Miklós klubjában

(Művészet, 1965. március - 43 lap)

Szentgyörgyi Kornál MDK

Szerepelt a német művészszövetség berlini pavillonjában /Unter den Linden/ rendezett magyar művészeti kiállitáson.

Képén két munkásnőt ábrázol egy nyitott gyárhelység előtt.

Uhlitzsch Joachim: Entwiklungsprobleme ungarischer Kunst.
NEUES DEUTSCHLAND 1962. szept. 14.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Kisvárosi utca, olf.

Dunamenti hegyek, olajtemp.

Gépgyári lányok, olajtemp.

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Hajóépitők, olf.

Balaton, olf.

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Szerepelt az 1962. jul. 21-én megnyilt III. Szegedi Nyári Tárlaton.

K.M.: Képzőművészeti és fotokiállitás iparművészeti bemutaté

Csongrádmegyei Hirlap. 1962. jul. 20;

Szentgyörgyi Kornél festő M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

B udai táj c. képe III. dijat nyert

/sárvári/Képzőművészeti kiállitás az I. kerület-ben

Magyar Nemzet 1963. április 10. 4.l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél, graf.-festőm.

Május 17.-én a népfrontra szavazunk. Plakát.

Ernst Muz.-Plakátművészeti kiáll. 1953.4 Kat.

Szentgyörgyi Kornél MDK

rósztvett a kiállitáson.

"Harc a monitorokkal"

--: "Mai festészetünk" kiállitás Sopronban. Kisalföld. 1962. szept. 21.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Freskóvázlat. Tempera. 150x60
Kertalja. Olajf. 50x60
Zyennyei park. Olajf. 50x60

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 21.l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél Kossuth-dijas

Plakátművészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.

Kat.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

"Május 17-én a Népfrontra szavazzunk" c.plakát repr.

Plakátmüvészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953. Kat.

M.D.K.

SZENTGYÖRGYI Kornél festő

résztvett a kiállításon

Gábor István: Szegedi Nyári Tárlat

Magyar Nemzet 1962. augusztus 11. 4.l.

M.D.K.

Szentgyörgyi Kornél festőművész

Fóthy János: A primadonna estéje c. szinházi visszaemlékezését illusztrálta.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. juli. 20. VI. évf. 29. sz. 34-35. lap.

Szentgyörgyi Kornél

Budapestről küldött anyagot.

Szerepelt a III. Szegedi Nyári Tárlaton.

K.M. Béni megyei sikerek Szegeden.
Petőfi Népe. 1962. jul. 24.

Szentgyörgyi Kornél

Részt vett az Ernst Múzeumban rendezett kiállításon.

"Kazalrakók"

Láncz Sándor: Építjük, védjük szép hazánkat.
Élet és irodalom. 1962. okt. 6.

MDK

Szentgyörgyi Kornél festő

Havas L: Munka és munkásábrázolás a képző-
művészetben. Szép Szó, 1960. febr. 21.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Harc a monitorokkal 1951 olaj Honv. Min.tul.

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok. Kiállított művek jegyzéke. 12.1.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Szavazz a Népfrontra 1953 plakát Műv.t.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 22.1.

Szentgyörgyi Kornél

MDK

Szénégető

Bergeron, Régis
Magyar festők képei Párizsban.

Szabad Nép, 1954. jul. 13.

Szentgyörgyi Kornél [ ] ↰ Dk

Vállalta az üzemlátogatásokat.

–: Képzőművészeti kiállításokat rendeznek az üzemekben 4. l.

ESTI HÍRLAP, bn. 1961. febr. 16.

MDK

Szentgyörgyi Kornél festőm.

FAL: A csepeli dolgozok képzm. kiáll. Szabad Nép 1949. jan. 11.

SZENTGYÖRGYI Kornél festő M.~.K.

Résztvett a kiállitáson

Dutka Mária: " Épitjük, védjük szép hazánkat"
Kiállitás az Ernst Muzeumban

Magyar Nemzet 1962. szeptember 30. 8.1.

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festö

Szénlapátoló. Olf.

Séta a Margitszigeten. "

Műcsarnok.-I.M.Képzőm.Kiáll. 1950. Kat. 6.l.

M.D.K.

Szentgyörgyi Korinel
festő

Az Óbudai téglagyárban
alkotott képeit mutatja be.

D. Fehér Zsuzsa: Munkát ábrázoló festmények a XX. Magyar.
Művészet, 1962. május — 8 l.

ENTGYÖRGYI Kornél / Budapest

Domboldal olaj 60 X 80

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.

Kat. bev. Cseh Miklós

/Székesfehérvár, István király Múzeum Közleményei D sor 14./

SZENTGYÖRGYI KORNÉL /

Zsennyei pont olaj 50x60

Zsennyei művészetelep kiállitása. Szombathely, 1956.

Szentgyörgyi Kornél

Említve

Szekrényesy Júlia: Pegazus a szalonmasztó kályhán

Magyar Hírlap, Bp. 1970. sept. 8.

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festöm.

a Palazzo Falconieriben kiállitást rendeztek. A festömüvészek majdnem kizárólag olasz motivumokat dolgoztak fel de a saját felfogásuk szerint. A kiállitó müvészek között szerepelt.

Magyar müvészek kiállitása Rómában.

Az olasz király megnyitotta a római magyar kiállitást. - Pesti Hirlap. 1942.máj. 21.

MDK

Szentgyörgyi Kornél okl. középisk. tanár

Balló-féle 1ooo pengős rajzszakos tanári utazási ösztöndij

[illegible]

Szépművészet, 194o. 1.sz. 22 l.

Rónay Mária

Szentgyörgyi Kornél: Harc a monitorokkal, 1919, of.

SZABAD MŰVÉSZET
1951. ~~szept. 9.~~ okt. 10. sz. 443.l.

/Szegi P.: A M.Katona a Szabadságért/

MDK

Szentgyörgyi Kornél festőmüv.

Genthon I: A Római M.Akad.Kiáll. Szépművészet. 1942. 2o3-2o4 l.

Szüts Béláné

Szentgyörgyi Kornél: Rákosi elvtárs az ellenőrök körében

Nők Lapja, 1952. dec.
IV. old. 52 sz.

Rómay Mária

Szentgyörgyi Koraél: Szénlapátoló, of.

SZABAD MŰVÉSZET

1950. szept. 9. sz. 523.l.

/Szegi P.: A műfajok gazdagsága/

Rónay Mária

Szentgyörgyi Kornél: Máj.17.-én a Népfrontra szavazunk !, plakát

SZABAD MÜVÉSZET

1953.márc.-ápr.sz. 79.l.

/Raszler K.: Plakátmüvészetünk néhány kérdése.../

Szentgyörgyi Kornél

Tihany i. Lépe (em.) szerepel az alábbi. Társlatom Keszthelyen.

Tóth Sándor: Balatoni Nyár. Társlat

Délmagyarország 1970 VII. 23

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festő

Kiállítása a Medgyaszay-
teremben tekinthető meg.

—: Ei „Szentgyörgyi Kornél ....."

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. május 13.

Szentgyörgyi Kornél

(1916) - festőművész. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán Karlovszky Bertalannál és Szőnyi Istvánnál tanul. 1938 - kiállító művész. 1941 - áll. ösztöndíjas Rómában.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. (Fonó György, Kis Tamás) Bpest, 1969. 1-617 l
530 l.

Szentgyörgyi Kornél

1942 a római filmfőiskola öztöndíjas díszlettervezője. 1948-52 a csepeli képzőművészeti iskola tanára. 1952-57 a Néphadsereg képzőművészeti studiójában dolgozik.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. /Fonó Györgyné, Kis Tamás/ Budapest, 1969.

530

Szentgyörgyi Kornél

Munkácsy díjas (1952), Kossuth díjas (1953); főbb művei: Monitorok (1952), Almapüret (Imre Istvánnal 1953), Balatoni falu (1963.).

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon / Fonó Györgyné, Kis Tamás / Budapest, 1969.
1-617 l 530 l

Szentgyörgyi Kornél

Épitkezés (1965), Ápvily Lajos portréja (1965); sárvári tanácsház pannója (1967).

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. / Fonó Györgyné, Kis Tamás / Budapest, 1969.
1-617 l 530 l.

Szentgyörgyi kornél, festő

MDK

Kiállítása nyílik meg
a Medunyánszky Teremben.

— . Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 9.

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festő

Kiállítása nyílt meg a Medgyessy Teremben.

— : Htk

8.

Népszabadság, Bp. 1970. máj. 10.

MDK

Szentgyörgyi Dezső

Kiállítása nyílik meg a
Medgyaszay Teremben.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. május 8.

Szentgyörgyi Kornél

1989 OKT 16.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍREK

102

* *SZEGEDI TÁRLAT. Szentgyörgyi Kornél Kossuth-díjas festőművész munkáiból kiállítás nyílik a Képcsarnok Vállalat szegedi, Kárász utcai bemutatótermében. A tárlatot pénteken délután 5 órakor nyitja meg D. Fehér Zsuzsa dr., művészettörténész. A kiállítás október 31-ig tekinthető meg.*

megállókon. Ezek a fel- és
leszállás alatt 30—60 másod-

1

Szentgyörgyi Kornél

Született Budapesten 1916 október 30-án. Festő. Tanulmányai: a budapesti Képzőművészeti Főiskolán és a római Művész Akadémián (állami ösztöndijasként).

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 3341

2801

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Szentgyörgyi Kornél

1952: Munkácsy díjas. 1953: Kossuth díj nyertes. 1961: Csók István érem kitüntettje. Történelmi képeket fest stb.

Fehete Márton: Prominent Hungarians

Home and Abroad, München, 1966. 3341 2801.

Szentgyörgyi Kornél festő

Kossuth díjas. Kiállítása nyílik a Képcsarnok szegedi bemutatótermében

N.N.: Új Kiállítások

Nemzeti-badság 1969 X. 15

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szentgyörgyi Kornél

NÉPSZABADSÁG

1969 OKT 17

KULTURÁLIS HÍREK

SZENTGYÖRGYI KORNÉL Kossuth-díjas festőművész alkotásait bemutató tárlat nyílik ma a Képcsarnok Vállalat szegedi bemutatótermében.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1960 OKT 18

Szentgyörgyi Kornél

SZENTGYÖRGYI KORNÉL Kossuth-díjas festőművész tárlata pénteken nyílt meg Szegeden. Az érdeklődők az utóbbi évben festett 32 képét tekinthetik meg.

1024

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festő

szerepel Kesthelyen.

Tamás István: V. Balatoni Nyári Tárlat

7.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 15.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Dutka M: Plakátkiáll. az Ernst Muz.ban. Magyar Nemzet, 1953. szept. 19. 5.l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festö

Otthon. Olaj.

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 12.1.

Szentgyörgyi Kornél festő MDK

Tizéves a sárospataki Müvészotthon
Képzőművészeti kiállitásaa Rákóczi-várban.
Népszava,1958. okt.21.

Szentgyörgyi Kornél, festö

idén alatta maradt Imre Istvánhoz hasonlóm
saját szinvonaluknak. Annak idején közös ,
nagy rokonszenvre talált müvük "Almaszüret".

Rényi Péter: Az V. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
festményeiről. Sz.N. 1955. jan. 9. 6.l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festő

Imre István-Szentgyörgyi Kornél:
Almaszüret. Olaj.

Rákosi elvtárs uttörök között. Olaj. 9.1.

/Műcsarnok?/.- III.Képzőműv.kiáll. 1952.dec.-1953.már

Kat. 7.1. és
9.1.

M.D.K.

Szentgyörgyi Kornél, festőművész

nevét "a kevésbé igényes témákban is harmonikus és szép ábrázolásra törekvő" művészek között említi:

D. Fehér Zsuzsa: Mai képzőművészetünk néhány problémájáról.
Művészettörténeti Értesitő, 1962. XI.évf.1.sz. 47.old.

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festő

Szabadságon.	Olf.
Töltésoldal.	"
Zagyvamart.	"

Műcs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. 16.1.

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festö

Kolonits kitelepiti a magyarokat. Olf.

Mücs.-IV .M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. lo.l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festő

Ki merre lát.../kolonita/. Vizf.

Műcs.-NY.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat.12.l.

Szentgyörgyi Kornél, festő 7 Dg

A Csók István alkotó közösség ülésén a nagy művész emlékére alapított éremmel tüntették ki.

—: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Ty. 1961. febr. 24.

Szent-györgyi Kornél
grafikus

M.D.K.

"Üzemrészlet" (repro)
"

Élet és Irodalom, 1962. október 27. – 3 lap

Szentgyörgyi Károly

épitész

l.

Szefeltlex 365. l

366. l.

Elektr. arch

n. o. 1039. l

Bruda Foo. Kot. Bg. 769/230.

Szentgyörgyi Károly

építész

Szül: Budapest 1888

Oklevelet nyert 1918

Nérjegyzműegyetem 20. e.

Liszt Ferencz.

Mellig, balra. Mellénye kivá
tókája széles.

Tollrajz tussa

Szn. 6
135-99

Szentgyörgyi Király Jenő

1913. ápr. - máj. Kiáll. Nemzeti Szalon

Alkonyattkor, olaj. 160.–

Limes-kutatás III. 165.

Szentgyörgyi Király Jenő

Műcsarnok festő Hajdubószörmény
1910. Tav. kiáll. 382

Aranyhegyi Szilasi-féle telek Kulcson

VII. 160.

MDK

Szentgyörgyi Kornél,
a Szöv. Elnöks.-nek Tagja.

Magy. Képzőmův. és Iparmův. Szöv. közgyül.-nek 2. napja
MN 1952 V. 27. - 5. l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festő

Szénlapáholó

(megvette a Föv. Képtár.)

Mücs. (?). - I. M. Képzőm. kiáll. portréképei. - Kis Vjs.
1950 aug. 24. - A. l. - Nagy T.

MDK

Szentgyörgyi Kornél,

Témáját az 1919-es harcokból vette;
(kröteljes rokonszenves típusokat alkotott.)

Föv. Képtár - Képzőm. kiáll: - II. „A magyar katona a szabadságért." - Sz. N. - Végvári L. 1951 X. 4. - 6. l.

Szentgyörgyi Kornél, festő MDK

„Almanüret"

(Imre Istvánnal közösen festettek

Műcs. - III. Kaprzőm. kiáll. - MN. 1952 XII. 27 - 5. l. Dutka M.

Szentgyörgyi Kornél /sz. 1916/

festő

Repr.:

89. Harc a monitorokkal. 1951.
o.v.100x150. Honvédelmi minisztérium.

Aradi Nóra: Száz kép a magyar történelemből.
Bp. 1955.

Szentgyörgyi Kornél, festő.

Varrónő. Of.
Hajnal. "

Száz magyar művész. Föv. Képtár kiállításai.XL.
Budapest.1918, okt. Kat.lo.l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Szabadságon. of.

Miskolci O.Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz. 1955.

18 l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festő.

Hegyekben. Of. -

Mücs. - Tav. tárl. a Mücs. - ban. Hősök tere.

1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 9. l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél /Imre Istvánnal/

Almaszüret, repr.

III. M. Képzőmüv. Kiáll. 1952. dec.

Szentgyörgyi Kornél

szerepel a II. rer. jubileumi

Zápzőművészeti Kiállításon

Magyar Nemzet 1969 november 27

4. old.

Szentgyörgyi Kornél

A kiállítási naptárban szerepel (Medgyánszky Terem, V. 9 – V. 23.).

Műgyűjtő, 1970. 1. sz.

Szentgyörgyi Kornél

Kiállítása nyílt a Med-
nyánszky teremben.

Magyar Nemzet 1970 május 10
10. old.

– Napló –

Szentgyörgyi Kornél

„Ünneplő utca"

„Felszállott a páva" c. műve

szerepel a Radnóti Ünb

Viállításán

Magyar Nemzet 1970 február 24.

4. old.

Szentgyörgyi József
festő

Részt vett a tárlaton.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Művészet, 1970.november - 34.lap

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Almaszüret c. képért 1953. Kossuth-dijat kapott

Szabad Művészet. 1953. 49 l. /1953 képzőmüv. Kossuth-dijai és Munkácsy dijai./

M.D.K

SZENTGYÖRGYI Kornél festő

Harc a monitorokkal

Művért. 1952.
Pogány Ödön Gábor: A II. Magyar Kép-
zőművészeti kiállítás után. 156. l.

M.D.K.

SZENTGYÖRGYI Kornél festő

Művért. 1952) Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti ~~Kiállitás~~ Kiállitás

124.

M.D.K.

SZENTGYÖRGYI Kornél festő

1952)

Művért. Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás 123.l.

123.

M.D.K.

SZENTGYÖRGYI Kornél festő

Szénlapátoló

1952)

Művért. Pogány Ö. Gábor: Az első magyar képzőművészeti kiállitás 118. l

MDK

Szentgyörgyi Kornél
Szénlapátoló

Képző és Iparm. Gimnázium jub.kiáll. 1954. dec.
Ernst Múz.

SZENTGYÖRGYI Kornél festőm.

Kossuth-díjas

Péter J: Kisértetűrés a rzennyei kastélyban

Művelt Nép, 1955 II évf. 28 sz. julius 10, 4 l.

SZENTGYÖRGYI · Koméd

N.N. A 175 éves képíró és iparm. gimn. ....

Művelt Nép. 1955. VI. évf. 14. sz. április 3, 4. old.

Szentgyörgyi Kornél
Harc a monitorokkal, olaj
Este a stadionban, olaj

II. Magy. képzőműv. kiáll. Műcs. 1951. nov.
8 l.

Szentgyörgyi Kornél

Varrónő, olaj

Hajnal, olaj

Főv. Képtár XL. kiáll. 1948. okt. 10 1.

MIM

Szentgyörgyi Kornél

Pogány Ö.G: Az Első M. Képzőmüv. Kiáll. Szabad Nép. 1950. szept. 8. 6 l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Ék Sándor: Festészetünk néhány kérdése a III. M. Képzőmüv. Kiáll. kapcsán. Szabad Művészet 1953. 1953. 5 l. Kép 12, 14, 15 l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Megkezdte működését a Képzműv.Alap. Magyar Nemzet, 1952. jun. 13.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

és Imre István alomát szüretelő lányokat ábrázoló képe szerepel a III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Surdi Márta: A III. Magyar Képzőművészeti Kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1952. december 25. [10-11. l.]

Lentgörgyi Kornél festő M.D.K.

Varrónő	olaj	kův.	tul.
Hajnal	"	"	"
Homokbánya	virf.	"	"
Fiatal lány kép-mása	olaj	"	"

Kép magyar művén. kiállítás kat.

Bp. 1941 10

N. D. L.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Kovács László: A Harmadik M. Képzm. Kiáll. SzN. 1953. jan. 9.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Ankét a képek méretéről. Szabad Művészet 1951. 7.sz. 351 [illegible] l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél festő

Németh L.: IV. M. Képzőműv. Kiáll. Szab. Nép, 1954. jan. 19.

MDK

Szentgyörgyi Kornél Munkácsy-díjas festőművész

és Imre István Almaszüret című képükön dolgoznak. (fényképp repr.)

December második felében... (képtelirat.)

Nők Lapja, Bp. 1952. december 4. [20.l.]

Szentgyörgyi Kornél, festő

D 04

festményei mintha szinezett grafikák lennének.

Rényi Péter: Küzdelem a valóság kifejezéséért
A VIII. M. K. K. — II.

Népszabadság. Bp. 1960. máj. 8.

11. 1

Szentgyörgyi Kornél MDK

(1916)

"Harc a monitorokkal" /1951/ c. képének emlitése

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX. században.Bp.1959.76.l.

Szentgyörgyi Kornél MDK

komlói faldekoráció említése

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.
Bp.1959.68.l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Harc a monitorokkal

dm: Magyar katona a szabadságért. Kis Ujs. 1951. máj. 8. 4 l.

Bakonyszombathely (Komárom)

* R.k.templom ~~Szent Imre tisztelet~~désü, órapárkányos toronnyal, hor
nyolcszög három oldalával zárul.
Belső kapun kronosztikon 1762-ből
címerével és Szt. Imre-oltárképpe
és Nagy Szt.Teréz-kép, Maulberts
kes hasas orgonakarzat 1794-es é
cibórium. A templom 1762-ben épü
~~1763.~~

(Hermann Egyed: Kuzsél György. Ke

MDK

Szentgyörgyi Kornél festőm.

Főv.Tanács képzőm.pályázatának eredm. Magy.Nemz.
1952. jun. 15.

Bokod (Komárom)

R.k.templom, ~~egyetlen~~ homlokzat
csehboltozatos hajó, keskenyebb
ták 1938-ban. Fallal keritve.

(Komárom vármegye. MV és V. Bp. é.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

2. M.Képzőmüv.Kiáll. Szab.Nép, 1951. nov.4. 9 l.

Szentgyörgyi Kornél

Szerepel a nagymarosi művész-telep táblatán

N.N.: Három Ciánítás

Pestmegyei Hírlap 1969 VIII. 5

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Szentgyörgyi Kornél

Szerepel a nagymakosi művelődési
ház Liánitásán

MTI: Két Liánitás

Nagymaros 1969 VIII. 3

MDK

Szentgyörgyi koncert, Jertő

Tárlata nyílt meg
Sepsiben.

– : Kulturális hírek

7.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 18.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

130

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festő

Kiállítása nyílik meg Szegeden.

—: Új Kiállítások 8.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 15.

MDK

Szentgyörgyi Kornél, festő

Szegeden bemutató-tárlata nyílt meg.

-: Kulturális hírek

7.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 17.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Szentgyörgyi Konrád, festő

MDK

Kiállítása nyílik meg

Szegeden.

– : A hét kiállításai

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. okt. 16.

Szentgyörgyi Kornél

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

fotó művész

SOMOGYI NÉPLAP

1979 DEC 24

— Te, János — törte össze az emlékezés finom kérgét a

Falusi József

Szentgyörgyi Kornél: Anya és fia.

Dánffy Sá
nisége a sz
nincs néma
minden mo
kell: *Valaki*
szerep adta
sohasem m
lékszem al
sokszor rö
fölé a s
Csaknem r
lyája alatt
tős szerepet bíztak rá rende-
zői. *Örkény Istvántól* egyszer
megkérdezte a riporter a tele-
vízióban: a sok Tóték-előadás-
ból kit tart a legjobb Tótnak?
Ő azt válaszolta: a békéscsa-
bai előadás Tótja a legtolabb.
Ez volt Dánffy Sándor.

játszó stúdió titkáraként, ta-
nácsi népművelőként, járási
kultúrház igazgatójaként. S ha
valaki a fényképeken rámis-
mer: a DMTE kapusában, én
voltam. *Vass Károly* főrende-
ző hívott Békéscsabára a szín-
házhoz. Mentem.

Borsos Miklós A toronyból

Véső és vonó

Mi jut először az eszünkbe a toronyról? Középkor. Várurak, harci riadók, harangok; a harangok mindig felülről szólnak... A tornyok szobáiban: vértek, kardok, esetleg cellák, de a tornyok ablakai beszélhetnének a legtöbbet a vágyódó és a kémlelő tekintetekről is. Tornyok. Katedrálidúoit évek óta játszom* — írja Borsos Miklós a karácsonyi könyvvásárra megjelent *A toronyból* című, tanulmányokból és vallomásokból álló kötetében.

A díszes albumok mellé nyugodt szívvel tehetjük ezt a szerényebb küllemű kötetet, az ajándék — vagy az önma-

SZENTGYÖRGYI Kornél

üvegablakai a megyeházán

KISS Tamás: Veszprém: Megyeház-Színház-Múzeum. Bp. : TKM, 1990. - (Tájak,Korok,Muzeumok kis-könyvtára ; 369) 5.p.

izott feladat ellátásával saját vagy más
feladat ellátásához szükséges szakmai
ik
a - általában az a személy, akinek nevére
veszélyekre - beleértve a terep adta ter-
ől eredő veszélyekre is - felhivni a ve-
ég esetén a munka beszüntetését elrendelni.
munkavédelmi szempontból munkája elvégzé-
zköz, továbbá a munkavégzés egészséges fel-
lyen semmilyen szeszesital nem fogyasztható
tó.

ztositani amely nem vezet az emberi

s világitás elégitse ki a munkavégzés
ozó követelményeket.
az ivóvizet, valamint a munkahely jel-
sság követelményeét figyelembe véve a

tisztaságáról a keletkező szennyező

Szentgyörgyi Marina

grafikusművén

Pihenőnapon.
A divat forgandó

Vasvári Valéria cikke.

Új Tükör
1989 jún. 11.

-HANGVERSENYEK

asz zongoraművész tavaly hazánkban
ét. Ebben az évben Keszthelyen, Kecs-
a Bartók-emlékházban és a Zeneaka-
nyt. Tiszteletdíját – akárcsak tavaly –
anem felajánlotta a Kecskemétre ter-
lu javára.

Budapester
nin körút k
vezték el. A

FÉNYES G
HEGYI

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Este a stadionban

2.M.Képzőm.Kiáll.... Asztalos S. cikke. Magy.Nemz. 1951. dec. 1.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Repr.: A pataki vár.

festmény

45.o.

BALASSA IVAN: Vezető a sárospataki várban.
Sárospatak. 1960. /Nyomtatva Miskolcon/

MNK

Szentgyörgyi Kornél

képei a pataki Rákóczi Múzeum

folyosóján.

45.o.

Balassa Iván: Vesető a sárospataki várban.
Sárospatak. 1960. /Nyomtatva Miskolcon/.

Szentgyörgyi Kornél, festő

MDK

„Rákosi elvtárs az úttörők között" című festménye. Repr.

–: Új ifjúságunk képzőművészetünk tükrében 8–9. l.

Család és Iskola, bp. 1953. március

IV./1.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Harc a monitorokkal 1919, repr.

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt. 1951. szept.

lo l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Harc a monitorokkal 1919, of.

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt. 1951. szept. 4 l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Tüz a monitorok ellen, festm.

Tamás E: Magy. katona a ... Kis N jság. 1951. okt. 2. 4.l.

MDK

Szentgyörgyi Kornél-Imre István

Almaszüret, festm.

Képzőművészetünk 10 éve. Műcs. 1955. Kép.

Szentpéteri Kornél

cikke: Fiatalok és nagyapák. - Tiszatáj, 1968. 8.sz. 744-746. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-162. l.

150. l.

Szentgyörgyi Kornél, festő

Bér Rudolf kiállítását fogja megnyitni aug. 13-án. (Csók Galéria.)

— :o Bér Rudolf 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. aug. 12.

Szentgyörgyi Kornél MFK

Szerepelt az Ernst Muzeumban rendezett "Dolgozó emberek között" c. kiállitáson.

"Szőlőhegy"

Bolgár Kálmán: Mi a fontos - a téma vagy a minőség?

ÉLET ÉS IRODALOM 1964 máj. 16.

Szentgyörgyi Kornél MDK

A II. kerületi Népfront Keleti Károly utcai klubhelységének falaira több - kerületben lakó - képzümüvésszel együtt illusztrációkat készitett Radnóti verseihez.

(f.f.):Radnóti-illusztrációk a Radnóti K[illegible]/-klubban.
ESTI HIRLAP 1964 ápr 21.

Szentgyörgyi Kornél

művei szerepelnek a

nagymarosi Művelődési Házban

rendezett kiállításon

Nagymaros 1969 augusztus 5

2. old.

Szentgyörgyi Kornél

Szabó György: "Fa és erdő" cimmel ir a Műcsarnokban rendezett, "Uj müvek" c. kiállitásról és dicsérettel emlékezik meg a művész munkáiról.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. márc. 6.
XV. évf. lo. sz. 13. lap

Szentgyörgyi Kornél, Kossuth-díjas festőművész

Bér Rudolf munkácsy-díjas festőművész festőmű-
művész kiállítását Szentgyörgyi Kornél nyitja meg
a Gök István Galériában, 1986. okt. 23.-án.

Meghívó

SZENTGYÖRGYI Kornél festő

Hírek: Szentgyörgyi Kornél Kossuth díjas festőművész munkáiból nyílt meg kiállítás Pécsett. A Bp-en élő mesternek ez az első önálló bemutatója a mecsekaljai városban. A képcsarnok Ferenczy-termében harminc olajfestményét láthatja a közönség.

Népszabadság 1983. V. 20.

Szentgyörgyi Kornél

Jesztő

a Tövendő szerkesztősége

címén Szentkirályi u 32

MKSz 1947

MIKES 1964

<Szentgyörgyi Kornél>
(festő?) cikke

<> Jegyzetek az élet-
képről.

Szabad Művészet.
1953. 134–137. l.

Ex Libris Dr. Hans Zeiss

Szentgyörgyi Kornél

festő

vied

Képzőművészetünk
tízéve. Műcsarnok.
Bp. 1955. (Käppel.)

Szentgyörgyi Konrád

vrá

Raszler K.: Plakát-
művészetünk néhány
kérdése a szovjet
példa tükrében.

Szabad Művészet
1953. 79. l. (Kép)
81. l.

Szentgyörgyi Kornél

Festő; vul. 1916

Életr.

Újmagyképz.

(1950)

93.l.

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
fényrép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Szentgyörgyi Kornél

II. é.

tanári nak

Ferkpzomfoisk vk

1935-36. 70. l

a./ az állami üzemekbe
/ pl. a MÁV.-nál és a vasgyáraknál
gyáraknál a nyersdohány, stb./

b./ az állami üzemek g
nyok, vasuti kocsik, gépek; a post

c./ a hadseregnél a fe
lovak, stb./;

d./ a nem általánosan
aluli, valamint a helyi piacon, vag
rezhető anyagok.

Esetleges félreért
csém Nagyméltóságodat tisztelette
ber hó 27-én tartott minisztertan
korlátozás, a dolog természete s
beszerzők felsorolt anyagaira, me

-1-

Szentgyörgyi Kornél, festő

Az I. kar.-ben megrendezett gyermekrajz-kiállítás zsűrijének elnöke volt.

Turi András: A Vár – gyermekrajzokban elbeszélve 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. febr. 1.

Szentgyörgyi Kornél

1939.

Ki tud róla?

Bosnyák István nyitrai püspök hagyatékából vásárolta Szelepcsényi prímás.

Lepold: Adatok 15—16. l. — Lepold Katalógus 46. sz.

LÓSY IMRE MELLKERESZTJE, (264. kép) arany, gyémántokkal. Hátoldalt zománcos dísz. Rokon a Telegdi mellkereszttel.
Mag. 5·9 cm.
Magyar munka, 1638—1641 között.

Lósy prímás készíttette. — Először az 1654. évi leltárban.

Henszlmann: A bécsi 1873. évi világtárlatnak magyarországi kedvelőinek régészeti

Szentgyörgyi Kornél

Ujmagyképzőm. II.

14. t. 64. l.

Viselet:

Teszéri kányok.

és A2 ~~kis tót~~
~~ve~~ és jobbra néz,
~~ve~~ és a hagyes víd
ta hátul részb
~~emelkedő~~ tüve
kon fodrokkal,
kötény piros s
vel, oldalt zac
csizma. Felira
balról: Tesze

jobbról: Mä
F

slegalól köze
Reimesh
Metszette
4

Bikkessy J: Fa

Szentgyörgyi Kornél, grafikus MDK

A II. ker.-ben lakik, s részt vesz a klub meghívásos kiállításán.

(f.f.): Radnóti-illusztrációk a Radnóti-klubban 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. ápr. 21.

MDK.

Szentgyörgyi Kornél

Utalás a nagymarosi művésztelepre

Szabad Föld 1965 máj.16.lap -

Szentgyörgyi Kornél M.D.K.

Részt vett a pályázaton

Tájkép: Budapest II. dij 5ooo Ft

A felszabdulás évfordulójára kiirt képzőművészeti pályázat eredménye

Magyar Nemzet 1965. március 20. 7. 1.

Kirimi

Szentgyörgyi Kornél

Irodalmi Ujság, 1953. jan. 1. 6. old.

Szentgyörgyi Kornél

Szabad Művészet

1952. 4. sz. 173. l.

Pataki Viktor dr

Az egri vár élete.

Eger, 1934. 8-r, 47, képekkel, fűzve.

I. 3. p. h.

1.—0

Corridoio di accesso al Museo Mussolini.

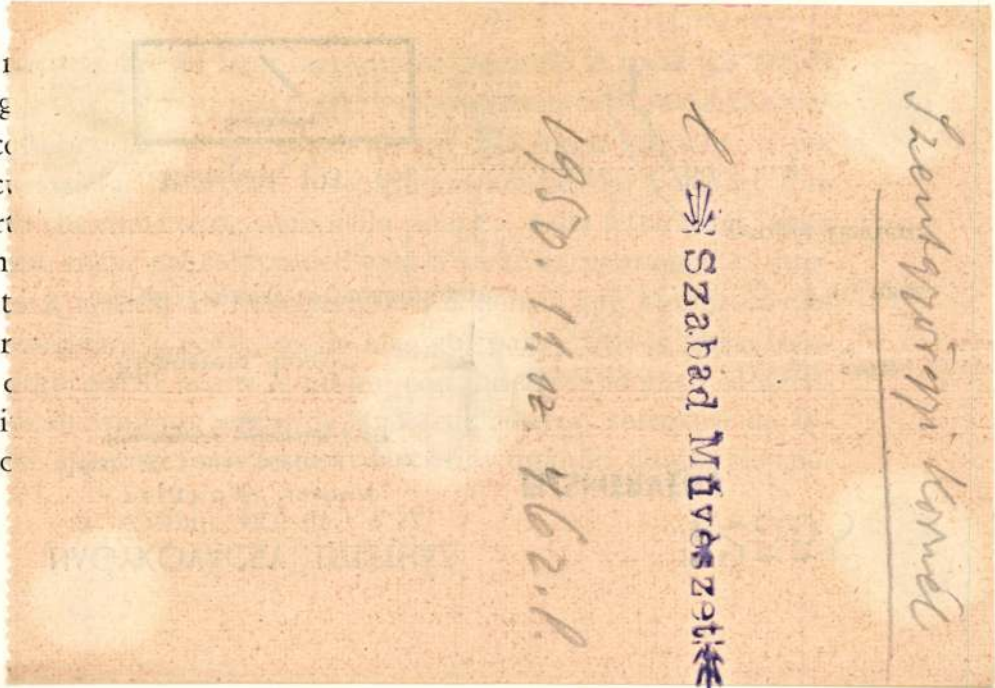

ode
di o
za c
proc
è cer
scien
fittat
impr
lità
giosi
minc

teriata di pensiero e di discernimento, e non limitata allo sciocco sorriso della presunta superiorità.

Questi giovani che vogliono ridare all'Italia il primato dell'arte, non per mezzo di impossibili ritorni al passato, gloriosissimo ma passato, sibbene avviandola sulla erta strada dei tempi nuovi, vanno incoraggiati e sostenuti; ricordino gli scettici che dalla storia di tutti i tempi emerge la constatazione che quasi sempre i creduti pazzi di oggi sono i savii di domani.

Conseguenza diretta della Prima Quadriennale del 1931, è stata la creazione della Galleria Mussolini d'Arte Moderna Italiana in Campidoglio. A dir vero una galleria capitolina destinata all'arte moderna era stata messa su fin dal 1925, ed era sorta come sezione del nuovo Museo Mussolini, disposto

Szentgyörgyi Kornél

Szabad Nép 1953. márc. 31.
1953. évi Kossuth-díjasaink.

SZENTGYÖRGYI KORNÉL
festőművész

«Almaszüret» című, Imre István festőművésszel közösen festett művéért

led when they had to pass through Sherwood forest, because Robin took toll of them.

Robin Hood and his fellows led a merry life, on the flesh of the Kings deer, therefore the King swore vengeance against him. One day a forester came to the King, and told him if he wished to see Robin, he must come with him, disguised as monks. It brought May morning

mak

Szentgyörgyi Kornél

Dunai Táj c. festménye
(reprodukció)

Szolesi Zoltán. A 3. Szegedi nyári Tárlat

Tiszatáj 1962. 8. sz. 6. l.

Szentgyörgyi Kornél MDK

Otthon, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Mdk.

Szentgyörgyi Kornél

rajza

Jaroslav Hosek: A Balaton partjan c. írásköz

Ország-Világ 1962, 35. sz. 16. l.

M.D.V

Szentgyörgyi Kornél
festő

Nagymaros-t ábrázoló
képeivel vesz részt a kiállításon

D. Fehér Zsuzsa: A szegedi nyári tárlat
Művészet, 1962. szeptember – 38 lap

Szentgyörgyi Kornél

Szabad Művészet

1952. 7 sz. 342 l.

MAGYAR KIR. VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTER

124.443. szám.

A Müemlékek Orsz. Bizottságának f. évi október hó 20-án 321. sz. a. kelt felterjesztésére, tudomás végett kiadom.-

Budapest, 1908. december 22.

A miniszter helyett:

Szentgyörgyi Konrád

Horváth Megjegyz.

38. l. (Képpel.)

39. l.

Herrn Prof. Dr. Robert Bürck

z. Zt. Hauptmann und Kommandant
des Fort Zinna in Torgau

Torgau

Hôtel z. goldenen
Adler

Mit Bezugnahme auf
mein Schreiben vom 31. Dezember
v. J. beehre ich mich zu Ihrer Kenntnis mitzuteilen, daß der in Aussicht genommene Vorschlag dem Herrn k. preuß. Minister für Kultus und Unterricht unterbreitet wurde. Am 16. d. M. kam mir nun ein Schreiben seiner Exzellenz mit folgendem Wortlaut zu: „Ich beehre mich mitzuteilen, daß die Angelegenheit der Auszeichnung des Prof. Dr. Robert Bürck ... sofort eingeleitet wurde. Vorläufig kann ich wohl kein Versprechen darüber abgeben, wann es gelingen wird, deren Effektuierung unter den heutigen außerordentlichen Umständen durchzuführen, doch werde ich jeden-

Szentgyörgyi Kornél

Szabad Művészet

1952. 6. n. 259. l.

A Vallás és Közoktatásügyi M. Ki

1913. évi 21.089. számv. sz.
XIII. ügyosztály

Nagyméltóságú

báró Forster Gy
a műemlékek orsz

Folyó évi aug
kelt becses átiratára van sz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 NOV 21

ORSZÁG VILÁG
Budapest

1021

SZENTGYÖRGYI KORNÉL KIÁLLÍTÁSA

Szegeden, a Képcsarnok Vállalat új bemutatótermében nagy sikerrel rendezték meg Szentgyörgyi Kornél Kossuth-díjas festőművész kiállítását

Fotó: Bojár Sándor

MOZAIK
KÉPES VILÁG

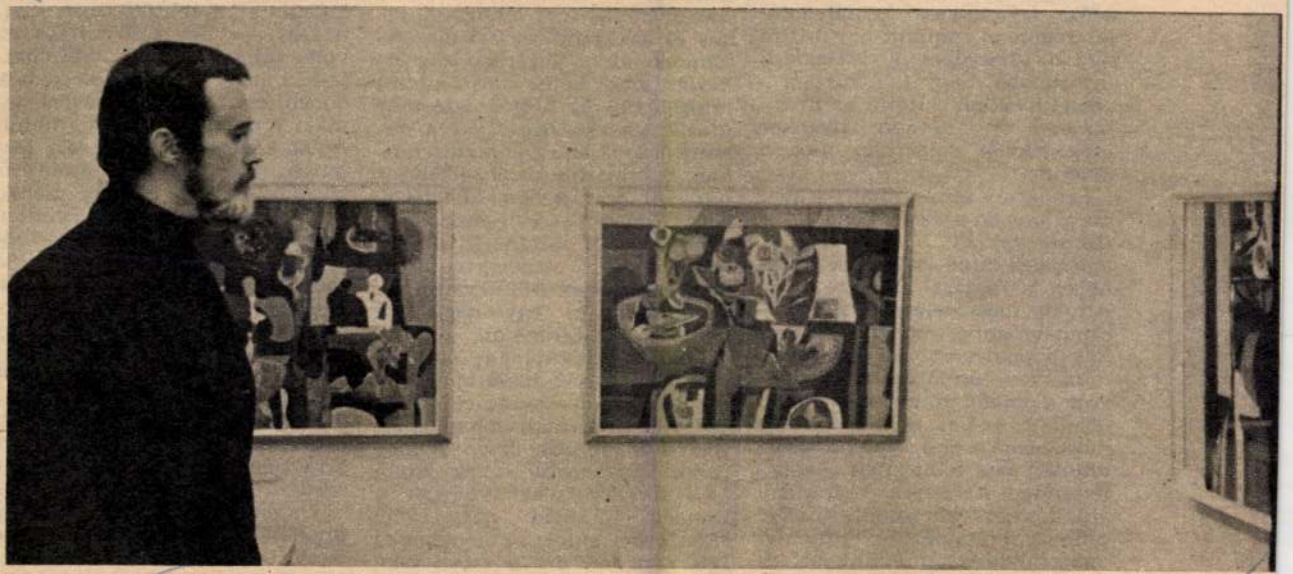

Detekt

AMILYEN KRIMIÍZŰ EZ A CÍM, ugyanolyan krimihangulat fogott el, amikor egy hétfői napon elmentem a leningrádi Ermitázsba, hogy találkozzam a „detektívekkel". Hétfő az Ermitázsban is szünnap. Ilyenkor idegeneknek szigorúan tilos a belépés.

Sehogyan sem tudtam szabadulni annak a két év előtti tvfilmsorozatnak a hatása alól, amelynek címe Belphegor, színhelye a párizsi Louvre volt. Amikor most beléptem a Rembrandt-terembe, meghökkentem. Egy nappal előbb is jártam ott, mint múzeumlátogató. Zsúfolt volt a terem, minden kép előtt legalább öt-hat ember állt. És most néma csönd, lépteim kísértetiesen visszhangoztak a nagyteremben. Az egyik jobb oldali ablakot két férfi tisztogatta. Egy pillanatra rám néztek, ezután tovább folytatták munkájukat.

A pillantásom az egyik kép keretére siklott. A kép hiányzik! tartózkodott Leningrádban, annak ellenére, hogy leningrádi lakos és az Ermitázs tudományos főmunkatársa. Vasárnap este érkezett több hetes amszterdami látogatásról és hétfőn este már utazik Moszkvába. Abból a néhány órából, amelyet a múzeumban és családja körében tölthetett, két órát nekem ajándékozott. Elmondta a legcsodálatosabb kutatás történetét, a legizgalmasabb „detektív-históriát", amelynek középpontjában Rembrandt és egy nagyszerű festménye, a Danaé áll.

Mielőtt elmondanám Kuznyecov nyomozását, hadd mutassuk be Rembrandt Danaé című képét. Abban a lajstromban, amelyet 1656. július 25-én Rembrandt vagyonáról vettek fel, a 347. sorszám alatt szerepel a Danaét ábrázoló nagy kép. *(Een groot stuck synde Danae.)* Igen ám, de ezt a címet nem Rembrandt adta a képnek. Sok kétség merült fel a művészettörténeti kultúrtörténeti nyomozás elbeszélését a „detektív", Jurij Kuznyecov. — Az első kérdés az volt, vajon Danaét ábrázolhatja-e a kép? Sokan kételkedtek ebben, mert Danaé kedvenc témája a művészeknek, de mindegyik képen, amelyet róla festettek, ott van az aranyeső. Ugyanis Danaé, a görög monda szerint Akriziosz király egyetlen leánya volt. A királynak azt jósolták, hogy az unokája fogja megölni, és követni őt a trónon. Ezért Akriziosz király egy érctoronyba záratta Danaét, hogy ne szülhessen gyereket, ne szülhesse meg apja gyilkosát. De Zeusz — a monda szerint — aranyeső formájában leszállt Danaéhoz, megtermékenyítette a királylányt, aki fiút szült, Perszeuszt. Akriziosz király erre egy szekrénybe zárva leányát és unokáját, a tengerbe vettette őket. Danaét és fiát kimentették, Perszeusz délceg ifjúvá növekedett. Egy sportversenyen

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Szentgyörgyi Kornél
ÉLET ÉS IRODALOM
1982 OKT 27
1021

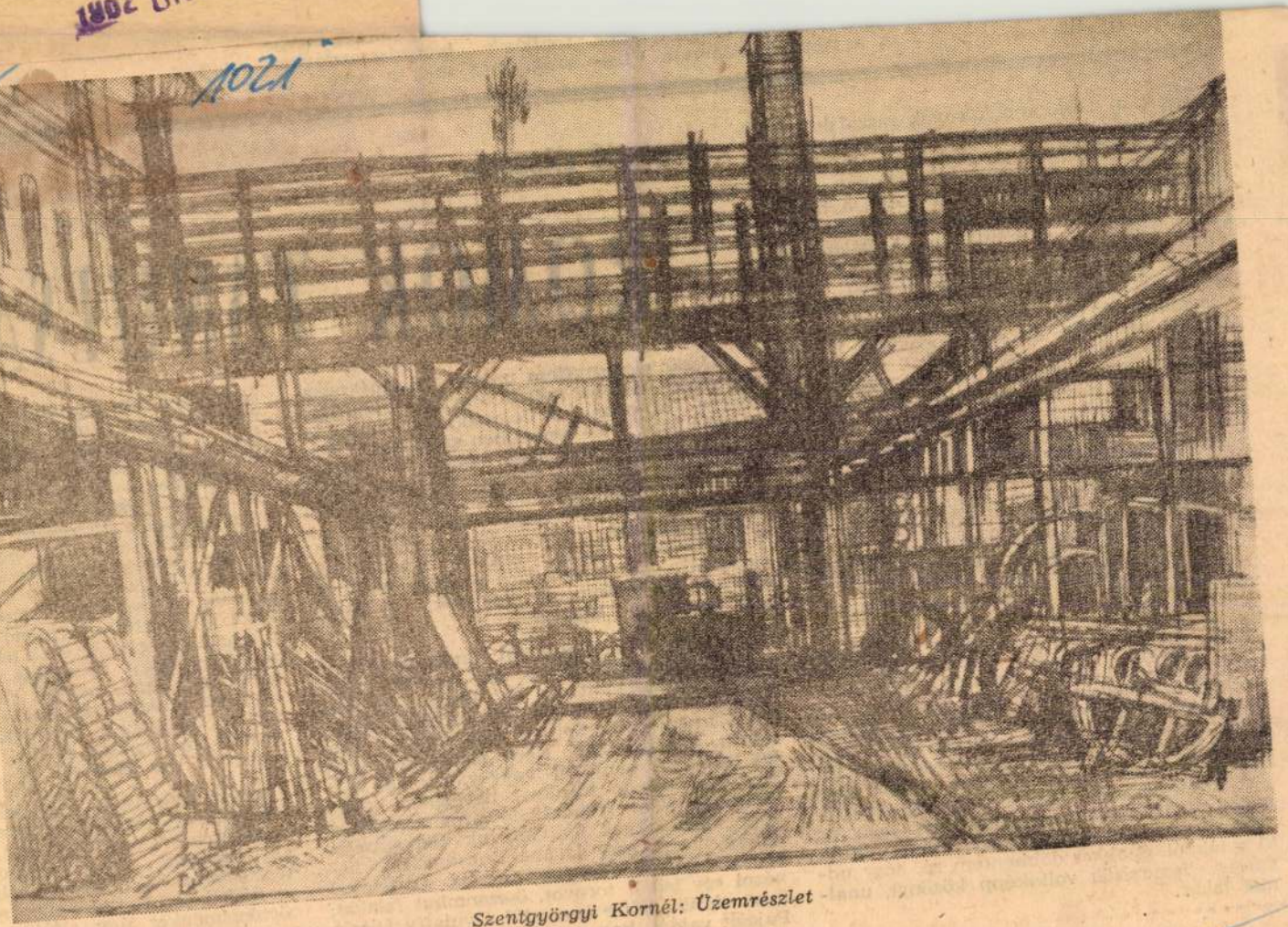

Szentgyörgyi Kornél: Üzemrészlet

folyóirat cikkeiből való.

és a vágások ritmusát. Vize- ronikus har szólaltatja me

GYURKÓ LÁSZLÓ:

ROMOK TANULSÁ

Szeretem a Balaton környék gazzal és bokrokkal benőtt romjait, apró szőlőhegyi kápolnáit, tornácos öreg parasztházait. Szeretem őket, mert éppúgy hozzátartoznak a vidékhez, mint a Gulács cukrosüvege, a Badacsony, a Csobánc koporsója, a fonyódi hegy kettős púpja. Az Illyéstől méltén magasztalt „ember csinálta táj" arcát épp úgy alakítják, mint a földrekuporodó őszibarackfák, kardlevelű kukoricatáblák, göcsörtös mandulások. A magányosan álló leomlott falaktól riadozom: a pusztulást juttatják eszembe. De ha a dombon máladozó torony körül pincék sorakoznak, ha a várrom alatt füstölnek a kémények, együtt van múlt és jelen, élet és halál, s az örök folyamat, hogy az elpusztult helyébe mindig új születik, lecsendesít és megnyugtat. Sokszor ilyen primitív jelképek segítségére van szükség, hogy a legkézenfekvőbb valóságot érzékelni tudjuk.

Csakhogy az idén nem egyedül látogattam sorra a romokat és templomocskákat, melyeket nyár elején mindig sorra veszek, melyiket nem kerestem föl az elmúlt évben, melyikhez voltam hűtlen már esztendők óta. S nem is gyalog, vitorlással vagy vonaton, mint máskor, hanem százhúsz kilométeres sebességgel szaladó autón. Gépkocsitól elkényeztetett négy barátaim kedvéért lemondtam az ösvényekről és dűlőutakról, az egy-egy kanyarban váratlanul kitárulkozó látványról, az útmenti csalogató pincékről, de azt hittem, így is megéri majd nekik. Először nem is ocsudtam föl, hisz lelkendező magyarázatomra mindig megjött a felelet: szép, nagyon szép, igazán gyönyörű. Csak arra lettem figyelmes, hogy az örökké csattogó fényképezőgép sosem bújik ki a tokból. S akkor döbbentem rá, hogy udvarias elismerésük voltaképp közönyt, unalmat takar.

Először elszégyelltem magam. A „fenékpusztai római romokat mutogatom nekik, akik látták a Pantheont, a Colosseumot? Egregybe viszem őket, a kis temetőben szomorkodó még kisebb román kápolnába, mikor néhányszáz kilométerre laknak a wormsi székesegyháztól? A köröshegyi gót templommal dicsekszem, holott ők a kölni dóm lábánál nőttek fel? És a várak! Szigetek, Sümeg, Csobánc romjaival büszkélkedem, nekik, akiknek otthon nem ritkaság az olyan lovagvár, ahonnan nemhogy egy kő, egy cserép, de egy szék, egy asztal, egy tányér sem hiányzik?

Egyszerre úgy éreztem magam, mint a szenvedélyes gyűjtő, aki büszkén mutogatja reprodukcióit: ez Rembrandt, ez Leonardo, ez Greco. S a látogató hűvösen bólint: igen, láttam az eredetit, a Louvreban, a Pradóban, az Uffiziban. Nem nevetséges, hogy így becsüljük templom- vagy várromnak sokszor csak enyhe túlzással nevezhető kőhalmainkat? Nem restelnivaló provincializmus, hogy műemléknek nyílvánítjuk alig százesztendős, nemegyszer ugyancsak csúnyácska házainkat? Nem búsmagyarkodás tisztelettel nézni egy ledőlt tornyot, összeomlott falakat, mert előttük döfte keresztül Gyulaffy László Pajazit vajdát, hogy a kopja lobogóstól ment át a páncélba bújtatott töröl mert ott futamította meg harm mes s Béri Balogh Ádám h hajdúja Rabutin generális ezer

Erről nekik nem szólnak a ezek a váracskák és templo nem annyira a szépségük, mint padó történelem miatt olyan megmosolyogták a szerencsétle nigna történetét, aki a vázs dobatta le csélcsap harmadik azért menekült meg a bitótól, a fekete sereg vezérének feles mondom, hogy tatárjárás, ha török hódoltság, osztrák elny logatnak udvariasan. Nekik n mit a Somogyban lázadó Kop vázsonyban székelő Kinizsi, a hadakozó Vak Bottyán neve.

Ilyen szegények, ilyen jeler gyunk? Hisz ha ők azt m kenhausen, mi értenénk, igen, parasztlázadás. Ha Lübeck Wallenstein, harmincéves hábo se hírünk, se templomunk, se történelmünket úgy elfújta a fagy szétrepesztette a várfalak miért? Mert amíg a Szent Péter

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szentgyörgyi Kornél

MAGYAR NEMZET

1963 NOV 23.

Magyar Nemzet

Kiállítás a II. kerületi népfront Radnóti Miklós klubjában

Mint évek óta, idén is képzőművészeti kiállítással ünnepelte a II. kerület a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóját. A *Radnóti Miklós klub* falait most is *a kerületben élő képzőművészek* legújabb munkái borítják és remélhetőleg e kiállítás alkalmával a klubtagok és a vendégek ismét közelebb kerülnek a művészetekhez. Mert bizony szükség van erre. A klub kedves titkárnője megkérdezte tőlem, melyik kép tetszik leginkább. Rámutattam egy üde, tavaszi, hűvösvölgyi tájképre.

— Ugye, ugye — mondta a titkárnő. — S mégis ez az a kép, melyet vendégeink közül a legtöbben kifogásolnak azzal, hogy nem tudják kivenni az ábrázolásból, mi is van a képen.

E kis epizód is tünete vizuális kultúránk elmaradottságának és annak, hogy az emberek többsége hiányos látású nemcsak a képzőművészettel, hanem a *természettel szemben* is. És bajok vannak a megfigyelés körül is. Pedig a *Hazafias Népfront*, a *Magyar—Szovjet Baráti Társaság* és a *II. kerületi tanács* égisze alatt rendezett kiállítás jobbára olyan festményeket válogatott, melyeknek témája a kerület; ismerős, mindennap látott környezet. Itt van például *Szentgyörgyi* Kornél díjnyertes, világos szerkezetű *Moszkva-tere; Pogány* Géza olasz neorealista filmek jeleneteire emlékeztető *Pasaréti táj*-a, *Luzsicza* Lajos budai hegyek panorámáját ábrázoló képe; *P. Bak* János festőileg előadott *Park*-ja.

A kiállítás legérdekesebb műtárgya *Pór* Bertalan *Károlyi Mihály portréja.* Valószínűleg régebbi munkája a mesternek. A Nyolcak forradalmi, az ábrázolásban új utakat kereső korszakára utal a megjelenítés mély emberismeretre valló izgalmassága.

Külföldi utazásokról ad hírt *Hegyi* György *Szajnapart*-ja és *Pleidell* János két itáliai városképe. *Kántor* Andor nagy vásznán gazdagabbnak mutatkozik, mint valaha. Talán a konstrukció és a színek közötti békés egymás mellett élés megteremtésével éri el és nyújtja a megkapó hatást. *Göllner* Miklós finomhangú *Szerelőcsarnoka, Magos* Gyula parányi balladaszerű képecskéje. *Frank* Frigyes életteli *Virágcsendélete* és egy sereg színvonalas grafika (*Kass* János, *Bükkösi* Gábor, *Diskay* Lenke, *Élesdy* István és mások) egészíti ki a kellemes kiállítási anyagot. Nem feledkezhetünk el *Benkő* Erzsébet kéttenvérnyi nagyságú gobelinképéről, melynek címe »*Javítják a kis hidat*«, s mely szerény méretében is jelentős alkotás.

A kiállítás zsűrije talán lehetett volna nagyobb szívű a beküldött munkákkal szemben. Több kerületi művész hiányzott ezúttal, pedig nem lett volna érdektelen megtudni, hogyan fejlődnek, hogyan gazdálkodnak képességükkel.

Dutka Mária

ennedy elnököt

elnöki tisztséget

tizenkét államból álló bizottságot hoznak létre.

A szavazás után felszólalt *Fedorenko*, a Szovjetunió ENSZ-képviselője. Megállapította: kormánya, amelyet a békés egymás mellett élés politikája vezérel, *pozitivan értékeli a javaslatot*. A szovjet delegátus szerint az együttműködési évben elsősorban: teljesen és végérvényesen fel kell számolni a szégyenletes gyarmati rendszert.

Másodsorban: ha 1965-ig nem oldják meg az általános és teljes leszerelés problémáját, atomfegyvermentes övezeteket kell létrehozni azokon a területeken, amelyeken a NATO és a Varsói Szerződés tagállamainak fegyveres erői szembenállnak egymással: Közép- és Észak-Európában, a Földközi-tenger térségében, a Balkánon, valamint a Föld más vidékein is.

Harmadsorban: az egyenlőség és a kölcsönös előnyök elveinek alapján normalizálni kell a világkereskedelmet; meg kell szüntetni a kereskedelmet akadályozó mesterséges korlátozásokat és megkülönböztető intézkedéseket.

Fedorenko végül javasolta, hogy az ENSZ 20. jubileumi ülésszakán a tagállamok kormány-, illetve államfőkkel képviseltessék magukat.

Mercer *Cook* amerikai küldött kifejezte hazájának azt az óhaját, hogy az tudományos együttműködést folytasson a Szovjetunióval. Ha a két nukleáris hatalom, amely a leghatásosabb fegyverekkel rendelkezik és amely homlokegyenest ellenkező ideológiát vall, *együttműködik, akkor más államok követni fogják a példát.*

Brezsnyev iráni látogatása

Teheránból jelenti a *TASZSZ*: Leonyid *Brezsnyev*, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa elnökségének elnöke pénteken találkozott Mohammed *Riza Pahlevi* iráni sahhal.

A találkozó során beszélgetésre került sor, amelyben a két országot érdeklő kérdéseket érintettek. A találkozó meleg, baráti légkörben folyt le.

Guy Mollet: A szovjet vezetők őszintén törekednek a békére

Párizsból jelenti a *TASZSZ*: Guy *Mollet*, a Francia Szocialista francia szocialista pártküldöttségnek mind a tíz tagja a lá-

Szentgyörgyi Kornél

"Rákosi elvtárs uttörők között."

Magyar
Fogány G. Gábor:A/III. Képzőművészeti Kiállitás.
Irodalmi Ujság.1953.1.1. 6.1.

MDK

Szentgyörgyi Kornél

"Almaszüret" Imre István és Szentgyörgyi Kornél festménye.

Repr. ~~isz~~

Pogány Ö. Gábor: A III. Magyar Képzőművészeti Kiállitás.

Irodalmi Ujság. 1953.I.1. 6.l.

MDK.

Szentgyörgyi Kornél festö

"Freskóvázlat"/tempera/
"Kertalja" /olaj/
"Zsennyei park" /olaj/

VI.Magyar Képzömüvészeti Kiállitás
Mücsarnok,1959. 21.1.

Szentgyörgyi Kornél, festő D Dh

A Műcsarnok Boldog gyermekévek c. tárlatának egyik kiállítója.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról 9.p

Ny. 1961. júl. 5.

NÉPSZABADSÁG

Szentgyörgyi Kornél

l.

Ferk pzomfojsk vk

1939–41. 101. l.

107. l.

108. l.

110. l. többször

131. l.

A m. kir. vallás- és

89.759/1944. szám.
IX.ü.o.

Fenti számu fel
/urnőt/, hogy a fenti tárgyban fol
kiadott rendelkezésemnek megfelelő

MDK.

Szentgyörgyi Kornél

Nagymaros 66 kiállitás meghivója

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Nagymarosi hegyek, of.

Dunakanyar a képzőművészetben. Szentendre-Esztergom-Tata. 1962.

Szentgyörgyi Kornél, festő MDK

Keresztrejtvényben

szerepel.

— : kiállításon 12.

1965. okt. 24.

NÉPSZABADSÁG, BP

MDK

Szentgyörgyi Kornél

Amfiteátrum romjai, o.temp.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Szentgyörgyi Kornél

otthon, olaj, 80 x 100 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása 1957
Kat. nem. Kisdéjiné kisimi Jlén.

12

M.D.K.

Szentgyörgyi Kornél, festő

az úttörők körök ábrázolja Rárosi Nábyást a III. Képrőművészeti kiállitáson.

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetéből 1949-1956

Művészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 2.sz.

128. old.

Szentgyörgyi Kornál M.D.K.

Dijazva a pályázaton

Kiosztották a felszabulási képzőművészeti pályázat díjait

Esti Hirlap 1965. márc. 10.

MDK.

Szentgyörgyi Kornél

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1965 ápr.21. lap-

Szentgyörgyi Kornél.

„A magyar katona a szabadságért" c. kiállításon „Harc a monitorokkal 1919." c. képe szerepelt. (említve)

Magyar Nemzet, 1957. Okt. 14.

Szentgyörgyi Kornél.

„A magyar katona a szabadságért" c. képzőművészeti kiállításon az 1919-es harcok témájú képe szerepelt. (említve)

Szabad Nép, 1957. Okt. 4.

Szentgyörgyi Kornél.

A Fő. Tanács képzőművészeti pályázat „1919-es események" tárgykörből a bizottság tervét találták a legjobbnak. (említve.)

Magyar Nemzet, 1952. Jún. 15.

Szeretettel köszönt!

Ez-től kezdve [illegible] postázott
[illegible]-ei a „mustrák" tárgyalásáról a lista-
nak [illegible] tudósítok a [illegible]
(Mustra.)

[illegible] Kassa, [illegible]. Szám. 15.

Szentgyörgyi Kornél.

„A magyar katona a szabadságért" c. képzőművészeti kiállításon „Tűz a monitorok ellen" c. festői alkotása szerepelt. (emlitve.)

Kis Ujság, 1957. Okt. 2, Budapest.

Szentgyörgyi Kornél.

„A magyar katona a szabadságért" c. képzőművészeti kiállítására „Harc a monitorokkal" c. festményével készül. (említve.)

Kis Ujság, 1951. Máj. 8.

Szentgyörgyi Kornél

M.D.K.

A felszabadulási pályázaton díjazva

Népszabadság 1965. márc. 20

Szentgyörgyi Kornél M.D.K.

A felszabadulási pályázaton díjazva

Népszava 1965. márc. 20.

Szentgyörgyi Kornél M.D.K.

Díjazva a pályázaton

Budapest / III. díj 5000 Ft /

A felszabadulás évfordulójára kiírt kép- és szobrászati pályázat eredménye
Magyar Nemzet 1965. márc. 20

Szentgyörgyi Kornél M.D.K.

Müvei A bécsi : " Balaton in der Kunst " c. ki
állitáson

Felhők, Vörös hegyek

Bilder vom Plattensee

Arbeiter Zeitung 1965. febr. 28.

Szentgyörgyi Kornél.

„A magyar katona a szabadságért" c. kiállításon „1919" c. festménye szerepelt. (említve.)

Világosság, 1951. Okt. 3.

Szentgyörgyi Kornél.

festőművész

Az RH képzőművészeti iskola igazgatója

Világosság, 1952. febr. 1.

Szentgyörgyi Kornél.

festőművész.

A III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon Imre Istvánnal közösen festett „Almazüret" kompozícióval szerepelt. (említve)

Magyar Nemzet, 1952. dec. 11

Szentgyörgyi Kornél.
festőművész

A Főv. Tanács festészeti pályázatára meghívást kapott „1919-es események" témakör vázlatának elbírálásére.

Magyar Nemzet, 1952. ápr. 23.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1968 JUL 31

NÉPSZAVA

Sárvár a hatvankilencedik

— „Az okos hévíz olyan helyen tört fel, ahol kőhajításnyira van a vasútvonal, egy permyire az új bécs—balatoni autóút és a tőszomszédságában egy hajdani szabad királyi város, amely ezekben az években már tett néhány lépést egy magasabb státus felé . . .”

Ez a mondat tíz hónappal ezelőtt jelent meg a Népszavában Sárvár sós kútjáról írt riportunkban.

És Sárvár most a *várossá nyilvánítás kedves ünnepére készül.*

Jurisich városa gratulál

Érthető hát, hogy jó érzés örvendő emberek között beszélgetni az öreg város megújulásáról. És az is nagyon érthető, ha legelőször a *gratulációkkal* rukkolnak elő: hihetetlenül sok ember származik el egy-egy kisvárosunkból, de ilyenkor derül ki, milyen erős szálak kötik őket más lakóhely, más foglalkozás, új körülmények távolságán át is a gyermekkori fészekhez.

A megyei lapnak megírta egy rég elszakadt sárvári, hogy amikor táviratot küldött az immár *városi* tanácsak, a telefonközpont interurbán-ügyeletese csatlakozott a gratulációhoz, lévén *ő is*, „vazsi”, sőt, sárvári. „Örülök, hogy megéltem” — írta *Szabó Imre* bácsi, pártnyugdíjas, szintén az új város szülötte.

Meghatóan meleg hangú levél érkezett *Kőszegről*, a népfronttól: Jurisich városa köszöntötte a Fekete Bég fészkét. Pedig hát Kőszeg ezzel a sárvári előrelépéssel lélekszáma miatt most már a „harmadik” vasi város. Szerencsére: *nincsenek presztízs-szempontjai.*

A Fekete Bég vendégei

Miközben erről a tanácsháza — most már *városháza* — első emeleti szobájában az elnökhelyettessel, a születésileg is sárvári *Molnár Józseffel* beszélgetünk, az eső konok, szinte őszies makacssággal hull a városra és szemben a Várra.

A Vár — tele a műemléki felügyelőség munkásaival. Olyan tempójú restaurálás folyik, hogy joggal hasonlítják *várostromhoz*. A helyi lokálpatrióták azt teryezik, hogy a Nádasdy-vár, a félelmetes törökverő otthona, most kulturális és turisztikai központ lesz. 1970-re kiköltöznek belőle a múzeum és a turizmus átmeneti (jó ég, hány éve átmeneti . . .) társbérlői és a váracska, ahol hajdan Tinódi lantja pengett, *olyasféle szerepet kap Vasban, mint a déli végeken Siklós*, s vendégeket szállásol a Fekete Bég fedele alá.

A városi tanácsházon egyébként még községet jelez a tábla, hűen a legális helyzethez. Hiszen *hivatalosan* még nagyközségben ülünk . . . De azért, szigorúan bizalmasan, azt is el lehet árulni, hogy ennek *a tanácsházának a felépülése már előleg volt* az 1968. augusztus 20. utáni helyzet lehetőségeiből.

Hogy viszont Sárvár öröme egyértelmű, az nagyon is érthető.

Egy dátum megfordult. A múlt században, 86-ban „degradálták” az ősi városkát nagyközségi rangra. Most 68 hozta meg a város reneszánszát.

Illetve, természetesen már az előző évek is. Az Elnöki Tanács döntése *mindig fejlődési folyamat elismerése.* És ez a fejlődés Vas keleti szegélyén az elmúlt esztendőkben meggyorsult. Így lehetett belőle a megyében a harmadik — az országban a hatvankilencedik.

És ezek a lehetőségek nagyon biztatóak. Az épület is korszerű, ízléses kivitelű. Kétszáz személyes tanácsterme *Szentgyörgyi Kornél* „al secco” festményével nem kisvárosok számára is két kézzel fogadott ajándék lenne.

A festményről vasba öltözött fekete vitéz, jobbágyok, a régi századok öltözetében pompázó asszonyok és férfiak néznek a mai sárváriakra, akik az iparosítás problémáiról, munkaerőgondokról, gyógyforrásuk kihasználásáról (például a hajtatóház 20 milliós beruházásairól), a turistaforgalom távlatairól és más, nagyon is XX. század végi témákról vitatkoznak.

A festményen — cseppet sem disszonánsan — *mai* épületek is szerepelnek.

Egy alapkő és sok tennivaló

Az a szerelőcsarnok persze még nem, amelynek *alapkövét* a várossá emelés napján helyezik majd el a sárvári földbe. Az lesz a cukorgyár és néhány kisebb, helyiipari üzem után az első, valóban *nagyiparhoz* kapcsolódó sárvári gyár. *Hatvanmilliós költséggel*, 14 ezer négyzetméteren épül és *a győri vagongyár* alkatrész-szereldéje működik benne.

Hogy ez mit jelent ezen a vidéken, ahol az emberek életében még mindig a mezőgazdaságé a fő motívum, azt aligha bizonyítja valami is jobban, mint az adat, amely szerint *csupán az ipari tanulók száma eléri a 700-at a következő évtizedben.*

Vonzásközpont jellegében tehát tovább erősödik az egykori mezőváros, a vásározóközpont. Fejlődése már eddig is területi növekedéssel járt, bekebelezte *Rábasömjént* (a már említett sós-jódos gyógyvíz éppen a két település határán tört fel), *Csényeújmajort, Kanotapusztát, Lánkát, Földvármajort, Saroltaújmajort* és *Osffyasszonyfát.* Ezzel aztán *kialakult* az a különös helyzet, hogy Sárvárnak *négy* vasútállomása is van . . .

Mit nyertek a városkához csatolt részek?

A legtöbbször azt, hogy Sárvár az új kapcsolatot, a családhoz kerülés pillanatát meg akarta szépíteni. Így aztán a sömjéniek mindjárt kaptak 530 méter betonjárdát, a kanotaiak se kérték hiába iskolájuk kijavítását. „Ne szidhassák a *várost*” — mondták a tanácsnál.

Noha augusztus 20 még távoli dátum . . .

De akkorra annyi mindent terveznek! Az előestén átadják a *vízmű* karcsú, új víztornyát, gépeit a közszolgálatnak. És felavatják az *új orvosi rendelőt* —, hogy ne kelljen *más városba* járni a betegeknek sem . . . Egy nappal előbb terítik meg először az asztalokat a *„Vár” Étteremben*, az *újban.* (Így hívták a régit is. De csak a név emlékeztet a régire.) Körülötte a parkosítás, tereprendezés dolgában még tart az előkészület, beszélgetésünk is emiatt szünetel. A szünetben ráesik a pillantásom az elnökhelyettes naptárára. Ilyen feljegyzések szerepelnek rajta, sietős golyóstoll-írással:

16. — Hatósági húsbolt sürgetés.
17. — 16 ó. Építési-közlekedési állandó biz.
18. — Beruházási irodát! Büki.
21. — Cukorgyár I. ütem műszaki átadás.

Sűrűek a tennivalók augusztus 20 előtt!

Hát még *azután!*

(baktai)

NÉPSZAVA

RAJZOS NOVELLA

TESSEDIK SÁMUEL ÉLETÉRŐL

A magyar mezőgazdasági szakoktatás megteremtője, Tessedik Sámuel 200 évvel ezelőtt telepedett Szarvasra. A belterjes gazdálkodás kimunkálásával, csatornázással, talajjavítással valósággal megreformálta a környék mezőgazdálkodását. A jubileum alkalmából rajzos novellát készít Tessedikről Ruzicskay György szarvasi festőművész. Negyven rajzban örökíti meg a neves tudós életének és munkásságának legérdekesebb mozzanatait.

A VILÁG 29.

SZÍVÁTÜLTETÉSE

A houstoni Szent Lukács kórházban hétfőn éjjel végrehajtották a világ 29. szívátültetését. A műtétnek az ad különleges jelentőséget, hogy a szívátültetések történetében először ültették át egy nő szívét egy másik nőbe. Beth Brunk 49 éves houstoni asszony a kórházban rövid idővel az előtt elhunyt 40 éves Betty O'Neal szívét kapta meg. A legutóbbi jelentések szerint a beteg jól érzi magát.

BETEGEDÉSEK

A betegedések száma, amit a fásokkal már évek óta ügyekenteni, az egészségügyi han jelentősen emelkedett Lenben eddig mintegy 250 gyermek megbetegedést jelentettek. A városban Poznanban és a poznani térségben az idén egyetlen gyerem volt. Az egészségügyi hatóságok intézkedéseket. Minden lengyel állampolgárt beoltanak a Szovjetunióval az Egészségügyi Világszervezettel.

NÉPSZAVA

ütött ki egy yorkshire-i szállóban. Az első jelentések szerint a mentőknek húsz személyt sikerült kimenteniük a lángok közül. Öten, akik az épületben maradtak, valószínűleg életüket vesztették.

FEKETE KRÓNIKA

Székesfehérvár és Seregélyes között az útkanyarban Jozef Prosenak 47 éves képkeretező, USA állampolgár, chicagói lakos, ittas vezetése és gyorshajtása következtében személygépkocsival az árokba borult. A kocsiban ülő utasai közül Tompa Jenő murakeresztúri lakos a kórházban belehalt sérüléseibe, míg a gépkocsi négy utasa súlyosan megsérült. Az ügyben tart a vizsgálat.

Fonyódliget és Balatonboglár között Johan Arnold 34 éves géplakatos, nyugatnémet állampolgár személygépkocsijával elgázolta a vele szemben motorkerékpáron szabályosan haladó Gazdag Zsigmond 53 éves postahivatalvezetőt. Gazdag a helyszínen meghalt, a motorkerékpár utasa, a szerencsétlenül járt ember 15 éves, Tamás nevű fia súlyosan megsérült. A vizsgálat során megállapították, hogy a balesetet Johan Arnold szabálytalan előzése okozta.

Holovács József büntetett előéletű vonatvezető a XIII., Szekszárdi út 30. számú házban levő lakásán összeveszett sógorával, Papszt Miklós 26 éves vasúti segédmunkással. Verekedés támadt közöttük, s ennek során Holovács zsebkésével kétszer hátba szúrta sógorát. Életveszélyes állapotban szállították kórházba. A késelőt előzetes letartóztatásba helyezték.

HAUSZMANN ALAJOS
műépítész, akadémikus, számos ekletikus stílusú középületünk alkotója 42 esztendeje halt meg.

STÁHLY IGNÁC
orvos, a pesti egyetem sebésztanára születésének 181. évfordulója.

FRIEDRICH WÖHLER
német vegyész, aki fémoxid redukálásával elsőnek állított elő alumíniumot, 168 éve született.

Időszakos árleszállítás!!!

SZKV

A Szerszám- és Kisgépértékesítő Vállalatnál

Értesítjük t. ügyfeleinket, hogy az alant felsorolt kiskereskedelmi boltjainkban történő vásárlásoknál egyes cikkféleségek (fogyasztói) árából

augusztus 1-től szeptember 30-ig

3—15 % árengedményt adunk

Budapest X., Kőbányai út 49
KÉZISZERSZÁMOSZTÁLY. Gyorsszolgálati csoport. Mintegy 100-féle kéziszerszám 5%-os árengedménnyel kerül eladásra

Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 43
KISGÉPÜZLET. Különböző kisgépek (fúró-, csiszológépek stb.) 3—15%-os árengedménnyel kerülnek eladásra

Budapest VII., Majakovszkij utca 41
FORGÁCSOLÓSZERSZÁMOK ÜZLETE. Szépséghibás szerszámok vásárlásánál az eddigi kedvezményen felül további 5% engedményt adunk

beleegyezése nélkül is kifizethető a vele közös háztartásban élő családtagnak, ha a dolgozó egyéni körülményei következtében tartani lehet attól, hogy a táppénzt nem a szolgáltatás céljának megfelelő módon használja fel. Iszákosság esetén a társadalombiztosítási ta-

és a *17/1968. (IV. 14 Korm. sz.* rendelet a dolgozó munkaviszonyából eredő jogainak védelme érdekében számos munkaügyi előírás megsértését szabálysértésnek minősítette. Ma a

MUNKAÜGYI SZABÁLYSÉRTÉSEK I.

részét ismertetjük.

Ismeretes, hogy *munkakönyv nélkül* csak kivételes esetekben lehet a dolgozót alkalmazni. Ezeknek az eseteknek kivételével *szabálysértés az, amikor a dolgozót munkakönyv nélkül alkalmazzák.* De szabálysértést követ el a vállalat akkor is, ha *az alkalmazási (foglalkozási) tilalomra és feltételekre vonatkozó szabályokat megszegi,* valamint, ha a munkaerő-gazdálkodás (így különösen a *kötelező közvetítés*) és egyes dolgozók alkalmazásának vagy előnyben részesítésének szabályait megsérti.

Szabálysértést követ el a vállalat, ha *a terhes nőnek vagy anyának az alkalmazását e körülményre tekintettel megtagadja,* vagy azért nem veszi fel a dolgozót, mert fiatalkorú vagy öreg vagy nem magyar nemzetiségű.

A jogszabály nemcsak az alkalmazáskor, hanem *a munkaviszony tartama alatt is védi a dolgozót.* Így például kevesen

hessége megállapításától kezdve egészségére káros munkakörben foglalkoztatni nem szabad. A terhessége negyedik hónapjától gyermeke hathónapos koráig egyáltalán nem, ezen túl gyermekének egyéves koráig csak beleegyezésével szabad túlmunkára, készenlétre és éjszakai munkára igénybe venni. Nem szabad a fiatalkorút éjszakai munkán foglalkoztatni, a tizenhat éven alulit pedig túlmunkára és készenlétre sem igénybe venni. *Aki ezeket a szabályokat megszegi, szabálysértést követ el.*

Szabálysértés az is, *ha a dolgozó nem kapja meg munkájáért a munkabérét,* munkaviszonya alapján járó szabadságát vagy a törvényes keretek között őt megillető egyéb szolgáltatásokat a vállalat nem biztosítja. Meg kell jegyezni, hogy a vállalat akkor is szabálysértést követ el, ha az említetteket a munkaviszonyra vonatkozó szabályokban *meghatározott mértéken felül juttatja.*

Legközelebb folytatjuk a munkaügyi szabálysértések ismertetését.

Szentgyörgyi József

SZOT ösztöndíj 1986-88

Magyar Nemzet 1986. VII. 3.

Szentgyörgyi Kornél

Kiállítás a Vigadó Galériában

Magyar Nemzet 1986. VIII. 27.

SZENTGYÖRGYI KORNÉL festő

„Ki mesre lát (Kollonich kitelepíti a magyarokat)" című olajfestményét említik a Sárvár történelmének iconográfiája cím alatt.

Kondics József: Sárvár és a sárváriak a magyar képzőművészetben

I. rész

Vasi Szemle 1983. 4.

Szentgyörgyi Kornél, költő

L.: Czinke Ferenc

Vodas József: A nehézség nem mentség 12.

Élet és Irodalom Bp. 1986. szept. 26. XXX/39

ban Horváth Márton és Lukács György korabeli írásai, beszédei alapján a kommunisták már sokat vitatott felszabadulás utáni József Attila-képét próbálja megrajzolni.

Kosztolányi Dezső és az Osztrák—Magyar Monarchia a címe és témája Király István dolgozatának. Kosztolányi volt a századelő jelentős magyar művészei közt — Füst Milán, Karinthy Frigyes, Szomory Dezső, Krúdy Gyula és Molnár Ferenc mellett — a leghangsúlyozottabban „monarchikus" költő. Ő volt az úgynevezett monarchikus szellem egyik első tudatosítója és propagátora is. E mögött azonban nem valamiféle politikai koncepció, megfontolás rejlett. Épp ellenkezőleg! Mint politikus, maga Kosztolányi is sok tekintetben szemben állt az Osztrák—Magyar Monarchiával. „A politikai Monarchiához — írja Király — nem volt köze, csak a szellemihez." Kosztolányi már fiatal korában nagyon tuda-

Szent-Györgyi Kornélia MDK

Ilonka, gipsz

Micsarnok 1941 Arcképtanulmány

MDK

Szent-Györgyi Kornélia

Jóska, bronz

KUT kiáll. N. Szal. 1943. okt. 7 l.

MIK

Szent-Györgyi Kornélia

Jóska, bronz

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 31.

Szentgyörgyi Nelly

nobrázt

VI: Vilma királyné ut 3

1946. Afrikába

költözött

MKSz 1947

Szentgyörgyi Nelli MDK

szobrász

Képzőművészeti Főiskola Ifjusági Köre 1945 karácsonyi kiállitása:

"Akt"

"Akt"

"Akt"

"Akt"

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945. utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l. 233.l.

Szentgyörgyi Nelli MDK

szobrász

A Képzőm.főiskola karácsonyi kiállitása
Szabadság 1945. nov. 25.

Szentgyörgyi László

Mezőtúron, a megyei amatőr képző-ipar és népi díszítőművészeti kiállítá-son portréi szerepelnek.

Sz. J.: Amatőr művészek seregszemléje.

Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1971. máj. 6.

Szentgyörgyi Lujzi

Sudermann: "Otthon" c. szindarabjához tervezett diszleteket a Budai Szinkör előadása számára. "Az "Otthon" Budán" cimmel ir a lap a bemutatóról.

Szinház és Divat, Bp. 192o. szept. 3o.
V. évf. 34. sz. 29. lap

MDK

Szentgyörgyi Lujza
batikvirágok

György K: A keleti vásár iparművészete. Magy. Iparművészet. 1921, 35-38 l.

M.D.K.

Szent-Györgyi Nelli szobrászművésznő

Szent-Györgyi professzor leánya. Szobrával együtt fényképfelvételen mutatja be a lap a Képzőművészeti Főiskola kiállitásán.

Szinház, Bp. 1945. nov. 28.-dec. 4. I. évf. 16. sz. 15. lap

Szentgyörgyi Nelli szobrász M.D.K.

Dési Huber Ferenczy Bénihez viszi beajánlva,
hogy szobrászati tanulmányaiban mestere legyen

Dési Huber Istvánné : Dési Huber István
Bp. 1964. 214.1.

MDK.

Szentgyörgyi Margit

Kiállitási hiradás

Somogymegyei Néplap 1965.dec.17.

Szentgyörgyi Kornél

Vigadó Galéria.

M. Hétfő
1986. IX. 16.

Szentgyörgyi Kornél

SZENTGYÖRGYI KORNÉL

Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművész kiállítását nyitják meg augusztus 28-án 17 órakor a Vigadó Galériában. A tárlaton bemutatott alkotásokat a most hetvenéves mester az utóbbi öt esztendő munkáiból válogatta. A szeptember 21-ig nyitva tartó kiállítás dr. Pogány Ö. Gábor művészettörténész nyitja meg.

Magyar Hirlap 1986. VIII. 27.

Szentgyörgyi Kornél

Kiállítás a Debreceni Agrártudományi Egyetem tulajdonában

Magyar Nemzet 1986. XII. 3.

1990. november 9-én 17 órakor a BÁV aukciót
szervez a Vénusz Lakberendezési Áruház
Aukciós termében
Budapest V., Bécsi u. 1—3. (Martinelli tér)
Marcia Szent-Györgyi festményei és rajzai
ezen az aukción lesznek megvásárolhatók.
A képeiért befolyt összeget a művésznő
a **Szent-Györgyi Albertről** elnevezett
alapítványnak ajánlja fel.

A kiállítás megrendezését az M-3 Kisszövetkezet támogatja.

PONT Kft. '90

MARCIA SZENT-GYÖRGYI

bemutatja festményeit és rajzait,

BUDAPESTEN,

a BARTÓK GALÉRIÁBAN

(XI., Bartók Béla u. 32.)

Az ünnepélyes megnyitóra 1990. szeptember 20-án
18 órakor kerül sor.

A kiállítást megnyitja dr. Feledy Balázs
a Művészeti Alap Képzőművészeti Szakosztályának igazgatója.

A kiállítás megtekinthető: 1990. szeptember 20.—október 7.

Paintings and drawings by

MARCIA SZENT-GYÖRGYI

will be shown in Budapest,

at the BARTÓK GALERY

(XI., Bartók str. 32.)

The opening of the Exhibiton
will be September 20th 1990. at 6:00 pm.

The Exhibiton will be opened by dr. Balázs Feledy
art director of the Art Foundation of the Hungarian Republic.

Marcia Szent-Györgyi 1941-ben született az Egyesült Államok délnyugati részén, az Oklahoma államban lévő Tulsa városban. Iskolai tanulmányait a nyugati parton lévő Oregon, Washington és California államokban végezte. Művészetet a délnyugaton lévő Tulsai és Oklahomai egyetemeken tanult, diplomáját kimagasló eredménnyel a San Francisco Art Institute-on kapta.

Mint elvált, egy gyermekével Missouri államba költözött, ahol St. Louis szegény negyedében általános iskolában tanított az U.S. Teacher Corps (Amerikai Tanító Gárda) tagjaként. Így tanítóképző oklevelet is szerzett (Master in Education). Művészeti oklevelet kapott a Missouri államban lévő Washington egyetemen (Master in Fine Arts), majd ezután a keleti partra költözött.

Szent-Györgyi Albert professzorhoz 1976-ban ment férjhez, a házasság a tudós 1986-ban bekövetkezett haláláig tartott. Jelenleg a Massachusetts államban lévő Woods Hole városban él és fest.

Nagyobb kiállításai: San Francisco Art Institute 1965, St. Louis 1972, Galery Woods Hole 1980, Boston Galery 1982, Boston Symphonie Hall 1981, Apogee Galery, Fallmuth, Massachusetts 1990, Bujak, Nógrád megye 1990.

A következő gyűjteményekben képviselteti magát műveivel: Morton D. May (USA), Marty Pulkinnen (Finnország), Elise Csapo-Mulvaney (USA), Hanold Grams (NSZK), Gabriella Lieder (USA), Ronald Strickler (USA), Johanna Gramss (NSZK).

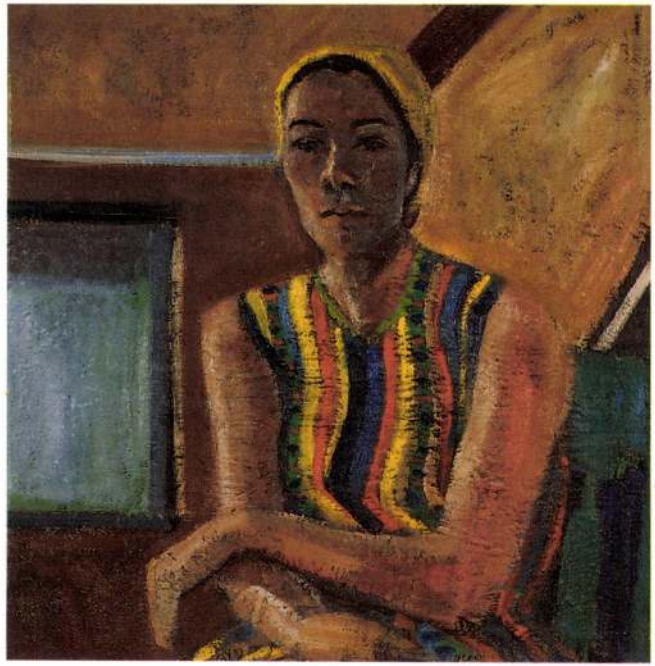

Marcia Szent-Györgyi: CSÍKOS ÖNARCKÉP
(olaj, vászon, 1977)

Szentgyörgyi Márton

ötvös

Varasd. 1613. vrod.

Romar Floris F. A hazai ötvös cehek
s abályai. Szaradok. 1877 évf. 807 l.

SZENT-GYÖRGYI, Marcia

Az Új Ember beszélgetései – **Marcia Szent-Györgyivel**

„A transzcendens világ mindig foglalkoztatta”

Szeptember 22-én a Nógrád megyei Bujákon felavatták a Szent-Györgyi Albert Általános Iskolát. A Nobel-díjas magyar tudós gyermekkorában gyakran megfordult a községben, emlékét a falusi emberek ma is tisztelettel ápolják. Az avatási ünnepségen jelen volt Marcia Szent-Györgyi: Szent-Györgyi professzor özvegye. Amerikában él, Massachusetts államban. Festőművész. Képeinek kollekcióját az iskolaavatón mutatta be. (Budapesten is megnyílt egy kiállítása.)

Az ünnepségen interjút készítettünk Marcia Szent-Györgyivel:

Mrs. Szent-Györgyi, először jár Magyarországon?

— Nem. A mostani a negyedik. Először diákként jártam itt, aztán Szent-Györgyivel a hetvenes években. Utoljára a férjemről elnevezett szegedi egyetem megnyitójára kaptam meghívást. Minél többször járok ebben az országban, annál inkább megkedvelem. Gyönyörű ország, az emberek rendkívül vendégszeretők.

Ön 1976-tól 1986-ig élt Szent-Györgyi professzorral. A felesége volt. Hogyan emlékezik rá most?

— Brilliáns elme volt, mindamellett szerény, csendes ember, nagylelkű és odaadó jellem. Szigorúan rendszeres volt a munkájában. 90 éves koráig szakadatlanul dolgozott, még akkor is, amikor már nagyon beteg volt. Szobájából irányította a tudományos munkát. Halála előtt még egy hónappal is fogadta munkatársait, akikkel a kutatásaival kapcsolatos problémákat vitatta meg. A tudománynak, a tudásnak szentelte életét.

Persze a transzcendens világ élete végéig rendkívüli módon foglalkoztatta, jóllehet nem volt templombajáró ember. A természetben létező magasabb Rendben hitt, a tudományban, erkölcsi ideálokban, akik az ő emberségét is meghatározták.

Ön festőművész. Most kiállított képei között sok a tájkép. Vonzza valami a természethez?

— Igen, a táj és az ember együtt vannak jelen képeimen és sokszor megfestettem azt a tájat, amely Szent-Györgyi Albert szívéhez is annyira közel állt. Amerikának az a része, ahol egy évtizedet együtt töltöttünk, férjemet mindig megnyugtatta a csendjével, a békéjével és meditálásra indította. Magyarország után ő Amerikában is hazát talált. Én ma is ugyanabban a házban élek, ahol tíz évet együtt töltöttem a férjemmel, Woods Hole városban. Ablakunkból látszik az öböl, amelyet fák borítanak. A kitáruló látványt sokszor megfestettem.

És a bujáki nép élete, az emberekè, akikkel most találkozik, milyen benyomást keltenek?

— Az itteni népviselet máris megragadott. A környék, az ember, minden... Gyakran szeretnék még Magyarországra jönni, ez az ország sok újat és érdekeset tartogat a számomra.

* * *

Szent-Györgyi Albert *Az őrült majom* című kiskönyve a múlt évben jelent meg, az ifjúságnak ajánlva. A kötetben olvasható a Psalmus Humanus című Szent-Györgyi zsoltár és hat imádság. A hatodik imádságot a kiváló tudós. Gyermekeinknek írta. Ennek egyik részlete olvasható a bujáki Szent-Györgyi Albert Általános Iskola előcsarnokában, márványtáblára vésve. Előtte Szent-Györgyi Albert most leleplezett mellszobra áll. Az imádságrészlet elgondolkodtató és figyelmeztető:

Uram! Óvd meg gyermekeimet!
Óvd meg elméjüket, hogy az én romlottságom
őket meg ne rontsa.
Óvd meg életünket, hogy a fegyverek, melyeket
kovácsolok őket el ne pusztítsák,
Hogy különbek legyenek szüleiknél,
s felépítsenek egy új és jobb világot,
Egy világot tele szépséggel, tisztességgel és
jóakarattal,
Hogy szeretet és béke uralkodjon,
Mindörökké.

Tóth Sándor

Jegyzet a hétről

Várakozás

Állnak az emberek. Ki ünneplő ruhában, ki hétköznapiban. Várakoznak. Érzik, indulni kellene, de nem tudják, merre, hová.

Arcukon nyugalom és eltökéltség. Hiányzik vonásaikról az a dúlt izgalom, amely annyira áthatja közéletünket, s amely arra készteti a legjobbakat is, hogy egymásnak essenek, hogy a tények helyett a feltételezésekre, indulatos következtetésekre hagyatkozzanak.

Elöl a gyerekek, kiknek jövendő sorsa oly aggodalmassá teszi hétköznapjainkat. S valahol hátul ott toporognak az öregek is, akiknek nincsen miért bizakodniok. Nem panaszkodnak. Ők pontosan tudják, hogy amit végzetesen elrontottak valahol, azt jóvá kell tenni, s azt is, hogy a terhek tekintélyes részét, ahogy eddig, ezentúl is nekik kell roskadozó vállukon cipelniük.

Középütt állnak azok, akikre idősek és fiatalok békességgel és biztonsággal ráhagyatkoznak. Akiket az igazi, a hiteles közvetítőknek tekintenek, mert nem evilági célok foglalkoztatják őket, hanem egy másik világrend felé tekintenek, arról hoznak biztonságos hírt. Abban a másik világban, amelynek letéteményesei, nem ezek az életértékek uralkodnak, amelyek itt, közöttünk meghasonlást szülnek. Ezért is jó tudnunk, hogy itt vannak közöttünk e másik világ letéteményesei, akiket elküldtek és kiválasztottak, hogy vezetőink és iránymutatóink legyenek.

Ebben a zavaros, olykor szinte áttekinthetetlenül ellenséges világban rájuk érdemes hallgatnunk. Sőt: rájuk kell hallgatnunk.

(r. l.)

FOTO: FABIAN

Világ-csúcstalálkozó

Gyermekeink jövőjéért

Az ENSZ Gyermekalap — UNICEF — kezdeményezésére a szervezet *Világ-csúcstalálkozót* tartott New Yorkban a gyermekekért szeptember 29—30-án, azzal a céllal, hogy századunk végét olyan évtizeddé tehessük, amelyben gyökeres fordulat áll be a gyermekek életében. A legmagasabb szintű tanácskozáson közel 70 ország állam- és kormányfői vettek részt. Hazánkat, *Göncz* Árpád elfoglaltsága miatt, *Jeszenszky* Géza külügyminiszter képviselte, aki magával vitte a köztársasági elnök Perez *de Cuellar* főtitkárhoz címzett levelét. Göncz Árpád egyebek között azt hangsúlyozta: „egyetlen jóérzésű ember, egyetlen felelős politikus sem lehet közömbös a gyermekek sorsa iránt. Elismerés illeti az UNICEF-et, valamint a találkozó kezdeményezőit és szervezőit, hogy a legmagasabb politikai szinten irányították rá a figyelmet erre a csak nemzetközi összefogással orvosolható kérdésre".

„Valamennyien tisztában vagyunk azzal — olvasható Göncz Árpád levelében —, hogy nemcsak emberbaráti kérdésről van szó a tanácskozáson, hiszen szerte a világon gyermekek tömegei éheznek, szenvednek megfelelő orvosi ellátás hiányában, és esnek áldozatul a ma már gyógyítható betegségeknek. A fizikai nélkülözések mellett nagy figyelmet érdemel a gyermekek lelkének, szellemiségének védelme, egészséges fejlődésének segítése, még az anyagi javakban nem szűkölködő régiókban is."

A csúcstalálkozón a részvevők kiáltványt fogadtak el a közös kötelezettségek vállalására, valamint nemzeti szintű programok elfogadására. Az UNICEF eddig is kiemelten foglalkozott az alapvető egészségügyi ellátás, élelmezés, tiszta ivóvíz, alapvető oktatás kérdésével, a rendkívüli helyzetbe került nők és gyermekek mielőbbi megsegítésével. A közelmúltban a Szervezet célul tűzte ki, hogy minden gyermek kapja meg az összes szükséges védőoltást.

Az UNICEF törekvéseinek elvi alapját az 1989. november 20-án elfogadott *A gyermek jogairól* szóló egyezmény adta meg, amelyet a Magyar Köztársaság 1990. március 14-én szintén aláírt. Ez az első nemzetközi egyezmény, amely az Emberi jogok mintájára, átfogóan rendezte a gyermekek jogait és kötelezettségeit. Az Egyezményt elfogadó államok védik a gyermekeket a jólétüket bármilyen szempontból veszélyeztető gazdasági, politikai és erkölcsi kizsákmányolástól, valamint segítik a gyermekek szellemi kibontakozását, képességeik sokirányú fejlesztését.

A hazánkban egy esztendeje megalakult *Gyermekvédő Liga* — amelynek elnöke dr. *Ranschburg Jenő* — alapító okiratában már hivatkozott erre a Konvencióra. A Liga szomorúan tapasztalja, hogy a gyermekekkel szemben elkövetett jogtalanság sokszor nem tudatos, hanem az érdektelenség, a közöny következménye és ez még veszélyesebb. A jelenleg érvényes családjogi törvény például tragikus tévedéseket is tartalmaz. A váláskor ugyanis törvényileg fosztja meg az egyik szülőt gyermekétől, embertelen továbbá az örökbefogadás gyakorlata is.

A Gyermekvédő Liga küzd a jogtalanságok megszüntetéséért, ugyanakkor gyakorlati segítséget is próbál nyújtani. Szakembereket foglalkoztat, akik társadalmi munkában dolgoznak, és bármilyen területen boldogan állnak a hozzájuk forduló gyerekek vagy szüleik rendelkezésére. ***Címük: Budapest VII., Hársfa utca 43.***

A csúcstalálkozón elfogadott kiáltvány sokat segíthet a tervezett programok gyakorlati megvalósításában, és biztos alapot nyújthat azokhoz a társadalmi törekvésekhez, amelyek a gyermek jogait és érdekeit akarják érvényesíteni.

Z. A.

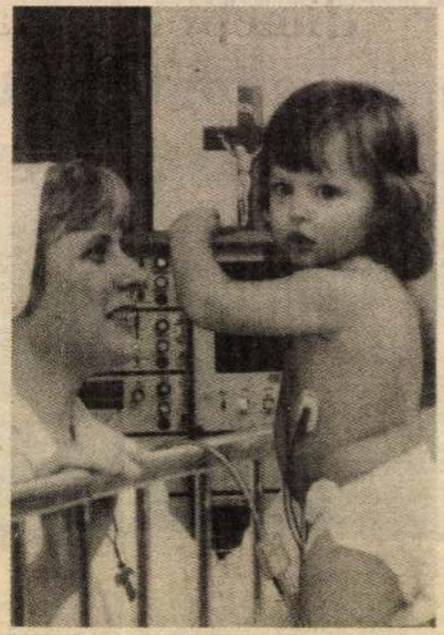

Pápai dokumentum a katolikus egyetemekről

II. János Pál pápa augusztus 15-én keltezett „Ex Corde Ecclesiae" című apostoli konstitúcióját a katolikus egyetemekről

munka, az első nemzetközi kongresszussal, és húsz év múlva a negyedik kongresszussal zárult. Részt vettek benne az egész vi-

Regőczy atya 75 éves

BOCSÁNATKÉRÉS EGYMÁSTÓL ÉS ISTENTŐL

A csehországi katolikus papság kiengesztelődését szolgálta szeptember 26-án a velehradi kegyhelyen bemutatott ünnepélyes szentmise, amelyen több püspök és 250 pap vett részt. Thomas Halik, a cseh püspöki konferencia titkára azt hangsúlyozta szentbeszédében, hogy az egyház reményteljes jövője érdekében a papságnak fel kell dolgoznia az egymás közti konfliktusokat okozó múltat. Az egyház ugyanis a múltban nemcsak külső igazságtalanságoktól és elnyomástól szenvedett, hanem voltak olyan papjai is, akik belülről okoztak károkat. Ezért bocsánatot kell kérni egymástól és Istentől.

A „Pacem in terris" elnevezésű papi békemozgalom 1969-ben a korábbi, sztalinizmus idejében működött békepapi mozgalom utódaként jött létre. Ez — mint más „szocialista" államokban is — a rendszer eszköze volt. Egy vatikáni dekrétum be is tiltotta, de az állam nem tette lehetővé a főpásztoroknak, hogy e tiltásnak érvényt szerezzenek. Sőt védelmébe vette a mozgalom tagjait, és kulcspozíciókba helyeztette őket. Csehországban az utóbbi években csökkent a kollaboráns papok száma. Tavaly decemberben, röviddel a forradalom után, fel is oszlott a mozgalom. Egykori tagjait a főpásztorok leváltották az egyházi kulcspozíciókból, de lelkipásztorokként természetesen tevékenykedhetnek, az egyház megújulásának folyamatát segítve. Csak néhány volt békepap döntött úgy, hogy megválik a papi szolgálattól.

ELFOGADTÁK A SZOVJET VALLÁSÜGYI TÖRVÉNYT

A szovjet parlament szeptember 26-án törvényerőre emelte a régóta készülő, sok módosításon átesett vallásügyi törvényjavaslatot. A 341 igen szavazattal, egyetlen ellenszavazattal és egy tartózkodással elfogadott törvény részletkérdéseiről a parlament mindkét háza még vitát folytat a közeli hetekben. Az egyik ilyen „részletkérdés" például, hogy az iskolákban lehetővé teszik-e a fakultatív hitoktatás bevezetését?

Az új válságügyi törvény módot ad a vallási közösségek számára, hogy társaságokat, és egyesületeket alakítsanak. Az állam nem folytathat ateista propagandát, és nem támogat anyagiakkal egyetlen vallási közösséget, egyházat sem. A szülők jogát a vallásos neveléshez kifejezetten elismeri. Az egyházak külföldre küldhetnek tanulmányi célból növendékeket és tanintézetekben fogadhatnak külföldieket. Ez az első eset a Szovjetunió történetében, hogy a lelkiismereti szabadságot törvény szentesíti.

NÉMET—CSEHSZLOVAK KIENGESZTELŐDÉS

A két német püspöki konferencia első közös ülésén március 8-án a főpásztorok üzenetet intéztek

Szentgyörgyi Mihály

gyöngyösi vurszabó

l.

Györffy vur

169. l.

A FELSŐ MAGYARORSZÁGI MINERVA TÖRTÉNETÉHEZ.

Kassa város magisztrátusa 1824. augusztus 25-én ELLINGER ISTVÁN könyvárus kérelmét fölterjesztette a helytartótanácshoz,[1] melyben az *Felső Magyarországi Minerva* címen magyar időszaki irat kiadására kért engedélyt. A városi tanács pártolólag terjesztette föl a kérelmet; szerinte ELLINGER jóerkölcsű, derék, szorgalmas polgár, a magyar irodalom ügyének pártolója. A tanács a magyar nyelv használatát előmozdítandó, a folyóirat engedélyezését kérte.

Az engedélyező okirat szeptember 21-ről kelt és feltételül szabta, hogy a magyarnyelvű lap teljesen politikamentes legyen, minden politikai vonatkozású megnyilatkozástól szigorúan tartózkodjék és az előzetes cenzúrázás kötelezettségének eleget tegyen. Egyben értesítést kapott az engedélyezésről a kassai tankerületi főigazgató is, hogy a lap cenzúrázásáról gondoskodhassék.

A folyóirat a következő évben meg is indult, DULHÁZY MIHÁLY szerkesztésében és évenként három, majd négy szám jelent meg belőle. DULHÁZY, aki gróf DESSEWFFY JÓZSEF titkára volt, a gróf megbízásából indította meg a lapot és DESSEWFFY mindvégig szellemi irányítója maradt a *Minervá*nak. A nagyműveltségű államférfi a Felvidék szellemi életének központi irodalmi szervéül szánta a kassai lapot, mely az ország másik magasszínvonalú folyóirata, a *Tudományos Gyüjtemény* mellett a korszerű művelődést, a nemzeti szellemet és a magyar tudományt szolgálja. Színvonalban sikerült is a *Tudományos Gyüjtemény*nyel egyenértékűt nyujtani és amellett sokoldalú, érdekes és aktuális érvényű lapot teremteni.

A *Minervá*ban az egykorú magyarság problémái szólaltak meg, kultúrszomja, multtisztelete, jövőhite, nemzetiségi aggályai,

[1] Országos Levéltár, Helytart. Dep. Rev. Libr. 1824 fons 23 pos. 1.

figyelembevételével, technikailag ugyanúgy, mint stílusban, olyan munkát készített, amely alig marad mögötte kora legszebb hazai ötvösdíszítésekkel ellátott kötéseinek.

FARKAS compactor műve a tizennyolcadik század első felének európai stíluskövetelményeit szem előtt tartó, modern kötés. A bekötendő, kisebb formájú könyv arányai megengedték ezt, az előkelő megrendelő rangja pedig egyenest megkívánta a korszerű, magas színvonalat. De ez csak úgy valósulhatott meg, hogy olyan mester végezte a rábízott munkát, aki az egykorú európai stílus világában járatos művész. Szolíd, mértéktartó, minden fölösleges díszítéstől tartózkodó munkájának stíluspárjai fellelhetők a tizennyolcadik század eleji európai könyvkötőalkotások soraiban.[16]

Kötéstáblája nem szolgai utánzat; a külföldi analógiák viszonylatában is kitetszik, hogy aki megtervezte és kivitelezte, egyéni megformálásra törekedett![17] TOLNAI GÁBOR.

[16] V. ö. HENRI BOUCHOT: Les Reliures D'Art. Paris, 1888. — PLANCHE: LXXI., LXXVIII.

[17] Végül hálás köszönetet kell még mondanom Kelemen Lajos, Erdélyi Nemzeti Múzeum-i főigazgató úrnak, aki könyvkötéstörténeti kutatásaimkor nagy szaktudásával készségesen volt segítségemre. A jelen tanulmányban ismertetett kötésekkel kapcsolatban: a marosvásárhelyi Öreg Gradual mesterére már akkor felhívta a figyelmemet, midőn az Erdélyi Művészeti Kiállítás kötésanyagának átvizsgálásához magam még nem foghattam hozzá.

távolabbi stílus-szempontokra utalnunk. Egy-egy mű ugyanannyira lehet jellemző jegye az egész pálya stílusának, mint ahogy olyan kivételes darabja, amely semmi magyarázatot nem nyujt az egészre. A további kutatás talán módot fog adni arra, hogy más munkáit is tanulmányozhassuk a két könyvkötőmesternek, s akkor majd világos lesz — amit az itt közölt kötések is sejtetnek —, hogy működésük nem méltatlan az önálló fejedelemség utolsó korszakában, APAFI fejedelem idejében kivirágzott, nagyszerű barokk könyvkötészethez, midőn könyvkötőművészetünk, MÁTYÁS király óta először élte virágkorát Magyarországon, itt a kicsiny Erdélyben.[14] Hogy a tizennyolcadik századi erdélyi könyvkötészet egésze nem méltatlan az APAFI-korabeli hagyományhoz, az eddig publikált reprodukciók is mutatják.[15]

SZENT GYÖRGYI MIHÁLY kötéstáblája homlokegyenest más stílust képvisel, mint FARKAS compactoré. A két kötés létrejötte között közel három évtizednyi távolság van, de a különbséget korántsem ez a három évtized magyarázza. Sokkalta több magyarázó szerepe lehet a következő tényezőnek: Az egyik műnek, az *Öreg Gradual*nak a kötése a marosvásárhelyi gyülekezet céljaira készült, a másik, BETHLEN FARKAS *Historiá*ja pedig egy előkelő főnemes magánhasználatára. Az első, hatalmas fólió kötet, komoly, egyházi célú énekeskönyv. Már nagy méretei is megkívánták a súlyos faalapozású táblát, s rajta a tartósságot ígérő, erős munkát. A kötés első pillantásra úgy hat, súlyos ötvösvereteivel, mintha a valóságnál több évtizeddel előbb kötötték volna be. (Régies hatását még teljesebbé teszi a Székely Nemzet legrégibb címére, az egyik köldökvereten.) A kötéstábla régies stílusa SZENT GYÖRGYI MIHÁLY magas könyvkötői szaktudását példázza. A csaknem száz évvel előbb nyomtatott, nagyméretű, nehéz könyvet lehetetlen lett volna a tizenhetedik század végi, vagy a tizennyolcadik század eleji kisebb formátumú könyvek kötéstechnikájával és a technikával összefüggő modern stílusban bekötni. Az anyag természete szabta itt meg a kötés stílusát! SZENT GYÖRGYI mester könyvkötői képességeit mi sem mutatja inkább, mint az, hogy e szempontot felismerte, s e szempont

[14] V. ö. TOLNAI GÁBOR: Legyező-díszes könyvkötések Erdélyben (Egy díszítőmotívum története.) MKSzle, 1939. 247—265. l.

[15] V. ö. VÉGH GYULA: i. m. — ROMHÁNYI KÁROLY: i. m.

húzott névbejegyzésén felül, más tulajdonosra utaló beírást nem is találhatunk, csupán a Református Kollégium Könyvtáráét. Az utóbbi név a könyv négy előzéklapján többször is szerepel. Jelentős közülük az, amely a második előzéklapon olvasható: „Bibliotheca Illustris Collegii Reformat. Claudiop. 1747." E szerint BETHLEN FARKAS *Historiája* tíz esztendővel a beköttetés után, már a Kollégium birtokában volt. Bizonyosan maga BETHLEN GÁBOR ajándékozta iskolájának a fínom ízléssel bekötött, gyönyörű könyvet, amelynek hányatott története, nyomdailag befejezetlen állapotában, beszédes jelképe a fejedelemség bukása utáni erdélyi szabadságharcoknak. Szép kötéstáblája pedig kifejező tanúságtétel a tizennyolcadik századi erdélyi könyvkötőművészetről, amely a politikai önállóság megszűnése után is, hűséges folytatója annak, amit a fejedelemség idején az erdélyi tehetség megvalósított.

IV.

SZENT GYÖRGYI MIHÁLYnak és Compactor FARKASnak a fentiekben bemutatott egy-egy munkája igen kevés lehetőséget nyujt arra, hogy tehetségük irányára, művészetük értékére és hiányaira, munkásságuk egészének jellemző jegyeire következtethetnénk. A művészeteknek azok a megnyilatkozási formái (ide tartozik a könyvkötészet is), amelyeket a *kisművesség* kifejezésével szokás illetni, legtöbb esetben csak az alkotásoknak egész sorozatával nyujtanak tájékoztatást létrehozóik képességeire. Egy kötéstábla legfeljebb sejteni enged, s ezt a sejtést más munkáknak előkerülése homlokegyenest megmásíthatja. Éppen ezért, meddő kísérlet volna a marosvásárhelyi SZENT GYÖRGYI MIHÁLY és a kolozsvári FARKAS compactor[13] egy-egy kötéstáblája nyomán

[13] Az utóbbinak kolozsvári voltára biztos adatunk nincsen, de az alábbi érvekre támaszkodva, mégis kolozsvári mesternek tarthatjuk: 1. FARKAS megrendelője, gróf BETHLEN GÁBOR Kolozsvárt tanult. 2. A BETHLEN GÁBOR környezetének valamelyik tagja által írt könyvkötői utasítást a kolozsvári Református Kollégium Könyvtárába került BONFINI-kötet címlapjához használták fel restaurálási célra. 3. A BONFINI-kötetnek a Kollégium Könyvtárába kerülése előtt, a bejegyzések szerinti („Ex libris Martini A. Hunyadi. A. 1710.") egyik tulajdonosa szintén kolozsvári diák volt. Nem lehetetlen — bár nincs rá megfelelő bizonyítékunk —, hogy FARKAS compactor műve a BONFINI-könyv egyszerű, hatbordás bőrkötése is?!

*riá*jának egyik példánya azonban, kétséget kizáróan nem más, mint a keresett könyv.[11]

Az azonosságot a példányban található tulajdonos-bejegyzés és a kötéstáblán levő aranynyomású betűjegyek bizonyítják. A könyv [A_1] lapjának felső sarkán: „C[omes] Gabriel de Bethlen" név látható, amelyet később áthúztak ugyan, de az áthúzás ellenére világosan kiolvasható. A kötéstábla elülső oldalának felső részén pedig, arany-nyomással ott állnak BETHLEN betűjegyei: „C[omes] G[abriel] de B[ethlen]". A kötés keletkezésének idejét ugyanezen kötéstábla alsó részén levő, szintén arannyal nyomott évszám jelzi: „1737".[12]

Az azonosság megállapítása után a nyomtatványban szereplő más bejegyzésekből kideríthetjük a FARKAS compactornál BETHLEN GÁBOR részére bekötött könyv további történetét, a Kollégium Könyvtárába kerülésének évét. BETHLEN GÁBOR át-

[11] E példány RMK 272. könyvtári jelzettel szerepel a Református Kollégium Könyvtárában, s BETHLEN FARKAS művének ama nevezetes első kiadása, melyet az 1679-ben elhúnyt szerzőnek testvére, BETHLEN ELEK, a keresdi várban felállított nyomdában 1687-ben kezdett nyomatni. A nyomtatás azonban olyan lassan haladt, hogy 1690-ben, midőn THÖKÖLY betört Erdélybe, még nem volt befejezve, s az addig elkészült 832 lapnál tovább, a zűrzavaros időben nem is nyomathatták. A háborús évek pusztításait túlélt példányok így csonkán, címlap nélkül kerültek az olvasók kezébe. A nyomtatvány raktáron maradt példányaihoz később címlapot, s tizenkét levelet kitevő szöveget nyomattak, melyben benne foglaltatnak a könyv és a kézirat sorsára vonatkozó adatok. V. ö. SZABÓ: i. m. II. kötet, 2036. sz.

BETHLEN GÁBOR számára, FARKAS compactornál beköttetett példány a kiegészítés előtti, címlapnélküli, eredeti, csonkaszövegű könyv.

[12] A kötéstábla méretei: 31×20·5 cm. Gerincének szélessége: 6·5 cm. A kötés anyaga: fínom, barnaszínű kecskebőr, melyet vastag papírtáblára ragasztott a könyvkötő. A tábla elülső oldalán, felül BETHLEN GÁBOR nevének betűjegyei, arany-nyomással: „C. G. de B.", alul a bekötés kelte, szintén arany-nyomással: „1737." A tábla hátsó oldala síma. FARKAS compactor díszítő-művészete a dísztelen, fínom táblák helyett a kötés gerincén nyilatkozik meg. A bordákkal tagozott gerincen arany-nyomású stilizált motívumokat helyezett el. A felülről számított 1., 3., 4., 5., 6. és 7. bordaközben, kétkét párhuzamos vonal között, a bordaközök közepén, az előkelő megrendelő magas méltóságára utaló korona. Nem BETHLEN rangját reálisan jelképező grófi korona ez, hanem a nemesi és királyi korona ábrázolásából stilizáltatott. A koronától balra és jobbra egy-egy stilizált helykitöltő-motívum. A 2. bordaközben, piros cimkén, választékosan díszített keretben, a mű címe: „WOLFGANGI DE BETHLEN HISTORIA".

A becses kéziratlapon szereplő megrendelő nem más, mint a későbbi erdélyi kancellár, BETHLEN GÁBOR, a Bethlen-szisztémának nevezett, s 1755-től a gyakorlatba is átvitt adózási rendszernek a megteremtője, Mária Terézia főudvarmesterének, KHEVENHÜLLER hercegnek a veje.[8] Compactor FARKAS személyére vonatkozólag semmit sem sikerült megállapítanunk. Idevágó kézikönyveink tanúsága szerint, Erdélyben igen sok hasonlónevű család élt a tizennyolcadik században és így még FARKAS compactor keresztnevét sem áll módunkban meghatározni.[9] De, ha személyére vonatkozóan nem is tudunk egyelőre semmit, ugyanaz a kéziratlap, amely könyvkötőnk létezését felfedte, kárpótol a személye körüli adatok hiányáért; utat mutat egyik munkájának felismeréséhez.

A kolozsvári Református Kollégium oly módon vetette meg gazdag könyvtárának alapjait — amint az Intézet történetírójánál olvassuk[10] —, hogy a város főurai pénzadományokat tettek le könyvvásárlásokra, vagy pedig ugyanilyen gyakran, egyenesen könyveket bocsátottak a Kollégium rendelkezésére. Feltételezhető, ha első pillanatra nem is tetszett valószínűnek, hogy BETHLEN kancellár könyvtárából is kerültek példányok a Könyvtár tulajdonába, s ha igen, miért ne lehetne közöttük véletlenül a FARKAS compactor kötötte BETHLEN FARKAS és WITRINGA is? Feltevésünk akármennyire valószínűtlennek látszott, legalább részben, helyesnek bizonyult. A Kolléigum Könyvtára, a katalógus tanúsága szerint, úgy WITRINGA műveiből, mint BETHLEN FARKAS *Históriájá*ból több példánnyal dicsekszik. WITRINGA itt megtalálható munkái közül egyről sem sikerült megállapítani, hogy valamelyik is azonos volna közülük azzal a könyvvel, amelyet FARKAS compactor kötött be BETHLEN Úrfi megbízásából. BETHLEN FARKAS *Histo-*

[8] HÓMAN—SZEKFŰ: Magyar Történet. II. kiadás. IV. kötet: 508., 618. és V. kötet: 28., 113., 116., 123., 135. l.

[9] KEMPELEN BÉLA: Magyar Nemes Családok. — NAGY IVÁN: Magyarország Családai. — ILLÉSSY JÁNOS: Az 1754—55. évi Országos Nemesi Összeírás. Budapest, 1902.

[10] TÖRÖK ISTVÁN: A kolozsvári ev. református collegium története. Kolozsvár, 1905. 1—3 kötet.

Szentgyörgyi Miklós, [ ]

L: Fajó János

— Heti ajánlat 3.

Új Tükör Bp. 1986 szept. 14 XXIII/37

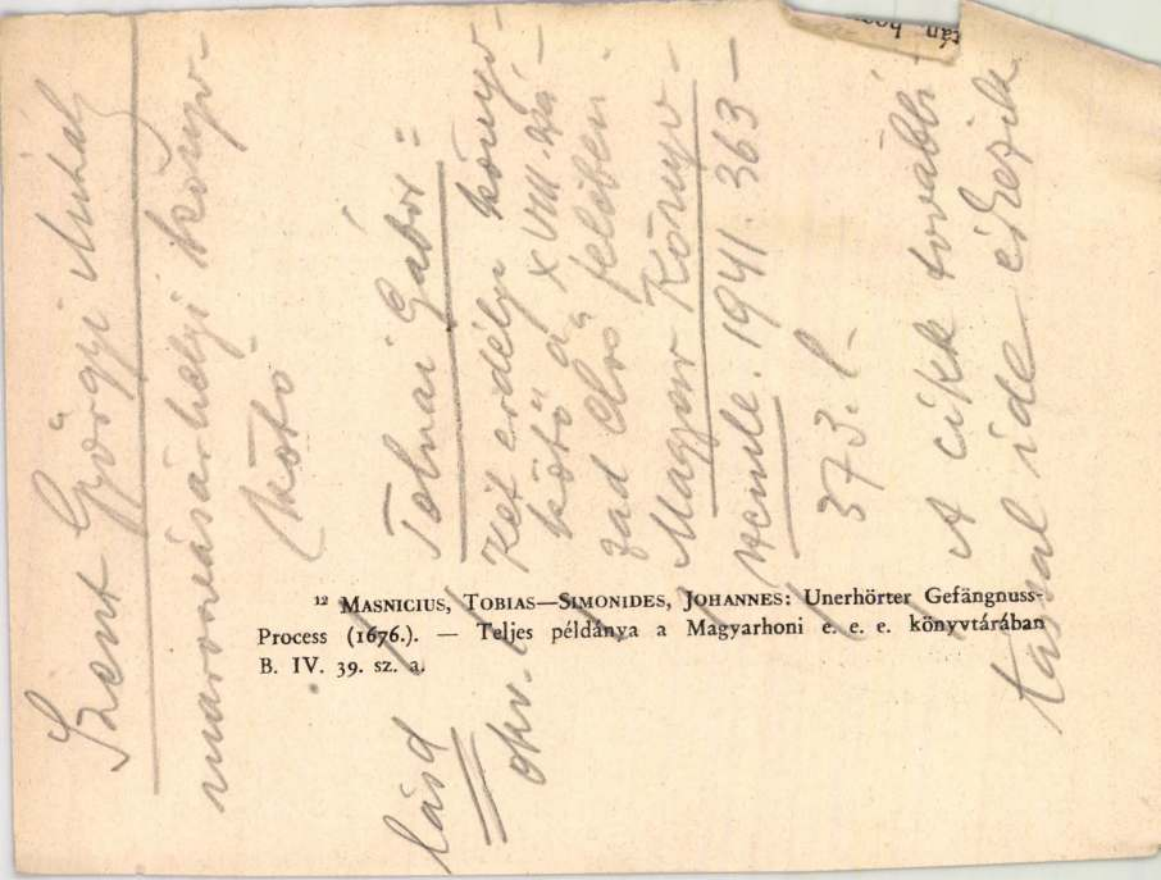

[12] MASNICIUS, TOBIAS—SIMONIDES, JOHANNES: Unerhörter Gefängnuss-Process (1676.). — Teljes példánya a Magyarhoni e. e. e. könyvtárában B. IV. 39. sz. a.

u[illegible], hogy szabadok. Erre sírva fakadtak, megölelték egymást s inkább elsírták, mint elénekelték e kései órában is a „Te deum laudamus"-t.[10]

8. *Bunderus Compendium-a Capracottában.*

Capracottában CARPHANEUS PÉTER PÁL főesperes 1675. május 19-én átadta a menekülése viszontagságai közben az ottani börtönbe került MASNICIUS TÓBIÁSnak és SIMONIDES JÁNOSnak a „*Compendium rerum theologicarum F. Johannis Bunderii Parisiensis*" című könyvet, miután LUTHER reformációjáról szóló helye alapján rájuk olvasta:

— Ez a hely azt bizonyítja, hogy ti oly eretnekség hívei vagytok, amely már maga is elegendő ok lehetett a deportálástokra, mert ez a vallás a lázadás anyja![11]

[10] SIMONIDES, JOHANNES: Galeria omnium sanctorum. (Monumenta evang. in Hung. historica. III. köt. 1865.) 376—377. l.

[11] DEUTSCHMANN—MASNICIUS: Vera et clara apologiae apost. explicatio et applicatio (1679.) 4. l.

Szentgyörgyi Miklós

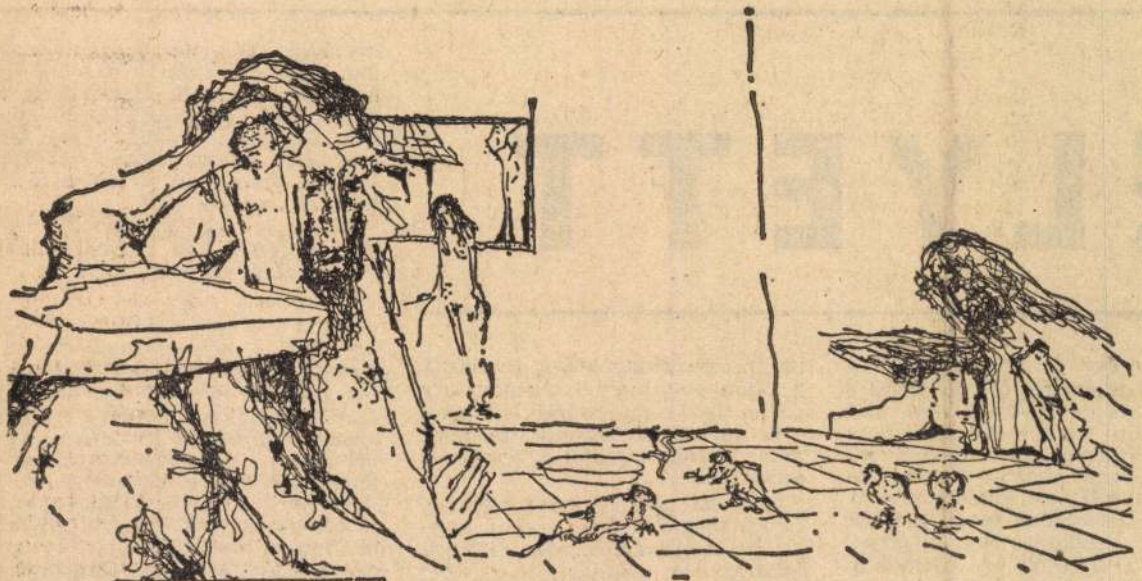

Szentgyörgyi Miklós: Szobában

Élet és Irodalom, Bp. 1978. márc. 18.
XXII. évf. 11. sz. 15. lap.

FÁBRI PÉTER

HELYETT

n fokoza-
mi szük-
sszetéte-
nagasabb
s ott ka-
om szá-
gyéni ér-
megszer-
t tapasz-
ték — a
Ha ez a
ymást, a
elindul
mák, jó
lkozások

olvastam egy újfajta metszési és szemzési eljárásról. Kipróbáltam a kertben, megnézheti. A dinnyével is így esett. Kétféle eljárásról folyt a vita. Könyvekből és tapasztalatból ismertem mind a kettőt. Nálunk a gyeptéglást kívánta a talaj, de a vezetőségben nem tudtunk zöldágra vergődni. No, mondom, csak vitatkozzatok. A háztájiban kipróbáltam mind a kettőt. Még az elnök is eljött megnézni. Amikor látták, nekem adtak igazat, máig is úgy csinálják a téeszben.

Beszélgetés közben kötényt kötött

tíz-tizenkét akkumulátor sorakozik a töltőn. Hátul két fiatalember egy puffos Skoda-karosszériát kalapál.

K. közben azt bizonygatja, hogy milyen nehéz megélni a becsületes munkából.

— ... És nem hagynak nyugton. Lassan negyven éve, hogy a szakmában dolgozom, minden fortélyát ismerem az autójavításnak. Még egyetlen feljelentés vagy reklamáció nem volt a munkám ellen. A tanács mégis, akárcsak régen az ipartestület, küldi a nyakamra

korsó sör után már nagyon beszédes. „Megvan havonta az ötös" — mondja. Az SZTK járulékot is ő maga fizeti, megteheti, keres szépen. Az egyik rokonához van bejelentve, alkalmazottként. Sörtől fátyolos szemekkel dicséri a főnökét: „Arany keze van!"

Nézem a frissen csapolt korsó sört. Ahogy a hab töttyed, hiányzik az italból vagy kétujjnyi.

★

A gyárigazgató meséli:

— Férj és feleség egyszerre kopogott be hozzám. Vezető beosztásból mérnöki helyről technikusira kérték magukat. Tréfának hittem, azután a makacsságuk láttán megdöbbentem. Ilyen fiatalon kimerítette volna őket a szellemi munka? Ilyesmivel érveltek. Elhatározásuk valódi okára csak hetekkel később találtunk magyarázatot, amikor már mindketten fizikai állományba kerültek.

— Anyagi előnyök, magas bér?

— Részben. De az igazi ok az volt, hogy így benevezhettek a

SZINYEI

SZALON

Tisztelettel meghívjuk
Önt és családját

SZENT-GYÖRGYI MIKLÓS

(NIKOLAUS VON GEORGI)
festőművész

Kozmikus terek

című kiállításának megnyitására
2001. október 1-én hétfőn 17 órára
a Szinyei Szalonba

A kiállítást megnyitja
SZIGETHY ANDRÁS
író, újságíró

NYITVA TARTÁS
H.-SZ.: 13–15
K.-CS.-P.: 13–18

A kiállítást rendezte Sinkovits Péter művészettörténész
Megtekinthető: 2001. október 19-ig.
~~Hétfőn és szerdán 13–18 óráig.~~
Szinyei Szalon lakásgaléria, Budapest, VI., Szinyei u. 2.
(Bejárat a belső udvarból jobbra)
Telefon: 312-0712

Szent-Györgyi Miklós: ES1, részlet

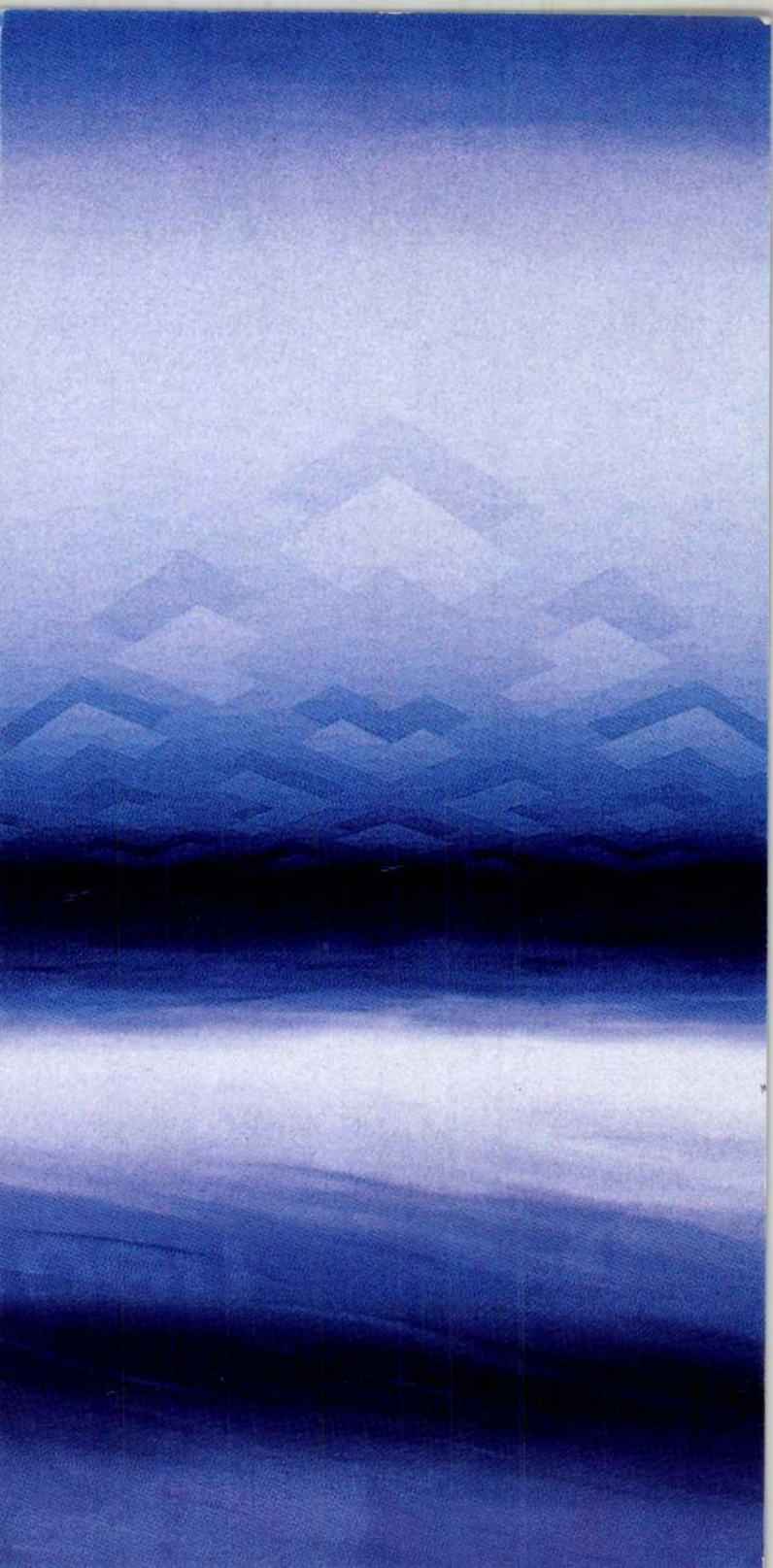

bizonnyal a rongált címlap konzerválása céljából) egy tizennyolcadik századinak tetsző papiros volt felragasztva. Szabad szemnek is feltűnt, hogy a tizennyolcadik századi papiros belső oldalán kézírás lappang. BRÜLL EMÁNUEL református kollégiumi tanár, könyvtárnok úrral végzett leáztatás után, a tizennyolcadik századi papiroson egy könyvkötőnek szóló utasításra bukkantunk. A páratlanul érdekes kézirat megörökítette a könyvkötő és a megrendelő nevét, valamint a könyvkötőhöz küldött, két bekötendő munka címét. Az utasítás szövegét betűhűen itt adjuk: „A M[é]l-

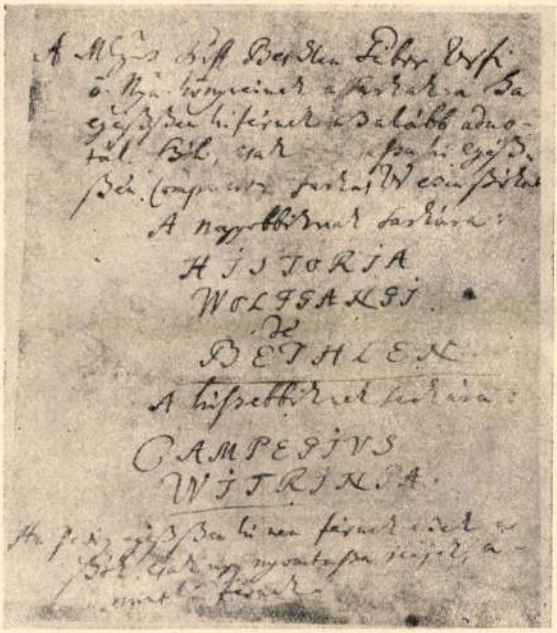

Könyvkötői utasítás Farkas compactornak.

[tósá]gos Gróff Bethlen Gábor Urfi ő N[agysá]ga könyveinek a sarkakra ha egészszen ki férnek az alább adnotált szók, csak nyomtassa ki egészszen Compactor Farkas Ur ezen szókat. A nagyobbiknak sarkára: HISTORIA WOLFGANGI de BETHLEN. A kisebbiknek sarkára: CAMPEGIVS WITRINGA. Ha pedig egészszen ki nem férnek ezek a szók, csak úgy nyomtassa reájok, amint férnek."

tekintélyesebb református gyülekezeteknek fejedelmi ajándékként ingyen küldötte meg.[6] Mindenik példányt sajátkezű aláírásával és a következő mondat bejegyzésével látta el: „Non est currentis neq[ue] volentis sed miserentis Dei." A bejegyzés alatt a gyülekezet neve, amelynek RÁKÓCZI a könyvet küldötte. A mi példányunkban: „maros vasarheli ecclesiaje". A marosvásárhelyi reformátusok kétségtelenül nagy becsben tartották a fejedelemtől származó énekeskönyvet. Lapjai csaknem hibátlan állapotban maradtak máig, eltérően más ismert példányoktól, melyek között igen ritkán találunk olyant, amely épségben érte volna meg századunkat. Legtöbbje már hiányos, és a meglevő lapok is szakadozottak a sok használattól. A marosvásárhelyi példány épségbenmaradását minden bizonnyal nagyon elősegítette, hogy megrongált eredeti kötését 1710-ben újjal cserélték fel. SZENT GYÖRGYI MIHÁLY, egyháza hűséges tagjaként, kegyes cselekedetet óhajtott végezni, midőn a marosvásárhelyi eklézsia nagybecsű énekeskönyvét bekötötte. Munkája egyházának szánt önzetlen ajándék volt, hiszen a bejegyzés tanúsága szerint ingyen végezte a munkát, „Istenéhez s Ecclésiájához való Sz. buzgóságából". Áldozatos munkáját a Consistorium azzal viszonozta, hogy „a M. VASARHELYI Templomban két Széket adott t. i. edgyet magának, edgyet Feleségének". SZENT GYÖRGYI MIHÁLY a maga költségén készíttette LAKATOS JEREMIÁSSAL a kötéstábla ezüst vereteit is. Ha az ötvös, mint a compactor, egyházához való „buzgóságból", ajándékként végezte volna a munkát, az ő fáradozását is, minden bizonnyal, ugyanúgy nyugtázza a könyv előzéklapján a Consistorium, mint a könyvkötőét.

•

III.

A kolozsvári Református Kollégium Könyvtárának tulajdonában levő: *Antonii Bonfinii Rervm Vngaricarvm Decades* ... (SAMBUCUS) Basel, 1568. című s RMK 268. jelzetű munka[7] a kiindulásunk a második könyvkötőmesterünk meghatározásához. E mű rongált címlapjának [b] lapjára (minden

[6] SZABÓ KÁROLY: RMK. I. k. 658. sz.

[7] SZABÓ: i. m. III. k. 570. sz.

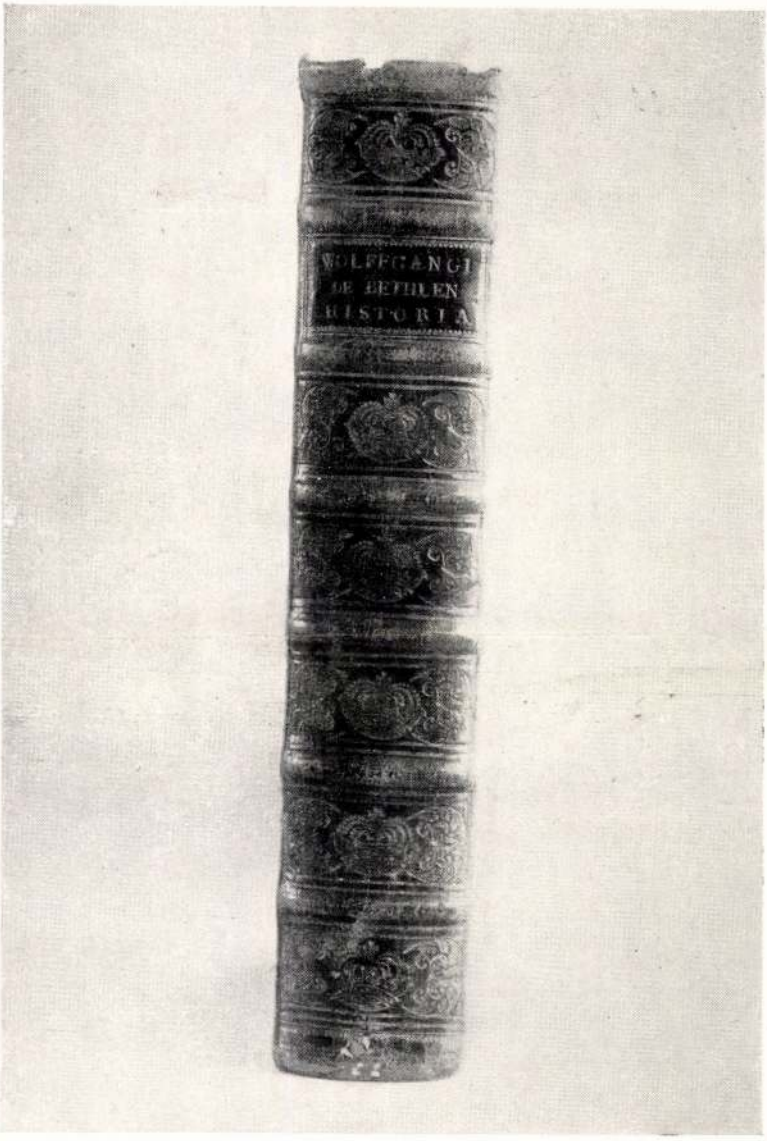

Farkas compactor kötésének gerince.

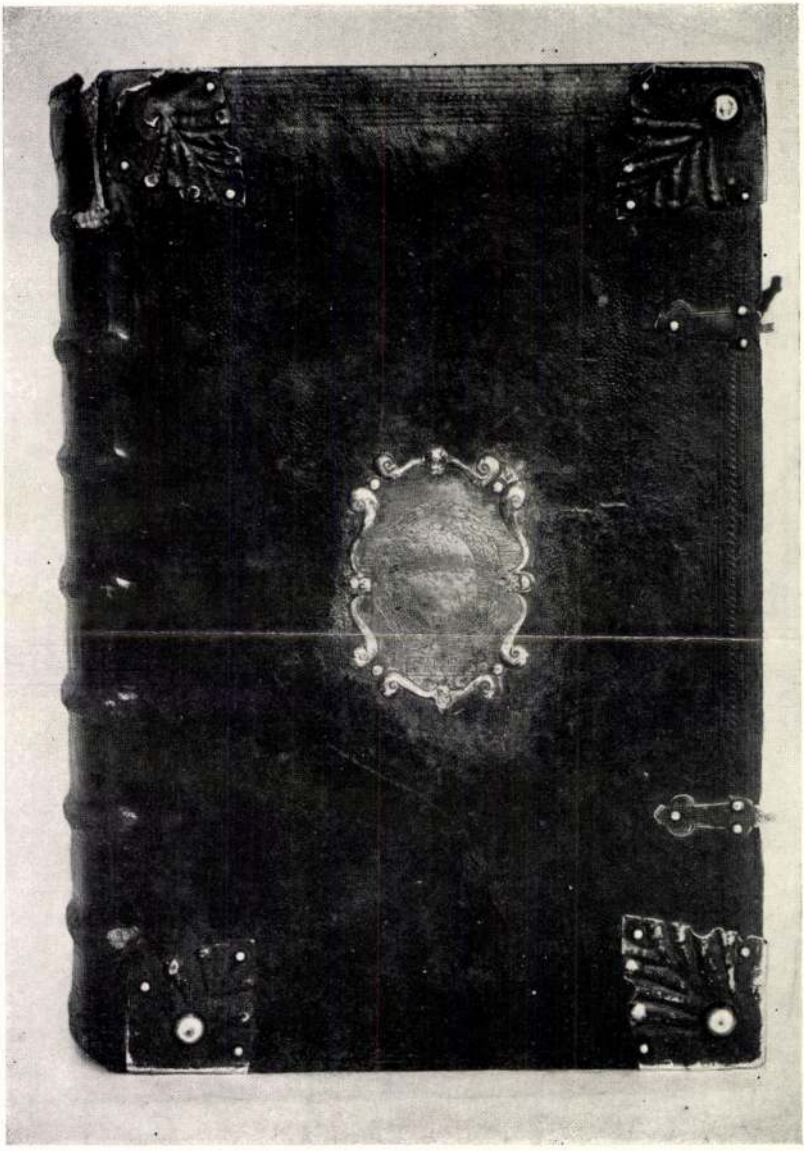

Szent Györgyi Mihály kötéstáblája.

„LAKATOS IEREMIAS EZÜSTÖZETE", a kötéstábla hátulsó oldalának köldökveretén pedig ez a véset látható: „GEORGIVS · RAKOCI · D · G · PRINCE[P]S · TRANIAE · PARTIVM · R · HVN". A szövegen belül: I. Rákóczi György fejedelmi címere.

A fentiek ismeretében, az alábbiakban foglalhatjuk össze a könyv történetére, mai kötésére és a kötéstábla mesterére vonatkozó adatainkat. A fólió alakú nyomtatvány Keserűi Dajka János és Geleji Katona István *Öreg Gradual*ja (*Az keresztyeni*

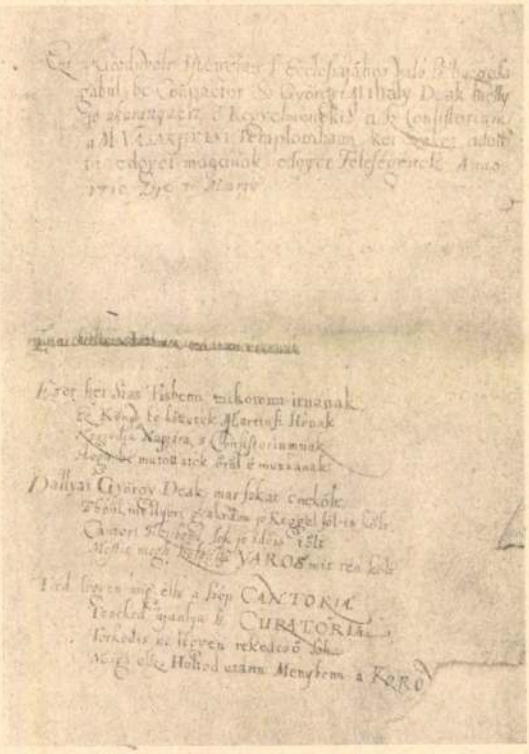

Az Öreg Graduál marosvásárhelyi példányának előzéklapja.

üdvözítő hitnek... igazsagahoz intézett... hymnusokkal... Sóltárokkal... meg töltetett Öreg Gradval..., Gyulafehérvár, 1636.). Az énekeskönyvnek Erdély akkori fejedelme, I. Rákóczi György volt a mecénása. I. Rákóczi György — saját nyilatkozata szerint — kétszáz példányban nyomatta ki a munkát, s a

Ezer hét Száz Tízbenn mikoronn írnának,
Ez Könyv bé kötteték Martiusi Hónak
Negyedik Napjára, s Consistoriumnak
Hogy bé mutattaték örül e munkának.

Dállyai György Deák mar sokat éneköIt,
Ebbül, mellyért gyakrann jó Reggel föl-is költ,
Cantori Tisztibenn sok jó időis tölt
Mostis megh szolgállja VÁROS mit réá költ.

Tiéd légyen mig élsz a Szép CANTORIA,
Tenéked ajánlya Sz. CURATORIA,
Torkodis ne légyen rekedező soha
Migh élsz, Holtod utánn Menybenn a KORO[NA.][4]

A kötés részletes leírását az alábbiakban adhatjuk. A tábla méretei: 38 × 25·3 cm. A hét-bordájú gerinc szélessége: 9·8 cm. A kötéstábla anyaga: napjainkra megfeketedett, eredetileg barna kecskebőr, melyet vaskos fatáblákra ragasztott a könyvkötő. A tábla elülső és hátulsó oldalát teljesen azonos négy-négy sarokveret, s két-két kapocsmaradvány díszíti. Középen, a tábla első és hátsó oldalán azonos munkájú ezüst köldökveret, de a két azonos munkájú köldökvereten más és más oválisan bevésett szöveg látható, s a két köldökveret eltérő szövege egymástól különböző címerábrázolást vesz körül. (Az *Erdélyi Művészeti Kiállítás* katalógusa csupán az elülső oldal köldökveretének [„rátétének"] szövegét adja.) Az elülső táblán levőnek ez a szövege: „MAROS - VASARHELY - ECCLESIAINAK - GRADVALVSSA - ". Az oválisan vésett szövegen belül, a tér felső részén: „A D 1637", alul pedig a székely nemzet legrégebbi, ismert címerábrázolása látható.[5] A szövegen kívül, a rátét alján:

[4] A könyv belsejében még a következő könyvtörténeti érdekességűnek tetsző bejegyzés található: „5 év 1 orsz. ezredéves kiállítás." E bejegyzésből arra lehetne következtetni, hogy szerepelt a könyv az 1896-ban megrendezett ezredéves kiállításon. A kiállítás nyomtatott katalógusában (1896-i Ezredéves Országos Kiállítás. — A Történelmi Főcsoport Hivatalos Katalógusa. Budapest, 1896.) azonban hiába kerestük. Úgy látszik felhozták az Öreg Gradual-t Marosvásárhelyről, de kiállítására nem került sor.

[5] SIEBMACHERs Grosses u. allgemeines Wappenbuch. 4. Band. Theil XII. — Adel von Siebenbürgen. — Taf. 3. — E címerábrázolással BALOGH JOLÁN foglalkozik, az erdélyi renaissance művészetről írott, sajtó alatt lévő munkájában.

csekély ürt képes betölteni az eddigi, szórványosan végzett kutatás óriási hiányaiban, még akkor is, ha nevük mellett — mint a jelen esetben — működésükre is módunkban van valamelyes világosságot vetni. Szerény részletek, kicsiny tégladarabok ezek csupán a majdani összefoglalás igényes épületéhez, de akármennyire csak részletek, kisigényű dokumentumok, a legszerényebb részlet is visszatükröz valamit a műveltség egészéből.

II.

A kolozsvári Egyetemi Könyvtár helyiségeiben a művészet és az iparművészet csaknem minden ágát magábafoglaló, pompás kiállítást rendezett, 1941 őszén, FELVINCZI TAKÁTS ZOLTÁN. A kiállítás nagy anyagában, a 411. szám alatt, a katalógus szavaival, a következő tétel szerepel:

> Öreg *gradual*. „Az keresztyéni üdvözítő hitnek egy nyomban járo igazsagahoz intézett... öreg GRADVAL..." Gyulafehérvár, 1636. Bőrkötés, ezüst sarokveretekkel és kapocsmaradványokkal, középen ezüst rátéttel, melynek felirata: „MAROSVASARHELY ECCLESIAINAK GRADVALUSSA A. D. 1637. LAKATOS IEREMIAS EZÜSTÖZETE." A marosvásárhelyi ref. egyházközség tulajdona.[3]

Mielőtt a kötéstáblának a katalógusbeli leírásnál részletesebb ismertetésébe bocsátkoznánk, idézzük a kötés mesterére vonatkozó adatokat, amelyek az *Öreg Gradual* első előzéklapjának felső részén olvashatók: „Ezt a Graduvált Istenéhez s Ecclésiájához való Sz. buzgóságából kötötte bé Compactor Sz. Györgyi Mihály Deák melly jo akarattyaért, ő Kegyelménekis a Sz. Consistorium a M. VASARHELYI Templomban két Széket adott t. i. edgyet magának, edgyet Feleségének. Anno 1710. Dje 4. Martii." Az előzéklap alsó részén, egy áthúzott, olvashatatlan sor után pedig a következő verses szöveg szerepel:

[3] Kolozsvár Thj. Szabad Kir. Város. — Erdélyi Művészeti Kiállítás 1941. — Kolozsvár, Egyetemi Könyvtár. — Minerva Irodalmi és Nyomdai R.-T. Kolozsvár. 44. l.

KÉT ERDÉLYI KÖNYVKÖTŐ A XVIII. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN.

(Szent Györgyi Mihály és Compactor Farkas.)

I.

A tizennyolcadik század, különösen első fele, alig kutatott korszaka Erdély műveltségtörténetének. Homály borítja a műveltség egészét, s ki csodálhatná, hogy olyan kicsiny részletterületről, mint a könyvkötőművészet, néhány apró adatot leszámítva, szinte semmit nem tudunk. Ismerünk gyönyörű kötéstáblákat, igényes reprodukciókból, részletes leírásokkal kísérve.[1] Tudunk három erdélyi compactorról (Pataki Pál, Veszprémi Mihály, Hartmann János),[2] de közülük is kettőnek a század második felére esik működése, s egyiküknél sincs tudomásunk a néven kívül, személyükkel azonosítható munkáról. Elszigetelt adatok ezek csupán. Az erdélyi iparművészet történetének ez az ága még igen messze van attól, hogy nagyobbméretű feldolgozáson át, okulást jelentsen majd a műveltségtörténet egészének vizsgálója számára. Pedig a könyvkötőművészet most a tizennyolcadik században ugyanúgy, mint az önálló fejedelemség idején, semmivel sem marad mögötte az erdélyi műveltség egyéb megnyilatkozásainak: az egykorú tudománynak és a magyar memoireirodalom büszkeségének, az erdélyi emlékiratnak.

Két könyvkötőmester, akikhez a tudományos kutatásban sohasem nélkülözhető szerencse vezetett el bennünket, nagyon

[1] Végh Gyula: Régi Magyar Könyvkötések. — A Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi Könyvtárának Címjegyzéke XI. Budapest, 1936. — Romhányi Károly: A magyar könyvkötés művészete a XVIII—XIX. században. Budapest, 1937.

[2] Adalék a kolozsvári ev. református egyház és főtanoda nyomdáinak történetéhez. MKSzle, 1882. 274—288. l. — Egy kétszáz év előtt élt könyvkötő ajánlkozása. MKönyvkötő Újság, 1910. 1. sz.

Magyar Könyvszemle
1941. IV. füzet

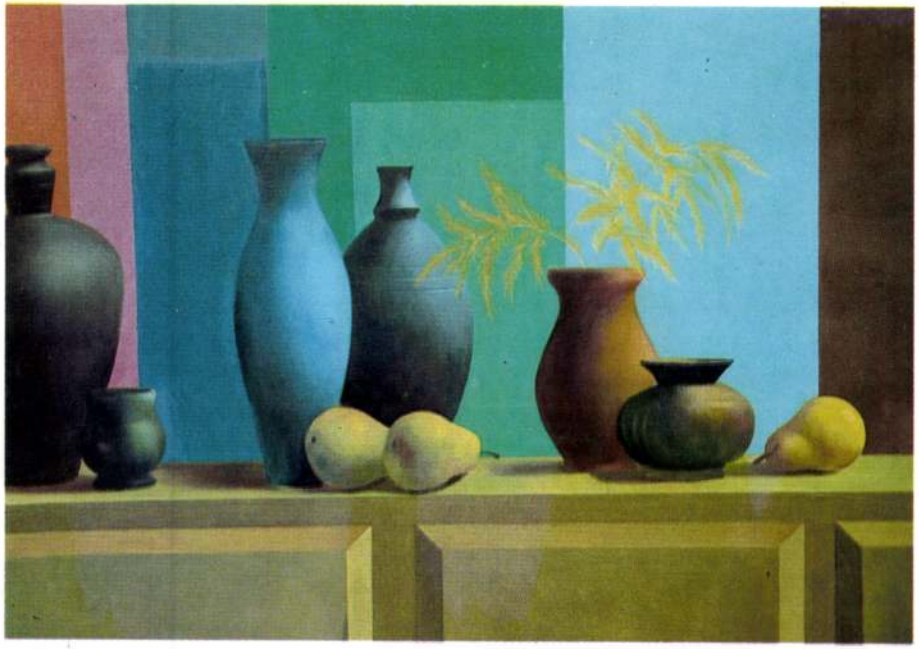

KÉP CSARNOK

F.k. Tóth Pál István

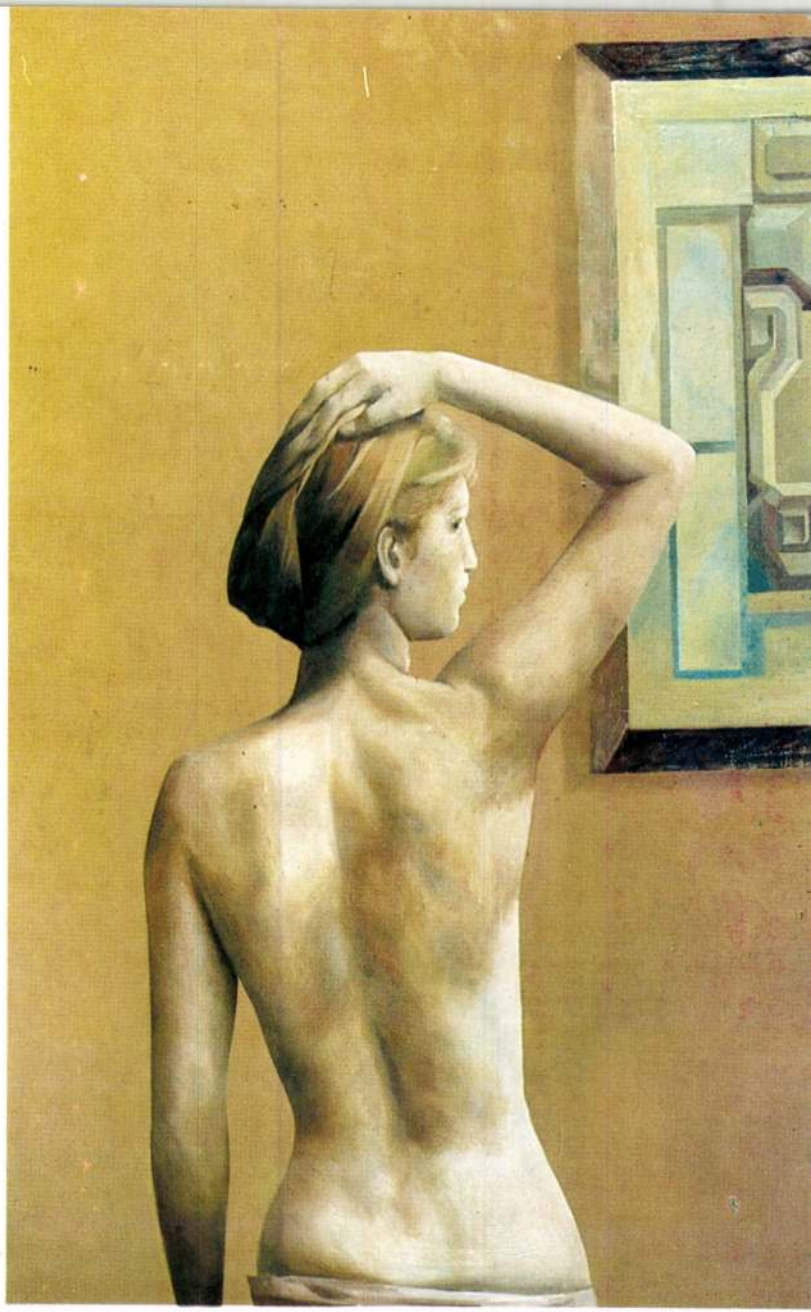

Szentgyörgyi Miklós

Mi a szép? Tudom annyiféle szépségképzet van ahány ember. Szép a csúnya is, ha a művészet átformálja alkotássá. Minden jelenség átemelkedik egy felsőbb tartományba, ha az emberi szellem szétbontja, összerakja és új tartalmat ad anyagának. Szép lehet így a művészetben az is, amit köznapi értelemben tekintünk szépnek. Én ennek a kiemelésére törekszem.

Egy virágszál, egy szép női arc, amit talán, mint szépségideált belénképített sablonnak is tekinthetünk, újat és valóban igazi örömet ajándékozhat nekünk a megformálás érzékenységével, az anyag értő megmunkálásával.

Tudom, hogy sok munka áll még előttem, míg célomat elérem, sőt azt is tudom, hogy ilyen megismerésnek nincs is határa, mert az elmélyedés, a megismerés az egész életet végigkísérő folyamat.

Tudom magamról azt is, hogy kereső alkat vagyok. Ellentmondásos a klasszikus kifejezésre törekvő vágyam, szemben az újításra mozgósító kényszeremmel. Lehet, hogy ez az ellentmondás az a belső erő ami végülis, mint festőt munkára késztet. Végleg nem ismerjük meg önmagunkat, de egyre jobban és jobban megismerhetjük belső struktúránkat, alkotó mechanizmusunkat.

Amikor egy-egy kiállítással jelentkezem szinte kívülállóként nézem munkáimat, s próbálom lemérni előreléptem-e és mi az amit befejezettnek tekinthetek. Ugy tűnik, hogy egy-egy kiállítás életem naplójának részlete is, amiben jelentős és jelentéktelen mozzanatokat rögzítettem. Remélem, hogy egy ilyen naplórészlet nemcsak magam épülésére szolgál, de felkeltheti mások érdeklődését is.

Szentgyörgyi Miklós

Szentgyörgyi Miklós festőművész Budapesten született 1955-ben.
A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja.

1984 óta öt önálló kiállítása volt.
1984. Fórum Szálló Galériája (Budapest)
1984. Nagykanizsa
1986. Bástya Galéria (Budapest)
1986. Székesfehérvár
1986. Galérie l'Ecume (Párizs)

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

SZENTGYÖRGYI MIKLÓS

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1988. OKTÓBER 20-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
CSAJKA G. CYPRIÁN
KÖLTŐ

MEGTEKINTHETŐ:
1988. OKTÓBER 20 – 29.

KÉP CSAR NOK

BEMUTATÓTEREM
GYŐR, BAJCSY-ZSILINSZKY U. 35.

SZENTGYÖRGYI MIKLÓS:
„Ülő nő"
olaj 50 × 72 cm

Fk.: Tóth Pál István

SZENTGYÖRGYI MIKLÓS:
„Csendélet"
olaj 80 × 50 cm

Fk.: Tóth Pál István

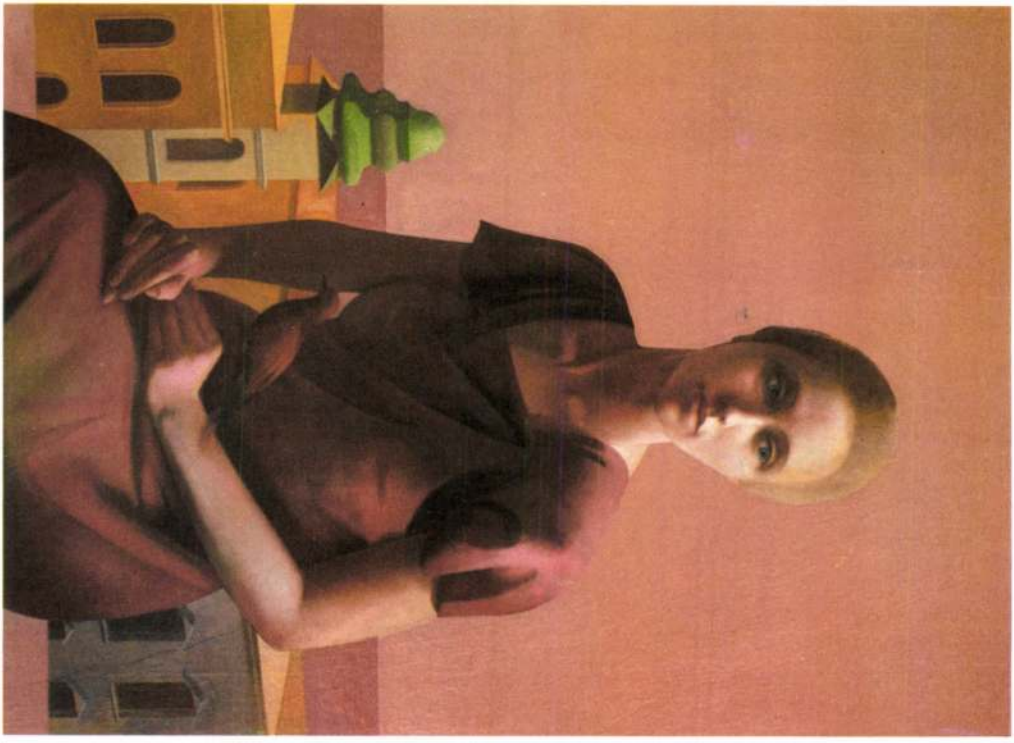

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

SZENTGYÖRGYI MIKLÓS

FESTŐMŰVÉSZ
ALKOTÁSAIBÓL RENDEZETT
KIÁLLÍTÁS
MEGTEKINTÉSÉRE

1989. MÁJUS 18–26.

BENCZÚR GYULA TEREM
NYÍREGYHÁZA
DÓZSA GYÖRGY ÚT 3.

Minden kiállításom önvallomásra is késztet. Tükröt tart elém, naplóként szolgál, szorosabbra fűzi kapcsolatomat a közönséggel. Alkotás közben úgy érzem, hol szélesre nyitott tereket pásztázok a megismerés vágyával, hol a részletek mikrovilága ejt fogságba. Azt hiszem ez általános emberi tulajdonság, amit az idő, a körülmények, végső fokon a magam pillanatnyi állapota határoz meg. Furcsa erő a figyelem koncentrálása. Néha határozott előnyt jelent, néha meg éppen önbezárkózást, önfékezést, kemény küzdelmet kíván attól, aki rászánta magát az alkotói feladatra. Kiemelem ebből a *küzdelem* szót. A művész örökké küzd a legmagasabb ideákkal, de a legelemibb feltételekkel is. Elsősorban *önmagával.*

Szentgyörgyi Miklós

SZENTGYÖRGYI MIKLÓS Budapesten született 1955-ben. A Magyar Népköztársaság Művészeti alapjának tagja. 1984 óta hét önálló kiállítása volt:

1984. Nagykanizsa, Egry József Terem
Budapest, Bástya Galéria
Budapest, Gutenberg Művelődési Ház
1985. Budapest, Fórum Szálló Galériája
1986. Székesfehérvár, Mészöly Géza Terem
Párizs, Galerie l'Ecume
1988. Győr, Képcsarnok Bemutatóterme

Szentgyörgyi liklós

Szuromi Pál: Rezignáltan, kulturáltan

Művészet, 1983. november

F. k.: Köteles István – 84-1767 GENERALART Dorogi Ny

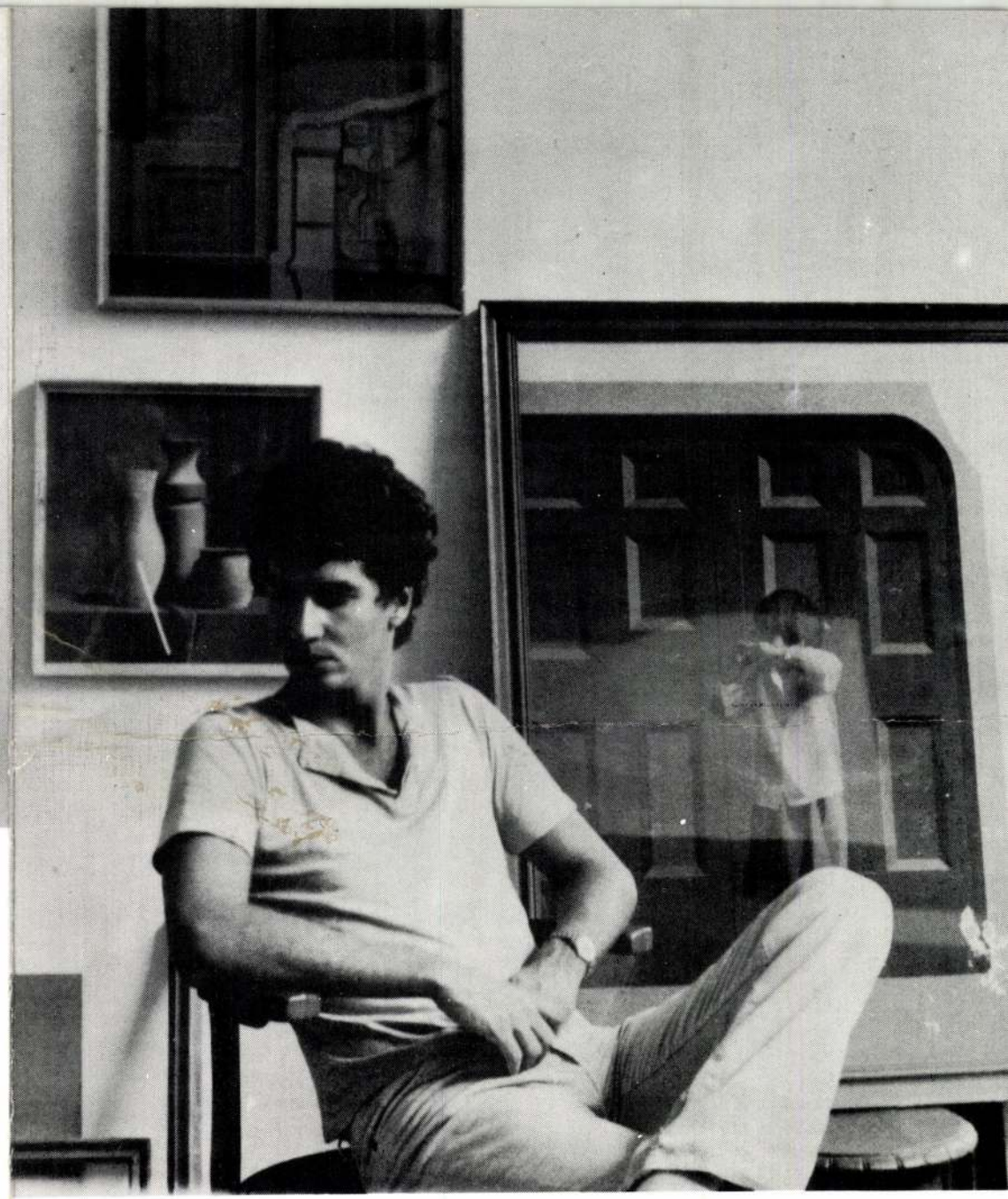

SZENTGYÖRGYI MIKLÓS

Szentgyörgyi Miklós festőművész Budapesten született 1955-ben. A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja. Munkáival szerepelt a Szegedi Táblakép Biennálén és a budapesti Műcsarnokban rendezett Országos Képzőművészeti kiállításon. 1984-ben a budapesti Fórum Szállóban volt sikeres kiállítása. Munkáit hazai és külföldi műgyűjtők vásárolják.

Munkáim személyes jellegű képek. Általuk azokkal szeretnék kapcsolatot szőni, akik ösztönösen megérzik, hogy az egyszerűnek tűnő – és a festészetben újból és újból megjelenő – témák és formák mögött jelen van a közvetítő hitvallása. Én arra az igazra és rendre törekszem, amely olyan csodálatos az örökké megújuló természetben, ha nem háborítják felelőtlenül. Tudom, hogy a világ és önmagam nagyrésze ismeretlen még előttem, de reménykedem abban, hogy a festészet vezetőm lesz a mélységek és összefüggések felismerésében és megfogalmazásában.

Szentgyörgyi Miklós

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

SZENTGYÖRGYI MIKLÓS

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1984. OKTÓBER 18-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
CSAJKA G. CYPRIÁN
KÖLTŐ

MEGTEKINTHETŐ:
1984. OKTÓBER 18–27.

EGRY JÓZSEF TEREM
NAGYKANIZSA, DEÁK TÉR 3.

Szentgyörgyi - Müller pár

Az 1-ei honvédek hősi emlékművének szükebbkörü pályázatán szerepelt.

A *Szentgyörgyi—Müller*-pár egyik tervezetén egy lépcsőzet tetején a három alak keresett mozgalmasságu pózot. A másik terven magas oszlopon (a millenniumi elég lehetett volna belőle) karmesteri nyugalmu alak német karddal.

M.936.III.8.

Ex libris Universitatis Stetinensis
Bibliotheca Polytechnica

Szentgörgyi Pál Róbert, ujra, építész M.D.K.

VIII, 27 – 11

a háboru utáni munkanélküliség idején először Berlinbe ment, honnét munkaadója Brüsszelbe ajánlotta tovább. Tehetségét mindenütt felismerték. „Ma egy angol építő vállalat igazgatója. Több körepületet, egy hétemeletes iskolát, egy hatemeletes szállodát, egy 110 m. magas viztornyot és 28 villalakást épitett fel".

Vállalkozók Lapja, Bp. 1923. XLIV. évf.

sz. old.

Szentgjörgyi Pál Róbert, építész M.D.K.

a háboru utáni munkanélküliség idején először Berlinbe ment, honnét munkaadója Brüsszelbe ajánlotta tovább. Tehetségét mindenütt felismerték: „ma egy angol építő vállalat igazgatója. Több körépületet, egy kétemeletes iskolát, egy hatemeletes szállodat, egy 110 m magas víztornyot és 28 villalakást épitett fel."

Vállalkozók Lapja, Bp. 1924. XIV. évf.

márc. 26. sz. 11. old.

Szentgyörgyi Péter festő

12. 31. Egri akvarellbiennálé

Új Művészet 1992

SZENTGYÖRGYI SÁMUEL, gombkötőmester

62.-Szép Sámuel gombkötőmester Szép Sámuel helybeli mészáros fia. Szül. 1808. febr. 19. A mesterséget Szentgyörgyi Sámuel műhelyében tanulta ki. mester lett 1822. dec. 15. Polgár 1827. szept. 29. Atyamester volt. Korai haláláról 1829. jan. 18-án emlékezett meg a céhgyülés. 411. old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395. old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

SZENTGYORGYI SÁMUEL, gombkötőmester

47.-Szentgyörgyi Sámuel gombkötőmester Kolozsvarról költözött Kőszegre.Itt polgár 1770.jan.9.-Mester 1770 júl. 10.-A céhben n gy tekintélye volt.Atyamester és t többször céhme ter.Inasa egy volt:Szép Sámuel,1807.ja .-1807.okt.8.-Meghalt 1815.jan,7.- 406.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Koszegi gombkötomesterek és mühelyek a céh keletkezésétől megszünéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője. 5-6. 1971-72.- Szombathely, 1975

MDK

Szentgyörgyi Sándor

Koncsiszta és Gerlachfalvi-csucs, vf. repr.

A Nagy-Rossudec a Kriványról, vf.

Nemzetközi Alpin Képkiáll.N.Szal.1930.márc.-ápr. 65.l.

MDK

Szentgyörgyi Sándor

Tátra-csucs a Poprádi tó felől, vf.

A Kopa-hágón, vf.

Nemzetközi Alpin Képkiáll.N.Szal.1930.márc.-ápr.
65.l.

MDK

Szentgyörgyi Sándor

Zerge-csucs a Zöldtavi menházzal, vf.

Tátra-csucs az Osztervárol, vf.

Nemzetközi Alpin Képkiáll.N.Szal.1930.márc.-ápr.
65.l.

Szentgyörgyi Sándor
Pesti

4.

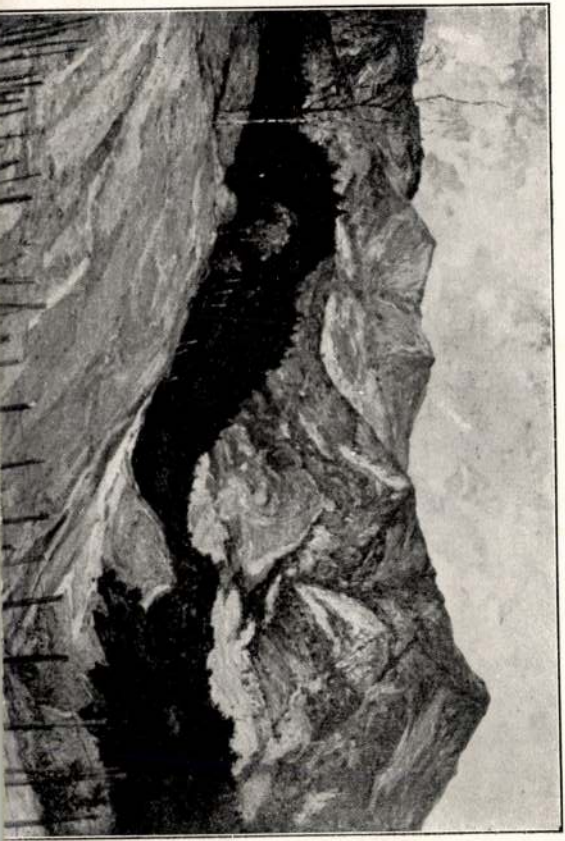

BASCH ÁRPÁD

Tatárhágói táj
Landschaft am Tatár-Pass

Szentgyörgyi Sándor

Jestő

l.

Magyarsporttört

19. l.

20, 21. l.

többször

1

~~Vass~~

niszternek f. é. szeptember hó 11-én
ker. m. kir. állampénztárhoz intézett

I. fejezet, 27. cim, 3. rovat.

átsági templom helyreállitási
venezer /40.000/ K-t engedélyezvén,
gy ezt az összeget a Műemlékek
vatalos nyugtájára elszámolás köte-
, s tárcám fentmegjelölt alnaplójá-

MDK

Szentgyörgyi Sándor

A Kopa hágón, vf.

Koncsiszta és Gerlachfalvi csucs, vf.

A Nagy-Rossudec a Kriványról, vf.

Nemzetközi alpin képkiáll. kat. Epest. 1930. március. 65.l.

Szentgyörgyi Sándor

Nemzeti Szalon nemzetközi kiállításán alpesi képével szerepelt.

Ujság 930. III. 23.

Szentgyörgyi Sándor

Nemzetközi alpin-képkiállításon a Nemzeti Szalonban tátrai részletekkel szerepelt.

PH.930.III.23

lap-száma					

Felállította:

Könyvelte az előjegyzéki könyvben:

Könyvelte a folyó-számlakönyvben:

Könyvelte a számlázási könyvben:

Szentgyörgyi Sándor
festő Bpest.

Cásd

Nemzeti Szalon

1930 márc–apr

Nemzetközi Alpin Képkiállítás –

SZENTGYÖRGYI SÁNDOR, BUDAPEST

1140. Zerge-csúcs a Zöldtavi menházzal, vízfestmény . .
1141. Tátra-csúcs az Osztervárról, vízfestmény . . . .
1142. Tátra-csúcs a Poprádi tó felől, vízfestmény . . .
1143. A Kopa-hágón, vízfestmény . . . . . .
1144. Koncsiszta és Gerlachfalvi-csúcs, vízfestmény . .
1145. A Nagy-Rossudec a Krivánról, vízfestmény . .

MDK

Szentgyörgyi Sándor

Zerge csucs a Zöldtavi menházzal,vf.

Tátra csucs az Osztervárol, vf.

Tátra csucs a Poprádi tó felől, vf.

Nemzetközi alpin képkiáll. kat. Bpest. 1930. március. 65.l.

MDK

Szentgyörgyi Sándor festőm.

Koncsiszta és Gerlachfalvi-csucs. Tepr.

Nemzetk. Alpin képkiáll. 1930. márc.-ápr.
Nemzeti Szalon.

Szentgyörgyi Sára

festő

1931-32.

Iparm.Isk.Évk.

1930-34. 46 l.

64. l. (Képe I. tábla.) — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AÉ, XIV., 1880., 280—282. l. — Sz. S.: Könyvismertetés. Századok, XIV., 1880., 837. l. — Irodalom. Egyházművészeti Lap I., 1880., 343. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'Art Chrétien, 1881., 160., 169—172. l. (Képe 170. l. után.) — (Czobor): Tanulmányok az esztergomi főegyház kincstárában. Egyházművészeti Lap, II., 1881., 118—122. és 136—146. l. — Pulszky—Radisics: Az ötvösség remekei, II. kötet, Bp., 1885., 122—128. l. (Képe táblán.) — Bucher, Bruno: Geschichte der technischen Künste. II. kötet, Berlin 1886., 200. l. (Képe 199. l.) — Hampel: Egy fejezet hazai ötvösségünk történetéből. AÉ, VII., 1887., 108. l. — Rj.: Könyvismertetés AÉ, VIII., 1888., 367. l. — Kondakov, N.: Geschichte und Denkmäler des byzantinischen Emails. (Sammlung A. W. S. Swenigorodskoi.) Frankfurt 1892., 217—218. l. — Tört. Főcsoport 126. szám — Az iparművészet 1896-ban. Bp. 1896., 68—70. és 118. l. (Képe 69. l.) — Schlumberger, Gustave: L'epopée byzantine. I. kötet, Páris 1896., 81. l. (Képe 81. l.) Bock, — F.: Die byzantinischen Zellenschmelze der Sammlung Dr. Alex. von Swenigorodskoi. Aachen 1896., 268—272. és 334. l. (Képe XIII. táblán) — Czobor—Szalay I. kötet, 55—57. l. (Képe X. táblán) — Ráth György: Az esztergomi staurotheke. AÉ, XVIII., 1897., 213—

Szentgyörgyi Tamás

Művészet 1909. 319

...ítvitel		108795 88

SZENTGYÖRGYI Tibor művészeti iró

Mozgó Világ, 1991.12.

SZENTGYÖRGYI TIBOR 1953-ban született Budapesten. 1975-ben végzett az ELTE bölcsészkarán. A *Design* c. formatervezési és a *Danubius* c. közép-európai folyóirat főszerkesztője.

etkezetek. Bp, 19o8, Pátria

og. Bp, 19o7, Kilián Frigyes

social en Hongrie. Paris,

i program. Bp, 19o5, Pesti

SZENTGYÖRGYI TÜNDE

Új művészet

1997. okt. - nov.

29.o.

MDK

Szentgyörgyi Vilma

Bécsben tartózkodik

Magyar művészek külföldön. Budapesti Hirla
1882, V.4. 122.sz. 2 l. Melléklet

MDK

Szentgyörgyiné T. Margit, textil

4. orsz. iparműv. kiáll. Műcs. 1959.

MDK

Szentgyörgyiné T. Margit

Szentgyörgyiné T. Margit / textil/ résztvett
a IV.Orszg. Iparm.Kiall.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsar
Budapest 1959.Dec.18 - 1960.Jan.31. Kat.

MDK

Szentgyörgyiné T. Margit

textil

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs. 1959.dec.

Szentgyörgyö Király Jenő

Alkonyatkor, of.

H.Szal. 1913. tav.kiáll. 24. l.

SZENTGYÖRGYVÁRI GYENES LAJOS, grafikus

Vincze Pál szobrászművész 1907-ben augusztus 15-én Galgagyörkön született. 1921-ben beiratkozott az újpesti Faipari Szakiskolába, ahol Szentgyörgyvári Gyenes Lajos grafikus volt a rajztanára. -1925-től az Iparművészeti Főiskola kerámia tanszakán Orbán Antal növendéke volt. 58.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX. századi magyar éremművészek külföldön 63.old

A Magyar Numizmatikai Társulat évkönyve, 1971. Bp. 1972.

SZENTGYÖRGYVÁRI GYENES LAJOS, grafikus

Vincze Pál, szobrászmüvész 1921-ben az újpesti Faipari Szakiskolán Sz. Gyenes Lajos grfikus müvésztől tanúl rajzolni. 216.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászmüvész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XXI. 1965. 31-32.sz. bp.

SZENTGYÖRGYVÁRI GYENES LAJOS, festő

Solymári Valkó László szobrász-és festőművész aki 1912.ben Solymáron született. Gyenes tanitványa volt. 21/261/.old.

ZIGETI ISTVÁN: Solymári Valkó László szobrászművész érmei és plakettjei 21/261/.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből. ------- XVI. 1960. 19.sz. 8p.

MDK

Szentgyörgyvári Szenes Lajos

Csendélet

Nemz. Képzőművé kiáll. Műcs. 1933. ápr.

45 1.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Csendélet

Mücsarnok 1938 Téli kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Tarcali rózsák, pasztell

Mücsarnok 1941 Téli kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

MDK

Őszi hangulat, pasztell

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Zita királyné rózsaszinü szalonja, of.

Narancsok, of.

KMKárs 1927/28 téli kiáll. kat. 16.1.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festö

Csendélet.
Öszi rózsák.

Az Ernst-Maz.kiállitásai. CXLVII. Munkácsy-Céh VI. sors.egybekötött repr.kiáll. Bp.1934.május. Kat. S.1.

MDK

Szentgyörgyvárý Gyenes Lajos

Őszi rózsák

Váza virágokkal

Virágok

zöld szimfónia

Debreceni reprezent. kiáll. 1937. 7 l.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Ferenc József fogadószobája, of.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj. 23. 1.

BUDAPEST, 196

V., BELGRÁD RKP. 24
TELEFON: 182-850

ágos Tanácsa Klubjának

vi programja.

badulásának 16. évfordulója al-

Szakasits Árpád, az MSZMP K.B. tagja,
elnöke.
müsor követi. A müsorban fellép:
dijas, az Operaház tagja, Nádi Fri-
r Tibor szinmüvész, és a Magyar

sa a felszabadulás tiszteletére.

k a "Rómeó, Júlia és a sötétség"
et.

vétele a felszabadulási emléktúrán

rakor a 9-es villamos Margit-hidi

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festö

Virágok.

Az Ernst-Muz. kiállitásai. CXLVII. -Munkácsy-Céh VI. sors. egybekötött repr. kiállitása. Bp. 1934 május. Kat. 15.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festö

Csendélet.

Bp. Műcs.-OMKT Nemz. Képzőműv. Kiáll. /Rend. M. Kir. V. oll. és Közokt. Min./ 1933 ápr. 19.-máj 25. Kép. tm. 45. l.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Olasz emlék, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállítás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos [redacted]

Gyümölcs-csendélet, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Margarétúák, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Csendélet

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Csendélet, paszt.

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. 22. 1.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Csendélet, paszt.

KMTárs kiáll. 1941. dec. Műcs. 22. l.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Interieur a királyi palotában, olf.

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

MDA

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Tarcali rózsák, paszt.

K-Tásr kiáll. 1941. dec. Mucs. 5.1.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Canale Grande, pasztell

Velencei bárkák, pasztell

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Ferenc József fogadó szobája, olf.

Csendélet, olf.

Zöld symphonia, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Őszi csendélet, olf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Narancsok, olf.

Mücsarnok 193o tavaszi kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Nyár, olf.

Mücsarnok 193o tavaszi kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Ősz, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Potpourri, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Őszirózsák, pasztell

Őszk, pasztell

Műcsarnok 1931 őszi kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

A megsebzett Badacsony, pasztell

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Szentgyörgyi Gyenes Lajos, festöm.

Pihenö huszár. Olf.

Tavasz. " 7.1.

Műcs.-CMKT. Tavaszi Kiáll.1921. Kat. 6.1. és 7.1.

MDK

Szentgyörgyi Gyenes Lajos és Gaál Ferenc

a Magyar Képzömüvészek Egyesülete müvészeinek müvészetéi anyagát rendezték.

Képzöm.Társ. tavaszi kiáll. 1929. Kat. 26.1.

Szentgyörgyi Gyenes Lajos, festőm.

MDK

Olajfestmények:

247. Zita királyné rózsaszínü szalonja. Mgt.

249. Natanecek.

Szalonbeli festők.

Képzőm. Társ. 1927-28. téli kiáll. Kat. 16. l.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Asz aldisz, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Ősz, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Sárga virágok

Műcsarnok 1932. Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Csendélet, repr.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Muskátli, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 13.1.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Sárga virágok, of.

Mücs. téli kiáll. 1926.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

MDK

Őszi hangulat, pasztell

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, testőrm.

Csendélet. Repr.

Mücs. 1930/31. jubil. kiáll.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Csendélet. repr.

Műcsarnok 1930/31. jub. kiáll.

Szentgyörgyvári
Gyenes Lajos MDK

festő

A Képzőművészek Szövetsége a Felvidékért és a felvidéki művészekért.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festőm.

5. Tarcali rózsák. Pasztel.

KMTárs. 1941 dec.-1942.jan. téli kiáll. Kat. 5.old.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Tavasz, csendélet, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállítás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Ősz, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállítás

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festőm.

Asztaldísz.

Képzőm.Társ. tav.kiáll. 1929. Kat. 26.l.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Csendélet

Műcsarnok 1924 őszi tárlat

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Csendélet

Műcsarnok 1924 őszi tárlat

Szentgyörgyvári G$_{v}$enes Lajos MDK

F$_{e}$renc József fogadószobája

Mücsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Csendélet

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Narancsok, olf.

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Zita királyné rózsaszinü szalónja, olf.

Mücsarnok 1927§28 téli kiállitás

szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Iróasztalom hervadó diszei, olf.

Mücsarnok 1926 téli kiállitás

szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Margaréták, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Tapolcai emlék, olf.

Mücsarnok 1926 téli kiállitás

szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Zita királyné kék szalónja, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Sárga virágok,olf.

Mücsarnok 1926 téli kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Nyárutó, olf.

Műcsarnok 1927 őszi kiállítás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Mautner krizantémjei, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Pihenő huszár, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Tavasz, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Krisanthenum, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 13.1.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Vörösmuskátli, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

MDK

Szentgyörgyvari Gyenes Lajos

Őszirózsák, olajf.
Piros muskátli, olajf.

Magyar Képzőművészek szegedi reprezentativ
ki 11.1930.Munkacsy-Cén. kat. 26.1.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festö

Az ösz.
Muskátli. Olf.

Nemz.Szal.-A Független Művészek Társ.-III.kiáll.
1930.okt. Kat.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Tarcali muskátlik, pasztell

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Csendélet, pastell

Műcsarnok 1941-42 téli kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Csendélet, pasztell

Műcsarnok 1941-42 téli kiállitás

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Nyárutó, pasztell

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festö

308. Margaréták. Olf.

Bp.Mücs.-OMKT.Nemz. Képzömüv. Kiáll. 1934.ápr.29.-jun. 17.
Kat. 14.1.

Szentgyörgyváry – Gyenes Lajos.

A Munkácsy Cék alakuló közgyűlésen fő-
titkárá választották.

Nemzeti Ujság. 1928. Márc. 7.

Szentgyörgyvány Gyenes Lajos.

A Munkácsy Céh vezetőség választását főtitkárrá választották meg.

Magyarság, 1928. Márc. 4.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos.

A Munkácsy-Cék első kiállításán
színes csendélete szerepelt.
Temlítve.

Nemzeti Ujság, 1928. Nov. 11.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos.

A Műcsarnok téli kiállításán „Őr" c. képe szerepel, melegen sárga virágokat festett meg. (említve.)

Pesti Hirlap, 1928. dec. 19.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Munkája szerepel a Műcsarnok té-
li tárlatán, ahol a zolnoki műrészek
retrospektív-kiállítást alkotnak.

Pesti Napló, 1927. dec. 18.

Szentegyörgyvári Ugyanes Kajos

Munkája rezegel a lüzsamola tó-
li tálatán, ahol a roluoli mérések
szorgalmatos - kiállítást alkotnak.

Pesti Napló, 1927. dec. 18.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Virág- és gyümölcs csendéletei, a Műcsarnok őszi tárlatán.

P.H.931.X.16.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képpel szerepel.

Mesteri gyümölcs-csendéletek / köztük a ragyogóan szines Zöld symphonia./

Pesti Hirlap
1930.XII.31.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festöm.

Aranyló szinben tartott derüt sugárzó alkotások.

Boross Mihály: ..magyar festök csendélet kiállitása. Képzömüvészet. 1932. 48.sz. 67.l.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

festőművész

A Munkácsy céh évi rendes közgyülésén,mint igazgató-főtitkár előterjesztette évi jelentését.A közgyülés köszönetet szavazott Gyenes Lajosnak önzetlen munkásságáért.

Nemzeti Ujság
1935.VII.4.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

gyümölcs- és virág-csendélete feltűnő és ragyogóan kincs darabja a tárlatnak.

(Nemz. Sz.)

(--ó): Független Művészek Társasága.

P. H. 931. XI. 15.

szentgyörgyvizi
Gyenes Lajos

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel. /ekegáns tónusu/

Esti Kurir
1930.XII.20.

M.D.K.

Szentgyörgyváry Gyenes Lajos

Négy művész részesült kormányzói kitüntetésben, -irja Glatz Oszkár: "Szeressük egymást.." c. cikkében.
A kitüntetett négy művész: Réti István, Sidló Ferenc, Szentgyörgyváry Gyenes Lajos és Glatz Oszkár.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. szept. 23. II. évf 39. sz. 3. lap.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiállitásán.

B.K.932.IV.3.

Österreichisches Staatsarchiv

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos
buja kincsésű virág- és gyümölcs csend
életei a MAPE kiállításán.

Kézdi Kovács L.: A Műcs. őszi tárlata.
P.H. 931.X.18.

Szentgyörgyi Gyula Lajos

Kiállít

PH. 1942. IV. 22.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs K
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat els

"Magyar Tanácsköztársaság K
cimü levéltári publikáció jelent meg,
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre von

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk

"Müvészettörténeti Tanulmány
cimü kötete, mely a Dokumentációs K

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmány
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhat

Szentgyörgyváry Gyenes Lajos

Szerepel a Képzőmův. O.n. Szövet-
sége szegedi Liáliításán

Nemzeti Lyság 1937 IV 4.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festőm.

nagyméretü csendéletét nemcsak a nagyvonaluságra
törekvés, hanem a müvészi látás válogató izlése is jel
a IX. teremben látjuk festői értékü müvét. lemzi.

A Mücsarnok Téli Tárlatáról. -Festmények.
Képzőmüvészet. 1929. 16. sz. 26.1.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos festőm.

"A tárlat legjobb képe" pályázat. Képzőművészet, 1928. 15. sz. 257-58. l.

Szentgyörgyvár. Gyenes Lajos

A hunkány Céh igazgató
főtitkára javasolta: indítsanak
országos akciót hunkány hitály
szobrának felállítása
érdekében

Magyarság 1937 IV. 3

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

festő

Szerepelt a Magy. Kezdőművének Orm. Szövetége propaganda kiállításán Szegeden

Nemzeti Ujság 1937 IV. 8

Szentgyörgyváry Gyenes Lajos festő

Kezepel a magy. Kegyörmüvesek

Orm. Szövetsége propaganda

kiállításán Szegeden

Nyíg 1937 IV. 6.

Magyarság 1937. IV. 13

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

• A Magyar Képzőmüvészek Országos Szövetsége Szegeden. A szegedi Hungáriában a *Magyar Képzőmüvészek Országos Szövetsége* villásreggelit adott a szegedi lapszindikátus tiszteletére, melyen Szeged város előkelőségei *Pálfy* József polgármesterrel az élén, a szegedi irodalmi és müvészegyesületek képviselői, s az ujságszindikátus összes tagjai megjelentek. *Szentgyörgyvári Gyenes* Lajos a szövetség nevében üdvözölte az illusztris vendégeket, megköszönte *Pálfy* József polgármesternek, s a lapszindikátusnak segitő támogatásukat azokért a nagy szolgálatokért, melyek lehetővé tették, hogy a *képzőmüvészet országos propaganda ügye* a *Glattfelder* Gyula püspök diszvédnöksége alatt rendezett szegedi kiállitással végre elindulhatott. *Pálfy* József polgármester Szeged városa nevében megköszönte a szövetségnek, hogy a zászlóbontását Szegeden kezdte meg és *mindjárt utasitotta is a jelenlévő kulturtanácsnokot, hogy a képvásárlásokra 5000 pengőt állitson be a költségvetésbe. Magáévá tette a polgármester Sz. Gyenes* Lajos inditványát s igéretet tett, *hogy nagyszabásu képzőmüvészeti kulturhetet rendez Szegeden, az irodalom, a zene bevonásával*, s melynek sikere érdekében a város hatósága a legmesszebbmenő támogatást fogja megadni. Ezután *Márk* Lajos ismertette a Munkácsi Céh mozgalmát a Munkácsi-szobor felállitására. A Tömörkény Irodalmi Társaság nevében *Hunyadi Vas* Gergely országgyülési képviselő szólalt fel. Végül *Lukács* Ignác dr. piarista tanár, mükritikus az olasz városok uttörő munkáit, eredményeit állitotta a magyar városok kötelezettségei elé, melyek a müvészetek megbecsülése és támogatása által, a magasabb szellemi müveltség fáklyavivői lettek, melyeknek a haladó *Szeged* nyomdokán kell hogy járjon.

M. 937. IV. 13.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

szerepelt a chúcsarnok Tavasi tárlatán.

PH.

~~[illegible]~~ 1930. III. ~~[illegible]~~. 19.

Szentgyörgyvári-Gyenes

Lajos

Műcsarnok téli tárlatán szere-
pelt-

és Szent-
györgyvári-Gyenes Lajos pompás gyümölcs- és virág-
kompozíciót helyezzük. Ez a mester most érkezett be.
Műveit szellemes címezés: a „Mosoly". „Pompa".
„Szerelmi vallomás (piros szekfük)" jellemzi. de fő
értékük a tényleges színpompa, melyet puha és buja
festékcsomókban rak fel. anélkül. hogy ezzel a ne-
mes izlés határait tullépné

PH. 929. XII. 24.

Szentgyörgyváry Gyenes Lajos

A hagy. Kéjzőnnivének Ormágos Szöv. igazgatója az elnöki tanácsülésen előterjentette javaslatát 600 univén segélyezése ügyében

Nemzeti Lyság 1937 XI. 28

Szengyörgyvári-Gyenes Lajos

Szerepelt a Munkácsy-ék szegedi kiállításán.

NU. 1930. X. 21.

Szentgyörgyvári rk. templom

(Zala vm)

Szt György tiszt. szentelve.

1755-ben helyreállittatta

Biró Márton püspök.

Pehm. 461. l

Fedeles kanna, aranyozott ezüst, kismére-
tű. Mag. 9'5 cm. XVIII. sz

a San Marco-gyűjteményből

SZENTGYÖRGYVÁRI GYENES La- 1244
jos, festő. 1. Gyenes L.

I.

1. SZABADGYAKORLATOK PUSKÁVAL.
Vezeti: *Tschurl Alfréd* vivómester.

2. UGRATÁS.
Vezeti: *Lenck Béla* őrnagy.

3. SZERTORNA.
Vezeti: *Tasnády Imre* előadó.

4. TŰZÉRSÉGI GYAKORLATOK.
Vezeti: *Reiter József* őrnagy.

5. GYALOGSÁGI GYAKORLATOK.

MŰSOR

A M. KIR. HONVÉD LUDOVIKA AKADÉMIA

SPORTÜNNEPÉLYÉN

BUDAPEST, 1924 JUNIUS 24-ÉN.

Koszorúzások

Március 15-én a XIII. kerületi **Keszekenő utcában** (Obersovszky Gyula hajdani lakhelyén **Béres L. Attila** emlékezett a négy esztendeje elhunyt íróra, főszerkesztőre, az 1956-os forradalom és szabadságharc hősére. Beszédét követően a Krónikásének- és Zeneiskola növendékei a magyar irodalom megzenésített verseiből adtak műsort.

Az emlékezés virágkoszorúját elsőként **Tóth József** országgyűlési képviselő, a kerület polgármestere nevében **Bodorné Farkas Zsuzsa** önkormányzati képviselő, a Művészetbarátok Egyesületének képviseletében **Kőhegyi Gyula** grafikusművész; A MIÉP színeiben **Dancsecs György** fővárosi és **Herboly László** kerületi képviselő koszorúzott. A barátok nevében **Dr. Herczum Péter**; a korábbi rabtárs özvegye – **Dr. Nagy Márta** megbízásából – Béres L. Attila, majd **Oros Zsuzsa** helyezett virágokat az emléktábla alá.

* * *

Őrbottyánban Geröly Tibor méltatta Obersovszky Gyula szerkesztői, írói munkásságát, majd **Kereskényi János** a község polgármestere és **Ladjánszky Zoltán** önkormányzati képviselő; a Művészetbarátok Egyesületének koszorúját **Szabados István** festőművész; újságíró munkatársai és a Béres család nevében **Béres L. Attila** koszorúzott, majd **Oros Zsuzsa** helyezte el az emlékezés és tisztelet virágait.

* * *

Az ünnepséget követően az egyesületünk képviselői résztvettek a helyi március 15-i ünnepségen, mely egyúttal az iskola bővítésének avatását is jelentette.

* * *

Külön is megemlítjük, hogy **Deák Lajos** (és felesége) – Obersovszky Gyula régi barátja – aki Bicskén él, ünnepeink rendszeres résztvevője.

* * *

A VII. kerületi 1848-as megemlékezésen – a Damjanich utcai emléktáblánál – az egyesület nevében **Geröly Tibor** és **Manyák Mariola** festőművész koszorúzott.

Obersovszky Gyula
Hogy mi is lehettem volna

Na igen
ha elgondolom
bizony hogy boldog vagyok
Lehettem volna
miniszterelnök
s háromszázegyes
díszhalott
Lehettem volna
még emellett
Na mi is lehettem volna
Lám
Lehettem volna
bajvívótőr
a legigazabbak
oldalán

Király Lajos

Csillagok könnyeztek
– IN MEMORIAM II. JÁNOS PÁL PÁPA –

Csillagok könnyeztek fekete égen...
Hideg csönd kiáltott a messzeségben...

Egy Ember kulcsolta imára kezét.
Hang nem zengett ajkán emberi zenét,
Befelé szállt végső, megváltó ima:
Hozzátok szólok, Atyám és Isten Fia!
Megtettem mit kellett tennem a Földön:
Az emberért küzdöttem, bánattól, örömtől
Zokogott és zengett hatalmas lelkem.
Ember vagyok, esendő, elfáradt testem.
Uram!
Ha méltó vagyok, hívjál hajlékodba!
Legyek melletted, ültessél jobbodra!
Szép, égi trónusod köszöntse a fény!
Éltesse az embert isteni remény,
Hogy bármit gondolunk, bármit cselekszünk:
Csak Teveled teljes zaklatott életünk!
Uram! A Te akaratod legyen meg!
Áldott legyen a Te hatalmas kegyelmed!
Életem és sorsom bevégeztetett:
Istenhez vágyik, kit Isten teremtett...

Csillagok könnyeztek fekete égen...
Hideg csönd kiáltott a messzeségben...

Elhunyt Szentgyörgyi Thoma

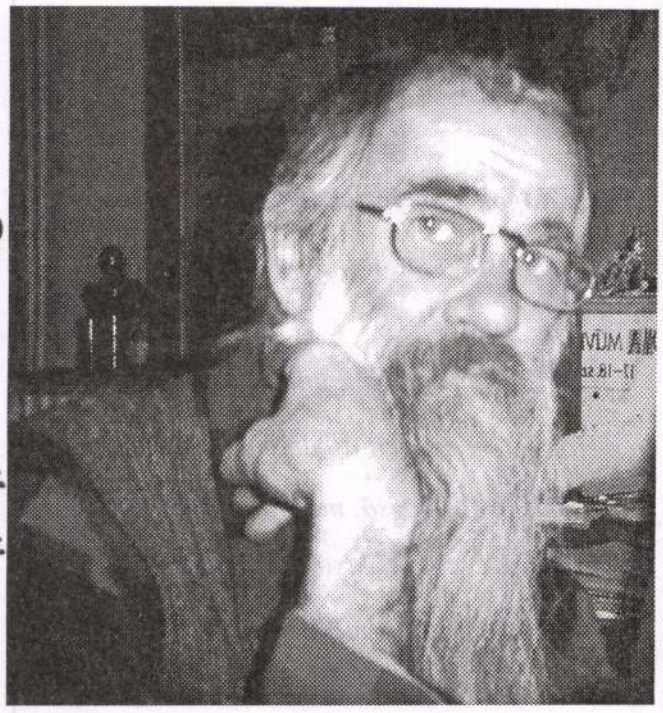

Szentgyörgyi Thoma

A faszobrász-restaurátort **életének 58. évében** érte a halál. 1947 szeptember 16-án született Pakson. Budapesten a IV. kerületi Faipari Technikumban képesítő vizsgát tett, majd 1981-ben Sopronban faipari szakmérnöki képesítést szerzett.

Restaurátor Kft.-t alapított, melynek műhelyei a Keszkenő utcában voltak.

Széleskörű művészeti ismeretei, munkaszeretete, gyermekei iránti rajongása tiszteletet parancsolt. A rajz, a restaurálás mellett írogatott is (verset, tanulmányt), de ezek mostanig hagyatékából nem kerültek elő.

Tehetségének, szorgalmának, kézügyességének nyomait többek között a Szent István Bazilikában, a Hédervári kastély Szállóban, a Turistvándi templom famennyezetén, a Ráckevei szerb templomban, a Tihanyi Apátság sekrestyéjének szekrényén, a Budapesti Posta palotában, a Szabó Ervin Könyvtárban, a Bécsi Magyar Nagykövetségen, a Kalocsai Érsekségen találhatjuk.

Baráti szálak fűzték Obersovszky Gyulához. A Művészetbarátok Egyesülete az író-költő halálakor alapította emlékbizottság tagjává választotta. A Búza Barna tervezte emlékplakettnek öntési költségét – szerény jövedelme ellenére – ő vállalta. A lakhelye közelében elhelyezett Obersovszky emléktábláról figyelme révén sohasem hiányzott az emlékezés virága, koszorúja.

Halála súlyos vesztesége egyesületünknek. Emlékét őrizzük.

G. Bársonyi Hilda

Kürthy Sándor halálára

Berettyóújfaluban született 1921 január 21-én. Tanulmányait Sugár Rezső növendékeként a Székesfővárosi Felső Zeneiskola **zeneszerzői** szakán folytatta. **Képzőművészeti tanulmányai** ismereteit magániskolákban gyarapította. Mestereinek Bornemissza Gézát és Fischer Ernőt tartotta.

Munkássága könyvillusztrációk, újságrajzok révén vált ismertté. 1964 október 23-án volt Budapesten az első absztraktnak mondott kiállítás, melyet az akkori kultúrpolitika nem méltányolt. Az ebből eredő konfliktus-helyzet miatt hosszú ideig csak klubok, művelődési házak adhattak helyet kiállításainak. 1968-ban volt az első reprezentatív nyugati magyar kiállítás az Esseni Volkwang Múzeumban. Az Ő munkája került a katalógus címlapjára. Két képét a múzeum megvásárolta, melynek egyike nemzetközi művészeket bemutató naptárlapra is került. 1979-ben nagy sikerrel mutatkozott be a Fényes Adolf Teremben, majd 1983-ban Szegeden az „Új művészetért 1960-1975 között" címmel rendezett tárlaton, amely mintegy rehabilitációt is jelentett számára. 1966-tól 15 évig szervezte és rendezte a VI. kerületi Hazafias Népfront helyiségeiben a kiállításokat, mintegy „második vonal" megteremtésének szándékával. Innen indult a Festészet Napja mozgalom is. Az Építők Műszaki Klubjában szervezett Képzőművészeti Baráti Körnek több évig elnöke (Soós Imre titkára) volt. A tokaji társaság, a Kassák Baráti Kör, a Jungiánus Egyesület tagja, a Hamvas Béla Kör egyik vezetője.

Több **művészeti írása** jelent meg, közülük csak néhány: A nonfiguratív művészet világában; Terra incognita; Az isenheimi oltár az európai szellem reprezentánsa, Hogyan szólít meg a kép?; Az életfák üzenete; A zen szerepe a képzőművészetben; A hagyomány mint kulcs a műtárgyelemzésben (A nagyszentmiklósi kincs 2. számú korsója); Az egyetemesség felé; Az illetékesség veszélyes határai (A szellemi nyitás problémái).

Emlékezetes **előadásainak témáiból**: A mélylélektan szerepe a képzőművészeti alkotásokban; Életfa, világfa; A János vitéz a modern lélektan és az ősi mítoszok tükrében; Gondolatok Jób könyvéről Jung írása nyomán; Művészet és pszichoterápia; Művészet és néphagyomány; Az aktuális igazságról; Hamvas és a képzőművészet.

Még életében mintegy **száz festményét ajándékozta szülővárosának**, melyből a Művelődési Házban állandó kiállítás látható.

A Művészetbarátok Egyesületének 1993 óta tagja, 1997 óta a Művészeti Tanács vezetője volt. Több sikeres, színvonalas kiállítás szakértelmét dicséri. Közösségünket adományokkal is rendszeresen segítette.

Igyekszünk nyomdokain járni.

Geröly Tibor

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos festő

Művészet, 1939. IV. évf. 24-26. m. 54. l.

Endrődi Imre: Győri művészeti napok.

Művészetpolitika.

Művészet, 1938. III. évf. 22. sz. 139. l.

Szentgyörgyváry Gyenes Lajos: Képzőművészeink a felvidéki bevonulásokon.

MDK

Szentgyörgyi Gyenge Lajos, testőrm.-tan

Képzőművészek Orsz.Szöv.-nek igazgatója kormányfőtanácsos lett.

Kitüntetések.- Magy.Ip.művészet.1939. 174.l.

MDK

Szentgyörgyi Gyenes Lajos

"Zöld symphoniá"-ja és szines interieurje a Műcsarnok tav.tárlatán.

/Kézdi,/ :Tav.tárlat a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap 1927.apr.1. 4.l.

MDK

Szentgyörgyi Gyenes Lajos

Képzőművészek a honvédség bevonulásánál. Magyar Nemzeti Művészet 1938. 4. sz. 69.l.

MDK

Szentgyörgyi Gyenes Lajos

Magyar Nemzeti Müvészet 1938. 4. sz.

MDK

Szentgyörgyi Gyenes Lajos
festőm.

monumentális hatású csendéleteken kívül ezuttal kiállította Ferenc József fogadószobája c.ismert ,nagykvalitásu festményét is.

Beresz Mihály: ? VIII.-IX.terem. -Műcsarnok. Képzőművészet.1931. 37.sz. 43.l.

MDK

Szentgyörgyi Gyenes Lajos

Kováts B: magyar képzőművészek nyilatkozata.

Esti Kurir, 1939. nov.9. 5.l.

MDK

Szentgyörgyi Gyenes Lajos, festőm.

Csendélet. Repr.

Képzőmüvészet. 1930. 35. sz. 238,239.l.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos.

Magyar Nemzet.
1946. VIII. 25.; II. évf. 188.
(:Kir.:)

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

kormányfőtanácsosi cimet kapott

Képzőm. Közlöny 1939. 2. sz.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos tanárművész

A képzőművészek szociális és gazdasági ügyeinek szolgálatában hosszú idők óta kifejtett munkássága elismeréséül a m.kir. kormányfőtanácsosi cimet adomanyozta a Kormányzó.

Képzőm. Közlöny, 1939. 2.sz.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Virágcsendélet, pasztt.

VI. M. Képzőm. Kiáll.on megvásárolt műtárgyak.
Szépművészet, 1942. 205. l.

MTK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festőm.

Csendéelt-e monumentális hatásra tör.

Műcsarnok.-Tavaszi tárlata.
Képzőművészet.1932. 51.sz.

MDK;

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos festőművész.

"Magyar Képzőművészet Országos Szövetsége igazgatója.

Pesti Hirlap, 1939. márc. 30.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos festőm.

Chroniqueur cikke. Képzőművészet, II.évf.6.sz.15.l.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Narancsok, festm.repr.

Képzőművészet, 1930. 29.sz. 99-100 l.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

festő m.kir. kormányfőtanácsosi címet kapta

Kitüntetések.
Képzőm. Közlöny 1939. 2.sz.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

festő

Állami nyugdijat kérnek a 7o éves képzőművészek
Magyarország 194o. jum.11.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Jelenkori müvészeti törekvések az iparmüvészetben.

Magyar Iparmüvészet 1926. 153- o.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Résztvett a magyar művészek belgrádi kiállitásán, melyet a Cvijeta Zuzorics kiállitási csarnokban rendeztek.

Cikk: Magyar kiállitás Belgrádban.

Művészet, 1940. 33.sz. 47.l.

MDK

Szentgyörgyvári Gyanes Lajos

v. Szabados B.: A győri képzőm. kiáll. Képzőművészeti Közlöny 1939. jul. 7.l.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 66.l.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

"Zöld szinfonia" és "Nyárutó" c. művei

a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitásán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Tájképe és csendélete

a Nagy.Képzőm.Egyesületének negyvenéves jub. kiáll.-án.

N.U.934.XII.12.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos: Csendélet. repr.

Képzőművészet 1927. 3.sz. 13-14.o.

Szentgyörgyvári Gyenes

Lajos

festő

V. ker. István Eörsi 7.-

MKSz 1947

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

A Képzőművészek Országos Szövetsége. Képzőművészet 1934. 74. sz.

Szentgyörgyváry J.
polg. isk. rajztanárnő
jelölt

l. Ferkipzomfoisk vk
1939-41. 142. l

m.kir.postatakarékpénztárné
javára.

Budapest, 19

A hiv.másolat hiteléül:

irodavezető.

Szentgyörgyváry M.

polg. isk. rajztanárnő

jelölt

l. Ferkipzomfoiskvk

1939-41. 142. l.

MŰFMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
453 1944 szám.
Érk.: 1944 év XI hó 7 n.

Kassa thj. sz

Postahivatal:

Szám 21226 polgm.

194....4-VI.

Müemlékek Országo

A tárgyi ügyben i
1943.sz.átiratára értesitem,hogy t
müszaki főtanácsos a csatolt nyugt
P. városi segélyt kifizette Klade
végzett munkák,illetve anyagszálli

A beküldött szám

Szentgyörgyváry

Margit

polg. isk. rajztanár jelölt

Ferkápzomfoiskávk

1939-41. 149. l.

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

44. 1925 szám

Érk. 1925 év febr. hó 18. n.

Méltóságos

KERTÉS

h.államtitkár úrnak

elnökhel

Szentgyörgyvölgyi Sós Gyula
festő

A Nemzeti Szalon csoportkiállításán
szerepel képeivel.

Esti Kurír 1926. X. 31.

MDK

Szentgyörgyvölgyi Soós Gyula:
Elmélkedés
Fejtanulmány
Kosaras gyerek
Őszi táj
Ház vége

Nemzeti Szalon, 1926.okt. LII.Csoportkiáll.

MDK

Szentgyörgyvölgyi Soós Gyula:
Ősz
Kalapáló
Női tanulmányfej
Ősz

Nemzeti Szalon, 1926.okt. LII.Csoportkiáll.

MDK

Szentgyörgyvölgyi Soós Gyula:
Látogatás
Parkrészlet
Fürdő nők I-I¹.
Táncolók
Szeptembriális
Nemzeti Szalon, 1926.okt.LII.Csoportkiáll.

MDK

Szentgyörgyvölgyi Soós Gyula:

A virág

Zsákkötöző

Tanyaudvar

Pletyka

Önarckép

Nemzeti Szalon, 1926.okt.LII.Csoportkiáll.

Kenthesi
Varga Béla

iparmüvész

Iparmüvészeti Társulat kiállitása - Iparmüvészeti Muzeumban - F. Kovacs Emőbet müvészi tervei szerint bérsitt magyaros tányérjait, vázáit, szümölcstartóit.

Magyarság
1929.VII.14.

történjen mindenütt, ahol erre a lakosság nemzetiségi összetétele alapján lehetőség kínálkozik. Kardelj e kitételeivel a nemzeti identitástudat megőrzése s a nemzeti identitászavarok kialakulása szempontjából kardinális jelentőségű kérdéseket érint. Így van ez még akkor is, ha tudjuk, hogy nemzetiségi kérdésekben nem lehet semmit sem általánosítani vagy sematizálni, *mert minden nemzetiségnek más és más az esélye a fennmaradásra és fejlődésre*; aszerint, hogy milyen a település formája, rétegeződése, milyen az urbanizáció és a mobilitás mértéke, a vegyes házasságok aránya, a természetes szaporodás, az iskolahelyzet, a külföldi behatások forrása; és nem utolsó sorban, hogy milyen eszközöket biztosítanak a kisebbségi kultúrák fejlesztésére, az intézmények alapvető munkafeltételeinek megteremtésére; s hogy hol, milyen gondot fordítanak a nemzetek és nemzetiségek közötti viszonyok rendezésére, az együttműködés feltételeinek megteremtésére, a testvériség és egység nemcsak szólamokra korlátozódó tartalmának az elmélyítésére.

IRODALOM

A nemzeti egyenjogúság politikája, 1972. A Szerb KSZ Központi Bizottsága, Belgrád.
Csepeli György, 1983: Az "itt" és az "ott". Világosság, 8-9. szám.
Csepeli György, 1984: Nemzeti tudat és érzésvilág. Múzsák Közművelődési Kiadó, Budapest.
Kardelj E., 1976: A nemzetek közti viszonyok egyes kérdései szocialista rendszerünkben. In. Szocialista önigazgatás. Fórum Könyvkiadó, Újvidék, 41. o.
Rehák László, 1979: Kisebbségtől a nemzetiségig. Fórum Könyvkiadó, Újvidék.
Szeli István, 1983: A magyar kultúra útjai Jugoszláviában. Kossuth Könyvkiadó, Budapest.
Szűcs Jenő, 1970: A nemzet historikuma és a történelemszemlélet nemzeti látószöge. Akadémiai Kiadó, Budapest.

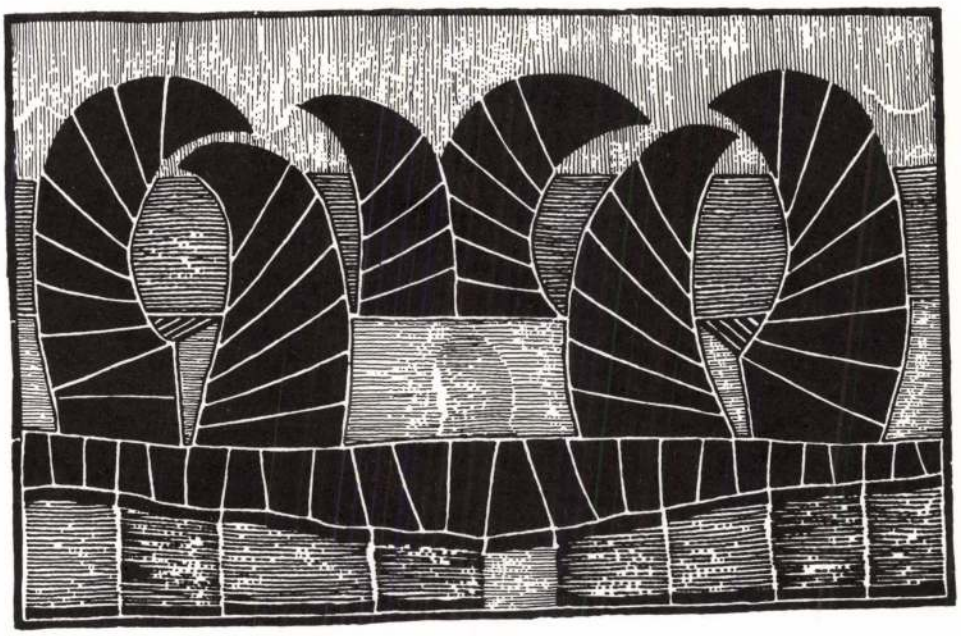

Durkó Mátyás

A közművelődés társadalmi jelentősége a művelődés rendszerében

A csendes társadalmi forradalom, a társadalmi, politikai, kulturális kérdések újragondolásának, az új eszmeiségnek megfelelő feltételek újrateremtésének a korát éljük. A változtatás, a fejlődés szükségességét mindég az ellentmondások, feszültségek kiéleződése jelzi. Ennek jelei egyre szembeötlőbbek lettek /mára/ a közművelődés síkján is.

I. A művelődés síkján jelentkező feszültségek és a közművelődés

1. A legsúlyosabb a kultúra, a művelődés presztizse a társadalomban. Ma már a reform-kormány, az MSZP és az ellenzék minden szintje egyaránt elismeri, hogy egész társadalmi fejlődésünk stratégiai feladata a kultúra, a művelődés, a tudomány támogatása, közvetlen beruházása a "mozgó tőke" legfontosabbjába: a termelő, társadalmat formáló emberbe. E felismeréstől vezethet út a "maradvány-elvű költségvetési koncepció" radikális megváltoztatásához.

Számunkra az új elvi probléma ott kezdődik, hogy még a legilletékesebbeknél, a művelődési legfőbb irányítás vezetőinél is mintha egy olyan szemlélet jelentkezne, amely e stratégiai ágazatot a tudományok, az oktatás és a művészetek segítésében elégségesen megvalósulónak látja, s nem érzi nélkülözhetetlenül szükségesnek ennek a közművelődésre való egyenrangú kiterjesztését is. Nyilván azért, mert nincs meggyőződve kellően a közművelődésnek a művelődés többi ágával egyenrangú társadalmi szükségességéről.

2. Történelmi és közelmúltbeli művelődéspolitikai okai vannak ennek a szemléletnek, amelybe azonban a jövő felé való egészséges fejlődés érdekében nem szabad belenyugodni.

Már a szocialista népművelési szemlélet reformjáért megindult küzdelem elején, az 1964-es Alföld-vitában, később kandidátusi disszertációm /1966/ történeti elemzésében bizonyítottam azt, hogy a századfordulótól, amikor még egy igen széles, a kultúra egészére kiterjedő iskolán kívüli művelődés koncepciója érvényesült, a Horthy-korszakon keresztül a felszabadulás utáni 50-es évekig a népművelés felfogásának egy fokozatos és nagyfokú leszűkülése, s vele egy egyre erőteljesebb eljelentéktelenedése következett be. Az oka az volt, hogy fokozatosan kivált belőle a felnőttek szakképzési feladatainak a gondozása, önállósodott a mozgalmi jellegű politikai nevelés, továbbá a felnőttek iskolai oktatása, amelyek mind a felnőtti lét alapvető szükségleteihez tartoztak, a társadalmi mobilizáció főeszközei voltak, tehát egzisztenciálisabban kötődtek a fejlődés feltételeihez, a felnőttek alapvető érdekeihez, eközben az iskolán kívüli népművelés "funkciója" leszűkült csak a művelődési otthonok "érdeknélküli" ismeretterjesztő tevékenységére, a művészeti működvelő tevékenység gondozására, a szórakoztató olvasásra vagy helyi "önellátó" szórakozási alkalmakra. Még akkor kijelentettük énis és sokan mások, s azóta szüntelenül harcolunk érte, hogy vissza kell térni a teljes iskolán kívüli nevelés,

/különösen nem társadalomvezető/ részéről olyan lebecsülést, hogy a közművelődés a szabadidőkultúra szolgálatával valami fényűző, érdektelen, társadalmilag jelentéktelen tevékenység lenne.

Még nem szóltunk ugyanakkor arról, hogy a szórakozva művelődő, információs, önművelő-önnevelő szabadidős tevékenységgel a személyiség nemcsak regenerálódik, hanem ismereteiben, képességeiben, ízléseiben, magatartásában fejlődik, növekszik is, tahát igazából általa a személyiség "bővített újratermelése" játszódik le. De ezt nem lehet szűkrezárt hasznossági szemlélettel megérteni, értékelni, ehhez a kultúrateremtő és -felhasználó emberben mint személyiségi egészben kell gondolkodni.

5. A közművelődés társadalmi szükségessége melletti érveket - mind a termelés, mind a társadalmi közösség, mind a személyiség, az egyén oldaláról - tovább lehetne még kutatni és részletezni. Egyébként csak a népművelők minden előfeltevéstől, ideológiától, kötöttségtől mentes teljes szabadságát kell biztosítani; innovációs fantáziájukkal meg tudják ők keresni, hogyan és miben lehet a közművelődést hasznossá, szükségessé tenni az emberi szükségletek kielégítésében, a közösség, egyes rétegek, személyek szolgálatában. Mindenesetre már az eddig elmondottak is elégséges alapot biztosítanak annak leszögezéséhez, hogy a közművelődés, az iskolán kívüli és melletti szabad művelődés szükségszerű és nélkülözhetetlen részét képezik a társadalmi művelődésnek, a kultúrának, s ezzel rövid távon azonnali szükségleteket elégítenek ki, közép- és hosszútávon viszont jelentősen kifizetődő és visszatérülő beruházást jelentenek a társadalom életében. Ezt lehet és kell rajta számonkérni - ennek megfelelően lehet és kell értékelni, és úgy kell intézményi, költségvetési és személyi támogatásban is részesíteni.

Madaras László

Szarmata fakoporsó Szenttamás-Pozderkáról

A lelőhely és a lelet előkerülésének körülményei

Lelőhelyünk a szenttamási állami gazdaság központjától néhány száz méterre, egy kiszáradt folyó magaspartján fekszik. Tőle mintegy 150-200 méter távolságban található a Nagykunsági-főcsatorna. A sír véletlenül, földmunka közben került a felszínre. A Magyar Köztársaság új talajtérképének előmunkálatai folyamán egy meghatározott koordinátarendszerben talajmintáк vételére gödröket ásnak, s az egyik ilyen mintavételi gödörből bukkant elő a fakoporsó északi vége /1. tábla/.

Szerencsénkre időben jelzést kapott a szolnoki Damjanich János Múzeum a leletről, így végezhettük el 1989 tavaszán egyhetes leletmentésünket. Munkánk eredményeként egy nagyméretű sírt bontottunk ki Kriveczki Béla kollegánkkal együtt, melyben a halottat farönkből kivájt koporsóban helyezték örök nyugalomra.

Rövid közleményünk célja elsősorban a koporsó és az előkerült leletek közreadása, hiszen a terepen a munka folytatását egyelőre nem tervezzük. Szerencsére, a lelőhely nem veszélyeztetett, további földmunkák nem várhatók.

A sír leírása

A nagyméretű sírgödör enyhén lekerekített sarkú, téglalap alakú, kissé a láb felé lejt. Tájolása: É-D. Mélysége: -172 cm a koponyánál, -190 cm a lábcsontoknál. Hosszúsága: 300-310 cm, szélessége 135-140 cm. Majdnem a közepén feküdt a farönkből kivájt koporsó, melynek hosszúsága 258-260 cm, szélessége a koponyánál 74 cm, a lábnál 75 cm. A rönk vastagsága 39 cm. A koporsó jobb oldali falának vastagsága 16 cm, baloldali falvastagsága 19 cm. A felsőrész tetejének vastagsága 13 cm. A koporsót egy nagy farönk kettéfűrészelt két feléből alakították ki. A belső farészeket minden bizonnyal először kiégették, majd kivésték olyan méretűre, hogy a halott "kényelmesen" elférhessen az így kialakított üregben. A rönk mindkét végén meghagytak egy-egy 35-40 cm vastag facsonkot, s ebbe vágták bele a két-két fogantyút. Ezek segítségével emelték a tekintélyes súlyú felső részt az alsó részre. A koporsóban egy háton fekvő, nyújtott helyzetű férfi /?/ nagyon gyenge megtartású csontvázát bontottuk ki /3. tábla/. A medencétől lefelé a lábcsontokat az erőgép a megtaláláskor megbolygatta, korábbi bolygatás a sírt nem érte.

Mellékletek

Aláhajtott lábú *bronzfibula* /4. tábla 1./ - a bal vállnál, a bordacsontokon a gerincoszlop mellett. Ovális karikájú, kétlapú, pajzs alakú csattestű *bronzcsat* pecekkel. A szíjra való felerősítést két nitszeg szolgálta /4. tábla 2./ - a medencében. *Vasár* a nyél famaradványával /4. tábla 3./ - a megbolygatott lábcsontok között. Egyélű,

el, hogy viselőjük a létezőknek melyik kategóriájába tartozik, ..." /A tulajdonnév funkciója és jelentése. Akadémia Kiadó, Bp., 1979. 31./

A VIZSGÁLAT FORRÁSAI:
1. *Szinnyei József*: Magyar tájszótár 1-2. Bp., 1893., 1897-1901.
2. Szolnok megye földrajzi nevei I. A jászberényi járás. Kiadja a Jászberényi Tanítóképző Főiskola. Jászberény, 1986.
3. *Ördög Ferenc*: Személynévvizsgálatok Göcsej és Hetés területén. Akadémia Kiadó. Bp., 1973.
4. Új magyar tájszótár 1-2. Akadémia Kiadó. Bp., 1979., 1988.
5. A magyar nyelv értelmező szótára. I-VII. Akadémia Kiadó. Bp., 1959-1962.
6. A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára 1-4. Akadémia Kiadó. Bp., 1967-1984.
7. *Dobossy László*: Az ózdi járás 40 településének ragadványnevei. Magyar Személynévi Adattárak 44. Bp., 1982.
8. *Rácz Sándor*: Földeák ragadványnevei. Magyar Személynévi Adattárak. Bp., 1982. Kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége
9. *Kiss Lajos*: Földrajzi nevek etimológiai szótára I-II. Akadémia Kiadó. Bp., 1988.

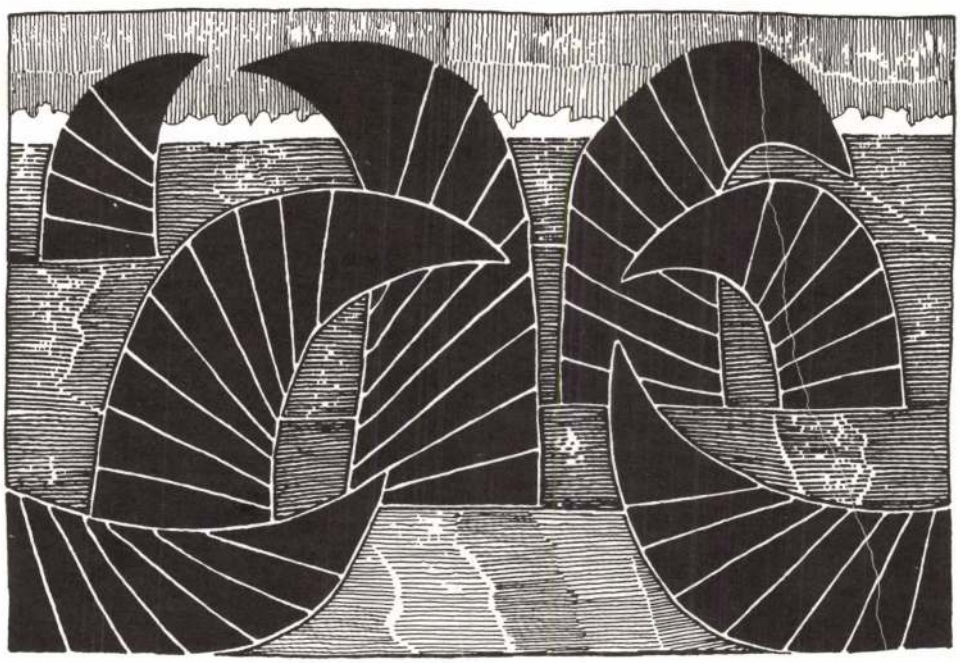

Gremsperger Zsuzsanna

A Györffy-kollégium gyökerei

Az átalakulófélben lévő történelem- és társadalomszemléletünk szinte kényszerítően hat arra, hogy újra elővegyük közelmúltunk történéseit, megpróbáljuk hagyományainkból felhasználni mindazt, ami a nemzet önmagára találását és felemelkedését szolgálhatja.

E dolgozat célja röviden áttekinteni a két világháború közötti társadalmi-gazdasági fejlődés azon főbb sajátosságait, amelyek a parasztság körében végzett népművelői tevékenység fellendüléséhez, a Györffy-kollégium gondolatának kialakulásához és megvalósulásához vezettek.

Az Osztrák-Magyar Monarchia összeomlása nemcsak a monarchia államszervezetét rombolta szét, hanem a magyar "történelmi-nemesi" államrendet is. "Az összeomlás azért válhatott olyan teljessé, mert ez az egész történelmi társadalomképződmény beleépült a monarchia államszervezetébe, és annak összeomlása után semmiféle támasztékkal nem rendelkezett. Szinte ellenállás nélkül kerülhetett tehát uralomra, és kísérelhette meg a modern polgári Magyarország felépítését a radikális és forradalmi polgári politika."[1.] A külső és belső politikai erőviszonyok viharos változásai közepette jött létre és bukott el a proletár állam, az azt követő Horthy-rendszer csak külső segítséggel, számottevő belső támogatás nélkül jutott hatalomra, s ezért a szükséges társadalmi reformok mellőzésével kényszerült megteremteni hatalmát. Találóan jegyezte meg Németh László, hogy ez nem volt más, mint Habsburg restauráció császár nélkül, és a magyar uralkodó osztály a Szent István-i gondolat címén lényegében Mária Terézia birodalmáért vállalt összeférhetetlenséget a szomszéd népekkel.[2.]

A régi államrend restaurációját viszont megnehezítette, hogy a mezőgazdaságban a századforduló óta végbement fejlődés kitermelt egy olyan kis- és törpebirtokos réteget, amely a Nagyatádi Szabó-féle Kisgazdapárt keretében fokozottabb beleszólást követelt a politika irányításába, valamint létrejött egy növekvő számú agrárproletariátus /részben a nagybirtokok gazdálkodásának korszerűsödése eredményeként/, amely körében a szocialista eszmék igen népszerűek voltak. Ezért a Bethlen-féle konszolidáció az erősödő paraszti aktivizálódást úgy igyekezett fékezni, hogy annak polgárosodó rétegeit leválasztotta, bevonta a kormányzásba /Egységes Párt megalakulása/, másrészt megakadályozta az agrárproletariátus politikai erővé szerveződését.

A konszolidáció érdekében a kormány lehetővé tette, hogy a munkásosztály jelentős részét képviselő MSZDP indulhasson az 1922. évi választásokon. Az archaikus államrend, a polgári átalakulás befejezetlensége a parasztkérdést tette a társadalmi fejlődés fő kérdésévé. A parasztság - bár erősen rétegzett volt - kívül rekedve a feudális államrenden sajátos társadalmi egységet alkotott. Amíg a politikai vezetés terrorral szorította vissza a baloldali, kommunista törekvéseket a munkásosztályban, addig a parasztság körében elsősorban a valláserkölcsi nevelés fejlesztésével kívánt harcolni a szocialista eszmék ellen. A katolikus és protestáns társadalmi és ifjúsági szervezetek egész sora jött létre: KALÁSZ,

T. Bereczki Ibolya

A városok felfedezése

/Novák László: A Három város építészete Nagykőrös, 1989. Az Arany János Múzeum Kismonográfiái 8./

A "debreceni néprajzi iskola" ígéreteként számontartott, településkutatóként induló etnográfus, *Novák László* alig több, mint másfél évtized alatt életmű terjedelmű munkásságot mondhat a magáénak. Az Arany János Múzeum élére kerülve első nagyobb munkája, a nagykőrösi múzeum állandó kiállítása országos figyelmet keltett, és széleskörű szakmai elismerést váltott ki. Néhány évvel később Nagykőrös adott otthont egy sor, általa kezdeményezett, majd országos hatáskörű intézményekkel karöltve megszervezett országos konferenciának. E tanácskozások a néprajz, történettudomány és régészet közös tudományos fórumává, s további kutatások inspirálóivá válhattak. A tudomány számára maradandó értéket jelentenek az előadások tanulmánnyá átdolgozott változataiból összeálló gazdag tartalmú és igényes kötetek, mint például a Falvak, mezővárosok az Alföldön, vagy a népi építészet című munkák. Az említetteken túl Novák László egyéni kutatómunkáját fémjelzik a Gondolat Kiadó kismonográfia sorozatában megjelent Három város, a Településnéprajzi tanulmányok, vagy A Három város népművészete. A gyors egymásutánban megjelent munkák után szinte az egész hazai néprajzi kutatás számára váratlanul új és monumentális kötettel jelentkezett a szerző: A Három város építészetével.

Hogy miért tarthatjuk oly fontosnak ezt az összefoglalást? A magyar népi építészeti kutatás mindezideig nem fordított érdemleges figyelmet a hazai mezővárosok, parasztpolgári közösségek építészeti kultúrájának feltárására. Kisebb feldolgozások ugyan születtek az elmúlt évtizedben, de a népi építészettel foglalkozó kutatók többsége ma is elsősorban a klasszikus néprajzi módszerrel dolgozik, mely döntően csak falu nagyságrendű települések építkezését képes a teljesség igényével bemutatni. Etnográfusaink nemigen tudtak mit kezdeni - néhány kivételtől eltekintve - a klasszicizmus utáni építészeti stílusoknak a paraszti, parasztpolgári építkezési kultúrára gyakorolt hatásaival. *Gunda Béla* szavaival: "Az udvarházak" elkerülik az etnográfusok figyelmét, s ha a történeti stílusok jelentkeznek az építkezésben, átadják a tudósi tollat a művészettörténészeknek." A művészettörténészek viszont aligha vizsgálják egy nagykőrösi vagy ceglédi jómódú parasztgazda - csak helyi viszonylatban rangosnak számító - lakóépületének építéstörténetét.

Mindenekelőtt tehát e munka kutatásmódszertani fontosságát, és hazai kutatásunkban úttörő voltát kell hangsúlyoznunk. Egy több tízezres lakosságú mezőváros gazdálkodási rendje, társadalma, s ennek következtében építkezése is sokkal tagoltabb, sokszínűbb, mint egy néhány száz lelkes falué. Nehezebben átlátható és rendszerezhető e városok építkezési kultúrája. Ez a kultúra egyszerre többféle hatást befogadó és kisugárzó erejű. Középületei, templomai, iskolái meghatározóak lehettek a lakóépületeinek stílusára. Ezek az épületek maguk is különböző időben és stílusban készültek, többszöri átépítésen, alakításokon estek át. A középületek ugyanúgy részei a mezőváros építészetének, mint a városszéli

viskók vagy a pusztai csőszházak. Sokszínű tehát ez az építkezési kultúra, amelynek épületei a mezővárosi közösség által elfogadott szabályoknak és mintáknak megfelelően épültek fel, és ezáltal mutatnak egységes építészeti képet.

Nemcsak szemléletében újszerű a könyve, hanem az anyagfeltárás módja is követendő lehet népi építészetet kutatóink számára. Novák László más témaköröket vizsgálva az elmúlt évek során nagy levéltári kutatási gyakorlatot szerzett. Ismereteit igen jól kamatoztatja a kötetben, amikor olyan levéltári forrásokat von be és ad közre, amelyek korábban gyakorlatilag ismeretlenek voltak etnográfusaink előtt. /Csak zárójelben jegyezzük meg, hogy a kötet kezelését kissé megnehezíti, hogy a rövidítéseket külön jegyzékben nem, csak első előfordulásuknál oldja fel./

Teóriákban gazdag, ugyanakkor feltárt anyagban gyakran igen szegény néprajzi irodalmunkban öröm kézbevenni egy valódi monográfiát, amelyben a szerző nem elégszik meg a képeknek, rajzoknak kizárólag illusztratív funkciójával. Az ugyanarról az épületről különböző időpontokban készült rajz, vagy fényképfelvétel hűen képes visszaadni az átalakításokat, toldásokat és csonkításokat egyaránt. Nagyon fontosnak találjuk, hogy ez a könyv visszaadta a pozitivizmus letűnése óta olyan sokat bírált anyagközlésnek a becsületét. Tette mindezt úgy, hogy közben nem veszett el az adatrengetegben, s következtetéseit valóságos tényekre építhette.

Novák László korábbi, Három városról írt munkáiban többször érzékeltük a Nagykőrös-központúságot. Most úgy véljük, a szerzőnek sikerült arányosan bemutatni a városokat, kiemelve Kecskemét, Cegléd és Nagykőrös egyéni arculatát és az összetartozás mellett eltérő múltjukból, nagyságukból fakadó különbségeiket is.

Figyelemre méltó tanulságokat hordoznak az építkezés táji adottságait és személyi tényezőit tárgyaló fejezetek, valamint a néprajz és a művészettörténet határmezsgyéjén mozgó, számos ismeretet nyújtó, a középületek építéstörténetét bemutató részek.

Nemcsak az etnográfusok, de művészettörténészek és építészek számára egyaránt sokatmondó és értékes könyv A Három város építészete, Novák László néprajzi munkásságának kiemelkedő darabja.

Ára: 24,– Ft

TARTALOM:

KÖZELKÉP

Esterházy Péter: Részlet a Hahn-Hahn grófnő pillantása című készülő könyvből 1

Mészáros Sándor: Középen állni 2

Magyar Fruzsina: Közel az éghez 7

ÉRTELMISÉG ÉS HATALOM

Tárnok Zoltán: Tűzkeresztség /novella/ 8

Babics Imre: A harmadik kihajtott páfrány /vers/ 18

Buda Béla: A Mephisto, avagy a hatalom anatómiája /esszé/ 21

Erős Ferenc: A marginális identitás problémája Mérei Ferenc életművében /tanulmány/ 28

Szigeti Jenő: A felebarátom mokasszinja /esszé/ 33

Krausz Tivadar: Képköltemények 35

Kerékgyártó T. István: A hatalom értelmisége vagy értelmiségi hatalom /esszé/ 38

Hódi Sándor: Kisebbségi mentalitás II. /tanulmány/ 44

DIÁRIUM

Durkó Mátyás: A közművelődés társadalmi jelentősége a művelődés rendszerében /tanulmány/ 54

ITT VAGYOK HONN

Madaras László: Szarmata fakoporsó Szenttamás-Pozderkáról /tanulmány/ 60

Farkas Ferenc: Ragadványnevek Jászszentandráson /tanulmány/ 67

Gremsperger Zsuzsanna: A Györffy-kollégium gyökerei /tanulmány/ 72

Cseh Géza: A béke útjelzői /tanulmány/ 79

T. Bereczki Ibolya: A városok felfedezése /könyvismertetés/ 89

Földeák Iván: Tiszta forrás - Karcagon /könyvismertetés/ 91

E számunk képzőművészeti anyagát Szenti Ernő grafikáiból válogattuk. A reprodukciókat Mészáros János készítette.

A borítót Tóth Sándor rajzának felhasználásával Bíró József tervezte.

érzésétől. S ha mindenkor kritikailag viszonyul a világhoz, az adott valóság ellentmondásainak megnevezésében a perspektivikus túlhaladás követelményének is benne kell rejlenie.

Jegyzetek

1. *Nagy Péter Tibor*: "Elegendő harc, hogy a múltat ..." Hiány, 1990. 6. sz. 8. o.
2. *Nicole Laurin-Frenette*: Az értelmiségiek és az állam. Szociológiai Figyelő, 1986. 1. sz. 6. o.
3. *Leszek Kolakowski*: Az információ hatalma. A totális ellenőrzés és ellentmondásai. 2000k, 1990. 1. sz. 6. o.
4. *I.m.* 6. o.
5. *Márkus György*: Piac és töredékes piac a szovjet típusú társadalmakban. Hiány, 1990. 4. sz. 28. o. Lásd még *Fehér Ferenc - Heller Ágnes - Márkus György*: Dictatorship ower needs. Oxford, Basil Blackwel, 1983.
6. *Nicole Laurin-Frenette*: i.m. 10. o.
7. *I.m.* 13. o.

Hódi Sándor

Kisebbségi mentalitás II.

Kisebbségi komplexusok

Ahhoz, hogy valakiben nemzeti hovatartozását illetően komplexusok alakuljanak ki, legalább két feltétel szükséges. Az egyik feltétel az, hogy az illető nemzeti hovatartozása /anyanyelve, kultúrája, etnikai közössége/ miatt folyamatos frusztrációnak legyen kitéve, a nemzeti egyenjogúság hiánya vagy az egyenrangúság formális jellege miatt háttérbe szoruljon, sérelmes megkülönböztetésben részesüljön. A komplexusok kialakulásának másik feltétele, hogy a nemzeti identitásában frusztrált személy a hátrányos megkülönböztetésnek "tiszteletet parancsoló", "elfogadható" politikai és kulturális indítékokat tulajdonítson. Ennek a respekciónak olyan mértékűnek kell lennie, hogy az a nemzetiségében frusztrált személyt megingassa értékrendszerében. A kisebbségi attól válik komplexusossá, hogy a lelke mélyén aggályai támadnak: hátha anyanyelve és kultúrája csakugyan nem bírja el az összevetést a többségben levő nép nyelvével, kultúrájával. Hátha mint egy elszegényedő nyelvi kultúra és "deklasszálódó" etnikai közösség képviselője, okkal és joggal szolgál lenézés tárgyául a domináns nemzet szempontjából.

A *kisebbségi komplexus* ilyenformán a kisebbségi léttel összefüggő értékzavar: a *nemzeti hovatartozás és nyelvi-kulturális habitus szégyenlése, kínos megélése egy másik nyelv és kultúra vezető szerepének és nyomasztó fölényének súlya miatt.* A kisebbségi komplexusoktól szenvedő egyén még magában hordozza etnikai közösségének érzelmi, tudati kötöttségeit, de mivel éppen e kötöttségei végett hátrányos megkülönböztetésben s különböző gyanúsítgatásokban van része, terhessé válnak számára kötöttségei és csak félve, titkolózva, megzavart érzésekkel tudja vállalni ezeket.

A nemzeti diszkrimináció alapján létrejövő értékzavar azonban korántsem vált ki minden esetben identitásválságot, a hátrányos helyzetben levő etnikai közösségből való menekvést. A hátrányos megkülönböztetés a kialakuló kisebbrendűségi érzés kompenzációjaként gyakran vezet a nemzeti sajátosságok jelentőségének a felértékeléséhez, az elnyomott vagy üldözött nemzeti közösséghez való tartozás fontosságának a túlértékeléséhez. A kisebbségekre, nemzetiségekre, etnikai csoportokra nehezedő nyomás, a nyelvi és kulturális diszkrimináció mindig kétélű kard az elnyomó vagy uralmi helyzetben levő nemzet kezében. Mert amilyen mértékben serkenti a lemorzsolódást és asszimilálódást a nemzeti identitásukban elbizonytalanodott kisebbségiek egy részénél, *olyan mértékben fokozza a ragaszkodást a kisebbségi közösségek tagjainak más részénél.* Amíg egyesek szemében nemzeti hovatartozásuk terhes örökség, mások szemében az sorsformáló jelentőségű személyiségismérv. E paradox reakciók következtében az elnyomó nemzetek sohasem képesek teljes egészében asszimilálni a kisebbségben élőket. És ha szem előtt tartjuk azt is, hogy a sikeres asszimiláció feltétele az asszimilált rétegek társadalmi felemelkedése /legalábbis érvényesülése, ami -

tatóit és perspektíváit. De talán időszerűtlenné is, mivel történelmi esély nyílt arra, hogy egy autonóm civil feloldja a múltbeli torz szerepeket és kényszerpályákat, a "marginális" és a "centrális" helyzetek egymásba játszó rossz végleteit. Így válhat magasrendű erkölcsi példává, de egyszersmind egy elmúlt korszak *közvetlenül* már nem átélhető életérzésévé Mérei üzenete a "palackból", vagyis a *Lélektani napló*-ból: "A rács mögött az élet értelmetlen, és éppen ez az értelmetlenség kívánja a helytállást, mint egyedül lehetséges emberi magatartást" /IV. köt. 92. old./.

A Mérei-emlékülésen /1989. december 1-2./ elhangzott előadás szövege.

alakzatoknak, hanem a *személyiségnek* is megvan az informális szférája, pereme - a "tudatperem", a szürreális világ, az *utalás* birodalma. A totalitariánus rendszer mindent - a társadalmi csoportokat, a felnőttek és gyermekek közösségeit éppúgy, mint a művészi alkotást, az interperszonális viszonyokat és az intrapszichikus folyamatokat - átfogni, ellenőrizni, irányítani és intézményesíteni vágyó törekvéseivel szemben az informalitás, az önkéntes vagy kényszerű peremre szorulás látszott az egyetlen lehetőségnek ahhoz, hogy az ember megőrizhesse autonómiáját és *szabadságát*, legalábbis a *belső* szabadságot. Miként Jorge Semprun *Nagy utazás* című regényének hőse, aki a koncentrációs táborban azon elmélkedik, hogy bár ő van a szögesdrót mögött és az SS-őr kint, egy mélyebb, filozófiai értelemben ő, nem pedig az őr az, aki "szabad".

A kívülállás, a marginalizálódás, a fennálló normarendszerhez képest deviáns magatartás - az informális stratégia - azonban kétélű fegyver. Eszköze, olykor kizárólagos eszköze az autonómia, a lelki és erkölcsi integritás megőrzésének - mint Semprun hősénél vagy Méreinél a legszélsőségesebb helyzetekben -, de módszere lehet a legnemtelenebb célú manipulációnak is, mint éppen a Mérei által elemzett Balzac-hősnél, Vautrinnél. Felszabadító hatású lehet a közösségek "rejtett hálózatának" megismerése, de ne felejtsük el, hogy a szociometria igazi feltárója nem Moreno volt, hanem az orosz cári titkosrendőrség, amely nyilvántartási rendszerében állítólag kis köröcskékkel és nyilakkal ábrázolta a megfigyelt politikai ellenfelek kapcsolatait.

Az informális stratégiájának ez az ambivalenciája az adott rendszer keretein belül nem feloldható. Nem is pusztán ambivalenciáról, hanem *paradoxonról* van szó, amelyet Konrád György és Szelényi Iván írtak le *Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz* című, *formálisan* csak mostanában hozzáférhetővé vált könyvükben, szintén ideologikusan, a kora hetvenes évek értelmiségi közérzetét általánosítva. Arról a paradoxonról, hogy "a kiegyezés korának" marginális értelmisége, ez a "legelemibb polgári és emberi jogaikban is korlátozott" értelmiség uralkodó osztállyá válik az államszocializmusban, de osztályhatalmának megszilárdítása csak az uralkodó rend hegemóniájának megszüntetése által lehetséges. Mérei szociálpszichológiailag fogalmazza meg ugyanezt a paradoxont, leírván azt a fajta helyzetet, amely *Gestalt*-szerűen, a nézőponttól függően lehet "marginális" vagy "centrális". A "centrálisból" a "marginálisba", a "marginálisból" a "centrálisba" való hirtelen átváltások egész sora kísérte végig annak a generációnak az életútját, amelybe Mérei tartozott, s bizonyos értelemben ez maradt örökül a kádárizmus korának kritikus értelmisége számára is.

A "centrumnak" és a "perifériának" a határmezsgyéjén szerveződő, eme sajátos közép- és kelet-európai *marginális identitás* teljességgel ismeretlen - talán felfoghatatlan is, életérzés-szinten és fogalmilag egyaránt felfoghatatlan - a nyugati, a *mainstream* szociálpszichológia számára. Ám ha egyszer a társadalomlélektan kellő mélységben feldolgozza majd az elmúlt negyven év közép- és kelet-európai történéseit, aligha tehetné meg Mérei útmutatásai nélkül. Ebben az értelemben Mérei a szociálpszichológia egy *eljövendő* klasszikusának tekinthető. A napjainkban lezajló viharos társadalmi és politikai átalakulások paradox módon időszerűvé és időszerűtlenné tették Mérei életművét. Időszerűvé, hiszen nélküle még hiányosabb lenne az értelmiség társadalmi és személyes *önismerete*, még kevésbé tudnánk végiggondolni értelmiségi identitásunk történeti gyökereit, buk-

náci /és nyilván ezért is élte túl professzionális szempontból a háború utáni kataklizmát, és ezért is hatott példája magára Klaus Mannra is olyan elkeserítően/.

Akár Gründgens filmben bemutatott módjára, akár ideológiák kisebb-nagyobb darabját asszimilálva, *a Mephistóban ábrázolt folyamatban kapcsolódik az egyén a hatalomhoz, és válik nagy vagy kis /intézményi, szervezeti/ politikák részévé, amelyek illeszkednek vagy ütköznek belső felfogásaival.* Ez a gondolkodó mai emberben nagyon eleven probléma. Ha ehhez kevés is a koncepciónk, ha itt a különféle érzelmi mechanizmusokat, csáberőket és viszonyokat nehezen is fogalmazzuk meg magunknak és másoknak, legtöbbünk ezen sokat töpreng. Töpreng, és nem annyira gondolkodik, hiszen gondolkodni csak pontos fogalmakban lehet, ez a jelenségvilág viszont leginkább érzésekben, képekben vagy néhány sablonban él bennünk. A sablonokat nehéz átlátni, bár sokan azért kételkednek, amikor kimondják a színészhez hasonló önmegnyugtató elveket, pl. hogy ha én nem csinálom, majd más csinálja, aki sokkal rosszabb. A Mephisto erős és nagytöltésű szimbólumot kölcsönöz ezekhez a belső tépelődésekhez vagy önvizsgáló tűnődésekhez. Azzal alkot szimbólumot, hogy a hatalom és az egyén viszonyát szociálpszichológiailag hitelesen mutatja be. Személyiséglélektanilag az ábrázolás még felszínes, elnagyolt, de éppen azzal, hogy a társaslélektani hitelesség révén ennek felismeréséhez segít, mintegy ablakot nyit annak megpillantásához is, hogy az ember - mint különféle szociológiai és politikai szervezetek része - hogyan kénytelen magában megélni külső konfliktusokat, és hogyan őrlődik, vívódik, hogy cselekvésalternatívái közül megtalálja a számára elfogadhatót.

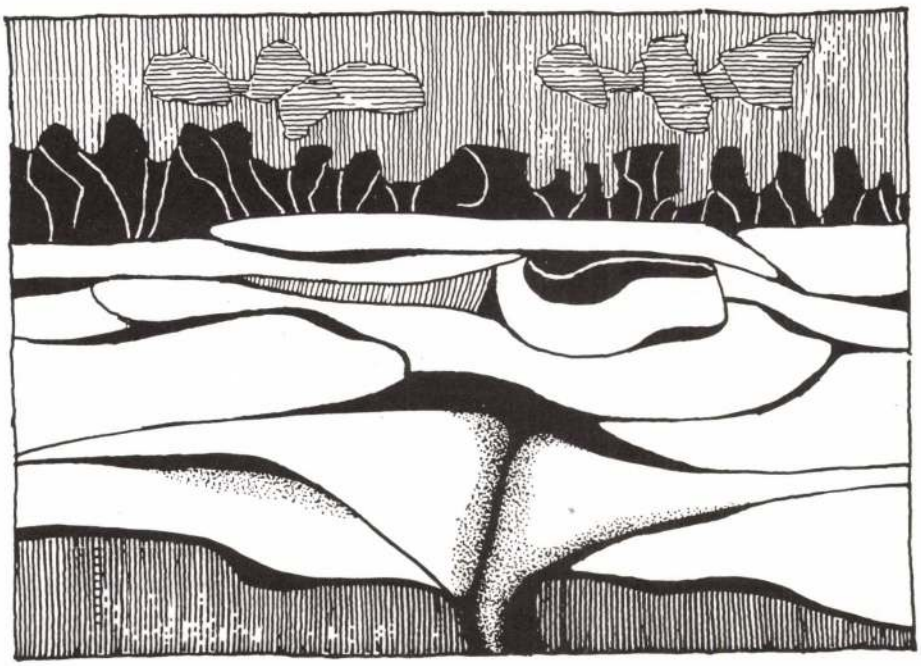

Erős Ferenc

A marginális identitás problémája Mérei Ferenc életművében

A szociálpszichológus Mérei Ferenc életműve, úgy vélem, mind a mai napig nem kapta meg méltó helyét a szociálpszichológia történetében. Bár a nemzetközi szakirodalom számon tartja az *Együttes élmény* angol nyelvű változatát, s Mérei a hetvenes és nyolcvanas években aktív szerepet játszott az európai szociálpszichológusokat egyesítő társaságban, az *European Association for Experimental Social Psychology*-ban, társadalomlélektani munkásságának nem történt meg sem mélyebb recepciója, sem pedig valódi analízise, történeti és elméleti rekonstrukciója. Ennek okait részletesen kifejteni nincs most terünk. Elegendő talán utalnunk a kettős izolációra, a magyar szociálpszichológia viszonylagos, ezen belül Mérei csaknem teljes - hivatalos szempontból mindenesetre hosszú időn át teljesnek mondható - elszigeteltségére.

Mérei munkássága azonban szerves részét alkotja az egyetemes szociálpszichológia történetének. Szerves része, mondhatnánk "klasszikusa" - nem a fennköltség, a befejezett tökéletesség, hanem, éppen ellenkezőleg, a nyitottság és az aktualitás értelmében. Abban az értelemben klasszikus, hogy alapvető - és a szociálpszichológián messze túlmutató - kérdésekre kereste a választ, s válaszai további problémákat, a mába áthúzódó, még mindig megoldásra, netán meghaladásra váró, vagy - átértelmezve - újra felteendő kérdéseket szültek. *Az együttes élmény*, Mérei szociálpszichológiájának fundamentuma, a modern társadalomlélektan két nagy megalapozó vállalkozásával, Kurt Lewinnek és munkatársainak a *vezetési stílusokra* vonatkozó kísérletsorozatával, illetve Adornónak és munkatársainak a *tekintélyelvű személyiséggel* kapcsolatos felméréseivel állítható párhuzamba.

Lewin, Adorno és Mérei vizsgálódásai az európai antifasiszta-humanista tradíció legjavát képviselik. Eredeti szándékaikat illetően mindannyian azt a célt tűzték maguk elé, hogy lélektani magyarázatot találjanak a fasizmus lényegére, s hogy leküzdésének útjait is megmutassák. E három nagy szerző szellemi rokonságát aláhúzza az is, hogy kérdésfelvetéseikben az *ideologikus* elemek dominálnak. Adorno és munkatársai igazolni próbálták, hogy az autoritarianizmus mint személyiségvonás elsősorban a fasiszta, illetve jobboldali mozgalmak követőit jellemzi, a baloldalon nem létezik markáns, a pszichológiai "tünetek" szempontjából homogén "tekintélyelvű személyiség". Lewinék nevezetes kísérletei a demokratikus vezetési stílus - a roosevelti *New Deal*, illetve a mannheimi értelemben vett *demokratikus tervezés* - fölényét voltak hivatva igazolni a diktatórikus /autokratikus/, illetve a klasszikus liberalizmusnak tulajdonított *laissez faire* módszerekkel szemben.

Ugyanígy, sajátosan ideologikus szerepet töltött be Mérei munkája, *Az együttes élmény* az 1945 és 1948 közötti Magyarországon. A mű - Hermann Imre, Bibó István és mások korabeli munkáihoz hasonlóan - a "közelmúlt lelki fertőzéseire"

lom van jelen, amellyel áthidalja az eszmény és valóság közötti távolságot, de a regények világképe nem nevezhető ironikusnak. Értékcentrumában a divinális eredetű szeretet-eszme áll, amelynek egyetemessége által mindenki egyenlő. És az, amit eddig Ottlik "tudott" a magyar prózában, hogy egy pillanatra Schulze is szerethető, ilyen fokon a *Hrabal könyve* egyik titkos pontján is megtalálható, amikor a főszereplő feleség, Anna /=kegyelem/ szembetalálkozik a kirendelt kelet-európai őrzőangyallal, Balázskával.

Az új mű talán minden eddiginél teltebben hívő könyv - a hitetlenek kérdésfeltevéseivel. Valódi párbeszéd Hraballal, és nem egyszerű hommage. A regény pilléres szerkezete a pusztulás-halálközelség, a születés és újjászületés stádiumaira épül, s a hármas osztású kompozíció megfelel a keresztény hagyomány hármasság és egység végső összefüggését tételező felfogásának. Erre rímel a platonikus szerelmi háromszögtörténet, mivel az az égi szerelem, az isteni tökéletesség és harmónia jelképe. A hit tételezi ezen metafizikai értékvalóságot, de az nem jelent kételynélküliséget, miként a kételkedés sem zárja ki vagy számolja fel a bizonyosságot. "Aki semmilyen tényben sem biztos, az nem lehet biztos szavainak értelmében sem. /.../ Ha valamit *hinni* kezdünk, akkor nem egy egyedi mondatot, hanem a mondatok egész rendszerét kezdjük hinni. /Az egész csak fokozatosan világosodik meg/" - írja Wittgenstein.

Távolabbról Rilke angelizmusának rokona ez a könyv. Angyal az, aki középen áll, közvetít Isten és ember között. Létével arról ad hírt, hogy *van* történet, és az a jó vég jegyében áll.

"Angyalok /úgy mondják/ nem tudják gyakran, az élők
vagy holtak közt járnak. Fut a szüntelen áram,
mindkét birodalmon örökre sodorva magával
minden kort a szavukat túlzúgja örökre."
/Nemes Nagy Ágnes fordítása/

valamint általános szintre emeli a személyes életmozzanatok és élménytartalmak érvényességi körét, hiszen a szövegek idézetei és a történetfragmentumok paradigmatikus viszonyban állnak egymással. A *Bevezetés a szépirodalomba* című műhöz képest az idézettechnika annyiban változott, hogy nagyobb lett a szövegelemek motivikus és kontextuális kötöttsége. Ily módon rekonstruálható itt a közép-európai régió elhallgatott közös története: a megfélemlítettség, a szellemi és fizikai elnyomás, a civilizációs lesüllyedés, az életforma hagyomány lassú szétporlása és a lelki megtöretés processzusai. A folyamatszerű elbeszélésformával szemben a jelenetező, töredékekből építkező, asszociatív elbeszéléslogika érényesül. A regény történelemszemlélete rokon Hrabaléval, ugyanis azt állítja, hogy e históriai időszak nemcsak fájdalmasan tragikus, de kisszerűen nevetséges is.

Több kritika az író narcizmusának bizonyítékát vélte felfedezni abban, hogy művei személyiség-központúak, az ábrázolt epikai világ horizontján belül megjelenik az alkotói személyiség is. A mindentudó elbeszélői nézőpont elvesztése után a modern regény alapvető ismeretelméleti fölismerése, hogy a megismerés alanya nem választható el tárgyától. A kettő kölcsönhatásban áll egymással, s ez a szemléletváltás nyilvánul meg már a *Termelési-regény* poétikai alapelveiben. "A regény alanyi epopeia" - nevezetes goethei meghatározását a művek öntükröző jellege és szerepjátszó nézőpontváltásai teszik jelen-érvényűvé. Emellett az említett közép-európai közös történet brutális következménye, hogy az Én kerül a műalkotások középpontjába, mert a hatalmi ideológiák a hamis közösségiség normái alá rendelték az egyént, ugyanakkor mérhetetlenül elszigetelték és lerombolták az emberi kapcsolatok hagyományos formáit. Az Én-en kívül nem maradt olyan közös pont, ahonnan a világ felmérhető és átlátható lenne, ezért a szubjektum művészi megjelenése szükségszerű, s ez egyben a személyiség autonómiájának visszahódítását is jelentheti. Az önéletrajzi elemek túlsúlyát, az alanyiság csapdáit Esterházy élmény-eltávolító szerepjátszással és az én-sokszorozó epikus dimenzióváltásokkal próbálja elkerülni. Ugyanígy irodalmi hősök maszkja mögé rejti valós szereplőinek alakrajzát, és fordítva; az archetípusok és a meghatározó személyiségjegyek bonyolult arányjátékával teremti meg egy-egy figura epikus karakterét. Meghatározott szerepkörökhöz rendel hozzá bizonyos emberi minőségeket, és nem megfordítva, ezáltal tartózkodik az ítélkezés pozíciójától. Ez nem szellemi-erkölcsi relativizmust takar, mert mindig határozottan és konkrétan megítél, de sohasen elítél. Látásmódjára és emberábrázoló módszerére *A tulajdonságok nélküli ember* egyik szép passzusa - a *Bevezetés a szépirodalomba* mottóként is idézi - világít rá pontosan: "Nem önábrázolás, mindig belehelyezkedés, önmagukat nem megismerő, hanem átélő, elszenvedő, furcsán érző és akaró objektumnak ábrázolni."

Esterházyt egyre mélyebben foglalkoztatják a hit és a dialógikusság kérdései, Isten és ember viszonya, lehetséges párbeszéde, s ezzel együtt az emberi kapcsolatok természetrajza és kommunikációs lehetőségei. A *Hrabal könyvé*-nek ezek az alapkérdései és lételméleti dilemmái: "A meg nem írt történelem, a szó nélküli beszéd, a művészeten túli szépség, az emberen túli igazság..." Műveinek értékszemlélete és -szerkezete azt bizonyítja, hogy nem kérdőjelezi meg az európai kultúrhagyomány értékeszményeinek létét, csupán szűkre vonja ezek jelenbeli érvényességi körét. Az irónia mint esztétikai minőség és hangnem-foga-

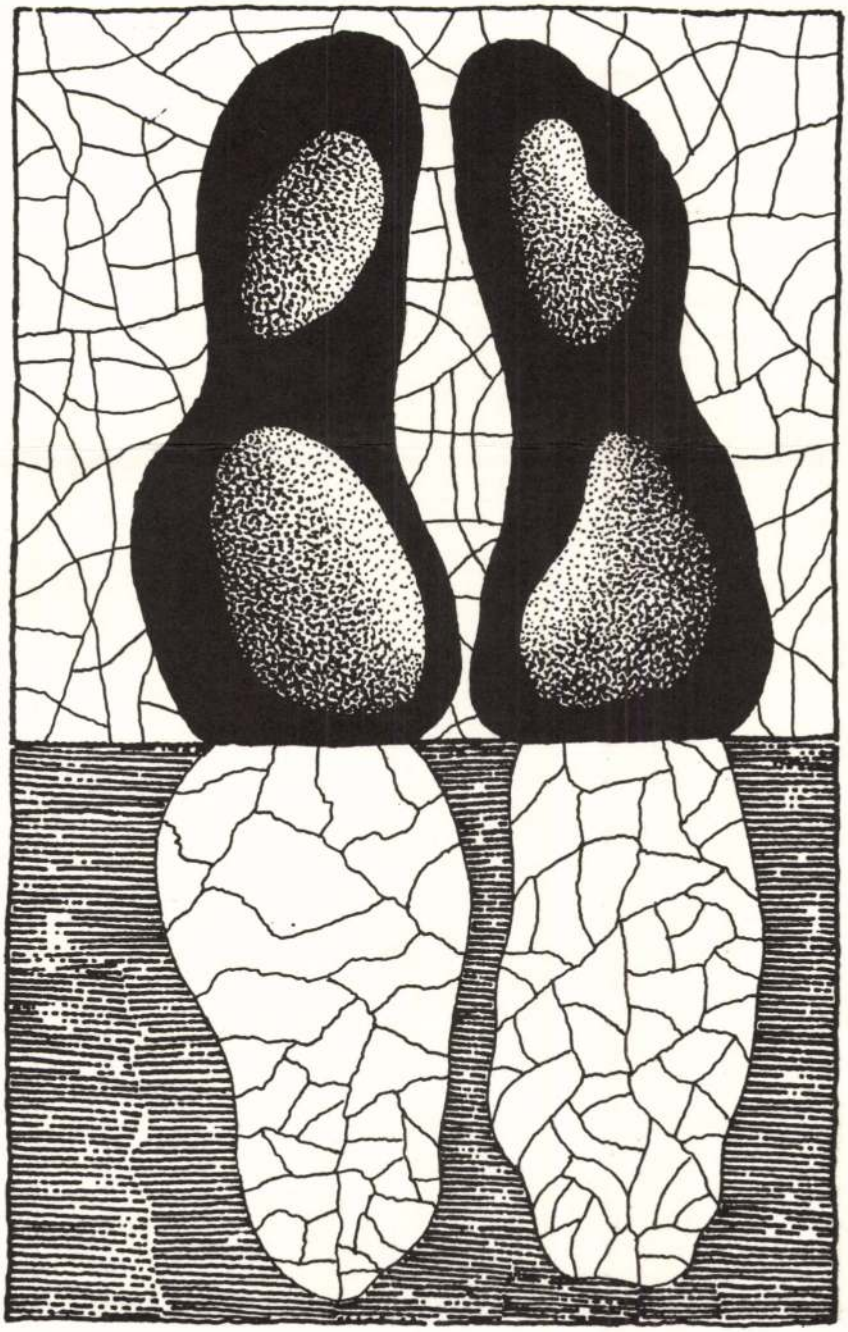

JÁSZKUNSÁG

társadalmi
művészeti
folyóirat

XXXVI. évfolyam

1990.
június

3

Esterházy Péter

Részlet a Hahn-Hahn grófnő pillantása című készülő könyvből

Az utazó, valamiért, mindig nagyon várta a márciust, szenvedélyesen, s volt benne félelem - lehet, hogy ez volt benne az egyetlen, *a* félelem? -, hogy ez évben elmarad majd a március. Nem gonoszságból, még csak nem is hozzá nem értésből, hanem valamiféle figyelmetlenségből. Hogy mit számít egy hónap ide vagy oda. És a március, az noha fontos hónap, forradalmi, dehát február végén már nagyon sok az emberben a keserű türelmetlenség, a fáradtság a konok hideg miatt, sötét alagútban él bizony az ember, már nincsenek emlékei és még nincsenek reményei /"a jövő örök, s a múlt majd csak eztán lesz"/, a február az az iszonyatos és gyökértelen jelen, a február a kegyetlen pillanat, nem állítván, hogy az igazságé, de ha kiderülne, hogy mégis, ez mégis az igazság pillanata, akkor mi volnánk ott az arénában a bika. Bikaviadalról álmodtam, mondta az utazó egy márciusi reggel. És?, kérdezte egy távoli gyöngéd hang. Vesztettünk, ismerte be az utazó.

Bizonyítékokat keresett tehát folyamatosan a márciusra, ősi följegyzéseket forgatott, naplókat böngészett, azután zsebnoteszokat, naptárakat; így telt el a január második fele s a február. Azután jött a március, a bolond április, és így tovább.

Mészáros Sándor

Középen állni

Esteházy Péterről a *Hrabal könyve* kapcsán

Az író szóismerő, aki strukturális értelemben nyelvi pontosságra törekszik - állítja Roland Barthes és/vagy Esterházy Péter. Szóismeret és élettapasztalat szembeállítása vagy viszonyának felcserélése máig ható funkciózavara és jólismert szerepkényszere irodalmunknak. Ebben az erőtérben, de ennek ellenében határozza meg írói szerepfelfogását a *Hrabal könyve* elbeszélője: "Az író olyan író volt, aki élet és irodalom közül gondolkodás nélkül az irodalmat választotta, mert úgy vélte, sőt hitte, ez az élete. A világ tényei nem az irodalom tényei. De a világ igazságai az irodalom igazságai."

Az írói pontosság elsősorban nem választékosságot és precizitást, a kifejezésmód eleganciáját jelenti, hanem arányérzéket és a határok szüntelen keresését. A pontosság mindig tételezi a mérték fogalmát, így végső instancia számára az egység, az arányok rendje. Ez belső hűséget jelent az európai kultúra egyik centrális eszméjéhez, ami egyben azt is magában foglalja, hogy az arányrend a műalkotás teremtett világában megvalósítható. A formateremtés telosza az arányok ideális létén nyugszik, ezért a pontosságra törekvés mint írói magatartás itt és most szelíden radikális szembenállást jelent a kor általános művészi szemléletformáival, amelyek épp az Egész elvesztéséről, az egység hiányáról, tehát a mértékvesztésről, az arányok felbomlásáról és lassú pusztulásáról adnak hírt. Esterházy művészete a "civilizálatlan szív" prózája, írásait a szeretet egyetemessége mellett a "pontosság szenvedélye" /Musil/ hatja át, és sajátos írói kvalitásai is ennek fogalomköréhez tartoznak: nyelvi erudíció, tempó- és arányérzék, a szavak helyezési értékének egyre biztosabb tudása, a mondatrend és a szövegdinamika kötetlen fegyelme, merész újítókedv *és* kompozíciós erő, egészbenlátás, stílusparodizáló hajlam és nyelvi alakváltó készség stb. Mindezek belső korlátok közé szorítják és hitelesítik kivételes nyelv- és formateremtő képességét.

Az író próteusi alkata, önmegújító igénye és szerepjátszó adottsága is közrejátszik abban, hogy nem kötődik szorosan egyetlen stílusirányzathoz sem, epikai világát a tudatosan vállalt stíluspluralitás jellemzi. Ez viszonylag önálló törekvés a magyar próza alakulástörténetében, hiszen jelentős íróink általában egy-két stílusirányzat vonzásterében alkottak, illetve alkotnak, ezért a jól körülhatárolható stíluseszmények jegyében a művek nyelvi világának homogenizálására törekednek. Ezzel szemben ő - épp a pontosság igényének következtében - a különböző stílusegységek vegyítését, a nyelvi rétegek és stílusszintek kombinációját, az esztétikai minőségek egymásba oldását, a sokféleséget avatja alapvető szöveggeneráló elvvé.

Ez részben és csak leíró szempontból rokonítható a posztmodern szituáció azon művészi irányzataival, ahol a parafrázis, a stílusimitáció, a pastiche, a montázs, a mozaik technika, az átértelmező idézés, az allúzió, a szövegintarzia, a különféle stílushatású szövegelemek interferenciája stb. váltak meghatározó szövegképző eljárásmódokká. A nagy stílusok, az átfogó világértelmezések széttö-

SZENTI Ernő garfikus

Tiszatáj, 39.évf. 10.sz. 1985.

tartott hite mellett, hogy a szépnek az emberiség életében küldetéses szerepe van, és ennek felmutatásával a művésznek nemünk megváltásán kell munkálkodnia, mégpedig úgy, hogy legalább bimbónyi reménységet nyújtson a kortársaknak és a maradéknak.

Drága Guszti barátunk! Te örvendezni tanítottál minket. Örvendeni az élet — sokszor rejtett — ajándékainak.

A végtisztességnek ezekben az ólomnehéz perceiben azt kívánjuk a hátramaradottaknak, hogy gyászukban is mindenekelőtt arcod *mosolyára*, szemed *csillogására* emlékezzenek, az élet értelmébe, az értelmes életbe vetett hitedbe kapaszkodjanak, mert ez a Te szép életed legnemesebb hagyatéka. Ezt próbáljuk megőrizni mindannyian, akik szerettünk és tiszteltünk Téged.

Nyugodjál szép békességben, életműved legyen közkincse azoknak, akikért éltél és alkottál.

Elhangzott Kolozsvárott, az Egyetemiek Háza előcsarnokában, 1985. június 22-én.

Törékeny egyensúly

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁIRÓL

Ismeretlen ismerősünk. Mintha találkoztunk volna már a nevével valahol. Talán a kiállítások falain? Netán a folyóiratok vagy a napilapok hasábjain? Nem tudjuk pontosan. Legfeljebb annyit sejtünk: valószínűleg képzőművészféle. És csakugyan: Szenti Ernő egyéniségében van valami talányosság. Egyszerre kiegyensúlyozott és rapszodikus, egyszerre szolíd kispolgár és bohém csavargó. Hol Szolnokon, hol Szegeden bukkan fel, hol Pesten vagy Tokajban. Most a rajzait, verseit adja le, majd művésztelepeket, szakmai konferenciákat látogat. Félig-meddig hivatali kötelességből: a kisújszállási gimnázium rajztanára és megyei szakfelügyelő. De több is ennél.

Több? Mit is beszélek? Miért lenne értékesebb egy valamire való grafikus, mint egy jó rajztanár? Szenti is azt írta legelső katalógusában: „... a rajzot tanítás és az önkifejezés szerencsésen kiegészítheti egymást." Így igaz. Egy alkotó személyiségnek feltétlen többlete van a pedagógiában, ráadásul a művészeti élet is hasznát veheti munkásságának. E kettős szerepkör tanulsága tehát korántsem a különbségekben rejlik.

Magam jobbára csak a grafikus Szenti Ernőt ismerem. Ha jól emlékszem, a hetvenes évek elején rendezte első önálló tárlatát a kisújszállási művelődési házban. Korábban is találkoztam már munkáival, ennek ellenére is meglepetésekkel szolgált e bemutató. Tudtam: a fiatal alkotó a szentendrei „konstruktivista szürrealizmus" nyomdokain halad. Ő is előszeretettel használja a bábmotívumokat, a sírkereszt alakzatokat, egyszersmind a dinamikus formai áthatásokat, az eleven tónuskontrasztokat. És nem is eredménytelenül. Nem tudtam ellenben Szenti alapossságáról és reflexív ötletességéről. Holott minduntalan a végére járt a dolgoknak. Addig építgette, variálgatta sorozatait és

motívumait, amíg a nyersebb, tragikusabb és mozgékonyabb kompozíciók sorra-rendre átváltottak egy nyugalmasabb, elvontabb és dekoratívabb harmóniába. Menet közben pedig rácsodálkozhattunk egy-egy leleményes figurájára. Némelyikük a temető fejfáit, másikuk a bérházak világát asszociálta.

Ahol él, ott a természetelvű, realista szemléleté a vezérszólam. Vagyis Szenti Ernő művészi törekvései kezdettől fogva szemben álltak a szűkebb és tágabb környezet esztétikai normáival. Mintegy környezete ellenében munkálkodott. Mellékes most, hogy a hetvenes esztendőkben már országszerte meghonosodtak a legkülönfélébb avantgarde tendenciák. Az alkotó embernek ugyanis mindenekelőtt a saját pátriájában kellene „prófétának" lenni. Bizonyára Szentinek is igénye van erre. Ám e nélkül is teszi a dolgát. Ha néha magányosnak érzi magát, akkor is.

De ne ragadjunk le az első benyomásoknál! Annál inkább, mert Szenti grafikai arculata időközben ugyancsak átalakult. Mívesebb, áttételesebb, koncentráltabb lett. Talán azt mondhatnám: a pályakezdő alkotó egy ügyes és bátor egyensúlyozóhoz hasonlított. Jóformán mindent felvállalt. A szentendrei iránytűt és a népművészeti tanulságokat, egyben a személyesebb, tragikusabb előadást és az ellentétes végleteket is. Mostanában viszont egy rafinált érzékenységű, intellektuális jellegű rajzolóval találkozunk. Valahogy eltűntek a lapokról a kimódolt szögletes, mértanias elemek, akárcsak a drámai hatások. Helyettük az organikus indíttatású, dekoratív értékű vonalritmus lépett az előtérbe, s tartalmilag is egy általánosabb, filozofikusabb gondolatkör bontakozik ki előttünk.

Nem csoda így, ha az utóbbi időben lépten-nyomon egylényegű sorozatokat látunk az alkotótól. Vallatóra fogja a köveket, aztán az odvas vagy csonkolt fákat. Egymás mellé rendel néhány egynemű természeti alakzatot, majd megindul a transzformációk, a metamorfózisok gyűrűzése. Alkalmanként az az érzésünk: „vitális felfogású" korszerű plasztikákat látunk. Máshol kimondottan Giacometti megnyújtott, misztikus figuráira gondolunk. Nem baj. Szenti a modern szobrászattól is tanult. Eközben azonban nem mondott le a precíz, igényes komponálásról, sőt az egyénibb töltetű jelentéskörökről sem. Ennek köszönhető például, hogy nála a görcsös, romantikus fatörzsek minduntalan túlmutatnak önmagukon. Egyszer leveleket, székeket sejtetnek, máskor macskákat vagy embereket. Pedig a formák egy percig sem titkolják anyagi természetüket. Sokkal inkább egy analitikus kísérlet és egy mágikus szertartás szerves részeseivé válnak (L.: Tiszatáj 1981. IV., 1982. V., 1984. IV. számainak illusztrációit).

Mi tagadás: kicsit féltem Szenti Ernőt. Ugyanakkor szurkolok is neki. Bár jó érzékű egyensúlyozó, mégis megbillen időnként. Modoros lesz. Talán, mert nem mindig érzi pontosan a formai, tartalmi stilizálás átmeneti dimenzióit? Ki tudja? Tudom viszont, hogy az alkotó időről-időre vissza tud találni a józan, hétköznapi formákhoz. Akár célszerűségből is. Hogy aztán újra és magasabban repülhessen.

SZUROMI PÁL

zettel. (Markó számára magától értetődik, hogy a szétesett világban az ének sem lehet megváltó erő.) Verseskötetét éppen ezért érezzük nyugtalanító könyvnek: nyugtalanítónak, mert költőnk a való világ jelenségeiből formálta látomásait. S azért is, mert a lehetséges rend csak halovány visszfényként lehet újra jelen a versben. *(Kriterion.)*

FÜZI LÁSZLÓ

SZENTI ERNŐ RAJZA

rend visszfényére a versben, a szoborban, a bomló szerkezetű regényben. A kerek és megbonthatatlan egységű műnek, a groteszk felhangok nélküli, borzongató tragikumot sugalló zárt struktúráknak talán végképp bealkonyodott." Ezek után nem is lehet más kérdésünk, mint az, hogy milyennek látja, milyennek mutatja (verseiben) Markó a világot. Szétesőnek, a rend és a harmónia világától egyre távolabbra kerülőnek. Nem ismerek másik verseskötetet, amely a Markóéhoz hasonló gazdagsággal sorolná fel a mi (modernnek mondott) világunk rekvizitumait.

Vegyük számba a Markó által látott táj elemeit: *lakótelepek, sokemeletes épületek, felvonók, suhanó autók, autóbuszmegállók, panelfalak, villanypóznák tízezer voltos gólyafészkekkel, zsíros lefolyók, magasfeszültségű oszlopokkal elbolondított domboldalak* képei jelennek meg verseiben. Mindennapi életünk színtereit Markó, mondhatni kafkai vízió helyszínévé teszi. Már a kötet első versében *(Kedves Madách Imre!)* a szabadságukat vesztő állatokról, állatkerti ketrecben ugráló majmokról ír, későbbi verseinek világát pedig szinte páratlan gazdaságban uralják a gyíkok, tücskök, a lépcsőházban masírozó csótányok, kövér krokodilusok, keselyűk, barna bogarak, kaszáspókok, skorpiók... A sokszor valószerű elemekből felépülő vízió természetszerűen nem önmagáért állítja előtérbe a vegetatív lényeket, hanem azért, hogy az emberi világ, a lét leépülését jelezze. Markó verseiben gyakori, hogy a leíró részt egy kínálkozó ötlet, szójáték segítségével személyes sorsával vagy — általánosabban — az emberi sorssal hozza összefüggésbe. *Milyen színű a tücsök?* című versében például az elfeketedő tücskök láttán kérdezi: *„Eltücskülök lassan én is?"*. A lépcsőházban masírozó csótányok serege pedig az emberi élet veszélyeztetettségét juttatja eszébe: *„Nézek körül, s hát mindenki leszokóban, borról / nőről, dohányról is, mert jön a cirrózis, az impotencia, / a tüdőrák, jön a végső feketeség"*. A kafkai vízió Markó számára nem kikényszerített jelkép, hiszen valóságlátása, a „nagy darálótól" s egyáltalán a világunkba épített gépi mechanizmusoktól való félelme magyarázza látomásait. Gyermekkorában bizonyára még kisdobos énekeket dalolt, mára — úgy látja — a *talanítás* mámora uralja a világot. Emlékezzünk csak: lakótelepeinken nálunk is évente lejátszódik a lomtalanítás, fölösleges kacatjainktól szabadulhatunk meg ilyenkor. Kötődnek-e emlékek a kidobott tárgyakhoz? Felhasználhatók lennének-e valamikor mindazok az eszközök, tárgyak, amelyek már nem férnek el az egyre kisebb, s sokszor a gyermekek nevelésére is alkalmatlan lakásokban? S vajon mindennapjainkban, amikor gyermekkorunktól, szülőföldünktől szakadunk el, s amikor népeket, népcsoportokat történelmüktől, közösségi létezésük lehetőségétől fosztanak meg, nem hasonló talanítás játszódik-e le? Ha mindezt végiggondoljuk, akkor értjük csak meg, hogy Markó az elszürkülő lakótelepi élet s a veszélyeztetett emberi lét képeitől miképpen jut el a talanítás nyugtalanító látomásáig: *„a talanítás körzetét pontosan megjelölni / a talanítás időszakát kiválasztani / kellő számú talanítót toborozni / a talanítókat kiképezni / a talanítószert szétosztani / a talanítók biztonságáról gondoskodni / hogy zavartalanul talanítsanak / hogy eredményesen talanítsanak..."*

A látomással szemben a vállalt — és képzelt — emberi világ képei is feltűnnek Markó verseiben. Ezek legtöbbször a költő személyével kapcsolatosak; Markó egyébként is — hasonlóan nemzedéktársaihoz — sokszor beszél önmagáról. Az emberinek tudott világ képeit is a személyes múltból veszi: hol a kisvárosból magával hozott emlékképeket idézi, hol pedig a szerelem teljességet adó élményét. A rend és az emberesedés pólusát azonban nem tudja szembe állítani a szinte minden versében újra megfogalmazott veszélyeztetettség-ér-

MDK

Szenti Ernő (rajztanár?)

Szerepel a Móra Ferenc Múzeumban rendezett kiállításon. (Nem világos, vajon végzett rajztanár-e vagy főiskolai hallgató.)

Pedagógiai Főiskolát végzett rajztanárok retrospektív kiállítása.

Tiszatáj, Szeged, 1960. július. 10. l.

Szenti Ernő

Petroleum lámpát ábrázoló rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. nov. 13.
XV. évf. 46. sz. 4. lap

Szenti Ernő

Két szembenéző profilt, közöttük egy cserép kaktuszt ábrázoló rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. márc. 17.
XVII. évf. 11. sz. 13. lap.

Szenti Ernő

Különböző méretü talpas és más alaku poharakat, üveget ábrázoló rajz, cim nélkül.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 5.
XVIII. évf. 1. sz. 12. lap.

Szenti Ernő, grafikus

Rajz: Repe.

Szenti Ernő: rajza 5.

TISZATÁJ, Szeged. 1973. október XXVII/10.

Szenti Imre grafikus

Rajz:

Repr.

Szenti Imre: rajza

6

TISZATÁJ. Szeged, 1972. május

XXVI
5.

Szenti Ernő

„Kövek" (repr.)

F.A.: Nyári mappa.

Pedagógusok Lapja, Bpest, 1972. szept. 16.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 ... - 8
ALFÖLD
Szenti Ernő
1021

őt is elhallgattató, újabb megpróbáltatásainak elébe.

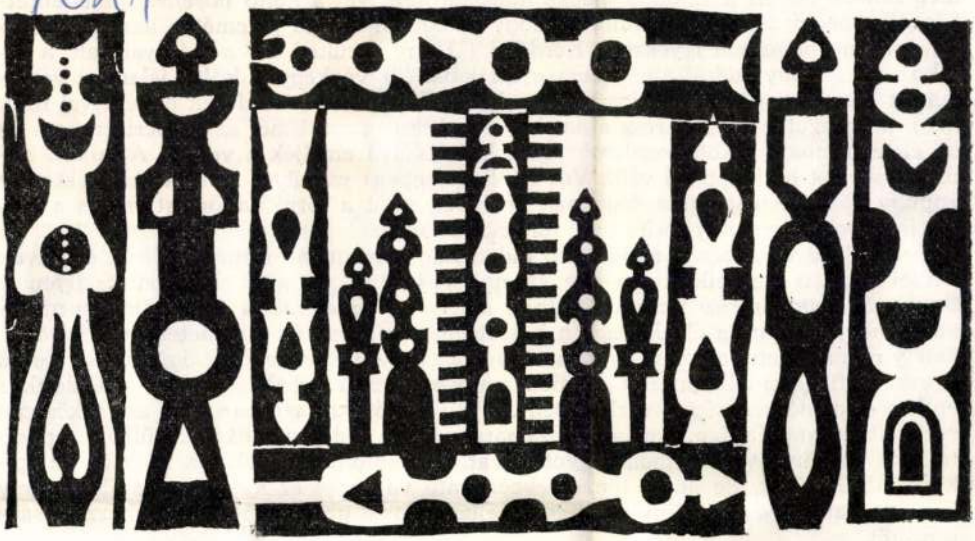

Szenti Ernő grafikája

kinyilatkoztatás – egyszersmind azonban immár szer
program is. A tételek megfogalmazásában is érződi
még inkább abban a rajongó megszólításban, amell
filozófia meghirdetőjéhez fordul, s ahogy annak alk
nevezve meghatározni igyekszik. Kérdései („Hogy k
átkozást? / Hogy tudtál élni Róma gyanújában?")
nek át – az ünnepélyes alkaioszi forma kételyekkel,
meg, hogy azután a záró rész áramlóan dinamikus
az életet formáló alkotó kezdeményezés himnuszává
tik versképlet hajlékonnyá válik Vas István kezében
éppúgy közvetíteni tudja a fogalmak érvényét, mint
ma is a „coincidentia oppositorum" funkcióját tölti be tehát.

Épp ebből következően a ciklusépítő tudatosság a megtalált-megszilárdított életelvek versei közé is be-beiktat egy-egy szkeptikus-józanságra jutó ellenpontot: ilyen a *Banco di Santo Spirito* ironikus fintora, amely a *Római rablás* történelmi mozgásának fonákját villantja elénk, vagy a *Kesselring* című torzkép a németek pusztításáról, amely rokonná tette az olasz és a hazai tájakat. Az *Aquapendentei elégia* ősi kétütemű tizesei, rafináltan alkalmazott mindennapi versbeszéde, életkép-jellege, anekdotikus epikuma, naplószerűsége, részletezően árnyalt festőisége azonban már azt a közeget érzékelteti hangulatilag, amelynek számára minden belső vívódás és külhoni tapasztalatszerzés történt: az otthon hagyott hazát, a szülőföld vonzását. Szemérmes, az epikum mögé rejtett, de annál töményebben ható vallomás ez a vers a hazához, mely minden csalódás és kint tapasztalt csoda ellenére is a gravitáció erejével húzza vissza a költőt.

A ciklus további két darabja, a két sienai vers már csak az eddigi fő dallam, a meg-

Szenti Imre, grafikus

Rajz:

Rep.

Szenti Imre: rajza 9

Tiszatáj, Szeged, 1974. december XXVIII/12

Szenti Imre, grafikus

Rajz:

Rep

Szenti Imre: rajza

54

XXVIII
7.

TISZATÁJ, Szeged. 1974. július

Benti Imre, festő

Önálló kiállítása nyílt meg
Kiskunfélegyházán.

— : herkentői antal

96.

XXIX.
5.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. május

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 8/
ALFÖLD

1021 Szenti Ernő

akinek a fény
táj még
neándervölgyi éjszaka

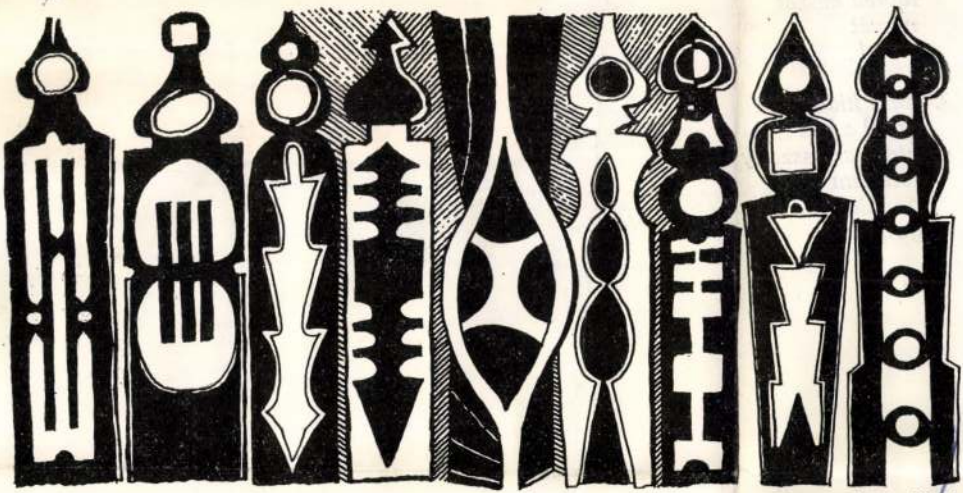

Szenti Ernő grafikája

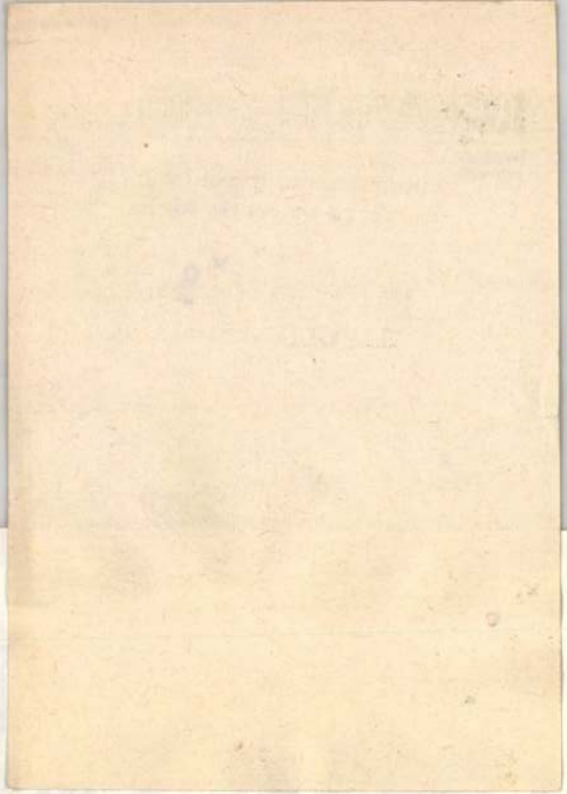

1. *lassan lépj*
   halkan halkan
   vad ne hallja
   lépted neszét
   lépted neszét
   neszét
   soha!

2. *mire kidől a fa*
   kidől a ház
   kidől az asszony
   felettem erdő
   gondtalan
   gondtalan

Szenti Ernő grafikája

meg inkább abban a rajongó megszólításban, amellyel a költő hőséhe filozófia meghirdetőjéhez fordul, s ahogy annak alkatát és jellemét nevezve meghatározni igyekszik. Kérdései („Hogy kerülted el / a m átkozást? / Hogy tudtál élni Róma gyanújában?") végképp a k nek át – az ünnepélyes alkaioszi forma kételyekkel, belső őrlődés meg, hogy azután a záró rész áramlóan dinamikus sorai ismét az e az életet formáló alkotó kezdeményezés himnuszává emeljék a verset. tik versképlet hajlékonnyá válik Vas István kezében: szabályos-mértékszer éppúgy közvetíteni tudja a fogalmak érvényét, mint a forró vallomást: ma ma is a „coincidentia oppositorum" funkcióját tölti be tehát.

Épp ebből következően a ciklusépítő tudatosság a megtalált-megszilárdított életer versei közé is be-beiktat egy-egy szkeptikus-józanságra jutó ellenpontot: ilyen *Banco di Santo Spirito* ironikus fintora, amely a *Római rablás* történelmi mozgásának fonákját villantja elénk, vagy a *Kesselring* című torzkép a németek pusztításáról, amely rokonná tette az olasz és a hazai tájakat. Az *Aquapendentei elégia* ősi kétütemű tízesei, rafináltan alkalmazott mindennapi versbeszéde, életkép-jellege, anekdotikus epikuma, naplószerűsége, részletezően árnyalt festőisége azonban már azt a közeget érzékelteti hangulatilag, amelynek számára minden belső vívódás és külhoni tapasztalatszerzés történt: az otthon hagyott hazát, a szülőföld vonzását. Szemérmes, az epikum mögé rejtett, de annál töményebben ható vallomás ez a vers a hazához, mely

Alföld 1975/8/66

SZENTI Emő

Szenti Imre, grafikus

Rajz: Reyn.

Szenti Imre: rajza 96.

TISZATÁJ, Szeged, 1974. július XXVIII/7

Szenti Imre, grafikus

Rajz:
Rejz

Szenti Imre: rejza 31.

TISZATÁJ, Szeged. 1974. július

XXVIII
7

Szenti Ernő, grafikus

Rajz: Rep.

Szenti Ernő: rajza 28.

XXVIII
7.

TISZATÁJ, Szeged, 1974. július

Kenti Imre, grafikus

Rajz:
Repa.

Kenti Imre: rajza 8.

XXVIII
7.

TISZATÁJ, Szeged, 1974. július

Szenti Ernő, grafikus

Rajz:

Kép.

Szenti Ernő: rajza 92.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. május XXVI/5.

Szenti Imre, grafikus

Rajz: Repr.

Szenti Imre: rajza 8.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. május XXVI/5.

Szenti Ernő, grafikus

Rajz: Repr.

Szenti Ernő: rajza 15.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. május XXVI/5.

Szenti Imre, grafikus

Rajz:
Rep.

Szenti Imre: rajza

26.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. május

XXVI
5.

Szenti Imre, grafikus

Rajz: Repr.

Szenti Imre: rajzai 19.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. május XXVI/5.

Szenti Imre, grafikus

Rajz:
Repr.

Szenti Imre: rajza

84.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. május

XXVI
5.

Szenti Ernő, grafikus

Rajz:

Repr.

Szenti Ernő: rajza 66.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. augusztus XXVI/8.

Kenti Ernő: grafikus

Rajz: Rep.

Kenti Ernő: rajza 62.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. május XXVII/5.

Kerti Imre, grafikus

Rajz:

Repr.

Kerti Imre: rajza

52.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. május

XXVII/5.

Szenti Imre, grafikus

Rajz: Kép.

Szenti Imre: rajza 39.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. május XXVII/5.

Szenti Ernő, grafikus

Rajz.

Kép

Szenti Ernő: rajza

5.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. május

XXVII
5.

Szenti Ernő, grafikus

Rajz:

Kép

Szenti Ernő: rajza

35.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. május XXVII/5.

Szenti Imre, grafikus

Rajz:
Rep.

Szenti Imre: rajza 69.

TISZATAJ. Szeged, 1973. május XXVII
5.

Szenti Ernő, grafikus

Rajz:

Repr.

Szenti Ernő: rajza

90.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. május

XXVII
5.

Szenti Ernő

"Lámpa" cimmel a lap bemutatja a müvész rajzát.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. febr. 5.
XVI. évf. 6. sz. 2. lap

Szenti Ernő, grafikus

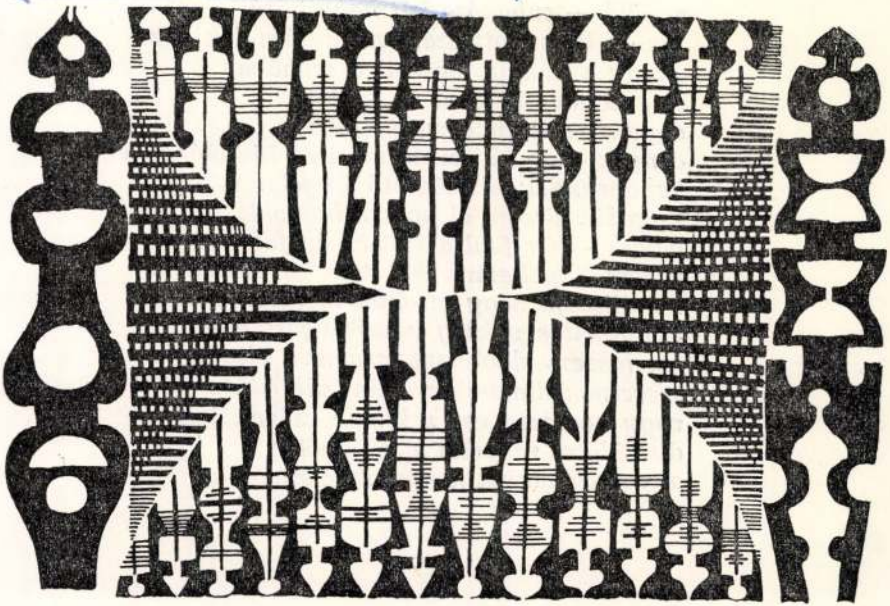

— : rajza

TISZATÁJ, Szeged, 1975. november

5.

5

XXIX/11

Csónak — partról kecsesen vízre csúszva
vitorlás — fehér ábrándnak kigyúlva
repülő — suhanása két hegy közé
sas — becsukott szárnyú hullása fák közé
ahogy a hangya besétál a mohába
úgy kellene bejutni az ágyba,
ágyam múltjának susogásába
árnyékosodó lúdcsapatba piros hintalóhátra
kenderföldek tüsszögtető szagába
Egyedül alszom el hosszú haldoklással
lábam — itt föld amott az ég falában
karomat mellemre fektetem keresztnek
a zsákszájú négy saroktól mentsen meg
villanyoltás vakság belső zúgást hallok
azt hiszem eldobbant szívemre pitymallok
szeretnék álmomban válni vitorlássá
vagy kecsesen eső selymek csónakjává
disszidálni reggelig a világból
el a szirénákkal kaszabolt éjszakából

Kenti Imre, grafikus

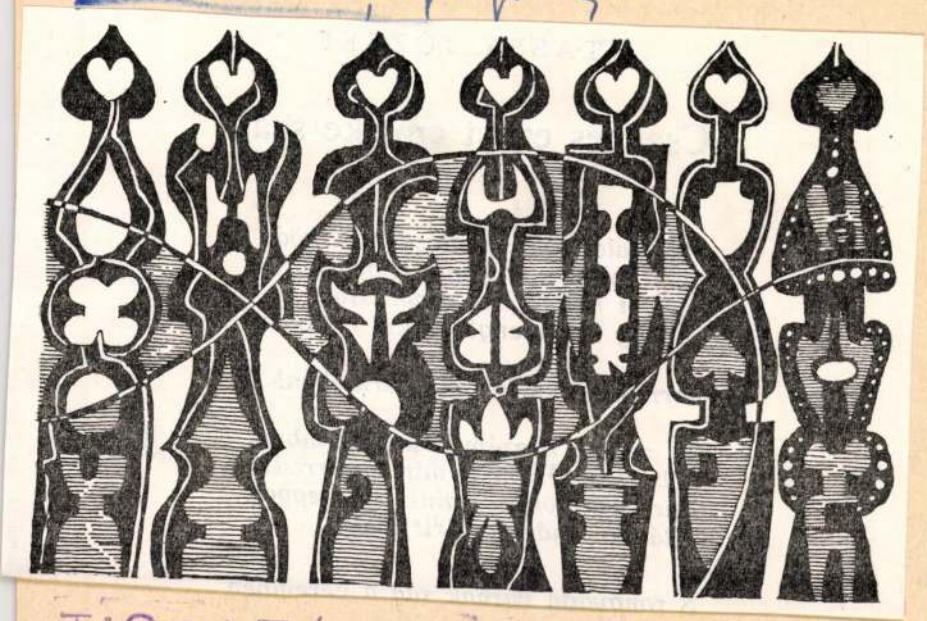

10.

XXIX
11.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. november

Fejemben leáldozik a Nap, Rachel. Húsodba ojtott rózsakútban delel ragyogásom, az istenfelleg mégis rámterül. Sötét bölcső a tested Rachel, nem hordja csordultig holddal sem a tej, sem a vér. Telesírja fekete görönggyel a gyermek. Fejemben álomtalan vasgolyó a Nap, ágyúk költenék ki hajnalát Rachel. A korom szavannáin elolvadnak a lovak

Szenti Konő: [illegible] 15.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. november XXIX/11.

Szenti Ernő, grafikus

TISZATÁJ, Szeged, 197 – rajza.

6. november

55

XXIX
21

továbbá bizonyos eselyeket biztosíthatott nekik pozíciójuk megvédésére a hitleri Németország legyőzése után megtartandó lehetséges békekonferencián. Világosan látszanak ennek az elgondolásnak elemei Teleki miniszterelnök egyik jellegzetes nyilatkozatában, amikor is 1941 januárjában megbeszéléseket folytatott Ráczcal, aki a lengyel katonai menekülteket Magyarországról nyugatra szöktető, segítő akcióval foglalkozott. Rácz azon panaszára, hogy az akció végrehajtása elé különféle akadályokat gördítenek, Teleki így válaszolt: „Ne törődjetek a nehézségekkel! A Ti munkátok a béketárgyalásokon Magyarország egyik jó pontja lesz!"[1]

Teleki miniszterelnöki hivatalba lépésétől fogva határozottan ellene volt bármilyen arra irányuló próbálkozásnak, hogy Magyarország bekapcsolódjon a Lengyelország elleni német fegyveres harcba. A háború kitörése előtt néhány hónappal — 1939. április 27-én — Csáky István külügyminiszter az ő utasítására erősítette meg Magyarország római nagykövetéhez — Villányihoz — írt levelében, hogy Magyarország kategorikusan elutasít mindenfajta követelést, amely arra vonatkozik, hogy megengedje a Lengyelország ellen vezényelt hadseregek keresztülvonulását Magyarországon. Többek között ezt írta: „Ha viszont a németeket szó nélkül vagy esetleg tiltakozással beengednénk, hogy rajtunk keresztül harcoljanak Lengyelország ellen, itt forradalom törne ki, és egy olyan morális letörés következnék be, hogy önbizalmunkat elveszítve, még a németek által támogatott szlovákokkal szemben is a legelőnytelenebb helyzetbe kerülnénk."[2]

1939. július 24-én Teleki miniszterelnök levelet küldött Hitlernek, amelyben világosan kifejtette, hogy Magyarország — minden politikai és katonai kapcsolata ellenére, amelyek a tengelyhatalmakhoz kötik — erkölcsi szempontokból nem vehet részt semmiféle Lengyelország ellen irányuló katonai akcióban. Teleki állásfoglalásának megtorlásaképpen, szankciók alkalmazása címén visszavonták a Magyarországnak már megígért katonai szállítmányokat. 1939. augusztus 8-án Hitler találkozott Csákyval Berchtesgadenben és erőszakosan megbírálta Teleki levelének lengyel-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szolnok Megyei Néplap

1973 OKT 21

Szenti Ernő

MEGYEI NÉPLAP 1973. október 21.

1021

SZENTI ERNŐ RAJZA

Egy táklya világa

Reggelente a Tiszazug minden nagyobb falujából elindul egy-egy autóbusz, körbejárja a homokbuckák között sorjázó kisebb településeket. Viszi a gyerekeket „Kunszentre", az iskolába. Ezek a járatok nem igen késnek, nyolc óra előtt beérnek a járási székhelyre. A „gimnazista járat", — így emlegetik.

A klasszicizáló homlokzatú, kissé felemás stílű épület 17 éve várja a gyerekeket, a homok, meg a nehéz sziki föld fiait.

Harmadik évében tipegett a kunszentmártoni gimnázium, amikor az épület, amely magánviselte a szükség nyomait, hajlékot adott a Tiszazug legmagasabb szintű iskolájának.

vendékeink. Kimegyek valamelyik környékbeli szövetkezetbe, az agranómusnak osztályfőnöke voltam, az elnöknek biológiát, kémiát tanítottam. Bárhová is megyek a járásban, mindenhol megszólítanak: emlékszik, tanár úr... Persze, hogy emlékszem. A tanár életéből egy kicsi mindig ott marad a tanítványainál.

Hozzáteszem: a jó tanár életéből.

Az igazgató néhány frissiben érkezett levelet tesz elém: *„Örömmel értesítem a Gimnázium Tisztelt Tanári Karát, hogy orvossá avattak és a János-kórház belgyógyászati osztályán dolgozom".* Aláírás. Egy volt tanítvány. Másik le-[vél]: *Tisztelt Igazgató Úr!*

hatással bír majd a kezdő pedagógusok számára. Ettől, mi tagadás, még messzi vagyunk. De állandó és előremutató változásban van az egész táj élete.

Megragadt bennem egy kép. Az igazgató, azt mondta, hogy új padok kellenének. Miért, néztem rá csodálkozva, hiszen majdhogy újaknak látszanak még a régiek is? Kinőtték a gyerekek. Hát, igen, nőnek! — mondtam. Nem, nem úgy kell érteni. A gyerekek nagyobbak — azonos életkorban — mint voltak.

Szellemiekben is megnőtt a táj embere, s ebben jelentős része van a húszéves iskolának. Nem mindig optimális még a tantestület munkája, a körülmények

Szenti Imre grafikus

— Tajta

TISZATÁJ, Szeged, 1975. november

68.o
XXIX. é.

A magyarországi lengyel menekültek egy része valóban tiszteletre és elismerésre méltó baloldali munkát végzett. Meg kell állapítani azonban azt is, hogy a menekültek *egészének* politikai tevékenységét *nem* a ténylegesen baloldali gondolkodású lengyelek határozták meg, hiszen a kommunistagyanús és baloldali elveket valló menekültek ellen számos esetben éppen a saját, vezető beosztású *honfitársaik* léptek fel. Egy *állandó*, szervezett baloldali lengyel bázis már az előbbiek miatt sem alakulhatott ki.

Politikai szempontból a menekültek és szervezeteik kívülről nézve talán egyveretűnek tűntek, a levéltári források azonban egyértelműen arra utalnak, hogy belülről egyáltalában *nem* voltak egységesek, több frakció, „párt" egymás elleni tevékenysége mutatható ki. Ezeknek a belső harcoknak az elhallgatása nem szolgálja a „menekültkérdés" jobb megismerését, megítélését, mert alapvető *félreértésre* adhat alkalmat. Ha a menekültek politikai tevékenységéről beszélünk, azt sem szabad elhallgatni, hogy a magyarországi lengyelek egyes politikai vezetőinek szemében még maga a londoni emigráns kormány feje, *Sikorski* tábornok is „baloldalinak" minősült. A Sikorski nevével fémjelzett politikával kisebb vagy nagyobb mértékben egyet nem értők számára Rydż-Śmigly, később Anders tábornok koncepciója volt a legelfogadhatóbb. (Az előbbiekre a budapesti I. hadtestparancsnokság 1941. március 10-i jelentésében is találhatunk adatokat.) A lengyel menekültek katonai és polgári bizottságainak vezetői között többen képtelenek voltak felismerni a történelmi realitást, nem tudták magukat túltenni korábbi előítéleteiken, így a különböző csoportok bénítóan hatottak egymásra.

A VKF 2. D. osztálya a következő politikai csoportosulásokról szerzett tudomást: 1. Sikorski-„párti", 2. Legionista (Rydż-Śmigły)-„párti", 3. Magyar—lengyel együttműködést szorgalmazó, Magyarországon lehetőleg mindenféle politikától elhatárolók (Marian Steifert ezredes) csoportja, 4. Kommunista-„párti" (ebbe a csoportba kell

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok
1972 FEB 27.

KISS ATTILA rajza

1021 Szenti Ernő

Szenti Ernő rajzai

marosan a
kész lányr
körüli teer
fel sem ö
ez a megb
szerű lehe
lenőrzés
papucs utá
san „behoz
Már a r

Szombati szemle a szolnoki piacon

Egy kevés primőr, magáneladóknál igen drága élőcsirke, s továbbra is drága zöldség a jellemzője a szombati szolnoki piacnak.

Élő csirkéből 480 kilót kínáltak a szövetkezetek 25 forintos áron. A termelők jóval többért, 38 forintért mérték a csirke kilóját. Élő tyúkból közepes felhozatal volt, s kilóját átlagosan 27 forintért adták.

Régen nem volt ilyen kevés tejfel, mindössze 67 liter, 28—30 forint között, míg a tehéntúró litere 18—20 forint.

Tízezernél is több tojást kínáltak 1,10—1,20 forintért darabonként. A burgonya ára minőségétől, fajtájától függően 3,60—4,50 között volt. Petrezselyemgyökér — bár jó volt a felhozatal — 8—10 forintnál olcsóbban nem kapható. A vöröshagyma és a kélkáposzta kilója 5, illetve 6 forint. A savanyúkáposzta ára tsz-eladóknál 6,50, termelőknél 7 forint.

Újdonság — s milyen drága újdonság — a sóska. Termelőszövetkezetek 23, magáneladók összesen 10 kilót hoztak. Sem a szövetkezetiek, sem a magáneladók nem adták alább kilóját 50 forintnál. Kicsit vigasztaló, hogy az idén először „megjelent" fejessalátát egy forintért kínálták. Az alma kilója változatlanul 5—10 forint között kelt.

Az osztályvezetőnek azonban egyik sem kerülte el a figyelmét, de várt. Kollégáival szemmel tartották Kovácsné minden lépését. Egy vagy két héttel később lelepleztek. A női W. C.-ben árcédulát találtak, a Kovácsné lábán pedig ott vi-

Nemes György

Dávi

10.

— Ez is ép, ez is ép, ez is ép — mondta, miután lábait és karjait kipróbálta.

— Csak épp nincs emberi formád — mondtam.

— Hát milyen formám van? — kérdezte.

— Mint egy sárban meghemperedett disznónak — mondtam.

— Majd mindjárt nem leszek disznó — mondta, és belegázolt a csermelybe. Ott mosni, dörzsölni kezdte magát.

— A nadrágodból csurog az agyagos sár! — kiáltottam oda neki.

— Majd nem csurog, ha kimosom — kiáltotta vissza.

Bogozni kezdte fürdőnadrágja madzagját a csípőjén. Közben odaszólt nekem:

— Fordulj el, Klot, amíg megfürdöm.

— Jó — mondtam. Hátat fordítottam neki és leültem a fűre. De nem sokáig volt türelmem így ülni.

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szenti Ernő

KÖZNEVELÉS
Budapest

1971 DEC 24

Szenti Ernő rajza

1021

aranyzsinóros sapkáját, a mai diákklubok, folyosók és más helyiségek orrfacsaró dohányfüstje pedig teljesen ismeretlen volt.

---

* Ez a vitacikk dr. Gosztonyi János miniszterhelyettes címére érkezett; ő adta át lapunknak közlésre. (Szerk.)

Szenti Ernő, grafikus

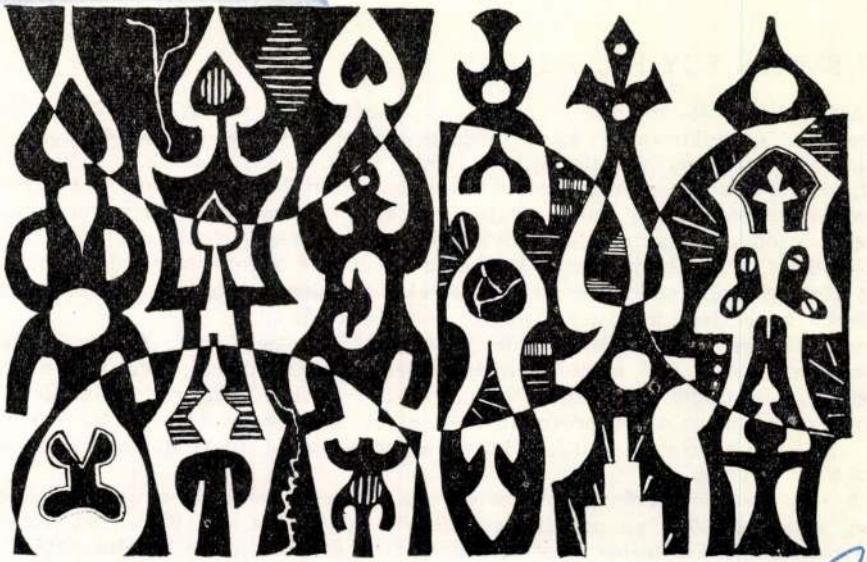

~~30~~ : rajza

30.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. november

XXIX/11

tott ablakon át.
Így az egész tárgytalan lett.
És csönd.

[BEVEZETÉS EGY KONYHÁBA]

A lichthofon át csöpörög be a fény. A homály, mint a por, a sarokba húzódik. A mosogató praktikusan kettészelt medencéi fölött lenyűgöző szerkezet kapaszkodik a falra. A könyökszerűen meghajlított csövek kavarognak, kúsznak, kerülgetik egymást, visszafordulnak s megint előre, akár egy kifordított has elemei. Az egyik cső meredeken zuhan lefelé, mint a rajzlapról kifutó, elszabadult ceruzavonal; gumicsőben végződik, s a gumi ajkán rövid hörgéssel vízcsepp jelenik meg, szabálytalan időközönként. (E szabálytalanság kelthetne bizalmatlanságot.) A rozsdás fém vonulását rézforgattyúk szakítják meg, amelyek esetenként csapokká komplikálódnak. A tömzsi hengertest, a központ, nagyon nehéznek látszik.

A fehér és fekete kőlapok között lehet különbséget tenni. A konyha lejt a (geometriai) közepe felé, a lefolyó miatt, amely felett a hokedli, mert kék, mint egy napernyő, magasodik. A gyanús vasnégyszögtől növekvő sugarú, közelítőleg koncentrikus körökként a sár erővonalai. Az asztal közelében, amely a szemközti falhoz lapul, megroggyan a padló, a körök egybe maszatolódnak, itt jobban kitetszik: mocsokról van szó.

A mosogató fakeretén, szinte befedve a nyílást, deszkalap nyugszik. Szinte: a hátsó, a falhoz eső felen cső bukik a deszka szintje alá. — Itt van az a csapfej, amelynek elfordítása meleg vizet eredményez. A csaphoz a deszka eltávolítása után

Szenti Ernő: grafikus

TISZATÁJ, Szeged, 19 : Tajza 15. november

XXIX
11

És fölhasítják.

A lányok visongtak, mintha egerek estek volna a jegenyék teteje felől, pedig csak néhány levél kószált a levegőben. Fancsikó nem szerette, ha visongnak a lányok, sokkal inkább szerette, ha ülnek csöndben a farönkökön, mellettük zöld a fű, és ő, Fancsikó nézegetheti a fehér térdzoknijukat. Pintát nem érdekli a reggel hasa, így a lányok között forgolódott, nevetgélt, itta a teáját, turkált a kalácsszeletek között, és megint ő beszélt. Beszéd közben rámkacsintott és Fancsikóra, de szavai — mint a jegenyék levelei — a lányok felé lebbentek.

— Reggel a réteken, reggel a réteken... figyeltek, ti szépszeműek egyáltalán...?

Pinta teliszájjal vigyorgott, láthatóan örült, hogy a kutya sem figyel rá.

— A mezőkön vágtázott, a hajnalt fűzte a nyergébe, és patája nem toccsant a vizenyőkön.

— Kinek? Kinek?

A lányok nevettek, kalimpáltak a lábukkal.

— Kicsoda a vizenyősökön?

Pinta arca haragra feszült. (Röhögni kezdtem.)

— Vágtata ködlóa fűzfafe lett.

Így énekeltek. Pinta elégedetten húzgálta tornacipője fűzőjének bolyhos végét. Fancsikó tekintete a térdzoknikat döfködte, én meg mutatóujjammal az egyetlen mazsolás kalácsot.

— És harmattól csillog a patája.

— Lendül a farka, és születik a szél.

A lányok hirtelen félbetörték mozdulataikat. (Mintha a reájuk öntött forró gyertya most dermedt volna meg.) A kert végében megjelent apám, borostásan, alvatlanul, gyűrötten.

Aztán feltűnt az utca végében a ködló, hogy két ugrással a kertben teremjen és fölharapjon mindannyiunkat.

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Szenti Imre, grafikus

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1984 JUN 2 31

1021

értelem magas
ezi. Ezt kelle-
s tudatosítani.
an ezt belátja
agógus, szülő és
dő eltelik.
yi? Az a Szabó
nló pedagógu-
agy mértékben

Nagy Tibor

Tisza
almában

oldi mesék
eménye

enc Könyvkiadó
Magyarország"
mese sorozatá-
egy-egy magyar
gszebb, legjel-
it mutatják be.
tiszatáji, dél-
ek csodavilá-
az olvasó előtt,
ó ismerőjének,
válogatásában.
a három sár-
n című gyűjte-
int félszáz me-
ént köszönti azt
m járt ezen a
bármelyik tör-
ik bele, rögtön
rezhetjük ma-
sék hőse a sár-
őző szegény fiú,
kezét elnyerő
a jószívű lány,
a ravasz róka,
átyás király.

Illedelmesen bemutatkozik, majd végigkérdezi a szorzótáblát, mennyi kétszer kilenc, nyolcszor hat... Ha jól válaszol a tanuló, dicséretet kap tőle. Hogy kitől? Hát az 1983-ban „az év emberének" megválasztott számítógéptől. A karcagi mezőgazdasági szakközépiskola az elsők között bekapcsolódott az oktatási intézmények országos számítógép-programjába, s itt is akár az „iskola emberének" nevezhetnők a HT—1080Z és a Sinclair ZX—Sprectum

típu
rűek
a T
te k
sajá
vét,
ban
nem
nak
a v
és

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Szenti Ernő, grafikus

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1984 JUN 2 31

1021

Irodalmi oldalpárunkon Szenti Ernő rajzai láthatók

királyuk Alarich volt, az egyetlen, aki nem rettegett a Nagykirály előtt, akit „hűségéért és eszéért" a többieknél sokkal jobban kedvelt a hun despota. És ez a „hűséges" alattvaló vezeti az Attila-fiakat a Kárpát-medencéből végleg kiszorító ún. „gepida-ligát".

Felső-tiszavidéki szállásterületeikről terjesztették ki hatalmukat egész Tiszántúlra. A hunok feletti győzelem után nyomultak be Erdélybe, 471—504, illetve 536—567 között harmadik települési ütőmbjük a Szerémség lett.

Megyénk a Tiszától Keletre eső területe Gepidia szerves része volt. Legjelentősebb lelőhelyünk ebből a korszakból a Szolnok-szandai temető. Mellette még több tucat lelőhelyet ismerünk. (Pl. Szolnok-Zagyvagát, Tiszagyenda, Rákóczifalva, stb.) A Szolnok megyei leletanyag jelentős része is ezekből a temetőkből került elő.

A gepidák falvakban laktak. E falvak kutatása az utóbbi évtizedekben indult meg.

Házaikat eredetileg 75—170 cm-re mélyítették a földbe. Alapterületük viszonylag kicsi, alig 4X5 méter volt. A tetőt két vastagabb szelemen tartotta, ezt egészítették ki a kisebb tartó cölöpök, tűzhely, kemence nem volt bennük. Ilyen típusú ház került feltárásra Tiszafüreden.

A telepeken és a sírokban nagyszámú edény vagy cseréptöredék került elő. Közöttük kézzel formáltak és

egészítette a hosszú levél alakú vaslándzsa. Védekezésre vas pajzsdudorral felszerelt pajzsukat használták. Igen sok fegyver származik a Szolnok-szandai temető harcosainak sírjaiból.

A gazdagok viseletének legszebb díszei az ezüstből vagy bronzból készített csatok, mélyek néha rekeszesek, s ezekben ékkövek voltak. Ezen függött le bal oldalon a tőr, díszes ezüst veretes bőrtokban. A félszabad és szabad szegények vas vagy bronzcsattal záródó övet hordtak. Vaskéseik mellé bőr vagy textil tarsolyban tűzgyújtó készség tartozott (csiholó, tapló, kova).

Sokkal díszesebben öltöztek a nők. A szabad nők viseletéhez tartozott a kétsoros csontfésű, amit a hajukba tűzve viseltek. Gyakori az öv, melyről szintén vaskés és tarsoly függött. A tarsolyban hordhatták egyik legfontosabb munkaeszközüket, az orsót. Ennek stabilizáló gombja a sírok gyakori melléklete.

A leggazdagabb nők övét jellegzetes sasfejekkel díszített csat zárta. Ezek igazi ötvösremekek. A csatok ere-

vei vörös
a példány
lagnál, his
kú csattes
foglalatban
van. E kö
ré újabb
vet helyez
ezen túl
mintával
viselethez
arany fül
gyöngyök

A nemes
nus keresz
bad közné
végig az ő
vallás hív
zonyítják
rült amull
kú csöngő
az állatstíl
si mód is.

A gepidá
tek a tört
ról. A hac
misült, a
a longob
Itáliába vo
régészeti f
sából tudj
keik mara
medencébe
maradottak
közepéig e
régészeti k
olvadnak
tömegébe.

Dr

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Szenti Ernő, grafikus

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1984 JUN 2 31

1984. JÚNIUS 23.

1021

un-Szolnok vármegye címere

gyüvé alakulás" jelképe

z Árpád-
csoportjá-
k határai
ozatos és
során —
áltozáson
1569-ben
elvesztette
egét, mert
niatt Kül-
egyesült
székhelye
nak elfog-
e központ-
1685 után
lnok vár-
nak szék-

ése, a ka-
és indo-
özigazga-
ervezését,
XXXIII.
megszűnt
jász és
s a Kül-
részekből
Szolnok
ását ren-
ékhellyel.

s és vita
ék új ki-
Szolnokra

„Szolnok egy geográfiai fogalom, melyből várost kell csinálni!" Szolnok akkori határa 8000 holdat tett ki, tehát hiányzott a föld, mely akkor a vagyonosságnak egyetlen alapja volt. A parlamenti viták során gyakran hangoztatták, többek között Gorove István miniszter is, aki Szolnok mellett szólalt fel: „Ez az igazi központ, s ma nem állanak már a Szolnok ellen felhozatni szokott vádak. Ennek. Pest és Arad után, közlekedés, forgalom tekintetében legnagyobb jövője van. Most már negyedik irányban is terveztetik ott a vasút. Adatokat sorolt fel Szolnok roppant áruforgalma mellett. Utal ezeken kívül még a nagy arányú fejlődésre, felhozza azt is, hogy az igazi, leginkább földműveléssel foglalkozó osztály vezette eddig a város ügyeit, de már most azt is inkább a kereskedő, iparos és értelmi osztály veszi át...

Tisza Kálmán miniszterelnök fontosnak tartja hangoztatni, hogy „Szolnok város egy 100 négyszögöles telket, 30 ezer forintot -s egy évi közmunkát az új megyeházára,..."

Erőteljes építkezéssel kezdtek Szolnokon az új megyeszékhely kialakításához 1876-ban. Átmenetileg ugyan az Obermeyer-féle kétemeletes lakóház (ma Varga Katalin Gimnázium) adott helyet a megyei hivatalnak, de még 1876-ban pályázatot hirdettek az új megyei székház megépítésére, amely rövid előkészületek után impozáns formában igen rövid idő alatt el is készült.

1876 őszén az új megye meghatározta címerét is, amelynek rajzát közre is adjuk.

A címerrajz megértéséhez fel kell használnunk az új megye 1876. szeptember 25-én tartott közgyűlésének jegyzőkönyvét, amely így határozta meg a megye címerét:, A volt Jászkun Kerület eddigi címerének pajzsa az azon lévő koronával és kereti díszítésével változatlanul fenntartatik, valamint annak kétfelé osztá-

Szenti Erno

Grafikái

Tiszadaj 1984/4

Szenti Ernő

Grafikái

Tiszatáj 1984/4

Szenti Imre, grafikus

95.

XXIX
11

Szenti Ernő, grafikusművész

Megnyílt a türkevei amatőr képzőművészek – bár olyan alkotók is dolgoznak körükben, akik tagok a Képzőművészeti Alapnak – hagyományos őszi tárlata. – Szenti Ernő tusrajzai erős, tudatos vázlatok, a jelenségek egyedi megközelítésével, jól felépített formavilággal.

-ti-: A Kevi kör tárlata.
Szolnok Megyei Néplap, 1983. dec. 9.

Szenti Ernő, grafikus

Szenti

Szenti Ernő rajza

10.

XXX/43

Szenti Ernő, grafikus

L.: Somogyi József (5)

63-76.

—: Látás és . . —

Jánkunság, Kolnok, 1976. május

XXII
1-2.

Szenti Ernő, grafikus

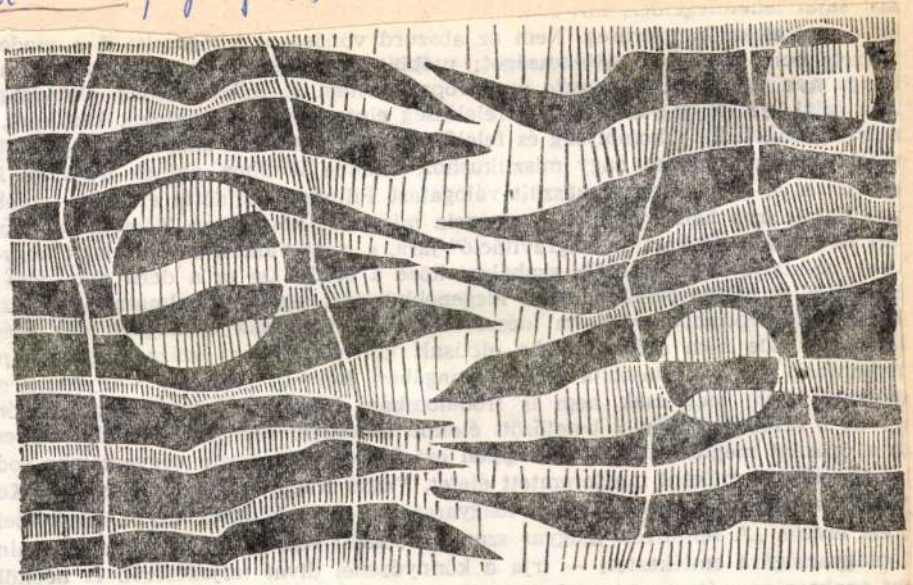

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

14.

Szenti Ernő, grafikus

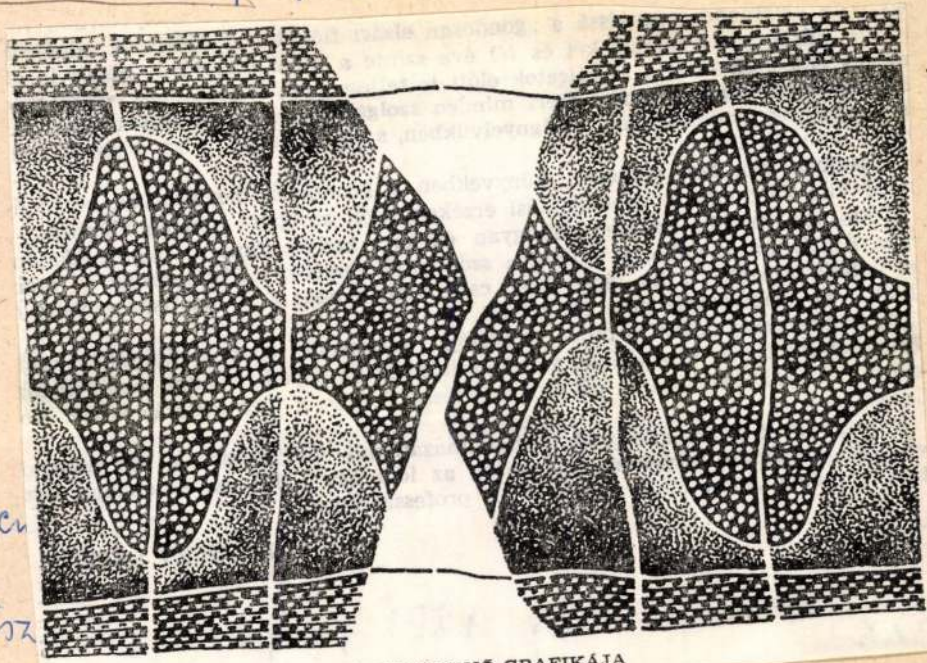

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

Szen 9.

Tisz V/7.

Szenti Ernő, grafikus

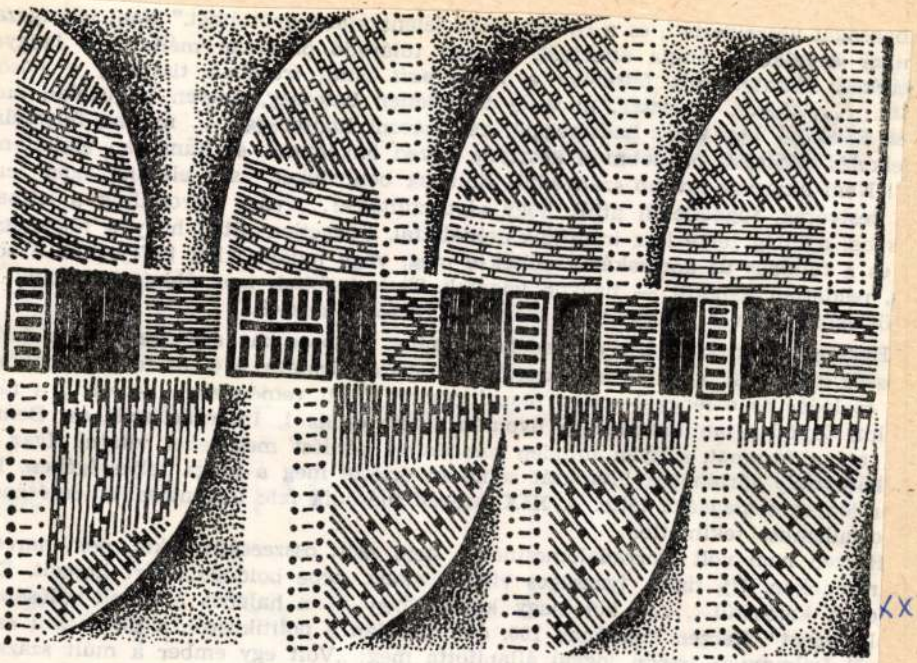

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

96.

XXXV/7.

történelemben, akinek ahhoz hasonló szerep és megbecsülés jutott osztály-

Szenti Ernő, grafikus

Szenti Ernő rajza

Szenti

7.

Élet

XXVIII/25

SZENTI Ernő

Kotsis Nagy Margit szobrai a 92., 93. és 94. oldalon (Dömötör Mihály felvételei)

Tiszatáj, 1983/5.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Szenti Ernő grafikus

TISZATÁJ
Szeged
1984 ÁPR

1021.

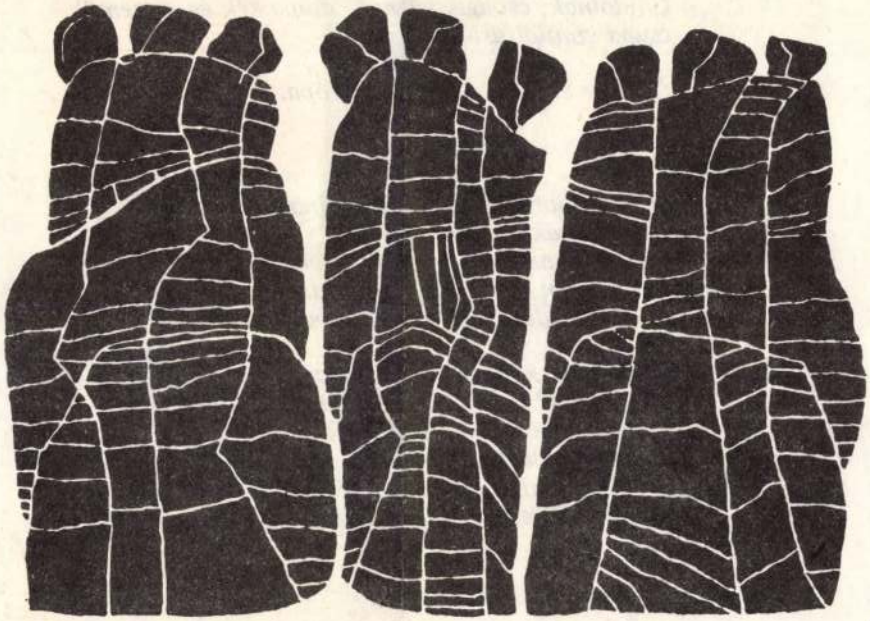

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

Ők már elhagytak téged, Eur

Gajdolnak, csöngettyűznek, c
csupa szantálfüst-foszlány —

Ők már elhagytak téged, Eur

*

Délután hatra meghosszabbodnak az árnyak
s elindulnak a tenger felé.
Velük tartanék én is, de hirtelen megtorpanok.
Semmi sem oly visszahozhatatlan,
mint ami idegenben múlik el velünk.

Megnézem hát az egeket magamnak,
a legközelebbi fát, szobrot, faragott követ
s egy ferdén zuhanó sirály szemében
az árbócrudakkal fölmagasló várost:
Minden, amit szerettem, éljen túl itt is engem,
az öböl fölötti vörös fénycsíkokkal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Szenti Ernő grafikus

TISZATÁJ
Szeged
1984 ÁPR

1021

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

kos lett a fiatal színésznő. Ne számoljuk, hany
fanyar fejbiccentéssel.)

— *„Nem a színek háza." Az épület ebb*

— A mostani épület lehetne ökölvívócsa
nészre, se a nézőre ne essen az eső. Nem vélet
dezni, és sok minden más, színházba nem illő
tettsége. El tudnád képzelni, hogy a Comédie
ban táncdalokat énekeljenek? Nem hiszem.
játos hangulata és szentsége van. A mesék világában hiszek. A színház bensőségességében le-
gyen egy más világ. Kékfestő legyen, az édesanyja szoknyája. S mint színész, a nézővel hites-
sem el, hogy az ő életében ez az esti három óra azért van, hogy újratermelődjön az állambácsi-
nak.

— *A régi, a Blaha Lujza téri Nemzeti Színház jó otthont adott?*

— Nagyszerű épület volt. Mesevilágot teremtett. A Rákóczi útról a néző belépett az elő-
csarnokba és kiváló színészek szobrával találta magát szembe. Továbbhaladt a nézőtérre, s be-
jutott egy agyontiport, agyonvert arany-piros bársony meleg mesevilágba. S máris elfelejtette,
hogy a Rákóczi útról érkezett. Látott súgólyukat, előfüggönyt, rivaldát — valahány a színpad

Szenti Ernő, grafikus

6 db grafika

Szenti Ernő: Grafikái (8, 21, 36, 42, 47, 96. old)

Tiszatáj, Szeged, 1982. május XXXVI/5

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1983 . 5

Tiszatáj

Szenti Ernő 1021

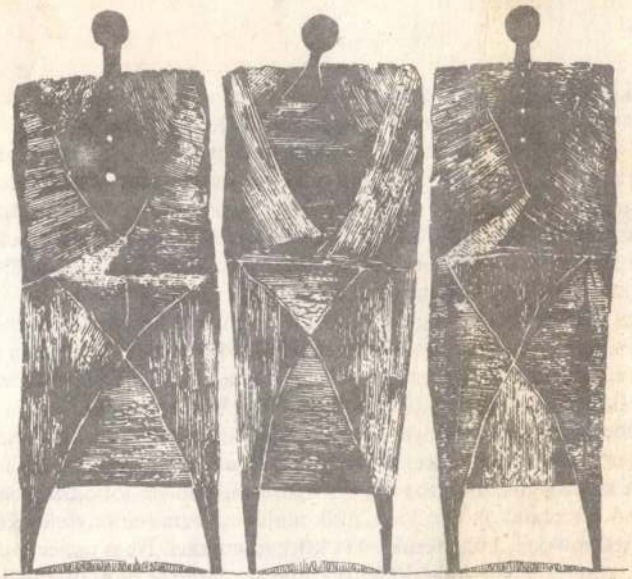

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

Évtizedeinkben egyre jobban elszaporodnak a „hontalan" műalkotások. Adva van a kép vagy a szobor, amely jóformán semmit sem árul el születése földrajzi, szociológiai, történelmi körülményeiről. Nincsenek konkrétabb, érzékletesebb gyökerei. Akár Párizsban, Chicagóban készülhetett, akár Debrecenben. Az esztéták egy része természetesen már nem akad fenn az efféle jelenségeken, sőt félig-meddig törvényszerűségre gyanakszik. Azt mondják: minél kozmikusabbá, egyetemesebbé válik a földrészek közötti szellemi, művészeti csereforgalom, a nemzeti kultúrák annál inkább elvesztik egyéni karakterüket. Több lesz a hasonlóság, az összekötő szál, mint az elkülönítő, autonomitást jelző tartalmi és formai vonás.

Kotsis Nagy Margit munkásságára nemigen érvényes e kortársi tendencia. Úgy alakítja plasztikai világát, hogy minduntalan hírt ad személyes kötődéseiről, egyben erkölcsi, nemzeti hovatartozásáról. Többször megmintázza szülőföldjének szellemi, formai élményeit, amelybe az archaikus, méltóságos székelyföldi emberek éppúgy beletartoznak, mint a Kőmíves ballada eszméköre. Mindez azonban csupán az érem egyik oldala. A szemközti térfélen viszont azt látjuk: az alkotó korántsem akarja megkerülni korszakunk elevenen ható, aktuális emberi gondjait. Így aztán a méltóságos, áhítatos erdélyi figurasorok mellé jobbára magányos vagy kapcsolatokat kereső emberalakok kerülnek, akik majdhogynem reménytelen küzdelmet folytatnak sorsukkal, jellemükkel, küldetésükkel és környezetükkel. Nem nehéz ráismernünk e tipologizált külsejű, kötelékekben vergődő lények magatartásában napjaink elidegenülő, szorongásos életmintáira: az emberi szabadság gyötrelmes dilemmáira.

Aki megnézi az alkotó első önálló magyarországi bemutatóját a szegedi Horváth Mihály

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 JÚL 0 3

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1982. JÚLIUS 3. Szenti Ernő

1021

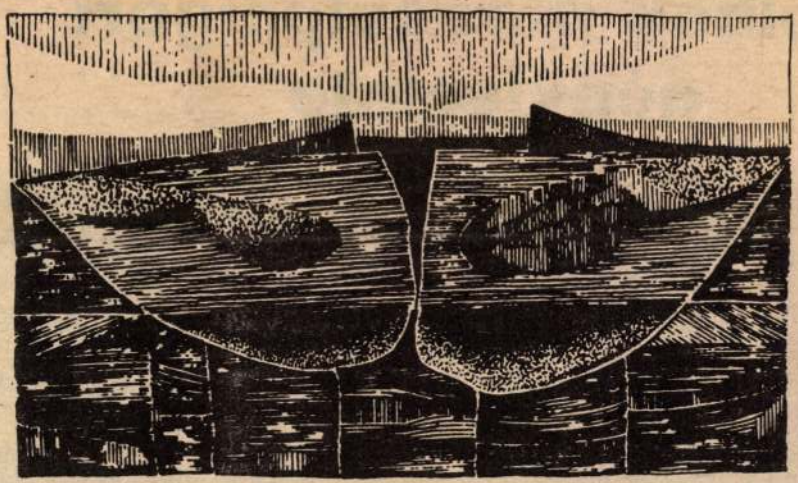

Irodalmi oldalpárunk képeit Szenti Ernő rajzaiból válogattuk.

jából

olnok pa
népviselete

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1983 5

Tiszatáj

Szenti Ernő 1021

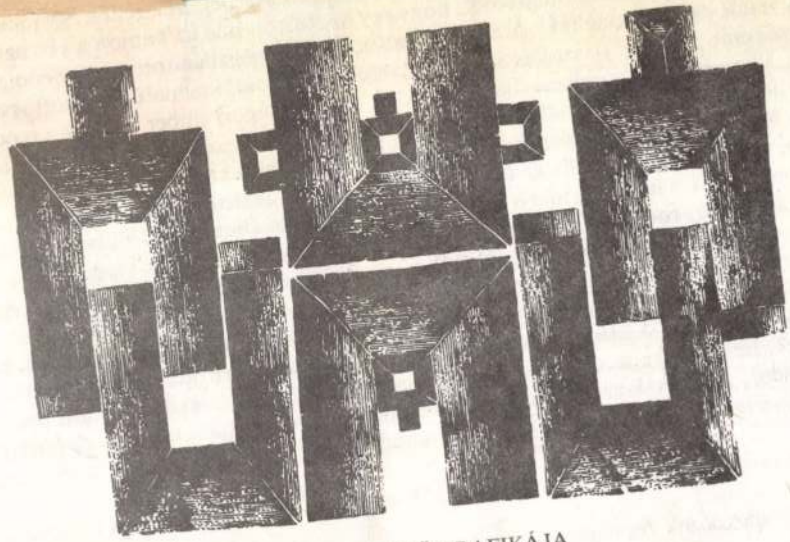

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

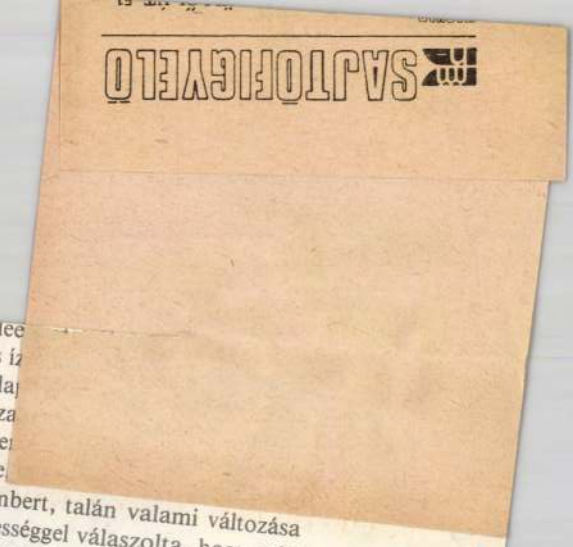

valyelőtt vágott disznó szalonnabőrét, hogy egy kis füstölt hús iz
tek. A vendéget nem kínálták. A zsugori ember figyelt, megálla
tanult semmit. Nála is így szokás ez. Félbehasított gyufaszál, sza
kenyér. Vacsora után úgy elbeszélgették az időt, hogy a zsugori e
Idegen helyen nem igazán aludt. Besütött a holdvilág. Észrevette
ágyról. Reggel búcsúzásképpen kérdezte a nála is fukarabb embert, talán valami változása
van, hogy olyan sűrűn leszállt az ágyról. De az nagy természetességgel válaszolta, hogy neki
semmi baja, hanem hogy is lenne ő olyan pazarló, hogy álmában megfordulva a lepedőt fölös-
legesen dörzsölje, rongálja! Leszáll az ágyról, megfordul, úgy fekszik vissza.

Hát ezt eddig nem tudta a zsugori ember, de mint mondja a drótos, eltanulta. Azóta ő is
leszáll az ágyról, megfordul, visszafekszik, alszik. Ettől gyarapszik.

Vasárnap délutáni mesélések során nem rejtették véka alá, miképp vélekednek rólunk a
szomszéd falvakban. A csúfolódásokban, mint valami tükörben nézegették magukat. Nem
szégyellték, nevettek rajta. Egyszer nagy szilvatermés ütötte a tájékot. A ricsei piacon nem
tudták eladni, gondolták az agárdiak, neki ajándékozzák a szolgabírónak. Úgy is tettek. Ha-
nem az ismerte a szegénységet, nagyon meghatódott. Kérdezte, hogy ugyan miért pazaroljá-
tok rám?

— Ó, otthon annyi van, hogy a disznó is megunta már — vigasztalták a sajnálkozó szol-
gabírót.

Ugyancsak rólunk röppentették föl, még annak idején azt a csúfondárosságot, hogy az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1983 Tiszatáj 5

1021 Szenti Ernő

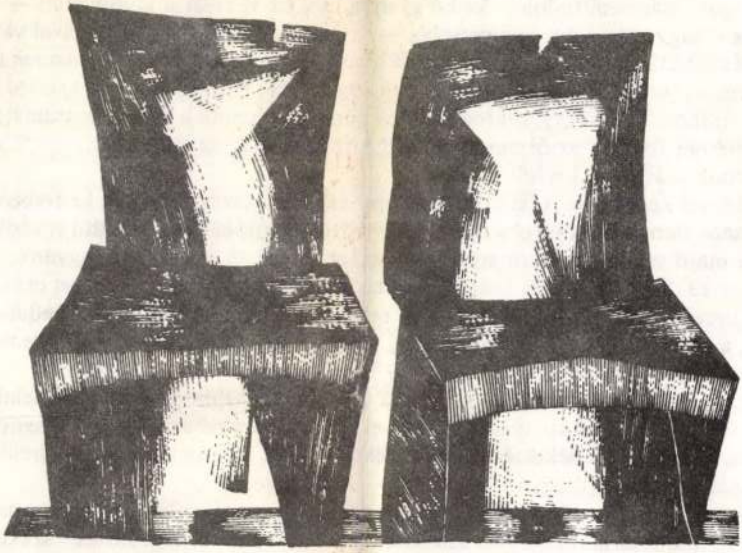

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

hol itt, hol ott olvasott belőle hangosan, csak még ezt hallg
tam, csak ürügynek kellek, nem nekem olvas, hanem magán
san, hanem a saját szavai... Aztán megint benépesült az ét
nál, rákezdte a zene, csak akkor hagyta abba, kelletlenül. A
lunkhoz is, fecsej, malackodás, világmegváltás, civódás, n
valaki odasziszegi, gyűlölettől eltorzuló szájjal a barátom arcába: mit mind teszed magad, öt év múlva, fogadok, te már nem élsz...

Taxival megyünk haza az új lakásba, a sofőr persze ismerős, hogy *domnu* Gézát mondott vagy Géza urat, már nem tudom. Anikó gyertya mellett virraszt a konyhában — pár napja költöztek, a villany még nincs bekapcsolva —, a szemhéja duzzadt, vacsorával várt minket. Barátom fölcsattan, valahogy le kell vezetni a bűntudatot; csitítanám, erre ellenem fordul, ordítja a képembe, többször egymás után, mindig ugyanazt: Ez nem Budapest, érted, ez itt Kolozsvár!... Anikó aludni megy, mi rossz Zarea-konyakot iszunk a konyhaasztalnál; arról van szó, hogy drámát fog írni az őrmesterről, aki Che Guevarát agyonlőtte...

Ez a darab máig sem készült el.

Másfél évvel később — és fél évvel a lavóros felvétel készülte után — kettesben várjuk S. S.-el, a fácános film rendezőjével a Keleti-pályaudvar csarnokában. Egyedül érkezik, Anikó a gyermekkel majd csak valamikor nyáron indulhat utána. S. S.-ékhez megyünk, színésznő-felesége — az 1972-es Vendégség Máriája — ebéddel várja az érkezőt. Keveset eszik, csöndes, mosolyog; ugratni próbálom, a házigazda is beszáll, ketten mondjuk, ez itt Budapest ám, túl sok a taxis, a főúr, borfiú, nem könnyű ám „belakni" egy ilyen nagy várost. Szeme se villan, nem veszi a lapot.

Egy héttel később már ő segített nekem, áldott jóbarát! Képtelen lévén elviselni, hogy haragot tartsak azzal a színházi férfiúval, akivel ő éppen összebarátkozott, magával cipelt a Hungáriába, létrehozta a békességet, majd félórán belül megharagudván a direktorra, szélvészként elszáguldott s otthagyott kettőnket — kibékülve.

Tizenegy éve már, hogy az a fröcsögő mondat elhangzott a Continental borpecsétes asztala fölött. Barátom az alkotás rövid szüneteiben „dorbély és sörhabfodrász" szakbizonyítványokat állít ki a vendéglői asztal mellett, s kegyosztó kedvében oktató-nevelő célzatú négysorosokat firkant papírszalvéták csücskeire, arra érdemes egyszerű lelkek számára; és talán csak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1983 5
Tiszatáj
Szenti Ernő

1021

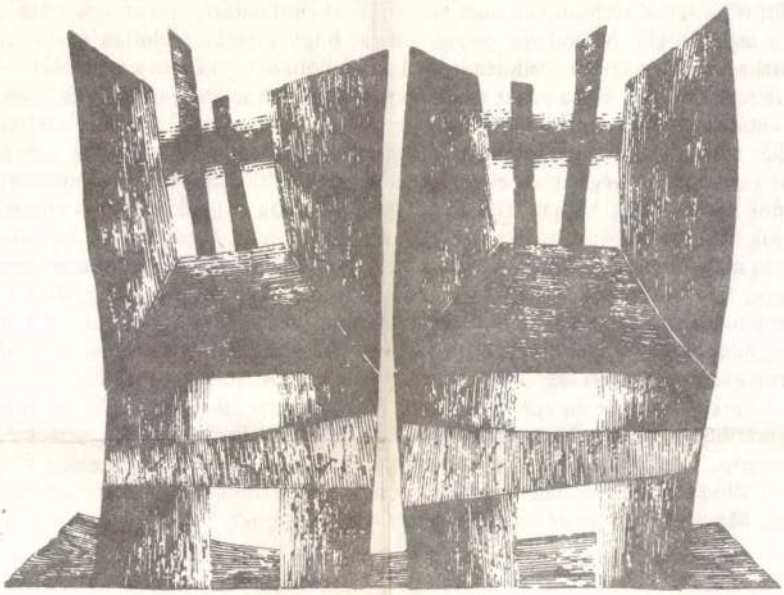

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

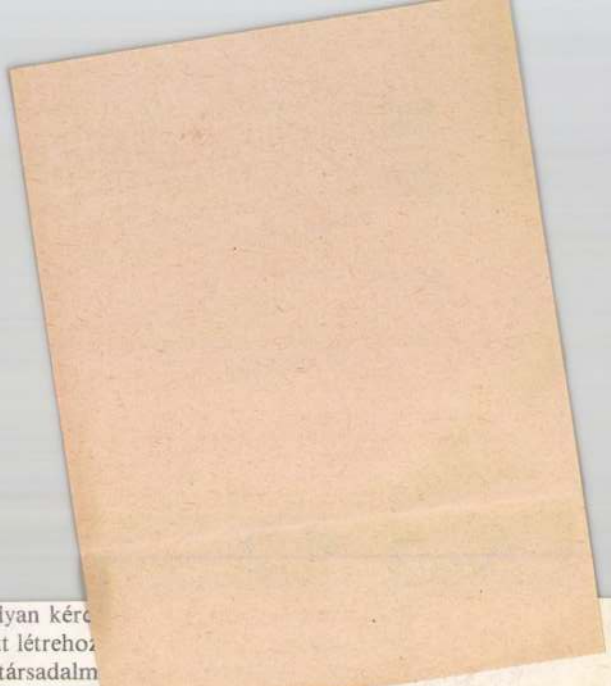

kiderül, összefüggenek egymással, és még egy sor olyan kér
számunkra. A szelíd technika olcsó és rövid idő alatt létreho
masságát; alkotóerőt hoz felszínre, felszabadítva a társadalm
helyi döntéseket kíván, s ezzel ismét csak az egyéni és közösségi
szinthatja fel.

Ezeket a törekvéseket támogatni igen egyszerű, gondolhatnánk. Hagyni kell őket működni, hiszen az idők szavát sokan meghallják. De ez nem elég. Amory Lovins arra figyelmeztet, hogy ugyan a szelíd és kis technológiák technikai tekintetben békésen megférnek a nagy és durva technológiákkal, mégiscsak van köztük ellentét. Más a szemlélet, amelyik létrehozza őket — láttuk, a szelíd technológia nem pusztán csak átalakított, költségvetésében megnyirbált durva technológia. Másodszor pedig, ahhoz, hogy a szelíd technika nemzetgazdasági szinten hozhassa meg a kívánt eredményt, kell pénzt költeni — még ha kevesebbet is — kutatására és létrehozatalára. Ezt a pénzt azonban ma, a helyzet sajátságánál fogva, csak a durva technika kutatására és létrehozatalára szánt pénzből lehet elvenni. Ha a költségvetési és technikai átállás nem történik meg a kellő mértékben, megint lemaradtunk, most már nem egy, hanem két fázissal is — végzetesen elszegényedve, egy meddő salakdombbá züllő országban.

Az idők szavát sokan hallják, feltalálók, közgazdászok és „laikusok". A televízió Ötletmeccsén sok olyan találmány mutatkozik be, amelyik reá felel. De éppen ott láthattuk azt is, néha milyen nagy a megszokás helyzeti ellenállása. Szabó István, a görgőseke nevezetes feltalálója, most, hasonló elvvel, kerti talajművelő gépet készített. A gép kézi erővel működik; görgős megoldása és állítható szögű kései folytán domboldalon és kötött talajon is elbír vele egy ember, mint Szabó István mondta. A zsüriben ülő szakembernek tetszett a találmány, de mindenáron kismotort akart szereltetni rá, csak „motorban" tudott gondolkodni. Pedig a találmány technikai zsenialitása éppen a motor elhagyásában áll. Amikor Mezei András író, szintén a zsüriből, megjegyezte, hogy milyen óriási haszna lehetne ennek a gépnek Indiában, ahol se erőgép, se igavonó állat; a szakember furcsán röpke igennel intézte el a témát.

Nem a jóindulat hiánya, hanem a Nicholson említette szemlélet lehetett e látványos értetlenség oka. Meg kell tanulni az új szemléletet; nagyon hamar.

*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1983 5

Tiszatáj

Szenti Ernő

1021

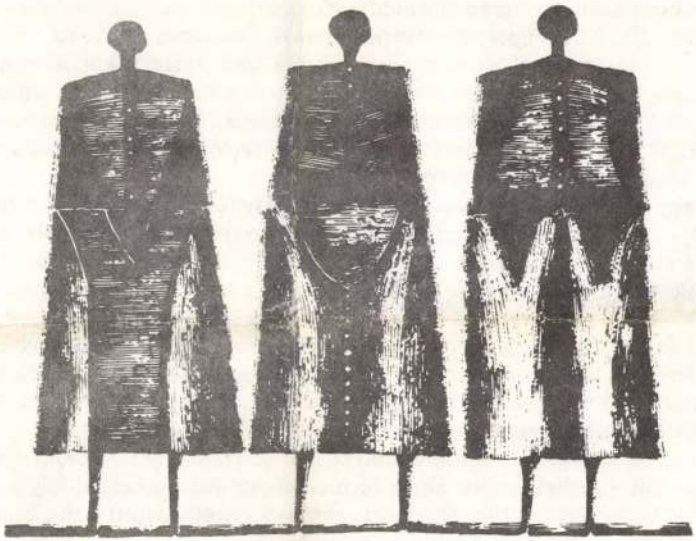

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

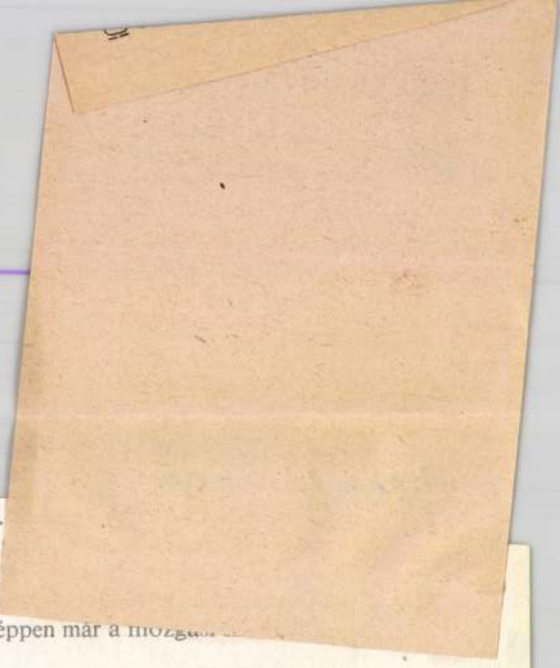

heroikus és már-már reménytelen küzdelméről is tudósítanak.
dó, dinamikus térmozgású drapériaformák, a szabálytalanul
mok látszólag a pillanatnyi cselekvés érzetét keltik, a részletek
lati egész azonban mindenképpen az időtlenség érzetét sugallja
lapot szalaggal átkötözött, kopasz alakjainál, akiknek voltaképpen már a mozgá
sem adatott meg.

Nem nehéz felfedeznünk e „szobrászi látleletek" hátterében a tartalmi, gondolati indíttatást. Ahogy tapasztalhattuk: egy-egy mondai, irodalmi téma többször is hatalmába keríti a művészt. Mindebből viszont csak az eszme, az aktualizálható gondolati feszültség érdekli: nem akar mesélő, „irodalmias" műveket csinálni. Éppen ellenkezőleg. Főként a plasztikai tömörítés, az intenzívebb drámai hatáskeltés foglalkoztatja. Ennek köszönhető, hogy az egészalakos figurák mellett egyre-másra megjelennek a csonkított formák, a torzós megoldások, mint ahogy a kötetlenebb, anyagszerűbb mintázást, az artisztikusabb felületkezelést is ugyanez a törekvés motiválja. Az eddigieknél is elementárisabb küzdelmet érzékeltet például az *Áttörés* című kompozíció, amelynél a személyiséget gúzsba kötő lepleket, kötelékeket egy vaskos, jelképes falrészlet helyettesíti. Vagyis ezen kell áttörni. Logikus, hogy ilyen szituációban még inkább indokolt a szabadabb, gesztusszerűbb anyagkezelés. És az sem véletlen, hogy a gyötrelmesebb, fájdalmasabb témájú darabokat éppen a *Megtisztulás* torzója követi: egyszóval egy sajátos felfogású Corpus adaptáció.

Kotsis Nagy munkásságában tehát többszörösen is tetten érhető a művészi építkezés szervesebb logikája. Akárcsak a divatos témák iránti fogékonyság. Persze az a fontos: az alkotó többé-kevésbé átformálja, magához szelídíti a különféle szellemi tartalmakat. Mi sem bizonyítja ezt hitelesebben, mint a karakterizáló, állandósuló művészi vonások fokozatos gyarapodása. E tekintetben mindenesetre különös jelentősége van a konzekvens agyag és samotthasználatnak. Itt azonban nemcsak a folyamatosság a lényeges, hanem az anyag virtuális átváltozása is. Hiszen a réteges, nagyvonalú alakításmód, a színek autentikusabb felhasználása azt eredményezi, hogy elég gyakran monumentális, drámai és mitikus arculatot nyernek ezek a kisplasztikák. Pedig az agyagszobrászatot mindenekelőtt a bensőségesség, az intimitás jellemzi: kivéve az ősi kultúrákat. Ámde a konkrétabb alakzatoknál is viszontlátjuk a művészi tipizálás változatait. Egyebek mellett eleven formai, jelentésbeli párbeszéd folyik a zárt öltözetű és a nyitottabb megjelenésű figurák között, ahol is a kiszolgáltatottságot, ősiséget is jelölő kopasz fejforma hovatovább attributum értékűvé válik.

Kotsis Nagy Margit szobrászatának forrásainál aligha lehet figyelmen kívül hagyni az etruszk és egyiptomi művészetet. Alkalmanként ő is markáns, időtlen alakokat mintáz, monu-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

52

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 AUG 20

Szenti Ernő

1021

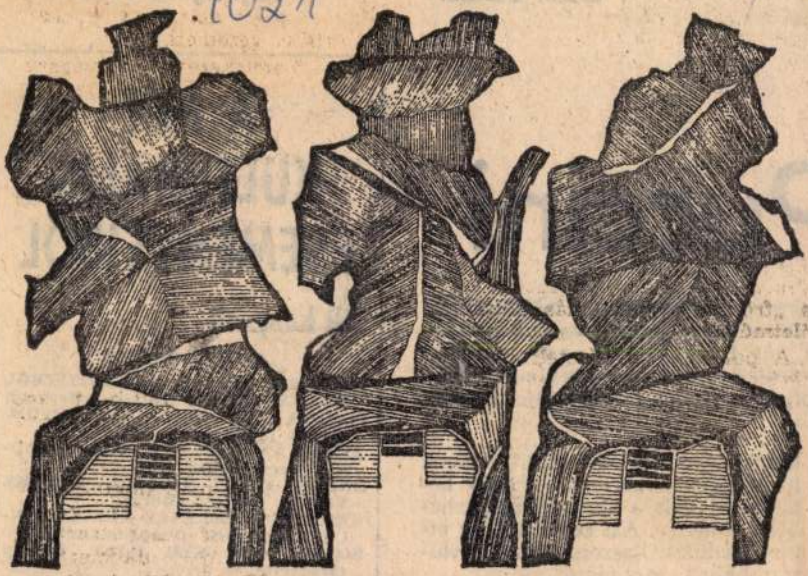

Szenti Ernő rajza

Eszéki Erzsébet

Puccini

ngresszusát Budapesten a Nemzetközi izben nem spanyol nyelvű országe volt Dario Puccini, a római professzora, számos tanulmány szerolyóirat felelős szerkesztője. Először

Nemzedékemre — alig voltunk húszévesek akkoriban — nagy befolyással volt a spanyol polgárháború élménye. Azt reméltük, az ottani fordulat Olaszországban is változásokhoz vezet majd.

— Tudományos munkájában sem szakadt el ettől az élménytől...

A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

NOVOTNY VILMOS: ATLANTISZRÓL SZABADULTAM. Versek (Magvető)
PUSZTA SÁNDOR: CINKENYOM. Versek (Magvető)
SIMOR ANDRÁS: HOL VAN ARIADNÉ? Versek (Magvető)
ORDAS IVÁN: TOMORI, BÜSZKE VEZÉR. Regény (Móra).
KRÚDY GYULA: ÉTEL KIRÁLY KINCSE. Regények (Szépirodalmi).
BODOR PÁL: KÉK FOLT. Regény (Magvető).
UTASSY JÓZSEF: ÁVE, ÉVA! Versek (Magvető)
FEKETE JÁNOS: TÜKRÖK. Regény (Szépirodalmi).
RICHARD BRAUTIGAN: PISZTRÁNGFOGÁS AMERIKÁBAN: EGY DÉLI

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1983 5

Tiszatáj

Szentkirály 1021

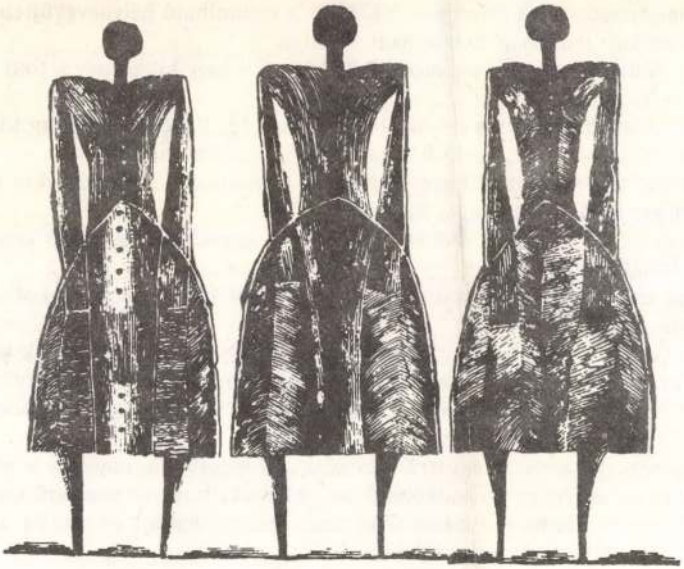

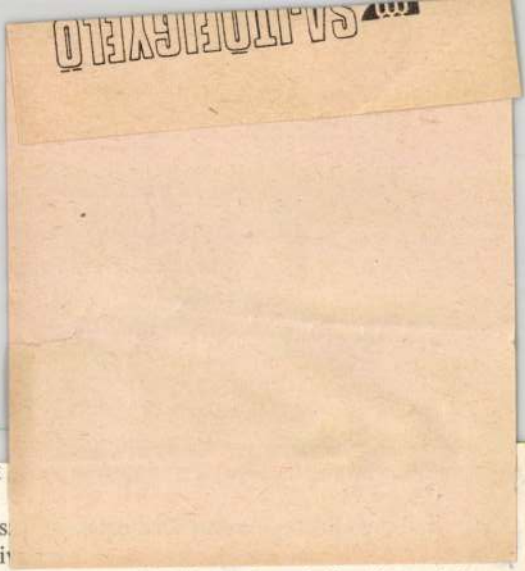

szélcsatornáin.

A falu honismereteseinek jóvoltából a kéts
ténelmüket, sorsukat, gazdasági helyzetüket ki

A talajra: Almahomok, Bábahomok, Bélyihomok s még kilenc név a föld milyenségére utal.

A vizekre: Ásásgödri, Balázs-ér, Bivaly-ér, Cibere tó, Fehér tó, Gazdag tó, Holt-Tisza, Két-Tisza köze, Külső-Korcsó, Belső-Korcsó és még 12 vízre utaló helynév.

A termelésre: alma, szilva, dinnye, dohány és még kilenc egyéb termékre utalás.

Erdős terület: Makkos, Bükkös, Vadkörtés.

A birtokviszonyokra: Papok erdeje, Kata kertje, Jegyző földje, Petró kertje, Tamásrét és így tovább tizenhárom névig.

Történelmi múltra mutató neveik: Gyilkos tó, Messzilátó homok, Pokolvár, Szénégető domb, Vérdomb, Vértó, Vértóköz.

Kötetnyi, fantáziálásra alkalmat kínáló nevek. Elsüllyedőben a hozzájuk kapcsolódó ismeretanyag. A szavak már csak a csontváz töredékei. A történelem húsát elenyésztette az idő. Mint bárhol. A gondolatokkal való viaskodásomban benyitogatok iskolába, tanácshoz, könyvtárba.

Kellene nekem egy ezereszű ember! Idevalósi, aki megsúgná, hogy mi is húzódik meg a helynevek mögött. Szerényen szabadkoznak az agárdiak, hogy az ezereszű emberük éppen oda van tanfolyamon. De ha egy százeszűvel megelégszem, hát azt elő tudják adni. És elő is adták Simon Barnabás bátyám személyében.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

TISZATÁJ
Szeged
1983
5

Szenti Ernő
1021

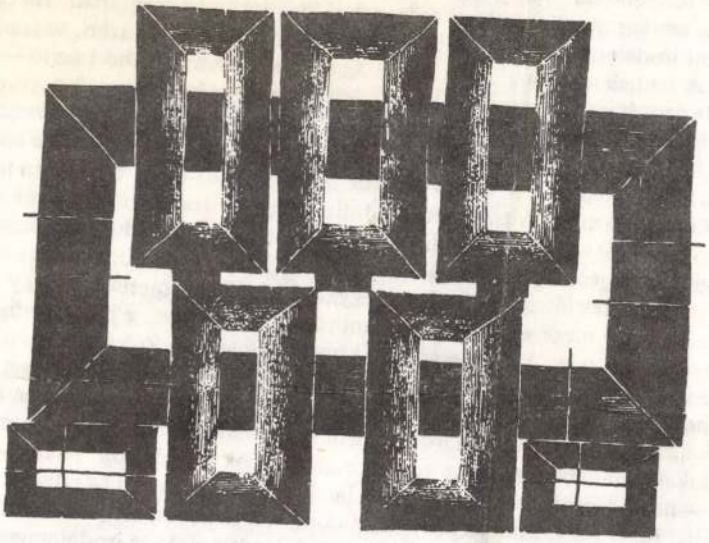

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

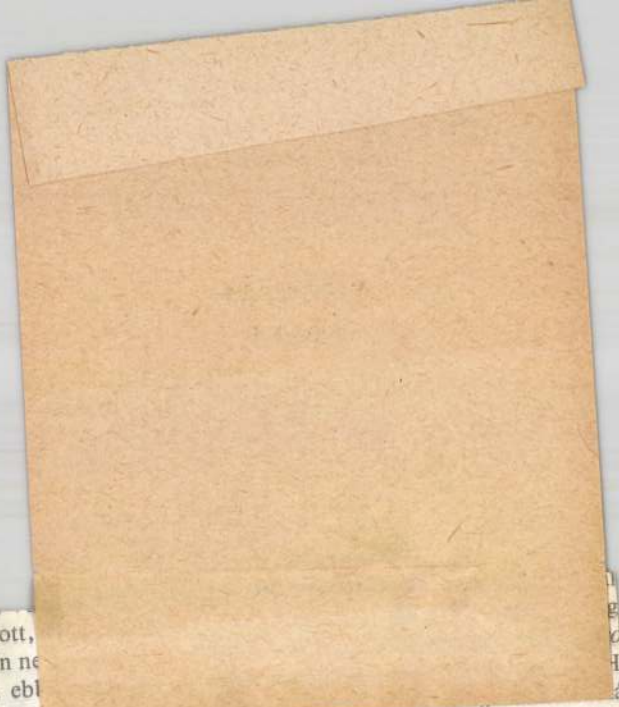

Szerb Antal alapján munkálkodott,
korábbi könyvnapi ajándék révén ne
dalom volt meg, ezt forgattam, ebl
visszagondolok, megdöbbenek, meni
nak": jóformán egész későbbi ízlésem, irodalmi tájékozódásom, értékítéleteim az ekkor lera
kott alapokra épültek. Ekkor tűnődtem el először: nekünk, magyaroknak nemcsak értéke
szépirodalmunk van, hanem igen gazdag az irodalommal foglalkozó történeti munkák száma
is. Mintha valami furcsa — talán a nyelvi bezártságból fakadó — kisebbrendűségi érzést akar
nánk kompenzálni: irodalmunk létét, szerepét, fontosságát, jelentőségét irodalomtörténeti
munkákkal is folytonosan bizonyítjuk. Különösen olyan időkben szaporodnak meg ezek a
vállalkozások, amikor maga a nemzeti és irodalmi identitástudat megsápad. Ha csak az 1940
táján megjelent irodalomtörténeti munkákra gondolok, azt látom, se szeri, se száma az efféle
könyveknek. A fentiek — Pintér Jenő, Szerb Antal, Féja Géza, Vajthó László — neve mellé
hadd írjam ide azokét is, akik ugyancsak magyar irodalomtörténeti tárgyú könyvvel jelentkez-
tek ebben az időben: Benedek Marcell *(Délsziget)*, Fábián István *(A magyar irodalom kis tük-
re)*, Hankiss János *(A magyar irodalom közelről)*, Jankovich Ferenc *(Iránytű a magyar iroda-
lomban)*, Várkonyi Nándor *(Az újabb magyar irodalom)*. És a sor bizonyára nem teljes...
Ugyancsak Vajthó Lászlónak köszönhetem a fölismerést: az irodalomtörténet az irodalom tu-
data, és az irodalomról való gondolkodás az irodalom része. Ő tűnődtetett el azon is: minden
letűnt, klasszikussá jegecesült kor irodalma egykor élő, eleven irodalom volt, és a kusza, átte-
kinthetetlen dzsungelnek látszó élő irodalom egykor klasszikussá merevedik; úgy kellene tehát
a múltról szólni, hogy megéreztessük a hajdani eleven tenyészetet, a jelent pedig úgy kellene
vizsgálni, hogy a tekintet igyekezzék már most kiszűrni a maradandó értékeket. Az élő irodalmi
anyag „történetét" valóban nem lehet megírni, de a legmaibb jelenségről is lehet (kell) önálló
véleményt mondani. És talán azok a régi „szabadiskolai" stúdiumok döbbentettek arra is,
hogy nálunk az irodalmi tudatot, az irodalomról való gondolkodást, az irodalommal kapcso-
latos ítéleteinket leginkább maguk az írók formálták, azok a „szépírók", akik — ha lehetősé-
gük volt rá — nem idegenkedtek ebbéli gondolataikat is papírra vetni (Kazinczy, Arany, Gyu-
lai Pál, Babits, Illyés stb.). Mindez ma már, tudom, eléggé közismert, s itteni fölidézését csak
az indokolja, hogy egy tizenhét-tizennyolc éves fiatalember első, az irodalommal kapcsolatos
gondolatai voltak.

SZENTI Ernő

Szurcsik József: Szenti Ernő grafikái. = ÉS 1999. március 26. 14. sz. 11

Tóth Sándor régész június 22-én kezdte meg a feltárá
volt ütemezve. A munkások: Pálfi Károly régi kipróbált s
nazista balatonalmádi, Szabó Gyula általános iskola VI
Gyuszival Sándor nagyon meg volt elégedve, mert nagyo
tőtárs volt a munkájánál. A kutatás célja: befejezni a toro
hajó és a főhajó megkezdett munkálatait.

A torony alatti csontvázat, amely a déli díszsír előtt,
dik rétegben feküdt, megbolygatták, illetve a koponyát e
a hátsó kispadok előtt, a torony lábától kb. 1,5 m távols
húztak kutatóárkot. Az evangélium oldalon. A közép
csontvázat találtak. Legértékesebb két gyermeksír lelete
lusú ruhakapocs-pár; b. leányka bronz fejék, párta és ug
szítés. A leckeoldalon sziklába vágott sírokat találtak kü
17. század. Ugyanitt kevés középkori téglapadló maradv
szabálytalan kővel lezárt sírjának feltárása legutoljára ma
pád-kori, de a benne talált csontváz a 17. századi.

Értékes leletek kerültek elő a főkapu előtt 1964-ben
amely úgy látszik a törmelékek eltakarítása céljára létesü
cserépdarab, oszlopfőtöredék, levéldísz, ép oszlopfő saj
bá 6-8 különböző hosszúságú oszlopdarab egymásra szó
sze: 1 nagy és 2 kicsi egyenlőszárú kereszttel. A jobbolda
ma állat támaszkodik. A néhány üszkös gerenda a templ
kodik. A gödör keletkezésének időpontját sajnos nem l
lán a Padányi Bíró Márton restaurációs idejéből szárma

A főkapuban találtak egy kb. 120 cm hosszú oszlopo
rabot. Ezeket Erdei mérnök úr az északi mellékhajó ho
lyeztette sematikus talapzattal és oszlopfővel. Entz Géza
kifogásolták a behelyezést, mivel nem találtak rá hiteltér
jobb oldali ikerablak felső oszlopzáró köve egészen más
lett venni és az elfogadott, vélelmezett formát visszaállít
gész velük szemben az oszlopos formát tartja valószínűb

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

TISZATÁJ
Szeged
1967
5

1021
Szenti Ernő

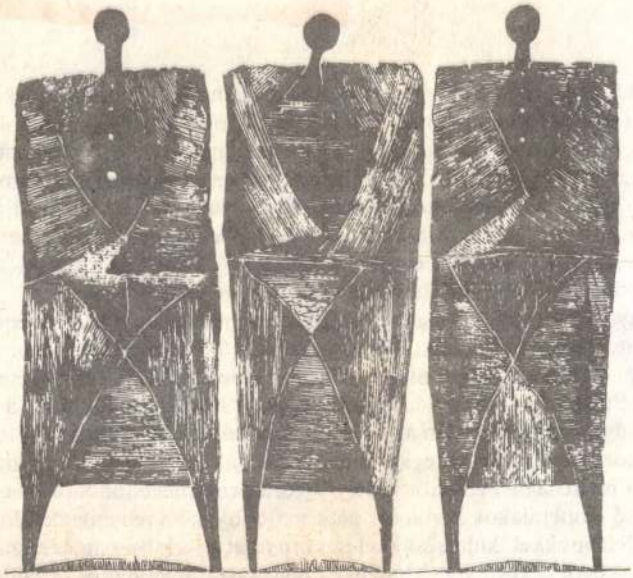

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

Évtizedeinkben egyre jobban elszaporodnak a „hontalan" műalkotások. Adva van a kép vagy a szobor, amely jóformán semmit sem árul el születése földrajzi, szociológiai, történelmi körülményeiről. Nincsenek konkrétabb, érzékletesebb gyökerei. Akár Párizsban, Chicagóban készülhetett, akár Debrecenben. Az esztéták egy része természetesen már nem akad fenn az efféle jelenségeken, sőt félig-meddig törvényszerűségre gyanakszik. Azt mondják: minél kozmikusabbá, egyetemesebbé válik a földrészek közötti szellemi, művészeti csereforgalom, a nemzeti kultúrák annál inkább elvesztik egyéni karakterüket. Több lesz a hasonlóság, az összekötő szál, mint az elkülönítő, autonomitást jelző tartalmi és formai vonás.

Kotsis Nagy Margit munkásságára nemigen érvényes e kortársi tendencia. Úgy alakítja plasztikai világát, hogy minduntalan hírt ad személyes kötődéseiről, egyben erkölcsi, nemzeti hovatartozásáról. Többször megmintázza szülőföldjének szellemi, formai élményeit, amelybe az archaikus, méltóságos székelyföldi emberek éppúgy beletartoznak, mint a Kőmíves ballada eszméköre. Mindez azonban csupán az érem egyik oldala. A szemközti térfélen viszont azt látjuk: az alkotó korántsem akarja megkerülni korszakunk elevenen ható, aktuális emberi gondjait. Így aztán a méltóságos, áhítatos erdélyi figurasorok mellé jobbára magányos vagy kapcsolatokat kereső emberalakok kerülnek, akik majdhogynem reménytelen küzdelmet folytatnak sorsukkal, jellemükkel, küldetésükkel és környezetükkel. Nem nehéz ráismernünk e tipologizált külsejű, kötelékekben vergődő lények magatartásában napjaink elidegenülő, szorongásos életmintáira: az emberi szabadság gyötrelmes dilemmáira.

Aki megnézi az alkotó első önálló magyarországi bemutatóját a szegedi Horváth Mihály

SZENTI ERNŐ

Szenti Ernő rajza

Magyar Nemzet, 1991.aug.6.5.p.

...ture exigeante, très réfléchie, que celle de Konok, dont les compositions s'offrent comme des variations géométriques aux multiples possibilités, où jouent des prismes, des profondeurs, des transparences, des reliefs implicites ou explicites — car quelques rares fois le tableau est à trois dimensions dans son matériau même. Des tonalités très calculées conduisent l'œil vers des sortes de noyaux expressifs où l'intensité de la couleur capte la contemplation. Plus sobres que vraiment dépouillées, ce sont en général de petits formats d'une élégance indiscutable dont les titres les plus fréquents — « Espacements », « Synthèse » — suggèrent bien le sens.

Si les courbes y sont exceptionnelles — et d'autant plus perceptibles — elles font en revanche l'essentiel des formes trouvées par Catherine Hetey dans ses sculptures de bronze, de laiton, d'aluminium, de cuivre rouge. Arrondis soigneux, formes élancées, ou ramassées, repliées sur elles-mêmes. Variables aussi : certaines des sculptures s'articulent à la demande, se démontent. L'artiste a pour la beauté des métaux un culte fécond, qui se lit très bien dans la précision avec laquelle elle la recherche.

(L'exposition est visible à la galerie L'Embellie jusqu'au 11 mai, du mardi au samedi de 15 h. à 18 h., avec le jeudi jusqu'à 20 h.) **M.V.**

SZENTI Ernő
M. Nemzet 1991. jún. 12.

rradalom vagy átmenet?

Ash éppen a kelet-közép-európai politikai változások vizsgálatakor jutott arra a következtetésre, hogy a megszokott kategóriák nem alkalmazhatók, s a reform és a forradalom (revolution) szavaiból alkotott egy harmadikat: a refolution kifejezést.

A reformok általában felülről jönnek, békésen folynak le, szembenálló aktorai a konzervatívok és a reformerek. A társadalom többnyire passzív, s a rendszer strukturálisan nem változik meg. A forradalmak ezzel szemben alulról robbannak ki, többnyire erőszakosak, s a régi elittel szemben a társadalom széles rétegei sorakoznak fel. Az új vezetés a megtorlás után reformokra törekedett, s a diktatúra enyhébb formáját hozat létre. Romániában a kirobbanó felkelést egy jól megtervezett puccs kísérte, s az új vezetés egyaránt alkalmazta a demobilizációs stratégiát és az indulatok nacionalista mederbe terelésének eszközét. Sajátos helyet foglal el az 1980-81-es lengyel „önkorlátozó forradalom", amely azért nem válhatott sikeres politikai átmenetté vagy győztes forradalommá, mert bár a kommunista rendszer legitimitásának maradványait lerombolta, a pártvezetés intakt maradt, és – háta mögött tudván a szovjet támogatást – a meglők is megkülönböztethetők aszerint, hogy törekvéseikben inkább a kommunizmus előtti rendszerhez való visszatérést, vagy a posztkommunista rendszer új demokráciákká való átalakítását szorgalmazzák.

Szenti Ernő rajza

A rendszerváltás Magyarországon azért lehetett békés, mert a társadalomban viszonylag szűk volt azok köre, akiket politikai diszkriminációval szorítottak ki a nem politikai érvényesülés lehetőségéből; másfelől a politikai vezetésben is egyre szűkült azok köre, akik kizárólag a nómenklatúra fenntartásával tudták volna biztosítani saját jövőjüket. A kommunista pártelit második generációja már nem elsősorban kiemelt munkáskáderekből, hanem konvertálható szaktudással rendelkező technokrata értelmiségiekből állt, akik már nem voltak egzisztenciálisan kiszolgáltatva a pártnak. A kádárizmus nem szándékolt pozitív örökségeként a hetvenes évektől megjelenő kispolgárosodás fokozatosan felbomlasztotta, szétmállasztotta a rendszer monolitikus alapstruktúráját. A külpolitikai helyzet megváltozása – Gorbacsov hatalomra kerülése a Szovjetunióban – tehát nem elindítója, hanem serkentője és külső igazolása volt a magyar társadalom mindennapjaiban lassan kibontakozó strukturális átalakulási folyamatnak.

1989-90-ben a régió legtöbb országában demokratikus politikai átmenetre került sor, amelyet Lengyelországban és Magyarországon inkább a hatalom és az ellenzék közötti tárgyalások, az NDK-ban, Csehszlovákiában és Bulgáriában pedig inkább a tömeges tiltakozó demonstrációk jellemeztek. Pá

Illés Sándor:

Akikért nem szólt a harang

7. ÜZENET A „TÚLVILÁGRÓL"

Úgy ültek ők ketten a szekéren, akár a bánat a nemzet vállán. Nem szóltak egymáshoz hazafelé poroszkálva. A porta, amelynek kapuján begördült a szekér, jómódról árulkodott. A kocsizörgésre kiszaladt a gazda felesége és szörnyülködve nézte a bakról lekászálódó vendéget. Mindenkit összeszed az ő jószívű ura. Kit hozott megint haza? Vigyázni kell, mert tele van a határ menekülőkkel. Sok az alakulatától elkószált vöröscsillagos katona is, jönnek túlról, Jugoszláviából a partizánok, mintha nem is létezne számukra határ, s aki nem tetszik nekik, azt magukkal hurcolják.

Uracs segédkezett a ló leszerszámozásánál, aztán letúrta a kukoricát a derékból, majd az üres kocsit belökte a fészer alá. Utána megmosta a kezét a kút melletti dézsában, majd egyetlen motyójával, az idegentől kapott tarisznyával belépett a konyhába. Vontatottan indult a beszélgetés, Uracs nagyon szűkszavú volt, de nem is kellett ide a szó, a végigélt borzalmak az arcára voltak írva.

– Maradt otthon valakije? – kérdezte részvéttel az asszony.

Csak töredezett belőle a szó, mintha kövek szakadnának a szívéről. Beszélt a kislányáról, a feleségéről, a tömegsír borzalmáról, megette a délről maradt krumplilevest és felmelegített túróstésztát, majd elfogadva az invitálást, kivonult a gaz-

adok, s álmomban a tömegsír szörnyű látványa kísért, látom a véres hullákat, s ha elnyom is a lidérces álom, azt érzem, hogy rámhányják a földet és fulladozok. Amikor felriadok, lucskos vagyok a verítéktől. Legalább álmaimban maradjon meg a nyugalmam, mert a nappalokat csak átszenvedem valahogy. Tegnap is kutyaugatásra ébredtem. Riadtan kitekintettem, mintha járt volna valaki az urdvaron. El kell mennem innen... Köszönöm emberséges jóságukat, ha megváltozik egyszer a világ, akkor lehet, hogy visszajövök.

Kovács be akarta fogni a szürkét, hogy elfuvarozza, ahová csak akarja, de Uracs elhárította, járnak már a tehervonatok, felkapaszkodik egy este valamelyikre, és nekivág a világnak. De hová, merre menjen?

– Halason él egy régi katonacimborám, Jurasics a neve. De nem szerb. Csak a neve. Ne tartson tőle. Ő befogadná, rendes ember. Nála otthonra lelhet. És nem kommunista... Jó magyar...

Uracs azonban sosem jutott el Jurasics tanyájára, Halasra, mert amikor óvatosan lekecmergett az egyik tehervagonból, s kifelé igyekezett, két orosz közrefogta.

– Davaj! Davaj! – kiáltották és terelték a vágányok felé, amelyen egy zsúfolt szerelvény állt. Marhavagonok hosszú sora, teletömve kiabáló

úgy, hogy nem fedi fel kilétét. Minden nap felszállt a nemeztközi gyorsra, s végigjárta a kupékat, mindenhova bekuntatott. És 1965 egyik augusztusvégi napján felfedezte Zsuzsannát. Megismerte nyomban, egy anyajegy az arcán. Amikor meglátta, hirtelen gyengeség rohant rá, meg kellett kapaszkodnia, hogy le ne rogyjon. Vagy hogy oda ne boruljon elébe, s át ne ölelje a térdét hangosan zokogva, kiáltozva: „Kislányom! Kislányom!"

Végül erőt vett érzésein, nyugalmat színlelve belépett fülkébe.

„Szabad ez a hely?" – kérdezte és már nyomban le is ült Zsuzsikával szemben. Igyekezett nem nézni rá, de nem tudta róla levenni a szemét. A fiatalok horvátul beszéltek. Értett minden szót. A vőlegény jóképű szőke bunyevác fiú, állítólag technikus.

Amikor néhány perc múlva elhallgattak, megkérdezte:

– Maguk jugoszlávok?

A vőlegény bólintott, de nem szólt. Zsuzsa kitekintve az ablakon a vonat mellett elfutó tájat figyelte. Az apja is felállt, olyan közel volt a lányához, hogy annak a becsapódó széltől repdeső haja az arcába csapódott. Behunyta a szemét. Csak most maradjon erős!

– Nézze! – mutatott erre egy dű-

lőúton poroszkáló szekérre

SZENTI ERNŐ

Magyar Nemzet, 1991.aug.12.

Szenti Ernő rajza

Szentirmai Zoltán

szobor

Forrás 1971/1

96.o.

Szenti Ernő

Szuromi Pál: ~~Szenti Ernő~~ Törékeny egyensúly: Szenti Ernő grafikáiról. = Tiszatáj 39, 1985, 10. 95-96 ill

SZENTI ERNŐ

Tiszatáj, 1990. 10.

Szerkesztői asztal

Szeptember 29-én Ungváron fölemelő ünnepség keretében Göncz Árpád köztársasági elnök leplezte le Ferenczy Béni Petőfi-szobrát. A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség rendezvényén szerkesztőségünk is képviseltette magát.

*

Tanácstalanok vagyunk egy hír olvastán, amelyre a *Világ* c. lap II. évfolyamának 35. számában bukkantunk. A Fórum rovat híradásának az a része, amely lapunkra és Domokos Mátyás itt megjelent írására utal, maradéktalanul igaz. Így jelent meg valóban: „... évtizedeken át kerestem... és keresek most is valamiféle választ egy kérdésre, amely nem csak bennem él, hanem a magyar történelem alakulása folytán százezrek és milliók olykor talán tudatosan is elfojtott kérdése, hogy: Ady szavával szólva — mit ér és milyen az ember, ha magyar, a diaszpórában?"

A kérdésre a Buenos Aires-i *Hungária Egyesület* vár választ ez év végéig mindazoktól, akiknek erre — bárhonnan a világból — érvényes válaszuk lehet. Ezt is rendben levőnek találjuk. Tanácstalanságunk csak akkor áll elő, amikor azt is olvashatjuk, hogy a nevezett egyesület egyik jutalma: „*A Délamerikai Magyar Hírlap* és a *Tiszatáj* első közlésének a jogát megkapja."

Ha az egyesület képviseletében bárki szóban vagy írásban az akcióról bennünket tájékoztat, meglehet, örömmel vállaltuk volna a — valószínűleg érdemes — föladatot. Minderről azonban csupán a fönt említett hírből szereztünk tudomást, ezért vagyunk tanácstalanok.

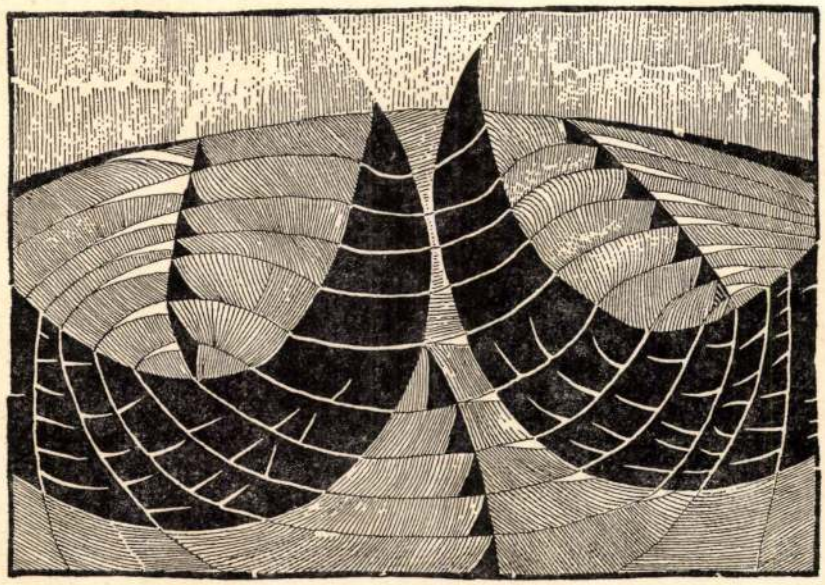

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

Ára: 25 Ft

Apró motívumokat említettünk kifogásként, de a lényegre utalnak. Hogy Ruszt József, miközben látványos színpadi képeket állít, a harsányságot és az öncélú képszerűséget elkerüli, ám mai érvényességgel nem gondolta újra *A szuzai menyegzőt*. Ismételte önmagát, ami pedig nem jellemzi őt. A szabadtéri igazgatóságát dicséri, hogy nem a politikai fordulat (?) nyomán, nem a konjunktúrára sandítva tűzte műsorra A szuzai menyegzőt. Ahogyan két esztendeje a *Csíksomlyói passiót* fontosnak tartotta, úgy tavaly már évadzáráskor közölték: idén nyáron Sütő András drámáját mutatják be a Dóm téren. Alighanem, amikor Ruszt József elvállalta a rendezést, maga se gondolta, hogy pályájának talán legsúlyosabb konfliktusait hozó évada után kell dolgoznia erőltetett munkatempóban. Nem itt a hely és alkalom, hogy átgondoljuk Szeged és Ruszt József kapcsolatát; A szuzai menyegző nyomán azonban mégse arról tanakodjunk, hogy prózai művek illenek-e a szegedi szabadtérre. Aminthogy az avignoni pápai udvar monumentális színpadán zenei és táncprogramok mellett jelen van, és a világ más nyári fesztiváljain sem hiányzik a prózai előadás, úgy Szegeden se fanyalogjunk. Még akkor se, ha tudjuk: az intim pillanatok elvesznek, gyöngülnek drámai helyzetek, s ezt még csak nem is a tiszteletlehelyekről, hanem húsz—harminc sorral hátrábbról érzékeljük igazán. Mégis, tudomásul kell venni: a nyári színház, így a szegedi is, egy évszak és életmód, a nyaralás és a nyár műfaja. Ami persze nem ment fel bennünket az alól, hogy a nyári játszási helyek és alkalmak jövőjéről is gondolkodjunk. Mert látjuk: Gyula elfáradt, Szeged is váltáson gondolkodik. Bizonyos, hogy nézőterét is szűkíteni és korszerűsíteni kell, de más meggondolandók is mutatkoznak. Talán megérné, hogy épp itt a Tiszatájban, ugyan nem először, majd részletesebben is szót váltsunk a játékok jövőjéről...

ABLONCZY LÁSZLÓ

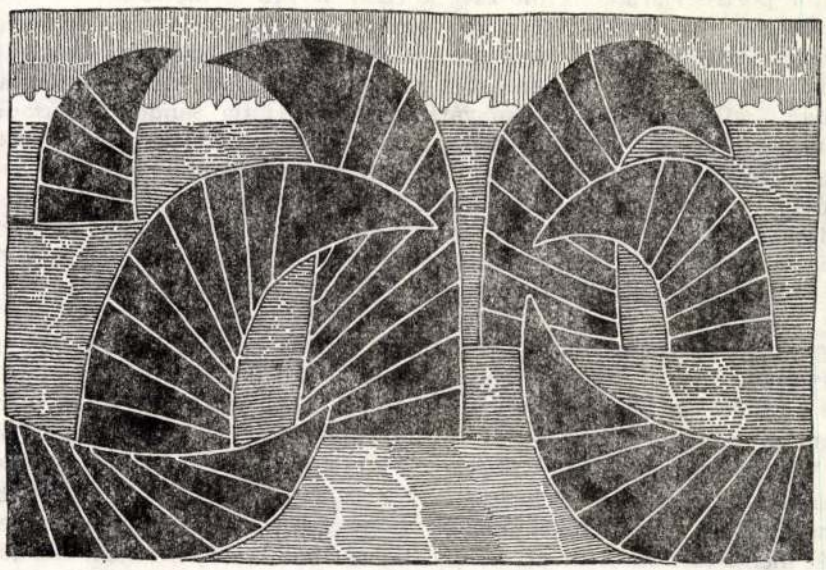

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

azonban Harag György elképzelését a cenzúra nem engedélyezte. Az 1981-es Ruszt-előadásban Kállai Ferenc hangját ismerhettük fel, s őt ábrázolta az a mellszobor is, amit a harcosok behoztak. Szegeden a szoborvonulási rítus a nemzetibelit idézi, ám most az aranyozott fej a conducatort asszociálja. Minthogy azóta változott az idő, legalábbis a zsarnok sorsát illetően, némi pontatlanságot és erőtlenséget érzünk abban, hogy a szobor kétszer is megjelenik az előadásban. Mert így az első súlytalanítja a másodikat. Ami a mostani helyzetet félelmesen felidézi a darabban, az a diktátor halála utáni szoborhódolat. Amikor is emlékének fényében az udvartartás változatlanul a zsarnok törvényeit hozza. A népsemmisítő diktatúra tehát zavartalanul tovább él. Ruszt József, ha következetesen végiggondolja a darab jelenbeli értelmezését, igazán nyomatékos színpadi pillanatot ebben a záróképben teremthetett volna. Időszerűsítő allúziójával, s általánosítható tanulságaival. De egy másik, és a dráma mondandóját illetően komolyabb gondot is érzünk a szoborral kapcsolatban. Parmenion hűségét, érvrendszerét és a zsarnokkal való szakítását, vagyis a dráma idegrendszerét tekintve, döntő momentum: Sándor és Parmenion gyerekkori játszótársak voltak. Korban tehát azonosak. Ahogyan Kolhaas és Nagelschmidt egykorú jó barátok, Kálvin és Szervét egyetemista társak, Káin és Ábel testvérek, úgy Parmenion és Sándor is azonosságból, a közös, ártatlan gyermekkorból indult. Sütő András gondolkodásában ez fontos tétel; a gyermekkor ártatlansága. Ehhez még olykor műfaji gyöngítés árán is ragaszkodik, mint például a Pompás Gedeonban, amikor is a szatíra befejezése túlzottan is írói megértésbe fordul; Gedeon mentsége lesz, hogy őt is édesanya szülte. Sándor zsarnokká lett, de Parmenion emlékezik a közös játékok örömére. A szegedi előadásban Kaszás Géza ifjú, szerelmetes, lobbanékony fiatalember, a zsarnok szobormása pedig meglett korú arcot mutat. Ehhez komponált Bessenyei Ferenc, aki akadozva ismétli egykori szerepét, Kleitoszt, és a diktátor portréévjáratához illeszkedik Avar István Demetriosza is. Ilyenképpen ebben a régi-új előadásban generációs ellentétté egyszerűsödik Parmenion és Nagy Sándor udvartartásának konfliktusa. Itt a szerelem lobog igazán (Éanna: Kováts Adél), de azokat a mélyebb rétegeket nem éreztük az előadásban, amiket például a kolozsvári Szuzaiban Héjja Sándor férfiasabb Parmenionjában megmutatott: a kiábrándult, ironikus embert. Vagy Visky Árpád sepsiszentgyörgyi alakításában az elszánt, eszközemberré lenni nem tudó, méltóságát megőrizni akaró embert láttuk. Az nem baj, hogy Ruszt József előadásában Kalliszthenész nem öreg krónikaíró, mint például a kolozsvári előadásban, de egykori elgondolását ismétli Ruszt József, amikor Kun Vilmos után most Kalocsay Miklós visel hálósipka- és bohócsipkaelegyet. Ami nem csak egyszerűsíti a figurát, hanem hivalkodóan le is leplezi. A jellem pedig ördögi és megfoghatatlan. A „vajon mit történt holnap?" nagy tegnapi mítoszgyárosai ilyen könnyen leleplezhetők? Például Michnea Gheorghiu, aki Illyés Gyulát rágalmazta olyan alantasan, s most, mint a szellemi ellenállás tekintélye szónokol európai kulturális fórumokon? Folytassam hazai és mostani Kalliszthenészeinkkel? Csinálja más, mondja Sütő András krónikása mai tanulságokkal, de vajon végleges lemondás ez? Kalliszthenész lehet, hogy a zsarnok halála utáni időkre készül. Hogy Parmeniont mentené, vele saját magát menti tovább. S menti is, mert Parmeniont még kivégzik Sándor végrendelete szerint, de a történész változatlanul írhatja majd a holnapi múltat. Tegnapi Kalliszthenészekkel épp az a baj, hogy nem hordanak bohócsipkát.

terméketlenségével inkább csak gátja az újabb könyvek megszületésének. Az ő misztikája fekete lánggal ég. Ellenpontja Celina, Mickiewicz felesége, akinek viszont évai szerep jár a róla szóló elbeszélésekben: ő viszi tovább az életet. Sajátos, hogy ez az elbeszélés szempontjából is *lét*fontosságú karakter az, aki a téboly jegyeit magán hordozza. Sem Celina, sem a többi — nincs sok — nőalak nem hordozza nemének a nem a végleteket jelző archetipikus vonásait. Az elbeszélő mintha szándékoltan antifeminista megjegyzésekkel figyelmeztetne arra, hogy az általa elénk tárt világ e szempontból is hiányos, iszonyatosan embertelen, akarom mondani, asszonytalan. De minek is ide az életet továbbvivő nőalak — ez nem fejlődésregény, nem családregény, ahol az anya és a szerelmes nő figurái lényegiek. Ez kommentár. Épp azt kommentálja, hogy az előbbiek talán nem lehetségesek. Aggodalomra igazából semmi ok, mert mi, az olvasók saját életünkből bízvást odaillleszthetjük a Teremtés hiányait, és így a könyv által okozott zavart majd a mi életünk harmóniája küszöböli ki. Talán az olvasóval is tréfál az elbeszélő szövege? Talán ez a könyv nem is a bibliai szöveg apropóján írt midrás, hanem a Kegyes Olvasó élete történetének a kommentárja? Bizony e lehetőség nincs kizárva. Az elbeszélő maga többször megmutatja, hogy ő inkább olvasó, szövegek olvasója, és amit mi 1990-ben olvasunk, az nem biztos, hogy a Spiró György néven nevezett elbeszélő kommentárja a világokról, hanem lehet, hogy az általa ismertetett szövegek megmutatása azon apropóból, hogy azok elmondják, amit az őket elénk táró személyiségről el nem lehet mondani.

A Fiú elmegy, meg ugyan nem feszíti senki. Keményen dolgozik, Albion ködös. Meggazdagszik. Megnyugszunk? Hogy legalább ő! Érzéseinket, kételyeinket, fölháborodásunkat a líra lengyel sorai magasztosítják föl. Megleltem őt.

Szerencsére nem tudok lengyelül. *(Árkádia—Szépirodalmi Könyvkiadó, 1990.)*

ZSÉLYI FERENC

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

fogalmazza *meg*. (118.) Persze ez a tény maga is mély, és akár faragatlannak is nevezhető; ezért van szükség még egy írástudóra, aki mindezt a harmadik történetben egyrészt tudatja velünk, másrészt kommentálja számunkra. Azt hinné az ember, hogy egy-egy ilyen kommentár következtében a könyv még egy fiktív esztétikát is elolvastat velünk. Ezt nem teszi, de ugyanakkor folytonosan arra kényszeríti a könyv befogadóját, hogy saját tevékenységét figyelve, ő maga alkosson meg saját maga számára egy módszert a *Jövevény* befogadására. Ez nem egyszerű feladat, mert az olvasót ismét és ismét elkapja a megszokott hév, no most aztán nagy dolgok fognak történülni. S mindannyiszor be kell látnia, hogy legföljebb a már egyszer elmondottak fognak újra elmondatni. Történni nem fog semmi a *végén*. Ismételjük, a Megváltás ezúttal is elmarad. Amikor Gerson Ram — akinek a neve jelöli a 'jövevény' fogalmát — elmegy a Pápához, vagy amikor ugyanő Jeruzsálembe megy, tudjuk, mi kell, hogy következzék. Legföljebb nem fog az *sem* elkövetkezni. Szerencse, hogy a történeteket elénk táró elbeszélő készséggel egészít ki minden homályos helyet. Javára írandó az is, hogy nem mulasztja el megmondani, hogy amit mond, azt ő mondja — vagyis, Kegyes Olvasó, Te itt nem fogsz a Sátán hazug illúzióiban ringatózni, hanem olvasni fogsz. Nem fogod azt hinni, hogy valaki akár még Téged is megválthat, hanem szembesülsz azzal a ténnyel, hogy a dolog lehetetlensége folytán csak beszélünk, *el*beszélünk.

Illúzióinktól az is megóv bennünket, ahogy a könyv mondva vagyon. Főleg a könyv első felében modoros archaizálás zavarja valószínűleg az író által szándékoltan azt, hogy néhány órára másfél száz évvel korábbra tegyük életidőnket. Ha ez a könyv valóban regény lenne, nem pedig egy „regény" kommentárja, jó néhányszor akadnánk meg stílustöréseken. („S mert ez a történet boldog történet, ideje, hogy le*gkajlább* szereplőjéről végre beszélni kezdjünk." 125. o. — kiemelés tőlem, Zs. F.) Persze tudjuk, hogy itt igazából a locsogás fölvett szerepjáték, s az a szerepe, hogy távol tartsa az olvasót a kisbetűs sarlatán megváltóktól.

A karakterek számosak. Sokaságuk is jelzi, hogy komolyan nem veendőek. Játékuk az, ami itt cél lehet. Ezek az emberek nem élnek önálló életet. Cselekedeteik még a „regény" szövegében is újra imitáló cselekedetek. Nem szándék, hanem vakhit és butaság vezeti őket. Eme sajnálatos létállapot teszi a Költőt a hamis mester szent lelkévé — olykor mózesi törvénykezőjévé —, és ez az alapvető tudatlanság teszi Gerson Ramot, a fiút Fiúvá. Ám a fiúi lét igazsága szerencsére nem függ az atyai lét hamisságától. Nem véletlen, hogy Ram utazása Európában, majd útja Jeruzsálembe a számunkra legolvashatóbb része eme bibliának. A fiú zsidó volta tulajdonképpen kulturális metonímia, hiszen az apa ősi hovatartozásának a helyettesítője. Az ő feladata a zsidók megváltása, míg az *a*tya és a szentlélek feladata a keresztények megváltása. A jeruzsálemi neküia motivikus párhuzamot ad a lengyelek francia emigrációjával. Az itt emlegetett ótestámentomi szokások az elérendő tetragrammaton rejtélyének jeles emblémái. Félünk. A fiú fél. Útja elkerülhetetlenül vezet majd a fölismerés és a csalódás felé: szentháromságukban Ram meglátja a hamis tudatot és az ál-mestert. Ő, a fiú így csak hamis messiás lehet. Ő, a Jövevény el kell, hogy hagyja a megváltandó közösséget. S mintha már nem először történne meg, hogy nem a hazugság és nem az azt tápláló atya, hanem a fiú kényszerülne távozni.

Az előbb említett szentháromság igazából szentnégység, mert negyedikül része az isteniségnek Xawera, a nő. Ő a fölfokozott tapasztalat, aki ugyanakkor

Az új versek ciklusa, a *Tékozlók imája* ennek a csalódottságnak a hangján szól tovább, annál kedvetlenebbül, minél nagyobb az „okossá transzformált barátaim behódolási / kedve", az önnön „üdvösségükért" konspirálók igyekezete. Habár *A tékozló imája* a „júdásfa-ERDŐ homályát" és a maszkabállal egyjelentésű „nagy majális" gajdolását megtapasztaló lírai én összegző költeménye, ez a periódus mégsem a költői betakarítás ideje. Az erőgyűjtésé és a megújulásé inkább. Ezért túl átlátszóak, együgyűek olykor az allegóriák, például a sípjával régóta árnyékot követő öregről; ezért koptak el a „meggyöngült irányító-torony" vagy az „ejtőernyősök" szóképei. Az talán nem a költői invenció gyöngülésének a jele volna, hogy az üde, szellemes szerelmi versek tegnapi írója ma a „gyönyör testhorgolású sorain" „végigrohanva" legbelül egy „rejtező közhely"-re lel, rezignációval véve tudomásul, hogy „az egyik / akár a másik / a harmadik" — az viszont már a művészi találékonyság dolga is, hogy ismét a „derék önszervezők"-nek és újra a „semmi-horgoló *poszt*-osok"-nak veselkedik nekik. „A nyelv már nem ad világot, / a világ ad bábeli nyelvzsarnokokat, szóterroristákat"?

Annyi vizsgálat, annyi fecsegés, annyi külső feszültség után a legendák homályából kibontakozva, pályája politikai-ideológiai izgalmai után lecsendesedve Nagy Gáspár talán a belső csend idejéhez, a pamfletek, glosszák után talán az elégiák csöndességéhez érkezett el, talán a posztmodern affinitáshoz tért vissza. *(Magvető, 1989.)*

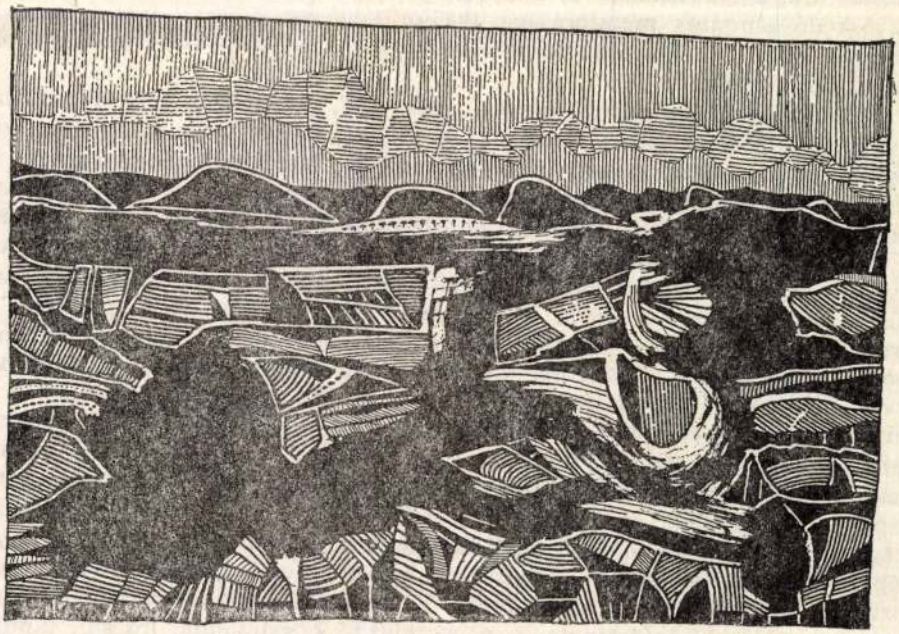

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

után a szakrális-bibliás nyelv mind inkább szekularizálódott és profanizálódott, hogy talán a *Földi pörök*ben eljusson odáig, az érzelmi semlegesség állapotáig, amely nem restell áhítatból blaszfémiába csapni át, vulgarizálni. Miközben az első kötet kérdését — „Ez lenne Bethlehem?" a másodiknak pontosan ugyanazon a helyén az „El kell érnünk Betlehembe!" felszólítására cserélte föl, maradt valami változatlan: a „Júdások bőezüstje" már a *Koronatűz*ben is „riadót" csörgött, hogy majd a *Halántékdob* pergésétől elnyomva a *Földi pörök* mutassa meg ismét az „árulás színezüstjeit". A *Kibiztosított beszéd* aztán hírül vitte a „ravasz / szólamokba szédült fényes árulás"-t, hírül, hogy „Jézus és Júdás / egyazon szívbe itt könnyen belefér", továbbá, hogy a „júdások" gyanútlanul serdülnek föl. Okkal lehetett félni, hogy Utassy József gyűjteményes kötete, a *Júdás-idő* végleg kifakítja ezt a toposzt. Az viszont nem okozhatott aggályt, hogy a motívumhasználó a politikai sandaság gyanújába keveri magát. Nagy Gáspár annál kevésbé tarthatott a hatalom érzékenységétől, mivelhogy az ugyanerre a motívumra épülő verse, az *És egy se...* (Alföld, 1986/3) visszhangtalan maradt.

„Szavaikat / becsomagolják / begöngyölik / színezüstözött / harminc rétegű / fóliába" — indult ez a vulgáris szocializmusképzettel, a kommunizmust mint elérendő állapotot tételező dogmatikus felfogással vitázó költemény. *A fiú naplójá*ból ugyancsak versindító helyzetben szerepelteti a bibliai motívumot, s ha amott a tárgyi világ „fóliája" szolgált a költői rekvizitum frissítésére, akkor itt a növényi világ ezüstnyárfájára várt ugyanez a szerep. A művészi szféra „teremtett világa" törvényeinek semmibevevésével lehetett csak fóliarétegek, illetve a fa évgyűrűinek számából az 1956-tól 1986-ig terjedő időt „kiolvasni". A leghangsúlyosabb helyen, a vers tengelyében áll az a metafora, a „maszkabál"-é, amelyik kizárja, hogy az álarcos mulatság, az alakoskodó színjáték metaforájába 1956-ot helyezte volna a költő. Ez a bál az *Örök nyár...* körül állt; az arról a versről folyt tárgyalás-, vizsgálatsorozat az indítóélmény.

Művön kívüli szempont, hogy a „bökvers", a históriás ének fogadtatása mennyire indokolta ezt a beállítást. *A fiú naplójá*ból szerves építése, belső logikája szubjektíve hitelesíti a képhasználatot. Mert a történeti igazság keresése közben emberi hitványságokra lelt a lírai én. Ezért szégyelli önnön hiszékenységét, vakságát. Nem tudja, „hogyan viselem tartósan a szégyent", a cserbenhagyott ember szégyenét, azt, hogy barátai „fele-Barátai" lettek. A hős nem a történelmi perben foglal állást. A vers perében felsorakozott tanúk maszkabálja undorítja. A „gyávaság", a „rémület hókuszpókuszai", a „szegényes alkuvások" „vénei-ifjai", a fölösleges morgó, „ideológiamentes csontokon" edződött „független kutyák" — az emberi nemnek olyan tenyészete, sőt preparátuma látszik, amelynek a puszta mutatványa zaklatottá teszi a lírai ént. E zaklatott, nyugvó pontját nem lelő lelkiállapot hiteles érzékeltetője a versbeszéd csapongása, az ún. önmegszólító verstípusból a vallomásosba váltás, az egyes második személynek („eljönnek ablakod alá", „csupán el kéne hinned" stb.) az egyes elsővel való váltakozása („nem tudom még" stb.). *A fiú naplójá*ból végül is ennek a zaklatott állapotnak, a „másképp — másért — másért — másképp" ismétléseivel is nyomatékosított változtatási kényszernek a költeménye. Kifejező a cím: a gyermekien naiv fiúnak a csalódottságtörténete és válságrögzítő beszámolója, intésül, tanulságul magamagának szánt feljegyzése: naplója. Az a fiú vall benne, aki kora helyett — kortársaiban csalódott iszonyatosan.

— Na igen. Hát persze. Tudod, úgy kell eljönnöd, mintha iskolába mennél. Reggel 8-ra biztosan mi is elkészülünk.

— Nem baj, ha nem lesztek készen. Én majd segítek.

— Várj csak. A kalapot vidd magaddal. És ezt a pénzt is. Reggel vegyél ennivalót a Bányászboltban. Az útra. Csokoládét is vehetsz. Jó éjszakát, szép álmokat, kis bohóchercegnőm!

— Neked is, Kisbáldió.

Másnap a padláson csak a kopott aranyozású tükrös szekrény fogadott. És a nagy csöndben mindenütt az ő nyomuk. A tükörre festve gyors mozdulatokkal egy bohócarc. Nem nevetős. És nem volt rajta kalap. Csak a festék az asztalon. És én nem rajzoltam oda a kalapot.

Pedig tudtam, hogy azt szeretné.

De nagyon fájt a kezem a nehéz aktatáskától.

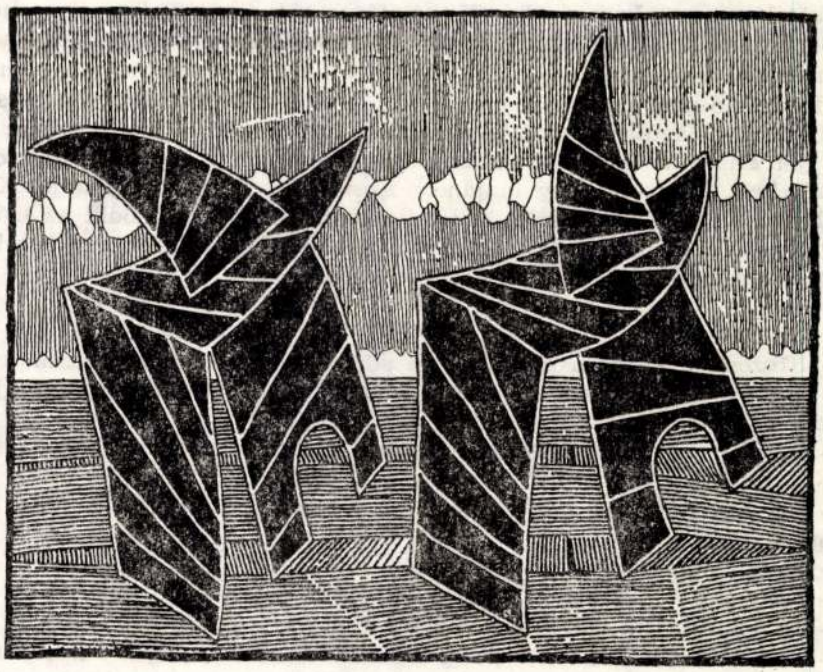

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

— Ejha! De jól emlékszel! Te Jóska, szedd csak elő a kalpagom! Tudod, mit? Ezt a mi kis cárkisasszonyunk kapja. Este ő fog kalapozni a Tökmaggal együtt.

— Köszönöm, Kisbáldió. Köszönöm! Meglásd, ügyes leszek. Csak bámulni, csak bámulni, de fizetni, azt nem!? Hogyisne! A felnőttek mind fognak fizetni. Nekem elhiheted.

— Jól van, jól, csak ne légy szemtelen. Még följelentenek.

— Fessél ki engem is, hogy senki se ismerjen meg. Akkor aztán jelenthetnek! Különben is, mire értünk jönnének, mi már a Világ Végén leszünk. Igaz, Kisbáldió?

— Igaz, igaz, cárkisasszony. Most üljön szépen ide a tükör elé. Láthatja, úri kisasszonyoké volt ez valamikor, még ha kopott is rajta az aranyozás. Így ni, most szépen becsukja a szájacskáját, nem izeg-mozog, nem forgolódik, nem pislog. Nevetni aztán végképp nem szabad. És most következik a Nagy Báldió. Tust kérek, fiúk! Ezt a Kiskatát most bohóccá varázsoljuk. Ide a kék szeme köré fehér festéket, az állára is, és fölfelé a szája mellett, hogy jó nevetős legyen. Most szürkével körberajzoljuk. Szempillát is festünk. Piros pötty az orra hegyére és mindkét orcájára. És most jöhet a sok-sok szeplő. Habár úgyis annyi van itt, hogy kár a festékért. Így ni, már csak a kalap és ez a bohóckabát hiányzik! Tessék, lehet nevetni... Ajaj, hát ez csak cárkisasszonynak jó, bohócnak aligha! Hát nem rámkente az összes festéket! Kezdhetem elölről az egészet.

— Tessék, tessék! Hölgyeim és Uraim! Nemsokára látható lesz a világhíres kötéltáncos, a Levegő Ura, Kisbáldió és társulata. Életveszélyes mutatványok! Köszönöm. Köszönöm a levegő művészeinek nevében... Háló nélkül, ezer méternél is magasabban. Úgy ám! Ez nagyon veszélyes, de nem kell félni. Kisbáldió nem pottyan a nép fejére, mert ő a Levegő Ura. Az egész világot bejárta. Világutazó. Most is Indiából és a pampákról jött hozzánk, mert tavaly jól érezte magát... Nem baj, megvárom, amíg elő tetszik szedni a pénzt... Lesz olyan is, hogy majdnem leesik a biciklije, de elkapja. Köszönöm. És ne tessék félni. Halló, halló, figyelem! Rögtön kezdődik az előadás. Viszed innen a mancsod! Hű, micsoda aljasság! Művészeket meglopni! Mit szólnak hozzá!? Nézzék csak! Ez ő! Ez ő, a Kisbáldió!

— Köszönöm, kisbohócom. Mekkora siker! Ilyen sokan még sosem voltak ebben a városban. Biztosan te trombitáltad össze őket. Fiúk, ugye tudjátok, hogy ezt a sikert ennek a gyereknek köszönhetjük?

— Te is nagy voltál, Kisbáldió. Azért izgultam ám érted. Tudod, a szél miatt.

— Hát izgulhattál is, mert a kötél lazább volt a kelleténél. Mutasd azt a kalapot!

— Igazán adhattatok volna nagyobbat is!

— Nagyobbat? Tökmag a felét se kalapozta össze. Igaz, fiúk?

— Tudod, ha nem néztelek volna titeket is...

— Te kis telhetetlen. Most pedig mars haza, mert a végén valóban rendőrök jönnek érted.

— Igenis, Kisbáldió. Holnap mikor indulunk?

fizetett egy útra, amely még a legközelebb vitt el azon a helyen. A többiek vodkáztak, kártyáztak, hogy elüssék az unalmas zötykölődést. Amikor délelőtt arra a tájékra értek, ő félrevonult egy üres kupéba, és nézte az erdőt: nyírfák, fenyők, elvétve egy juhar. És az apjára gondolt, akinek arcára nem is emlékezett, minduntalan az anyjával készült esküvői kép jött elő. Meg felidézte anyja százszor hallott történetét: „Nem emlékszel, itt, a disznóólnál felkapott, és dobált a magasba..." A fiú nem emlékezett, de férfiként ezt úgy elevenítette fel, hogy érezte gyomrában a repülés csúcsán azt a bizsergést...

Amikor visszatért a többiekhez, megkérdezték: Rosszul vagy? És töltöttek neki. A föld szájában szétolvadt apjára gondolt, s egy hajtásra küldte le a bikaerős vodkát, hogy kijött tőle a könnye.

Az öreg ágya elé fehér paravánt húztak.

Ez a vég? — és a férfi gyomra gyorsan összehúzódott. Ilyen ocsmány! És káromkodni szeretett volna. Félt. A gyerekei túlélik, hálistennek. És az öreget? Sose mesélt a sajátjairól.

Ő lesz az egyetlen tanú. Virrasztó. A faluban a vénasszonyok csinálták. Talán élvezték is. Varjak, még csak fel sem rebbentek, ha bement valaki a halottasszobába.

Nehezen virradt. Reggel a nővér odaszólt:

— Meghalt szegény.

A férfi bámulta a plafont. A fehérséget apró foltok, repedések népesítették be. A sarokban pókhálófoszlány, a takarító biztosan nem érte el a partvissal.

Az ablak négyszögében egy fenyőfa ága hintázott.

Utoljára gyerekkorában nézte így az erdőben a fenyőt. Amikor a szén-cinke ellendült róla, az ág még másodpercekig himbált utána, hangtalanul.

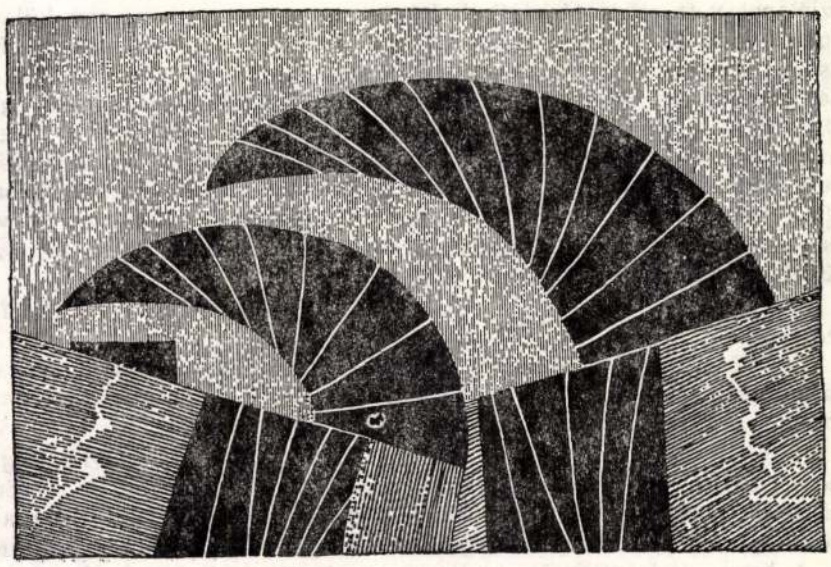

SZENTI ERNŐ GRAFIKÁJA

KONTRA FERENC

Vadkanra várva

Te mindig gyűlöltél és becsaptál engem! Igazi testvériség nem lehet közöttünk mindaddig, amíg az oroszlánt és az ökröt nem lehet együtt befogni az eke elé; amíg a holló fehérré nem válik, mint a gólya; amíg a vadkan le nem veti sörtéit, és gyapjat nem növeszt.

Így búcsúztál tőle?

Pontosan. Ézsau is így búcsúzott volna, mondta Kálmán, fittyet hányva arra, hogy szavaiból csak foszlányok maradtak, talán csak töredékek, anakronisztikusan idegenek, a hangzavarban; de igazából ez sem számított, mert kevés dolgot tudtak volna komolyan venni. Egyedül voltak mind a hárman. Vagy talán mind a négyen? — és ez a kérdés megválaszolatlanul lebegett fölöttük, beleolvadt a cigarettafüstbe. Hárman maradtak, mintha a kocsinak hiányozna az egyik kereke, döcög még, vonszolja magát egy darabig, aztán végleg szétesik. Hárman hulltak az avarba, akár az évszakok őszellenes koalíciója. Poharaikban a gin és tonik enyhén tejszerűvé vált a higanygőzlámpa lila fényétől:

optikai csalódás, de nem mindig a fény hatására történik, gondolta Zsú, a cigarettafüstöt a hosszú, vékony pohárba fújta, figyelte a szétfoszló gomolygást a furcsa fénytörésben, leplezetlen csalódás ült az arcán, ami átragadt a másik kettőre is:

Dávid idébb-odább tologatta a poharát a kockás abroszon, Kálmán a képet bámulta a szemközti falon. Zsú egy arannyal-ezüsttel tarkított összehajtható üdvözlőlapot vett elő a táskájából. Régóta tartogatta otthon, egy különleges alkalomra tette félre, hogy majd elküldje valakinek. Dániai rokonaitól kapta. És jött váratlanul egy alkalom, akkor úgy érezte, felesleges tovább tartogatnia. Támadt egy ötlete, hogy írnia kellene. Tanácstalanul ingatta golyóstollát a fénytől lilára színeződött papír felett, sehogy sem tudta megfogalmazni azt az egyetlen mondatot, ami elégtétel és fricska lenne egyszerre, mégsem sértené azt, akinek szól, hiszen mindentől függetlenül még jóban lehetnek ezután is, mosolyogva köszönhetnek egymásnak az utcán, de valami mégis taszította őket, mint a mágnes pólusai. Mit írjak rá, vonta össze a szemöldökét, és tekintetét Kálmánra emelte.

Mért éppen én mondjam meg? A te ötleted volt.

Te vagy a prédikátor, mindig elő tudsz hozakodni valami mutatós igazsággal, ami számtalan alkalomra megfelel. Komolyan, te értesz az ilyesmihez... valami zokogtatót, mintha temetésen lennénk.

Dávid meglepetten nézett Zsúra, még sohasem látta ilyen élvezettel gúnyolódni. A pincér még három italt hozott. Az üres poharakat pedig szó nélkül a tálcájára rakta, és elvitte. Elnyomta hirtelen a beszélgetések moraját a harsányan felcsattanó zeneszó. A kövér, hidrogénszőke énekesnő egy hajdani télről búgott szívfacsaró melódiát. Néhány élemedett korú férfi csillogó szemmel emelgette a poharát

Szent Ilona

Zalam-

gózon 1878.

1) Kápolna alapraja vázlat

2. leírás –

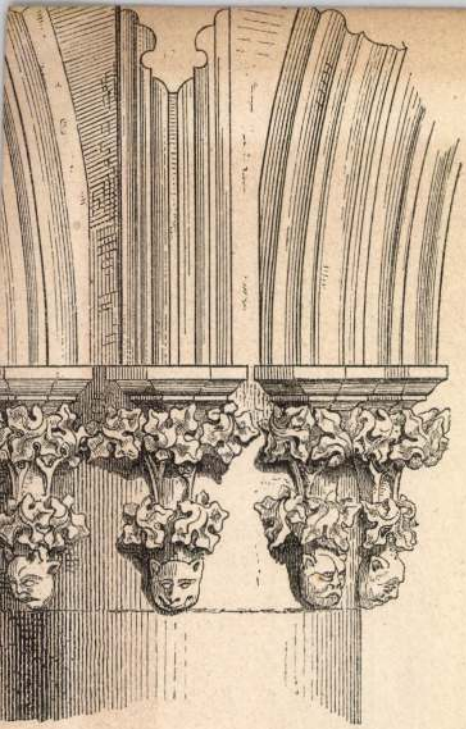

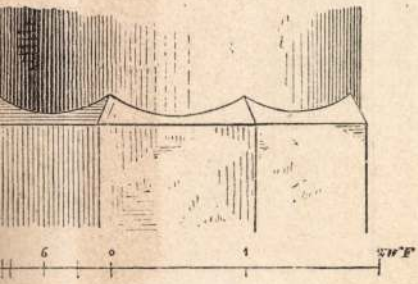

6.

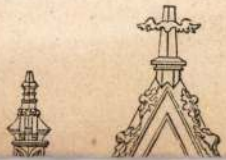

Szentilonai urad.
kastély és Kápolna

(Zala vm)

falképnyomok

l.

Gerecze falképek

542. h.

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

Collisban vagy Postán *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet		Film, Szinház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Rejtv. Ujság	Sztár			
köznap	vasárnap								
2	2.	Lelenkent 6.		—	—	—			

Kelt Bácskossuth falva

Kopovegyai Illés
aláírás.

Szent Ilonai pálos

Kolostor

XVIII. századi rézkarc

repr.-

Széchy I.

82. P.

Szentilonai kápolna

belseje.

gótikus

Csaktornya mellett.

Cserna Károly

eredeti felvétele

repr.

Szechy Károly

Gróf Zrinyi Miklós

1620 – 1664.

IV. K. M. Tört. Elet.

Bp. 1900. 31. l.

Szentiloni rk. templom

(Turóc vm.)

Arch. Ért.

1909. 196, 197,

198. l.

:ben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le=
klós, aki félországot hóditott meg a nemzeti nép=
vertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.
hez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
ájáért, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
:m tehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

ie és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=**
nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
erepel.
sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

mu

e

Mennyiség

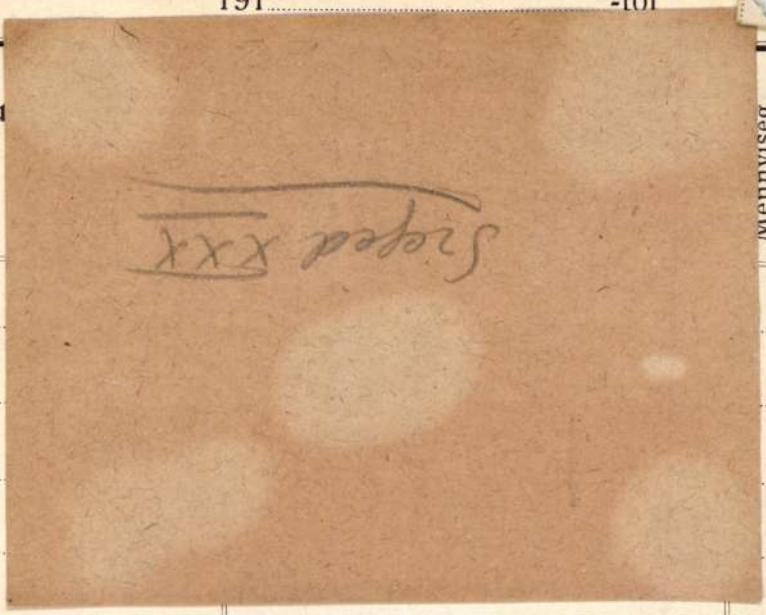

…ége Miskolczról, a Következő
…ly. hivatalának.

…pján. Nagyszombat Székesegyház külseje a XIV. n.
" Pagybiccse Hunyadi János " XVI. "
" Körmöczbánya tplom. belseje
" Garamszentbenedeki " a X. "
" Bakabánya tplom. főoltára XV. "
" Szepeshelyi " a XIV–XV. "
" Löcse, Szt. Jakab " belseje
" Eperjes Rákóczi-ház " XVII. "
" Szinnye-torony " XVII. "
" Kassa, dom belseje
" " " főoltára " XV. "
" Kolozsvár Szt. Mihály tpl. főkapuja
" Székelydálya tpl. középhori bolt. dine
" Prázsmár tpl. belseje " XV. n.
" Nagyszebeni tpl. kápolnaja " XV. n.
" " " bástya
" Szászsebesi tplom. oltára " XIII. n.
" Kükülló-vár " XVIII. n.
" Gyulafehérvári tplom. " XIII. n.
" Loretom " belseje " XVIII. n.

…ltőmagyarország reneszánsz építéstől."

…pján 45. ábra. Bethlenfalva-Kastély
" 57. " Fries - "
" 64. " Késmárk Thököly-vár
" 90. " " rk. tplom. tornya
" 95. " " harangtorony

Szenti László

Hódmezővásárhely

11.69.

Harangozó, of.

Szigeti táj. of.

Szeged 1938/6.

Szentimrei götikus
templom

Straubert Ödön
rajza és cikke.
Leírd S. csomag-
jában –

Haraúk sa Kulföld
1870. XI. k, 260-l.

Szentimrei templom

XV. sz

kepe repr.

Nagy Magyarkép

II. r. 259. l.

művelte.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

Budapest, Szép Ilonka utca.

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

mellette a domokból.

Szentimrei ref. templom
(gótikus)
és faharangláb

l.

Benkő Károly:
Marosszék ismertetése.
Kolozsvár, 1868–69.
209. l.

679. *Hajnau Gyula.*

Mellig látható és kissé
öldöke és lelógó hosszú bajus
Nyakravalója felett a Lipó
viseli, mellét pedig két ér
elejű kabátja, a melynek
gélye piros, kékesszürke.

Vászon, méretei 49·8 : 39·8
30 K. — Vétetett a gr. Krei
A megszerzésére vonatkozó ad
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ápr
jegyzék 123. — Az átvételt tu
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

< Szentimrei templom >

Halavács Gyula

A < > Arch. Ért

1901.

Szent-Imrey Aladár

szül. Mármarosszigeten

1869 szept. 30. Gim. ertts.

1886/87 I. I. osztály

Hajdunánási ifjúsági egyesület nyilvántartó.

IV. 262

Szentimrei Judit
képaláírása

A kolozsvári Ion Andreescu
Képzőművészeti Főiskola tanár-
nője.

Ágoston Marianna: A valóság szintézise.
Művészet, 1971.március - 24.lap

Szentimrei Judit

Mértalás

Nékám Lajoscie: Szuló János
: Művészet, 1970. január - 32 lap

Szentimrei Judit
iparművész

Gyermekszoba-kárpitokat tervez

Sántha Imre: A használati tárgyak műrészeteről.
Korunk, Kolozsvár 1968. II. 236.

Szentimrei Judit
ipasművész

Fiatal kolozsvári textiltervező-mű-
vész

Hans Loew: Kolozsvári fiatalok műtermeiben
Korunk, Kolozsvár XXIII. 1964. 5. 695 old.

M.D.K.

Szentimrei Judit,

textil iparművész

a kolozsvári Képzőművészeti Intézet adjunktusa

Szentimrei Judit

„Falicsőnyegének fotója a Képmellékletben

Igaz Szó 1972 november

SZENTIMREI Judit *77, 158,* 110
Kolozsvár, 1921. május 19.
Szabadiskolák,
textilművész

Banner Erdély

Szentimrey Ferenc

1923/24 – 1924/25

Ferképzomfoiskèvk

136.C

Sziszek.

A középtért a bástyákkal
lalja el épületei közül kiemel
gyek képezik, az előtérben ped
képez csoportot. Felirata a le

SISECK

magyarázó szövegének kezdete:

Rm., mér. a rl. l

Wagner: Delineatio

Szentimrey Teréz

Pesti Napló 1938 nov. 3

Idegrohamában megmérgezte magát Basilidesné Szentimrey Teréz festőművésznő

(Saját tudósítónktól.) Szerdán este holtan találták Tátra utca 22/b. számú házban lévő lakásán *Basilides* Barna festőművész feleségét, *Basilidesné Szentimrey* Teréz festőművésznőt. Az úriasszony altatóval megmérgezte magát. Az öngyilkosság már hétfőn történhetett, akkor látták utóljára a házban a festőművésznőt. A házmester beszélt is vele, »Három napra vidékre utazom« — mondotta *Basilides* Barnáné. Nem utazott el, végrehajtotta öngyilkosságát, amelyre régóta készült. Férjétől különváltan élt a tátraucai lakásban, az öngyilkosságot egyik barátnője fedezte fel, aki délután felhívta telefónon és gyanút fogott, amikor a csengetésre senki sem felelt. *Basilides* Barnáné harmadik napja feküdt holtan a lakásán. Búcsúlevelet nem írt, a rendőrség feltevése szerint idegrohamában mérgezte meg magát.

Lásd meg Basilides Barnáné alatt is.

Ngs.

Dr. Szentiványi Gyula úr

H

Lágymányosi u 16. f. em.

Szentimrei Judit néprajzgyűjtő

Szentimrei Judit

- valóságos divatot teremtett a lakásberendezésben

Említve: Kósa Huba Ferenc, Csulak Magda, Bandi Dezső, Szakács Zoltán, Gál Anna Ferch Ferenc, Lausch Gyula, Jecza Péter, Jeczáné Bíró Klára Fuhrmann Károly, Barabás István, Izsó Miklós, Szervátiusz Jenő, Nagy Pál, Fux Pál, Tóth László, Hunyadi László, Kozma István, Paulovics László, Árkossy István, Benczédi Sándor, Kazinczyné Vitályos Magda. Gy. Szabó Béla, Molnár Zoltán, Gál András.

Wágner István: Képzőművészet és közönségigény

Igaz Szó 1973/4 561. old

Szentimrei Judit néprajzgyűjtő

Szentimrei Judit

- Tamara Dobrin, elvtársnő emliti, amikor a mai képző művészetről beszél

Emlitve: Abidi Nagy Béla, Barabás István, Bandi Dezső, Balogh Péter, Bene József, B. Lukács Ethel, Csorvássy István, Deák Ferenc, Ferete József, Feszt László, Szobotka András, Szőnyi István, Tóth László, Gy. Szabó Béla, Hunyadi László, Kós András, Jecza Péter, Nagy Imre, Mikola András, Kovács Zoltán, Puskás Sándor, Szervátiusz Jenő, Szervátiusz Tibor.

Kovács János: Egység és sokoldalúság a képzőművesztimben

Igaz Szó 1973/1 136 old

Szentimrei templom

Arszlán.

(Ad notam: „Fenn az ernyő, nincsen kas.“)

Végezte már a nap félutját,
Büszkén pillogat szerteszét;
De cseppet sem pirul az arszlán,
Hogy most hagyja el fekhelyét.
A mint illik, ollyakat ásit,
Majd önmagát is elnyeli.
Milly nagy haszon aludni délig!
Legalább nem kell reggeli.

Azt sem mondja: Uram segélj meg!
De minek is? szükségtelen.
Csibukra gyujt, s füstfellegek közt
Öltözködik nagy kényesen.
Illatos odkolony, pomádé,
S más efféle pipereszer
Ott áll; — mel yiket boldogitsa?
Szegénynek a gondja ezer!

Milly ékesen áll öltözéke,
Rajta minden csakugy nevet,
A tükör is, mellybe kacsintgat,
Kimondhatlan boldog lehet.
Hosszu körme, mint alabastrom,
S tükörnél simább a haja;
Sánta bogárnak is kitörnék
A lába, ha rászállana.

Ah! milly nobelul tud zwickerezni
A szép hölgyek szemébe;
Gyönyörüséges mosolyára
Lángra gyul(?) minden lány szive.
Mint a poltrás malacz garasos
Kötélen, ugy hetvenkedik,
Azt hinnéd, hogy gróf legalább is,
Vagy valami báró; pedig . . .!

Erszénye egy kissé soványas,
Lapos, mint a hordófenék,
De azért nincs kedve busulni,
Azt gondolja: kegyes az ég.
Ki a liliomot ruházza,
Egy arszlánt csak el nem feled,
Hisz az ő számára teremté
A repülő sült verebet!

Alkonytól hajnalig csatangol
A hazának dicső fia,
Hisz arszlán ő, az éjhomályban
Kell zsákmány után látnia.
Az éj ő érte van teremtve,
És czélja voltaképen ez:
Hogy a sötétben meg ne lássák,
Az oroszlán-bőr mit fedez?

Vida József.

Arczképek

a Raguzai herczeg emlékirataiból.

(Vége.)

IV. Az olasz hadjárat tábornokai.

Midőn Napoleon az olaszországi hadsereg vezérletét átvette, melly azután fényes pályafutásának megalapitója lett, e hadsereg négy osztályból állott, *Massena*, *Augerau*, *Serrurier* és *La Harpe* tábornokok parancsnoksága alatt. A lovasságot *Stengel* tábornok vezénylé.

Massena ekkor 38 éves volt. Kora teljes erejében álló férfi. Eleinte a királyi olasz-ezred katonája; de 14-évi szolgálat után sem birta tovább vinni altiszti rangnál. Ezért elbucsuzott a katonaságtól s megházasodott. Az önkénytes zászlóaljak alakitása felkölté harczias vágyait s ujra szolgálatba lépett. Mindenütt kitüntetvén magát, gyorsan haladott az előléptetés fokozatain. Dicsőségesen harczolt Toulonnál s az azutáni táborozás egész folyama alatt főszerepet játszott. Vasteste tüzlelket zára. Tekintete átható, tevékenysége rendkivüli. Személyes vitézségben senki sem multa őt felül; azonban csapatainak szigoru rendben tartására nem mindig ügyelt s azok szükségeiről nem mindig gondoskodott eléggé. A csata előtt tett intézkedései nem viselék ugyan magukon lángész bélyegét; de kitünökké váltak azok az ő személyes vezérlete által, mihelyt a csata elkezdődött. Gyorsan s bámulatraméltó ügyességgel tudta helyreütni s pótolni az előbb ejtett hibákat és fogyatkozásokat. Készültsége kevés vala; de természetes esze igen sok s finomsága kitünő. Mélyen ismeré az emberi szivet- Megdöbbentő hidegvérüséget tanusita a legnagyobb veszélyben. Birt mindazon tulajdonnal, mellyeket egy igazi jó bajtársban megkivánhatni. Fölötte ritkán monda ő roszat másokról. — Talán legsötétebb oldala volt a mohó pénz-vágy, melly fösvénynyé tette s gyakran némelly csekélyebb jogtalanságokra is ragadta. Nem birta bevárni a meggazdagodással kinálkozó nagy és kedvező alkalmakat. Apró zsarolást s adóztatást vitt véghez ittamott, mi által különben tiszta nevét, behomályositá. — Hévvel szerette a nőket s féltekenysége a 14-ik század olaszaira emlékeztete. Nagy tekintélye volt a seregnél s e tekintélyre igaz uton tett vala szert. *Bonaparte* tábornokot szerette s méltányolta nagy tehetségeért s távol vala attól, hogy magát ő vele, mint katona, egyenlőnek hitte volna. Tagadhatlan, hogy Napoleon hadvezérré neveztetése roszul esett neki; de azért soha legkisebb kedvetlenséget sem mutatott s engedelmessége kész és őszinte vala. — Mindent összevéve, Massena pályája, helyesen, természetesen, becsülettel s dicsőséggel futott pálya volt. Nem birt Massena első rendü hadvezér tulajdonaival; de soha sem volt ember a végrehajtásra termettebb, mint ő. Szelleme nem birta ugyan átpillantani a következményeket s igy előkészületek tételére sem vala alkalmas: de senki sem vezérlé több tehetséggel, szigorral és bátorsággal csapatait olly téren, mellynek körülményeit szemei fölfoghaták.

Augerau egy évvel vala idősebb, mint Massena. Az előtt kétes hirü kalandor életet folytatott. Katonáskodott Francziaországban s megszökött; katonáskodott Ausztriában, Spanyolországban, Portugalliában s szolgálatából mindenütt megszökött, végre a forradalom neki is alkalmasabb s természetének megfelelőb mezőt nyitott. A keletpyrénei hadseregben, egy önkéntes zászlóaljnál kezde szolgálni s ugyanott, fokozatosan osztálytábornokságra emelkedett. Magas, deli termete martialis kinézést adott neki, de modora mindig nagyon köznapi volt s viselete gyakran nyegle. Egyébiránt társaival való viszonyaiban jó, szolgálatra kész bajtárs; de tehetsége Massenával épen ellenkező: pompásan rendezé csapatait a harcz előtt, de az ütközet folyama alatt roszul kormányzá s nem birt azokba lelket önteni. Kelleténél nagyobb érdemeket tulajdonita magának; dicsekvő volt s azt hivé, hogy képességgel bir bármilly nagy hadsereg vezérletére. A sokat emlegetett zászlóban, mellyet az Arcole hidján ő ragadott volna kezébe, egy csöpp igaz sincs. Ő is szerette a pénzt; de bőkezü levén, csak olly gyönyöre volt azt elosztogatni, mint beszerezni. Közönséges származása daczára, kedve telt valami nagyszerüt játszani viseletében. Nevét gyakran együtt emliték a Massenaével; de a kettő között legkisebb összehasonlitást tenni is, méltatlanság ez utóbbinak emléke ellen.

Serrurier már hajlott koru vala. Termete magas, kifejezése komoly, sőt szomoru. Az ajkán volt sebhely igen jól állt szigoru alakjához. Vagyonkedvelő, lelkiismeretes és kötelességszeretö ember levén, a forradalmi nézeteket nem igen osztá. A háboru kezdete óta folyvást az előörs-csapatoknál tartózkodott, s kötelességeivel foglalta el magát, nem pedig — mint olly sokan — cselszövények s armányokkal. Tiszteletben s becsültetésben álla mindazok előtt, kik ismerék. Hajlandó volt minden eseményt sötét szinben látni. Kora, társalmi állása, s tehetsége csakhamar osztálytábornokságra emelé alezredesi rangjából.

La Harpe Sveitzból, Waadt cantonból való volt; unokatestvére a hires La Harpenak, Sándor czár nevelőjének. Hazájában bizonyos forradalmi vállalat miatt halálra itéltetve, a franczia hadsorokba lépe. Csinos harczfi, de kevés tehetségü s nem sokkal több bátorságu. — *Stengel* tábornok kitünő lovassági tiszt volt; de mind ő, mind *La Harpe*, mindjárt a hadjárat kezdetén elestek.

Berthiert kell még itt fölhoznunk, kinek a táborkarnál még a forradalom előtt történt gyors előléptetése, az amerikai háboruban kitünő részvéte s egyszersmind életkora, nagy tekintélyt szerzének. Erős természetü, csoda tevékenységü; nappal folytonosan lóháton, éjjel az iróasztal mellett. Nagy ügyességgel tudta intézni a csapatok mozdulatait s rendezni a katonai szolgálat egyes részleteit. Személyes vitézsége nagy, de a vezérletre szükséges tulajdonok teljes hiányával.

Im ezek voltak az emberek, kiknek az ifju Bonaparte egyszerre főnökükké lön. Ámde az a Bonaparte, kit most képzeletünk hatalmasnak, dicsőnek, diadalmasnak rajzol, soha sem vezérelt vala még hadsereget azelőtt. Valóban, ismeretlen volta terjeszté először körülte a bübájt az italiai hadseregnél. Őt még nem kisérték oda hősi tettek s nagy eredmények emlékei; talány volt kezében a főhatalom, mellynek mikép leendő használatáról sejtelme sem vala senkinek. Hadi lángelméjét, meglehet, ismerék némellyek társalgásból, apróbb érintkezésekből; de a *hadsereg*, mellynek föltétlen hittel s bizodalommal kell viseltetnie vezére iránt, nem tudott arról semmit. Nem látta őt sorai előtt a csata mezején; nem látta czáfolhatlan bizonyságait annak, hogy föltétlen hódolatot parancsolni tudó kezekben van nála a főhatalom. És ama sokkal idősb tábornokok megsértett igényei mikép valának lecsendesithetők kik olly régen hordozták már a harczi zázlókat s kiknek parancsát teljesitni a hadsereg rég megtanulta?! Ifju, és ismeretlen volt a fővezér, de *Napoleon* volt az. Mindjárt első fölléptekor észrevevé környezete, hogy ez ember hatalomra született. Kétségtelen bizonyitványait adta annak, hogy tud maga iránt engedelmességet parancsolni. A szerencse olly gyakran csatlakozott hozzá, s olly kitünő eredményekre segité, hogy meg kelle szünnie minden kétségnek, mellyet képességei felől a tömeg s annak vezetői táplálhattak. Nemcsak különb nem vala nála senki, de vele hasonlónak tartatni sem merészelt. Maga a sors adta tudtul nyilvános jelek által, hogy ez ember kezébe van letéve az annyi dicsőséggel s annyi gyászszal egybekapcsolt jövendő.

18. szám.

Vasárnapi Ujság.

Ötödik évi folyam.

Pest, majus 2-án 1858.

A **Vasárnapi Ujság** hetenként egyszer nagy negyedrétben egy és fél iven jelenik meg. — **Előfizetési dij** január-juniusig, azaz: 6 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy **postai uton** a **Politikai Ujdonságokkal** együtt **4 ft. pp.** — Az előfizetési dija Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalához (egyetem-utcza 4. szám) bérmentve utasitandó.

Hunyady János egyháza és diadala Szent-Imrén.

(Erdélyben Gyula-Fehérvár mellett.)

Krisztus utáni 1440—1442. év egyikének tavaszán berontott Mezet bég a szép Erdélybe, azt pusztitani, népségét a tüzhelytől rabszijra füzni, — s mind ezt azért, mert ez Amurát szultánnak igy tetszett.

Ez egyszer megakará rontani egy csapással a két testvér hazát. Az egész hadjárat végczélja az volt, Hunyady Jánost, hazánk éltető lelkét kitörleni az élők sorából. E végre Mezet bég legjobb vitézeinek leirá Hunyadyt, annak lovát, fegyverét, szóval minden legcsekélyebb ismertető jelt kezeikbe ada.

E hirt meghozák Hunyadynak kémei, — szomoruság ült minden jó magyar arczán, mert mit ér a test lélek nélkül?

Ekkor előáll egy vitéz férfiu s büszkén a nagy-vajdávali hasonlatosságra, azt fölhivja, hogy vele öltönyt cseréljen s igy a törökök figyelmét kikerülje, mert ugymond, ő kész a hazáért mindenét, életét föláldozni. E férfiu *Kemény Simon* volt, a báró Kemény család ősapja. —

Az ajánlat el lön fogadva.

Hunyady eléje ment az ozmán seregnek. — Ezt a Szent-Imre nevü helység s Gyula-Fehérvár közti térségen találá, s mindjárt csatát ajánlott a töröknek. Ez azt elfogadá. — Hunyady helyét a csatában Kemény Simon foglalá el, ötszáz választott lovas volt védelmére rendelve, ezekkel a török sereg szivének rohant, de a tulerőnek nem lehete ellenállani, mert: „Csak le Hunyadyval, a többivel majd könnyen bánunk, mint egy juhfalkát ugy hajtjuk a szultán elé“ — volt a törökök jelszava.

Kemény egész környezetével dicsően halt meg a hazáért. Ez alatt Hunyady megrohaná a törököket s azokat kihozá a rendből, a török a győzelmet már magáénak hitte, csalódott; látta, hogy van a magyar seregnek éltető lelke; hátrálni kezdett, a zavar nagy lett az ozmán táborban; a foglyokról, kik a tábor háta mögött valának elhelyezve, megfeledkeztek, ezek megszabadulának s bőszülten rontának megrontóikra, kik igy két kard közé szorulva, a futásban kerestek menedéket.

20,000 török és 3000 elhult magyar boritá a vérmezőt. Hunyady üldözé a fölbomlott sereget, mellynek vezére Mezet bég fiával együtt kezébe került.

Mezetnek fejét véteté s azt diadalma jeléül Ulászlónak Buda várába küldé.

A hátramaradt kincset Hunyady megosztá seregével, Kenyét fényesen temettette el, s a hátramaradt kincsből a csata emlékére három egyházat épittetett, mellyek egyike a szent-imrei, — ezt már messziről látja az utazó Szent-Imre nevü oláh falu viskói fölött feketülni, nemes egyszerüséggel nézvén szét a vidéken.

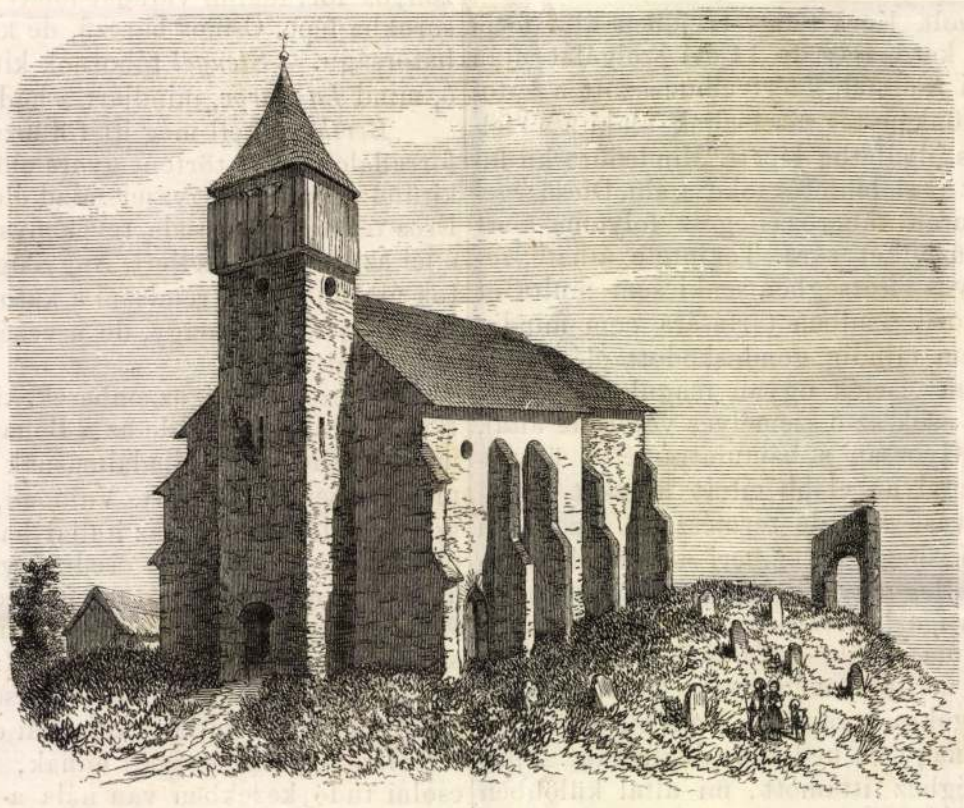

Hunyady János egyháza Szent-Imrén.

Én ez évben látogatám meg e szent helyet, hol most nem tartatik isteni tisztelet a reformatusoknak — mert igen kevesen levén Szent-Imrén, nincsen ekklézsiájok. A templom kulcsa a gyulafehérvári esperesnél tartatik. Azért én már azt hittem, hogy nem látandom annak belsejét, de csalódám; be lehet oda kulcs nélkül is jutni, — a rajzon láthatni, hogy az ajtó, melly a torony aljából nyilik, be volt épitve, a rekesz-fal betört része bemenetet biztositott.

Az egyház belseje igen egyszerü, roskadt padok és egy ódon szószék minden disze. — Kivülről hatalmas támoszlopok védik, ablakainak kőfaragványai góth izlésre mutatnak. Ottlétemkor az egész egyházat uj állapotba helyezék, hogy az az idővel még továbbra is daczolhasson; uj födelet kapott t. i. az egyház és a torony, melly utóbbinak felső része uj deszkaövvel vétetett körül, s igy ezen egyike legdicsőbb történeti emlékeinknek az elpusztulástól egy időre meg van mentve.

Vajha ezt mondhatnók Vajda-Hunyadról is, s bár ne kellene Hunyad dult falai láttán hazafiui keblünknek mély fájdalomra indulnia!

SZENTGYÖRGYVÖLGYI SOÓS *Gyula*, Testő, l. *Soós Gy.*

II.

MULT, JELEN ÉS JÖVŐ.

Történeti képsorozatok, felvonulások, élőképek korhű jelmezben.

Tervezte: *Glock Tivadar* főtanácsnok.

Rendezte: v. *Bayor Ferenc* őrnagy.

MULT.

1. JELENETEK A HONFOGLALÁS KORÁBÓL.

Vezető: *Hack József* őrnagy.

a) Álmos átadja a vezérséget Árpádnak.
b) Árpád vezérré választása, pajzsraemelés.
c) Vérszerződés.
d) A nemzetiségek hódolata Árpád előtt.
e) Fehér ló áldozás.

2. A MAGYAR TÖRTÉNELEM NAGY KORSZAKAINAK ALAKJAI.

Vezető: *Nemes József* őrnagy.

Szentimrey Teréz

pestő

lárd

Basilides Barnáné

Szentimrey Teréz

alatt.

Szentimrey Teréz

festő

Rudnay tanítvány

1925.)

Együtt végezte a főtt zolat férjével

1935. festette férjével

együtt a londoni

Ideális Otthon kiállítás magyar pavillonjának faldiszeit

Prágai Magyar Hirlap

1935. apr. 21.

(Szlovenszkói magyar fiatalok a karrier utján)

Ásatás, ~~csabrendeki VI. 5~~

— ~~somlyói VI 5~~

— ~~lesenczeistvándi VI. 7~~

MDK

Szentimrey Teréz

Radnóti István: Magyar kiállitások külföldön.
Tükör 1936. dec. 869-872.l.

Szentgyörgyi Vilma fotó

Budapesti Hirlap 1882 V 4

122 sz. 20 Melléklet.

Magyar művészek hirfölcsön

Szentgyörgyi Vilma festönö.

/Bécs/

Pesti Hirlap.1838.jul.11.Kép.mell.3.l.

S

Szentgyörgyi Vilma festőművésznő.

Pesti Hirlap. 1882. ápr. 30. 4. l.

Szentirma László

Különféle anyagot használ fel művei megvalósításánál, így fémet, vasat, fát. „Dózsa trónja" című művét a Műcsarnokban rendezett tárlaton mutatta be legutóbb.

Nagy Zoltán: Studio 72 – Exhibition of young artists The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 50. szám.

MDK

Sallay Imre és Szemtirmai Árpád ,ép.-k

közös tervpályázatuk az érsekujvári leventeotthon épitésére dicséretet nyert.

MMÉÉKözl. 1942. 12o.l.

Szentirmay J. M.D.K.

Budpest, üllői uti lakótelep 16 tantermes iskola éptés-vezetője. Molnár Lajossal

Tervező: Zöldy Emil repr.

Tervezés éve: 1957. Épült:1958-1959

Magyar Épttőművészet 1961. 5.sz. 9.l.

1975.VII.26. 17.50 N.TV.

Szandáttlan kastélyok

Szentirmai János épitész tervező

giAlai vadászterületünk, lucus venationis nostre irták a régi latin okiratok a Vértes vadonáról és a Dunántuli Középhegységnek erről a szelid vonulatáról. Komárom megyében vagyunk néhány kilométerre Oroszlánytól Makpusztán. Európa hirü kolostorváros mondom, mert szerzetes lakások és kastély van itt együtt ebben a müemlékegyüttesben, amely sajátos feladat elé állitja az épitstervezőt, az épitész tervezőt Szentirmai Jánost, aki ennek az egész müemlék együttesnek a felhasználási tervét előkészitette. Hát tényleg sajátos feladat, hiszen itt szerzetesi hagyományok vannak, egy hajdani nagybirtokos kastélya és valami célt kellene megvalósitani.

- Azt hiszem először a történetéről kellene néhány szót szólni. Közelben a premontreiek alapitottak először itt kolostort a XIII.században. A kamlduli rend szerzetesei a XVII.század ban század végén érkeztek meg a Vértes erdőibe és Esterházy József 1733-ban szerezte meg az alapitó oklevelet, a kolostor alapjainak a lerakásához. A vezér tervét a hires sosztrák épitész Franz Anton Pilgram készitette, aki egy korábbi mu minta alapján az Oborhegyi koloster együttes mintájára készitette el. Sajnos a kivitelezés során Pilgramnak kitünő koncepciója már némi módositással, módosulásokkal készült el, mégis ennek ellenére egy olyan egységes koncepció valósult itt meg, amelyet talán helyszinrajzon lehetne a legjobban érzékelni. A kolostor együttes áll eredeti terv szerint 20 darab remetelakból, amelyek önálló épületek voltak. És ezelőtt pedig egy központi épület, ugynevezett foreszté ria épület meg, amelyet tulajdonképpen a mostani kastély ualaku épülete. Az egészet egységében kell nézni ugy, ahogy Pilgram is ezt megtervezte, fallal körülvett szigoru kolostor együttes és a hozzá tartozó teljes környezetet a kertet és azokat a tavakat is, a kolosttor gazdasági épületét szolgálták.

Nos tehát itt egy sajátos feladattal [illegible] szemben, mert

- Nos tehát itt egy sajátos feladattal állunk szemben, mert hazánkban és most ahogy itt a gazdátlan kastélyokat járjuk végig ilyen még elő sem fordult. Nem kastély céljára született, csak később változott azzá és hát a mai lakók akik odakerültek, már egész más...

- Igen. A rendet 1783-ban, 82-ben oszlatták fel, addig nagyrészt ez a koncepció megvalósult, 17 remetelak, a templom és az említett főépület is, elkészült. A későbbiek során, a rend feloszlatása után, volt benne posztógyár, majd 1860-tól kezdve az Esterházy családnak vadászkastélya.

- Na most önök itt és azt hiszem személy szerint ön elkészitette ezeket a terveket, beszélgettünk a lakókkal is, nem komplikált rájönni arra, hogy kényelmetlen itt lakni. Tehát mit lehet ebből csinálni és bocsásson meg, hogy azzal kezdem egyáltalán mit csinálnak önök most itt miután láttam azt hogy üres a kastély.

- Megvizsgáltuk azokat a lehetőségeket, hogy mire is lehetne felhasználni az épületet legelőnyösebben. Véleményünk az, hogy egy méltó felhasználást kell találni ehhez a kastély és kolostor együtteshez, nem csupán elsődleges cél az, hogy valamilyen rendeltetést találjunk, hanem egy olyat, amely valóban e müemléki együttesnek méltó.

- Igen. És erre alkalmasak lennének ezek a kolostorlakások, a szerzetesi cellák?

- Hát ugy gondoljuk, hogy teljes együttesében szabad nézni az objektumot. Háromféle funkciót találunk a legkedvezőbbnek, ezen épülethez. Lehet szó vélemény, egy vélemény szerint egy reprezentativ szállodáról, lehet alkotóházról és lehet alkotóházról, és egy reprezentativ üdülőről is szó.

Szentimrey Klára

Kiállítás Perbalon (Vasas)

Magyar Nemzet 1986. XII. 6.

Szentirmay László grafikus

Nov. 10-től képzőművészeti kiállítást rendez az ATE, melyen munkái szerepelni fognak.

Egyetemi Élet, 1971. okt. 26.

SZENTIRMAI LÁSZLÓ, rajztanár

1961-ben nagy és jelentős mezőcsáti gyüjteményt vett a Néprajzi Muzeum. Ujabb gyüjtését is megvette a Muzeum. 131 tárgy, Főleg mezőcsáti, tiszafüredi, mezőturi darabok, az egyik darabon /68.33.1/ felirat: "anno 1857 dik Esztendőbe Csinálta Nagy Sándor aki iszik belőlle vájjon, issigire. Neve ismeretlen 87.old.

KRISZ MARIA: A keramia gyüjtemény gyarapodása 78.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ, A Népr. Mus. Évkönyve, LI. 1969

Szentirmai Rezső

Fürlinger Rezső

ötvös

Lajos

Szentirmai Rezső

alatt.

mintegy a szentek /alsó kép/ extáz
apostolok csoportjába más alakokat
szerepük van,mint pl.a nyavalyatör
sok által köti össze a földön állól
észrevenető Michelangelo hatása,a
de itt több liraiság van.-- A Keres
lia/ jelenete nem felelt meg az ő
változatos gesztusokkal,a főalak sz
benne lirai részek /Mária és Magdol
zició az övé,de a kivitel nyers,Giu

A különböző európai muzeu
Rafael neve alatt,ezek azonban legi
latai szerint készültek.Ilyen
adonna del divin amore Nápolyban,s

Szentiromai Rudolf

Étvös szül 1885

Bpest

Lvod

Krück II. 566. l.

Karácsony János dr. V. 311.

Szentirmai Rudolf

79. Rózsafüzér.

80. Ékszerek, érmek és plakettek.

Nemzeti Szalon
Egyházm. kiáll.
1926.

111

n Aken).
460–1464 Kört. + 1516-ban.

legdőrébb alakulásait os-
k fürdő és azontúl tengerbe öm-
ok közül egy a part-
imászik. Ivizből különféle szár-
n, szarvasokon, lovakon, oroszlá-
érfiak nyargalnak. A tóban
nt a csolnakban és a partokon az élet
le. Az előtérben is különféle
a golyók
meg örökítve,
-ott a szenvedések és kinzá-

cm.
The Venice Art. Companytól 400

8-án. (148/95.)
34150/95 min. számot.

Szentirmai Rudolf

U. 4030.

— ~~Rom. amboi~~ III. 163.

Szentiványi Rudolf

U. 4038

~~Ásatás, lisznyói VI. 174.~~

Szentirmay Rudolf

iparmüvész, ötvös

ezüstkoszorus mester

Életrajz, arckép

Lamagyiparalm 212,

213. l.

Szentirmay Rudolf

özv.

Bp. I. Döbrentei u. 7

Nemesfalu 1941

197. l.

senki sem tudott felhom
komoly kifogást ellene
Sokkal nappobb arokuak
száma, akik nap lelkese
déssel fogadják a XIX
századi m. festénetnek
tudományos összefoglala
ről.

Az ér másik nap műv
szettörténelt-tudományos
eseménye Horváth Henri
nek a „Budai kőfara
és kőfaragó jelek"-rő
írt apróléko s adatoko
alapuló, s mégis széle
az egén középkori m. épít
betre kiterjedő nellem
történeti szintéxist ad

Nap hasmot jelent a mo
[illegible]

Szentirmay Rudolf

ötvös

czustkosnoms

l. Ladányi II.

217, l.

...udapest, I. ker., Bécsikapu-tér 4. sz.

...emlékek Országos Bizottsága nagytekintetű
elnökségének

...os-utca 10.

Budapest

Szentirmay Rudolf egyházműv. ötvös (ezüstkoszoru)

Németh Imre cipészmester (ezüstkoszoru)

Görőcs Mihály szabómester (ezüstkoszoru)

Sárik Ferenc cipészmester (ezüstkoszoru)

Záborszky Imre szabómester (ezüstkoszoru)

Kovács Testvérek festőmesterek (ezüstkoszoru)

Hosszu István asztalosmester (ezüstkoszoru)

A Budapesten tartott Marathoni-futás győztese Király Pál, aki a 42 kilométeres távolságot 56 perc 15 mp. alatt tette meg.
Első képünkön Király elindul a BEAC pályáról, a második felvétel a megérkezés után készült.

Felső képünk a csongrádi központi állami elemi iskola irredenta ünnepélyének szereplői. Az alsó kép az emlházi ifjusági műkedvelő társaság.

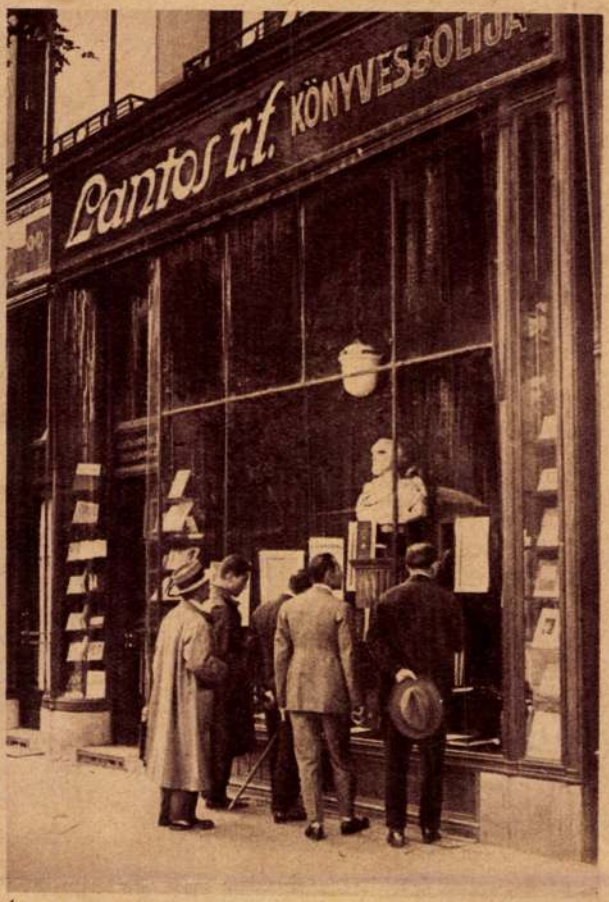

A Lantos R. T. könyvesboltja, amelynek kirakata előtt a közönség állandóan érdeklődéssel kivéri Pethő Sándor dr. Világostól Trianonig című nagysikerű munkájáról megjelent hirlapi kritikákat.

Baloldali képünk Lussin Grande egyik jellegzetes részéről készült, mig a jobboldali felvétel az ott üdülő magyarok csoportját mutatja, közöttük Entz dr. egyetemi tanár és felesége, Oltay műeggetemi tanár, Vizvári Mariska. (Abonyi Géza felvétele.)

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat mélynyomása

Szentirmai Sándor épitész M.D.K.

Résztvett a pályázaton

35 000 forinttal dijazva

Negyvenkét pályamü érkezett az uj keszthelyi szálló tervpályázatára

Magyar Nemzet 1963. december 10. 3.l.

Szentirmay Sándor

M.D.K.

A balatonföldvári Kaszino tervpályázatán dijazva

Társtervező : Kékesi László- Mózer Pál

Magyar Építőművészet 1967/3. 2-5.l.

Sznetirmai Sándor M.D.K.

KÖZTI

Díjazva a pályázaton / 35000 Ft /

Társtervező: Pe czel Dénes- Domonkos Jenő- Walther Gábor- Farády Mihály- Novák János

Huszonhat terv érkezett a hévizi tófürdő korszerűsítésére

Magyar Nemzet 1965. dec. 19. 3. 1.

Szinetirmai Sándor M.D.K.

KÖZTI

/ 35000 Ft /

Társtervező: Pe czel Dénes- Domonkos Jenő-
Walther Gábor- Farády Mihály- Novák János

MDK

Kentimay Sándor, építész

Csoportja I. díjat nyert a Balatonföldvári Kaszinó tervével.

—: Kaszinó a Galamb-szigeten 4

ESTI HIRLAP 1967. ápr. 22.

Szentirmay Sándor

M.D.K.

A Paskál-fürdő tervpályázaton díjazxxx 10ooo Ft-os megvétel

munkatárs.

Tervező: Tolnay Lajos. Tallós Elemér, Kincsi István

Munkatárs: Hivatal Judit, Vásárhelyi Józsefné, Orosz Annamária

Ecsény i Sándor, Szentirmay Sándor, Granasperger Ilona

Magyar Építőművészet 1968/4, 2-8.l.

M.D.K.

Szetnirmay Sándor

A Paskál-fürdő tervpályázaton 40ooo Ft-al díjazva.

Társtervezők: Csics Miklós, Schall Róbert, Zsuffa András,
Dr. Márkus Gyula

Munkatársak: Horváth Péter, Nagy Lászlóné, Kutvölgyi Jánosné,
Vidos Veronika

Magyar Építőművészet 1968/4. 2-8.l.

Szentirmai Sándor M.D.K.

KÖZti

Dijazva a ply ázaton

35000 Ft

Társtervező: Perczel Dénes- Domonkos Jenő- Walt

Walther Gábor- Farády Mihály- Novák János

Huszonhat ter érkezett a bévizi fürdő körszerüsitésére

Magyar Nemzet 1965. dec. 19. 3. 1.

Szentirmai Sándor M.D.K.

KÖZti

35000 Ft

Társtervező: Perczel Ténes- Tomonkos Jenő- Walt

Walther Gábor- Farády Mihály- Novák János

MDK

Szentirmay Árpád

építészmérnök, sz. Fiume, 1918

1941-42. tanévben oklevelet szerzett végzett hallg.

József nádor 1941/42. 32o 1.

val. Sisakja 1877-ből. Háromboltszakaszos
elyiségek. Épült 1762-ben.

MDK

Szentirmay Árpád
III.e.ép.hallg. 1938-39. Kotsis-tanszék

Bérházépület csoportok az V.kerületben. Technika 1940. 170-172 l. alaprajzzal.

MDK

Szentirmay Edit

gyermekrajzoló

A Shankar's Weekly indiai hetilap pályázatának egyik nyertese.

Magyar Tibor: Rajzoló gyermekek....
Magyar Nemzet 1958. IX. 28. XIV. 229.

HELIKON KIÁLLITÁSAI
IV. Haris-köz 2. (Váci-u. sarkán)
félemelet

NYOMTATVÁNY

KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESÍTVE
923 SEP. 19.
BUDAPEST 4

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Szentirmay Gyula úr

Budapest,

Átlós ut 9

HELIKON KIÁLLITÁSAI

IV. HARIS-KŐZ 2. (Váci-u. sarkán), félemelet

XIV.

REICHENTHAL J. FERENC

ÉS

ZSÓTÉR ÁKOS

FESTŐMŰVÉSZEK

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSA

Nyitva: 1923. szept. 23—okt. 7-ig naponta 9—2.

Szentirmay Jenő

Lásd

Om IV. 1611.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Szentirmay Árpád

III. é. ép. hallg. 1938/39
Kohász-tanszék.

Bihar Budapesten
az V. kerületben.
Távlati terv és
alaprajz.

Technika
1940. 75. l.

Mün.

b. 56

1 Bd. 8°

Slg

Albert

Studien auf dem Gebiete des
kunstgewerblichen Unterrichtes
in Italien

I. – III + 1. – 69. M.

Wien

Szentirmay Árpád

a sepsiszentgyörgyi
pénzügyigazgatósági
székház tervpályá-
zatán megvétel

MMÉEKözl.
1944.232.C.

Szentirmay Árpád

IV. e. ép. hallg. 1940-41

Kotsis-tanszék

Menhely. (Tervezet)

Távlati rép, alapraj 2

Technika

1941. 287 l.

I. – IX. VI. – [illegible]
I. – XXXIV. répes tábla

Strassburg
Heitz
1908

SZENTIRMAY József építész

1861, Ranolder-nyaraló, Csopak

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének műemlékei. Bp. : OMvH, 1993 87.

65,87,121,129

SZENTIRMAY József építész

Veszprémi püspök építésze. Veszprém, Angolkisasszonyok temploma, 1860

Badacsony, Ranolder préshá és nyaraló, 1860 k.

Tapolca, apácazárda 1872

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének műemlékei. Bp. OMvH, 1993 121. és ill.
129.
158.

Szentirmay Rudolf

ötöös

l.

Ladonyi M.

A m. ipar alma machja. Bp. 1930

217. l

Szentimay Sándor, [épülész ?] MDK

Az újszerű épület egyik tervezője

Rajz. Repr.

Békés Attila: ... a tányér – toronyház 3,

ESTI HIRLAP

Dp. 1964. aug. 25.

Szentirmay Sándor építész M.É.K.

A Hévíz-tófürdő tervpályázaton díjazva

35000 Ft-os II. díj

társtervező: Perczel Dénes, Domonkos Jenő, Walthier Gábor, Novák János

Magyar Építőművészet 1966/2. 2-5.l.

Szentszimony ~~[illegible]~~ Sándor építész

(Körti)

Résztvett az alábbi pályázaton
(rajz, szepkő)

Dr. Gyöngyösi István: Nemzetközi szervezetek - UNIDO - IAEA - központja - Bécs - tervpályázat 1969

Magyar Építőművészet 1970/2 sol d.

Szentirmay Sándor építész

Tervezőcsoportjának tervét 20.000 ft-ért megvették az alábbi pályázatou

Kovács Ferenc: A tabáni Rácz gyógyfürdő tervpályázata 1969

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

Szentimay Sándor, építész

Tervét 40 000 ft-tal díjaztár

— : Új üdülőközpont Budapesten 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. nov. 29.

Szentirmay Sándor M.D.K.

Pályamüve 30 000 forintos megvételben részesült

Tervezők: Domokos G.-Telnay Lajos-
Farkas Kis Gyula

Kihirdették az uj szegedi klinika versenypályázatának eredményét
Magyar Nemzet 1964. május 1. 3.1.

Szentirmay József építész
Veszprémben élt

Török László: A historizmusok
Zoránd építészete Sopronban

Borsodi szemle 1968 3 sz. 230 old.

Szentirmay József.építész

Igen tekintélyes magyar,romantikus stilusban dolgozó ve zprémi épitész 235.old

Török László: A historizmus korának épitészete Sopronban 230.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XXII.évf.1968 Sopron

Szentiromay (Schonbeck) József, M.D.K.

Gyulen

Veszprém, általános iskola, 1860

romantikus

" angol kisasszonyok temploma

1860

Genth. Müeml. 1959 I. 422.

MDK

Szentirmay József
épitész

a csopaki Ranolder- később Hüvos-kastély /1861/
tervezője.

65.o.

Entz Géza - Gerő László: A Balaton környék
műemlékei. Bp. 1958.

Szentirmay József MDK

épitész 1861. terv. a csopaki Ranolder kastélyt
65.o.

Enth.-Gerő: A Balaton környék müemlékei.Bp.1958.

M.D.K

SZENTIRMAY J. építész

Veszprém Angolkisasszonyok

temploma (1860)

Csopak v. Ranolder kastély

Gerő László: Építészeti stílusok

Bp. 1957. 115. l.

SZENTIRMAY JÓZSEF

építész

a veszprémi Angolkisasszonyok intézetének tervező
megépitője 1860-ban /kép!6

Korompay György: Veszprém, Bpest 1956 Müszaki kiadó

227.1

STEINER Z

pápai építész

A veszprémi Hámán

Szentirmay József
építész

Gentmüeml

502. l.

138.530-1915. szám.

III.

9

A Műemlékek Országos Bizottságának, m. évi november hó 15-én 339. szám alatt kelt fölterjesztésére s az előző, 322/1914. számú fölterjesztés 9 drb. csatolmányának vagyis a felülvizsgálati iratoknak ide visszazárása mellett tudomása s további eljárás végett másolatban kiadom.

Szentirmay

l.

Lykanemzromantika

222. l.

Szentirmay Sándor, épitén

L. Harmos Zoltán

T. Tempályázat

Magyar Építőművészet, Bp. 1983

3-7.

83/4

Szentirmay
(Scharnbeck)
József épitész
terverte az Angol-
kisasszonyok veszpré-
mi Santa Maria
leányneveló intéze-
tét és templomát
1860-ban. Később
Ranolder János pus-
pók jószágkormány-
zója lett.

Szikl Veszpr
320. l.

1931

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Szentirmay Schornbeck

darvastói

mincpitéss

1860

l.

Dorugay Verzprein

20. l.

1927

SZENTIRMAY (Schambeck) József

- Veszprém, angoltisaszonyok templomon és iskolája 1860
- Csopak, Ranolder-nyaraló, 1860 k.

Komárik 1982 295-296.
313-314

Szentirmay Teréz

festő

Pesti Hírlap 1938 nov. 3

D

— **Megmérgezte magát és meghalt egy ismert festőművész felesége.** Bazilidesz Barna festőművész különváltan élő felesége, *Szentimrey Teri* festőművésznő a Tátra-utca 22/b. számu ház ötödik emeletén lakott garszonlakásban. Hétfőn azt mondotta a házfelügyelőnek, hogy három napra elutazik. Szerdán délután az egyik barátnője felhivta telefonon és miután a többszörös kísérletezésre sem kapott választ, elment a Tátra-utcai lakásba. De hiába csöngetett és dörömbölt, nem nyitottak ajtót. A házfelügyelő rendőrt hivott, s amikor a lakásba behatoltak, a festőművésznőt a padlagon *holtan találták.*

Lásd még Szentirmay Teréz alatt is.

gálatot teljesit-e?

A kimutatások

6-ig terjesztendők fel

Ez a kimutatá

szám alatt bekért felt

Budapest, 194

A kiadvány h i t e l é

irodavezető.

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BI

Szentirmai Zoltán.

Plakettjei szerepettek az ez évi kisplasztikai biennálén.

Romváry Ferenc: III. Országos Kisplasztikai Biennálé.

Dunántúli Napló, 1971. szept. 19.

MDK

Szentimrei Zoltán, szobrász

Tájoptó c. kisplasztikájáért
jutalmat kapott.

—: Kiosztották az Ezüstgerely-díjakat 12.

Népszabadság, Bp. 1971. március 14.

Szentimrei Zoltán, szobrász

MDK

Új művek c. kiállítás, Műcsarnok.

Rózsa Gyula: Stabil mobil

7.

Népszabadság, Bp. 1971. márc. 11.

Szentirmai

„Art History" (1-5) plakátsorozata
(eml.)
szerepel az alábbi tárlaton

- bozóky - : Looking back at the
Exhibition of New Works

Daily News 1971 III. 27

Szentimrei Zoltán, szobrász

– 5 plakettje az Új művek műcsarnoki kiállításán

D. I.: Képzőművészet
Vigília, 1971. máj. 343. l.

SZENTIRMAY ZOLTÁN

Érmei szerepelnek a pécsi kisplasztikai biennálén.

Rózsa Gyula: Munkamegosztás
Elsõ.

Népszabadság, 1971. szept. 19.

Szentirmay Zoltán

Emlitve

Tasnádi Attila: Fiatalok Vállalása
Korunk, 1970/7. 1172. l.

Szentirmai Zoltán

Az Ernst Múzeumban rendezett Studió 71 kiállításon „Gátfutó" műve szerepelt.

Láttuk, hallottuk.

1971. dec. 10. 18.00

Szentirmai Zoltán

„Kislány hegedűvel" c.

szobra a Városligetben említve

Magyar Nemzet 1971 március 3

8. old.

Szentimrey Zoltán

„Művészettörténet" c.
munkái szerepelnek az „Új művek"
kiállításon a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1971
március 9
4. old.

Gerstner Zoltán grafikái

Kiállítása nyílik

április 29-én a Madách Galériában

Magyar Nemzet 1971 április 27

8. old.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

VAS NÉPE
Szombathely

1971 MÁJ. 8

nyugszik 19 óra 4 perckor.
nyugszik 2 óra 58 perckor.

1024

— **JURISICH MELLSZOBRA,** Szentirmay Zoltán szobrászművész alkotása, megérkezett Kőszegre. A mellszobrot a gimnázium parkjában fogják felállítani.

a volt I. számú

Szentismai Zoltán

Távfutó a kisplasztikájáért (emlj)
jutalmat kapott az alábbi
pályázaton

N. N.: Átadták az Ernst gerely
pályázat díjait

Magyar Hírlap 1971 III. 7

Kentismai Zoltán

Művének sepríja van a Forrás c. folyóirat első számában

N. N.: Megjelent a Forrás

Petőfi Népe 1971 II. 14

Szentirmay Zoltán

Műveit reprodukálja az alábbi folyóirat

Pavlovits Miklós: A Forrás 1970 6. számából

Petőfi Népe 1971 I. 22

Szentismay Zoltán

Művészettörténet c. éremsorozata (eml.) szerepel az „Új művek" c. táslaton a Műcsarnokban

Horváth György: Elkötelezett alkotások az „Új művek" között

Magyar Nemzet 1971 III.9

Kentismai Zoltán

A siklósi adkotótelepen fog delgozni a nyáron

N.N: Kérülődés a siklósi symposionka

Dunántúli Napló 1971 IV. 2

Szentirmai Zoltán

Grafikákkal szerepel a
„Forrás" új számában

P. M.: Megjelent a „Forrás" új
száma

Petőf. Népe 1970 XII. 22

Szentirmay Zoltán

szobrász

10×8 cm. nagyságú plakettbe szintette
Radnóti-ról készült művét. Apró szem-
szausz emberpárja 6×4 cm. méretben ül
óriás bruck szikláh barlangjában

Vidos Zoltán: A"Studió 70" -

Müvészet, 1970.november - 34.lap

Szentimai Zoltán

Résztvesz a II. kisplasztikai bienná-
lén

Rauvány Ferenc: A II. kisplasztikai bienná-
lé.
Dunántúli Napló, Pécs 1969. okt. 16.

Szentirmai Zoltán

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Társadalmi Szemle
1970 JUN

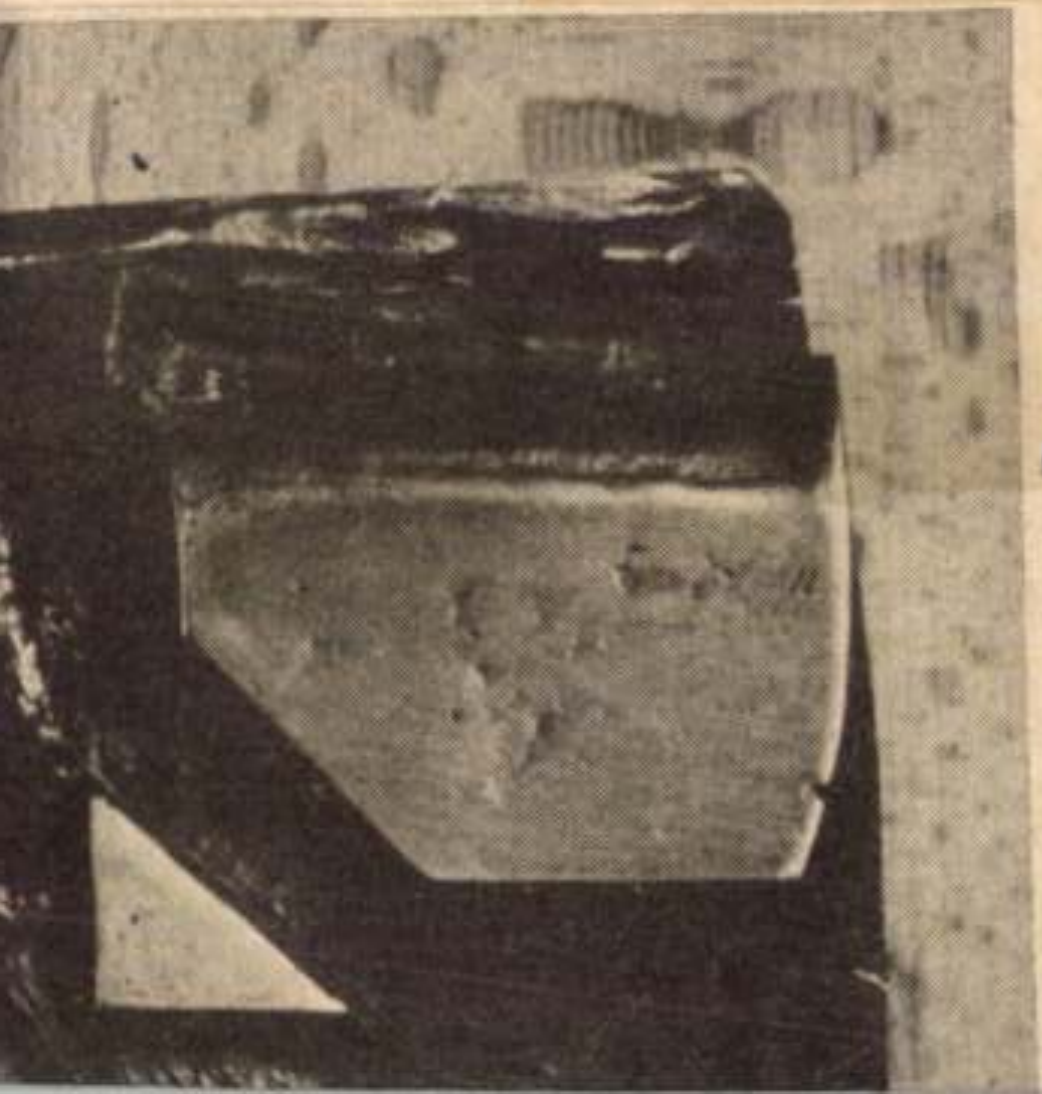

1021

Szentimay Zoltán

Zászlóvivő 2 (vázlat) gipsz 50 cm

Sz.d.: '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. K. áll. kat.

Bev.: Beöthy László

Szentiványi Zoltán

Radnóti	bronz	10 × 8 cm
Hellas	"	4 × 6 "
Románcok	"	7 × 9 "
Góliza	"	7 × 8 "
Reneszánsz I.	"	6 × 4 "
" II.	"	8 × 6 "

Stúdió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. Lat.
Dev.: Bereczky Loránd

Szentirmai

Ötvös

nevét a Képzőműv. Főiskola alapításától számított első harminc évben végzettek közül tiszelve említi

Bónay György: Intézkedések és tervek a művészetnevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Írt. 1970.2.sz. 141-147. l.

146. l.

Szentiszmai Zoltán

1. Kövér Láncosnő, 1967. bronz. 30 cm
2. Johanna, 1969. bronz. 11,5 cm
3. Siklós tengerpart, 1969. bronz. 12 cm

II. Országos Kisplasztikai Bienniále
Pécs, 1969.

Szentismay Zoltán

Ésmékkel

szerepel az alábbi. táslatan

Tasnádi Attila: Fiatalok kiálítása
1970

Kortárs 1970 VII. s. 1172 old.

Kentirnay Zoltán

Hegedűs c. bronzszobrát (sorakádon

áhítják fel (emli)

Kappa Nemzet 1970 VII. 12 11 old.

Szentirmay Zoltán szobrász

Szerepel az alábbi táslatonak
Ernst huzeumban

Rózsa Gyula: Studió 70

Nézszabadság 1970 IV. 12

Kentismai Zoltán

Záslóvivők a kisplasztikája (eml.)

szerepel az Ernst Museumban

- Czoma - Studió 70

Mezőgazdasági Mérnök 1970 IV. 13

Szentimrey Zoltán, szobrász

MDK

szerepel az Ernst Múzeumban.

Róna Gyula: Stúdió '70.

M. 7.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 12.

Szentirmai Zoltán, szobrász

MDK

Hegedűs c. bronszobrát Csongrádon állítják fel.

–: Új szobrok a városligeti bemutatóparkban 9.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 18 –

MDK

Szentirmai Zoltán

Leányfej, terr.

Dolgozó emberek között. képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

Szentirmai Zoltán

Bagoly

kő, bronz, 40+60 cm

repr.

Angyalfoldi képző- és iparművészek

kiáll. Műcsarnok 1974

Szentirmai Zoltán.

Az Ernst Múzeumban rendezett Stúdió '72 c. kiállításon szerepel Dózsa-emlékműve, mely a majdnem üres szék már csak Dózsa testének lenyomatát, jelzéseit őrzi. (említve).

„Bagoly" (repr.)

Tükör, 1973. jan. 9.

Szentirmay Zoltán szobrász

az Ernst Múzeumban a Studió '72 gyűjteményes kiállításán ismertet-ték az alkotópályázat eredményeit: a három tízezer ft.-os díj egyikét nyerte el.

Magyar Hírlap, 1972. dec. 22.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 AUG - 6

TÜKÖR
Budapest

Szentirmai Zoltán szobrászat

1021

AZ ELSŐ REPÜLŐK

Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum Képtárában megnyitották a XIX. Szegedi Tárlatot, amely augusztus 30-ig tart nyitva. Képünkön: Szentirmai Zoltán alkotása, Az első repülők emlékére (kő-rézszobor).

Ibolya gyerekkorától a főiskolával szemközti házban lakott. A kerítésen keresztül akaratlanul is a TF eseményeinek szemtanújává vált, amelyek fölkeltették az érdeklődését és a pályaválasztásban is döntően befolyásolták.

— Ez nem jelenti azt, hogy ha a Műszaki Egyetemmel laktam volna szemben, akkor ma gépészmérnök lennék — mondja derűsen a tanárnő. — A TF-ben nem csalódtam, előbb-utóbb a „rázós" tantárgyakkal is megbarátkoztam. Majdnem mindig csak rajtam múlott, hogy hányasra vizsgáztam: a szorgalmamon. Zsolt nagyon sokat segített, bátorított, a gyakorlati vizsgák előtt pedig együtt vettük át az anyagot.

Zsolt érdeklődése már a főiskola

Szentirmai Zoltán, szobrász

L.: Berki Viola

—: Szegedi-szabadtéri: Bánk bán - előadás 7.

Népszabadság Bp. 1978. júl. 25.

Szentirmai Zoltán

Részt vett a 19. szegedi nyári tárlaton és ott megosztott tt díjat nyert.

Magyar Hirlap 1978-173-9

Szentirmai Zoltán szobrászművész

Szentendrén rendezték meg a 30 év magyar éremművészetének kiállítását, melyen szerepelnek a művész művei, áttört-ronsolt alakulatai.

Horváth Teréz: Új magyar éremművészet.
Népszava, 1977. aug. 28.

Szentírmai Zoltán

Románkor
Görögkor
Reneszánsz
Gótika

a címei szerepelnek
az Éremmúzeszet 1977
Viállításon

Gontvány terem 1977. szeptember

Szentírmai Zoltán

„Bagoly" 1ö + bronz 40x60 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976

Balatoni Múzeum, Keszthely

Szentirmayholtán
szobrász

Harta, Orvosi Rendelő előtti
park, Semmelweis portré dombor-
műves lélé 200 cm. mészkő
(repro)

-.-: Nivódijas művek.
Művészet, 1973. április - 35.oldal

Szentimrei Zoltán

„Dózsa" c. műve
szerepel a Stúdió '72 kiállításon

Kritika 1973 március
27. old.

Szentirmai Zoltán

Dózsa szobrkompozíciója szerepel a Studió '72 Kiállításon az Ernst Museumban

Népszava 1973 január 14
9. old.

Szentirmay Zoltán

szobrai szerepelnek a Studió '72 Viállításon az Ernst Múzeum-ban

Magyar Nemzet 1973 január 6
4. old.

Szentirmai Zoltán

„Niké" c. szobra emlitve,
szerepelt az „Uj művel" Kiállitáson
a Műcsarnokban

Kritika 1971 május
30. old.

Szentirmai Zoltán

Plakettjei szerepelnek az „Uj Művek" a Vállításon a Műcsarnokban

Kritika 1971 május
29. old

Szentiromay Zoltán
szobrász

„Gátfutók" című ólomszobra
szerepel a tarlaton

Vidos Zoltán: Studio Galéria 72/IV. kiállitása.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 65.oldal.

Szentirmay Zoltán

Zászlóvivők c. monumentális hatású kompozíciója figyelmet érdemel (Studió 70, Ernst M.).

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra; Magyar Hírlap, 1970. IV. 7. 6. l.

Szentirmai Zoltán
szobrász

VIT palyamüvének rejtsége

Gábor Eszter: A VIT emlékmü
Müvészet, 1973. november - 35.oldal

Szentirmai Zoltán
szobrász

3 forma kapcsolódásával kívánja-
ja kifejezni a világegyetem
összetartozását.

Gábor Eszter: A VIT emlékmű
Művészet, 1973. november - 35.oldal

Szentimai Loltán
szobrász

A művész a VIT pályázaton
3.000 Ft-os díjat nyert.

Gábor Eszter: A VIT emlékmű
MŰVÉSZET, 1973.november - 35.oldal

Szentiványi Loltán
festőművész

Művén 3 sugárszerűen elhelyezett tömeget az középpont felé irányítja.

Gábor Eszter: A VIT emlékmü
Müvészet, 1973.november - 35.oldal

Szentirmai Zoltán
szobász

Műveiben az ifjuságban levő dinamikát, az ifjuság lényeget az erőt kívánja érvényre juttatni.

Gábor Eszter: A VIT emlékmü

Müvészet, 1973.november - 35.oldal

Szentírmai Zoltán

„Bajoly" c. szobra szerepel „Angyalföld művészeinek tárlatán" a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1974 január 6
12. old.

Szent-Irmai Zoltán szobrász és Kéri Ádám festőművész

A Mücsarnokban rendezett közös kiállitását március 2.-án nyitják meg, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. febr. 23.
XVIII. évf. 8. sz. 2. lap.

Szentirmay Zoltán

Részt vett a Studió 1970. évi kiállitásán.

Kortárs 1970/7 1172. old.

Szentirmay Zoltán
szobrász

A kiskörei Vízlépcső területén elhelyezendő szobrászati lehetőséggel kiírt pályázaton vett részt.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőművészetipályázatok.
Művészet, 1974. február - 48.oldal

Szentirmai Lóránt
szobrász

A pályázatra hét egymásba olvadó figura tervezetét adta be.

Nagy Ildikó: Egy lakótelep "esztétikai megjelenése" érdekében.
Művészet, 1974.február 33.oldal

Kentimai Zoltán, szobrász

Pályamunkája díjat nyert.
[Kegyed-Tarján.]

Tandi Lajos: Lakótelepi esztétika
90-93.

TISZATÁJ, Szeged. 1974. március XXVIII 3.

Szentirmay Zoltán

Tanácsok, vézlemez, 60 cm

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely 1977.

Kentirmai Zoltán

Dózsa, bronz, fa, 160 cm

Győztes, ólom, 25 cm

Magyalfalvi képző- és iparművészek
kiállítása Miskolcon 1974

Szentirmai Zoltán

Bagoly, kő, bronz
40+60 cm

Angyalföldi kipző- és iparművének
kiáll. Műcsarnok 1974

Szentirmai Zoltán

Vésznek születése gipsz
90x75

Studio 73 Ernst Múzeum Bp.

Szentirmay Zoltán

1974. jan-ban a Műcsarnok angyalföldi kiállításán részt vett művével.

Népszava, 1974. jan. 11. 102 erf. 8 sz. 4p.

Szentirmai Zoltán

a stúdió Galéria kollektív-tárlatán munkái szerepeltek.

Tárlatról-tárlatra.
1972. júl. 26. TV. 18.50/11/KGyné

Szentirmai Zoltán szobrászmüvész

A Studió Galériában szeptember 12.-én nyitják meg a müvész kiállitását, melyről a lap, a Kulturális eseményekről szóló rovatában számol be.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. szept. 7.
XVIII. évf. 36. sz. 8. lap.

Szentirmai Zoltán szobrász

Az Ernst Múzeumban rendezett Stúdió '72 c. kiállításon Dózsa-kompozíciója szerepel, tragikus interpretációval idézi meg. (emlétve)

Tasnádi Attila: Stúdió '72
Népszava, 1973. jan. 14.

Szentimrei Zoltán

a Stúdió '72 kiállításán részt-
vevő szerzőnek.

Láttuk, hallottuk a kiállítóteremben.
1993. jan. 6. 20.45 / 11 / V.

Szentimrei Zoltán, festő

Szerepel az Ernst Múzeumban.

Nagy Zoltán: Stúdió '72

7.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 12.

Szentirmai Zoltán

Budapesten született 1941. december 4-én.
A Képzőművészeti Főiskolán végzett. Jelenleg a Budapesti Kirakatrendező Iskola tanára.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1971

Szentírmai Zoltán

1968 óta szerepel kiállításokon. Dészt vett a II. kisplasztikai biennálén. Művei: „Kolodo," 1970. juharfa, 62 cm (reprodukció): „Művészettörténet," 1970 bronzplakett, 6.3 x 5 cm – 6,8 x 8,4 cm, 6,8 x 8,4 cm stb.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, 1971. Pécs.

Szentirmai Zoltán

Bemutatott művei:

„Gátfutó", ólom, 20 cm (reprodukció)

„Táncosnők", lemezdombormű, 60 cm.

Rozványi Márta: Studio 71.

Budapest, 1971

Szentirmai Zoltán

„Plakettjei" szerepelnek
a 2 „Uj művek" c. Ziállitáson a
Műcsarnokban

Kritika 1971 május
29. old.

Szentirmay Zoltán

Táncolók vérlemez

60 cm

6. Balatoni Nyári Tárlat

Szentiványi Zoltán

Kalodka fa 50 cm

Studio Galéria 72

Szentirmai Zoltán szobrászművész.

a Műcsarnokban márc. 2.-
án nyílik meg kiállítása.

Kiállítások.

Élet és Irodalom, Budapest, 1974. febr. 23.

Szentirmai Zoltán

Az Ernst Múzeumban kiállított Gátfúló és Táncosnók cimü kisplasztikait mozgás, lendület, izom és ideg játék kifejezésének szándéka jellemzi.

Péter Imre: Studió '71

Népsmüvelés 1972/1 39 old.

Szentimrei Zoltán, [ ]

Kiállít

↓

— : Új tárlat a Stúdió Galériában 2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 27.

Szentirmai Zoltán

1941 december 4-én született Budapesten. A Képző-
művészeti Főiskolán 1967-ben végzett. Bemutatott
művei: Kövér táncosnő, 1967. bronz 30. cm Johanna
1969. bronzérem 11.5 cm. Sziklás tengerpart 1969.
bronzérem 12 cm.

Romváry Ferenc: II. országos kisplasztikai bien-
nálé, Pécs, 1969.

Szentírmay Zoltán

„Gátfutó" c. műve (lisplasztika)

szerepel a Studio Galéria kiállításán

– emlitve

Magyar Nemzet 1972 szeptember 3

11. old.

Szentimrei Zoltán

Leányfej, terrakotta

35 cm

Dolgozó emberek között élő

Ernst múzeum, 1968. jan.

Szentirmai Zoltán

Leányfej terrakotta

35 cm

Dolgozó emberek címmel
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Szentirmai Zoltán

1. Gátfutó ólom 20 cm
2. Táncosnők lemez domború

60 cm

Studio 71

Szentirmai Zoltán

„Gátfutó" c. sokra emlitve

– szerepel a „Studió 71" Viállitáson az

Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1971 december 10

4. old.

Szentirmai Zoltán

„Táncosnők" c. szobra emlékoe
– szerepel a „Studio 71" kiállításon az
Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1971 december 10
4. old

Szentirmai Zoltán, szobrász

Szerepel a pécsi biennálén.
(Méltó képy)

Rózsa Gyula: Munkamegosztás előtt

M. 7.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 19.

Szentiványi Zoltán
festmény

Huszonnégy munkájából rendezett kiállítást Szentiványi Zoltán festmény a Madách Színházban. Bemutatott művei jobbára kisplasztikák.

Horváth Béla: Szentiványi Zoltán kiállítása, Művészet, 1971. szeptember – 43 lap.

Szentirmai Zoltán

szobrász

Szentirmai Zoltán anyagban, techni-
kában igen sokoldalú. Bronz, ólom,
aluminium, fa, gipsz műveinek a-
nyaga.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán kiállitása...

Müvészet, 1971.szeptember - 43.oldal

Szentirmai Zoltán
szobrász

Elsődleges eszköze, technikája a mintázás és az öntés, de halapál vés, farag, forraszt ha elgondolásainak ez felel meg legjobban

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán kiállitása...
Művészet, 1971.szeptember - 43.oldal

Szentirmai Zoltán
szobrász

Kiállításán bemutatta „Niké"-jet,
és „Prometheusz"-át, valamint a
„Gátfutó" című szobrát.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán kiállitása...
Művészet, 1971.szeptember - 43.oldal

Szentirmai Zoltán
Szobrász

Formanyelve az ókori keleten, az anti-
kon és a középkorin át napjainkig ér-
vényesül Románkor ciminü kis plakett-
jen.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán kiállitása...
Müvészet, 1971.szeptember - 43.oldal

Szentirmai Zoltán
szobrán

Példaképei itt is, ott is ki ütközünk munkáin. Lehmbruck, Henry Moore művészete hiteseng néhány művén.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán kiállitása...
Művészet, 1971.szeptember - 43.oldal

Szentirmai Zoltán szobrászművész

A Fiatal Képzőművészek Studiója állandó kiállitó terme a Madách Szinház előcsarnoka, itt rendezte meg a fiatal művész is kiállitását, aki 1968-ban a "Dolgozó emberek között" c. 1969-ben a Pécsi Kisplasztikai Biennálén, a Studió 197o-es kollektiv tárlatán, valamint 1971-ben a Mücsarnokban rendezett kiállitásán vett részt. Legujabb alkotásai május 27-ig láthatók a Madách Szinház előcsarnokában. "Kékszakállu herceg" c. művét bemutatja a lap. Repr.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. május 22. XV. évf. 21. sz. 24. lap.

Szentirmai Zsolt szobra

Gádfutó

Kortárs 1972/2 3o7. old.

Szentirmay Zoltán

Horváth

A művésznek a Madách Színház előcsarnokában volt kiállítása, ahol kisplasztikáit mutatta be.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.
Művészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmay Zoltán
festőn

Szentirmay 1968-ban pályázat eredményeként a csongrádi ének és zeneiskolákba egy hegedűs lány alakját munkálta meg. Bronzba került kivitelezése.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.
Művészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmay Zoltán
szobrász

Szentirmay művészetében a „Hegedűslány"-t egy történelmi emlékmű követte Jurisich Miklós szobra.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.
Művészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmai Zoltán
autogr.

A művész 1968 nyarán készítette az „Ember és gép" című reliefjét, amely a civilizáció ártalmaira kívánt figyelmeztetni.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán:.
Művészet, 1974.december - 22.oldal

Szentirmay Zoltán
szobrász

1972 készítette a művész a „Bagoly" című művet, kőből készült.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán:.
Müvészet, 1974.december - 22.oldal

Szentirmay Zoltán
szobrász

A művész hánassága 1969-ben
nemi lendületet kozott munkájá
ba, zártságát azonban felvedani
még jó idéig nem tudta.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán:.
Müvészet, 1974.december - 22.oldal

Szentirmay Zoltán

szobrász

A művészek tematikai kezetül szolgált a skópjei tektonikai dráma, a „Földrengés" plakettek készítéséhez.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán:.

Művészet, 1974.december - 22.oldal

Szentirmay Zoltán
szobrász

Szentirmay művészettörténeti
plakettsorozata a Románkor
és Reneszánsz első két darabja
elhészült.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán:.
Művészet, 1974.december - 22.oldal

Szentirmay Zoltán
sobrán

1970-ben alkotta a művész
a „Kabda" c. kisméretű sobrát.
Nem egyszerű berázdság ami benne
kifyezésre jut, hanem az állandó
szorítottság.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.
Müvészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmay Zoltán

szobrász

Fába faragta a művész „Prométeusz"-at.
Nem az emberiség szainára tüzet lopó
hős Prométeusz a modell, hanem a meg-
hiötözött, elnyomott, szenvedő, kitörni akaró.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.

Müvészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmay Zoltán
szobrász

1970-ben egy talált fadarab adta az ötletet a művész „Nihé"-jéhez. A kicsi-nős formájú fadarabot le öntötte bronz-ból, így lett a leöntésből Nihé, a győzelmet kifejező szárnyalás istennője.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.
Művészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmai Zoltán
festményei

A művésznek önálló kiállítása volt
1971-ben a Madách Színházban előcsarnokában, 1974-ben a Műcsarnok kamaratermében és a Stúdió galériában.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.
Művészet, 1974december - 22.oldal.

Szentirmay Zoltán
szobrai

Szentirmayak kisplasztikája van
a Petőfi Irodalmi Múzeumban, a pé-
csi Janus Pannonius Múzeumban és
a Képzőművészeti Alap tulajdonában.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.
Művészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmay Zoltán

nobrász

Köztéri nobra, illetve dekoratio munkája Szentirmay Zoltánnak látható Csongrádon, Kőszegen, Hartán és Budapesten.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.

Müvészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmai Zoltán
szobrász, jelképeket teremtő plasztikája
érdemel figyelmet.

Bojár Iván: Studio '72 Fiatalok az Ernst
Múzeumban.

Magyar Hírlap 1973/2 6 old.

Sentir

Szentirmai Zoltán (Szentirmai)
Rendkívül érdekes a Gátfűtőn alkalmazott, a végleteket kereső plasztikai megoldása: Sest elöve nyúló tömegét a két szárnyszerűen széttárt nyújtott kar egyensúlyozza. Részt vett a Studio Galéria negyedik kiállításán, melyen a szobrász szakosztály mátatkozik be.

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra.

Magyar Ihrlap 1972/247 6 old.

Szentirmai Zoltán

Három kiállitást ismertet Vadas József: "Önmegvalósitás" cimmel. Közöttük szerepel a Studió Galériában rendezett tárlaton bemutatott müveivel a fiatal müvész is.
A kritika néhány ujabb kompozicióját méltatja, s meglepetésként emliti a Dózsa emlékére készült munkáját, melyet inkább "mellbeverő"-nek, mint "meggyőző"-nek talál, de a "Vénusz születésé"-t, az életet szimbolizáló fátyol mögül kibomló női test-tel, valamint a "kockába tett Déry Tibor-figurá"-val együtt igen szép alkotásnak tartja.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. okt. 5.
XVIII. évf. 4o. sz. 12. lap.

Szentiomai Zoltán, nobrán

A Stúdió Galériában megnyílt kiállításának ismertetése.

Megemlített művek: Dózsa, Déry Tibor, Bagoly, Vénusz születése, Kalodu, Gótika, Prometheusz, Chilei Krisztus.

P. Szücs Julianna: Nézőmarantaló

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. okt. 2.

Szentimrei Zoltán, szobrai

Tárlata nyílik meg szept. 11-én
a Stúdió Galériában.

– : Cl Szentimrei Zoltán... Z.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. szept. 10.

Szentirmai Zoltán

Madrid

A Stúdió Galériában van Szentirmai Zoltán tárlata.

Kiállítási naptár.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének hírei.

A Művészet, 1974.szeptember - 43.oldal

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szentirmai Zoltán

1021

SZENTIRMAI ZOLTÁN: *ÉVA*

„Hagyjuk a háborút, Dolga bácsi! „Maga is
ne jöjjön a megszámozás, hogy – harmadik. A

A sarokban álló asztalnál egy sötétképű,
a söröskancsót, haja, kalapja szemébe zuhant,
nadrágban bejött két kőműves, csípőmagassá
a habot beszopták.

A vendéglős jobbra-balra lotyogó hasáv
zött, Tevének bort, a sápadtarcúnak pezsgőt
tett, de vissza kellett vinnie. „Nem jó. Éget.
tettek, ezt nem égették, azért hideg. Hozzon
ből felhozott egy üveget, egy csomóba hívta
még keresztet is hányt rá, kinyitotta, a leveg
Érzik ezt a tiszta, hideg, csupaillat borókapálinka-szagot? Ez – orvosság, mindjárt tele lesz vele a vendéglő."

Bahiást ösztökélték, hogy mindent mondjon el, és mindent elmondott; a többiek már abbahagyták a beszédet, ismerték azt az isten háta mögötti falut, ahol egyikük tanított; előttük volt a templom ferde tornya, melyet már tizenkilenc esztendeje nem tudtak, nem bírtak megjavítani; látták a kormos falú hivatalt a városban, ahol társuk is dolgozik, savanyú szag ül a sarokban, a parkettának mindig csak a közepét törli fel öreg Bözsi néni, a fal mellett a közép felé nyomul előre a fekete kosz, a ragacsos kenet; hallották társuk felesége kis varrógépének nyikorgását, amint este nyolcast forog a kikopott kerék.

„Tessék, fogjuk meg a poharat, igyunk egy-két-kilenc-tizenhat pohárral, fiúk!" – Te, Teve, mi bajod volt Garával?" „Azt csak ő tudja meg én . . . hej, de feketeszárú . . ." „Gyerekek, elég volt! Menjünk haza!" „Még nem mutattam meg a legtitkosabb felvételeimet!" – kiabált a vöröshajú. Egy villanykörte kiégett, a vendéglős a lámpa alá kanyarintotta a széket, rongyot vetett a székre, felállt, kicsavarta az égőt, ujjait rázta: „Forró, a radai Heródes . . .!" Rétegesen kavargott a kék füst, sörszag ivódott bele, a vendéglő előtt alakok léptek, látni lehetett: minden alak csak hatot lépett, azzal át is araszolta a kocsma elejét.

„Igyunk!" „Gyerekek, szeressük egymást, gyerekek!"

A vendéglős noszogatta a fiúkat: igyanak, eresszék ki a hangjukat. „Nem tudom, ki hogyan van vele, de én úgy vagyok vele, hogy aki ebbe a vendéglőbe jön, az engedje el magát, hajigálja el a zablákat, miket az élet vagy az asszony vet az ember szájába, és daloljon, vigadjon, csókoljon!" A vöröshajú már kezét rázta, a sápadtarcú

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Szentirmai Zsolt
KORTÁRS

1972 FEB 1

1021

SZENTIRMAI ZSOLT : Gátfutó

értékelést. Egy szociográfiáét aligha. Moldo
az irodalmi szociográfia igen széles, művé
színskáláján) a riport. Régről ismerős mű
ez a műfaji sajátosság már nemcsak *kere*
leglényegéből szükségszerűen fakadó *szerv*
elemeit (tanulmányrészletek, statisztikák,
össze. Mert Moldova legfőbb mondanival
szocializmus – tragédiákon, egyéni bukáso
ellenére is érvényesülő – belső vállalása, magatartássá érlelése. S ennek az írói-közéleti mondanivalónak a szociográfia műfaji változatai közül a riport a legadekvátabb, szükségszerűen teremtett formája: társadalom és egyén intenzív egysége a beszéltetés, az alakok ön-bemutatása, életsorsuk riportszerű megelevenítése során válik a személyes hitellel is objektív érvényűvé.

A szénre épült, csak nemrég várossá emelkedett Komló múltja, jelene és jövője, gondjai és távlatai merülnek fel a riportokból és ismertető leírásokból, de minden száraz „objektivista" tudóskodás nélkül: az emberi-társadalmi vonatkozás szempontjából. A szénvagyon sorsa, az 50-es évek feszített tempójú, meggondolatlan „uzsorapolitikája", a bányászközösség belső harmóniájának megbomlása, vezető és vezetett viszonyának gyakori elidegenültsége, az országos (sokszor vélt) érdek és a helyi szükségletek ellentmondásai, az energiastruktúra átalakításával a szénbányászat s távlatosan Komló számára sem kedvező hatások, a szocialista demokrácia sokhelyütt kétségbeejtően eltorzult formái, az anyagi és kulturális elmaradottság még nem ritkán kirívó tényei – ezekkel az általános és így *sematikus* címszavakkal jelezhetjük a konkrét riportokból kibomló valódi és így *színes*, közéleti fontosságú problémákat. Ezek felvetése a könyv megkapó őszinteségének, kritikai hangvételének, de egyúttal a munkások ügye melletti szenvedélyes elkötelezettségnek is meghatározó tényezője.

Lehetetlen egy recenzióban visszaadni a könyv témáinak sorát s az írói szenvedély hőfokát. Ne feledjük el: ezek a szocializmus egész magyarországi önismeretét nevelő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JUN 6
DÉLI HÍRLAP

Szentirmai Zoltán
szobrászművész

1021

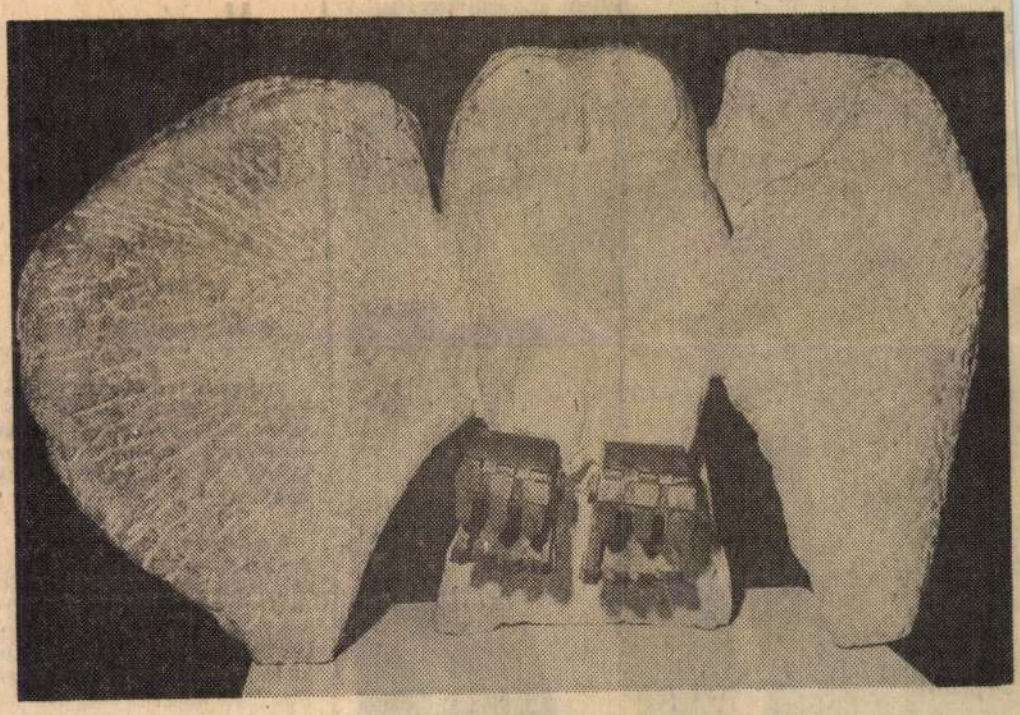

✱ *A bagoly*

A Mini Galériában

Szentirmai Zoltán szobrai

Szombaton délben — csupán néhány művészetbarát jelenlétében — nyílt meg Szentirmai Zoltán szobrászművész kiállítása a Mini Galériában. Mindez azonban csak látszólag jelenti azt, hogy a fiatal művészre nem kíváncsiak a miskolciak. A megnyitó közönségénél a hónap folyamán bizonyára sokkal többen fogják felkeresni a kiállítást, hiszen Szentirmai Zoltánra mindazok felfigyeltek városunkban, akik láthatták, megismerhették a II. tévéfesztiválra készült plakettjét, és azt a bronzplasztikát, mely a Magyar Televízió elnökének különdíjaként adatott ki.

✱ *Madarak járszalagon* *(Solymos László felvételei)*

A mostani kiállításon egyik alkotás sem szerepel, mégis megengedi talán az olvasó, hogy az említett plakett inspirációi alapján közelítsem meg a művészt. Közhelyszámba megy már, hogy mennyire együtt kell élni a műalkotásokkal ahhoz, hogy igazán megszólaljanak számomra. Nos, a plakett Ikaroszát nem volt nehéz szóra bírni. Már első találkozásunkkor a legérzékletesebben beszélt nekem nemünk örök vágyáról, a repülésről. Helyesebben a szárnyalásról, mely sokkal több, mintha különböző masinériákkal ostromoljuk az eget. Szentirmai Zoltán Ikarosza csupaszon, védtelenül repül, dacolva a Föld vonzerejével; egyenesen neki a kápráztató tűzgolyónak, nem törődve azzal, hogy megperzselődik, hogy leolvadnak szárnyai.

„Csak akkor születtek nagy dolgok, ha bátrak voltak, akik mertek" — citálom magamban Adyt és keresem (most már a Mini Galériában látható művekben is) Szentirmai művészetének lényegét. Könnyű megállapítani, hogy a fiatal alkotó mennyire birtokában van mestersége titkainak. A más és más törvényű anyagok szinte minden ellenállás nélkül engedelmeskednek neki. A bagoly kőszárnya a legszebb és a legtermészetesebb ívben hajlik, s az ólomnak — úgy tetszik — elég egy marokszorítás, hogy formát és tartalmat nyerjen. Más kérdés, hogy mennyi küzdelem van az anyagokkal való birkózásban. De mindez titokban marad. Szentirmai azt játssza el nekünk, hogy kompozícióinak darabjait, alkotóelemeit készen találta —, mint természeti képződményeket—, s aztán öntörvényei szerint összerakta azokat, nagy építőkedvvel és fantáziával. Összerakta, összejátszotta, hogy város szülessen, vagy egy egész reneszánsz világ.

A művész térteremtő készségét akárhány színpadi tervező megirigyelhetné, s nagyon örülnék, ha színházaink is felfedeznék ezt a készséget.

A Mini Galériában mindössze tizenegy alkotás látható. De Szentirmai Zoltán szinte mindegyikkel arra tanít bennünket, hogy mennyire megismerhető és formálható az anyagi világ. És biztat, hogy lessük el a természet titkait. Érzékletesen bizonyítja, hogy már tudunk a sas körmével markolni, érdes, hegyes sziklákat simítunk szelíddé, repülni próbálunk, nem félve a magasságokat és a mélységeket, s talán ketrecbe tudjuk zárni —, mint groteszk nippeket — félelmeink fantomjait.

Ha egységes — egy műfajú — volna ez a kiállítás, nyilván akkor is örülnénk, így azonban azt is reméljük, hogy reánk ragad valami Szentirmai Zoltán nyugtalanságából, kísérletező kedvéből, merészségéből. Azt hiszem, mindannyiunknak szüksége van a művész hitére, buzdítására.

(gyarmati)

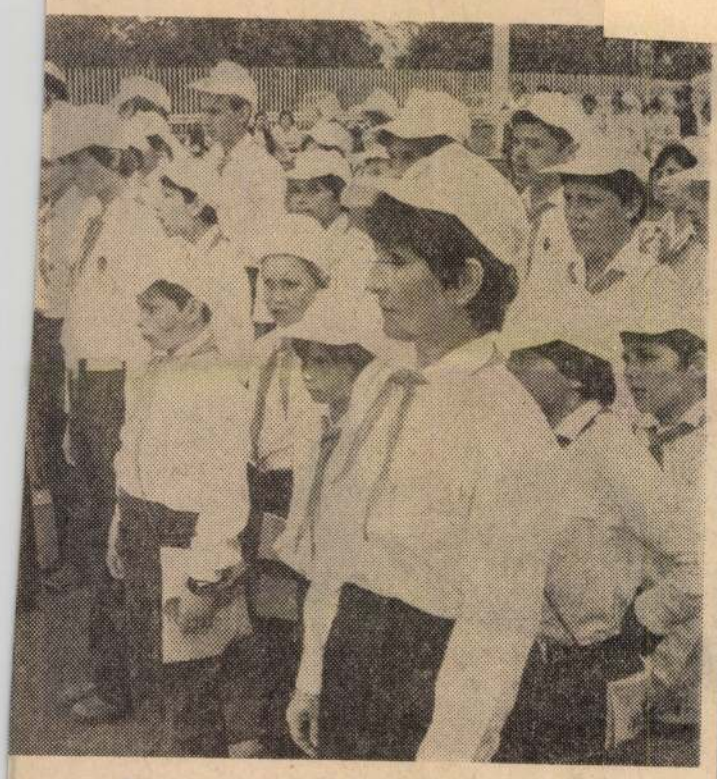

Úttörővetélkedő

Második alkalommal rendezi meg a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Tanácsa országos komplex vetélkedőjét a kisegítő iskolák úttörőinek. A csanyiki KISZ-iskolán tegnap este játékos ismerkedési esttel kezdődött, és szerda este tábortűzzel fejeződik be a vetélkedő, amelyen 88 kispajtás képviseli az ország kisegítő iskoláit. Ma már az első versenyfeladatokat is megkapták: a Szovjetunió köztársaságairól, a BAM-ról, a VIT-ről, a CIMEA-ról, a Nagy Októberről szólnak többek között a kérdések. A verseny első hat helyezettje értékes jutalomban részesül. (Kerényi László felvételei)

Párt—tanácsi—szakszervezeti együttműködés

Városunk vezetőinek megbeszélése

Együttes megbeszélést tartottak tegnap a Miskolc városi Pártbizottság, a városi tanács és az SZMT vezetői. Részt vett a tanácskozáson *Drótos László*, a városi pártbizottság első titkára, *Rózsa Kálmán*, a városi tanács elnöke, *Tóth József*, az SZMT vezető titkára és *Czirbus János*, a megyei pártbizottság osztályvezető-helyettese.

A tanácskozáson megvitatták az SZMT és a városi vezető testületek együttműködését, értékelték a korábban kötött együttműködési megállapodásban foglaltak megvalósulását. A megállapodás időarányos teljesüléséről *dr. Balogh András*, az SZMT titkára tájékoztatta a tanácskozás résztvevőit.

A konstruktív, lényegretörő, igen hasznos megbeszélés minden fontos témát felölelt, amely összefüggésben van Miskolc város dolgozóinak és lakosainak munkakörülményeivel, életével. A város vezetőinek együttes tanácskozása minden bizonnyal gyümölcsözően hat városunk életének, fejlődésének további alakulására is.

Vasárnap: építők napja

Kitüntetések, jutalmak a legjobbaknak

Megyénk építőipari Vállalatai, az építők szakszervezetéhez tartozó mintegy 30 000 szervezett borsodi dolgozó készül a vasárnapi építők napjára.

Amint azt az Építő-, Fa- és Építőipari Dolgozók Szakszervezetének megyei bizottságán megtudtuk, az idei ünnepet összekötik az építők szakszervezete szövetséggé alakulása 75. évfordulójának megünneplésével.

Az ünnep szombaton délelőtt 10 órakor az SZMT-székházban kezdődik, ahová a legjobb munkát végző szakszervezeti tisztségviselőket, aktivákat hívták meg. Közülük többen kapnak kitüntetést, jutalmat.

Vasárnap a vállalatok kollektívái családi ünnepségeket tartanak. A Borsod megyei Állami Építőipari Vállalat dolgozói például a selyemréti munkásszálló, az Észak-magyarországi Állami Építőipari Vállalat dolgozói pedig a diósgyőri, Lorántffy Zsuzsanna utcai munkásszállón köszöntik az építők napját, a szakszervezet 75 éves jubileumát.

Benépesül a Bükk és Miskolc környéke is. A Mályi-tónál töltik a napot az ÉSZAKTERV és a Miskolci Közúti Építő Vállalat dolgozói, míg a Miskolci Építőipari Vállalat kollektívája a Majális parkban ünnepel. Hagyományuknak megfelelően, a Gárdonyi Géza Művelődési Házban köszönti az építők napját és a szakszervezeti jubileumot a Hejőcsabai Cementgyár és a Hejőcsabai Cementipari Gépjavító Vállalat munkásgárdája. A 3. sz. ÉPFU dolgozói a Nehézipari Műszaki Egyetem melletti sportpályáján, míg a Borsod megyei tanácsi Építőipari Vállalat építői ugyancsak megszokott helyükön, a Kriptongyárnál találkoznak.

Valamennyi vállalat dolgozóit gazdag, egész napos kulturális és sportprogram várja. Minden vállalatnál ezúttal adják át a Kiváló Dolgozó kitüntetéseket s egyéb jutalmakat. Több borsodi építő kap magasabb kitüntetést is.

Harci gépek Egyiptomnak

Izrael nem bízik az amerikai garanciában

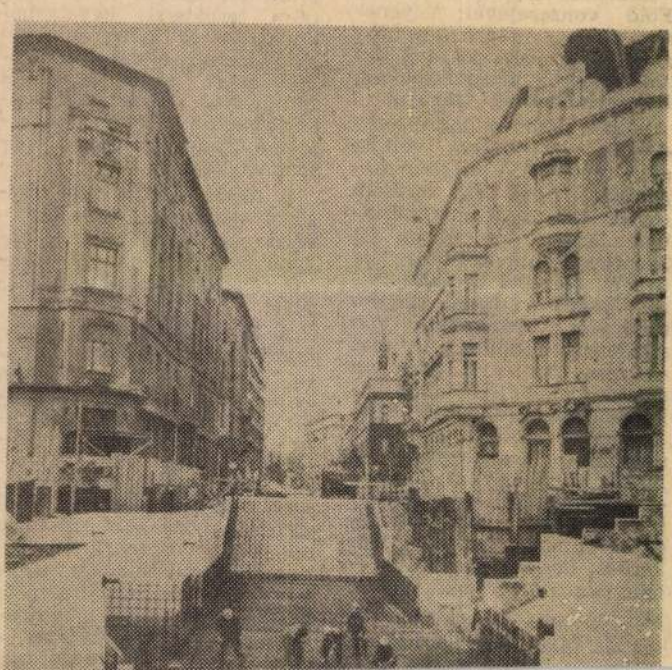

74,357 — Képcsarnok V. Ny.

Szentirmai Koltán szolvára

studio
galéria

A STÚDIÓ GALÉRIA MEGHÍVJA ÖNT

SZENTIRMAI ZOLTÁN

SZOBRÁSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1974. SZEPTEMBER 11-ÉN

SZERDÁN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

NÉMETH LAJOS

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

STÚDIÓ GALÉRIA

BUDAPEST, V. BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 52.

MEGTEKINTHETŐ: 1974. IX. 11–28.

HÉTKÖZNAP 9,30–18 ÓRÁIG

SZOMBATON 9–14 ÓRÁIG

1974. IX. 14. Televizió 16.50 Ka.
Képes Krónika.

Szentirmay Zoltán szobrászmüvész

- A Studió Galériáiában szeptember 11-étől, szeptember 28-ig tart nyitva Szentirmay Zoltán szobrászmüvész kiállitása. Ebből az alkalomból készitett riportot Rapcsányi László és beszélget a müvésszel Nagy Judit ó-müvészet történész.
- A filmet Kermák Gabriella és B. Farkas Tamás készitette.

- A 72-es Studio kiállitásán ismertem meg Szentirmay Zoltán nevét. Tudom, az volt a kiállitás célja, hogy lám a fiatal müvészek milyen érzékenyen reagálna és milyen sajátos módon a világ változásaira. Sok mindent irtak akkor a Bagoly és a Dózsa cimü alkotásáról. Hát a Bagolyba, az ember óhatatlanul beleérzi a tudomány, a bölcsesség szimbolumát és nagyon különös volt számomra, hogy acél karmokkal ragad valamit a bagoly, szinte a merkolókanálra emlékeztetve. Mi volt ez a gondolat?

- Azon túl, hogy a bagoly, mint ahogy emlitetted a tudomány, a bölcsességnek a szimbóluma, tulajdonképpen a civilizáció mai

- A Studió Galéráiában szeptember 11-étől, szeptember 23-ig tart nyitva Szentirmay Zoltán szobrászművész kiállítása. Ebből az alkalomból készített riportot Rapcsányi László és beszélget a művésszel Nagy Judit ó-művészet történész.
- A filmet Kermák Gabriella és B. Farkas Tamás készítette.

- A 72-es Studio kiállítóján ismertem meg Szentirmay Zoltán ne vét. Tudom, az volt a kiállítás célja, hogy lám a fiatal művészek milyen érzékenyen reagálna és milyen sajátos módon a világ változásaira. Sok mindent irtak akkor a Bagoly és a Dózsa cimü alkotásáról. Hát a Bagolyba, az ember óhatatlanul beleérzi a tudomány, a bölcsesség szimbolumát és nagyon különös volt számomra, hogy acél karmokkal ragad valamit a bagoly, szinte a merkolókanálra emlékeztetve. Mi volt az a gondolat?

- Azon túl, hogy a bagoly, mint ahogy emlitetted a tudomány, a bölcsességnek a szimbóluma, tulajdonképpen a civilizáció mi

formájához is nagyon sok köze van. Tudniillik az eredmények nélkül nem élhetnénk, mégis egy fajta ellentéte érzek én, mert ugyanakkor nagyon sok emléket ugyanakkor lerombolunk, ha úgy tetszik akkor éppen markológépet szimbolizál a karmaival, ragad meg a karmaival. Ezt az ellentétet próbáltam

- A pusztitás szimbóluma is, ami mögött szintén csak tudomány van.

- Isis. Is.

- Engem elsősorban a két anyagnak az együttes alkalmazása ragadott meg, tehát a kőnek és a fémnek, ami a valóság két eltérő arcát, a terémészeti és a tárgyi világnak az arcát kapcsolta össze.

- A másik Szentirmay alkotás, ami azon a 72-es Studió kiállitáson megmaradt nagyon sokunkban, a Dózsa. Ha azt mondom,hogy szokatlan, tulajdonképpen nem mondtam semmit. Mire godolt?

- Hát egy olyan Dózsát szerettem volna csinálni, - nem tudom mennyire sikerült - hogy lényegében inkább egy eszméről van szó, mint egy konkrét portéról, aki alá odairom, hogy Dózsa. Hát a megoldásában vitatható, ami pl. nekem nem tetszik ben ne többek között, az a lába. Hát mivel lényegében emberi le nyomatról van szó, a lába is valós emberi lenyomat, de 38-as Hát egy kicsit lehetne nagyobbb is.

- Hát úgy látom, ezt a szobrot nekem kell megvédenem. Sokat beszéltünk arról, hogy mi minden adhat inditást egy szoborhoz, de elfeledkeztünk a legegyszerübbről, arról, hogy a müvész kap egy feladatot. Itt az volt a feladat, hogy emléket kell állitani egy embernek, aki 500 évvel ezelött élt, van róla néhány pontos adatunk és nagyon sok téves képzetünk. Na most ezen belül, én úgy érzem, hogy ez a megoldás, nagyon szerencsés,mert a legegyszerübbet választotta. Ha meghalljuk azt a szót, hogy Dózsa György, az első képzet ami beugrik az agyunkba az, hogy a tüzes trón. Hát ezt kell megjeleniteni és ezt úgy sikerült megjeleniteni, hogy amikor az ember nézi, akkor nemcsak ezt a tüzes tránt látja, hanem még a villamos széket is bele látja. Na most én gondolom, hogy amikor ezt csináltad, akkor eszed ágában sem volt erre gondolni. De gondold végig azt, hogy amikor egy munkát kiadsz a kezedből, az abban a pillanatban önálló életet él és többé nincs hatalmad fölötte. Beküldöd egy kiállitásra, emberek megnézik, mindenki a saját fantáziáját, élményei, érzelem gazdagsága alapján hozzá tesz valamit ahhoz az alapgondolathoz, amit Te eléjük tészel. És ez a szobor azért jó, mert az egyedi eseményen túlemelkedve, kapcsolatot teremtett térben és időben, minden kegyetlen és igaztalan halál döbbenetét magába süritette. Abban viszont már igazad van, hogy ezt tényleg csak egyszer lehet megcsinálni.

- Dózsát századok tanuvallomásaiból ismerjük. Változó tanuval-

lomásokból. Na és a kortárs? A kortársakit jól ismerünk ön magából is, mondjuk Déry Tibor itt van. Találkozott vele?

- Déry Tiborral nem találkoztam egy Tévé riport óta, ami elég mély nyomott hagyott bennem, egyrészt, másrészt meg ol vasom.

- Mi ragadta meg?

- Hát részben a vitatkozó kedve, a perfidizmusa, bármily furcsán hangzik akkor is és hát talán ennek a szobornak tu lajdonképpen vitatkozó a funkciója is, mint Déry Tibor az alcime.

- Az apropo.

- Az apropo.

- Itt mostan egészen másról van szó, mint a Dózsa szoborban. Egy köztünk élő emberről készitett szobrot, akiről nahyon is sokat tudunk, hiszen ő maga vall saját magáról, illuziók nélkül nézi az életét, na és persze mások életét is. Ke gyetlen, szinte már bántó őszinteséggel ir az öregségről és nagyon tiszteletlenül szól a halálról. A szobor portré,egy kicsit emlékmü is, és nagyon mélyen gyökerezik a magyar szobrászat hagyományaiban. Sokat irtak a szakirodalomban arról, hogy a magyar szobrászat legszebb alkotásait a portréban és a kisplasztikában hozta létre, tehát a szobrászat szá mos feladata közül, a pszichológiai jellemző készséget, a lel ki kifejező képességet fejlesztette magas szinvonalra. A mai portrék már nem kizárólag az arcra összpontositanak, összpon tositják a lelki kifejezést, hanem valahogy bekapcsolják az egész figurát, a környezetet, egy szituációt és ebben a szo borban is éppen ez a legérdekesebb, ahogy az egész helyzet - ben van valami bizonytalanság, ahogy szinte lebeg az alak ebben a térbeli képkeretben és ahogy felemeli a kezét, hogy le csapjon egy asztalra, ez az asztal nincs ott. Ettől ez az egész mozdulat kap egy kérdőjelet. És Déry irásaiban az utób bi időben egyre szaporodnak a kérdőjelek.

- Hát az. hogy a világ kérdőjele, vagy képletek gyüjteménye, hát ez igazán már gondolkodási sablon és mondhatnánk, vagy faraghatnánk ennek mintájára olyasmit is, hogy a világ va - rázslatok gyüjteménye. Hát mindeképpen Venusz születése nagy mitológiai varázslat, nagyon megragadó ez a három szobor keretben. Tulajdonképpen a születés folyamata. Az elsőben mint lepedő redők mozgása. A másodikban már érezni egy alak meg - mozdulását és a harmadikban kettészakitva, legalábbis a boritó keretet, kilép Vénusz.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 SEP -

IFJÚSÁGI MAGAZIN
Budapest

Szentirmai Zoltán,
szobrászművész
1021

studio galéria

Szeptember 11-től Szentirmai Zoltán szobrászművész kiállítását láthatod a Bajcsy-Zsilinszky úti Stúdió Galériában. Ha neve ismerősen hangzik, nem véletlen: fa- és bronzplakettjei három éve a Madách Színház előcsarnokában szerepeltek; két éve díjat nyert Dózsa szobrával, melyet az Ernst Múzeumban mutattak be; a csongrádi ének-zene iskolában az ő bronzba öntött hegedűs nőalakja áll, Semmelweis szobra pedig Harta község új orvosi rendelője előtt.

— Ez utóbbin kívül csak egy bagolyfigurát készítettem eddig kőből, holott a kő a legkedvesebb anyagom — mondja. — Nehéz hozzájutni, s a műhelyem sem volt alkalmas eddig a megmunkálásához. Érettségi után viszont három évig kőfaragóként dolgoztam a Mátyás templomnál. Amit akkor megtanultam, sokat segített később a főiskolán, melyet 1967-ben fejeztem be, Somogyi József növendékeként. Azóta művészettörténetet adok elő kirakatrendező tanulóknak, és próbálom megtalálni igazi kifejezési formámat, mert ez eddig, úgy érzem, nem sikerült teljesen. Mondanivalóm sokkal egységesebb, és nagyrészt emberi-művészi helyzetemből fakad: a kitörés, a kiszabadulás, a magára találás vágyát igyekszem megfogalmazni különböző anyagokban. Ez az érzés a lényege például „Kaloda", „Venus születése", „Ikaros", vagy „Prométheusz" című szobraimnak, melyeket a Stúdió Galériába is elvittem. Rajtuk kívül természetesen még jó néhány látható lesz, mint például az itt közölt, nemrég elkészült Déry Tibor szobor is.

tárlat

mán tájékoztatják az iskolákat a programokról, a verseny feltételeiről.

Szűcs Istvánné, a KISZ KB titkára nyilatkozott lapunknak az ODN célkitűzéseiről, lebonyolításának módjáról.

— Az ODN célja, hogy tükrözze a tanulóifjúság hazánk felszabadulásának 30. évfordulója alkalmából vállalt és végrehajtott cselekedeteit, a szocialista hazafiság, az internacionalizmus eszmeiségét. Három kategóriában lehet nevezni. Lesznek művészeti bemutatók — énekkar, kamarakórus, kamarazenekar, néptánc, diákszínpad, bábjáték, pol-beat és folk-beat, városi népzene, vers- és prózamondás, szólóének, szólóhangszer, népi zenekar; továbbá pályázatok — dia- és kisfilm, fotó, diákköltők, diákírók, néprajzi, nyelvjárási, helytörténeti, képző- és iparművészeti pályázat — valamint meghatározott témákban országos szintű tapasztalatcserét szervezünk. Azt szeretnénk, hogy az iskolai diáknap legyen a tanulói közművelődés eredményeinek reprezentatív megnyilvánulása és a megyei diáknapok részvevőinek számbavétele. Ne a „kampány jelleg" domináljon, hiszen a folyamatos felkészülés egyben az egyéni megbízatás lehetősége is. Az iskola egésze készüljön, egymást segítve. Ismerjék a diákok egymás munkáját, produkcióját.

— A megyei szintű versenyek 1975. április 4-ig, a Forradalmi Ifjúsági Napok rendezvénysorozatának szerves részeként zajlanak. Ezt követően, a fejlődést segítő kritika és minősítés után az Országos Diáknapokon kerülnek bemutatásra a legjobb produkciók — Eger, Gyula, Keszthely, Sárospatak és Sopron városában.

KISZ

Bozsik

Újra tiszta gyar labda gatott őszi 29-i bécsi ki sem tel nyekkel a csak azért József szer ségi kapitá dók — gya tóbolyai, s mindenki t zsik nem nül igérget szerepkörbe mint játék pályán. Isn darúgás gy játékosok r — Újra é nem állunk hetségek d tette ki a De most a ki mire haj lal az úgyn zül. Nem is és fiatal já rosszat, de danom, új kítanom. C van szüksé tik, hogy k kül ma má jó szereplés letlenek, sok csapat, min munka foly erőállapot mérkőzés so tudunk előb marad a rég fordulhasson MLSZ messz kodik. Az e tője, Baróti társai követ listát állított szóval: „Ve nünk!" Aki veti magát aki nem, a félreállni, me meg semmi Vége a j nekik két do és edzeni, já Szívből, erőb Hiszem azt, belül beérik cse. Gyors si lenne számíta séyverseny, h szú távú játs

Szentirmai Zoltán

Dózsa, fa és bronz

Szentirmai Zoltán szobor kiállítása
Studio Galéria kiállítása

Szentirmai Zoltán

Madách I – III, br.

Chile, gipsz

Szentirmai Zoltán szobrász kiállítása

Studio Galéria

Szentirmai Zoltán

Kaloda, fa, 60 cm
Kétszarállú, fa, 52 cm

Szentirmai Zoltán szobrász, kiállítása
Studio Galéria

Szentirmai Zoltán

Prométeusz, fa, 40 cm
Bagoly, Zöldbronz

Szentirmai Zoltán szobrász kiállítása
Studio Galéria

Szentirmai Zoltán

Déry Tibor, gyűjt

Veinusz szeletése I-II-III., gyűjt

Szentirmai Zoltán szobrász kiállítása

Studio Galéria

SZENTIRMAI ZOLTÁN művész

●GALLERY▲ERDÉSZ & DESIGN■
H-2000 SZENTENDRE BERCSÉNYI U. 4 TEL/FAX: (09-36) 26 317 925, MOBIL:06-30-417-896

Az elmúlt évben nagysikerű kiállítást szerveztünk Máhr Attilával, az Aranysárkány vendéglő tulajdonosával közösen. Máhr úr ötlete volt az, hogy kérjünk meg művészeket, akiket a gasztronómia - mint ételművészet - megérintett, alkossanak műveket ebben a témában, a vendéglő pedig elkészíti az ezekhez tartozó ételeket, amit azután közösen elfogyasztunk.
12 művész vett részt ebben a játéknak induló, majd teljesen komollyá váló kiállítási illetve gasztronómiai eseménysorban. Igényes, színes katalógus készült, a megnyitást pedig Zwack Péter és Vinkó József celebrálta. A műveket kiállítottuk és néhány el is kelt. Az ételeket egy hónapig, egy erre a célra külön készített étlap alapján rendelni lehetett a vendéglőben.
Az Interneten keresztül még az USA-ból is volt érdeklődés. A jó hangulatú művészeti, gasztronómiai és médiaesemény arra indított minket, hogy ebben az évben megismételjük a kiállítást.
Ennek a címe ***SZOBRÁSZKONYHA*** lenne, mert szobrászművészeket kértünk fel a közreműködésre.
A kiállítás a galériában, a díszvacsora a vendéglőben kerül megrendezésre, ünnepélyes megnyitókkal és az eseményt kísérő színes katalógussal, ami a műveket és az ételeket reprezentálja, természetesen a receptekkel együtt.

Egy kis ízelítő a résztvevők neveivel és műveikből:

Asszonyi Tamás: Tétovázó csontok
Csíkszentmihályi Róbert: Csirkeszolárium
ef. Zámbó István: Rezgő világegyetem-kocsonya (Kocsonya 1000 Hz-en)
Kemény Zoltán: A vándor éji hala
Szabó Tamás: A zöldséges lánya
Péter Vladimir: Sültgalamb birsalmával
Zsakó István: Az eszkimó álma
Fajó János: Piskóta
Szentirmai Zoltán: Bőségtál (Csatamező)
Ligeti Erika: Barátfüle
Kocsis Miklós: Kecseg paprikásan
Bakos Ildikó: Északi Vonulat

A kiállítás a galériában nyílik DECEMBER elsején 18 órakor.

Szentendre, 1998. november 20.

Üdvözlettel:

Máhr Attila és Fia

Erdész László és E. Ilosvai Magdolna

SZENTIRMAI ZOLTÁN

tisztelettel meghívjuk
önt és családját
szentendrére, a műhely galériába

1997. december 5-én, pénteken **18** órára,

szentirmai zoltán szobrász
kiállítására

megnyitja
schramkó péter
tanár

nyitva: december 14-ig 9.00-17.00-ig
2000 szentendre, fő tér 20.
tel./fax: (26) 310 139

Szentirmai Zoltán
'96. júni. 20 Hajdú-B.-i Napló

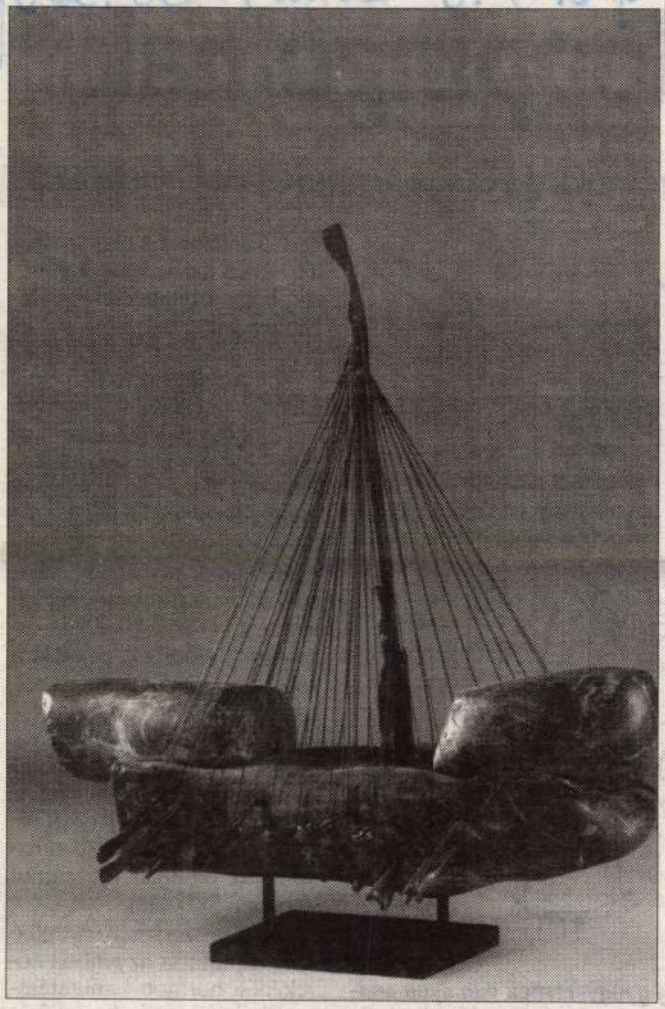

Országos nyári tárlat

Az országos nyári tárlat anyagából A magyarországi gályarab prédikátorok emlékezete I., a fődíjat kapott Szentirmai Zoltán alkotása.

loppingolnak

gálatokkal akarják kiszűrni a manipulációkat

új gyógyszernek van ilyen mel-
Barát József karikatúrája

Láthatatlan hatóanyagok

1990-ben, egy februári reggelen Lisa Draaijer arra ébredt, hogy mellette alvó férje, Johannes holland kerékpáros nem lélegzik. A férfi néhány perc múlva halott volt. Az elmúlt évtize[illegible]ben több[illegible]

Eseteiket azonban más sportolók olyan üzenetként értelmezik, hogy a büntetéseket el lehet kerülni.

Vonakodó NOB

Az 1988-as Ben Johnson-botrány után a Nemzetközi Olimpiai Bizottság új, szigorú intézkedéseket jelentett be, beleértve azt a tervet is, hogy egy repülőgépre egymillió dollár értékű laboratóriumot telepítenének, s az bármelyik országban előzetes bejelentés nélkül is ellenőrizhetné a felkészülési időszakban a sportolókat. A sokat emlegetett repülő laboratórium azonban soha nem emelkedett a magasba, miközben a NOB-nak arra volt pénze, hogy több millió dollárért olimpiai múzeumot létesítsen Svájcban.

Végül a szervezet egymillió dollárt juttatott az emberi növekedési hormon kimutatására alkalmas vizsgálati eljárás fejlesztésére. Talán el is készül a 2000-es olimpiára.

Mit lehetne tenni, hogy a nemzetközi sportéletből kiszorítsák a doppingszereket? Íme néhány viszonylag egyszerű megoldás:

· Vezessenek be az egész világra kiterjedő, váratlan ellen[illegible]rzési programot, és az összes

SZENTIRMAI Zoltán nobrán
Reggeli Délibáb 1995. nov. 8.

Csongrádon

Szobrok sorsa

Nem pihennek a csongrádi fiatalok. A hétvégeken, az éjszakai vagy inkább a hajnali órákban, diszkóból hazafelé menet nem bírnak magukkal. Mármint az erejükkel. Igaz, nem szabad általánosítani sem. Vannak kivételek.

A gond inkább azokkal van, akik egy-egy ilyen buli után úgy érzik, hogy „rendet kell tenni a városban". Ami náluk legtöbbször rongálást jelent. Ott állnak például a telefonfülkék, jóllehet beszélgetőkre várva, hiszen olykor életet menthet a gyors kapcsolás, ám a forrófejűek mit sem törődnek ezzel. Lassan olyan lesz már ez is, mint a sorozatos kerékpárlopás.

Meg lehet szokni? Nem. Mert valahol érthetetlen az egész. Különösen akkor, amikor szobrokat, a város értékét növelő tárgyakat rongálnak meg. Nemrég az I. világháborús emlékmű állt az útjában az erős embereknek Csongrádon: csúnyán megrongálták. No meg a Fő utcai papírbolt előtti virágállványok, edények. Azokat „csak" felborogatták, és megrongálták a pampaszfüvet is. Mintegy 150 ezer forint kárt okoztak ezzel a városnak.

Aztán a Kodály sétány végében, a Szentháromság téri park sarkánál lévő és ez év augusztusában áthelyezett szobrot, *Szentirmai Zoltán* szentendrei szobrászművész alkotását döntötték feltételezhetően le talapzatáról. A „Hegedűs kislány"-ként ismert bronz szobrot két helybéli szobrászművész, Máté István és Tóth Béla restaurálta az áthelyezés előtt. Lepatinázták, letisztították. Mint már írtuk, feltételezhetően eddig bírta a — remélhetőleg csak néhány – torz lelkületű fiatal türelmét. Megsérült maga a szobor is és a talapzat. (A Városgondnokság szállította el.) A kár közel 150 ezer forintra tehető.

(lovas)

Folytatódik a csapatkivonás

Simon Peresz ügyvivő izraeli miniszterelnök tegnap kijelentette, hogy ismét folytatódik az izraeli csapatkivonás Ciszjordániából. Mint mondta, az áttelepítéseket csak néhány napra állították le a Rabin elleni merényletet követően. Hangsúlyozta, hogy Izrael szeretne megállapodásra jutni Szíriával is. Ugyanakkor nem adott egyenes választ arra a kérdésre, hogy tervez-e új javaslatot tenni Damaszkusznak a megfeneklett tárgyalások előmozdítására.

Szentirmai Zoltán

Marusz, fa, 75 cm

Lautrec emlékéré, gipsz 70 x 7 x 150

Szentirmai Zoltán szobrász kiállítása

Studio Galéria

Szentimai Zoltán

Művészettörténet I-V, Bp.

Petőfi I-III, Bp.

Szentimai Zoltán szobrai kiállítása

Studio Galéria kiállítása

Szentirmay Zoltán

szobrász

1971-ben az Ezüst Gerely pályázatra
a művész elkészítette a „Gátfutó"-t
E jól sikerült munkával megkezdődött
a mozgásos figuratio szobrok sora.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.

Művészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmay Zoltán
szobrász

Ólomlemezből készítette a művész
a „Startolók"-at és vízlemezből a
„Táncosnők"-et.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.
Művészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmay Zoltán
szobrász

1972-ben a Dózsa évfordulóra
a Stúdió-pályázata hapcsán hé-
szült a „Tüzes trón". Ebben a műben
nem csak a kínt érezzük, hanem
a brutalitást is.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.
Müvészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmai Zoltán

szobrász

1973-ban portrészerű teljes alakkal is próbálkozott: Déry Tibor ülő szobrával, beszélgetés közben örökítve meg az írót.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.
Müvészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmai Zoltán

szobrász

Szentirmai életszerű hisbronza a „Jéghokis". A civilizáció ártalmairól szól az „Ember és a gép" című kompozíció.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.

Művészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmai Zoltán

szobrász

Szentirmai Zoltán szereti a kiélőnös
témákat, tárgyakat, legfőbb munkája
ban sajátos mondanivalót közvetít.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.

Művészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmai Zoltán

szobrász

A művészt újabban is mit az Ikarusz téma foglalkoztatja. Az egész Ikarusz-probléma hez-délet szeretné szobrászilag meg-ragadni.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.

Művészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmai Zoltán

szobán

A művész 1967-től a Kirakatren-
dező Iskola tanára lett.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.

Művészet, 1974december - 22.oldal.

Szentirmai Zoltán
születése

Szentirmai Zoltán 1963-ban
felvételt nyert a Képzőművészeti
Főiskolára, ahol mindvégig So-
mogyi József tanítványa volt.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.
Művészet, 1974december - 22.oldal.

Szentirmay Zoltán

szobrász

Szentirmay 1941-ben szuldett Budapesten és 1960-ban érettségizett. Majd hőfanagó inasnak ment. Közben Kőfalvi Gyula szobrászművésznél szakkörben képezte magát.

Horváth Béla: Szentirmai Zoltán.

Müvészet, 1974.december - 22.oldal.

Szentirmai Zoltán
szobrász

„Nihé" hisplasztika, 1970
„Tüzestrón (Dózsa) 1973,
„Vitathoró" (Déry) 1973.
} repro

Korváth Béla: Szentirmai Zoltán
Művészet, 1974 dec. - 22 oldal.

Szentismai Zoltán, szobrász,
a Nemzeti Galéria földszintjén megnyílt
kisplasztikai és grafikai kiállításon
szerepel műve „Az első repülő emlékére"
c. (repr.)

Horváth György: Kisplasztikák és grafikák
a Galériában.

Tükör, Budapest, 1976. okt. 24.

Szentirmai Zoltán

szerepelt az V. országos nyári tárlaton

épitészeti elemekkel dolgozó Reneszánszával

Alföld 1976/1o/87

Szabó:Mire kiváncsi az látogató?

Szentirmay Zoltán, nobrán

L.: Melocco M.

—. Michelangelo ....

10.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 19.

Szentimay Zoltán, szobrász

L.: Gadányi J.

Láncz S.: Képzőművészeti ... 252-256.

Jelenkor, Pécs, 1976. márc. XIX/3.

Szentirmai Zoltán

„Az első repülő emlékére"

(repro)

Horváth György: Hétköznapok csodák nélkül

Tükör, 1976. okt. 24-28 oldal.

Kentiomay Zoltán, szobrász

L.: Váli Dezső

P. Szűcs J.: Eklektikák 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976 jan. 3.

Kentiomay Zoltán, [szobrász]

L.: Tenk László

P. Szűcs J.: Stúdiópályázat ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. dec. 12.

Szentirmai Zoltán

Méltatás.

Horváth György: Hétköznapok csodák nélkül
Tükör, 1976. okt. 24-28. oldal.

Szentirmai Zoltán

1941-ben Budapesten szuletett Szentirmai Zoltán Apja é-pitész technikus volt. Ő maga a gimnázium elvégzése után kőfaragást tanult.

Horváth Béla: Egy gondolkodó szobrász portréja Népszava, 1976. jun. 26 - 8 oldal.

Szentirmai Zoltán, szobrász

L: Vigh Tamás

Sz. H. É.: Munkás műgyűjtők 2

Esti Hirlap, Bp. 1976. nov. 12

Szentimrey Zoltán szobrász
Mai magyar grafika- és kispalasztikai
kiállítást a Nemzeti Galériában rendeztek, melyen szerepelnek a művész
művei.

Tasnádi Attila: Kiállítás a Nemzeti Galériában,
Népszava, 1946. már. 14.

Szentirmai Zoltán, szobrász 1)

a kecskeméti művésztelep kiállítását a Megyei Művelődési Központban rendezték, melyen a művész művei szerepelnek: a kő és bronz, sőt a fa, bronz és ólom hatásait párosítja.

Halász Ferenc: Bemutatkozik a művésztelep.

Petőfi Népe, 1976. nov. 7.

Szentirmai Zoltán: Bagoly.

környező községe
busz szállítja a
jai Kismotor- és
ingázóknak ez na
kaidő után ugyai
állomásokon vára
kor a gyári autó

ül.

A kapun belül

A nyugdíjba vonulás fájdal-
as. Mert akkor „hivatalosan"
kimondatik, amit egyébként
ár tud és érez az ember: élete
rága hervadásnak indult. Az
. vagy 60. születésnapon meg-
rik a harminc-negyven éven
megszokott ritmus, már nem
ll munkába menni. Ezután
inden nap szabad. És ekkor úgy
ezheti magát az idős ember.

Szentirmai Zoltán

Halász Ferenc: Bemutatkozik a művésztelep.

Petőfi Népe, 1976. nov. 7.

2) Folytatás

Szentirmai Zoltán

A „Tüzes trón" megszenesített fá-
ból, megtüzesíthető fémből készült.
Negatív formamaradványok lát-
hatók rajta. Megdolbentő hatású
az emlék.

Horváth Béla: Egy gondolkodó szobrász portréja
Népszava, 1976. jun. 26–8 oldal.

Szentirmai Zoltán.

A Venusz születése három darab-
ból álló külön-külön keretbe fog-
lalt kompozíció.

Horváth Béla: Egy gondolhodó szobrász portréja
Népszava, 1976. jun. 26-8 oldal.

Szentirmai Zoltán

Újabb-köztéri alkotásával, a Semmelweis-emlékkel kezdődött az úgy nevezett dzaperiás korszaka.

Horváth Béla: Egy gondolkodó szobrász portréja
Népszava, 1976. jun. 26-8 oldal.

Szentirmai Zoltán

Mozgásos figurativ szobrok sora a „Gátfutó", a „Startolók", a „Táncosnők" stb. Ezek a különféle anyagból készült szobrok. Ténylug mozognak.

Horváth Béla: Egy gondolkodó szobász portréja
Népszava, 1976. jun. 26-8 oldal.

Szentirmai Zoltán

Talált fadarab adta az ötletet Szentirmainak a „Niké"-hez. A különös formájú hulladékot leöntötte bronzból.

Horváth Béla: Egy gondolkodó nőhán portréja. Népszava, 1976. jun. 26-8 oldal.

Szentirmai Zoltán

Nike

Horváth Béla: Egy gondolkodó archam portréja.
Népszava, 1976. jan. 26-i 8 oldal.

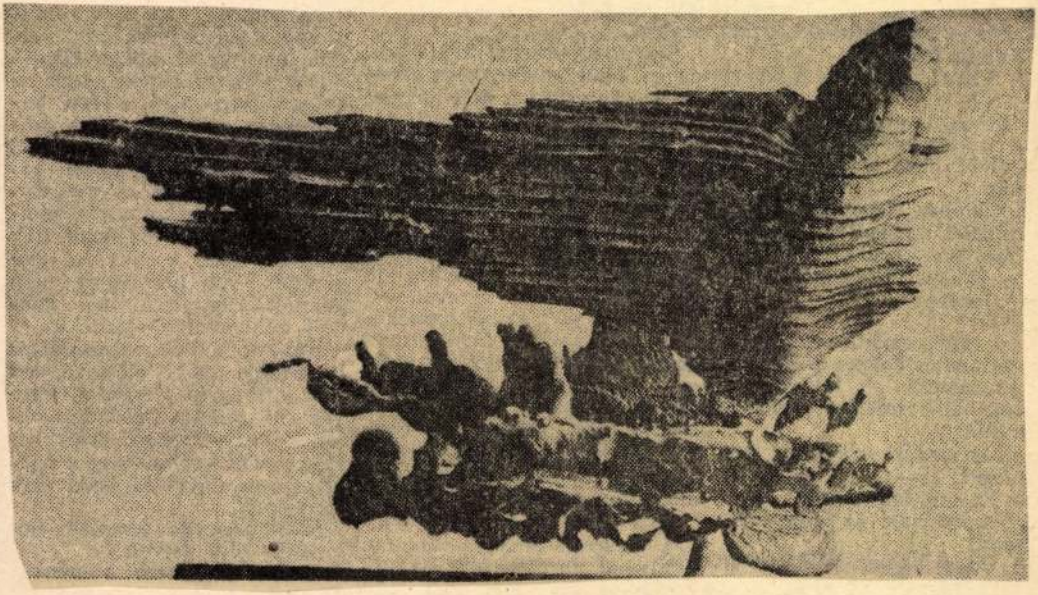

Szentirmai Zoltán

1969-ben plakettekkel próbálkozott Szentirmai Zoltán. Ekkor alkotta a „Földrengés"-t és a művészettörténeti sorozat két darabját a „Román kor"-t és a „Reneszánsz"-ot.

Horváth Béla: Egy gondolkodó szobrász portréja Népszava, 1976. jan. 26-8 oldal.

Szentirmai Loltán

1972-ben készítette Szentirmai Loltán a „Bagoly"-t. Itt a tudomány, a technika, a civilizáció, miként a markológép sok földbe helult érté het összetörhet.

Horváth Béla: Egy gondolkodó szokász portréja
Népszava, 1976. jan. 26-8 oldal.

Szentirmai Zoltán

1968 nyarán készítette Szentirmai Zoltán az „Ember és gép" című reliefjét, melyet a civilizáció ártalmaira figyelmeztet.

Horváth Béla: Egy gondolkodó szobrász portréja
Népszava, 1976. junius 26-8 oldal.

Szentirmai Zoltán

Szentirmai Zoltán közéleti
munkája a Jurisics Miklós
mellképe volt.

Horváth Béla: Egy gondolkodó arcvonásai portréja
Népszava, 1976. június 26-8 oldal.

Szentirmai Zoltán

Pályázat eredményeként készi-
tette első köztéri szobrát Szentir-
mai Zoltán, a „Hegedűs lány"-t.

Horváth Béla: Egy gondolkodó szobrász portréja
Népszava, 1976. június 26. – 8 oldal.

Szentirmai Zoltán

1973-ban portrészerű, teljes alakhal is próbálkozott Szentirmai Zoltán: Derý Tibor ülő szobrával.

Horváth Béla: Egy gondolkodó szobrász portréja
Népszava, 1976. jún. 26 - 8 oldal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KFT.
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

NÉPSZAVA
1976 JUN 26

Szentirmai Zoltán
Szobrász

Alkotóműhelyben

1021

Egy gondolkodó szobrász portréjához

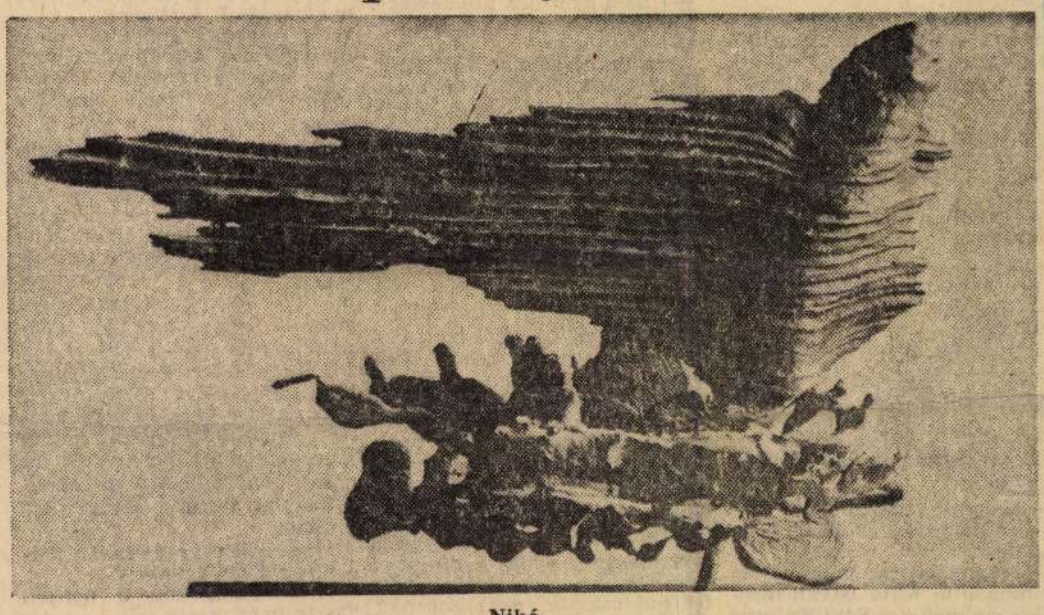

Niké

Szentirmai Zoltán a fiatalabb szobrászgenerációhoz tartozik. 1941-ben született Budapesten. Apja építésztechnikus volt, ő maga a gimnázium után kőfaragást tanult. 1963-ban sikerült bejutnia a Képzőművészeti Főiskolára, ahol mindvégig *Somogyi József* tanítványa volt. A négy évből azonban alig maradt valami emléke.

Pályázat eredményeként készítette első köztéri szobrát, a *Hegedűs lányt*, e szabadon álló, erősen megnyúlt figurát, mely jobbára műtörténeti emlékeken nevelődött, de amelyen jól sikerült egyeztetni különböző korok szobrászatának egy-egy fontosabb jellegzetességét. Másik köztéri munkája *Jurisics Miklós* mellképe volt, kötelező áldozathozatal a történelmi emlékműszobrászat romladozó oltárán. Mondanivalói, plasztikai megfogalmazásai ettől kezdve kezdtek mind egyénibb jellegzetességet felvenni. 1968 nyarán készítette *Ember és gép* című reliefjét, mellyel a civilizáció ártalmaira figyelmeztetett. A fényt, a tisztaságot, a harmonikus életrendet jelképező napból jönnek ki az emberek, és egy gépházba mennek, amely felfalja őket. A probléma tovább foglalkoztatta, és 1972-ben a *Bagoly*ban új megfogalmazást nyert. A tudomány e jelképe kőből készült, lábai meg vannak tűzdelve markoló, szaggató bronz gépkarokkal. A tudomány, a technika, a civilizáció, miként a markológép, sok földbe került értéket összetörhet. „Jó lesz vigyázni!" — lehetne a különös mű mottója.

1969-ben plakettekkel próbálkozott. Magányérzésének, bezártságának, a belső feszítő erőknek művészi kiéléséhez a jugoszláviai Skopje 1969-es drámája jó tematikai keretül szolgált a *Földrengés*ben. Ezt a művészettörténeti sorozat két darabja követte: a *Román kor* és a *Reneszánsz*. Ezek formai megoldását egyrészt a plasztilinrudakból levágott kockák ötlete s részben az ezekből adódó síkok véletlene, másrészt a *Földrengés*nél is tapasztalt zártságra való törekvés határozta meg, a természeti erők vak érvényesülésével szemben azonban mindkét plakett emberközpontú, és rendszerében, elképzelésében humánus tartalom hordozója.

Még úgynevezett „bezártsági" korszakában jött létre a *Kaloda*. Az állandó, sőt a fokozódó szorítottság, ami benne kifejezésre jut, s ami mindennél beszédesebben vall akkori közérzetéről, hangulatvilágáról, s feltétlenül több egyéni életérzésnél. Fába faragta, akárcsak az ezután elkezdett *Prométeuszt*. Ismét a bezártság, a beszorítottság, a megszorítottság motívuma kerül elő. Nem az emberiség számára tüzet lopó, hős Prométeusz a modell, hanem a megkötözött, sziklák közé zárt, a felsőbb hatalmasságtól alávetett, elnyomott, szenvedő s kitörni akaró lény.

Talált fadarab adta az ötletet a *Niké*hez. A különös formájú hulladékot leöntötte bronzból. A darab alatt elcsorgott a fém. A fa alakzata, mintázata a diadalmas szárnyalást szuggerálta, az elcsorgott rész a felégetést, a pusztulást, a romhalmazt.

Prométeusz

Művészete a *Niké* nyomán a mozgás, a lendület vonalán haladt tovább. Így jött létre a mozgásos figuratív szobrok sora, a *Gátfutó*, a *Startolók*, a *Táncosnők* stb. Ezek a különféle anyagból készült szobrok tényleg mozognak, nem csupán dinamikusak.

Újabb köztéri alkotásával, a *Semmelweis-emlék*kel kezdődött úgynevezett drapériás korszaka, mely a kiszabadulási vágynak újabb jelentkezési formája. A kőtömb homorú oldalának lepelbe burkolt, állapotos nőalakja mintegy kijönni látszik a kőtömbből. A kitörni igyekvés tovább foglalkoztatta a *Vénusz születésén*, e három darabból álló, külön-külön keretbe foglalt kompozíción, melynek elsőjén csak drapériát látunk, a következőn már jő ki, a harmadikon aztán kilép a Vénusznak nevezett egész alakos női akt a drapériából.

E keretes szobrokat megelőzően készült a *Tüzes trón*, megszenesített fából, megtüzesíthető fémből, a benne megégetett parasztvezér hátának, ülepének, karjának, talpának lenyomatával, negatív formamaradványok, töredékek fémből az üszkös faszerkezeten, az imént még itt ülés, ide sülés borzongató frisseségével. Megdöbbentő hatású az emlék. Nem egyszerűen csak a kínt érezzük, mit e székben elszenvednie kelletett Dózsának, hanem a brutalitás mérhetetlenségét is, a gyűlölet és düh feneketlen mélységét, az ember megdöbbentő embertelenségét. Magára ismerhet benne a XX. század embere is, nélküle nem is jöhetett volna létre ez az alkotás.

1973-ban portrészerű, teljes alakkal is próbálkozott: *Déry Tibor* ülő szobrával, beszélgetés közben örökítve meg, ahogy egyszer a televízió képernyőjén látta, midőn egy vele való beszélgetés során a manipulációról és a civilizáció ártalmairól nyilatkozott. A gondolkodó ember felelősségtől áthatott megnyilatkozását sűrítette ebbe az alkotásba, ám úgy, hogy a figurában, mely ülő helyzetében ég és föld között látszik lebegni, valahogy a szellem emberének s az általa képviselt gondolatnak bizonytalan helyzete is kifejeződik. Ez az ég-föld között lebegés jellemző az íróra is, az emberre is, a képmást ezért rendkívül találónak a korproblémát is jól kifejezőnek tartjuk.

Horváth Béla

alambos Lajos

Egymillió és tízezer

Kétszobás szövetkezeti lakák volt.

A két leányka hamar elaludt ıaát.

— Holnap tizenegykor lesz a emetés — mondotta akkor Só- i Kati, a felesége.

— S mit érdekel az minket?

— Ne légy pogány, István, égiscsak az apámról van szó. Még csak szabadnapot sem kell ivenned, hisz vasárnap lesz olnap.

— Valóban. Vasárnap. A meeorológiai jelentés szerint ompás tavaszi idő. Fölvisszük gyerekeket Dobogókőre.

— Pogány.

— Én?

— István, egyetlenem, valani rettenetes dolog ez — mond- a az asszony. — Mit fognak zólni, ha a temetésén sem lezünk ott?

István a szűrt szobai fényben ölnézett:

— Ki mit fog szólni?

— A gyáriak, az ismerősök, anyám.

— Ha el akarsz válni tőlem — mondotta Káta István mérnök —, elmehetsz Sóki Kálmán temetésére. Én mindenesetre Dobogókőre viszem a két gyereket. A saját kocsimon. Kedvesem.

Sóki Kati sírni kezdett:

— Tudom én. Tíz évvel ezelőtti szépségem hol van már? Testem a gyerekek után ellötyvedt, tán csak az arcom van meg még.

— Az a fontos nekem, az arcod.

— Te nádszál maradtál, szikár, szép férfi.

— Őszülő hajjal.

— Még szebb férfi lettél. Én meg?

— Nézzük a krimit, kedvesem — mondta a férfi.

S nézték.

A gyerekek rég aludtak már.

A második gyerek után külön-külön pihentek a második szoba sarkában derékszögűen felállított két ágyban. István szeretett volna a feleségével aludni, rátenni combjára a combját, de hát a keskeny heverőn így nem fértek el. Rá-adásul Kati olykor nyüszített is már:

— Nehéz vagy, menj innen.

És most, ez estén, mégis ő szólt:

— Nem bújsz ide hozzám?

Káta István azt dünnyögte:

— Valóban el akarsz menni apád temetésére?

— Ez a gyermek kötelessége.

— Menj csak akkor. Jó éjszakát.

Sírt akkor megint Sóki Kati, de ez Káta Istvánt nem érdekelte. Befordult a saját ágyán a fal felé és emlékezett. Emlékezett arra, hogy ott laktak Sóki Kálmánnál. Sóki Kálmán művezető volt az Egyesült Gépgyárban. Neki, Káta Istvánnak ez a gyár adott ösztöndíjat az egyetemi évekre. Sóki Kálmán is javasolta az egyetemre őt. Sőt elhívta olykor az erzsébeti lakására a Nyírségből menekedett kis, sovány fickót, nem gondolván arra, hogy van neki egy gimnazista lánya, akibe esetleg szerelmes lehet egy legényke. Hát nagyon szerelmesek lettek, bizony, úgyannyira, hogy Sóki Katinak érettségi előtt nőni kezdett a hasikája.

Akkor lett az első koccanás.

A második pedig a diploma után: hát micsoda férfi az, aki fel tud csinálni egy jóformán gyereklányt, de eltartani nem tudja?

Ott laktak.

Megszületett Juli.

Már szerkesztő-mérnök létére naponta tizenhat órát dolgozott Káta István, csakhogy összegyűjtsön annyi pénzt, amennyi egy kétszobás szövetkezeti lakás indulásához kell. A gyár megszerezte a kiutalást a tanácstól, mielőtt még István pénze összegyűlt volna.

S akkor jött a döbbenet.

Kati apja a lottón egymillió forintot nyert.

Sóki Kálmán teljesen megváltozott. Addig sem volt valami adakozó ember, most azonban a pénz megszállottja lett. Ha tíz fillérrel becsapták a kocsmában, azonnal panaszkönyvet követelt. S miket tett még öt-tíz fillérekért, ember azt akár el se higgye.

[illegible] veje, Káta István —, már csak tízezer forint kellene a szövetkezeti lakáshoz. Adna ennyit?

— Nektek? Hát ha nektek se, kinek? Mikor tudod visszafizetni?

— Egy éven belül.

— Holnap hozok két tanút — mondta Sóki Kálmán. — És megkapjátok a tízezret.

Én marha, gondolta most újólag Káta István, úgy véltem, ugratás az egész. Hiszen nincs több gyermeke, csak ez az egy szem lánya, a Kati. Kifizethette volna az egész szövetkezeti lakásunkat egyből. S még maradt volna pénze, bőven. De nem. Pénze varázsában nagyon is komolyan gondolta az egészet. Megőrült. Egy Gobseck lett. A lányára nem gondolt. Az unokájára nem gondolt. Hogy rám nem gondolt, az már nem is érdekes.

Amikor lejárt a visszafizetés határideje, Sóki Kálmán, aki már otthagyta a gyárat, ügyvédi felszólítást küldött a vejének: amennyiben ekkor és ekkor nem kapom meg a pénzemet, az ügyet bírósági útra terelem.

Most, ezen az éjszakán felordított Káta István:

— Én megadtam a pénzét. Tiszta vagyok.

— És ha ránk hagyta az egymilliót? — kérdezte az asszony.

— Nekem és a két gyerekemnek nem kell.

— Gyermeki kötelességből is illő ott lenni a temetésén, István.

— Legyél, ha el akarsz válni tőlem. Én Julival és Zsuzsával mindenesetre Dobogókőre megyek. Lehetséges, hogy fölveszem a frissen tisztított, sötét ruhámat. A Szarvaskőben szeretik a deli, elegáns vendégeket. És most aludjunk, kedves. Hacsak nem akarod megmelegíteni a fájó térdemet, amelyik időváltozáskor, halál idején, szelek jövésekor, fiatal ember létemre, fájni szokott.

Az asszony megint sírt, de odabújt a férjéhez mégis, hogy nagy testével megmelegítse a térdét.

---

míg mások feketét isznak a büfében.

A végén úgy hívtak be valamelyik főorvoshoz, mintha felelős rokona lennék Lajosnak, olyan megbecsülve és komolyan. A tenyerem csupa veríték. — Megvizsgáltuk, kérem, a rend kedvéért, de előre látható volt, ennek a fiatalembernek semmi operáció vissza nem szerezheti a beszélőképességét és a hallását.

Ezt mondta egy hang, a sok közül az egyik, csöndesen és értelmesen.

— Ezzel a fiatalemberrel vele született a baja. Sohasem beszélt, és sohasem hallott.

Ezt mondta egy hang, a sok közül az egyik, csöndesen és értelmesen.

Hát akkor engem átejtettek. Sokszorosan. Az a fa, amelyikről a fejére esett, csak a mesében van. És az a kés, ami visszaadná a szavát, az sem létezik.

Úgy nézett rám, mint egy megvert állat. Kék, figyelő szemében a rémület, mint aki elvétette a lépést, és szakadékba zuhant. Hát megértettél valamit, te néma? És miért nézel így, mi? Talán én tehetek róla? Talán én találtam ki azt a fát, amiről sosem estél le? A szemed engem vádol.

És nekem most már továbbra is kell cipelnem ezt a süket-

Mátyás Ferenc

AVAR SÍPON

Az öt éve halott Tersánszky J. Jenő emlékére

Láttam, vonszolta óriás árnyát,
két ágú sípja zengett a szélben,
hosszú ujjai voltak a nyírfák,
szűzek táncoltak énekében.
Sodró patakok fölött lengett
egy deszkaszálon, kézenállva,
fütyölt ő az ijesztő veszély
páholyában ülő halálra,

a rend csőszére, ki megtiltja,
ami az életben gyönyörű,
mulattatta a cinkos népet,
amely bátran mellé tömörült.
Szabadságnak vélte, ha olykor
napszálló a fényes lakása,
s szabad a híd alatt aludni,
s szállhat álma boldog világba.

Láttam nőcskék ölén hódítón,
midőn nyakas éhenkórász volt,
s padlásszobák vackára dőlve
királyi szerelmet varázsolt.
Kalandok közt, pajzán hősökkel
bevérzett mezőkön csatangolt,
s egy nyúlpaprikás miatt félreverte éhségtől a harangot.

Láttam téglán billegő ágyon,
hol már boldog álom ringatta, —
észre sem vette, hogy a világ
elfelejtette, megtagadta.
Láttam piacokon, dúdolva
könnyező lovakra borulni,
s ha nem hallja senki, akkor is
azt a két ágú sípot fújni.

S végül vénen, ócska csapszékek
mocskában, fölpuffadt arcával,
láttam szemében alvó tüzek
emlékét, mint vak lámpalángban,
borszagú mellékutcák sötét
leple alatt, — és elmenőben,
ott, hol hízik az örök sötét,
hogy megteljen temetőnk fénnyel.

Csónakot varázsolt magának,
s a csillagok közé evezett,

SZENTIRMAI ZOLTÁN szobrász és éremművész
Budapest, 1941

1967-ben fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Somogyi József volt a mestere. Csoportos bemutatók mellett 1971-ben a Madách Szinházban, 1974-ben a Studió Galériában jelentkezett önálló tárlattal. - Szobrait lendületes és érzéklletes mintázás, az emberi élet sorsproblémáit feszegető, filozofikus témák jellemzik. Kifejezésmódja ábrázoló jellegü, de kerüli a szokványos, sablonos megoldásokat, s bátran él a szobrászi kifejezés ujszerü, asszociativ eszközeivel. Eddig négy köztéri alkotását állitották fel.

Művészéletrajzok 1975

Szentirmai Zoltán szobrászművész

Az Ernst-Múzeumban rendezett Stúdió '75 c. kiállítása szerepelnek a művész alkotásai

Molnár Zsolt: Stúdió '75.
Magyar Ifjúság, 1976. jan. 9.

Szentirmai Zoltán

A Fiatal Képzőművészek Studiójának kiállítását az Ernst Muzeum nagytermében rendezték meg. Vadas József: "Sematikus roncsok" címmel beszámol a tárlaton szereplő művészek munkájáról, s felsorolja neveiket: Birkás Ákos, Blaskó János, Bodoczky István, Dienes Gábor, Galántai György, Gyurcsak Ferenc, Kaubek Péter, Kéri Ádám, Mészáros Géza, Nagy Előd, Nagy Gábor, Pusztai Ágoston, Simsay Ildikó, Szeift Béla, Szentirmai Zoltán, Turcsán Miklós, Ujházi Péter, Váró Márton, Wahorn András, Zámbó István.- Vadas József részletes kritikáját -fenti címmel-, lásd: Wahorn András nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 10. XX. é. f. 2. sz. 13. lap.

SZENTIRMAI ZOLTÁN, szobrász

A pécsi múzeum szervezésében 1971-ben megrendezett országos kisplasztikai biennálé anyagának jellemző része miniszteriumi,ill. saját vétel,valamint ajándékozás útján került a múzeumba.-Igy került 1971-ben a kisplasztikai biennálé anyagából Szentirmai Zoltánnak is műve a múzeumba. 289.old

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A JANUS PANNONIUS Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73, Pécs, 1975.

Szentirmai Zoltán

Megbízást kapott Szentirmai Zoltán a budapesti Országos Kardiológiai Intézet vörös rez emblémia elhészítésére.

—: Köztéri munkák

Művészet, 1976. november - 48 oldal.

SZENTIRMAY ZOLTÁN

FÉSZEK MEGHÍVÓ

SZENTIRMAY ZOLTÁN

szobrászművész

k i á l l í t á s a

Megnyitja:
ERDÉLYI ETELKA festőművész

1977. május 3-án, kedden délután 6 órakor,

melyre tisztelettel meghívja Önt a Fészek Művészklub igazgatósága.

A kiállítás megtekinthető: május 15-ig, naponta délután 2—8 óráig.

F. k. Galambos Tibor — 200 db — 77.39348 Rákóczi Nyomda

Szentimrey Zoltán

A Galéria új otthonában „Realista törekvések mai művészetünkben" c. kiállításon szerepelnek művei.

Lőrinc Sándor: Képzőművészeti krónika. Jelenkor, 1976. 3. 255. old.

Szentirmai Zoltán

Szentirmai Zoltán:
Niké, kisplasztika, 1970

Szentirmai Zoltán:
Tüzes trón (Dózsa), 1973

Szentirmai Zoltán:
Vitatkozó (Déry), 1973
(fotók Roboz)

Művészet, Budapest, 1974. 12.

os újabb grafikáiról

ly szerint a
nperamentu-
az impressziz-
dszerére. Az
ke a színér-
olt. Ma már
ikában érvé-
n színfelfogó
mai fotómű-
elszólító, fel-
adni. Itt per-
impresszio-

nista mesterek remekeiről, amelyek túllépnek saját tételeiken.

De miért is beszélek impresszionizmusról ezen a kiállításon? Azért, hogy a vele szemben álló, de vízuális érzékenységének vívmányaiból valamit „megszüntetve megőrző" szemléletmódról biztosabb megfogalmazásban szólhassak. Egyébként, mint köztudomású, az impresszionizmus, fejlődésével párhuzamosan, mindjárt kiváltja a maga ellentétét.

Cézanne, Zola legkedvesebb gyermekkori barátja válik mindmáig feledhetetlen hősévé

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 367-738, 340-726
78 JUN 5

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Zoltán Szentirmai

1021

Zoltán Szentirmai: In memoriam der ungarischen protestantischen Prediger, die als Galeerensklaven litten
Ungarische Gegenwartsplastik

ausgebilde
Antwort a
tet: sowoh

Eine klei
Betriebsg

Die Prod
sind in all
bekannt. I
T, dem
Unternehn
neten Glühlampen und anderen Leuchtkörper sind in über 100 Ländern der Welt gefragt. Die riesige Fabrik mit ihren 36 000 Beschäftigten produziert heute in nur sechs Monaten soviel, wie ihre Produktion zwischen den beiden Weltkriegen insgesamt ausmachte. Siebzig Prozent der Erzeugnisse werden exportiert, die Dollareinnahmen sollen in diesem Jahr 82 Millionen übersteigen.

Die 1896 gegründete Fabrik war eine der ersten Unternehmen der Welt, wo man — früher als in 80 entwickelten Ländern wie England, Frankreich und der Schweiz — die Serienproduktion von Kohlefadenlampen aufnahm. Nach der Jahrhundertwende, als

des gesamten Lichtquellenbereiches und 1970 zum Direktor des Stammbetriebs, der Glühlampenfabrik, ernannt. Im vergangenen Jahr schließlich, als die Betriebsteile Leuchtröhrenfabrik und Glühlampenfabrik zusammengelegt wurden, berief man László Kiss zum Direktor der neugebildeten Budapester Lichtquellenfabrik der Tungsram-Werke.

Die Karriere von László Kiss ist nicht einmalig. *Die heutigen Oberingenieure, Hauptdispatcher und Betriebsleiter sind allesamt aus den Reihen der einstigen angelernten Arbeiter und Facharbeiter hervorgegangen.* Natürlich mußten sie sich dazu qualifizieren. László Kiss z. B. war bereits 34 und Fa-

Szentirmay Zoltán
szobrász

Az 1963-64 es tanévben a
Főiskolán első éves hallgató
volt.

Kő Pál: Mire tanított Somogyi
Művészet, 1975. április - 7. oldal

Szentimrei Zoltán: „Vitatkozó" (Déry) 1943.
Művészet, Budapest, 1974, 12.

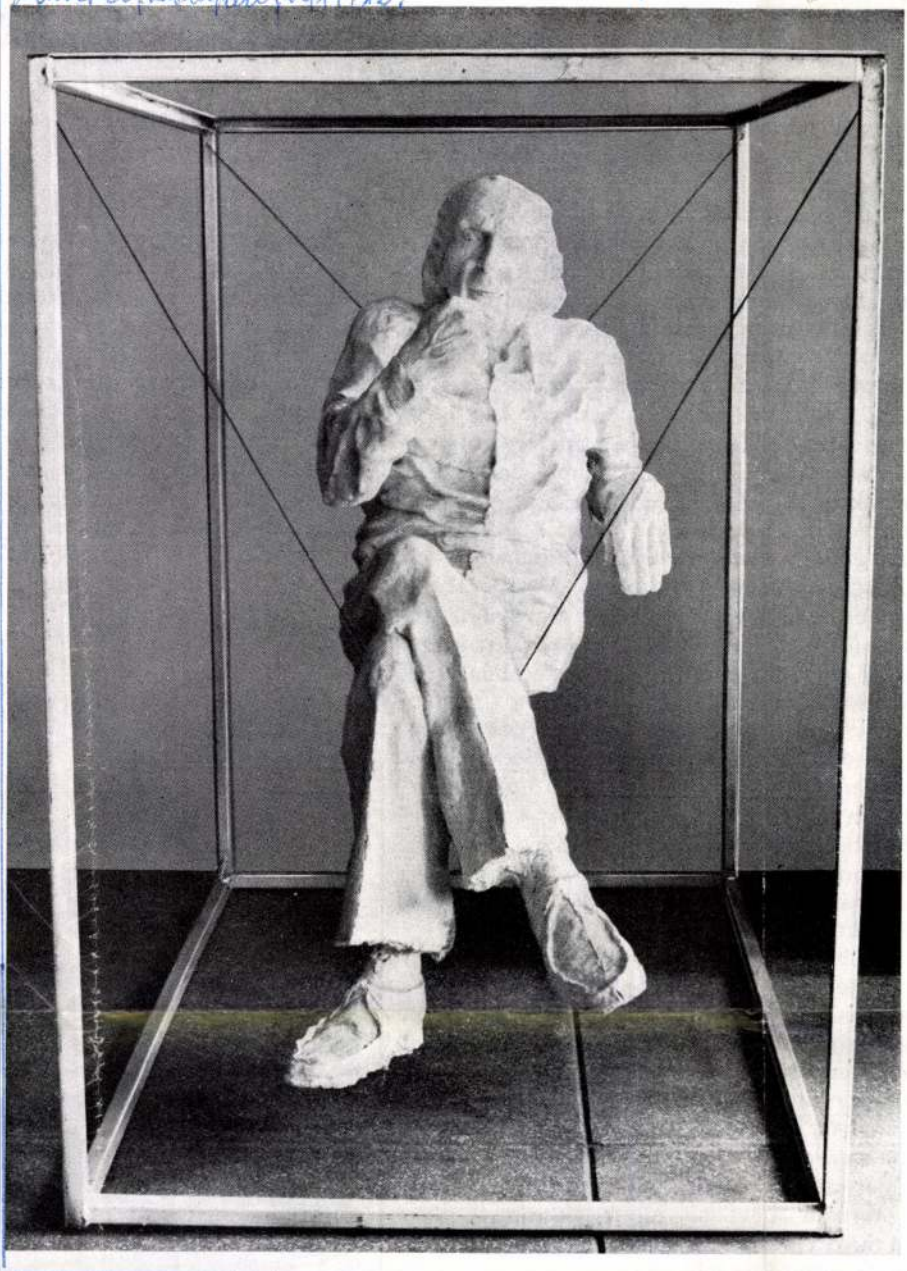

Szentirmai Zoltán

Mindannak, ami benne kifejezésre jut, kellett XX. századi megtörténése, megtörténhetősége.

1973-ban portrészerű, teljes alakkal is próbálkozott: *Déry Tibor* ülő szobrával, beszélgetés közben örökítve meg az írót, ahogy egyszer a Televízióban látta, midőn egy beszélgetés során a manipulációról és a civilizáció ártalmairól nyilatkozott. Ennek hatása alatt hozta létre annak idején az *Ember és a gép* című, már említett kompozíciót. De ettől kezdve az író alakja sem hagyta nyugodni, különösen abban a helyzetben, amelyben érvelt, vitatkozott. Ezért elkészült szobrát is inkább *Vitatkozónak* nevezte el, holott külső jegyeiben éppúgy, mint szellemi habitusában jól felismerhetően Déryt ábrázolja. A gondolkodó ember felelősségtől áthatott megnyilatkozását sűrítette a munkába, ám érdekesen úgy, hogy a figurában, mely ülő helyzetében ég és föld között látszik lebegni, valahogy a szellem emberének s az általa képviselt gondolatnak teljesen bizonytalan helyzete fejeződik ki. (Különben egy vékony fémkeretben négy nylonszálon felfüggesztve láttuk, tehát valóban lebegő helyzetben). Ez az ég-föld között lebegés jellemző magára az íróra is, az emberre is, a képmást ezért rendkívül találónak érezzük, de a korproblémát is jól kifejezőnek.

Újabban ismét az *Ikarusz* téma foglalkoztatja. Szemben a lezuhanó Ikarusszal, a felfelé szállást, az egész Ikarusz-probléma kezdetét szeretné szobrászilag megragadni a kísérlet végeredménye nélkül, azt a sajátos helyzetet, amikor nincs más lehetőség a szabadulásra, csak ha a levegőtengeren át valahogy megszökik apjával. Ezért a zárt külső forma, a szabadságot szinte reménytelenül elzáró környezet, a magas fal, a csak alig-alig kitekinthetés a fogva tartott vágyakozónak a szabadság lehetőségét jelentő ég felé

Lóránt Jánc

Vinkler László

1021

Zola híres meghatározása, ame
művészet a természetnek egy ter
mon át látott darabja, jobban illik
onizmusra, mint saját alkotó mó
impresszionizmus legfőbb mérté
zékenységében tökéletes szem v
ilyesféle követelmény a fotótechr
nyes csak: jó optika és hibátla
filmszalag az ipar büszkesége. A
vész is többet akar ennél, valami f
mutató jelleget kíván képeinek a
sze elvekről van szó, nem a nagy

Lóránt János: Víz és Föld (fotó Vratni)

A pécsi kisplasztikai biennále

Otthonra lelt az Országos Kisplasztikai Biennále. Rendezőinek valahára kezére járt a véletlen: a pécsi főtér talán legrégibb házának tatarozása közben egy nagy, bolthajtásos pince tárult föl az újjáépítők munkája nyomán — mintegy kínálva magát a hosszú ideje kínzó helyiséghiány enyhítésére. Itt, ebben a szépen helyreállított, száraz s egy elegáns üvegfallal az utcára nyitott föld alatti teremben települt meg ez idén a — megelőző alkalmakkor szinte szükséghelyzetben sodródó — kisplasztikai anyag.

A kisplasztikai biennálék áldatlan vándorlása tehát, alighanem, véget ért a *Pécsi Galéria* fölavatásával. Regénybe illő boldog befejezésnek azonban mégse volna célszerű tekinteni ezt a megtelepülést. A dolog ugyanis úgy áll, hogy a terem — s persze ami értelemszerűen hozzátartozik: a szervezés, az anyaggyűjtés, a zsüriztetés, a díjosztás, a rendezés — nem több keretnél. Nem több fölkínált lehetőségnél, amellyel élnie már nem a pécsi muzeológusoknak, a pécsi és nem pécsi tárlatlátogatóknak, sőt, nem is a városnak, a megyének kell, hanem azoknak, akik számára Pécs a maga Országos Kisplasztikai Biennáléival 1967 óta folyamatos fórumot teremt. A magyar szobrászoknak.

Az alkalom jó felhasználása természetesen nem formálisan értendő. A hazai szobrásztársadalom nem akkor él jól a Pécstől kapott lehetőséggel, ha minden két esztendőben mindenki letiszteleg egy, két vagy három munkával „a mecsekalji városban", s ha tisztelgő menetébe kedvesen bebocsát minden plasztikai munkával jelentkezőt. Éppen ezért fölösleges a névsorok olvasása, a hiányzások fölrovása lett légyen szó díjazottakról, kezdőkről, bárkiről. Ám ne jöjjön Pécsre az, akinek a kisplasztika dolgában nincsen mondanivalója. Hadd legyen helyük azoknak, akiknek van. Jusson az ő műveiknek a figyelem, a díj, és legfőképpen: legyenek ők az útmutatók.

Az útmutatás a kisplasztika műfajára ugyanis a jelen pillanatban nagyon is ráfér. Nem a biztató tanács, de a biztató eredmény. Mert amilyen vitathatatlan, hogy ennek a műfajnak égető szüksége van a megújulásra, ugyanolyan világos az is, hogy ennek a megújulásnak a forrása csakis a szobrászat, a tér és az anyag formálásának művészete lehet és semmi más.

A szobrászat, ugyan mi módon? Amikor maga is milliom nehézséggel küszködik? Amikor az utóbbi öt esztendőben oly súlyos vérveszteségeket szenvedett: jó mestereinek életmunkája zárult le csöndben, sőt, tört nemegyszer tragikus torzóvá? Amikor egyre világosabban látszik, hogy a műfaj jeleseinek munkássága immár külön világ marad, hogy a nagy iskolára, hogy a mindenki számára mértéket jelentő újabb életmunkára várni kell tovább?

A régi módon — nyilvánvaló immár — semmiképp. De hát csak ez az egy mód, csak ez az egy út létezik? Csak a járt úton haladhat végig újra meg újra minden műfaj sorsa és minden nemzedék pályája? Hogy a közvetlenül adódó példánál maradjunk: csak a kicsi szobrok biennáléja lehet a kétévenkénti pécsi kisplasztikai kiállítás?

Kemény nem!-mel is lehet felelni erre a kérdésre. Csakhogy ez a kemény nem! önmagában semmit sem old meg, mivelhogy nyilvánvaló: a kisplasztika dolgát nem mérethatárainak feloldása fogja megoldani. Hanem szemléleti határainak kitágítása. Pontosabban: a szobrászat szemléleti határainak korszerűsítése.

A szemlélet, a szobrászat szemléletének korszerűsítése, szögezzük le sietve, nem a formálás „korszerűsítésén" múlik. Az ugyanis akár merő formalizmus is lehet, ha nem több önmagáért való igyekvésnél, ha nem akar egyebet, csupán csak mássá válni, az eddigiektől különbözni. Többre van immár szükség. A kor valóságos szükségleteinek megismerésére. Világképre, amelynek képére aztán a szobrászat is megformálhatja önmagát.

A kisplasztika pedig éppen ennek: a kor elemzésének, megismerésének, majd kifejezésének lehet a legjobb eszköze, mozgékonyságánál és rugalmasságánál fogva ideális kísérleti terepe. Modell tehát, amely képes az eredmények első megfogalmazására és elég erős a föltételezhető kudarcok elviselésére. És mint ilyen, a javaslatok tárháza is, amelynek belső rendszere immár megkeresheti a műfaj nélkülözhetetlen kapcsolatait korunk átalakuló vizuális kultúrájának egészével. Nemcsak a képzőművészettel és nemcsak az építészettel, hanem velük együtt az emberi tevékenység nyomán szüntelen alakuló, életünk keretét adó világgal.

Messze sodort látszólag bennünket a szabadjára engedett képzelet a pécsi kisplasztikai biennálétól. Hisz innen aligha mérhető meg igazságosan a főtéri pince boltívei alá gyűjtött anyag: ott nem a jövő ábrándképe látható, hanem a jelen tényeinek sora.

Vagy mégsem csak az? Ha külön-külön nézzük a kiállított szobrokat, bizony igen. Ha azonban összességüket szemléljük — éppen ezekre a tényekre építhető a remények háza. Hiszen együtt van itt minden, ami csak szükséges. Áll a fórum és gyülekeznek rajta már azok is, akik maguk közé hívhatják a többieket, akik az Országos Kisplasztikai Biennáléra vonzhatják majd mindazokat, akiktől a formák megújításánál több, a lényeg fölismerése kitelhetik.

Látnok természetesen senki nem lehet: senki még nem mondhatja azt, hogy a VI. Országos Kisplasztikai Biennále mely munkái válhatnak a jövő törekvések kristályosodási pontjaivá. Mert olyan kívülről jövő útmutatás volna ez is, amelyik legföljebb erőszakoskodni tudna. Holott, hadd ismételjük meg újra, a magyar szobrászat helyzetének befolyásolására egyedül önmaga képes — letagadhatatlan problémái és létező nehézségei ellenére.

Amit ugyanis a hazai plasztika produkál, az itt, Pécsen is a telített oldathoz hasonlítható. Mozdulatlansága lehetőségekkel és várakozásokkal teli. Együtt van benne minden: a mindenoldalú mesterségbeli felkészültség, a stílustanulmányok befejezettsége, a művekben érvényesülő szakmai és szellemi mozgékonyság. Nehéz most már — például — a szobrászok orra alá dörgölni technikai ügyetlenkedéseiket az elvont formációk kivitelezésében. Aki ilyenre vállalkozik fémben is — mint például *Bohus* Zoltán, *Fajó* János, a *Nádler*-fivérek, *Lugossy* Mária —, köben is — említsük *Bocz* Gyulát — teljes, olykor egyenesen steril tisztaságú munkát produkál (ami mellett valóban üdítő is, figyelmeztető is az a mesterkéz-nyomot őrző elgondolási és megvalósítási típus, amelyet *Vilt* Tibor vasból és üvegből összeszerelt műve képvisel). De ugyanily nehéz — leszámítva persze a tradíciókba kapaszkodó semmitmondást, amit a jószándék sorolhat csupán a szobrászat körébe — kifogást lelni a tér és anyag segítségével alakot mutató, sőt, olykor egyenesen történetet mondó plasztika java törekvéseiben, újuló erejű munkáiban — például a díjjal jutalmazott *Szentirmai* Zoltán, s a fantáziával és érzékenységgel dolgozó *Lóránt* Zsuzsa tevékenységében —, avagy okoskodó kifogást találni a „más műfajból" érkezettek eredményei, például *Schrammel* Imre folyamatdokumentumai ellen.

Annál több viszont a dicsérhető vállalkozó kedv, s nyomában, természetesen a remény, hogy nemcsak hátha, de bizonyosan megfogalmazódik az a feladat is, amely aztán megleli a magyar szobrászok közt a maga emberét (embereit). Hogy aztán a vele kihívott művekből megszülessék az a középpont, mely kicsapja ezt a mostani telített oldatot, kiválasztja a sokaságból a valóban érdemeseket és létrehozza a sok szoborból a szobrászatot.

Horváth György

---

az alagútjai. Nem mindig jó velük egylevegőt szívni. Ma már tudom, hogy az a szepegő gyerekkori gondolat, miszerint lélegezni megannyi kis öngyilkosság, nem is volt olyan nagyon gyerekes. Ha meggondolom, immár hajló fejjel, bizony a sok lélegzésbe, kivált a nagy és a tilalmas lélegzetvételekbe, előbb-utóbb úgyis bele kell fulladni ebben az alagutakkal keresztül-kasul csúszmászott világban.

Megjártam azóta, budai-alagút-korom óta, egynéhány alagutakat városokban és hegyekben. A római fürdőszoba-csempéset, a Taunust, a Simplont, a Taurust, az Emke-aluljárót, a hamburgi Elba-Tunnelt, a Gellérthegy alatti, Balaton felé vivő rövidet. Az olyan felszíni és valahogy mégis-csak alagútszerű furatokat is, mint egy kártyabarlangba vezető folyosó, mint egy kipárolgásoktól fülledt, vasúti váróterem, mint egy elfekvő kórház nehéz kórterme vagy akár egy füstös értekezlet, melyben vakondok-járatokon furakodnak és törtetnek előre sötétbundás, borzas mondatok. Alagút-levegőjű helyek és alkalmak ezek is, az egykori budai Alagútra emlékeztetők, s bemenetkor mindegyikük előtt szinte mindig fölréved bennem a régi, anyai intelem: ne végy lélegzetet! Ebből is, mindenfajta alagút előtti meghőkölésemből, aztán odabenn minden bűntudatos lélegzetvételemből tudom, mennyire beleépült ő és mindahány intelme a gondolatvilágomba, a természetembe, a viselkedéseimbe. Messziről, nagymessziről föl-fölpillantok rá oldalvást, nem rosszallja-e, hogy hílus-zavaró rossz levegőket mégiscsak beszívok, holott nem volna szabad, hogy megannyi napon mégis gyilkolom magam apránkint mindenféle alagutakban, melyeket már aligha növök ki, mint valaha kinőttem a tébécé-veszélyt.

Megjártam azóta, mondtam az imént, egynéhány alagutat városokban és hegyekben. Múltidőben mondtam, pedig egyre gyakrabban azon kapom magam, hogy járom az alagutat, járom, jelenidőben. Megyek az utcán, hajtok a Rákóczi úton, állok beszorulva a Kossuth Lajos utcában s van olyan nap, kivált nyáridőn, hogy sűrűbbre dugult itt a levegő, mint volt valaha a budai Alagútban. Fölhevült benzinek gőzlik tele, kőolaj-párlatokon csúszkál a szél és kificamítja magát, gépzsírok illannak, mint a fölforrt enyvek, gázok robbangatnak, füstök gerjednek s magam is gerjesztem őket, mert nyomom a pedálokat, vajmi kevés bűntudattal, és belélegzem ezt a párolt csirizt, mert nincs más, nincs más, belélegzem egy régi bűntudat emlékével.

Járom ezt a várost és a többit s azon érem őket, hogy szabad égaljukat telisdeteli fúrták budai Alagutakkal, sugaras útjaikat eltömködik barnás-sárga, légnemű iszapokkal és eldugaszolják tarka kocsikkal. Van olyan nap, kivált nyáridőben, Balaton-időn, Riviéra-időn, Aranypart-, Dunakanyar-, Florida-, Grand Canyon-, Semmering-, Krím-időn, kirándulóidőn, hogy a sugárutakon nem lehet végiglátni a sok töméstől. Azon kapom magam, hogy magam is. Magam is kotyvasztom, sűrítem ezt a sűrűséget, azon kapom a világot, hogy megannyi napi öngyilkosságaival sikerül beláthatatlan alagúttá furkálnia magát, általános hílus-zavart tenyésztő budai Alagúttá.

Míg átérünk, ne végy lélegzetet...

E szelíd és aggodalmas anyai intelem, úgy veszem észre, későn bár, de valahogy mégis megfogant. Lélegzetvisszafojtva lesem, átérünk-e s hogy a túlvégen van-e kiútja, van-e vége csakugyan ennek a kénköves barlangnak?

Mátrai-Betegh Béla

EMBER MÁRIA

Emlékezzünk régiekről

Nagy volt az iskola zsúfoltsága — a jelentések nyelvén: „kihasználtsági foka" —, az évzáró ünnepélyt csak úgy lehetett megtartani az udvaron, ha a felső tagozatét délelőtt, az alsóét délután: s miközben a szülői munkaközösség elnökei, valamint az osztályfőnökök váltották egymást a zászlókkal leterített asztal mögött az irodából lehordott székeken, az új tanítónak feltűnt, hogy a díszvendég délelőtt is, délután is ott bólogatott az igazgató jobbján. A gyerekek valóságos virágerdővel halmozták el a veterán asszonyt, özvegy Matuska Szilveszternét.

Az új tanító merő hivatástudatból utazott ide, ismerkedni a kollégákkal, a helyzettel; ráért volna augusztus 25-e táján jelentkezni. Amit látott, fellelkesítette. Még azok a nagy laklik, a most végzett nyolcadikos fiúk (kettő túlkoros is volt, osztálvismétlés folytán), még azok is kedvesen, illedelmesen döngték körül a kipirult arcú, gömbölyded öregasszonyt. Késő délutánra, mint kiderült, hivatalosak voltak hozzá saját készítményű fagylaltra: a közvetlen modorú, barátságos néni meghívta őt is.

— Tessék már elmondani — kérték kórusban a gyerekek, miközben a finom jéghártyát kapargatták a mélyhűtőből elővett parféról —, tessék már elmesélni a tanító úrnak is!

Nem volt ebben, érezte a tanító, semmi erőltetett; még az a gondolat is átsuhant a fején, nem használjuk ki ezt az erőforrást eléggé: a gyerekek meseigényét effajta modern legendákkal kielégíteni. S már örült, hogy idekerült (az igazgató is szívélyesen fogadta. „Dicséretes buzgalom" — dörmögte), s már azon töprengett, el lehetne helyezni erről a témáról egy kisebb dolgozatot valamelyik pedagógiai szaklapban. A Matuska Szilveszter név ismerős volt valahonnan a történelemből. Nem ez az, akit Sallaival és Fürsttel...?

De igen:

— ...Mindjárt egész országra szóló statáriumot rendeltek el — mondta épp az özvegy. A gyerekek nem törődtek az idegen hangzású szóval, elfogadták, elvégre griffmadarat sem látott még közülük senki, gondolta az új tanító; agya már kezdte feldolgozni a motívumokat. — Az ügy vizsgálóbírája másnap már azt nyilatkozta — folytatta a néni —, hogy nyilván egy nemzetközi kommunista szervezet...

A nádszékekkel berendezett csinos verandán nyírfagalvlyakból keresztezett keretben a férj képe volt látható. Kissé pocakos ember, kockás térdnadrágban.

— Azt tessék elmondani, miből volt a bomba! — kiáltotta az egyik fiú, aki törökülésben trónolt a tarka torontálin, akárha a mesék repülő szőnyegén.

— Két egyszerű zseblámpaelemből... — mosolygott rá özvegy Matuska Szilveszterné. — És a huszonnégy méter magas viaduktról úgy zuhant le a vonat, hogy őt kocsija szinte bombatölcsért ásott magának. Tudja — fordult az új hallgatóhoz —, akkoriban épült a győri műút, a vagonok belefúródtak, három méter mély teknőt vájtak benne... És másnap már azt írták a lapok, hogy valószínűleg nemzetközi terrorista kommunisták... és hogy nihilista központ szervezi az európai vasúti merényleteket. Óhajtja látni a lapkivágásaimat? — kérdezte.

— Nem, köszönöm, tessék csak tovább — intett az új tanító. Kezdett érteni mindent és nem érteni semmit.

Az egyik kéknyakkendős alsós odakucorodott a néni lába elé, mint egy kismacska.

— A vérdíj! — kérte, fél karján felkönyökölve. — Arról tessék...!

— Először ötvenezer pengő jutalmat tűztek ki a nyomravezetőnek. Gyerekek, van még fagylalt, ki kér? — ébredt háziasszonyi kötelességére az özvegy. — Mindjárt az első délelőtt kétszázhatvan bejelentés érkezett az egész országból. A pesti rendőrség politikai osztálya azonnal előállított mindenkit, akik a listáin szerepeltek. Hogy részt vettek az utóbbi évek kommunista megmozdulásaiban. A férjem közben nyugodtan hazajött Bécsbe vonattal. Azután az ötvenezer pengős vérdíjat felemelték ötszázezer pengőre. Félmillió forint, akarom mondani, pengő; van nektek fogalmatok, mekkora pénz volt az akkor...? — sóhajtott, az eléje tolt tányérokra osztogatva még egy-egy pötty barnásrózsaszín parfét.

— Tessék mondani, milyen ember volt a férje? — kérdezte hirtelen az új tanító. Megijedt, hogy akarata ellenére vizsgálóbírói lett hangja.

— Ó, rendkívül vállalkozószellem! — mondta elérzékenyült hangon, gyanútlanul az özvegy. — Kilencéves volt, amikor az édesapja meghalt, tizennégy éves korától magának kellett eltartania magát. Egyébként tanítónak készült — mosolygott a kedves, édeskedő fiatalemberre. — Még egy kis parfét, mielőtt elolvad! Ne kéresse magát! Ettől a szép hivatástól elsodorta az első világháború, végig kint volt a frontokon. Nézze ezt a magas homlokot, ívelt szemöldököt! — intett a kép felé. — És ezt az embert hajszolta három ország rendőrsége! — szontyolodott el.

A parfé olvadó mézébe, hol egy parányi csokoládékocka érzett rá a nyelv, hol egy szem aszalt szőlőre, majszolára talált. De az új tanító csak gyűrte le a torkán a fölséges ízeket; sietett a kérdéssel, mielőtt az öregasszony elsírná magát.

— Végül is mi volt a foglalkozása? — vallatta tovább.

— Magánzó — mondta méltósággal az idős asszony. — Minden bejelentőlapjára ezt írta be: magánzó. Volt egy sor találmánya. Feltalált egy új vörösbormárkát. Tigristejnek nevezte el. Vett egy kis kavicsbányát Bécs közelében, ott kísérletezte ki a robbanószereit. A lapok a végén nem átallották azt írni róla, hogy szörnyeteg volt... Óhajtja látni? — kérdezte ismét.

Szerencsére a gyerekek felmorajlottak:

— Tigristej... — mintha valamiféle ismert végszóhoz értek volna el *A dzsungel könyvé*ben.

— Azt tessék mondani — emelte fel ragacsos ujját egy másik kéknyakkendős, aki a tányérját kente épp tisztára —, amikor az ügyvéd...

— Ó, az nagyon tetszik ezeknek a kis aranyosoknak! — Az öregasszony finom bőrű arcán mindig készenlétben várakozott a mosoly. — Mármint az, mivel védte az ügyvéd. Mert hiába szövetkeztek össze három országból a rendőrök, egy hónapba telt, amíg letartóztatták. És az ügyvéd, magunk közt szólva, az én gondolatköröm szerint, azt bizonyította, hogy mivel ő is rajta volt a vonaton, nem

---

Polner Zoltán

DÉLELŐTTÖK A SZÍNMŰVÉSZETIN

No. 3. (Nádasdy Kálmán)

Íme az arc,
amint egy ősi
pentaton dallam megpróbálja
Arany hangsor Bartókra, Kodályra.
Útve szavaiba lángok tulipánja:
„Fölszállott a páva..."
Az örök kortinán zene maszkja.
Isten és sátán perel.
Nem is az arc, a szó —
a dallam emlékezik már
bujtogató emlékeivel.

No. 4. (Elbert János)

Szavai epigramma-tanulmányok:
Gorkij, Mejerhold, Majakovszkij,
Bulgakov,
és rímként rá a Művész Színház.
Mielőtt elutazna még megvilágítja
az összefüggéseket. Töprengő diák —
(az irodalom földrészei között)
egyetlen tömött aktatáskával.

Ajánlás

Herceg!
Megannyi csepürágód
töri magát, ágal, kiált,
de Gogoliából hozott lágy
szavakban bölcs shakespeareiák.

Györe Imre

MINDEGY

Jön valahonnan,
vagy megy valahová,
mindegy,
kezében puskacső
kettőbe tört darabja,
vagy margaréta,
mindegy,
most éppen azt szagolja,
vagy elhajítja,
mindegy,
a kirakatban ránéz
arcára, valahonnan
ismerős arc ez,
mindegy,
zsebében volt egy cetli,
vagy úgy volt, hogy volt
egy lakáscímmel,
mindegy,
a jelszót elfeledte,
úgyse nyitnának ajtót,
ha becsöngetne,
mindegy,
a földre köp,
ez szép volt,
gondosan elsikálja,
mindegy
hiszen már úgysem
ér oda holnap estig,
vagy ide,
attól függ, hogy
éppen megy vagy jön,
mindegy...

Szentiványi Tolton

Horváth Béla: Szentiványi Tolton
Művészet, 1974. 15. évf. 1.sz. 15-16

A magyar müv.tört.irod.bibliográfiája 1974.
összeállitotta Vadászi Erzsébet
Művészettörténeti Értesitő 1977/1.

75.old.

- Szentiványi Zoltán, szobrász

a 19.-i Szegedi Nyári Tárlat megnyílt, melyen szerepelnek a művész művei

Halász Miklós: Szegedi Nyári Tárlat, Pesti Műsor, 1948. júl. 19. 4. old.

Szentirmai Zoltán

A XIX. Szegedi Tárlaton
részt vett Szentirmai Zol-
tán.

—: Az első repülők.
Új Tükör, 1978. augusztus 6 – 44. lap.

Szentirmai Zoltán

"Az első repülők emlékére"

("Negro")

—: Az első repülők.

Új Tükör, 1978. augusztus 6 – 44 sz.

Szentirmai Zoltán szobrászmüvész

Schéner Mihály a Tihanyi Muzeumban szeptember 30.-ig,
Somogyi Győző a veszprémi Dimitrov Müvelődési Központban augusztus 30.-ig,
Percz János a szegedi Gulácsy Lajos Teremben augusztus 18.-ig,
Kocsis Imre a szentendrei Müvésztelep Galériában augusztus 15.-ig,
Kiss Attila a Pataky Müvelődési Központban augusztus 12.-ig,
Holb Margit és Tóth Sándor a nyiregyházi Medgyessy Teremben augusztus 8.-ig,
Szentirmai Zoltán a szegedi Móra Muzeumban július 31.-től mutatja be müveit fenti kiállitó termekben,-közli a kulturális eseményeket ismertető ✗ rovat. Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 28.XXIII.évf. 3o. sz. 8. lap.

Szentirmai Zoltán

Kracker János Lukács barokk festőművész emlékkiállítása a Magyar Nemzeti Galériában november 4.-ig,

Szentirmai Zoltán szobrász kiállítása az egri városi tanács aulájában október 31-ig,

Solti Gizella gobelinművész kiállítása a Helikon Galériában november 11.-ig tart nyitva,-közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. okt. 20.
XXIII. évf. 42. sz. 8. lap.

Szentirmai Zoltán, szobrászművész

Ötödszőr rendezik meg a Műcsarnokban ezt a rangos bemutatót, melyre 96 művész 28 országból küldött majdnem négyszáz művet. „Egyén és közösség" ezt a témát javasolta az idén is a rendező bizottság. A zsüri 10 művész munkáját jutalmazta, 10 egyenértékű díjjal, köztük a magyar Szentirmai Zoltánét is. A Budapest Főváros Tanácsa díját Lóránt Zsuzsa kapta és még négy művész részesült elismerő oklevélben.–

Szentirmai Zoltán eredeti megfogalmazású kisplasztikáit láthatjuk. /említve/

Abá Judit: V. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás.

Pesti Műsor, 1981. júl. 8. 44. old.

Szentirmai Zoltán, szobrászművész

a legjobb tíz alkotást-melyek között Szentirmai Zoltán kisplasztikája is ott található-egyenként negyvenezer forint értékű díjjal jutalmazta a rendezőbizottság. Elismerő oklevelet kapott még figyelemre méltó tehetségű tengeren túli alkotó.

„A magyarországi gályarab prédikátorok emlékezete."

/repr./

(m-s): V. Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás. Magyar Fotóriport, 1981. júl. 4.

Szentirmay Zoltán, szobrászművész

Szentirmay Zoltán
1978

Szentirmay Zoltán
1979

A miskolci tévéfesztivál-plakettekben.

Rádió és Televízió Újság, 1980. júl. 6.

Szentirmai Zoltán, szobrán

L: Lóránt Zsuzsa.

Harangozó Márta: Illedelmes középszer 2

Esti Hírlap. Bp. 1981 júl. 7

Szentirmai Zoltán, nohón

L. Bányai József

(kas): Nemzetközi kisplasztikai kiállítás

Esti Hírlap, szn. 1981. június. 19.

2

Szentirmai Zoltán, nobrán

L. Bányai József

– „Ma nyílik meg a Műcsarnokban ...” 7.

Népszabadság, Bp. 1981 jún. 20.

Tisztelettel meghívjuk

SZENTIRMAI ZOLTÁN

kiállítására az
ÓBUDAI PINCEGALÉRIÁBA
(Bp., III., Fő tér 1. Zichy-kastély)

Megnyitja 1983. augusztus 9-én 18 órakor
SOMOGYI JÓZSEF

Megtekinthető: 1983. augusztus 28-ig
kedd — péntek 14-18;
szombat — vasárnap 10-18 óra között

TISZSZO GT

Szentirmai Zoltán 1941-ben született Budapesten.
1967-ben végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, ahol mestere Somogyi József volt.

1968 óta vesz részt rendszeresen hazai és külföldi kiállításokon.

Kiállításai: 1971. Madách Színház, Budapest
1974. Stúdió Galéria, Budapest
1977. Fészek Klub, Budapest
1978. Miskolc
1979. Móra Ferenc Múzeum, Szeged
Eger
1981. Magyar Kultúra Háza, Berlin

Az alábbi kiállításokon kapott díjakat:

Stúdió '72
Szegedi Nyári Tárlat, 1978.
Pécsi Kisplasztikai Biennálé, 1980.
Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás, 1981.
Környezetvédelmi Kiállítás, 1982.
Soproni Érembiennálé, 1983.

Kiállított művek:

Reneszánsz I. 1975. (MNG tul.)
Reneszánsz II. 1979. (Műv. Min. tul.)
Hrastovlje 1976.
A magyarországi gályarab prédikátorok emlékezete, 1977. (Ferenczy István Múzeum tul.)
Vége a kalandozásoknak, 1980. (Ferenczy István Múzeum tul.)
Beethoven, 1979,
Tájrészlet új úttal, 1982.
Motívum a nagy csatákból, 1978.
Gótika, 1975.
Kereszt 1983.
Emlékhely 1983.

Érmek:

Luther
Süllyedés I–II–III.
Közeledés I–II–III.
Város
Az erdő védelmezője
Gótika
Románkor

SZENTIRMAI ZOLTÁN kiállítása

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA 1983. aug. 9 - 28.

Tisztelettel meghívjuk

SZENTIRMAI ZOLTÁN

kiállítására az
Óbudai Pincegaléria
(Bp. III., Fő tér 1. Zichy-kastély)
Megnyitja 1983. augusztus 9-én 18 órakor
Somogyi József

Megtekinthető: 1983. augusztus 28-ig
kedd–péntek 14–18; szombat–vasárnap 10–18 óra között

Fotók: Gajzágó Jolán
Felelős kiadó: dr. Merényi Judit

TISZSZO GT.

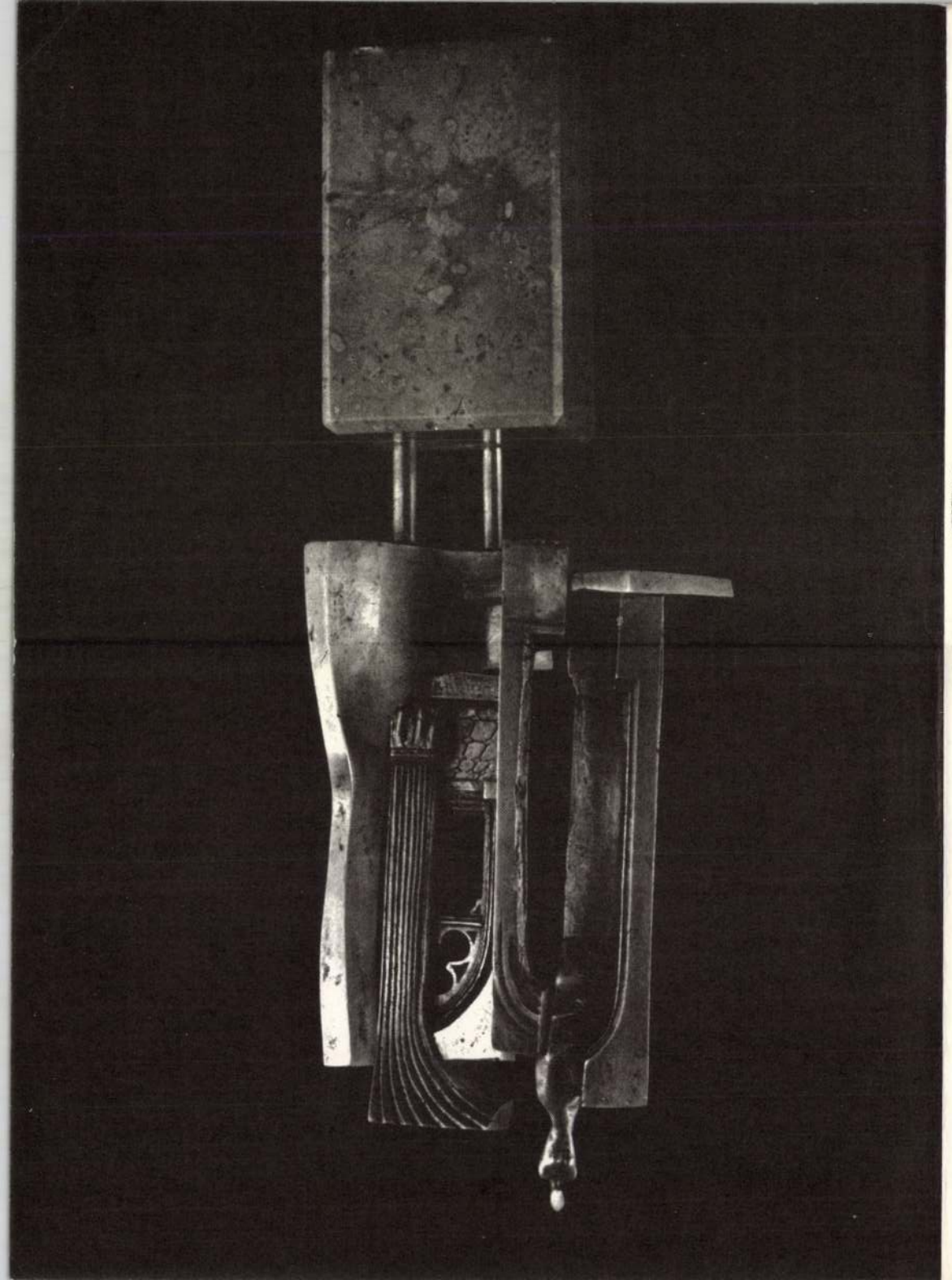

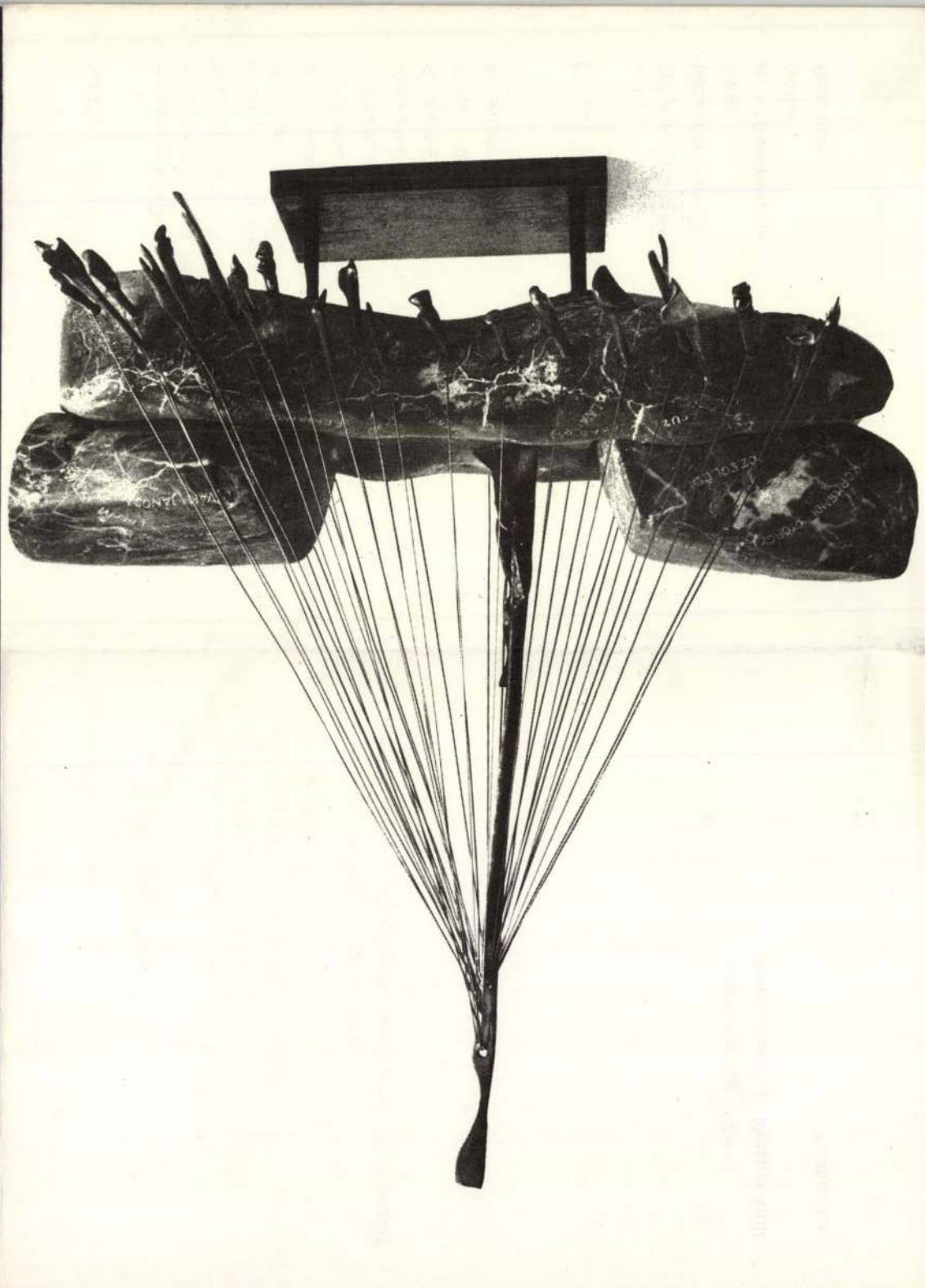

Szentirmay Zoltán
MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
DOLGOZÓK LAPJA
1979 SEP 30.

1021

Szentirmay, a szobrász

A pécsi kisplasztikai biennálé rangos mezonyében egyik díjnyertes Szentirmay Zoltán.

Kevésszavú, halk fiatalember, Szobrai, kisplasztikái sajátos látásmódról, egyéni alkotói magatartásról beszélnek. Gondolatgazdag, dinamikus alkotásai méltán aratnak sikert a szakma és a közönség körében is.

Somogyi Józsefnél tanult, 1967-ben végezte el a főiskolát. Kiállított a Fiatal Művészek Stúdiójával, 1972-ben díjat kapott. Egyéni kiállításai voltak, 1971-ben a Madách Színház előcsarnokában, 1974-ben a Stúdió Galériában, 1977-ben a Fészek Klubban, tavaly Miskolcon. Az idén augusztusban Szegeden nyílt önálló tárlata. A szegedi meghívás alapja az, hogy a tavalyi Szegedi Nyári Tárlaton díjat nyert. Ősszel az egri vár-ban mutatkozik be.

Fotókat, szobrokat mutat. Déry Tibor szobrát egy kocka alakzat fogja keretbe. Motívum a Nagy csatákból — a halott és elkínzott keze nyoma a talajon. Dózsa szobra: egy megégetett trónon csak az ember nyomai látszanak.

A Reneszánsz és a Gótika című szobrok több variációban. S talán a legbeszédesebb — a 40 református prédikátor emlékére készített kő-hajó alakzat, evezősökkel, a 40 prédikátor nevével.

— Debrecen diákéletéről hirdetett pályázat anyagához kutattam a város múltjában. Megfogott a gályarab prédikátorok sorsa, története. Nem a pályázatra, de megcsináltam ezt a hajót — mondja. — Egyik változata a pécsi kisplasztikai kiállításon szerepelt.

Érmei, kisplasztikái témában és formában egyediek, a szónak abban az értelmében is, hogy nehéz vagy egyáltalán nem lehet sokszorosítani.

Picasso bronzplakettjét sokszorosították —, s a szokatlan ábrázolás ellenére sikere volt az üzleti forgalomban is. Csontváry plakettjét most tervezi. A cédrus mögül néz ki a festő portréja, s alá a zarándokokat formálta a szobrász.

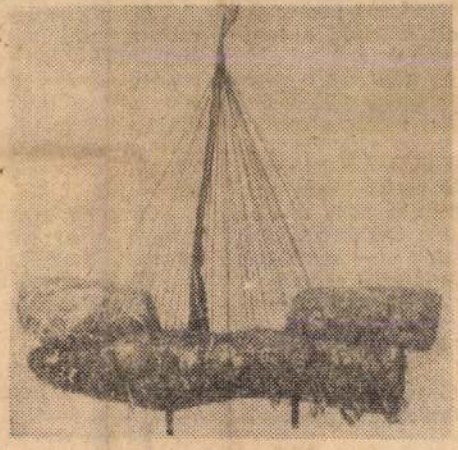

A magyarországi gályarab prédikátorok emlékezete

Gótika

Kisplasztikák, érmek, plakettek —, s ugyanakkor nagyméretű körtéri szobrok fűződnek nevéhez. Csongrádon állították fel a Hegedűs lányt, Kőszegen Jurisics Miklós szobrát, Hartán áll Semmelweis emlékoszlopa.

— Mire készül ezután?

— Négy évig nem volt megrendelésem. Most kaptam. Egy pályázat alapján az épülő nagyrédei skanzenbe barokk szőlőprést faragok Kecskeméten.

(K. M.)

regény

a nyugati klasszikus detektívregényekhez, Conan Doyle, Chesterton és Collins regényeihez sem. Ezek a különbségek szerintem igen konkrét okokra vezethetők vissza.

A szovjet detektívregény fiatal műfaj, irodalmunkban tulajdonképpen csak az 50-es években jelent meg és a nyugatitól eltérő úton kezdett fejlődni, követve a szovjet irodalom humánus hagyományait.

A nyugati regényben a gyilkosságot nemegyszer szükségletnek tüntetik fel, olyan eszköznek, amely megengedhető a cél eléréséhez, sőt, néha akár hősiettnek ábrázolják, elkövetőjét pedig nemegyszer romantikus vonásokkal ruházzák fel. A szovjet krimiben a gyilkosság rettenetes, jóvátehetetlen tragédia. Éppen ezért elképzelhetetlen a tett igazolása, még inkább a bűn és a bűnöző romantikus bemutatása.

A klasszikus detektívregény egyik alapelve, hogy a bűntett mindig magánjellegű, vagyis az áldozatnak meghatározott magánszemélynek kell lennie. A hagyományos konfliktus az, hogy a bűncselekményt örökségért, vagy a családi kincsek megszerzéséért követik el, és így tovább. A szovjet detektívregényben a konfliktus rendszerint társadalmi-erkölcsi színezetű, vagyis a bűntett nemcsak egy konkrét személynek okoz anyagi, vagy szellemi, kárt, hanem az egész társadalomnak.

A jó nyugati detektívregény mindenek előtt leleplező. A legjobb szovjet krimik nemcsak a rossz és a bűn világát leplezik le, hanem a nemes erkölcsi ideált erősítik, s tanítanak harcolni érte.

— *Hogyan ítéli meg a szovjet detektívregény fejlődését?*

— E műfaj már ma meglehetősen sokrétű témákat ölel fel. Vannak kalandos, háborús, politikai és pszichológiai krimik. Azt hiszem, hogy tovább bővül majd a témakör, s ami a legfontosabb — magasabb színvonalú művek születnek. Nem szégyen tanulni Simenontól, Agatha Christietől és a műfaj néhány más nyugati mesterétől, a cselekmény ügyesebb bonyolítását, s az izgalmas, szórakoztató meseszövést.

Viktoria Lavreckaja

olaj. Izzadságban úszó testt
dett ruhájába.

Azt hiszem, egyszer a k
sorok egyikénél, ahol minde
tudomásomra, hogy néha b
kább egyél, mondtam neki.
üveg. Ha ez üres, mi tele
metül.

Meghívtam, Gyere vele
búcsút. Találkozunk a ko
megértette, hogy miről van
szafordult a géphez. A gép
Azért párszor még intett ne

Korábban elmentem.

Nem érdekel az egész buli. Nekem már úgyis mindegy. Majd csak találok valami új helyet, és az egész kezdődhet előlről. Az ember kénytelen magát eladni. Anélkül, hogy tulajdonosai örömét elronthatná. Mit érek vele, ha tudom, hogy másképp is lehetne? Az ember feje tele van szebbnél-szebb gondolatokkal, keze viszont még mindig a mocsokban turkál...

Jár a szemem a kocsmában a pohártól az óráig, gyakrabban, mint máskor. Nem ismerek magamra. A nő a hátsó épületből — aki minden palitól meghagy egy gyereket — szintén itt van. Ugyanabban a gyárban dolgozik. És túl szegény ahhoz, hogy valaha is nemet mondhasson. Most az újság vastagbetűs címein nevet. Itt minden további nélkül lehet olvasgatni. A nő miatt már merészkednek befele az első külföldiek. Hozzák magukkal az egészséges kultúrát... A nő anyja meg biztos otthon van, vigyáz az unokákra.

Csak jönne már végre Savvas! Kölcsönösen vállon veregetnénk, vagy barátságosan gyomorszájon bokszolhatnánk egymást. Nevethetnénk levegő nélkül. A levegő úgyis bűzlik.

Várok jóleső hallgatására.

Ülni csendben az asztalnál, és hangulatot teremteni mozdulatokkal. Kezdetben ez a lehető legjobb mód arra, hogy megértsük egymást. A hallgatás közelebb hoz bennünket. Már egyszerűen képtelen vagyok mindig ugyanazokat a szavakat hallani. Semmiféle változást nem hirdetnek. Agyonszajkózzák őket.

Társra van szükségem.

Ludwig Fels

Niedzielsky Katalin fordítása

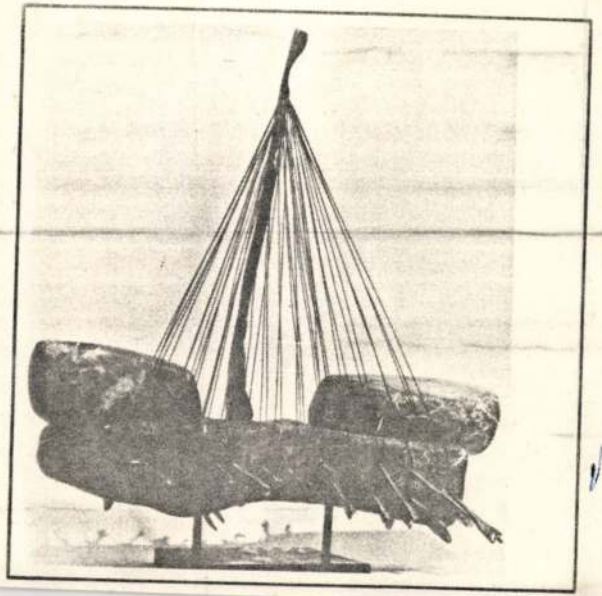

SZENTIRMAI ZOLTÁN

1941. december 4-én Budapesten született. 1963—1967. között tanult a Képzőművészeti Főiskolán (Bp.), Somogyi József növendékeként. Kiállítását megrendezték Budapesten 1971-ben, 1974-ben és 1977-ben. Köztéren felállították Hegedűs lány (Csongrád), Jurisich Miklós (Kőszeg), Semmelweis emlékoszlop (Harta), Állami Biztosító (Bp.) szobrát.

Lakcíme: Budapest XI., Sztregova utca 16.

A magyarországi gályarab prédikátorok emlékezete, 1977, kő, bronz, 65 cm

Magyar szobrászati kiállítás Bp. Műcsarnok 1978. V.5-28

SZENTIRMAI ZOLTÁN kiállítása

Szentirmai Zoltán 1941-ben született Budapesten.
1967-ben végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, ahol mestere Somogyi József volt.

1968 óta vesz részt rendszeresen hazai és külföldi kiállításokon.

Kiállításai: 1971. Madách Színház, Budapest
1974. Stúdió Galéria, Budapest
1977. Fészek Klub, Budapest
1978. Miskolc
1979. Móra Ferenc Múzeum, Szeged
Eger
1981. Magyar Kultúra Háza, Berlin

Az alábbi kiállításokon kapott díjakat:

Stúdió '72
Szegedi Nyári Tárlat, 1978.
Pécsi Kisplasztikai Biennálé, 1980.
Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás, 1981.
Környezetvédelmi Kiállítás, 1982.
Soproni Érembiennálé, 1983.

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA
1983. aug. 9 - 28.

Kiállított művek:

Reneszánsz I. 1975. (MNG tul.)
Reneszánsz II. 1979. (Műv. Min. tul.)
Hrastovlje 1976.
A magyarországi gályarab prédikátorok emlékezete, 1977. (Ferenczy István Múzeum tul.)
Vége a kalandozásoknak, 1980. (Ferenczy István Múzeum tul.)
Beethoven, 1979,
Tájrészlet új úttal, 1982.
Motívum a nagy csatákból, 1978.
Gótika, 1975.
Kereszt 1983.
Emlékhely 1983.

Érmek:

Luther
Süllyedés I–II–III.
Közeledés I–II–III.
Város
Az erdő védelmezője
Gótika
Románkor

Tisztelettel meghívjuk

SZENTIRMAI ZOLTÁN

kiállítására az
Óbudai Pincegaléria
(Bp. III., Fő tér 1. Zichy-kastély)
Megnyitja 1983. augusztus 9-én 18 órakor
Somogyi József

Megtekinthető: 1983. augusztus 28-ig
kedd–péntek 14–18; szombat–vasárnap 10–18 óra között

Fotók: Gajzágó Jolán
Felelős kiadó: dr. Merényi Judit

TISZSZO GT.

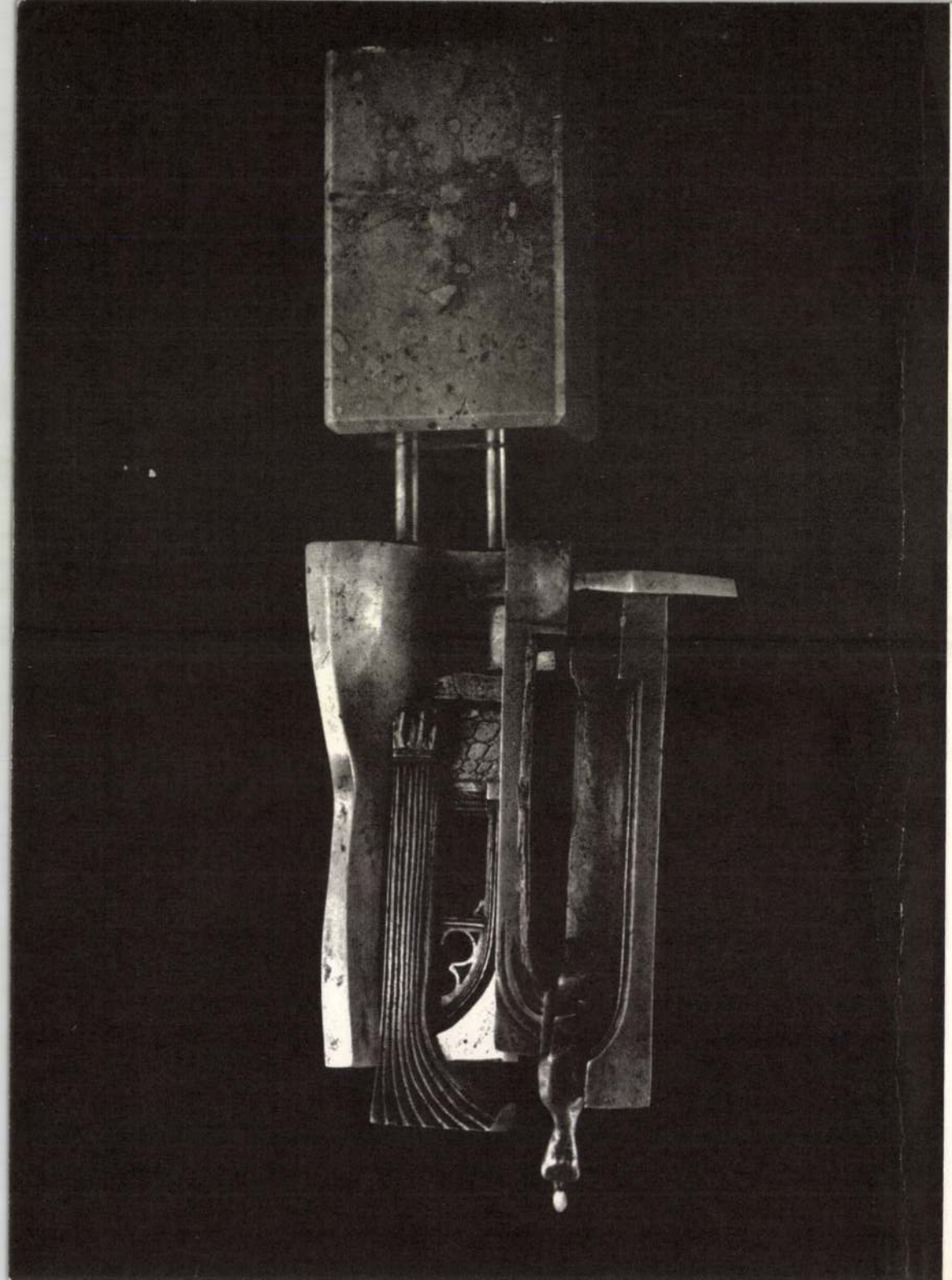

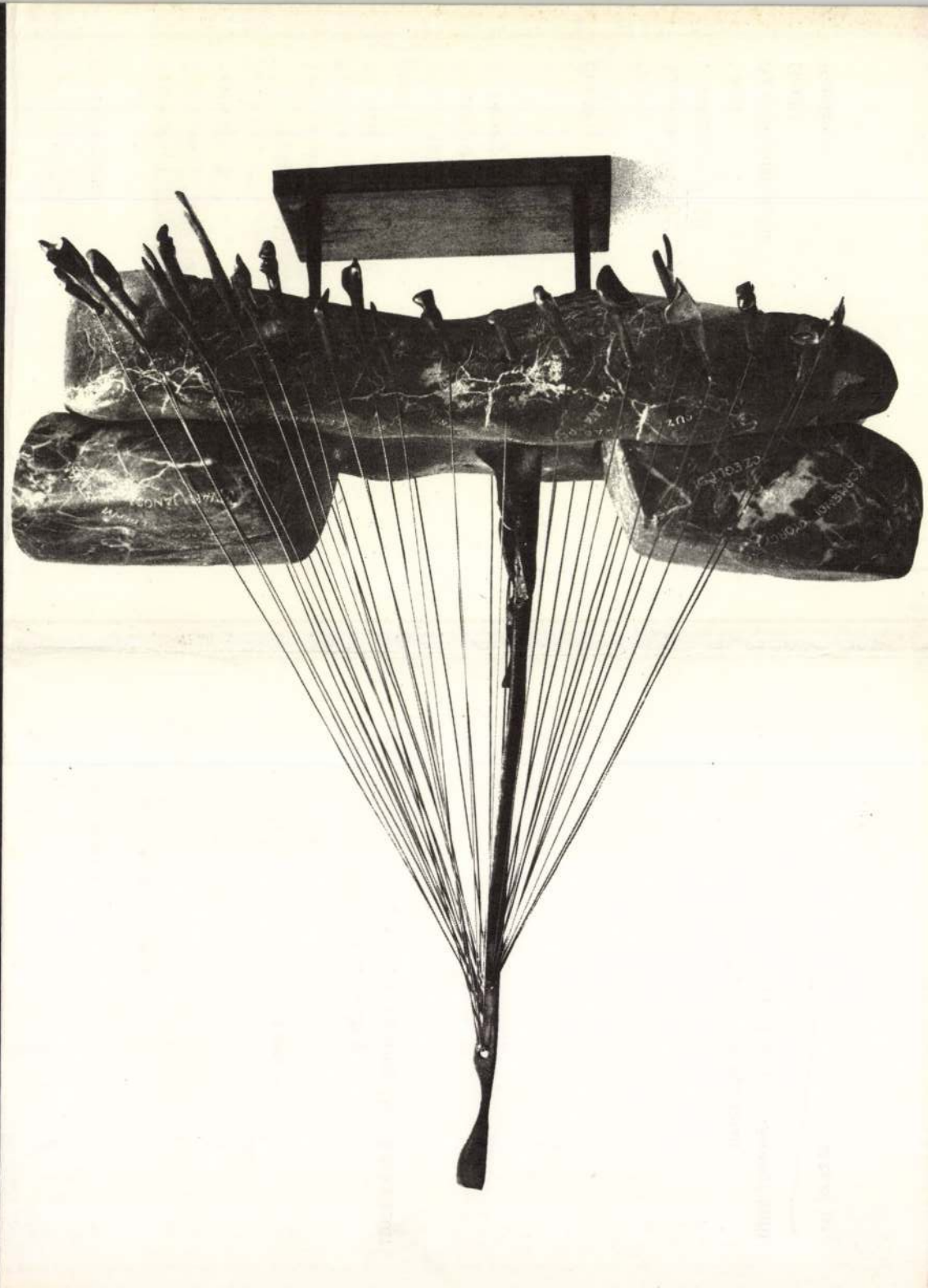

Szentirmai Zoltán, szobrászművész

Pécsett, a Széchenyi téren nyitásra kész a város új kiállítóterme, melyet Pince Galériának nevezett el a köznyelv. Elsőként a VI. országos kisplasztikai biennálé anyagát állítják itt ki. A művész ólomba öntött hajóját látjuk a kiállításon. /említve/

TV-Híradó 2.

1979. VII. 14. Televízió 21.00 /V6né/

Szentirmai Zoltán, szobrászművész

Három évi szünet után jul. 15.-től újra Orsz. Kisplasztikai Biennálét rendeztek Pécsett. 1967 óta ez már a hatodik seregszemle. – A művész alkotásai harmadik ~~ja~~ díjban részesültek.

P. Sz. E.: Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs.
Pesti Műsor, 1979. aug. 29. 51. old.

Szentirmay Zoltán, nobrán

L: Vigh Tamás

L. Kovámai V. Napjaink éremművészete 1307-

Élet és Tudomány, Bp. 1980. okt. 10 - XXXV/41

Szentirmai Zoltán, szobrán

L. Mátis K.

Goór I: Művéntelep 75-89

Forrás, Kecskemét, 1980. márc. XII/3

Szentirmai Zoltán, szobrász

L. Perez János

-: kegedi nyári tárlat 2.

Esti Hírlap, Bp. 1973 jún. 9.

Szentirmay Zoltán, 1206 rón

l. Réthalvig Sándor

7.

-: Vasárnap megnyílt Pécsett ...

Népszabadság Bp. 1979. júl. 17.

Szentirmay Zoltán

Részt vett a VI. országos kisplasztikai biennálén és megosztott III. dijat nyert

Magyar Hirlap 1979/165/6

Szentirmai Zoltán

Részt vett a VI.országos kisplasztikai biennálén Pécsett

A harmadik díjat megosztva *Farkas Ádám* kubista bronzkonstrukciói, illetve *Szentirmai Zoltán* narratív-dekoratív történelmi illusztrációi szerezték meg.

Magyar Hirlap 1979/2o1/6
Wagner: Kisplasztikai biennáné Pécsett

Szentirmai Zoltán

SZENTIRMAI ZOLTÁN SZOBRÁSZMŰVÉSZ kiállítása szombaton megnyílt a szegedi múzeum kupolatermében. Az alkotó 1967-től vesz részt rendszeresen kollektív kiállításon, 1978-ban nyerte el a Szegedi Nyári Tárlat egyik díját. Az ország különböző városaiban négy közteri szobrát állították fel.

70/13

Szentirmai Zoltán

id. Szabó István szoborkiállitása a Magyar Nemzeti Galériában junius 15.-től,
Szekeres István: "Emblémák és szimbólumok" c. grafikai kiállitása a Helikon Galériában junius 25.-ig,
Szentirmai Zoltán szoborkiállitása a miskolci Mini Galériában julius 1.-ig,
Martyn Ferenc: "Napló dátum nélkül" c. grafikai kiállitása julius 9.-ig tekinthető meg, - közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. juni. lo.
XXII. évf. 23. sz. 8. lap.

Szentirmai Zoltán, szobrászművész

A művész a civilizációt és vegetációt összekülönböztető kompozíciót állított fel – a mű érzelmimozgosító erejében bízva.

P. Szücs Julianna: Farkas Ádám kiállítása a Szentendrei Képtárban.

Népszabadság, 1982. júl. 30

Szentirmay Zoltán

K. Gyr.: Szentirmay Zoltán

Művészet, 1983. augusztus

Szentszimai Zoltán

Acsay Judit: A kevesebb néha több

Művészet, 1982. október

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Szentirmai Zoltán

PEST MEGYEI HÍRLAP

nobrány 1983 OKT 8

Gótika 1021

Szentirmai Zoltán
plasztikája

ső emeletén
cözel a ké-
r, kesernyés
it mestersé-
szüntetni.
őkultúrának
. Például a
áczapusztán
falán levő
ábrázolnak.
shordó em-
gy szőlőfür-
is találtak,

b 2000 éve
a borkészí-
annóniában
nboldalakon
ikor őseink
nmel üdvö-
nit itt talál-
aukázusban

elepítéseiről
l maradtak

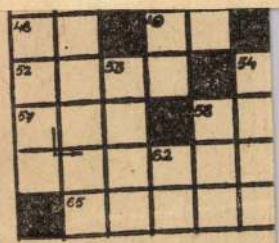

VÍZSZINTES:

1. Közben. 8. Háromláb
vány. 14. LS. 15. **Denis Did**
nagy francia bölcselő mon
művész és a pénz viszo
folytatása a függőleges 1.
sor. (Zárt betűk: S. Z.) 17
és női név. 18. Sztravinszk
leszkje. 19. Szerzet rész
„... ura fakó". 22. Majdne
23. Fundamentum. 24. Több
letének. 25. Alkohol, tréfás
Félelem! 28. Kiejtett betű
cink vegyjele. 31. Részben
32. Harcias nő. 34. Hivatal
zonyítható. 37. Furcsa egy
Némelyiken csónakáznak
A mi falunkból származó
argon vegyjele. 42. Régi ró
vözlés. 43. Idegen női

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Szentirmai Zoltán,
szobrászművész

MŰVÉSZET

Budapest

1981 SEP - 15old.

9 Szentirmai Zoltán: Az első repülés emlékére, sárgaréz, fa, kő, 30x30x40 cm, 1976

9

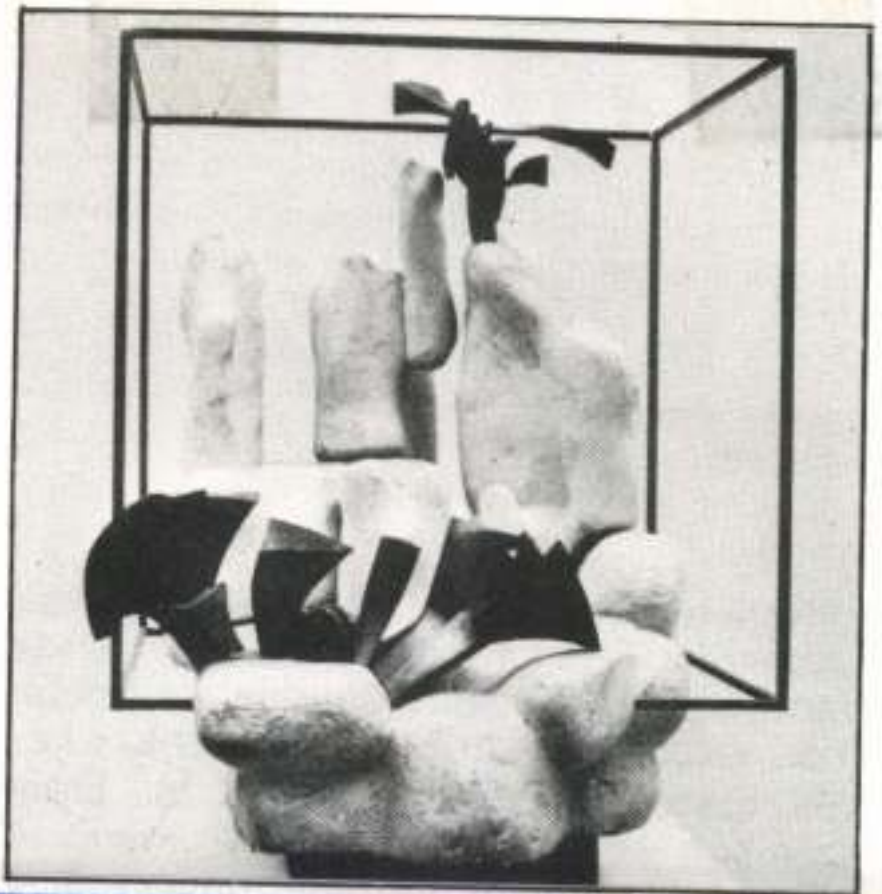

sek

„kísérletezések" korán, de még nem váltak „klasszikus"-okká sem. Ennek persze van hátránya és van előnye is. Kevesebb friss, valóban új törekvést láthatunk, s kevés igazán klasszikus értéket is. Ezzel szemben koronatanúi lehetünk annak a pillanatnak, amikor egy-egy művészpálya

Szentirmai Zoltán: Lány hegedűvel

Csendes, meghitt környezetben kapott helyet Szentirmai Zoltán egyik korai alkotása, a Lány hegedűvel. A zeneiskola kerítése közelében felállított szobor témáját és jellegét tekintve is szervesen illeszkedik a zenei nevelés csongrádi intézményéhez.

A szobrász a fiatal lány alakját megnyújtotta, törékennyé, szinte légiesen könnyűvé, testetlenné formálta. A figurát zárt formák uralják és ezt csak kihangsúlyozzák a kezek és a hegedű testhez simuló szabdaltabb kontúrjai. A lányalak valóságos mivoltát háttérbe szorítja az egész figurából áradó átszellemültség, zeneiség, anyagtalanság. A zenével eggyé vált ember állapotát jelenítette meg a szobrász. A hangszerét és karjait laza tartásban maga mellé engedő lányalak éppen befejezte a muzsikálást, mégis a zene, a ritmus, a zene keltette érzelmi hangoltság tovább él a figurában.

Szentirmai Zoltán szép, lírai hangvételű szobra a múzsák testvériségének igényes megfogalmazása.

Csongrád, Marx tér 14. Felállítva 1971-ben. Anyaga: bronz.

T. A.

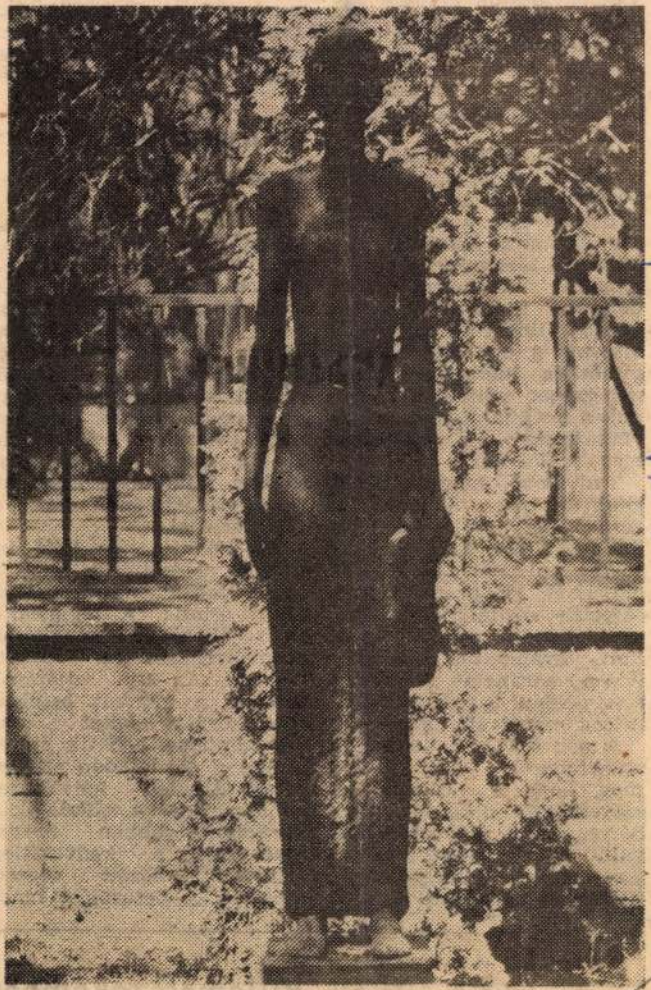

változtatni?

A hozzáértők és a laikusok is sűrűn felvetik: miért van egyáltalán szükség központi útmutatásokra, azaz alapbérrendszerre? A vállalatok és a szövetkezetek miért nem határozhatnak önállóan dolgozóik alapbéréről?

A válasz több oldalú megközelítést igényel. Az alapbérrendszer feladata, hogy a vállalatok és a szövetkezetek számára közvetítse a központi törekvéseket, a különböző munkakörökben dolgozók rangsorolásán keresztül. Enélkül, vagyis a viszonylag egységes munkaminősítés hiányában óriási nehézséget vállalnának magukra a vállalatok és a szövetkezetek az alapbérek megállapításánál.

Tudvalevő, hogy a bértarifák az egyes munkakörökre alsó és felső bérhatárokat írnak elő. Többen javasolták az alsó bérhatárok eltörlését. Ez azonban (kétségtelen gazdálkodási előnyei ellenére) mégsem indokolt, ugyanis az alsó határ léte ad garanciát többek között például a pályakezdőknek a minimális alapbérre.

A sok kritika ellenére a szakemberek úgy ítélik meg, hogy a vállalati és szövetkezeti dolgozók alapbérrendszere alapvetően bevált. Az elemzések azonban néhány hiányosságra, illetve visszásságra is rávilágítottak. Ezek közül a legfontosabb, hogy a jelenlegi rendszer nem eléggé differenciált. Ennek következtében a tapasztalatok szerint a gyakorlati idő növekedésével gyarapodnak az alapbérrel honorálható tapasztalatok. Csakhogy mindez gátolja a kisebb tapasztalattal, de több rátermettséggel rendelkező szakemberek méltányos elismerését.

Árnyaltabb besorolások

A tapasztalatok szerint a különböző bértételek ma már nem felelnek meg a gazdaságpolitikai céloknak. Nem fejezik ki a szaktudást és a felelősséget. Aránytalanság tapasztalható a vezetők és a beosztottak alapbéreiben is. Ezt igazolja, hogy a vezetők alapbér- és keresetnövekedése az utóbbi 10—12 évben a népgazdaságban foglalkoztatottak keresetnövekedésének csak a felét érte el.

Az 1984. január 1-től érvényes módosítások mind a besorolásokat, mind a tarifákat érintik. A legjelentősebb változások a munkások alapbérrendszerére vonatkoznak. Az új eljárások alapján a munkát befolyásoló körülményeket jóval árnyaltabban vehetik figyelembe a gazdálkodó szervezetek. Mindez lehetőséget ad arra, hogy a vállalatok a korábbinál jobban megismerhessék a kedvezőtlen feltételek között végzett munkát. A besorolási rendtosságát kifejező vállalati kategória. Ezek száma azonban négyről háromra csökken, ugyanakkor a méretek kiegészülnek a gazdálkodás minőségét kifejező export-teljesítés mutatójával is. Az a vállalat például, amely 2,5 milliárd forintot meghaladó exportárbevételt produkál, méretétől függetlenül kiemelt kategóriába kerül. Természetesen ennek megfelelő a vezetők javadalmazása is.

Kedvező változással jár az új besorolási rendszer az ügyintézőknél is. A korábbinál nagyobb lehetőség nyílik arra, hogy alapbérben is elismerjék a kiemelkedő munkát végzőket. Korlátozott keretek között megmarad az ilyen munkakörben dolgozók gyakorlattal szerzett joga: nyolcéves tapasztalat után azonban már csakis a teljesítmény és nem a munkában töltött idő számít az alapbérek meghatározásánál.

Az új bértarifa-rendszer felső határai átlagosan 25 százalékkal, az alsó értékek 10 százalékkal nőnek. A fizikai dolgozók besorolási rendszerét a vállalatoknak 1984. végéig kell elkészíteniük, és az alsó alapbérek fedezetét 1986. végéig valamennyi dolgozó számára elő kell teremteni.

MOLNÁR PATRÍCIA

A hír röviden: 1983-ban végzett kiemelkedő munká-

Villamosszakemberek, négyszázötvenen

Szentiványi Zoltán sz

"Mykonos"

→ Czinder Antal sz

MŰVÉSZET 1985/11-12/50

Szentirmay Zoltán, szobrászművész

A Műcsarnokban ezúttal másodszor kerül sor az elmúlt esztendők legjelentősebb alkotásai közül kiválogatott művek gyűjteményes bemutatására. – Nagyon szemléletes Szentirmay Zoltán „Kereszt"-je. /említve/.

-bányai-: Több esztendő munkáiból.
Magyar Papíripar, 1934. máj. 5. 6.-old.

Szentirmai Zoltán, szobrász

● *SZENTIRMAI ZOLTÁN szobrászművész kisplasztikáiból kiállítás nyílik Egerben a megyei tanács aulájában, október 14-én, vasárnap délelőtt 11-kor. A három hétig nyitva tartó tárlatot Kishonthy Jenő festőművész nyitja meg.*

8

– : o Szentirmay Zoltán

Esti Hírlap, 1979. okt. 12.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Szentirmai Zoltán,
szobrászművész,
MŰVÉSZET
1984 JUN., 13. old.

5 Szentirmai Zoltán: A magyarországi gályarab prédikátorok emlékezete, kő, bronz, 60x60 cm, 1977 (Fotók Wolf)

5

elpusztításában – kifejezi magát, s a szobrász által elkapott szomorúan mozgalmas pillanat szinte élővé dinamizálja a megmerevedett tárgyakat. A templom beomló kövei fölidézik valamikori egymásra épülésük folyamatát is.

Az *Emlékhely* tankmotívuma a *Babits-portré* hárompólusú terében még teljesebb jelentést nyer. A gótikus templomromok között harckocsik grasszálnak, s a templomtorony méretű Babits-fej bölcs szomorúsággal néz el szakralitás és durva evilágiság reménytelen küzdelmei felett. De bár elnéz felette, ez a látvány adatott neki a világból: nem tudja nem látni a tébolyultan pusztító mát, és nem tudja nem látni a rommá omló tegnapot.

A fej – egyáltalán: a jelentős emberalak – arányainak ilyenforma megnövesztése

Pál Zoltán szobrai

Pál Zoltán szobrait 1983 decemberében láthattuk a pécsi Ifjúsági Házban. Az utóbbi években több fiatal művész kamarakiállítását rendezték itt meg, s ezzel a közkedvelt „IH" fontos és figyelemre érdemes szerepet vállalt Pécs színes és mindig helyhiánnyal vesződő képzőművészeti közéletében. A kiállítás anyagát – több más pécsi alkotó műveivel együtt – 1984 januárjában a budapesti Fiatal Művészek Klubja is bemutatta.

Pál Zoltán az idén harmincesztendős. Tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának – ez jelenti számára a művészi hovatartozás, a „hivatalos számbavétel" útján az elindulást. A szobrászattal mintegy hét éve rendszeresen és eredményesen foglalkozik, az utóbbi két évben már mint „szabad úszó", minden idejét, minden

Arra a kérdésre, hogy kit tart mesterének, vagy követésre választott példának, *Lantos Ferenc* és *Csiky Tibor* mellett azokra hivatkozik – évszázadok távlatában visszagondolva –, akik az anyagot úgy ismerték, úgy tudtak vele bánni, mint az egykori műhelyek kőfaragói, akiknek kezében a kő, a márvány lágy, hajlékony, selyemfényű testszövetté, teret, időt betöltő létezéssé változott. A példa tehát az életnek, s vele a folyamatos változás-

[illegible] tág tere van és hogy minden időálló anyag és minden plasztikai forma felhasználható az alkotáshoz. Az anyag tisztelete és a feladatvállalás komolysága megóvta őt attól, hogy engedjen a könnyebb lehetőségek csábításának. Első szobrait márványból, mészkőből faragta, s mivel gépi szerszáma nem volt, rákényszerült a kőfaragás kézműves mesterségére. Megtanulta, miként kell a kőbe, vagy márványtömbbe belelátni a kibontandó formát. S azt is, milyen lehetőségeket rejt az anyag, mi az, ami eredendően benne van. Megtanulta a vas megmunkálásának rafinált változatait és a fa megfaragva is tovább élő, „lélegző" természetét.

1

Szentirmai Zoltán, szobrászművész

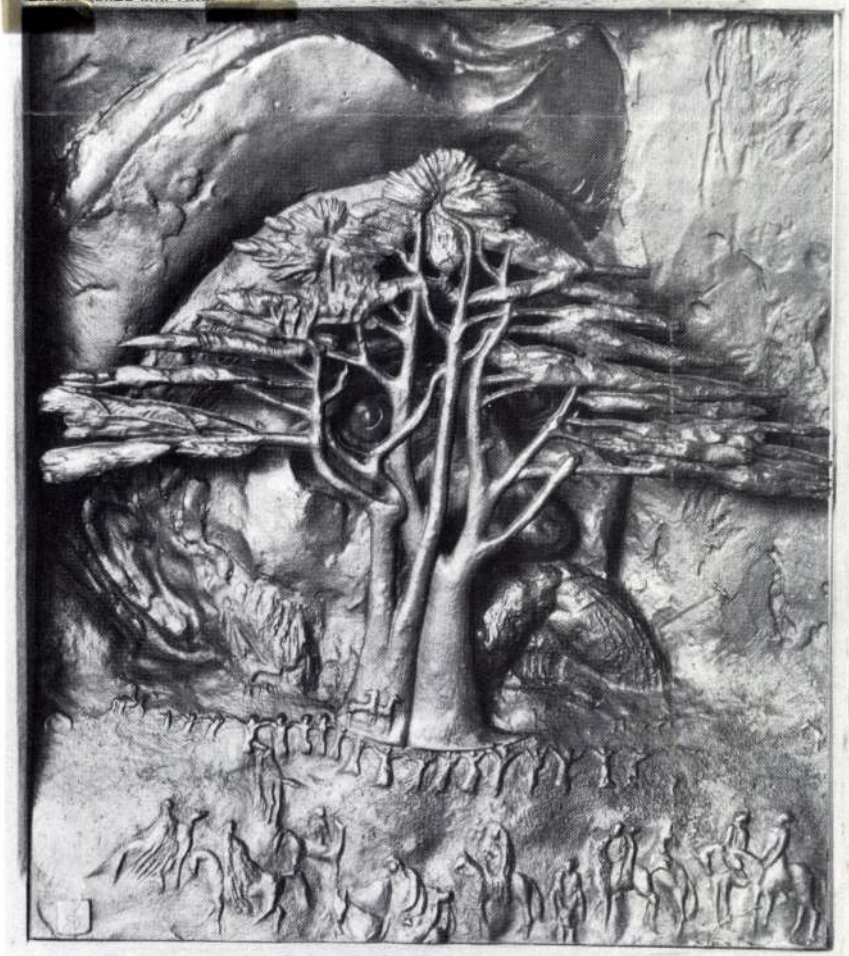

4 Szentirmai Zoltán: Csontváry, bronz, 20x25 cm, 1980

Művészet, 1984. jún. 13. old.

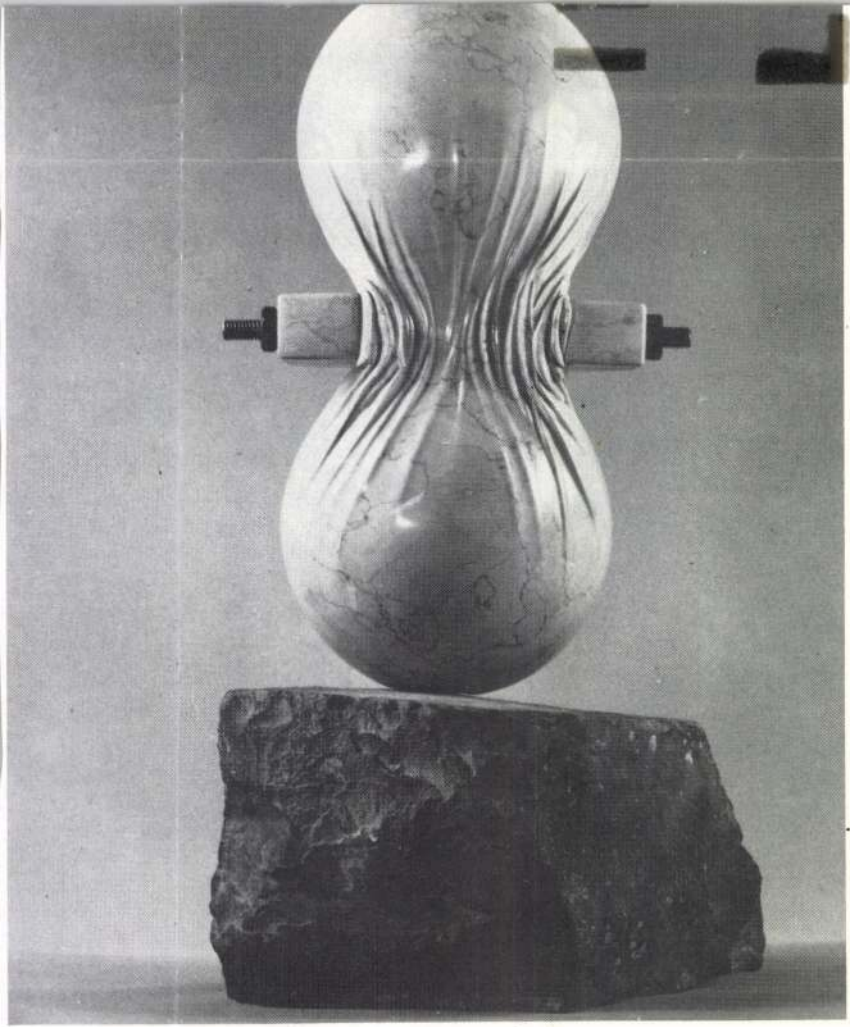

Szentimrai Zoltán, szobrászművész

3. „Picasso" bronz, 20×30 cm, 1978. (repr.) 17. old.

Művészet, 1984. jún.

Szentirmai Zoltán, szobrászművész.

Művészet, 1984. jún. 11. old.

2 Szentirmai Zoltán: Déry Tibor, gipsz, 120x120x120 cm, 1973–74

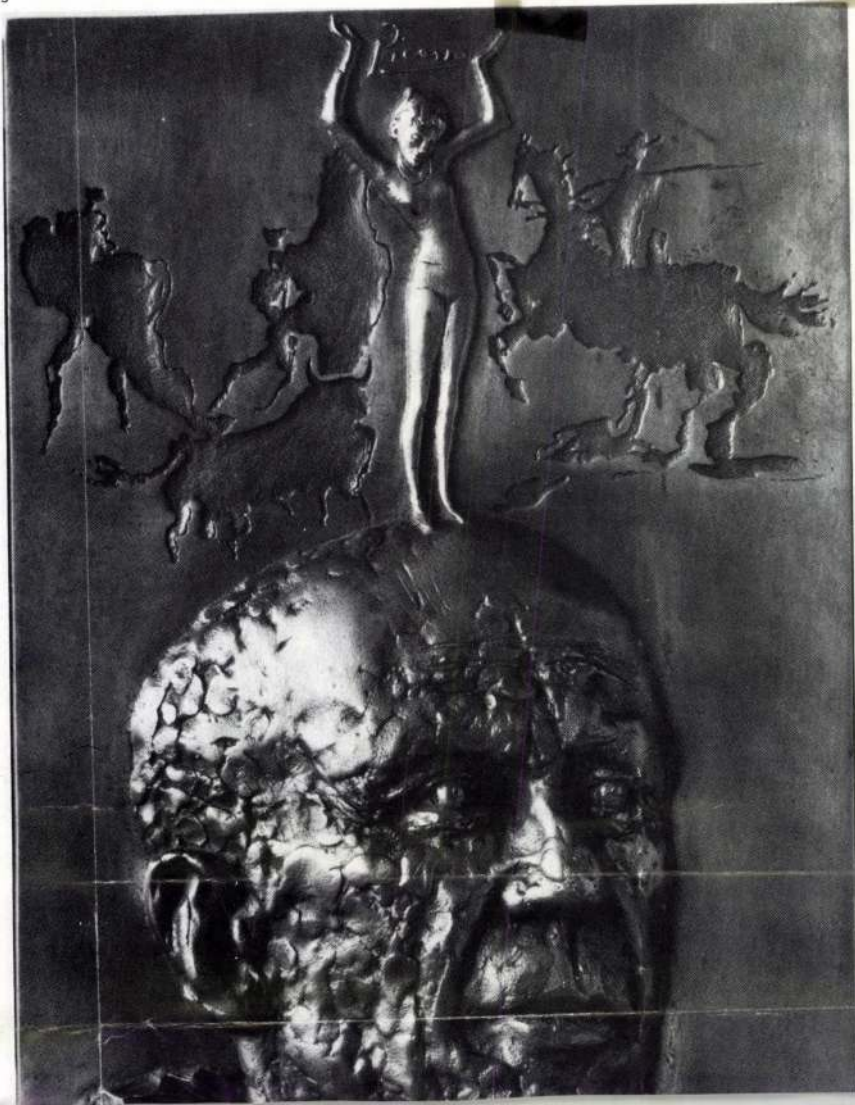

1021 Szentirmai Zoltán,
szobrászművész

Emlékterek

Szentirmai Zoltán szobrairól

Művészet, 1984. jún. 10. old.

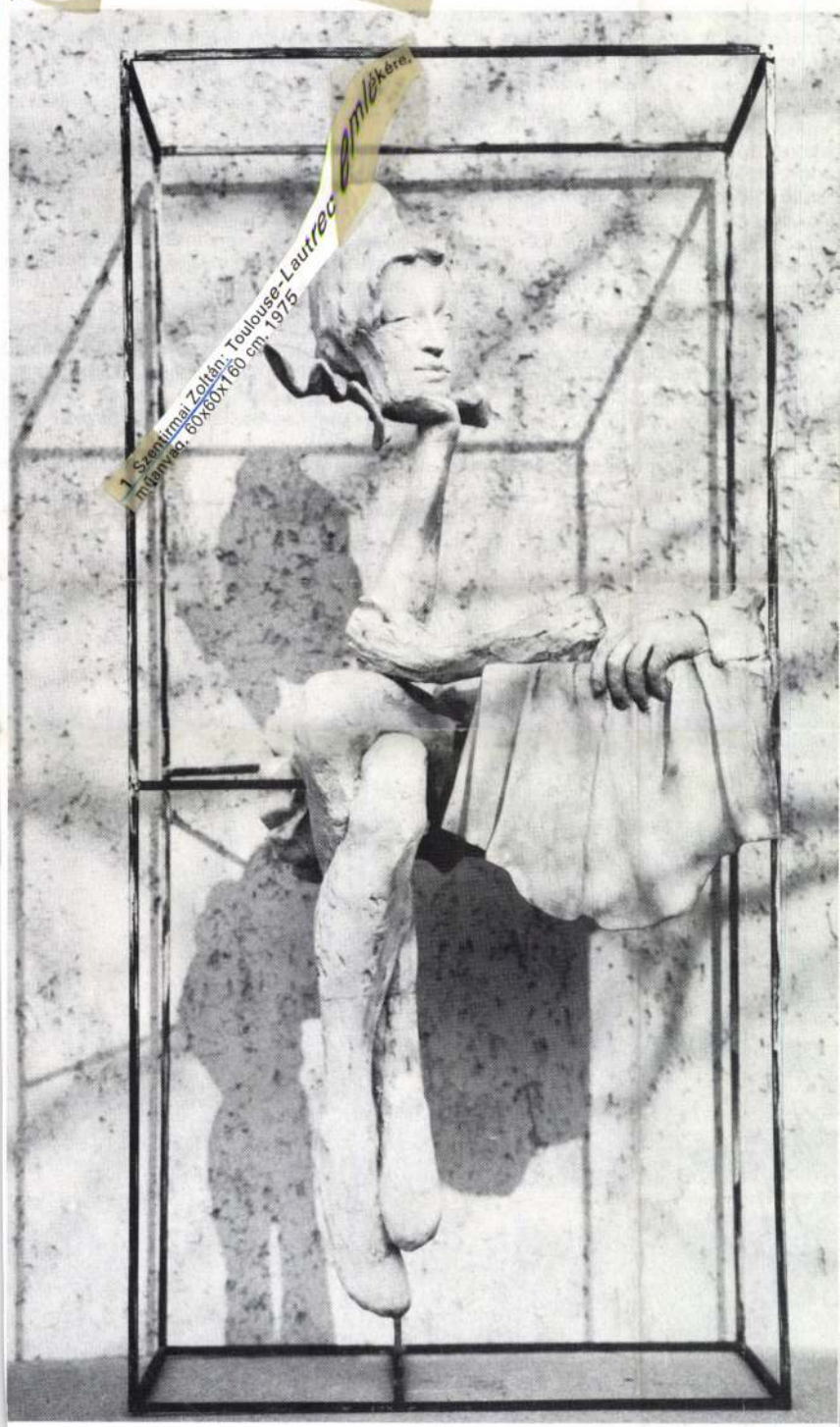

1. Szentirmai Zoltán: Toulouse-Lautrec emlékére, mitanyag, 60x60x160 cm, 1975

ránt. Mindegy, hogy ez a hagyomány népi-e vagy hogy milyen ősi: a vitális formát, az életes kompozíciót dédelgető akarata megerősítést kapott. Így azt kereste, ami csakugyan benne van a sztyeppei lovas szkíták ötvösművészetében. A *Harcos* című kis méretű bronz plasztikája, amely a szkíta művészet vitalitásával való találkozás nyomán született, minden bizonnyal érvényes értéke marad a magyar szobrászatnak. Életkedvserkentően artikulál e kis szobor plasztikai nyelvezete, időmértékes a formarendje, formaritmusára időmértékes vers írható. Amikor megismerkedett a szkíta szarvasok formavilágával, a földdel érintkezett, rátalált a szilárd pontra, amelyben biztos támaszra lelt plasztikai ereje. Örül megsokszorozódott szobrászerejének. Ez az öröm sugárzik a guzsgoló ló és a reá boruló harcos életerős formáiból. Különös, illetve Gyurcsek esetében rendjén való, hogy ez az érintettsége sem a szobrász szakmában létező hatás. Azok benne az impulzusokat keltő tények, amelyek a képzőművész szakma más területéről érték, komolyabbá váltak szobrászati meggondolásai által megvalósulva. Nincs, s a műfaji követelmények miatt nem is lehet a szkíta ötvöstárgyaknak olyan plasztikai erejük, mint Gyurcsek kis méretű Harcos szobrának. Szerencsés pillanat az övé. Bizonytalanságokat produkáló életünkben olyan jó mértékre talált, amely bizonyságot szolgáltat neki is, nekünk is az ő plasztikai erejéről. Az emberi méltóság megtartására ügyelő akaratával vigaszt talált, s önmaguk teljes megmutatására biztatja a mai űzött embereket. Hiszen a *Harcos* című szobrában nincs egyetlen forma sem, amely ne lenne már önmaga is teljes értékű, mielőtt találkozik a másik, ugyancsak teljes értékű formával. Így a kettejük, a mellettük, a mögöttük álló, hozzájuk kapcsolódó formákból a közös jelentés, minden formaérték felismerése, felismertetése sugárzik. S ez a felismerés szobrászi tükröztetése annak a kívánatos társadalmi ethosznak, amely tudja, vallja és hirdeti: minden, képességei szabad kifejtésére törekvő ember érték.

Kovács Gyula

Szentirmai Zoltán

Petőfi-szobor készült el március 15-re Komlón. Alkotója Szentirmai Zoltán

MTI Fotó — Kálmándy Ferenc felvétele

zavargásokat kihasználva, *a fajüldöző rendszer elhatározta, hogy leszámol az UDF-fel*, mert az „egyre inkább az ANC oldalára sodródik és veszélyezteti a biztonságot". Vezetőit *letartóztatták* és hazaárulás vádjával bíróság elé állítják. (A vád halálbüntetés kiszabását is lehetővé teszi!) A nemrég Dél-Afrikában járt *Edward Kennedy* bálják leválasztani a feketéket a kisebbségi fehér-színes államról. A legutóbbi események miatt azonban a Fehér Ház részéről is néhány *látszatintézkedésre* volt szükség.

Reagan elnök először fogadta a Nobel-békedíjjal kitüntetett *Desmond Tutu* fekete bőrű dél-afrikai anglinyos" apartheid korlátai Például *a munkaerő szaba mozgásának korlátozásá* Közben a *Botha*-kormány kulisszák átfestésén, átren dezésén fáradozik. Keresi kiutat, hogy az apartheid i megmaradjon, de azért a vi lág szemében humánusabb nak tűnjön a rendszer.

Jankovszky Jáno

Szentirmai Zoltán, szobrászművész

a IV. országos érembiennálé díjazott művészeinek kiállítását a soproni Lábasházban rendezték meg. Kilenc. művész alkotásai szerepelnek a tárlaton. — Szentirmai Zoltán művei a konkrét és az elvont sajátos ötvözetei. A „Vége a kalandozásoknak" c. dombormüve pld. az elpusztult lovasok és lovak ábrázolásával hatásosan idézi fel a történelemből ismert pillanatot. „Reneszánsz I. és II." c. plasztikája, a „Babits" — a „Gótika" — a „Kereszt" c. alkotását ugyancsak az ellentétes hatású plasztikai formákból és elemekből építi fel. (említve).

—Kloss—: Érmek és kisplasztikák.
Kisalföld, 1984. jún. 30. 9.-old.

Szentirmay Zoltán, szobrászművész

Megnyílt a IV. orsz. érembiennálé a soproni lábasházban, mely az Orsolya téren áll. — Szentirmay Zoltán a Művelődési Minisztérium díját nyerte el.

Kloss Andor: Érembiennálé a soproni lábasházban.
Békés Megyei Népújság, 1983. júl. 23. 12-old.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Szentirmay Zoltán
szobrászművész

HÉTFŐI HÍREK

1983 DEC 27

1821

PETŐFI-SZOBOR. A jövő év tavaszán Komlón az Úttörő- és Ifjúsági Ház előtt Petőfi-szobrot állítanak fel. A szobor költségeit társadalmi összefogás, közadakozás segíti. A komlói Petőfi-szobor alkotója Szentirmai Zoltán szobrászművész.

SZENTIRMAI ZOLTÁN
szobrászművész:

Munkácsy Mihály -díj

Magyar Nemzet 1987. IV.2.

Szentirmay Zoltán, szobrászművész

Szentirmai Zoltán: A magyarországi gályarab-prédikátorok emlékezete

Csongrád Megyei Hírlap,
1983. júl. 30.

Szentimrey Zoltán, szobrászművész

A IV. országos érembiennále megnyílt szeptemberben, az Artisolyd téren álló lábasházban. — A Művelődési Minisztérium díjában részesült Szentimrey Zoltán.

Kloss Andor: A IV. Országos Érembiennále.
Hajdú-Bihari Napló, 1983. aug. 13.

MDK

Szentirmayné Elekes M.

Angyalvár, temp.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mücs. 1940. febr.

9. l.

Szentimai Zoltán, szobrászművész

A Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás megnyílt a Műcsarnokban.

Szentimai Zoltán térjátékos plasztikái szerepelnek a tárlaton.

M. Zs.: Kisplasztikák a Műcsarnokban.
Magyar Ifjúság, 1981. aug. 7. 21. old.

SZENTIRMAI ZOLTÁN

Szobrásztémák a nagyvilágban

1

2

Mindig ünnepi hangulatban mentem a nemzetközi kisplasztikai kiállításokra, most az ötödikre. De megtorpantam, visszalökődtem, nyomasztott a látvány. Sok ország hiányzott, vagy a művészek tompították le saját magukat!? Az 1973-as kiállításról írtam is annak idején, azóta – úgy tűnik fel – nem tágult a szobrászat mondanivalója, nyelve, sem a tudományok, sem a társművészetek felé.

Törékenység, vaskosság, naturalizmus és lebegés, átláthatóság és tudatos zavarosság, szétfoszlás és rendeződni-akarás mind megtalálható a kiállításokon. De az ábrázolás módja nem igazán jó. Csak közelíteni, körbejárni tudjuk a dolgokat? Csak bonyolítgatni tudunk és mesterkedni? Miért?

Elmaradhatatlanok a kiállításokról a *bumbus*-szobrok. Mindig van egy-két művész, aki az ügyetlen, esetlen, vásári bábjátékhoz hasonló figurákat kedveli. Ezekkel érzi magát jól, otthonosan. *Lončarić*, jugoszláv művész tökfejű, cilinderes fafejéből hatalmas, színes nyelv lóg ki, spárgával odakötve. Ha ezt a fejet fellógatnánk, a nyelv állandóan harangozhatna a „vakvilágba". A másik bumbus egy templomformájú ember, egyik ajtajában fejetlen alak áll, másik ajtaján egy nő kék árnyéka kúszik fel.

A brazil *Benito Damo* a fa és fém *egymásra hatásával* foglalkozik. Sajnos, csak néhány variációt készít: 1. a fém védi a fát, 2. a fém a fát átszögeli, 3. a kis fém összetartja a két nagy fadarabot. A tuskószerű fák és az esetlen fémdarabok a művész szándékos vagy valódi függetlenségét mutatják. Az anyagkezelés ügyetlenségének és a tartalom komolyságának furcsa hatása behelyettesítésre késztet. Mi lenne, ha hús volna a fa?

Blaauw, holland művész a kő-kő, kő-fa, kő-fa-fém *viszonyát* vizsgálja. Címeket ad, de annyira egyszerűen, természetesen rakja egymás mellé a rücskös és sima, szürke és rózsaszín köveket, hogy az a nézőben megértésre talál. Tiszta, világos, ami általában nem nagy erény a képzőművészeknél, de olyan kedvesen és naivan csinálja, hogy nem lehet rá haragudnunk.

Lord, brit szobrász az *ellentéteket* élvezi végtelenül, s mi is vele együtt. Régi, öreg bútorokat maketteZ; barnák, fényesek, rejtélyesek, titkosak; fiókjaikból és mindenhonnan kivillan egy-egy groteszk, karikaturisztikus és erotikus rajzocska. Az erotika – karikatúrával, nosztalgiával és makettcsinálási szenvedéllyel keverve – nagyon mulatságos és szórakoztató. Igazi felnőtt játék. Hasonló érzése támad a nézőnek *Schmettau* portréjánál. Nagy, buta, groteszk fej, szépen, simán megmintázva, fémesen csillog. Hosszú nyakából kinövő nemi szervén kis gyerekszobor áll, végén pedig lámpa világít. Örülhetett a modell, hiszen az ő tulajdona a szobor. Biztosítottnak érezhette saját jövőjét.

Sigg, francia szobrásznak *mindegy*, hogy templomot, csúszdát, szobát csinál; mindig hasonló építményeket eszkábál, makettszerűen. Kicsit kóborolni kell ezekben, Hüvelyk Matyiként, akkor érzékeljük a különbséget templom, csúszda és szoba között. Az sem baj, ha nincs nagy távolság, ha a szent és játékos helyek közelebb kerülnek egymáshoz, még ha makettszinten történik is mindez. A lengyel

Mozgó Világ 1981/9

*Kulpá*nak is mindegy, hogy ünnepet, tavaszt, epizódot vagy inkognitót csinál. A fő, hogy hosszú, vékony szára legyen, virágfeje a szobroknak, melyeken szájak, cseppek, nemi szervek, szempillák, hasak és fenekek „összekapaszkodva" jelenhetnek meg. A katalógus fotóján, ahol természetes környezetben látjuk, groteszkül ugyan, de beleillik a tájba az embervirág-szobor.

Elgondolás és valóság viszonyával foglalatoskodik a belga *Strebelle*. Azért mondom ezt, mert túl gondosan teszi. Kockán álló gömb az alapeszköz. A kocka és gömb nagyjából egyforma tömegű. A golyó az elgondolás, a kocka a valóság, gondolom én. Az idő hatása úgy jelentkezik, hogy az elgondolás gömbjéből folyadék csöpög a valóság kockájára, s azt lassan, csendesen kivájja. Az „új elnyomás" hatására a fejrész műanyag szalagokat okád, a valóságrész üres postaládaként tátong. Egy drasztikus, külső hatásra az elgondolás és valóság kapcsolatán mély árok keletkezik. A fejrész árkában betűhalmaz látható, míg a valóságrészben már semmi sincs...

A holland *De Vries*nek mindenféle vasdarabkák akadnak a kezébe, de nem mindegy, hogyan hegeszti őket össze. Legtöbbet a *törékenységgel* mint törékeny tartalommal foglalkozik. Vasból készít füveket, hogy eltaposhatatlanok legyenek. Két, összedőlni készülő vasdarabot egy vékonyka harmadikkal támaszt ki, nem az idők végezetéig, talán csak egy-két évre. Így – törékenyen bár – az idő-időtlen problémájába is belesodródik.

Az új-zélandi *Hellyar* tollakból, rongyokból, csontokból, kövekből, törékeny fűszálakból és kóctömegekből rak kompozíciót elénk. *Megtépázott* nőstény szétdúlt fészke... A köznapi anyagok meghatóan viselik el tragikus tartalmukat. Csak sokkal később juthat néhány néző eszébe: tollpihék, szobrászat és örök élet – hogyan keveredett így össze?!

A nagy tömegek *értelmezhetőségére* figyelmeztet a francia *Pontoreau*. Apró, kicsi változásokkal. Tájsorozatnak nevezi szobrait. Egyik tömege oldalán faszögek sorakoznak, talán levágott erdők. A másik kockatömb kis részén szállingózó textilszálakat nyom vissza egy üveglap a földhöz. Üvegház, védelem vagy erőszak? A harmadik tömegbe vájt öklömnyi lyuk, kis üveglappal, négy kővel lefedve, az ember megtelepedése lehet a sár tetején. Érthetetlen, tisztázhatatlan, törékeny reményű gyökerezés...

Mallander, finn művész *gondolatban* csinál szobrokat, ezeket fotózás és applikálás segítségével próbálja másoknak átadni, tehát konceptes. Fővárosa nevezetes helyei elé képzeli hatalmas, fekete papír-

3

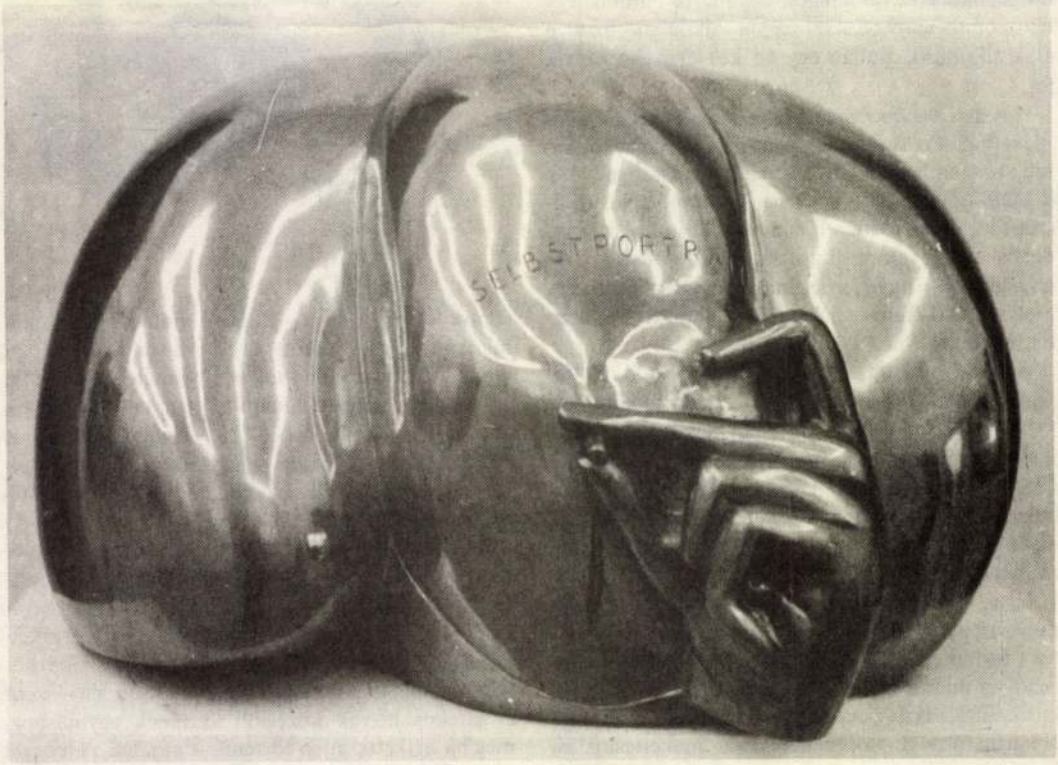

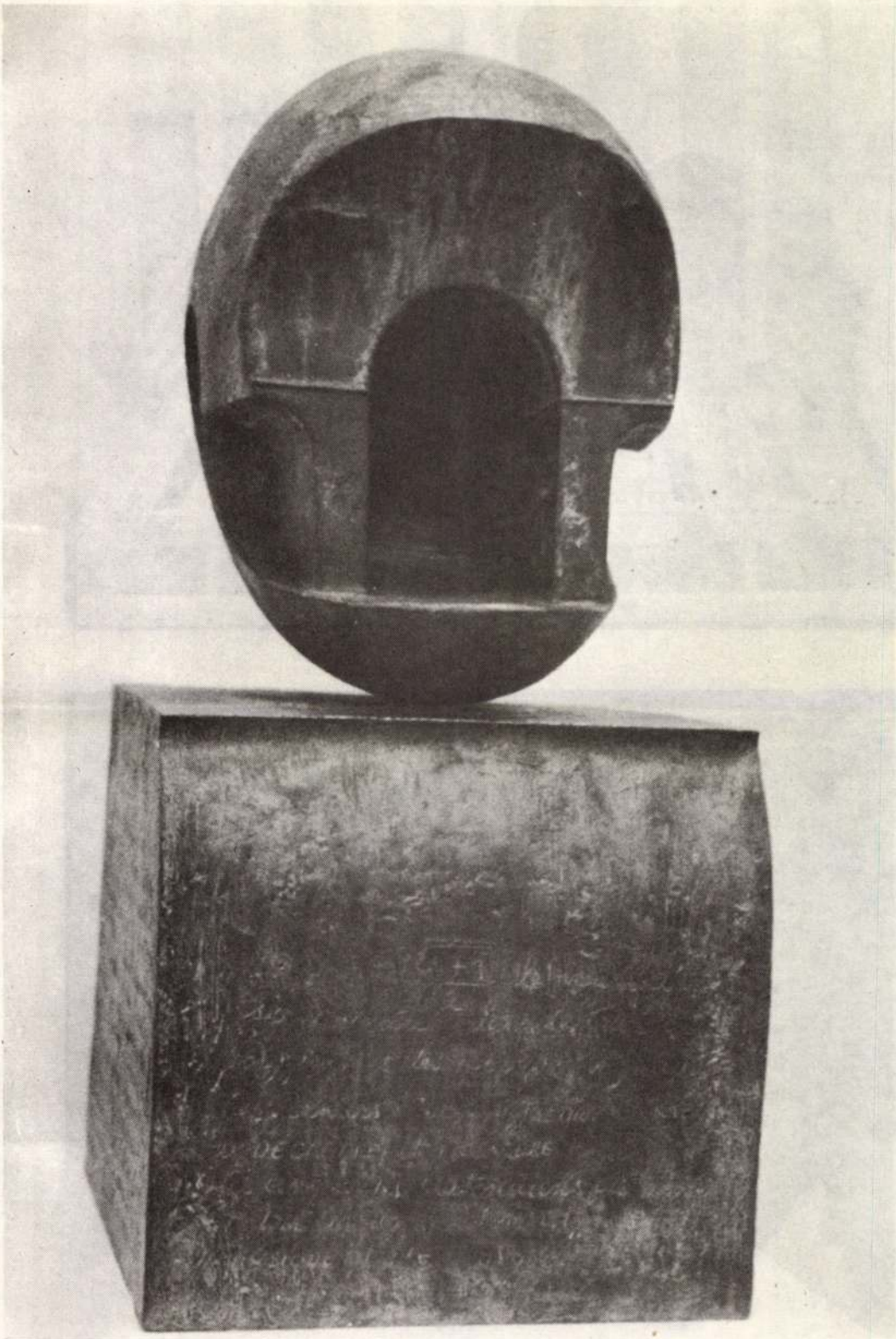

4

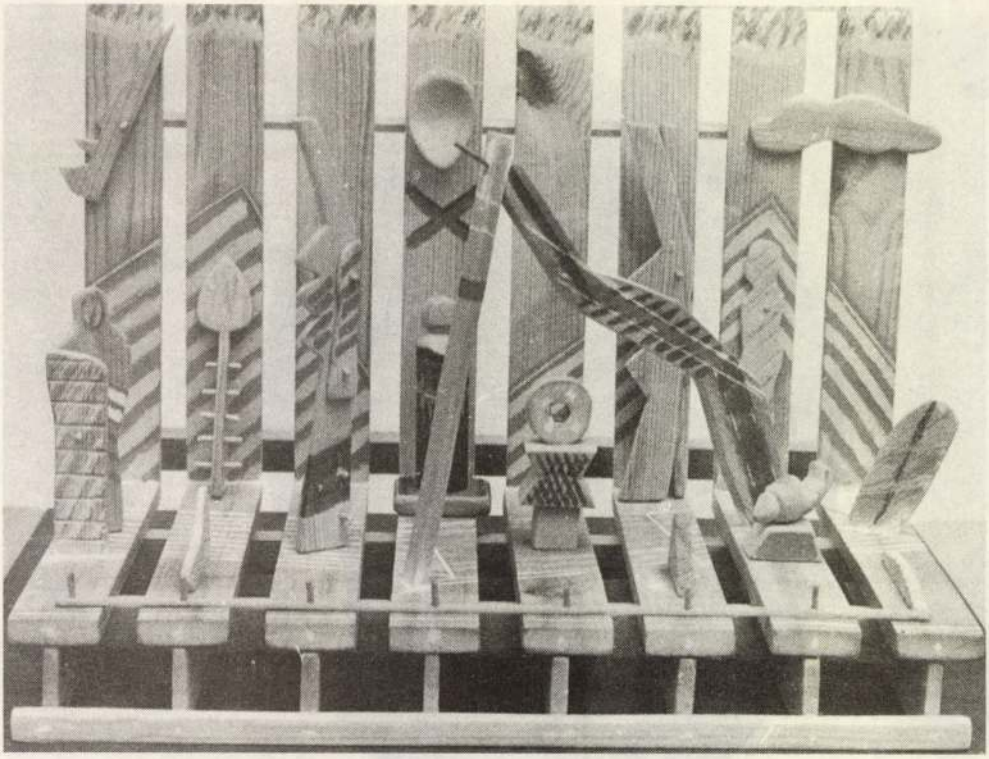

5

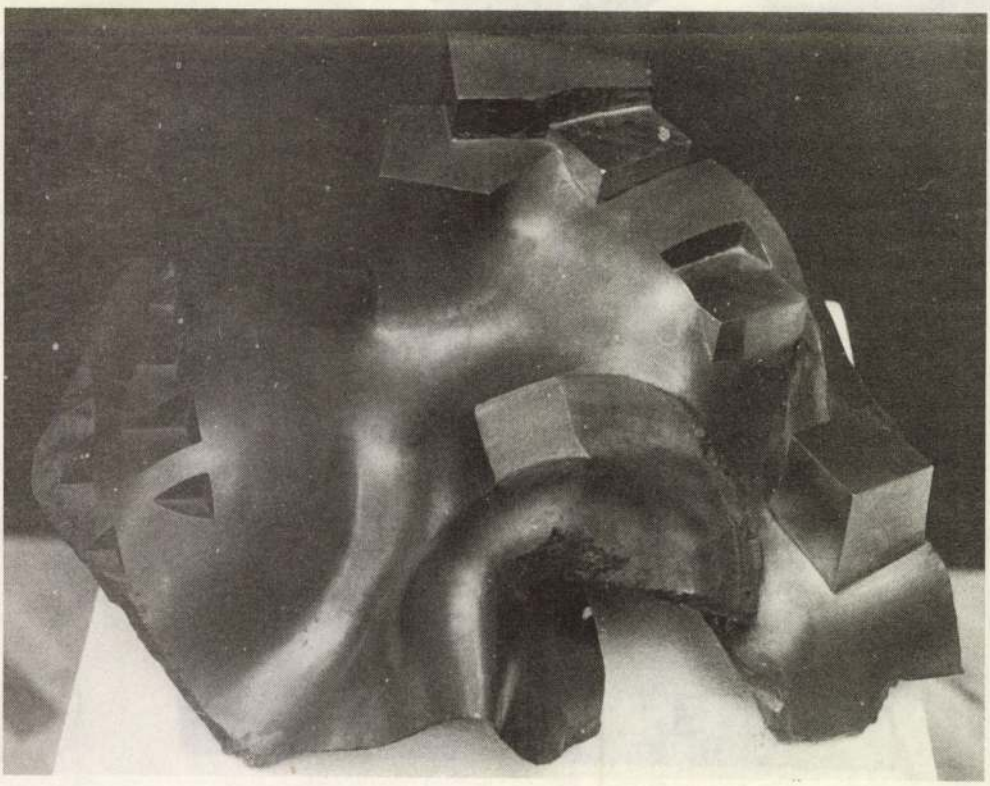

6

7

8

9

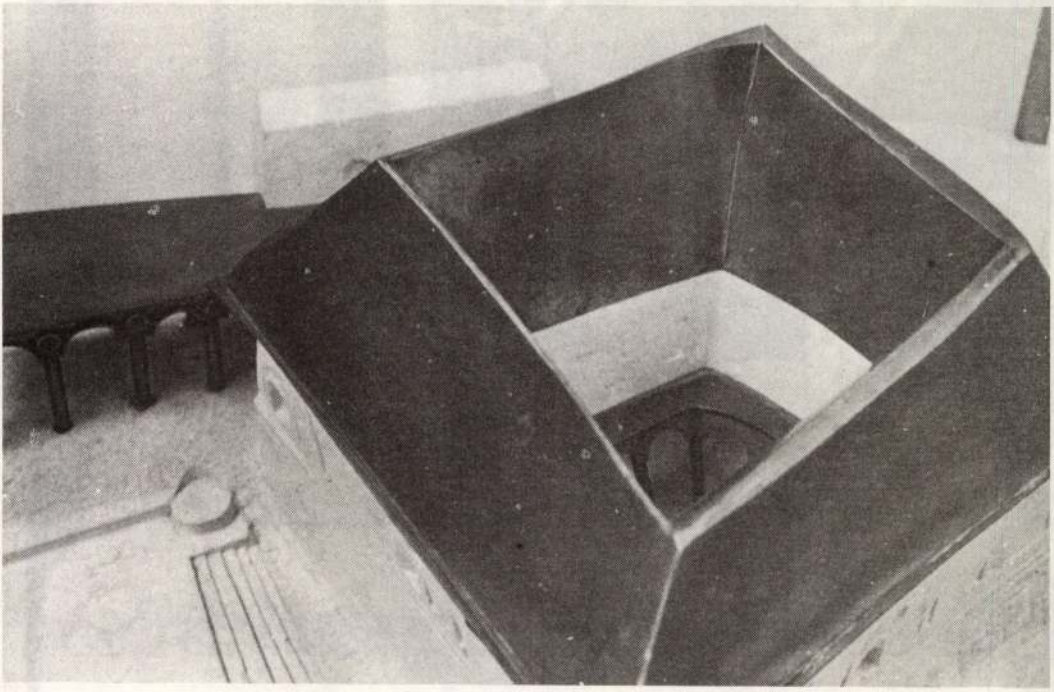

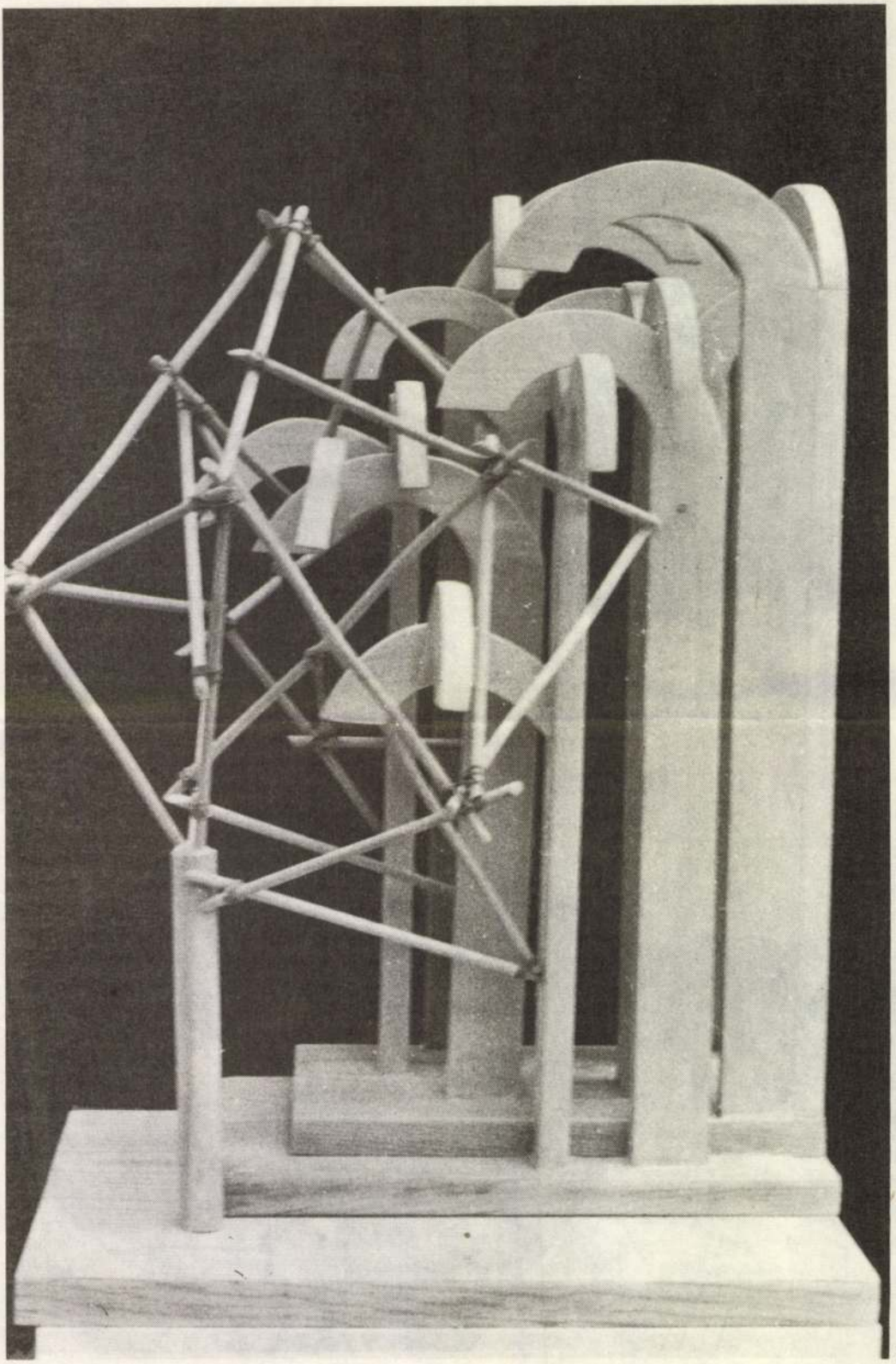

10

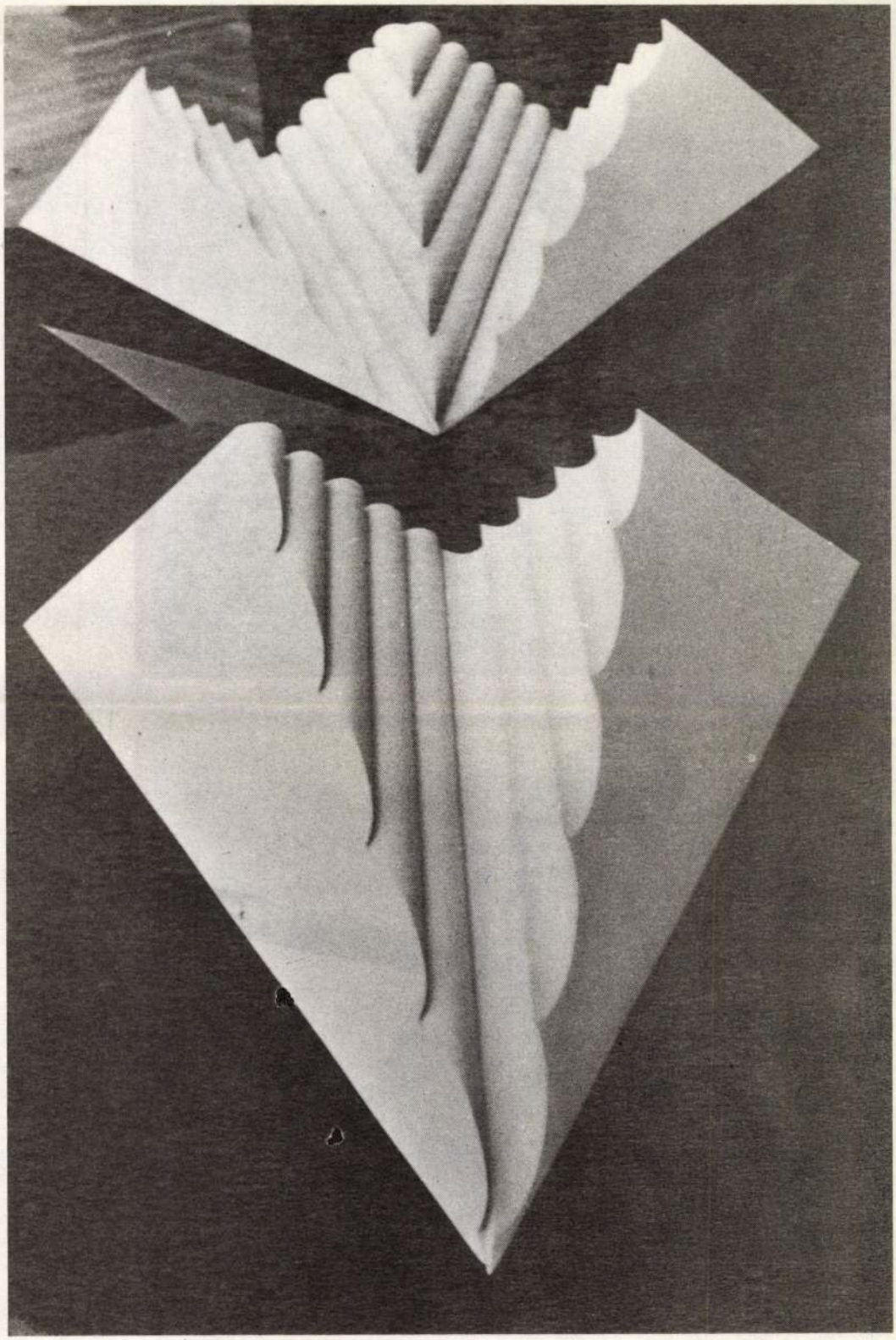

11

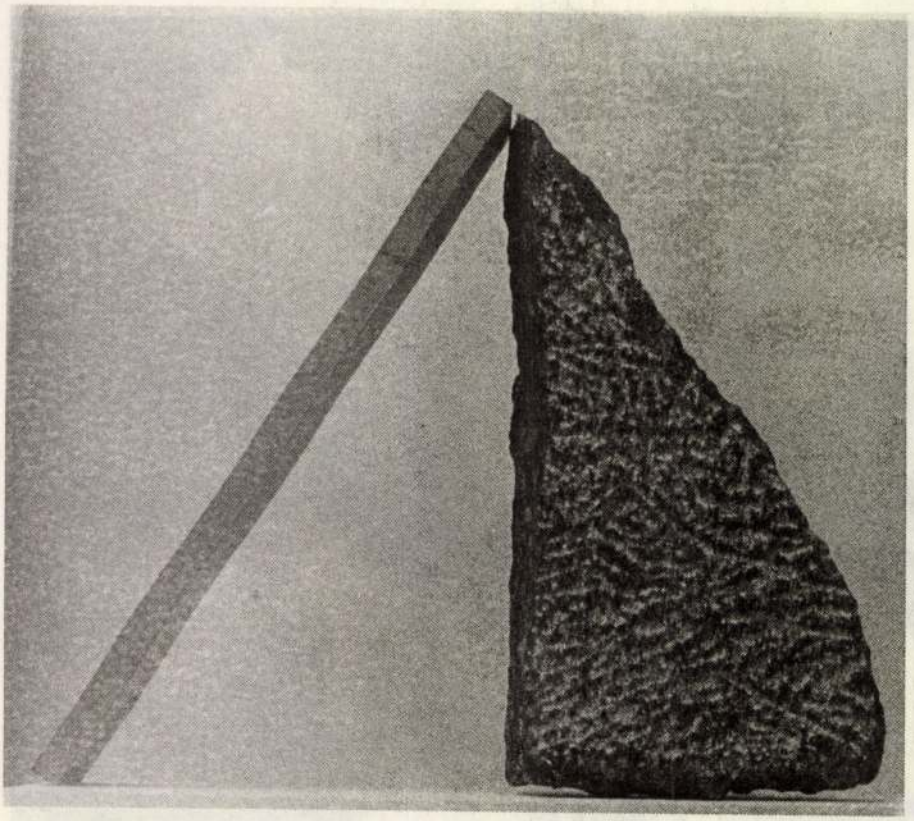

12

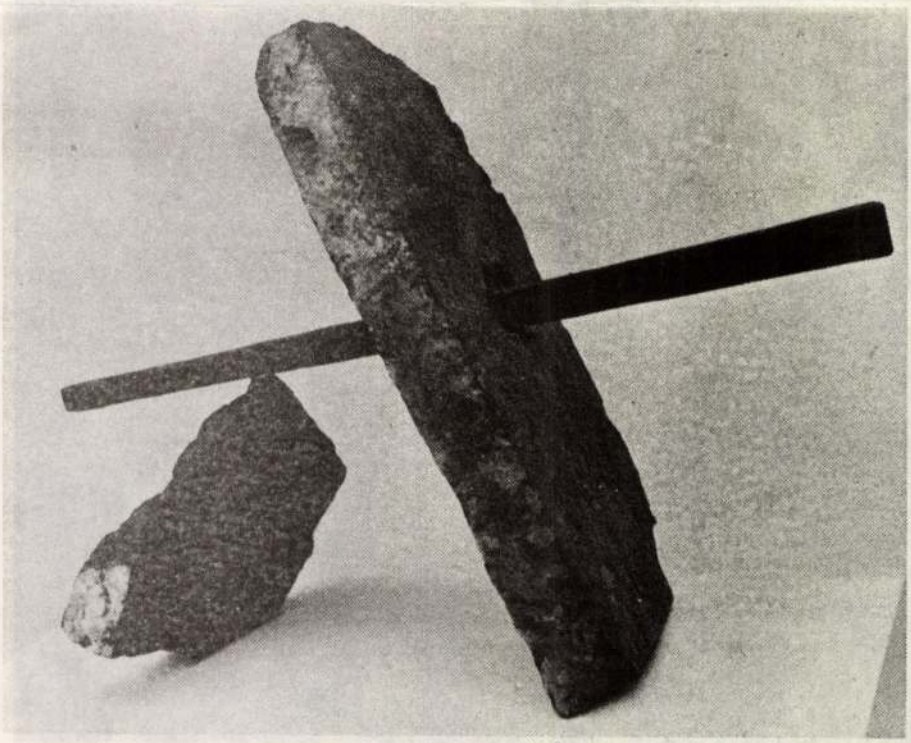

13

14

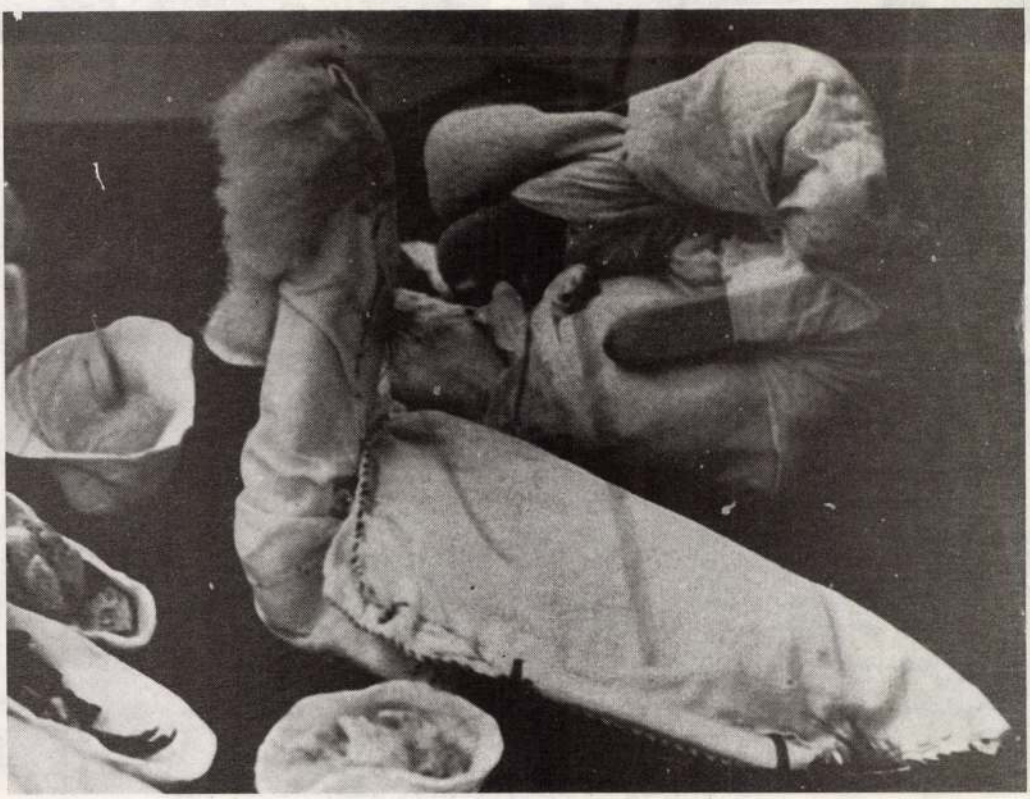

15

16

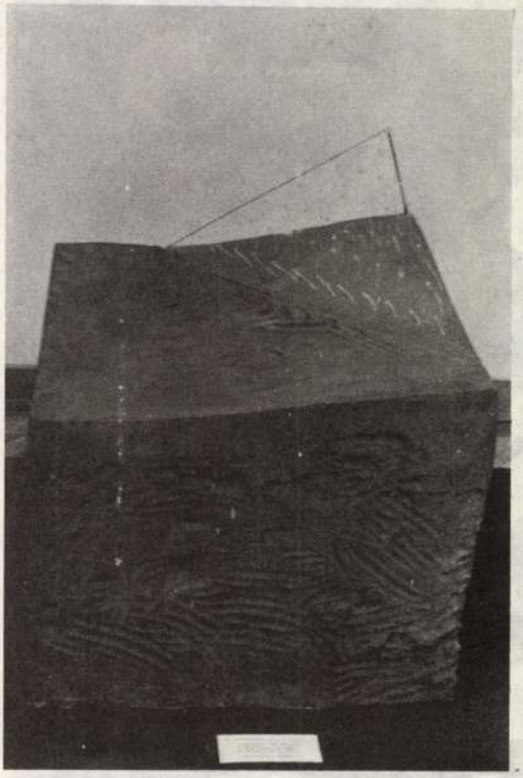

17

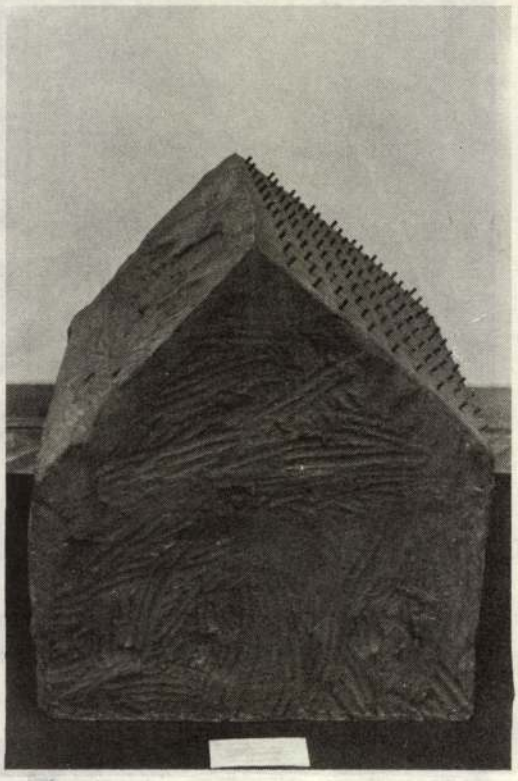

18

19

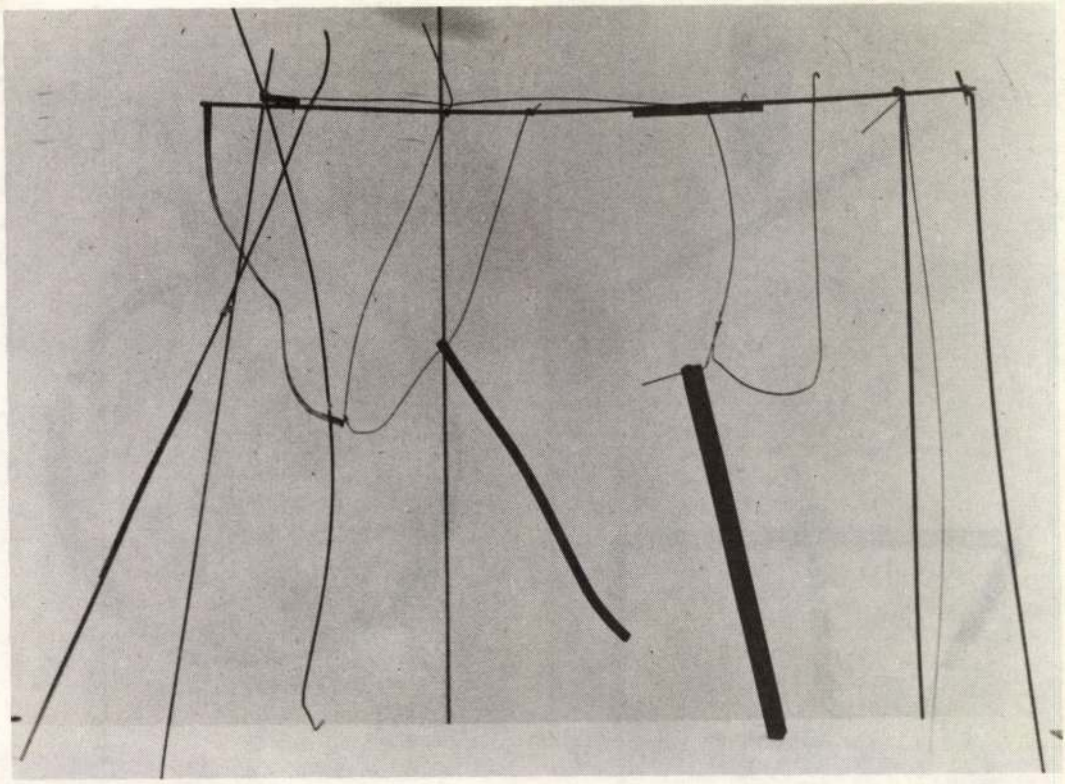

20

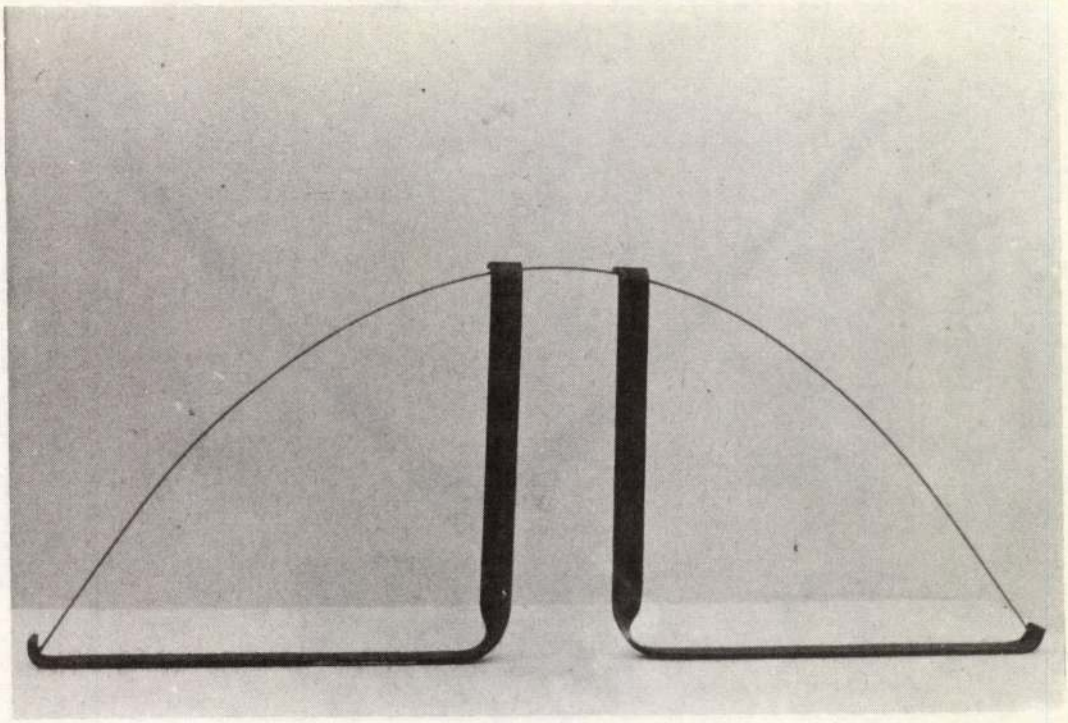

21

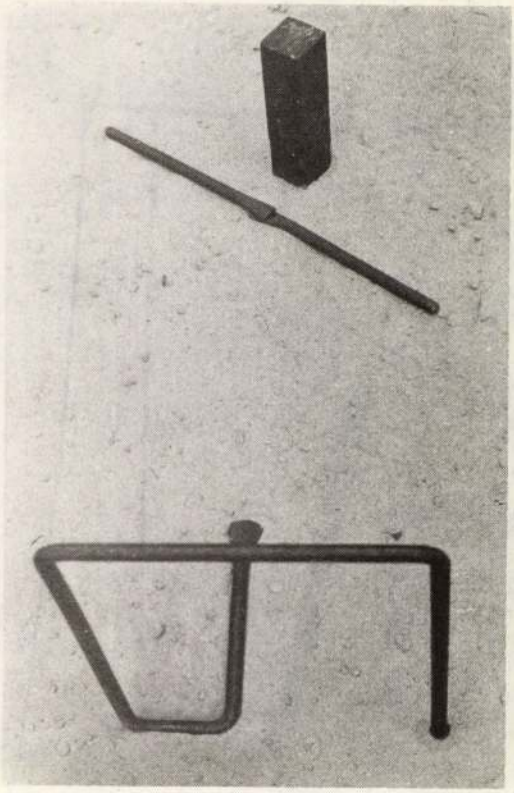

22

23

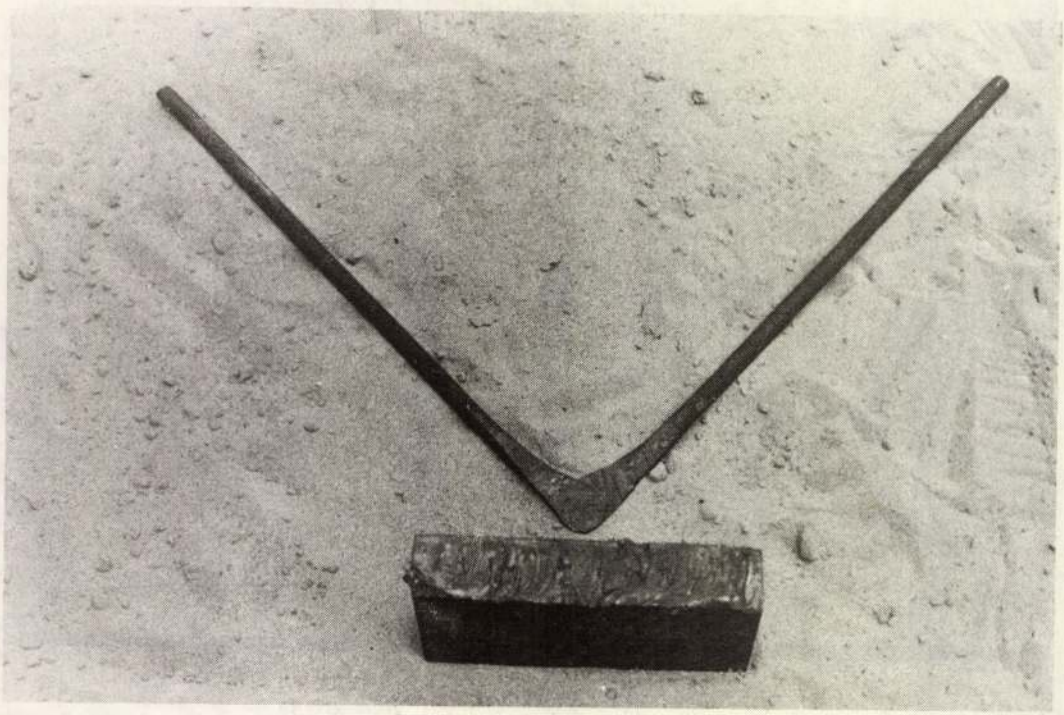

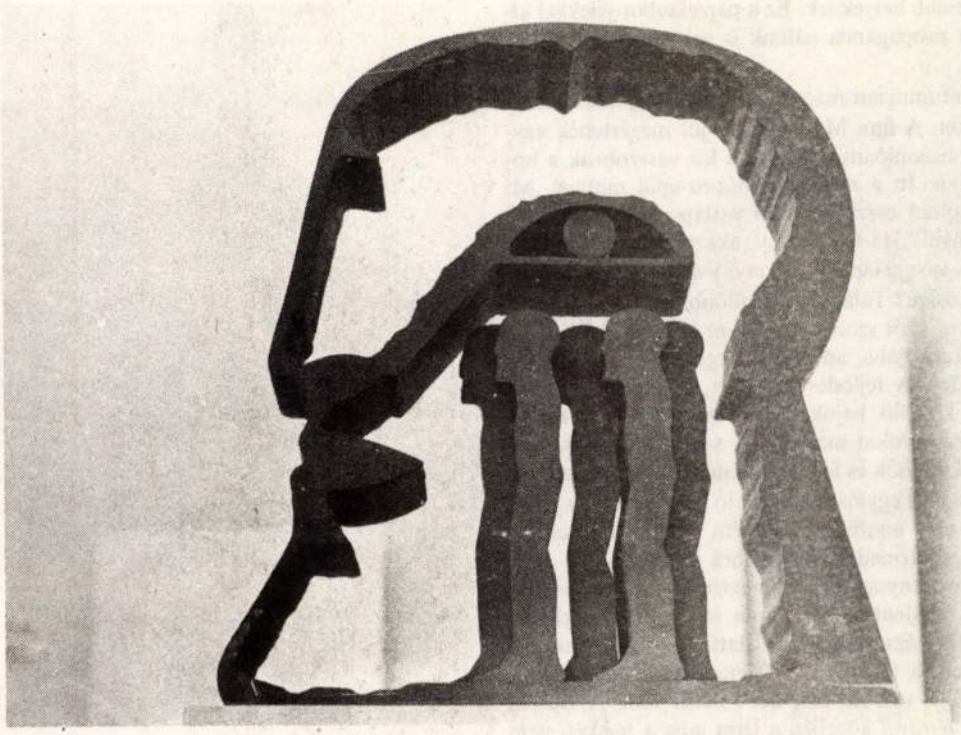

24

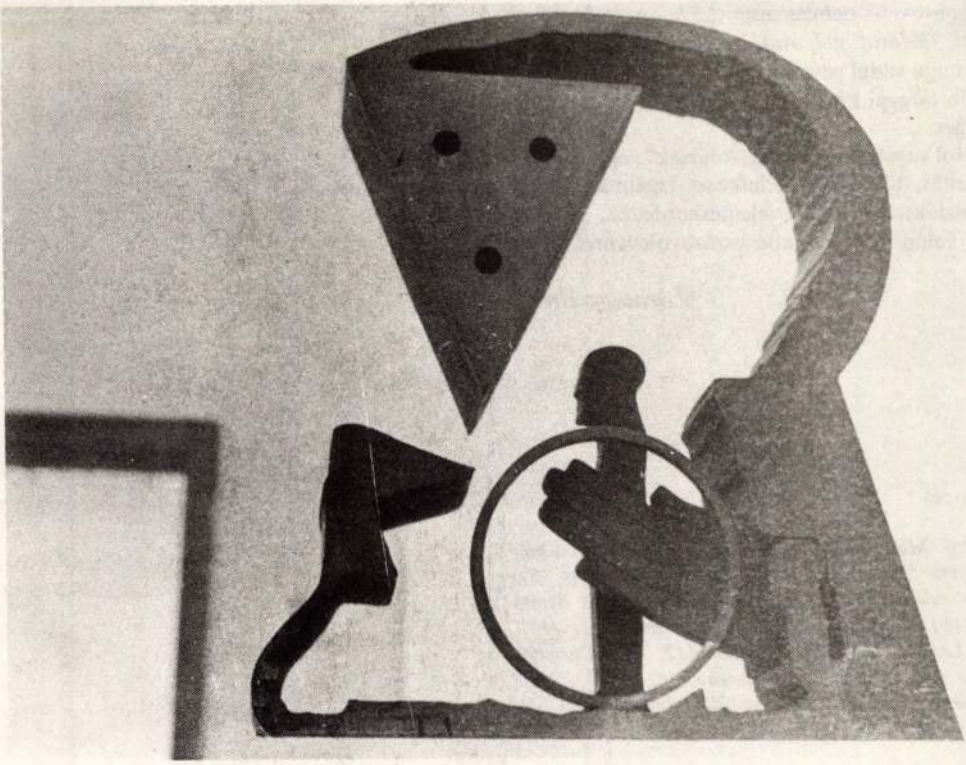

25

szobor-jeleit, melyek jótékonyan eltakarják a művésznek nem tetsző városrészeket, hangsúlyt adnak kedvesebb helyeknek. Ez a papírszobor-jelekkel kifejtett propaganda nálunk is sok mindent kifejezhetne.

Mint annyian mások, a holland *Dijkers* sem ad címeket. A finn Mallanderrel jól megértenék egymást, hasonlóan jelszerűek a kis vasszobrok a homokban. Itt a *továbbgondolásra* épül minden. Mi kapcsolhat össze egy álló vaslapocskát egy fekvő karikával? Ha fiú és lány, akkor a nemiség. És a fekvő, vastag lapot a vékony, V alakú pálcikával mi fogja össze? Talán az erőkülönbség.

Scott, skót szobrász *mindent belezsúfol* XX. századi kuckójába, ami fontos egy embernek a XXI. századra. A fejlődés lépcsőjét, a mindig tengerre futni készülő hajókat, a fészekbe rakott tojást. A házszobrokat megtöltik a színes gerendák, fura alakok, felhők és felfelé mutató formák, nyüzsögve férnek meg egymással, mint jó testvérek. Egy állatcsont-tető mintha kabalaként védene földrengés, árvíz és harmadik világháború ellen.

Antes, a nyugatnémet, *mindent letisztít*, ami felesleges, mindent megnéz, amit szoborként meghagy. A *Fej hét figurával* szeme alatt kucorognak az emberjelek, a fejen kívüli fejetlenségtől félve. Jónás cetje fejjé vált itt, már hét Jónása van? A *Három figura létrával* közepén a létra adja a mércét, nem akarnak felmenni rajta. Az egyik kicsi, a másik térdel, a harmadik nem mozdul. Az *Intérieur figurával, kézzel, táblával, golyóval és spermával*-nál a nagy kéz öt ujja vadul gesztikulál a térdelő alak felé, aki inkább tárgyai között szeretne maradni, ha ez lehetséges...

(„Hol vagytok, ti régi játszótársak": egyszerűség, intenzitás, tömörítés, keletkezés izgalma, érzelmi dimenziók, hatósugár, jelentéshordozók, integrálás?! Talán majd ezerkilencszáznyolcvannégyben.)

Várnagy Ildikó

Képjegyzék

Jan-Olof Mallander (1), Peter Lord (2), Joachim Schmettau (3), Vincent Strebelle (4), Bill Scott (5), Farkas Ádám (6), Zvonko Lončarić (7), Elvo Benito Damo (8), Szentirmai Zoltán (9), Irmgard Sigg (10), Paizs László (11), Gjalt Blaauw (12, 13), Christine Hellyar (14, 15), Daniel Pontoreau (16, 17, 18), Anke De Vries (19), Carola Popma (20), Ruud Dijkers (21, 22, 23), Horst [illegible]es (24, 25)

MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bildhauer Zoltán Szentirmay

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 APR 3 01

1021

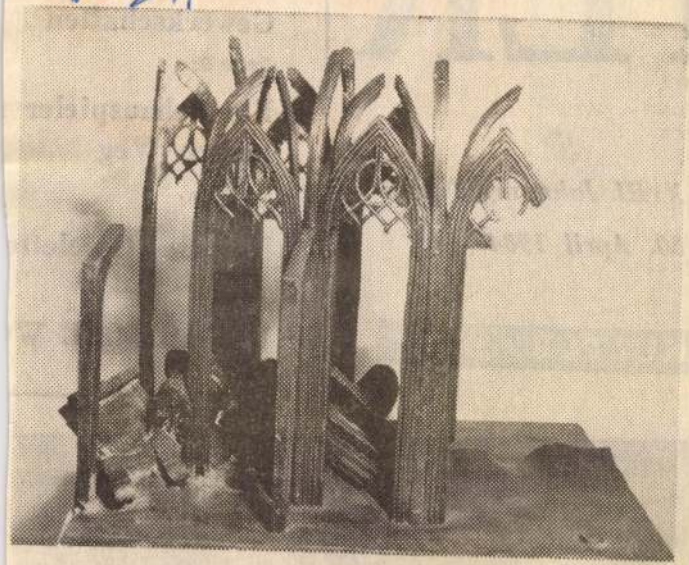

Zoltán Szentirmai: Gedenkstätte, Bronze
Landesausstellung der Bildenden Kunst

XVIII. Jahrgang, Nr. 17

30. April 1984

Seite 10:

Novelle „Omelette

Seite 12:

UNGARISCHE W

KULTUR

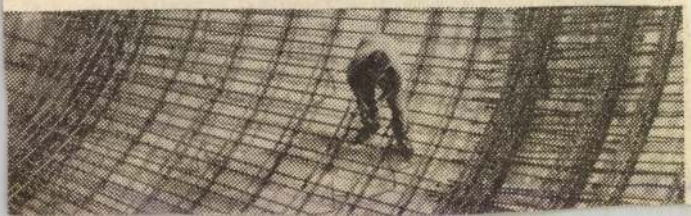

Szentirmay Zoltán, szabrászművész

A Műcsarnokban megnyílt Orsz. Képzőművészeti Kiállítás '84 c. tárlaton szerepel Szentirmay Zoltán „Emlékhely" c. kicsiny, ám mégis monumentálisnak ható kompozíciója.

(említve).

Harangozó Márta: Országos Képzőművészeti Kiállítás '84.
Esti Hírlap, 1984. márc. 20.

SZENTIRMAI ZOLTÁN
EMLÉKHELY
BRONZ, FA

„...DE NEM GYŐZELMI ÉNEK AZ ÉNEKEM,
ÉRCTALPAIT A TIPRÓ DIADALNAK NEM TISZTELEM ÉN,
SEM AZ ÖNKÉNY POKOLI MALMÁT..."

BABITS MIHÁLY: HÚSVÉT ELŐTT

Szentirmay Zoltán, szobrászművész

Rideg Gábor: Pályázatok az 1987-es nyilvános szoborpályázatokról.

Művészet, 1988. márc., 5-old.

SZENTIRMAI ZOLTÁN

EMLITVE. repr. "A magyarországi gályarab prédikátorok emlékezet"

Sz.A.[Székely András]:A nagyság nem a mérettől függ.
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/29.sz.24-25.o.

mert „művelt", hanem
tartomány sugallatát
volságot jelent ez a m
ségét, sőt létét, csak k
zetes babitsi problem

A szakralitás-éln
olyan hevesen sodró
őket, mintha egy foly
oszlopain túl, hirtele
állapotában, felfelé k
zás viszonylat, égites
apály jelenséget a sze
ki-, fölfelé szakadás –
egyik jele, biztosítéka
stabilitásunk másik s
ami túl van rajtunk,
vonzását. Voltaképpe
és megfogalmazott all
megszólal a műben.
/ ki kalitjából legalább
*ég*ben így: „Hiszek a
újracsinálja, annyira

1860

Szentirmai Zoltán, szobrászművész.

Gyorfás Péter: Kis méretben, a VI. Országos Érembiennáléról.

9. Sopron, bronz, Ø 6.5 cm, (repr.)

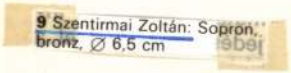

9 Szentirmai Zoltán: Sopron, bronz, Ø 6,5 cm

Művészet, 1987. nov., dec., 80-old.

Szentiványi Zoltán, szobrászművész

a pásztói nemzetközi éremművészeti alkotótelepen
1983-ban készített a művész kisplasztikáit.

Tóth Sándor: Érem, vagy plasztika.
Kelet-Magyarország, 1984. aug. 25.

Szentirmai Zoltán
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1982 JUN

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1021

az emberi környezetért

„Az emberi környezetért" címmel a Vigadó Galériában érme- és kisplasztikai kiállítást rendeztek. Szentirmai Zoltán díjat nyert munkája: Tájrészlet új úttal

Ház

BIZALMIAK SZÍNE ELŐTT

Csak meghajtani lehet az elismerés lobogóját a *Képzőművészek, Iparművészek és Művészeti Dolgozók Szakszervezete* elnökségének kezdeményezése előtt, hogy április 22-én egybegyűjtötte a 11 alapszervezet *bizalmijait* a Fészek nagytermébe. Régi szakszervezeti hagyományt támasztottak fel. (Eszembe jut a mozgalmi történetből, a felszabadulás előttről, hogy amikor például a vasas bizalmiak testülete kimondta ezt, vagy azt, akkor mi minden következett...) Voltaképpen a szakszervezeti mozgalom *legaktívabb* és a tagok *színe* előtt közvetlenül *felelős* tisztségviselőit gyűjtötték össze, akiken végeredményben múlik a mozgalom eredményessége. (Mellesleg: ha egy vezető testület elszámolást terjeszt a tagság elé, gondolom, a *legilletékesebben* a bizalmiak fórumán teheti, hiszen személyükben ők többek, hatékonyabbak, sokkalta inkább po-

megszerzését. Ezt pedig a munkahelyen, az intézményben, a vállalatnál lehet megszerezni. Az általános jogszabályok a bizalmiakra nézvést azonosak a kohászoknál éppúgy, mint a rádióban, az iparművészek műhelyében, mint a színházi kellékeseknél, *a sajátos* dolgokat, a jogosultságokat a *munkahelyeken* kell kialakítani, az idősebbektől, a mozgalmi „dörzsöltséget" megszerzett aktivistáktól lehet és kell eltanulni. *A bizalmi általános iskolája lehet egy központi tanfolyam, de a szakiskoláját munkahelyén végezheti el.*

Számomra tanulságos volt egy „veszekedős" bizalmi felszólalása. Példázza, nem könnyű ellátni a társadalmi megbízatást, különösen ott, ahol a *többi* bizalmi óvatos, kényelmes, *mimóza*. A mozgalmat az ilyen „izgága" bizalmiak teszik elevenné, az ilyenek kicsiny eredményei értetik meg a fiatalokkal, adják meg a választ az itt is emlegetett kérdéseikre: *ugyan mit ad nekem a szakszervezet?!*

SZENTIRMAI Zoltán

Vitéz Jánso szobráról

E. KAGY Lajos: Kármas szoborünnep.
Uj forrás 1989.4.sz. 81 - 85. p.
és képek

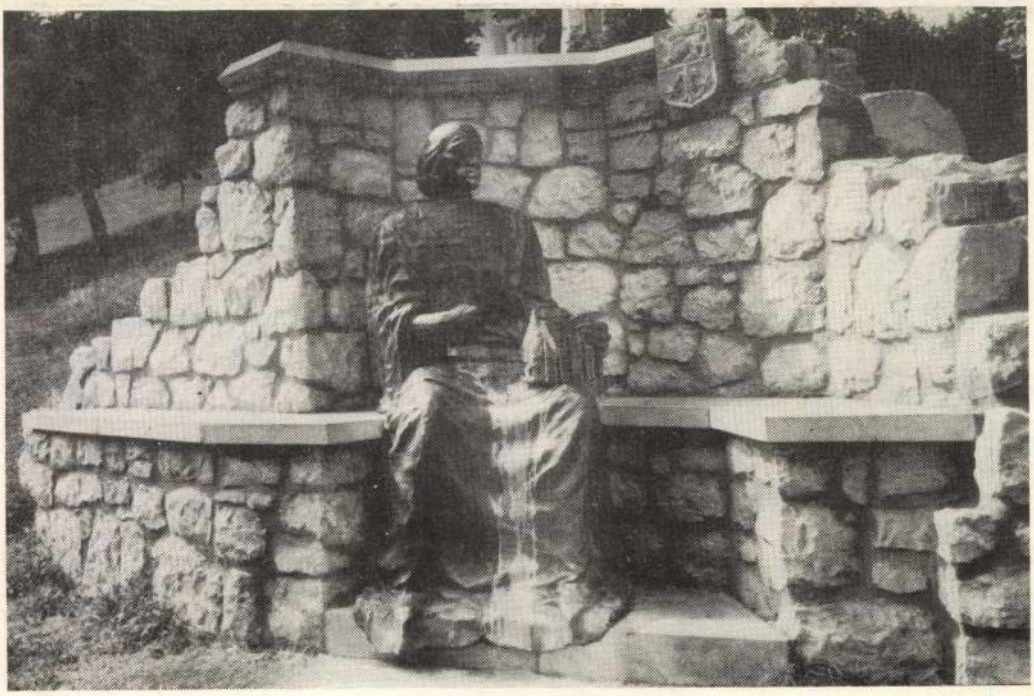

Szentirmai Zoltán: Vitéz János

Szervátiusz Tibor: Eötvös emlékmű

Szentimay Zoltán, szolnászmüvész

Művészet, 1989., január, kétoldalas belső borítós

1/1

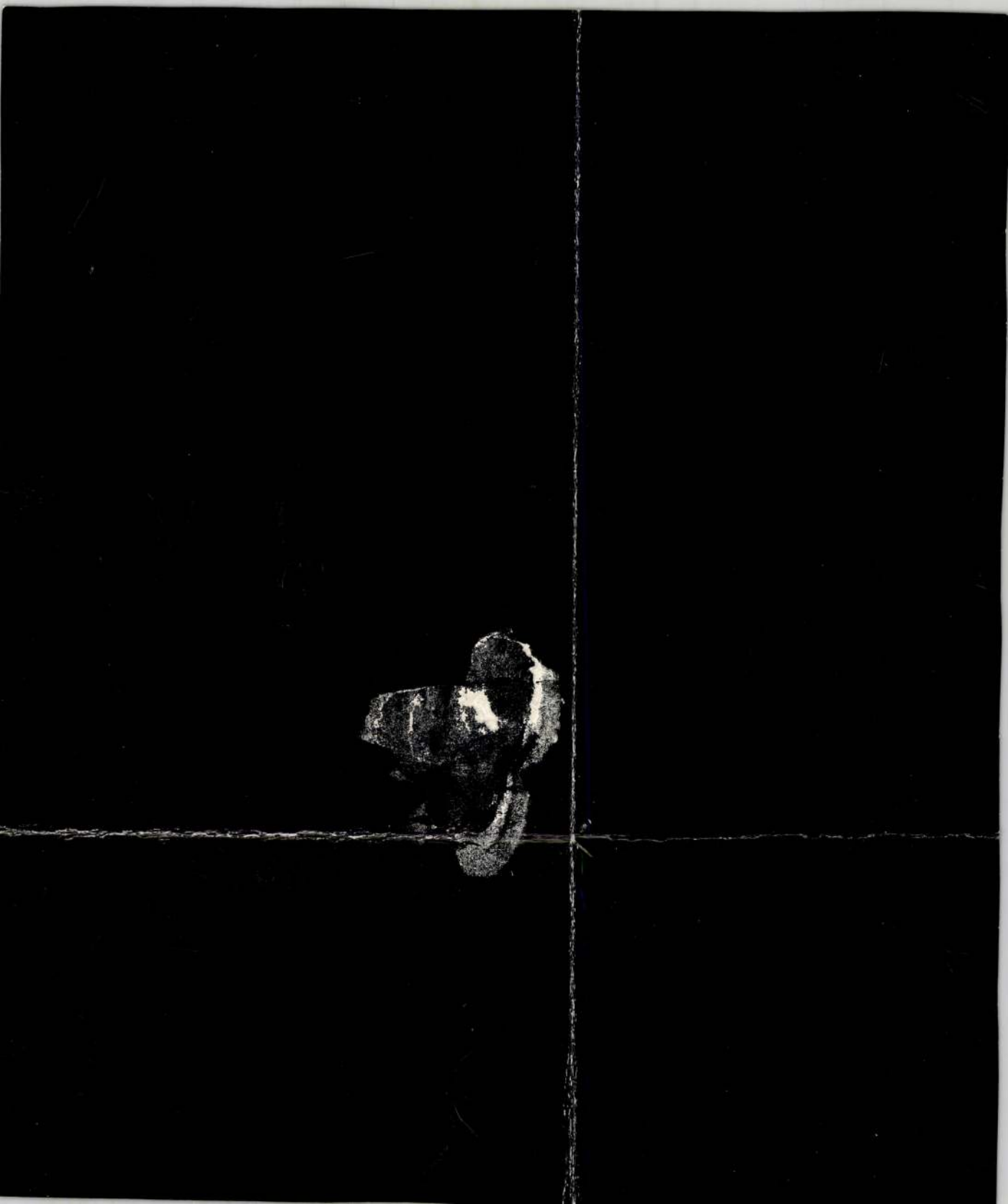

Szentirmai Zoltán, szo[illegible] [illegible]ívész.

1989. III. negyedévben elkészült képz[illegible] [illegible]művészeti alkotások.

Ösz[illegible] Hollósi Éva.

Zoltán: Vitéz János, bronz, figuraméret 200 cm, Esztergom (fotó Sulyok Miklós).

Mohács, Felszabadulás lakótelep

Szentirmai Zoltán: „Bárka" c. plasztika, ólom, sárgaréz, vörösréz, 105×125×40 cm.

Oszlop: mészkő, m: 300 cm.

lemlitvel.

Művészet, 1989., 11-12., 104-old.

Joe bácsi és a lesajnált rokon

Civil szerveződések magyar segítséggel Erdélyben

Az augusztus közepén Tatán megrendezendő önkormányzati szabadegyetemre sok hazai résztvevő mellett egy Erdélyben élő romániai magyar csoportot is várnak a szervezők. Jelenlétük annak a majd egyéves folyamatnak az eredménye, amelyben a veszprémi *Domschitz Mátyás*, hivatására nézve közösségfejlesztő, nem kis szerepet vállalt.

– A közösségfejlesztő munka, amelyet az 1987–88-ban megalakult Mikroműhely Egyesületben társaimmal együtt folytatok, hat-hét éves múltra tekint vissza. A rendszerváltás kezdetén számos állampolgári közösség szerveződött, ám gyakorlatilag ismeretlenek voltak azok a civil technikák, amelyek segítségével egy-egy ilyen csoport képes lett volna pontosan meghatározott célokat tűzni maga elé, ennek megfelelően strukturálódni és elérni a kívánt eredményt. Mi a szervezéstudomány leegyszerűsített és a civil szférára adaptált elemeit, valamint az önismereti csoportok személyiségfejlesztő programjait igyekeztünk úgy „összegyúrni", hogy a valamit elérni akaró és elsősorban fiatalokat tömörítő civil szerveződéseknek segítséget nyújthassunk. Ma már négyöt olyan országos szervezet létezik (például az Országos Diák Unió és az Egyesület a Diákönkormányzatokért), amely önmagát kultúrkörként határozza meg és aktívan részt vesz környezetének alakításában.

– *Miként jött létre az erdélyi kapcsolat?*

– *Borboly Csaba*, a Századvég politikai iskoláján tanuló erdélyi diák volt az első láncszem, aki itt ismerkedett meg a Mikroműhely Egyesület és néhány kultúrkör munkájával. Közvetítésével jutott el hozzánk a romániai Magyar Középiskolások Országos Szövetségének meghívása Csíkszeredára, ez év februárjában. Két diák- és egy pedagóguscsoportban dolgoztunk *Almási István* és *Katona Csaba* kollégámmal. A kívánt célt – megtanítani megszervezni önmagukat – elértük; március óta működik Csíkszeredán az Állampolgári Menedzser Egylet. Tudnivaló, hogy Erdélyben rendkívül szegények a magyar nyelvű iskolák, az anyanyelvi oktatás számos gonddal küszködik. Ezen belül végképp perifériára szorul a közösségfejlesztés, holott az erdélyi diákok duplán hátrányos helyzetűek: egyrészt, mert diákok, másrészt, mert magyarok. Anyagi támogatásukra két alapítvány bejegyzése is folyamatban van. Az Erdélyi Iskolapolgár Alapítvány Magyarországon, a másik – hasonló célokkal – Romániában működik majd.

– *Az ottani politikai erők nem tekintik ezt illetéktelen beavatkozásnak?*

– Mivel civil diákkezdeményezésről van szó, amelyben a politikum legfeljebb közvetetten, a politikai kultúra szintjén érhető nyomon, az egylet és az azóta megszaporodott polgári közösségek kiesnek a hatalom látószögéből. Egyébként sincs szándékunkban olyan értelemben politizálni, amely beavatkozásnak minősülhetne. Egyik legfontosabb célunk, hogy az anyaországban és az Erdélyben élő magyarok jelenlegi viszonyát megváltoztassuk. Nekik sem jó, ha a lesajnált, szegény rokon szerepét kell eljátszaniuk, csak azért, mert ezt várja el tőlük az európai Joe bácsi szerepében tetszelgő hazai közvélemény. Helyette meg kell őket tanítani arra, hogyan szervezzék meg önmaguk az életüket, hogyan váljanak a hatalomnak nem kiszolgáltatott, megkereshető és megszólítható, lakóhelyükön valódi közéleti alternatívát jelentő polgári csoportosulássá.

(s. bonnyai)

Megkérdeztük a Billát:

Miért molesztálják a vevőket?

Több olvasónk panaszolta a közelmúltban, hogy a veszprémi Skála új önkiszolgálójában, amelyet nemrégen az osztrák Billa vett át, biztonsági őrök molesztálják a vevőket. Táskáikat kiforgatják, a „gyanúsabbakat" megmotozzák. Egyeseket a bejáratból rángatnak vissza, másokat keresetlen szavakkal illetnek. Többen már megfogadták, hogy soha többet nem vásárolnak ebben a boltban, mert nem hajlandók eltűrni a kiszolgáltatottságot és a megalázásokat.

– Néhány levelet kaptunk és telefonon is jelentkeztek nálunk névtelenül az őket ért kellemetlenségek miatt – hallottuk *Szűcs Andrástól*, a Billa ügyvezető igazgatójától. Akinek tudtunk, levélben válaszoltunk, és elnézésüket kértük, a biztonsági személyzet figyelmét pedig felhívtuk arra, hogy a jövőben fokozott odafigyeléssel végezzék munkájukat. Kezdetben valóban egy kissé túlbuzgók voltak az őrök, de azt hiszem, ez csak annak tudható be, hogy bizonyítani akarták, jól választottunk, valóban az ő cégük, ők a legjobbak.

Az igazgató elmondta, hogy Ausztriában a Billa-hálózatnál kamerákkal figyelik a boltokat, Csehországban, Szlovákiában, Lengyelországban és Magyarországon pedig biztonsági őröket alkalmaznak, akik elsősorban a pénztárakat, illetve a pénzt, valamint a zavartalan vásárlást biztosítják, de a lopások megakadályozása és a tolvajok tettenérése is feladatuk. Sajnos kénytelenek ehhez a módszerhez folyamodni. Gyakran ittas, duhajkodó vevőt kell eltávolítani a boltból, jegyzőkönyvek meg bizonyítják, hogy milyen sok a lopás, főleg ilyenkor nyáron, turistaidényben. Lopnak az emberek olcsó és drágább árut (az igazgató az 1200–1500 forint értékű L´Oreal termékeket és a whiskyket említi) egyaránt, előfordult, hogy saját dolgozójukat is lefülelték. A vevők megértését kérik, amikor a táskáikat ellenőrzik, ami egyébként nem újdonság, mert már a Skála idejében gyakorlattá vált. Az igazgató elmondta, hogy a jövőben árukínálatukkal, a minőséggel és áraikkal szeretnék meghódítani (vagy esetleg) visszahódítani a vásárlókat.

– pi –

Új szobor Ajkán

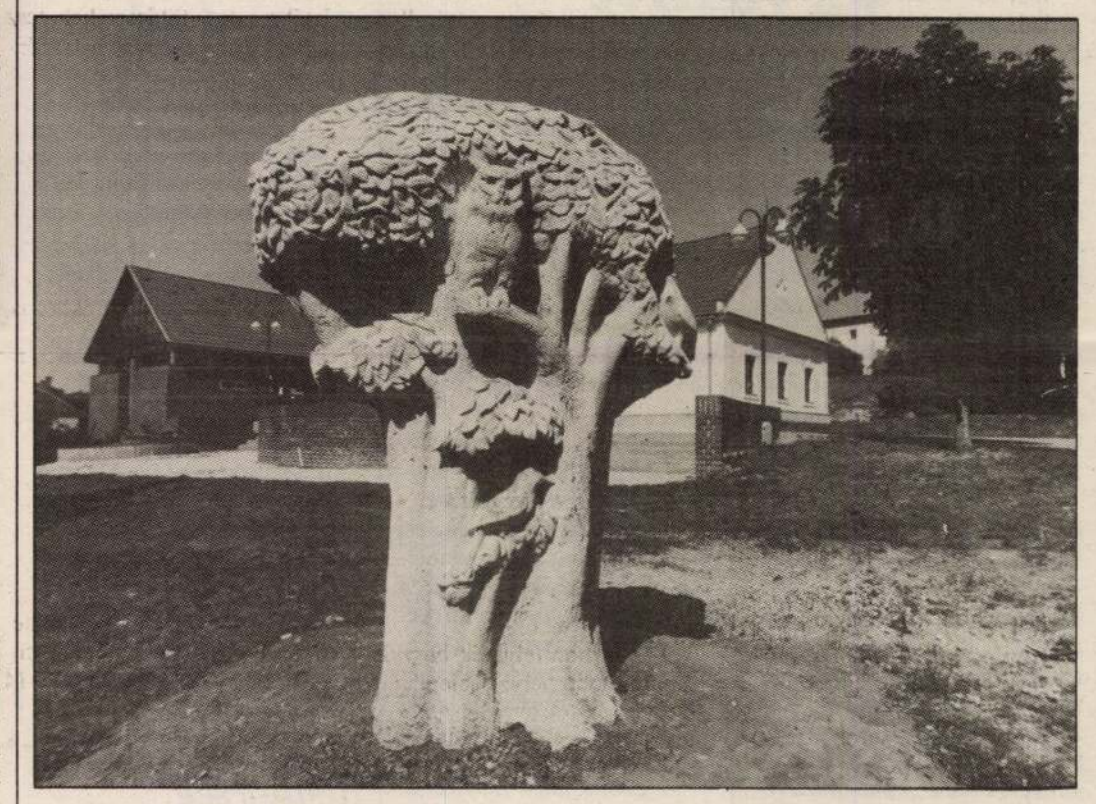

A városi múzeum előtti parkban látható Szentirmai Zoltán **A Bakony apró állatai** *című alkotása*
Mészáros József felvétele

Segélykiáltás a békéért

Nemzetközi béketábor Szabadkán

Hirosimára emlékeztek a minap Szabadkán a nemzetközi béketábor részvevői, a Magyar Békeszövetség tagjai, a magyar és a külföldi újságírók. Hirosima polgármestere levélben üdvözölte a megmozdulás résztvevőit, s emlékezvén a csaknem fél évszázada történt tragikus eseményekre, hangoztatta, hogy a világ a béke oldalán áll, a szabadkai békeharcosok számíthatnak arra, hogy a józan ésszel gondolkodók mellettük állnak. Szabadka vezetősége tavaly szervezte meg először – nagy sikerrel – a béketábort, amelynek működését azonban a hatalmi szervek nem üdvözöltek éppen nagy elragadtatással. Ennek ellenére a fiatalok szabadon bejárták a Vajdaságot, megismerkedtek a térség sokrétű kultúrájával, a soknemzetiségű közösség mindennapi életével.

A hirosimai atomtámadás évfordulóján a város segítségért kiált. Hirosima kapcsán a volt Jugoszlávia tragédiájáról szólnak, minden szavuk aggodalmat, szorongást és félelmet tükröz. Külföld felé fordulva a józan észre apellálva kérnek segítséget. Nem tagadják, félnek, nehogy városuk olyan sorsra jusson mint a horvátországi Vukovár, amelyet a szerbek másfél évvel ezelőtt „felszabadítottak" oly módon, hogy a lakóit elüldözték, kiirtották, s a várost a földdel tették egyenlővé. Hirosima az emberiség szégyene, Vukovár Európa és a világ szégyene –hangoztatták a békekonferencia résztvevői. A volt Jugoszlávia területén bonyolódó tragikus események kihatással lesznek az egész világ életére, a világbékét veszélyeztetik – hangoztatta *Kasza József*, Szabadka polgármestere.

– Csak az értékeli a békét, aki közvetlenül tapasztalta a háború borzalmait – mondotta *Köteles György, a* Magyar Békeszövetség elnöke, megmagyarázván miért szeretnének tiltakozásuk jeléül Vukovárba látogatni. Három busszal utaztak a fiatalok és a magyarországi újságírók a döbbenetes látványt nyújtó város romjaihoz, hogy a saját szemükkel győződjenek meg az ép elmével fel nem fogható mérhetetlen pusztításról.

– Békevágyunkat és békeszeretetünket kívántuk ily módon kifejezni, s egyben tiltakozni akarunk a háborús pusztítások, a politikusok esztelensége, az emberiség értékeinek pusztítása és az emberiség ellen elkövetett bűncselekmények miatt – magyarázta a mozgalom lényegét *Barabás Miklós*, a Békeszövetség titkára.

gg

Lőrinc tüzes könnyei

Országszerte, még a gyermekek körében is ismert szólás: „Lőrinc belepisilt a dinnyébe." Azaz az augusztus 10-e után szedett dinnye már nem olyan finom édes, mint annak előtte. A fenti mondással próbálják a szülők lebeszélni gyermekeiket a dinnye hazacipeléséről, ha már tele a szatyor. A termelők szerint viszont a dinnye beltartalmának megváltozásáért a szeptember 5-i Lőrinc a felelős.

Idegen néphagyományból ered, hogy az augusztusi meteorhullást „Lőrinc tüzes könnyeinek " nevezik. Miért éppen Lőrinccel jegyezték el az égi fényjelenségeket, annak a magyarázata Szt. Lőrinc életében rejlik. Szt. Ambrus lejegyzéseiből tudjuk, hogy Sixtus pápa, mikor a vértanúságba ment, Lőrincre bízta az egyház vagyonát. Mikor a bíró követelte előadni azokat, Lőrinc egy nagy csapat koldussal és szegénnyel vonult a bíró elé. Igazat tett, ugyanis a vagyont a szegények és a betegek megsegítésére költötte. No, ezért a cinikusnak tartott tettéért rostélyon megégették, megsütötték 258. aug. 10-én. Innen erednek Lőrinc tüzes könnyei.

Születésének helye Hispánia, de Németföldön is nagy tisztelete van. I. Ottó császár, mikor 955-ben Lech mezején győzelmet aratott a félelmetes, kalandozó magyarok felett, éppen augusztus 10-e volt. A császár a sikert Szt. Lőricnek is tulajdonította. Ekkor lendült fel a Lőrinc-kultusz újra.

II. Fülöp az Escoriált, a királyi palotát, amikor építette, Szt. Lőrincre gondolva az egész palotaegyüttes alaprajzát a vértanú rostélyának mintájára terveztette meg (1563–84).

Egyesek szerint az épület c kacskaringós, hogy Ariadné nala nélkül el lehet benne tévedni. Hogy ez ne forduljon elő, arról már a turistákat irányító idegenvezetők gondoskodnak.

Szt. Lőrincet rostéllyal a kezében ábrázolják a festők és szobrászok. A sokat szenvedett diakónust (diakonosz gör. – szolga) a tűzzel dolgozók (c rászok, pékek) és a szegé no meg a könyvtárosok tották védőszentjükn könyvtárosok miért szól az írás. De a andalító nyáre szemlélve va könnyeit az juk.

Incidens

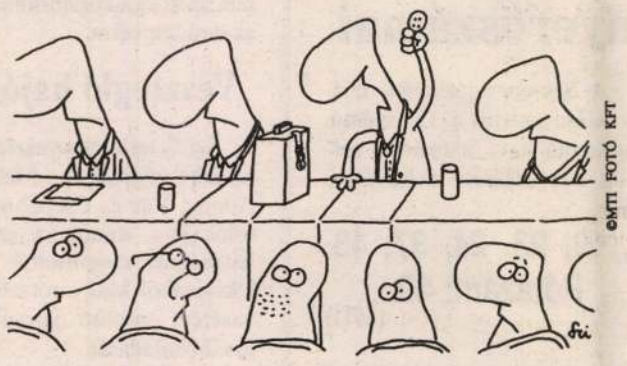

– Utoljára kérdezem: ki dobott gombot a pártkasszába?

Tengizi megegyezés

A Tengizben dolgozó valamennyi magyar felvette hétfőn a munkát, miután sikerrel zárult a helyi sztrájkbizottság és a Vegyépszer Rt. kiküldött vezetőinek egyeztető tárgyalása. Erről Maráczi István, a cég jamburgi igazgatóságának helyettes vezetője tájékoztatta az MTI-t.

A tengizi megbeszélésen a dolgozók meggyőződhettek arról, hogy a Vegyépszer Rt. az általa korábban megígért időpontra átutalta az elmaradt járandóság forintfedezetét, s a dokumentumokból folyamatosan nyomon követhető volt a késedelem minden állomása. A tárgyalások idejére a dolgozók hozzátartozói már lehívhatták a devizaszámlákról az átutalt összegeket, s ez, valamint az egész probléma rendezésére tett erőfeszítések meggyőzték a dolgozókat, hogy elálljanak az egy hete, felfüggesztett sztrájk folytatásától.

Megállapodás született a túlórák dollárban történő elszámolásáról, s a Vegyépszer vezetői alternatív javaslatokat tettek a fizetés elhúzódása okozta gondok enyhítésére. Eszerint lehetővé teszik az eddigi elszámolási határnapok korábbra hozását. Azok számára, akik nem dollárban, hanem forintban kérik járandóságukat, a kétszeres konverzió ideje is megtakarítható, tehát forintban jóval hamarabb juthatnak hozzá a pénzhez, mint eddig. További tárgyalások folynak arról is, hogy célszerű-e közvetlenül Tengizben kifizetni a dolgozóknak járó pénzt.

Maráczi István elmondta: az egynapos figyelmeztető sztrájkban részt vett dolgozók tudomásul vették, hogy a sztrájk idejére nem kapnak bért, ugyanakkor kezdeményezték, hogy az elmaradt munkanapot az egyik vasárnapon ledolgozhassák.

Egy tábor mérlege

Jövőre ugyanez, ugyanitt

A magyar eszmetörténettel indítottunk, erre fűztük fel a környező területeknek a történelmi ismereteit a délelőtti előadásokban. Ebből alakítottuk azután ki a délutáni foglalkozásokon a gyakorlati teendőket – fogalmazta meg a tíznapos magyarságismereti tábor utolsó napján *Deák Ferenc,* a Regionális Oktatási Központ veszprémi igazgatóhelyettese, a tábor vezetője.

– Hogyan vonható meg a tábor mérlege? – kérdeztük Deák Ferencet.

– A határon túliakkal való kapcsolatépítés alapvető feladata mellett idén az önképzőköri mozgalom továbbfejlesztését tűztük ki célul. A délelőtti előadásokat követően délutánonként az önképzőköri mozgalomhoz adtunk szakmai iránymutatást; a tanároknak az önképzőköri vezetéshez, a tanulóknak pedig arra, hogy hogyan szerveződjenek a diákönképzőkörök. Azok a kollégák jöttek a határon túlról is, akik az önképzőköri mozgalomban és az iskolák közötti kapcsolatok kiépítésében tevékenyen részt kívánnak venni. Ezért is hangsúlyozom, hogy táborunk célja nem politikai szervezetek összekötése, hanem az iskolák közötti kapcsolatok kiépítése volt.

– A lehetőségeket mennyire sikerült kihasználni?

– Úgy érzem, hogy mind a ...légák, mind a gyerekek részéről sok olyan partnerre találtunk, akik a kapcsolatépítésben részt kívánnak venni.

– Mindez hogyan valósul meg a gyakorlatban?

– Ezt csak jövőre tudjuk felmérni. Most a legnagyobb szervezettségűek az erdélyiek voltak, akik már tavaly is részt vettek táborunkon. Ők tudták, mit csináltunk tavaly, s világos volt számukra, mire vállalkoznak az idén.

– Egy-egy ilyen tábor nem olcsó. Mennyiben sikerült megfelelő szponzorokat találniuk?

– A nyolc regionális oktatási központ vállalta föl a tábor indítását, a hazai tanárok szakértői felkészítését. A határon túli pedagógusok szponzora a Művelődési és Közoktatási Minisztérium volt. Az ifjúsági résztvevők költségeit pedig pályázati pénzből finanszíroztuk.

– Ebből jutott napidíjra, zsebpénzre is a résztvevőknek?

– Nem. Mi az ellátást és az előadók díjazását vállaltuk, ők pedig az utazás költségeit. S hogy ezen felül ki mit akart költeni, az a saját anyagi lehetőségeitől függött.

– További elképzelések? Jövőre ugyanez, ugyanitt?

– Folytatjuk, hiszen ez a tábor csak egy folyamat kezdete volt. Az itt fölvetődött kérdések és a később visszaérkező jelzések alapján határozzuk meg, hogy a kapcsolatépítés mellett milyen témakört vállalunk fel jövőre.

– tóth –

Jegyzője van Zircnek

A kórház a térségé is

Költségvetési tartalékból fedezi a zirci önkormányzat a kórház csatornarákötési költségeit, 700 ezer forint értékben – döntöttek tegnap a képviselők. Jegyzője is van már Zircnek dr. Barta András személyében.

Azaz csak lesz, szeptember 15-étől, mert hivatalosan akkor foglalja el munkahelyét a 31 éves, budapesti születésű, jelenleg Zala megyében élő és dolgozó jogász, aki a legutóbbi – már ki tudja, hanyadik – jegyzőpályázaton az egyedüli induló volt.

A képviselő-testület tagjai tegnap a kórház tartalékalapból való segítésére vonatkozó apró kiegészítéssel elfogadták az I. fél évről szóló költségvetési beszámolót. A pénzügyi ellenőrzési bizottság véleménye szerint a gazdálkodás jó; noha a bevétel sem érte el a tervezettet, a kiadások is kisebbek voltak, mint amire év elején számítottak. A 0 százalékos dologi automatizmus és a 6 százalékos áfa bevezetése ellenére a visszafogottabb gazdálkodás eredményeként az önkormányzat által finanszírozott intézmények működőképessége megőrizhető volt, s előreláthatólag tartható a további áfa-emelés mellett is. Igaz, hogy a dologi kiadások 1992. évi szinten tartása maga után vonja, hogy a szükséges tárgyi eszközök karbantartására és javítására, illetve beszerzésére csak nagyon szerény eszközöket fordíthatnak. A kórház fejlesztési feladataihoz csak csekély mértékben járulhat hozzá a város, a testület a Bakonyi Önkormányzatok Szövetségét keresi majd meg, hogy kórházi eszközök beszerzésére a lakossági hozzájárulás módját vitassa meg az év vége felé.

A képviselő-testület döntött arról, hogy a Nevelési Tanácsadó fenntartási jogát átadja a megyei önkormányzatnak. *Bozai József* karnagyot, a zirci zeneiskola eddig kinevezett, de nyugdíjkorhatárt elért igazgatóját további egy évre vezetői feladattal bízta meg.

pi –

„Zöld" szabadegyetem

Minden, a környezetvédelmi nevelésbe invesztált forint két-, illetve háromszorosan térül vissza hosszú távon – mondta *Tombi Lajos*, a Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség igazgatója hétfőn, a negyedik alkalommal megrendezett Környezetvédelmi Szabadegyetem megnyitóján Zalaegerszegen.

A Ságvári Endre Gimnázium számos közintézmény és zalai cég támogatásával szervezte meg az ötnapos programot azzal a céllal, hogy segítséget nyújtson az általános iskolai és a középiskolai tanároknak a környezetkultúra oktatása területén. (MTI)

Optikusok a világból

Hazánkban rendezik meg a Nemzetközi Optikai Tudományos Szervezet, az ICO 16. világkongresszusát. A Budapest Kongresszusi Központban hétfőtől péntekig tartó rendezvényről *Lupkovics Gábor*, a konferencia elnöke, az ICO alelnöke tájékoztatta az MTI-t.

Elmondta: a háromévenként megrendezésre kerülő tudományos világtalálkozóra 42 országból mintegy 600 tudós látogat hazánkba, az előadások száma pedig meghaladja az 500-at. A kongresszus témája: az optika mint a hightech, azaz csúcstechnológia kulcsa.

A tudományos ülésszakkal párhuzamosan tartja 37 ország delegátusa a szervezet vezetőségének újraválasztását.

Rendőrség

Külföldi áldozatok

A Füredi úton a szabadságpusztai elágazónál két személygépkocsi ütközött, aminek következtében egy gyermeket fejsérüléssel, és egy felnőttet mellkassérüléssel szállítottak a veszprémi kórházba.

Nagyvázsony és Vigántpetend között egy gépkocsi gyalogost ütött el, aki fejsérüléssel került kórházba. Füred belterületén egy német állampolgár Aszófő irányába haladva letért az útról, elvesztette uralmát a kormány fölött, és összeütközött egy szembejövő gépkocsival. A vétkes gépkocsi utasa felkarcsonttörést szenvedett.

A balatonfüredi Esterházy strandon a parttól 150 méterre egy vízbe fúlt férfi holttestét találták meg. Az áldozat augusztus 7-én 12 órakor vízibicikliről ugrott a vízbe.

A román állampolgár halálát szívroham okozta.

NAPRÓL NAPRA

MNB-kötvény Németországban

Négy nap alatt kihelyezték a kibocsátásban részt vevő bankok Németországban a Magyar Nemzeti Bank újabb egymilliárd márkás óriáskötvényét.

A kibocsátás hétfőn kezdődött, és meglehetősen rövid idő, néhány nap elteltével jelentették a bankok: eladták az MNB-papírokat. A kötvény futamideje 10 év, kamata pedig 8,75 százalék.

Az idén összesen 3,5 milliárd dollár értékű kötvényt hozott forgalomba külföldön a Magyar Nemzeti Bank.

Pénzbüntetés határőröknek

A Fővárosi Bíróság katonai tanácsa T. János határőr főhadnagyot nyolcezer, H. Ervin őrmestert pedig tízezer forint pénzbüntetéssel sújtotta jelentési kötelezettség megszegése, illetve szolgálati visszaélés vétsége miatt.

A tárgyaláson a katonai tanács – a vádirattal megegyezően – megállapította, hogy T. János április 14-én szolgálati feladatokat látott el Lada Niva személygépkocsival. Pisztolyát és a hozzá való lőszereket a jármű kesztyűtartójába tette. Amikor a szolgálati útról visszaérkezett a kirendeltségre, a gépkocsi indítókulcsát átadta H. Ervinnek, a fegyveréről azonban megfeledkezett, és az autóban hagyta azt. Az őrmester elégedetlen volt a főhadnagy vezetői tevékenységével és magatartásával, ezért elhatározta, hogy kellemetlenséget, rendkívüli eseményt okoz neki. A pisztolyt és a lőszereket magához vette, a lakására vitte, majd a fegyvert április 26-án – szolgálati helyén – az Ipolyba dobta. A főhadnagy csak április 23-án jelentette, hogy nincs meg a fegyvere. A nyomozás során a pisztolyt és a lőszereket is megtalálták a folyóban, illetve az őrmester lakásán.

Amerikai segítség kórháznak

Amerikai magánszemélyektől kapott, illetve kap támogatást műszerparkjának fejlesztéséhez, bővítéséhez a komáromi kórház. Ezt a Városi Egészségügyi Műszeralapítvány kuratóriumának hétfői ülését követő sajtótájékoztatón jelentették be. Dr. Kopasz László igazgató főorvos elmondta: a Kaliforniában élő magyar származású Kolosvári Zoltán – aki a város szülötte – ötezer dollárt adott át a kuratóriumnak az említett célra.

Veszteglő hajók

Szerb területen vesztegel a hét végétől a Mahart Adony, Vác és Csepel nevű tolóhajója, miután a szerb hatóságok megtiltották az Ukrajnából Magyarországra vasércet szállító járművek továbbhaladását.

A Szerb Köztársaság Környezetvédelmi Minisztériuma elrendelte a hajók rakományának környezetvédelmi szempontból történő kötelező átvizsgálását. A hatóságok a rakományokból mintát vettek. Azonban tudni nem lehet, hogy a példátlan vizsgálat meddig tart. Az eredmények megszületéséig továbbra is a Mohács közeli Bezdánban kell vesztegelnie az Adonynak és Veliko Gradistén a Mahart másik két hajójának.

A Mahart a belgrádi egyezménnyel ellentétes intézkedés miatt az illetékes szerb hatóságoknál tiltakozott.

Halpusztulás a Velencei-tavon

Halpusztulást okozott a Velencei-tó egyes részein az oxigénhiány – tájékoztatta hétfőn a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium az MTI-t. Az oxigénhiányt a szokatlanul nagy meleg, az alacsony vízállás, valamint a kedvezőtlen meteorológiai helyzet idézte elő.

Először a nagy oxigénigényű süllők és fogasok, majd a nagy testű harcsák és busák pusztultak. A tavon kisebb mértékben keszeg- és pontyelhullást is észleltek. A Közép-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség és Vízügyi Igazgatóság augusztus első hetétől III. fokú kárelhárítási készültségben vizsgálja a tavat és gondoskodik a haltetemek ártalommentes elhelyezéséről. Eddig mintegy ezer kilogramm haltetemet gyűjtöttek össze.

S. O. S.-gyermekfalu Kőszegen

Gyakorlatilag elkészült a harmadik magyarországi S. O. S.-gyermekfalu Kőszegen, s megtörtént a műszaki átadása is.

A battonyai és a kecskeméti után harmadikként felépült gyermekintézmény gyönyörű természeti környezetben található a történelmi város délkeleti határán. A 12 családi ház jellegű építmény és közösségi épületek, valamint sportpályák és játszóterek mintegy 300 millió forintba kerültek. A költségeket teljes egészében az innsbrucki székhelyű S. O. S. Kinderhof International állta. Már csak apróbb kiegészítő berendezések megvásárlására keresnek szponzorokat. A terveket a fővárosi Közti készítette, a kivitelezést a Vasép Generál Kft. végezte, míg a műszaki ellenőr a Montavid Mérnöki Rt. vasi részlege volt.

A gyermekfalut hivatalosan októberben avatják. Jelenleg az épületek belső berendezéseivel foglalkoznak, s a helyszínen vannak azok a kiválasztott anyák is, akik a leendő kis lakókat – volt árva és elhagyott gyerekeket – nevelik majd a világszerte sikerrel alkalmazott módszer szerint. A gyermekek kiválasztására az ország gyermek- és ifjúságvédő intézményeit kérték fel. A harmadik hazai S. O. S.-gyermekfalunak összesen 80 kisgyermek lakója lesz.

Csak
...őpont
...ése

Hatos lottó nyerőszámai

A Szerencsejáték Rt. tájékoztatása szerint a 15. számú, augusztus havi hatoslottó-sorsolás nyerőszámai a következők:

9, 19, 23, 24, 37, 43.

Pótszám: 40.

(MTI)

NAPLÓ-REKLÁM

Stav pred reštaurovaním

1.

2.

3.

4.

5.

1. Stav pred reštaurovaním. Popraskanie a opadanie farebnej vrstvy spôsobené nesprávnym zrolovaním plátna maľbou dovnútra
2. Ilpevňovanie farebnej vrstvy zažehľovaním cez fóliu.
3. Sondážny prieskum – odstránenie laku a nečistôt.
4. Stav po zažehlení prasklín, odstránení laku a depozitov.
5. Stav po reštaurovaní

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ GALÉRIA
REŠTAURÁTORSKÉ ATELIÉRY

Július Szent Istvány: Baníci pred fáraním

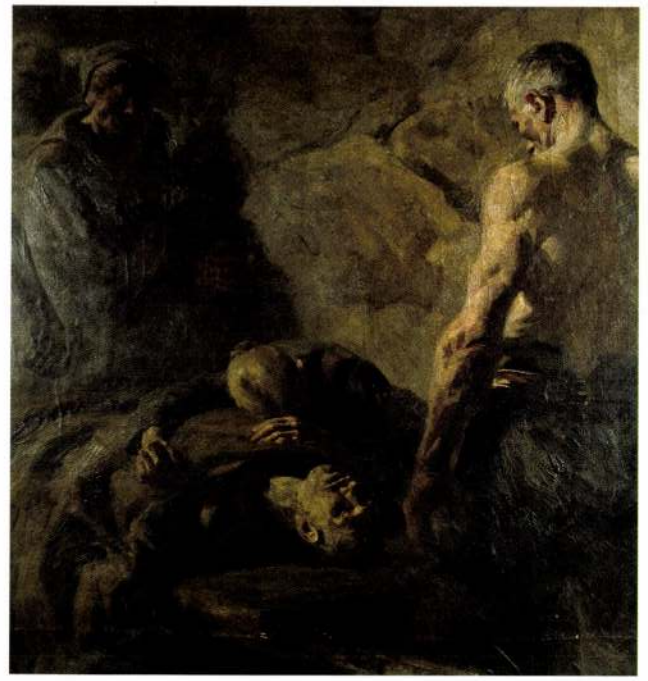

Július Szent István: Smrť baníka (Detail), 1924
Majetok Banského múzea v Gelnici

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Július Szent István: Baníci pred fáranim. 1914 (Banícka modlitba)

Olej na plátne, 235,5 x 289 cm
Značené vľavo dole hnedou farbou: Szent István G 1914
Majetok SNG, inv. č. O 931
Obraz reštaurovaľ v roku 2000 akademický maliar Miroslav Bezák v Reštaurátorských ateliéroch SNG

Skladačku vydala Slovenská národná galéria v Bratislave roku 1999 pri príležitosti výstavy:
Július Szent István: Baníci pred fáranim (Banícka modlitba). 1914
jún - október 2000

Autori textu: Miroslav Bezák a Klára Kubíková
Autori fotografií: Anna Mičúchová, Miroslav Bezák, Bedrich Hoffstädter
Redakčná úprava: Irena Kucharová, Ľudka Kratochvílová
Grafický návrh a realizácia skladačky: Mária Mollerová-MARPO
Copyright © Slovenská národná galéria, Bratislava 2000
ISBN 80-8059-034-6

Skladačka vyšla vďaka finančnej podpore:
RESTAURO „K" KRIVOSUDSKÍ spol. s r. o.
Oblačná 14
831 06 Bratislava-Rača
MAIMERI

DIELO

Slovenská národná galéria v roku 1955 získala do zbierky maliarstva 20. storočia kúpou od súkromného majiteľa veľkorozmerný obraz od maliara Júliusa Szent Istványho bez blindrámu a značne poškodený. Do inventáru bol zapísaný pod názvom Baníci pred fáranim. Pri výskume obrazu sme zistili signatúru a rok vzniku (1914). V maďarských lexikónoch umenia sa pri biografických údajoch maliara vyskytuje dielo pod názvom *Modlitba baníka* (Művészeti Lexikon L-Z. Budapest 1935, s. 500). Marian Váross v súvislosti so životom maliara uviedol názov obrazu, datovanie a provenienciu: „V Mníchove vznikol jeho rozmerný obraz Baníci pred fáranim (Banícka modlitba), ktorý bol v Glaspalaste (1914) odmenený striebornou medailou." (Vysokoškolské učebné texty - Výtvarný život na Slovensku začiatkom 20. storočia. Maliarstvo a grafika 1900-1918. Bratislava 1971, s. 77). Z toho istého prameňa poznáme aj prvého majiteľa obrazu: „Szent István chodieval do Prešova a Gelnice za E. Barkányom, ktorý sa stal majiteľom obrazu Baníci pred fáranim (Banícka modlitba), ale aj objednávateľom jeho pendantu pod názvom Banícka smrť (1928)." (Tamže, s. 121, pozn. 248). Obraz Banícka smrť je v zbierkach Baníckeho múzea v Gelnici evidovaný od r. 1949 pod názvom *Smrť baníka*, datovaný rokom 1900. Na Slovensku sa nachádzajú iba tieto dve diela.

Maliar Július Szent István (1881-1930) pochádza z Vyhní a zomrel v Budapešti. Po štúdiu na Vysokej škole výtvarných umení v Budapešti (profesori L. Hegedüs, T. Zemplényi a B. Székely) bol v Mníchove žiakom A. Janka (1909-1914). Zúčastnil sa výstavy Neue Münchener Secesion v Glaspalaste (1914). Somogyi Miklós v recenzii výstavy (Müncheni Lével Művészet. Budapest 1914, s. 182-186) reprodukuje jeho obraz Portrét mladého muža a cituje z München-Ausburger Abendzeitung ako ho prijala súdobá kritika: „Portrét mladého muža je brilantne namaľovaný takmer v čierno-bielom farebnom prevedení, čím odzrkadľuje svojbytné ponímanie." (s. 183). Bol členom novozaloženého Cechu najvýznamnejších maďarských umelcov, žijúcich v Mníchove (P. Kálman, V. Belányi, F. Frigyes, M. Somogyi). Vznikol z iniciatívy maďarského diplomata Dr. L. Velicsa. Jeho členovia si „mohli so značnou finančnou podporou prenajať najluxusnejší palác na Beethovenovom námestí a obosielať všetky veľké výstavy." (Művészet. Budapest 1914, s. 384). Počas prvej svetovej vojny bol do r. 1921 v ruskom zajatí. Vyučoval figurálne kreslenie na Umelecko-priemyselnej škole v Budapešti (1922-1930). Jeho maliarska tvorba je figurálna, orientovaná na baníckú tematiku, záťažky z ruského zajatia a portrétnu maľbu. Vytvoril i sakrálne obrazy - *Sv. Gerhard* (1921), odmenený Kohnerovou cenou (1923) a *oltárny obraz Márie Magdalény* (1925).

Počas štúdií v Budapešti sa oboznámil so zásadami akademickej maľby, ale aj s plenérovým maliarstvom nagybánskeho okruhu (K. Ferenczy). Počas mníchovských štúdií získal nové podnety v polarizácii akademickej maľby, Courbetovho realistického odkazu (W. Leibl), priekopníckych impresionistických tendencií (M. Liebermann) až po expresionistické tendencie.

Szent Istvány vo veľkoryso riešenej monumentálnej kompozícii Baníci pred fáranim (Banícka modlitba) vychádza z poučenia sociálneho verizmu, ktorý ho zaujal skúmaním údelu ľudského života. Dospel k svojbytnému zobrazeniu života baníkov s pietistickou orientáciou, ktorá ho zaujala i v pendante obrazu Banícka smrť (1928). Pevná stavba viacfiguálneho motívu vytvára aditívne radené bloky, komponované horizontálne. V popredí na ľavej strane je zobrazená od chrbta postava s pracovnými

Stav po upevnení a vyrovnaní farebnej vrstvy a odstránení laku a depozitov

atribútmi - koženou zásterou, rebríkom a muž so zopätými rukami a mosadzným kahancom. Uplatnením perspektívnej skratky sprievod baníkov pokračuje ku vchodu štôlne a motív uzatvára žena z profilu na ľavom okraji plátna. Ústrednou časťou je modliaci sa chlapec s koňom a baníckym vozíkom, cez ktorý je prehodený plášť. Pokojný rytmus je prerušený krížom. Ruška z Kristovho tela a rameno kríža vyúsťujú do ohraničeného výseku kopcovitej krajiny. Motív dvojice, stojacej pri kríži, uzatvára pravú stranu kompozície obrazu.

Monumentalizačné úsilie sa prejavuje v prístupe riešenia viacfiguálnej kompozície a jej usporiadaní v pevnej stavbe zjednodušeného bloku a aditívnom radení, bez riešenia detailu. Prejavuje sa to i v zobrazení špecifických atribútov - baníckeho znaku na štôlni, rebrík, kožená zástera (trepňa), medený kahan ako výsada baníckeho kapitána. Ponurá farebná monochrómna škála, blízka stredoeurópskemu naturelu, vychádza z reálneho prostredia, ale aj pocitovej angažovanosti.

Výstavba kompozície veľkorozmerného obrazu poukazuje na dobrú orientáciu v klasickej maľbe a bravúrneho kresliara. Monochrómna farebná škála v akorde sivých, hnedých a bielych tónov je v kontrapunkte s červenou a žltou. Červenú farbu používa pri akcentovaní svetla na tele a tvári. Žltá farba evokuje matériu zlata na ruške a v symbióze so sivou a hnedou vytvára dramatický účinok. Maliar nanáša farebnú hmotu pastózne, v nespútanom rukopise, v širokých ťahoch štetca a špachtľou ju reliéfne vrství. Fenomén farby zdôrazňuje formu a rytmus, proporciu i hĺbku a predovšetkým jej emocionálnu hodnotu.

Problém svetla je pre autora rovnako dôležitý ako farba. Zobrazuje ho bez tieňa, tak ako ho maľoval Gauguin. Svetlo aktivizuje pocitovú stránku vedomia, vedie k meditácii a vrúcnosti, kompozíciu napĺňa majestátnym pokojom. Obraz Baníci pred fáranim (Banícka modlitba) pôsobí monumentalitou a emocionálnosťou ako moderná paralela s klasickým dielom v duchovnej a výtvarnej symbióze. Vychádza z dobového prúdenia výtvarného umenia, filozofie a psychológie, s úprimným záujmom o duchovný rozmer vnútorného sveta človeka a jeho identity. Oproti nihilizmu v chaose hodnotového systému na prahu vojnovej apokalypsy utvára vlastnú víziu pokoja a istoty človeka vo viere a nádeji.

REŠTAUROVANIE

Farebná vrstva obrazu bola silne mechanicky poškodená pozdĺžnymi a zvislými prasklinami v dôsledku dlhodobého zrolovania plátna a nevhodným uskladnením. K poškodeniu tejto vrstvy prispela aj veľkosť plátna, pretože použitý olejový šeps nie je pri takejto veľkosti a pastóznosti maľby dostatočný. Podklad sa dosť neprepojil s farbou, preto pri rolovaní farebná vrstva popraskala a na mnohých miestach sa odlúpla. Hrúbka farebnej vrstvy oleja je v priemere 2-3 mm a na niektorých miestach dosahuje 0,5 cm.

Stav pred reštaurovaním (detail ruky)

Stav po reštaurovaní (detail ruky)

Pôvodným zámerom reštaurátora bolo upevniť farebnú vrstvu spredu a nadublovať plátno zozadu na nové plátno. Reštaurátor Miroslav Šimkovic postupujúc podľa tohto zámeru upevnil prednú stranu obrazu zriedeným lepidlom Lascaux 375. Avšak aj po tomto upevnení farebná vrstva opadávala. V takomto stave dielo prevzal reštaurátor Miroslav Bezák. Na základe analýzy prehodnotil pôvodný reštaurátorský zámer a upustil od dublovania na druhé plátno. Obraz svojimi rozmermi totiž prevyšoval všetky dostupné vákuové tepelné stoly, čo by sa síce dalo nahradiť ručným ažehlením, ale výsledok by nedosiahol kvalitu nalepenia na vákuovom stole. Okrem toho pôvodné plátno bolo dostatočne pevné a vôbec neporušené. Ďalším závažným dôvodom bola váha plátna, ktorá by sa dublovaním ešte minimálne zdvojnásobila. Reštaurátor preto volil iné riešenie. Najskôr však dokončil prieskum diela a pod mikroskopom identifikoval materiál nosiča - konopné vlákno, počet osnových a útkových nití na 1 cm^2 je 8 x 7. V súlade s novým zámerom reštaurátor napol na prednú stranu obrazu fóliu Hostaphan, ktorá sa používa pri vákuovom dublovaní a zozadu ručne prižehlil na plátno ľahký, ale pevný japonský papier pomocou lepidla Lascaux 375. Tepelne spracované lepidlo preniklo cez plátno a tenký olejový šeps až k farebnej vrstve a spevnilo tak komponenty do kompaktného, no zároveň dostatočne pružného celku. Až po tomto zákroku sa farebná vrstva prestala drolíť. Pre svoju rozmernosť sa musí obraz pri každej inštalácii sňať z podrámu a zrolovať. Preto reštaurátor použil pri tmelení prifarbené voskové tmely, ktoré sú najpružnejšie, a preto aj najvhodnejšie pre manipuláciu s obrazom. Tmelené miesta boli lokálne lazúrne vyretušované farbami na báze mastixu. Maľba sa po napnutí na nový podrám a nainštalovaní fixovala damarovým lakom.

Literatúra

Váross, M.: Július Szent István. Výtvarný život na Slovensku začiatkom 20. storočia (Maliarstvo a grafika). Vysokoškolské učebné texty. Bratislava 1971, s. 77, s. 121.
Németh, L.: Magyar Művészet 1830-1919. Budapest 1981, s. 151.
Művészeti Lexikon II. L - Z. Budapest 1935, s. 500.
Thieme-Becker Künstler Lexikon XXXII. Leipzig 1938, s. 375.
Művészeti Lexikon. IV. R - Z. Budapest 1968, s. 423.
Somogyi, M.: Müncheni Level. Magyar Művészet 1914, s. 183-184.
Müncheni Magyar Művészceh. Magyar Művészet 1914, s. 384.

Impregnácia farebnej vrstvy s nosičom zo zadnej strany Konopné vlákno z plátnového nosiča (200x zväčšené)

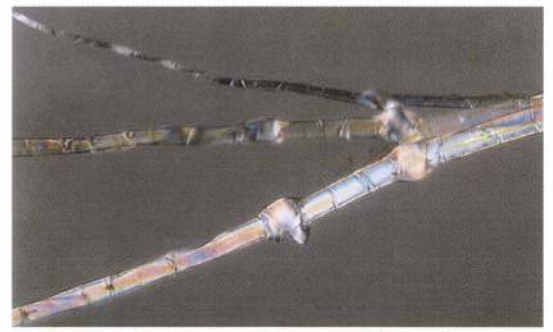

Szentirmai Zoltán

nohrászműrén

„Tájrészlet új úttal" c. műre első díjas lett a Vigadó Galériában.

Művészet
1982. 04.

Szentirmai Zoltán

nohránműrény

plasztikái az Óbudai Pince Galériában

Láttuk, hallottuk

1983 aug 18

10.45

Szentirmay Zoltán

érme, mohrámúrén

munkái a Fiatal Képzőművészek

Stúdiójában.

Művészet

1983 aug.

Szentirmai Zoltán

nobránművész

A lektorátus Közleményei az 1988 a
Történeti alkotásokról:

Esztergom, Várhegy:
Vitéz János – portrészobor, bronz

Művészet 89/1

Szentirmay Zoltán grafikusművei

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 -11- 3

SOMOGYI NÉPLAP

1021

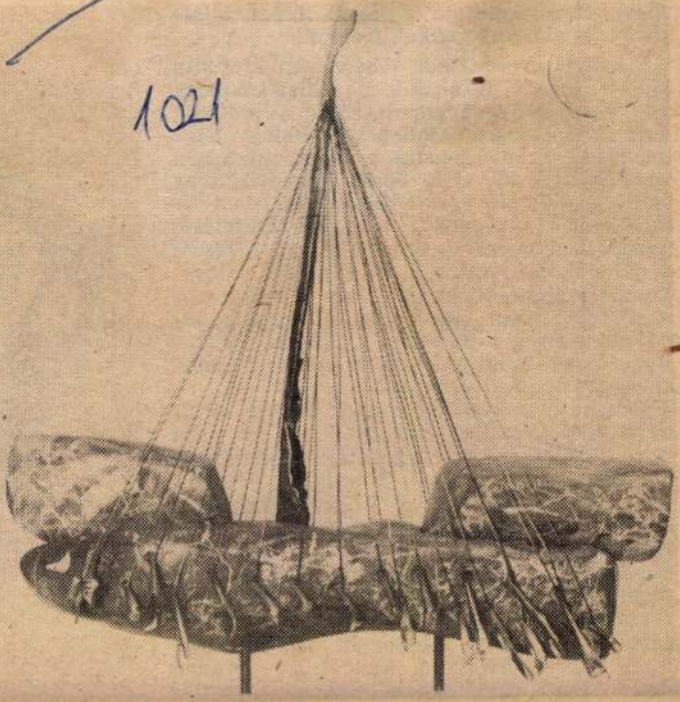

„A magyarországi gályarab prédikátorok emlékezete."

Szentirmay Zoltán grafikája.

nciát tan
y: látni,
ni ott élő
izenkét é
ezni mag
verseskö
t Európa-
Hugo —
ozgatta a
ne: „*Mai*
ô cieux
te meg
yira köt
nál megi
itfutott r
utánozni a versírást... Hiszen Victor
o azt mondta ki, amit ő is érzett, hogy
nyire szép a természet.

úsz évvel később, amikor Pesten *Atala*
eményei címmel elhagyta a nyomdát
könyve, sokan kérdezték tőle: dalait
nan meríti. Válasza mindig ez volt:

- Ki tud feleletet adni arra, hogy ami-
a tavasz jön, miért nyílnak ki a virá-
miért alakul át minden, s lesz szép-
s a natura? Semmit nem teszek, csak
elem a változásokat, a sok-sok apró
enést, a madárdalt, a rózsát, a napsu-
, az esti szelet, mindegyik súg, üzen va-
it. Csak hallgatni kell, mert minden
ott van egy nagy könyvben; *a termé-*
ben.

költőnő számára legemlékezetesebb ti-
atodik születésnapje volt. Nemcsak azért,

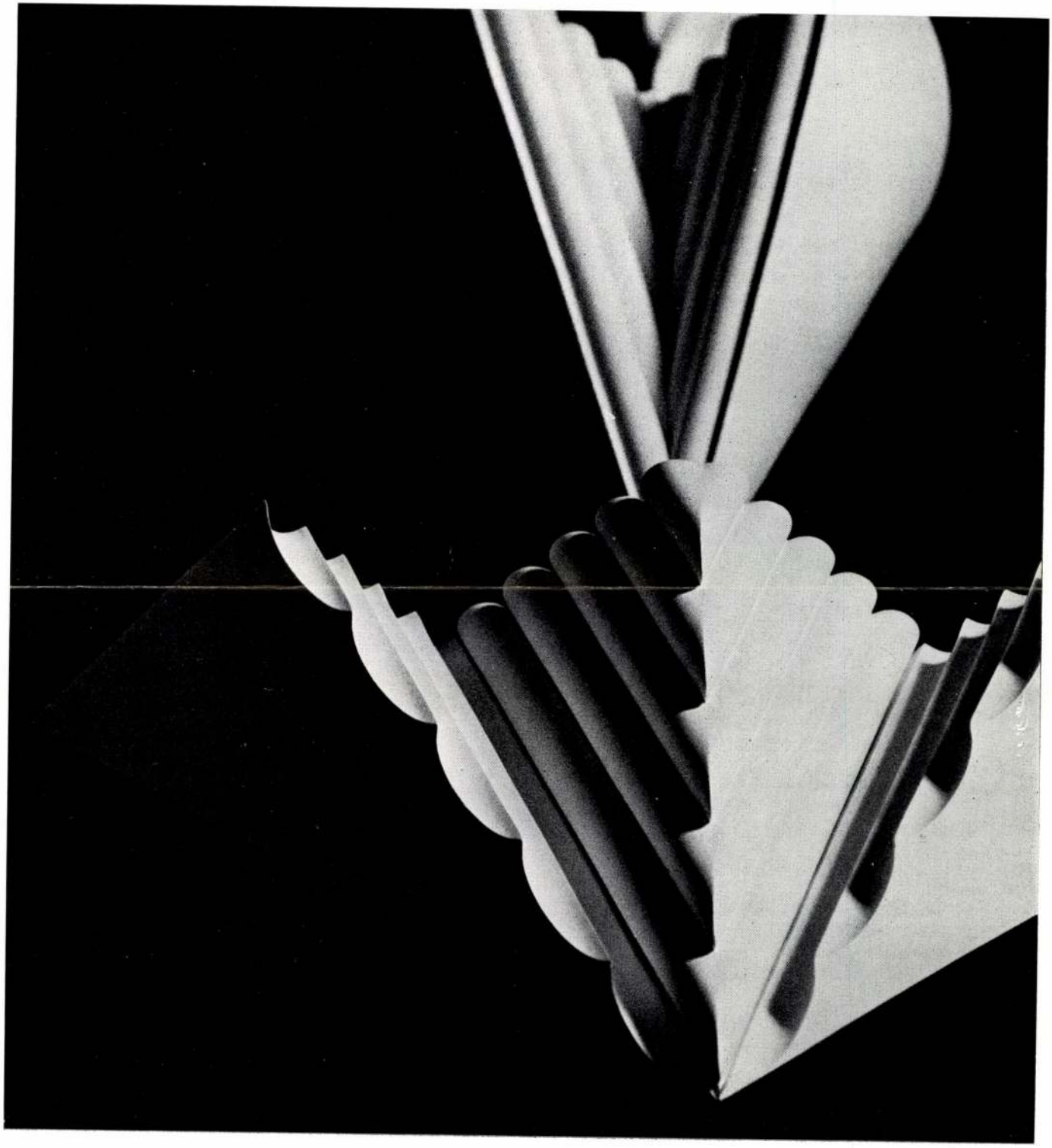

242.

MAGYARORSZÁG
HONGRIE

1941-ben született Budapesten. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán 1967-ben fejezte be tanulmányait Somogyi József növendékeként. Egyéni kiállítások: Stúdió Galéria Budapest (1974), Fészek Klub Budapest (1977), Miskolc (1978), Szeged, Móra Ferenc Múzeum (1979), Eger (1979). Több hazai országos kiállításon nyert díjat. Eddig négy köztéri szobra került felállításra.

Né en 1941 à Budapest. Études poursuivies à l'École Supérieure des Beaux-Arts à Budapest auprès du professeur József Somogyi. Expositions individuelles : Galerie Studio, Budapest (1974) ; Club Fészek Budapest (1977) ; Miskolc (1978), Musée Ferenc Móra (Szeged) 1979 ; Eger (1979). Obtient des prix à de nombreuses expositions dans le pays. Quatre monuments érigés sur des places publiques.

SZENTIRMAI Zoltán
Cím — Adresse : Szentendre — 2000
Zenta u. 9

241. AZ ELSŐ REPÜLŐK EMLÉKÉRE, 1976
sárgaréz, fa, kő,
30 × 30 × 40 cm
A Művészeti Alap tulajdona

242. A MAGYARORSZÁGI GÁLYARAB PRÉDIKÁTOROK EMLÉKEZETE, 1977
kő, bronz, 68 × 32 × 38 cm
A Művelődési Minisztérium tulajdona

243. RENESZÁNSZ II., 1979
kő, rézlemez,
32 × 32 × 32 cm
A Művelődési Minisztérium tulajdona

244. VÉGE A KALANDOZÁSNAK, 1980
ólom, réz, 65 × 45 × 30 cm

À LA MÉMOIRE DES PREMIERS AVIATEURS, 1976
laiton, bois, pierre,
30 × 30 × 40 cm
Propriété du Fonds Artistiques

À LA MÉMOIRE DES PRÉDICATEURS FORÇATS DE HONGRIE, 1977
pierre, bronze, 68 × 32 × 38 cm
Propriété du Ministère de la Culture

RENAISSANCE II, 1979
pierre, plaque de cuivre,
32 × 32 × 32 cm
Propriété du Ministère de la Culture

FIN DES AVENTURES, 1980
plomb, laiton, 65 × 45 × 30 cm

SZENTIRMAI Zoltán

FÁBRI Péter: Emlékterek : Szentirmai Zoltán szobrairól. = Művészet, XXV.évf. 6.sz. 1984 10 - 13.p. ill.

molk

Szentistvani Benedek

1467-ben a templomépítése körül tett. zolgálatokért nyertet polgárjogot

Mihalik József. A Kassai Szent Erzsébet Templom
Bp. 1912. 41. L

Szentistvánÿi Gyula

lásd

Szent-Istvánÿi Gyula

Szentistvány Gyula

lásd

Szent-Istvány Gyula

Szent-István Gyula, festő

1922-ben az Iparmüv. Főiskola alakrajz tanára lett. Most ért ki teljesen egyéni müvészete. Minden tárlaton kiá litott. 79.old

Füredi Oszkár: Szent-István Gyula, a bányászélet festője. 75.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XVIII. 1964. Sopron

Szentistványi Gy.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1911.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

Szent-István Gyula, festő

1922-ben a Kohner díjjal tüntették ki. 1923-ban a székesfővárosi nagydíjat kapta, portréiért és bányász képeiért. 79. old

Füredi Oszkár: Szent-István Gyula, a bányászélet festője. 75. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XVIII. 1964. Sopron

MDK

Szent-Ivanyi Gyula

Női arcképe a Glaspalast 1914.évi kiallitasan.
A képet a katalogusban reprodukaltak is.

Somogyi Miklós: A müncheni nagy nyari kiall.-o

Művészet, 1914. 327-332.l.

Szent-Iványi Gyula

Uj nevek a Műcsarnok tavaszi kiállitásán: Székely Kovács Olga, akinek aktja komoly és értékes munka, Brüll Aladár két arcképe különösen tónusaiban kiváló mü, Szent-Iványi Gyula nagyméretü, erőteljes technikával készitett festménye külön figyelmet érdemel,-irja Kun Imre, a Művészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1921. junius lo.
XXXII. évf. 15. sz. 255. lap.

Szent-Ivany Gyula, iparművész

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanarai,tanarsegédek,/segédtanarok/,-Szent-Ivany Gyula,-1928-1930.-
Alakrajz és drapéria tanulmanyok 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ert. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Szent-Istvány Gyula
festő

Varga Mátyás mestere volt a
Főiskolan

László Gyula: Nulla dies sine linea
Műveszet, 1970. március - 40 kap.

MDK

Szentistvány Gyula

Szentistvány Dénes százados, festm. repr.

Kertész K.Róbert nyilatkozata... Képzőművészet,
1930. 27.sz. 34 l.

Szent-Istvány Gyula

Tanítványa volt Budapesten Farkas Gyula.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München 1966. 334 l. 325 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Szent-István Gyula

ifj Lechner Ödön, Andaházy-Kasnya Béla, Tibor Ernő, Zord Arnold, Vörös Ernő és Kaczány Adrienn müvészeket együtt emliti meg Tövis: "A Mücsarnok tavaszi tárlata" c. beszámolójában, s kiemeli jelenlegi müveiket, melyek a korábbi munkáikhoz képest előrehaladást igazolnak.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 3.
XXI. évf. 14. sz. 230. lap.

Szent-Iványi Gyula 1.

1930. X. 15-án halt meg hosszas felépülő betegségben. Vihnyén született (Bars megye) 1881. XI. 6-án. Főgimn.-i tanulmányai után 1905-ben középiskolai rajztanári oklevelet szerzett. 1905 és 1914 közt Szikely Bertalan mesteriskoláját látogatta.

Az O.M.K. Iparműv. Iskola évkönyve 1930-1934, 19.o

Szent-Györgyi Gyula

Az alakrajzolás, redőzet- és jelenetrajz m. tanára. Elhúnyt 1930. X. 15.

Az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930–34; 44. l.

Szent-Istvány Gyula (1881-1930)

Festőművész, r. tanár (fotó).

Az O.M. Kir. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930-1934, 17. l.

Szent-Istvány Gyula tanár

Az iskola 1930-as jubileumi kiállításán növendékeinek munkái szemléltették a módszeres oktatást.

Az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930–1934; Pest 1934, 13. l.

2.

Szent-István Gyula

1914 és 1920. X. 5. között harctéri szolgálatot teljesített. Oroszországban volt hadifogoly. 1922 őszéig a müncheni akadémián prof. Angelo Jank mellett asszisztensként működött.

Az O.M.K. Iparmúv. Iskola évkönyve 1930-1934, 19. l.

Szentistványi Gyula

négy éven át Szélchely Bertalan mesteriskolai növendéke volt.

Szélchely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál.-és bev.: Lukácsy Sándor.) Bp. 1962. Képzőműv. Alap Kiadóv. – 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) – 201. l.

Szent-Istvány Gyula
1881 - 1930

Sopronban élő szülei révén a város müvészeti életébe bekapcsolódott. Öccse Aladár mükedvelő kiállitó volt. Ő mint vendég néhány évig kiállitott Sopronban.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 23.l.

Szent-Istvány Gyula

Három kiállitást ismertet Mátrai Vilmos: "Iskolai kiállitások" cimmel. A Nemzeti Szalonban a Müegyetem és a Képzőmüvészeti Főiskola, saját épületeikben az Iparmüvészeti Iskola és a Felső Épitő Ipariskola mutatta be növendékeinek munkáját.

Az Iparmüvészeti Iskola tanári kara:

Sándor Béla és Ujváry Ignác a festészetben, Mátray Lajos, Orbán Antal és Simay Imre a szobrászatban, Udvary Géza, Márton Ferenc, Stein János és Szent-Istvány Gyula a figurális rajzban vezeti a növendékeket.

Fenti cimü kritikában feltüntetett összes müvész név Márton Ferenc nevénél található.

Élet, Bp. 1923. juli. 1. XIV. évf. 13. sz. 309. lap.

Szent-István Gyula

kezepel a Nemzeti szalonban a szepesi művészek kiállításán

Nemzeti Cyság 1937 III. 14

SZENT-ISTVÁNYI J. (GYULA?)

Nevét Kiss Viktonal kapcsolat-

ban említi:

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 47.

Szent-Istvány Gyula

Szerepel a Nemzeti Szalonban a szepességi művének kiállításán

Magyarság 1937 III:13

Szent-István Gyula (Vihnye, 1881. nov. 6. -- Bp., 1930. okt. 15.): festő. Sz.I. Gyula bányamérnök fia. Erdőmérnök. Tanulmányait a selmeci Erdészeti Ak.-n kezdte, majd félbehagyta, és 1901-ben a bp.-i Mintarajzisk. növendéke lett. A Képzőművészeti Főisk. Hegedüs László, Zemplényi Tivadar és Székely Bertalan tanitványa volt. 1909--14 között Münchenben Angelo Jank mesterisk.-ját látogatta. Sikerrel szerepelt a Secession és a Glaspalast tárlatain. Az I. világháboruban orosz fogságba esett. Innen hazatérve 1921-ben visszament Münchenbe. A következő évben a bp.-i Iparmüvészeti Isk. az alakrajz tanára lett haláláig. Képeinek fő témája a bányászok élete (Bányász lovakkal 1926; Bányász-halál 1928 stb.), melyhez oroszo.-i élményei nyomán festett vágtató kirgiz lovasokat ábrázoló kompozicioi járultak. (Partizánok stb.). Több hazai és külföldi dijat nyert. Számos portréja közül legismertebb felesége arcképe. 1961-ben Sopronban emlékkiállitást rendeztek müveiből. -- Irod. Füredi Oszkár: Sz.I.Gy. a bányászélet festője (Soproni Szle, 1964); Lyka Károly: Sz.Gy. (Müvészet, 1930, 562).

Szent-Istvány Gyula festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Hazai Tükör

SIMÉNFALVY SÁNDOR

Az (1972-es) Filmlexikonban másfél hasábot tesz ki filmjei felsorolása, az azóta eltelt több mint másfél évtized betöltené, túl is haladná tán a két hasábot. S akkor még nem szóltunk színpadi és televíziós szerepeiről, meg elsőrangú postás figurájáról, amit, a holióval együtt, mintha egyenesen neki találtak volna ki. 96 évesen halt meg. Már egy egész életpálya állt mögötte, amikor sok évtizednyi vidéki színházi lét után végre Pestre került, 59 évesen. De mindjárt a Nemzetihez! S az első, vagy egyik első szerepével azonnal az élvonalba ugrott, '49 táján történhetett, ketten tűntek ki akkor a Ljubov Jarovája előadásában, a Svángya matrózt hatalmas erővel életre keltő Bessenyei Ferenc és a szinte szöveg nélküli vörösört ábrázoló Siménfalvy bácsi. Már akkor is, azóta is, élete utolsó napjáig bácsi volt mindenkinek; szinte a saját legkedvesebb rokonának, barátjának, régi hozzátartozójának érezte mindenki, annyi báj és gyöngédség rejlett törékeny alakjában. A kisplasztika mestere volt, az epizódalakítások óriási művésze. Ahogy belépett a színpadra, ahogy megjelent a mozivásznon vagy a képernyőn, azonnal magára vonta mindenki tekintetét. Törékeny kis alakjában óriási művészi erő volt. Síron túli szeretettel és őszinte fájdalommal búcsúzunk tőle. És igérjük, nem felejtjük el.

Barabás Tamás

ÚJ GALÉRIA

Nyíregyházán a bagolyvárnak nevezett Selyem utcai lakóházat városi galériává alakitották át. A megnyitó után az épület három szintjén négy kiállítóteremben közel háromszáz képzőművészeti alkotást mutattak be.

EMLÉKPLAKETT

A Magyar Állami Operaházban Petrovics Emil igazgató adta át Tóth János magánénekesnek az 1988. évi Oláh Gusztáv-emlékplakettet.

ÚJ SZOBOR

Esztergomban felavatták Vitéz János püspök emlékművét, melyet Szentirmai Zoltán szobrászművész készített.

BOLDIZSÁR IVÁN HALÁLÁRA

Halálát éppolyan felejthetetlenné tette a sors, mint az életét. Az országgyülési képviselőnek föl kellett volna szólalnia az év utolsó parlamenti munkanapján, s helyette csak a hihetetlen gyászhír érkezett.

Hihetetlen és drámai ez a hír, mert ez a fehér hajú, fehér bajuszú öregember évtizedek óta nélkülözhetetlen része volt a magyar kultúrának és közéletnek.

1968-tól hat esztendőn át a főszerkesztőmet tisztelhettem benne. Hamar megszoktam, hogy szivpanaszai ellenére fantasztikus élettempót diktál magának. Amikor most, október végén elkezdte 77. évét s találkoztam vele egyik lapja, a húszéves születésnapját ünneplő Színház cimü folyóirat szerkesztőségében, úgy láttam, hogy kortalan öreg-fiatal lett, szellemi készenléte változatlan, egészségileg pedig jobban áll, mint régebben, hisz most egyszer se kérte, hogy légszomját enyhitendő nyissuk ki az ablakot.

Az ő halálhire mindig rossz időben jött volna. A gyászjelentését hat magyar intézmény nevében fogalmazták. Ha hozzátesszük a két folyóiratot, melynek élete végéig főszerkesztője volt, még mindig nem tudjuk elképzelni, hogy távozása milyen ürt hagy, mert hiányzik ebből a szerető férj, apa és nagyapa utolsó szivdobbanásig tartó gondoskodásának említése.

Most, lapzárta után a szilveszteri számot „fölbontva" állunk meg egy pillanatra, hogy tisztelegjünk a legnagyobb alanyi újságiró emléke előtt. Alanyi költőkről beszélni természetes, az alanyi újságirást Boldizsár Iván tette a maga utánozhatatlanul egyéni létformájává.

Pályája a harmincas években a falukutató mozgalommal indult, s mindjárt megmutatkozott erőssége: ő „extra Hungariam" összefüggésben is gondolkodott s mindjárt példának tette le A gazdag parasztok országa cimű könyvét a feudális elmaradottság elleni érvként.

Köztudomású, hogy milyen fontos tragikus eseményekről kaptunk tőle tanúvallomást. Anschluss, doni katasztrófa, magyar ellenállás, párizsi béketárgyalások, Rajk-per . . .

Közéleti tevékenysége négy évtizednél is hosszabb időn át állitotta reflektorfénybe, ennek köszönhette, hogy a borbélytól a Fény utcai kofáig „művész úrnak" szólitották városszerte. Az emberek nagyobbik része úgy ismerte tehát, hogy nem olvasta novelláit, regényeit, tudósitásait.

Pedig minden műfajban remekelt. A személyes meghittség, a páratlan intelligencia, a minden jelenséget megfejteni akaró kiváncsiság tette élvezetessé valamennyi megszólalását. Négy nyelven beszélt és világösszefüggésekben gondolkozott. Úti beszámolói – nem volt nála „utazottabb" iró széles e hazában – az oda-vissza csatolás remekművei. Úgy járta be a nagyvilágot, hogy szinte minden mondatában ott volt a visszapillantó tükröcske, a távoli, „szépecske haza".

Kulturális diplomáciai tevékenységének eredményei oldalakat töltenének meg. Legnagyobb teljesítménye mégis a szerkesztésében megjelent New Hungarian Quarterly eddigi száztizenegy száma, melyben a magyar szellemi élet páratlan panorámája rajzolódik ki, a világ négy sarkában egyformán használt nyelven, angolul. Meg kell emlékeznünk három évvel ezelőtti megszólalásáról is, amikor itt, Budapesten, az európai kulturális fórumon fölemelte szavát e zárt diplomáciai „nyilvánosság" előtt az erdélyi magyarság érdekében.

Halálával egy nemzetközi formátumú és jelentőségü újságiró, szerkesztő és diplomata ment el közülünk, az egész ország kedves, közeli ismerőse.

Köröspataki Kiss Sándor

FÖLDI IMRE, KLEB ATTILA, OLÁH TIBOR (MTI) ÉS MÓNOS GÁBOR FELVÉTELEI

Vélemények, viták, válaszok

PETŐFI

MINT MENYEGZŐI TANÚ

Petőfi életének egy talán ismeretlen vagy igen szűk körben tudott mozzanatára vonatkozó családi hagyományunkat elevenítem fel, abban a reményben: ha igaz a hagyomány, akkor ismereteink Petőfi életútjáról színes epizóddal egészülnek ki.

Az 1848-as forradalom résztvevőinek családjai szoros baráti kapcsolatot tartottak fenn egész életük folyamán. Így alakult ki bensőséges barátság dédapám, Kovássy Albert honvéd százados, árvaszéki ülnök és munkatársa, a közgyám hivatalát viselő Szíjártó Antal között is Máramarosszigeten. Szíjártó honvéd őrnagy Bem szűkebb törzséhez tartozott. A szabadságharc után bujdosva, álnéven Máramarosban talált menedéket. Családunk is segítette őt. Sokat beszéltek Petőfiről, hiszen Szíjártó esküvőjén az egyik tanú tisztét a bajtárs és barát, Petőfi Sándor töltötte be. Így a hagyomány emlékei!

Míg Kovássy Albert a 10. honvédzászlóalj kötelékében, a Bánságban együtt harcolt Woroniecki Mieczyslavval, a család Máramarosszigeten élő tagjai már megismerték Szíjártót. A történet 1848 karácsonyára esik, amikor Bem kérésére Máramarossziget lakossága néhány nap alatt tízezer pár kesztyűt készített az erdélyi hadseregnek, melynek hátát a máramarosiak fedezték. A történettel összefüggésben az *Alföldi Hírlap* 1848. december 31-én hosszú levelet közölt máramarosszigeti állandó levelezője tolláből. Ebben a galíciai határszél megerősítéséről tudósít, majd megjegyzi: „Bemet vártuk, de csak segédje jött meg ma reggel." A nevet ugyan nem említi, de a hagyomány mellett rendelkezésre áll más adat: a kolozsvári *Honvéd* 1849. január 18-án adta hírül a „Bem tábornok által Beszterce és Naszód vidéke lakosaihoz kibocsátott rendelet"-et, mely 1849. január 6-án kelt Besztercén. Aláírói elsőként „Szíjártó százados ... Bem tábornok m. k." A rendelet kelte és kiadásának helye közeli Máramaroshoz és a karácsonyi látogatás idejéhez.

A *Máramarosi Lapok* 1894. január 21-én megjelent 3. száma őrzi az egyetlen és közvetlen adatot Petőfiről, mely a családi hagyományt támogatja. „Gyász. Özv. Szíjártó Antalné sz. Téglássy Lujza, néhai Szíjártó Antal vm. árvagyám özvegye, elhunyt 62 éves korában. Derék, művelt, áldozatkész hitves és honleány volt, ki a veszedelmet és boldogságot egyaránt megosztotta férjével. Pedig Szíjártó Antal nem volt mindig olyan csöndes, nyugalmas hivatalban, mint utolsó éveiben: *mert 1849-ben honvéd őrnagy volt Bem táborában s a szabadságharc lezajlása után bujdokolni volt kénytelen és Máramarosban lappangott 1861-ig Sándor Lajos álnév alatt.* (...) A hű nő méltó volt ahhoz a férfiúhoz, ki igénytelennek látszott, de nagy tevékenységű hazafi volt. Érdekes fölemlítése, hogy *Szíjártó Antalnak és nejének egyik házassági tanúja Petőfi Sándor, a nagy költő volt; Szíjártó Antal barátja és tiszttársa.*"

A családi hagyomány és a gyászjelentés emlékei további pontosabb egyeztetést igényelnek. Nagyapám tanár- és írótársa, Bökényi Dániel a *Máramarosi Lapok* 1898. március 17. számában „Emléklapok a szabadságharc történetéből" címen elég részletes tanulmányban emlékezett meg Szíjártó Antalról. Megtudjuk belőle, hogy Szíjártó Antal 1815. december 15-én született Nápolyban. Anyja Hauschka Terézia lengyel nő volt. A család Kolozsvárott lakott. A korán árvaságra jutott Szíjártót gr. Teleki Ferencné neveltette a bécsújhelyi Teréziánumban. Amikor Szíjártó ezredét 1848-ban Erdélybe vezényelték, átlépett a honvédségbe. Itt több zászlóaljat szervezett, s egy időben parancsnoka volt a kolozsvári 11. honvédzászlóaljnak.

A Bökényi-életrajz Petőfivel kapcsolatban a következőket tartalmazza: „Szíjártó Antalt később Bem táborába osztották be, s itt a tábornok hadsegéde lett. Petőfivel együtt voltak s jó barátokká lettek."

Minthogy Szíjártó feladata — többek között — a hadsereg szervezése volt, így a karácsonykor Máramarosba látogató hadsegéd valóban ő lehetett. Bökényi közli Szíjártóról: „Mint hadsegéd több csatában vett részt Segesvárnál, Szebennél, Vörös-toronynál, Kőhalomnál, Désnél, Gálfalván és Piskinél." Külön kiemeli, hogy a piski hídnál is Szíjártó volt Bem hadsegéde.

Szíjártó a győztes csaták után megtartott egyik ünnepélyen (valószínűleg a Woroniecki Mieczyslaw ezredes által 1849. március 14-én Szamosújvárt vagy másnap Bethlenben adott „fényes táncvigalom" alkalmából) ismerte meg — Bökényi szerint — a tizenöt éves Téglássy Lujzát, aki nagybátyjához, Dobokay Józsefhez jött látogatóba. Bökényi, sajnos, nem rögzítette a helységneveket, de két fontos dátumot feljegyzett. E szerint: Lujzát 1849. május 1-jén jegyezte el Szíjártó, majd június 5-én megtartották az esküvőt. „E házasság tanúi voltak: Makrai László alezredes, gr. Bethlen Gergely ezredes és Czecz tábornok" — sorolja fel a tanúkat Bökényi, de Petőfit nem említi. Lehetett-e tehát Petőfi házassági tanú — mint negyedik —, vagy csak az eljegyzési ünnepen vett részt? Kérdés az is, pontos-e az esküvő jelzett időpontja?

A költő, tudjuk, 1849 áprilisában és május első napjaiban a Bánságban járt Bem hadseregével. Május 3-án Temesvár mellett, Freidorfban kelt kinevezési okmányban (május 1-jei hatállyal) kapta meg őrnagyi rangját Bemtől, s innen május 6-án, Debrecenen át Pestre utazott, ahol családjával találkozott. A május 1-jén megtartott eljegyzésen együtt lehetett az ifjú párral.

Ha Bökényi vagy a gyászjelentés csak az egyik helyet megörökítette volna, könnyebben feloldhatnánk az ellentmondásokat, és megnyugtatóan dönthetnénk az esemény körülményeit illetően. Bizonyos azonban, hogy Petőfi és Szíjártó hosszú időn át tartó együttléte olyan baráti és bajtársi kapcsolatot eredményezett, mely lehetővé tette, hogy a költő a meghitt, családi ünnepen részt vegyen.

Némi ellentmondás fedezhető fel a nekrológ és Bökényi életrajza között Téglássy Lujza életkorával kapcsolatban is. Ha Szíjártó özvegye hatvankét éves korában hunyt el, akkor 1832-ben született. Eszerint nem tizenöt, hanem tizenhét éves volt az eljegyzéskor. Nem döntő eltérés, de arra hívja fel a figyelmet, hogy Bökényinek esetleg nem volt mindenről pontos tudomása.

Az adatok magától Szíjártótól és családjától is származhatnak. Bökényi is megírta, hogy Szíjártó Sándor Lajos álnéven tartózkodott Máramarosban, ahol előbb a Teleki családnál volt Ruszpolyánán tiszttartó, majd Felsővisón szolgabíró, végül Máramarosszigeten közgyám. Szíjártó gyermekei Rónaszéken, Aknaszlatinán, Szigeten laktak, szoros kapcsolatot tartva családunk ezeken a helyeken lakó tagjaival. Tehát a Petőfi-hagyomány őrzése és átadása, másodlagosan, ebből a körből is eredhet. Nagy kár, hogy dédapám naplója és feljegyzései még nem kerültek elő. Bizonyára kiegészítenék vagy eldöntenék a Petőfi-tanúskodás kérdését is.

Az elmúlt évtizedben, az írásomban szereplő Téglássy család több tagjával — egészen váratlanul — összehozott a sors. Így módomban volt ennek a családnak, Erdélyben 1705-től folyamatosan vezetett, történelmi eseményeket is megörökítő naplóját tanulmányoznom, sajnos Téglássy Lujza esküvőjéről és Petőfiről nem találtam feljegyzést.

Szíjártó Antal 1889. szeptember 15-én halt meg Máramarosszigeten. Ott is temették el. A *Máramarosszigeti Lapok*ban (szeptember 16.) és a *Máramaros*ban (szeptember 29.) megjelent nekrológok is megerősítették, hogy Szíjártó „a Bem alatt küzdő erdélyi hadseregben őrnagyi rangot vívott ki, s emiatt a szép napok letűntével üldözésnek lőn kitéve, s emiatt nevét megváltoztatva »Sándor Lajos« név alatt költözött vármegyénkbe." Temetésén a Woroniecki-vadászok régi honvéd zászlója alatt jelent meg „a 48/49-iki honvédeknek immár nagyon megfogyatkozott csapata".

Dr. Kovássy Zoltán

MEGFEJTÉS — NYERTESEK

Az 51. számban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: A vád tanúja — Én, Claudius — Nyomorultak — A Bounty lázadói — Salome — Kék fátyol — Spartacus — A Notre Dame-i toronyőr — Fehér asszony.

100 Ft-os vásárlási utalványt nyertek: Forró E. 1133, Hauser I.-né 1192, Ránki E. 1089, Székely J.-né 1082, Wolt Zs., 1098 Budapest; P. Bátorkeszi V. Vác; Habonyi Z. Salgótarján; Kovács Gy. Békéscsaba; Kovács N. Salgótarján; Szekeres I. Monor.

A nyereményeket postán küldjük el.

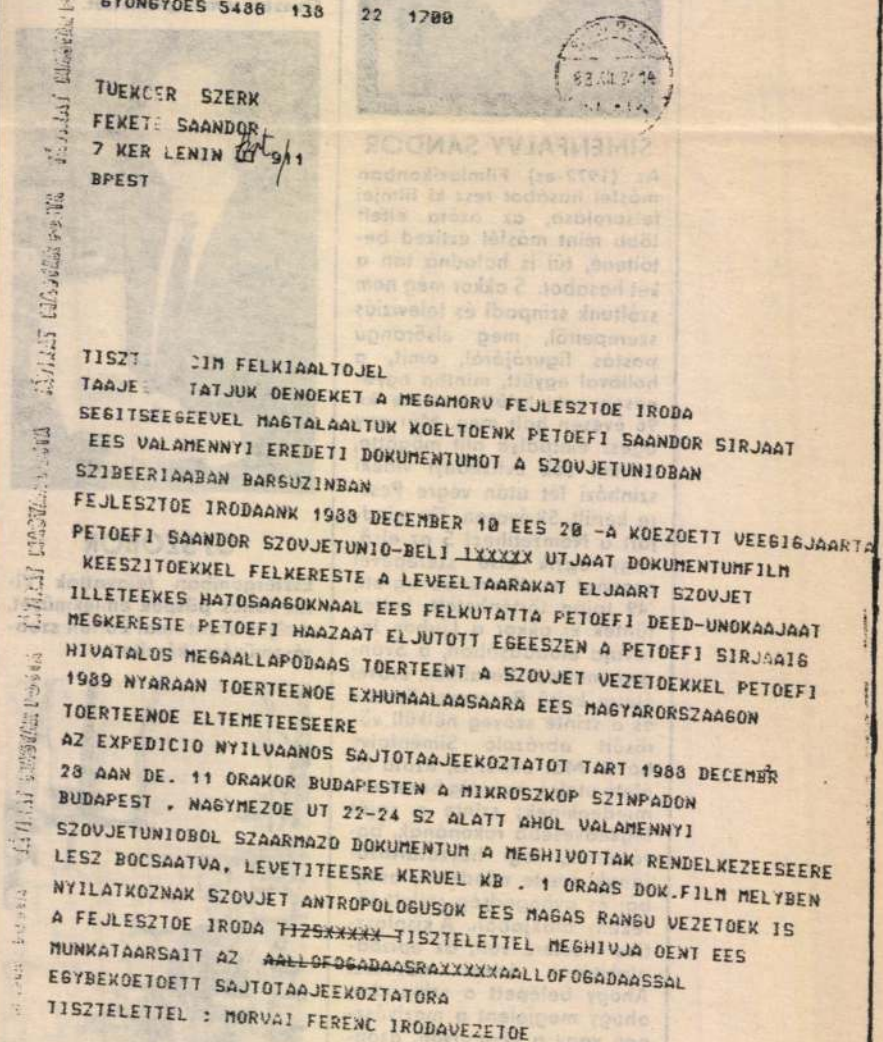

GYONGYOES 5486 138 22 1700

TUEKOER SZERK
FEKETE SAANDOR
7 KER LENIN
BPEST

TISZT CIM FELKIAALTOJEL
TAAJE TATJUK OENOEKET A MEGAMORV FEJLESZTOE IRODA
SEGITSEEGEEVEL MAGTALAALTUK KOELTOENK PETOEFI SAANDOR SIRJAAT
EES VALAMENNYI EREDETI DOKUMENTUMOT A SZOVJETUNIOBAN
SZIBEERIAABAN BARSUZINBAN
FEJLESZTOE IRODAANK 1988 DECEMBER 10 EES 20 -A KOEZOETT VEEGIGJAARTA
PETOEFI SAANDOR SZOVJETUNIO-BELI IXXXXX UTJAAT DOKUMENTUMFILM
KEESZITOEKKEL FELKERESTE A LEVEELTAARAKAT ELJAART SZOVJET
ILLETEEKES HATOSAAGOKNAAL EES FELKUTATTA PETOEFI DEED-UNOKAAJAAT
MEGKERESTE PETOEFI HAAZAAT ELJUTOTT EGEESZEN A PETOEFI SIRJAAIG
HIVATALOS MEGAALLAPODAAS TOERTEENT A SZOVJET VEZETOEKKEL PETOEFI
1989 NYARAAN TOERTEENOE EXHUMAALAASAARA EES MAGYARORSZAAGON
TOERTEENOE ELTEMETEESEERE
AZ EXPEDICIO NYILVAANOS SAJTOTAAJEEKOZTATOT TART 1988 DECEMBER
28 AAN DE. 11 ORAKOR BUDAPESTEN A MIKROSZKOP SZINPADON
BUDAPEST , NAGYMEZOE UT 22-24 SZ ALATT AHOL VALAMENNYI
SZOVJETUNIOBOL SZAARMAZO DOKUMENTUM A MEGHIVOTTAK RENDELKEZEESEERE
LESZ BOCSAATVA, LEVETITEESRE KERUEL KB . 1 ORAAS DOK.FILM MELYBEN
NYILATKOZNAK SZOVJET ANTROPOLOGUSOK EES MAGAS RANGU VEZETOEK IS
A FEJLESZTOE IRODA ~~TIZSXXXXX~~ TISZTELETTEL MEGHIVJA OENT EES
MUNKATAARSAIT AZ ~~AALLOFOGADAASRAXXXXXAALLOFOGADAASSAL~~
EGYBEKOETOETT SAJTOTAAJEEKOZTATORA
TISZTELETTEL : MORVAI FERENC IRODAVEZETOE

LAPZÁRTA UTÁN ÉRKEZETT A FENTI TÁVIRAT.

Köszönjük a meghívást, felajzva várjuk a kilátásba helyezett dokumentumokat. Annyit mégis hadd jegyezzünk meg, hogy talán helyesebb volna Petőfi sírjának megtalálását m ú l t i d ő b e n majd akkor emlegetni, amikor a sírt már fel is ásták, s benne kétséget kizáróan a költő tetemét lelték meg.

(F. S.) 1988. dec. 27.

MDK.

Szentiványi

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1965 juli.14.lap -

M.D.K.

Szentiványi

Résztvett a IX. Képzőművészeti Kiállitáson

Tillai Ernő: KIállitás

Magya r Epitőművészet 1962 /4. 51.1.

Szenti ványi M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Perneczky Géza: Balatoni tárlatok

Magyar Nemzet 1965. julius 14. 4.1.

Szentiványi

jezsuita atya
rezim.

l

Drescher Pál

a szép magyar könyv.
Officina kepeskönyv.

18. l.

KUPA,
fedeles, az Angyali üdvözlet vésett képével.
Német munka, XVII. század.
Ón, mag. 15·5 cm.

VASTÁR

FALI GYERTYATARTÓ,
széles serpenyőjén alul áttört és vésett koszorúval.
Német munka, XV. század.
Kovácsolt vas, mag. 27·5 cm. (Részben megújítva.)
A kölni Schnütgen gyüjteményből Simor prímás vásárolta, 1884.

Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházművészeti Lap, V., 1884., 362. l. — Radisich: A Simor-Múzeum. Művészi Ipar, II., 1887., képe 221. l. — Divald: A magyar iparművészet története. Bp. 1929., 63. l.

TAKÁCS-CÉH PÉNZTÁRA,
hengeres vas, festett dísszel.
Magyar munka 1738-ból.
Mag. 18·5 cm.

VASALÓ,
áttört felsőlappal.
XVIII. század.
Vas, mag. 14 cm.

Szentistvánbaksa

l.

Csikvári Ábrahám

207. l.

Szentiványszki Gábor, gyermekrajzoló

(Szentiványszky)

(a Miért csikos a burunduk háta c. könyv ismertetése)

Fejér Gyula: Egy könyv kiadásának a története 8.

Népszabadság, Bp. 1978. jún. 7.

Szentiványszky Sándor M.D.K.

Az exportképes hétvégi ház tervpályázaton kiemelt megvételben részesült.

Magyar Építőművészet 1967/4. 5. 1.

Szentivánszky Sándor, építész MDK

A modul falelemekből összeállítható nyaralóház tervezője.

— : Hétvégi faházak kerülnek forgalomba 9

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. okt. 28.

MDk

Szentiványi Sándor, építész

A MEDOSZ angyalföldi telepén
felépített kísérleti juhász tervezője.

Baranyi Lajos: Modern juhász — melléktermé-
kekből 6.

NÉPSZABADSÁG

(Hk. 1966. febr. 1.

 M. D. K.

~~Czanczik József, festő. 1780-1857~~

Szent-Istvány Titus, festő Czanczik tanítványa.
Szent-Istvány Titus 1823 ban született Gölnicen, ahol apja ügyvéd volt. 1844-1845. a bécsi akadémián tanult. Gölnicen mint tisztviselő dolgozott, a hatvanas években Javorinán vállalt tisztviselői állást. Kösseghy Elemér

Anna Petrová - Plesková: K Počiatkám Realizmu v Slovenskem maliarstve. Bratislava, 1961. 78-79. old.

 M. D. K.

~~Czanczik~~ ~~József~~, ~~festő~~. ~~1780–1857~~

Szent István Titus, festő Czanczik tanítványa.
szerint, 1869-től a lőcsei iskolában mint rajztanár működött. 1889-ben halt meg Kézmárkon. Főleg tajképfestéssel foglalkozott. Első munkai közül való, Lőcse látképe az Götöcs kert felől nézve. 107. Képtabla.

Anna Petrova-Ploskova: K Počiatkum Realizmu v Slovenskom maliarstve. Bratislava, 1961. 78–79 old.

 M. D. K.

~~Czanczik József, festő. 1780-1859~~

Szent-Istvány Titus festő, Czanczik tanítványa. Szamos Felső magyarországi tajat, de főleg a Tátrát festette és annak környékét. „Tátrai táj vízeséssel" 1868. 108 számú kép, arcképeket is festett, főleg családjával. Három önarcképét ismerjük, a legsikerültebb a kassi múzeumban lévő, 1862? 109. Képtabla.

Anna Petrová-Ploshová: K Počiatkům Realizmu v Slovenskom maliarstve. Bratislava, 1961.

M. D. K.

SZENTIVÁNYI Frigyes

1849

Mayer János — kezelésében

van a tilkiványi porcelángyár

Mikreg. 138.

Szentiványi Demeter

festő XV. sz.

Horv Mályáskori

192. l.

1680

Szentivanyi Dénes
festő
1900 — 1902

Eimisk 1930

89. l.

területi mennyisége cca
a nyomdai többköltségek
sékre előirányzott összeg

A fentemlitett költség
gét külön megegyezés ala
nagytekintetű Bizottság
tánál tudomásom szerint
összeállitásban közölt k
tékenyek, hogy válemény
ha az Egyetemi Nyomda
mása számára ingyen
példányainak kötési köl
vállalná

Budapest. 1931. jun

M.D.K.

Szentiványi Benedek, rajzoló (?)

Magyarország térképének egy részletén a budai királyi palotát, mint egyetemet ábrázolja. Tus, vízfestés papíron. (az egész kép 31·7 × 42·8 cm, a részlet átmérője 5·5 cm.). G.Sz.K. Térk. tárában. 1782.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp.1963. 277 old.

M.D.K.

Szentiványi Demeter festő

1473-76 ban Kassán említik nevét a források

A művészetek története. Szerk.: Beöthy Zsolt.
II. Bp. 1907 596-97.

Szentiványi Béla

diplomatervét az Építőipari Tudományos Egyesület 1971-ben dip~~sérett~~lomadíjban részesitette.

Magy.ép.ip. 1971. 1o.sz. 616.1.

Szentiwányi Antal

agyúontó

XVI. sz.

l. Nemeth Béla

Szigetvár tört.

Pécs 1903.

141. l.

Szentiványi MDK

képén a tó lényege tartalmi karaktere, embert-
művészt elvarázsoló elemehtális lelki hatása ölt
művészi formát.

Székely Zoltán: Balaton a képzőművészetben
Műterem 1958 I. évf. 3. sz. 42 o.